

Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe w Polsce

Dokonania, Stan obecny, Perspektywy

Redakcja
Mieczysław Adamowicz

Biała Podlaska 2014

PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA
im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

**PAŃSTWOWE WYŻSZE SZKOŁY ZAWODOWE
W POLSCE
DOKONANIA, STAN OBECNY, PERSPEKTYWY**

Redakcja
Mieczysław Adamowicz

Biała Podlaska 2014

Wydawca:

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II
w Białej Podlaskiej

Redaktor:

Mieczysław Adamowicz

Recenzja:

prof. zw. dr hab. inż. Andrzej Kolasa

Redakcja techniczna:

Paulina Rynkiewicz
Agnieszka Filipiuk

© Copyright by Państwowa Szkoła Wyższa
im. Papieża Jana Pawła II
w Białej Podlaskiej

ISBN: 978-83-61044-03-1

Liczba arkuszy wydawniczych: 30

Wydawnictwo PSW JPII
ul. Sidorska 95/97, p. 334R
21-500 Biała Podlaska
www.pswbp.pl

Zdjęcia na okładce:

Joanna Żuk, www.joannazuk.pl, tel. 606-479-503
1. Budynek Główny Państwowej Szkoły Wyższej
im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej
2. Uczestnicy konferencji

Skład, druk i projekt okładki:

Agencja Reklamowa TOP, ul. Toruńska 148, 87-800 Włocławek
tel.: 54 423 20 40, fax: 54 423 20 80, www.agencjatorp.pl

Spis treści

Wstęp	9
-----------------	---

CZĘŚĆ I

Mieczysław Adamowicz

PRZEMIANY W SYSTEMIE EDUKACJI SZKOLNICTWA WYŻSZEGO POLSKI	17
--	----

Jan Draus

PAŃSTWOWE WYŻSZE SZKOŁY ZAWODOWE Z PERSPEKTYWY 15-LECIA	33
--	----

Elżbieta Lonc, Joanna Augustyniak, Barbara Piątkowska

EWOLUCJA PROGRAMÓW KSZTAŁCENIA W PAŃSTWOWYCH WYŻSZYCH SZKOŁACH ZAWODOWYCH W LATACH 1999-2013 NA PRZYKŁADZIE PWSZ W WAŁBRZYCHU	37
---	----

Mieczysław Adamowicz

PROFILOWANIE KSZTAŁCENIA W PAŃSTWOWYCH WYŻSZYCH SZKOŁACH ZAWODOWYCH W POLSCE	56
---	----

Wiesław Miczulski

BADANIA NAUKOWE SZANSĄ ROZWOJU PAŃSTWOWYCH WYŻSZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH	66
---	----

Iwona Kowalska

KIERUNKI POLITYKI FINANSOWEJ PWSZ W ŚWIECIE UWARUNKOWAŃ ROZWOJU SZKOLNICTWA WYŻSZEGO W XXI WIEKU	76
---	----

Wiesław Romanowicz

SYTUACJA STUDENTÓW CUDZOZIEMCÓW W PWSZ NA PRZYKŁADZIE PAŃSTWOWEJ SZKOŁY WYŻSZEJ IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II W BIAŁEJ PODLASKIEJ	89
---	----

Sylwia Borkowicz, Marzena Dziolak

BIBLIOTEKI PAŃSTWOWYCH WYŻSZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH - OBRAZ STATYSTYCZNY W 15-LETNIEJ PERSPEKTYWIE FUNKCJONOWANIA	103
--	-----

CZĘŚĆ II

Mariusz Pyra

PAŃSTWOWE WYŻSZE SZKOŁY ZAWODOWE JAKO ELEMENT
SYSTEMU SZKOLNICTWA WYŻSZEGO 125

Artur Zimny, Robert Cieślak

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W KONINIE
– INTEGRALNY ELEMENT MIASTA I REGIONU 143

Aleksander Wojciech Mikołajczak

STRATEGIA ROZWOJU PWSZ IM. JANA AMOSA KOMEŃSKIEGO
W LESZNIE W LATACH 2013-2016. 164

Mariola Mikołajczak

FORMY WSPÓŁPRACY PAŃSTWOWEJ WYŻSZEJ SZKOŁY
ZAWODOWEJ W LESZNIE Z UCZELNIAMI AKADEMICKIMI 171

Maciej Krzemiński

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA WE WŁOCŁAWKU
– 11 LAT DZIAŁALNOŚCI A PERSPEKTYWY ROZWOJU UCZELNI. 177

Teresa Jemczura

WSPÓLDZIAŁANIE RACIBORSKIEJ PAŃSTWOWEJ WYŻSZEJ
SZKOŁY ZAWODOWEJ W PRZESTRZENI LOKALNEJ 186

Wacław Wierzbieniec

ZNACZENIE PAŃSTWOWEJ WYŻSZEJ SZKOŁY
TECHNICZNO-EKONOMICZNEJ W JAROSŁAWIU
W ROZWOJU SZKOLNICTWA WYŻSZEGO NA PODKARPACIU 195

Izabela Wróblewska

DOROBK PAŃSTWOWEJ MEDYCZNEJ WYŻSZEJ SZKOŁY
ZAWODOWEJ W OPOLU NA PRZESTRZENI LAT 2003-2013. 211

Kazimierz Chrzanowski

MISJA PAŃSTWOWEJ WYŻSZEJ SZKOŁY ZAWODOWEJ W REALIZACJI
AWANSU EDUKACYJNEGO MŁODZIEŻY REGIONU ZAMOJSKIEGO. 225

CZEŚĆ III

Andrzej Czapski

WPŁYW PAŃSTWOWEJ SZKOŁY WYŻSZEJ IM. PAPIEŻA
JANA PAWŁA II NA ROZWÓJ MIASTA BIAŁA PODLASKA 235

Joanna Marchel

PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II
W BIAŁEJ PODLASKIEJ MIEJSCEM BUDOWANIA KAPITAŁU
SPOŁECZNEGO MIASTA BIAŁA PODLASKA 239

Magdalena Zwolińska-Ligaj, Joanna Kirczuk

WIZERUNEK PAŃSTWOWEJ SZKOŁY WYŻSZEJ
IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II W BIAŁEJ PODLASKIEJ
W ŚWIELE WYNIKÓW BADAŃ OPINII STUDENTÓW 250

Kamil Filipek, Tomasz Jurkiewicz

PREFERENCJE WYBORU KIERUNKU STUDIÓW W PAŃSTWOWEJ SZKOLE
WYŻSZEJ IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II W BIAŁEJ PODLASKIEJ 263

Ewelina Dresler

ANALIZA LUKI KOMPETENCYJNEJ NA LOKALNYM RYNKU PRACY 278

Mariusz Pyra

SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ PWSZ NA PRZYKŁADZIE
PAŃSTWOWEJ SZKOŁY WYŻSZEJ IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II
W BIAŁEJ PODLASKIEJ 291

Marta Borys

WPŁYW WSPÓŁPRACY PAŃSTWOWEJ SZKOŁY WYŻSZEJ
IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II W BIAŁEJ PODLASKIEJ ZE SZKOŁAMI
PONADGIMNAZJALNYMI NA EFEKTY REKRUTACJI NA PRZYKŁADZIE
ZESPOŁU SZKÓŁ ZAWODOWYCH NR 1 W BIAŁEJ PODLASKIEJ 303

Liliana Białach

PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II
W BIAŁEJ PODLASKIEJ JAKO OŚRODEK KREUJĄCY ROZWÓJ
LOKALNEJ PRZESTRZENI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ 309

CZEŚĆ IV

Halina Chodkiewicz

UMIĘTNOŚĆ CZYTANIA JAKO PODSTAWA EFEKTYWNEGO
STUDIOWANIA WIEDZY PRZEDMIOTOWEJ 325

Patrycja Hołownia, Agnieszka Cyburt

WYBRANE ZAGADNIENIA PRAWA AUTORSKIEGO W ŚWIADOMOŚCI
STUDENTÓW PAŃSTWOWEJ SZKOŁY WYŻSZEJ IM. PAPIEŻA
JANA PAWŁA II W BIAŁEJ PODLASKIEJ 339

Marta Chodyka, Marta Pietraszuk, Tomasz Grudniewski,

ZWIĘKSZENIE POTENCJAŁU BADAWCZO-ROZWOJOWEGO PSW
NA PRZYKŁADZIE CENTRUM BADAŃ NAD INNOWACJAMI
I JEGO OCZEKIWANY WPŁYW NA ROZWÓJ LOKALNEJ
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI 353

Katarzyna Świerczewska-Pietras, Łukasz Zbucki

WYKORZYSTANIE FUNDUSZY STRUKTURALNYCH SZANSĄ
NA LEPSZY ROZWÓJ PAŃSTWOWYCH WYŻSZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH . . . 364

Ewa Pawłowicz, Małgorzata Zaśkiewicz

PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II
W BIAŁEJ PODLASKIEJ W OPINII STUDENTÓW
Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ 383

Agnieszka Filipiuk, Paulina Rynkiewicz

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA PAŃSTWOWYCH
WYŻSZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH W POLSCE 395

CZEŚĆ V

PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II
W BIAŁEJ PODLASKIEJ 415

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W CHEŁMIE 437

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W CIECHANOWIE I MŁAWIE . . 441

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA
W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM 446

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W KONINIE	451
PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W KOSZALINIE.	456
PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA IM. STANISŁAWA PIGONIA W KROŚNIE	460
PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA IM. WITELONA W LEGNICY . . .	465
PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA IM. JANA AMOSA KOMENSKIEGO W LESZNIE	473
PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA INFORMATYKI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W ŁOMŻY.	484
PODHALAŃSKA PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W NOWYM TARGU.	492
PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W NYSIE	496
PAŃSTWOWA MEDYCZNA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W OPOLU	501
PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA WSCHODNIOEUROPEJSKA W PRZEMYŚLU . .	512
PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W RACIBORZU.	518
PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W SANDOMIERZU	526
PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W SKIERNIEWICACH	530
PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA IM. PROF. STANISŁAWA TARNOŃSKIEGO W TARNOBRZEGU	536
PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA IM. ANGELUSA SILESIUSA W WAŁBRZYCHU.	544
PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W WAŁCZU	550
PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA WE WŁOCŁAWKU	556

Wstęp

Pierwsze Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe powstały w 1998 r., obecnie więc obchodzą jubileusz 15-lecia. Sektor wyższego publicznego szkolnictwa zawodowego obejmuje dziś 36 uczelni, w których studiuje ponad 87 tys. studentów. Stały się więc ważnym sektorem polskiego systemu edukacji na poziomie wyższym. Razem z uczelniami niepublicznymi koncentrują się na działalności dydaktycznej, oferując głównie dyplomy inżyniera czy licencjata. Niektóre z uczelni zawodowych rozwijają także studia magisterskie. Wyrastając ze środowisk lokalnych współpracują z samorządami lokalnymi i regionalnymi oraz działają na rzecz miejscowych środowisk gospodarczych i społecznych. Uczelnie te stworzyły unikalną szansę na podjęcie studiów dla młodzieży z uboższych rodzin w miejscowościach oddalonych od większych miast. Znaczna część ze studiujących w PWSZ młodych ludzi nie miałaby szansy na zdobycie dyplomu uczelni wyższej, gdyby te uczelnie nie powstały niedaleko od miejsca ich zamieszkania.

Piętnastolecie PWSZ stało się okazją do podsumowań, ocen i refleksji odnoszących się do modelu tych uczelni, ich roli w systemie szkolnictwa wyższego i sposobów funkcjonowania. Rozpoczął się okres uroczystych jubileuszy organizowanych przez poszczególne uczelnie. Konferencja, która została zorganizowana w Sejmie RP w dniu 8 maja 2013 r., stworzyła forum, na którym przedstawiciele rządu, posłowie i senatorzy, rektorzy uczelni i dziennikarze podsumowali 15 lat wykorzystanych szans PWSZ i określili bariery ich dalszego rozwoju. Na tej konferencji zaprezentowano książkę Jana Drausa „Konferencja Rektorów Publicznych Szkół Zawodowych w Polsce 1998-2013. 15 lat”, w której przedstawiona została historia KRePSZ. W ten nurt podsumowań została wpisana również zorganizowana przez PSW w Białej Podlaskiej dwudniowa Ogólnopolska Konferencja Naukowa pn. „Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe w Polsce: dokonania, stan obecny, perspektywy”. Konferencja zorganizowana przez PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej 27-28 czerwca 2013 r. przy współdziałaniu z Konferencją Rektorów Publicznych Szkół Zawodowych KRePSZ pod patronatem prof. dr hab. Barbary Kudryckiej, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Krzysztofa Hetmana, Marszałka Województwa Lubelskiego może być traktowana również jako zwieńczenie 4-letniej kadencji Rektora PSW w Białej Podlaskiej prof. dr hab. Mieczysława Adamowicza i jego współpracy z innymi uczelniami w ramach Konferencji Rektorów KRePSZ oraz władzami samorządowymi miasta, powiatu i województwa.

Zakres tematyczny konferencji obejmował:

1. Doświadczenia Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych w zakresie uwarunkowań i perspektyw rozwoju.
2. Działalność dydaktyczna – metodyka, organizacja, efekty.

3. Badania naukowe i rozwój kadry.
4. Finansowanie rozwoju – źródła, efektywność, bezpieczeństwo.
5. Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe a rozwój lokalny i regionalny.

Dwudniowa konferencja obejmowała, poza otwarciem i podsumowaniem, cztery sesje plenarne, na których wygłoszono ponad 20 referatów, sesję plakatową, na której zaprezentowano 20 plakatów przygotowanych przez różne PWSZ-ty oraz 19 plakatów wykonanych przez gospodarzy. Kilkanaście referatów zostało nadesłanych do przygotowywanej publikacji pokonferencyjnej.

W konferencji uczestniczyli przedstawiciele 18 Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych, w tym rektorzy, prorektorzy, dziekani, kierownicy zakładów, kanclerze i inni pracownicy. Swoją obecnością zaszczylicili konferencję rektorzy:

- Prof. dr hab. Elżbieta Lonc – PWSZ im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu,
- Prof. dr hab. Ryszard Pisarski – PWSZ im. Witelona w Legnicy,
- Prof. dr hab. Tadeusz Dubicki – PWSZ we Włocławku,
- Prof. dr hab. Mirosław Pawlak – PWSZ w Koninie,
- Prof. dr hab. inż. Wiesław Miczulski – PWSZ w Sulechowie,
- Prof. dr hab. Robert Charmas – PWSiP w Łomży,
- Prof. dr hab. Jan Draus – ustępujący rektor PWSW w Przemyśle.

W otwarciu konferencji uczestniczyli przedstawiciele lokalnych władz samorządowych, a prezydent Miasta Białą Podlaską Andrzej Czapski, obok wystąpienia okolicznościowego, wygłosił merytoryczny referat o roli wyższej uczelni zawodowej w kształtowaniu funkcji miasta Białą Podlaską. Prezydent A. Czapski złożył gratulacje władzom uczelni za dynamiczny rozwój w ostatnich latach i wysokie miejsce w rankingu PWSZ w Polsce.

Prof. dr hab. Elżbieta Lonc jako członek Prezydium Konferencji Rektorów PWSZ KRePSZ złożyła w czasie otwarcia obrad podziękowania za zorganizowanie konferencji i najlepsze życzenia od Przewodniczącego KRePSZ prof. Józefa Garbarczyka, Rektora PWSZ w Gnieźnie.

W pierwszej sesji plenarnej, której przewodniczyli prof. zw. dr hab. Józef Bergier, Rektor elekt PSW w Białej Podlaskiej i prof. dr hab. Mirosław Pawlak, Rektor PWSZ w Koninie, wygłoszono sześć referatów. Prof. M. Adamowicz przedstawił zakres przemian w systemie edukacji szkolnictwa wyższego Polski, regulacje prawne w okresie transformacji i ich skutki, realizację Procesu Bolońskiego, Krajowe Ramy Kwalifikacji oraz problemy zapewnienia jakości i strategii rozwoju w warunkach niżu demograficznego. Prof. J. Draus, były Rektor PWSW w Przemyśle w wystąpieniu „PWSZ w perspektywie 15 lat” ukazał tło przemian, jakie nastąpiły w tym segmencie szkolnictwa, wygrane szanse, możliwości i bariery lepszego i pełnego wykorzystania potencjału PWSZ. Prof. E. Lonc, Rektor PWSZ w Wałbrzychu, przedstawiła genezę i koncepcję kształcenia oraz ewolucję programów kształcenia w latach 1989-2013 w PWSZ, poczynając od specjalności w latach 1998-2004, poprzez ujednolicone, standardowe nauczanie na kierunkach studiów (2004-2011) do kształcenia w oparciu o Krajowe Ramy

Kwalifikacji od 2012 r. Prof. M. Mikołajczak omówiła uwarunkowania i formy współpracy PWSZ w Lesznie z uczelniami akademickimi, zwłaszcza z uczelniami Poznania oraz uczelniami zagranicznymi wskazując, że współpraca między PWSZ a Uniwersytetem Adama Mickiewicza w Poznaniu jest korzystna dla obu stron. Prof. W. Miczulski, Rektor PWSZ w Sulechowie, w referacie pt. „Badania naukowe szansą rozwoju państwowych wyższych szkół zawodowych”, podniósł istotny, nieuregulowany prawnie obszar słabości PWSZ jakim są badania naukowe, które przy odpowiednim traktowaniu przez władze mogą być podstawą rozwoju własnych kadr naukowych i sposobem powiązania uczelni z praktyką. Referat zawierał także informacje o rozwoju infrastruktury dydaktyczno-badawczej oraz realizowanych projektach badawczo-rozwojowych, badawczych i wdrożeniowych oraz prowadzonej działalności innowacyjnej w różnych PWSZ w Polsce. Zarówno referat jak i późniejsza dyskusja wskazywały na potrzebę wprowadzenia rozwiązań prawnych i finansowych umożliwiających uczelniom zawodowym prowadzenie badań naukowych, które w każdej są podstawą wysokiej jakości kształcenia, rozwoju kadry i możliwości intensyfikowania współpracy z praktyką.

Dr hab. Iwona Kowalska, reprezentująca PWSZ w Białej Podlaskiej wygłosiła referat dotyczący kierunków polityki finansowej PWSZ w świetle uwarunkowań rozwoju szkolnictwa wyższego w XXI wieku. Autorka wskazała, że profil PWSZ stwarza potrzebę koncentrowania się na dostosowaniu kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz możliwości pozyskiwania środków finansowych poprzez rozwijanie współpracy uczelni z otoczeniem gospodarczym. Do tego niezbędne jest podniesienie doświadczenia praktycznego wykładowców oraz modyfikacja kształcenia praktycznego i prowadzenie go we współpracy z przemysłem, instytucjami społecznymi i administracją publiczną.

Referat przedstawiony przez dr J. Marchel, wygłoszony zarówno z pozycji pracownika administracji publicznej jak i nauczyciela akademickiego, wskazał na rolę PSW w Białej Podlaskiej w budowaniu kapitału społecznego dla miasta i powiatu oraz umacnianiu więzi, jakie istnieją między uczelnią a mieszkańcami miasta i okolicznych miejscowości, które korzystają z dobrodziejstw funkcjonowania uczelni w Białej Podlaskiej.

Drugiej sesji plenarnej przewodniczyli: rektor PWSZ z Włocławka, prof. T. Dubicki i Rektor PWSliP z Łomży – dr hab. Robert Charmas. Zaprezentowano 7 referatów, w tym dwa autorów z PSW Biała Podlaska. Większość referatów dotyczyła działalności i osiągnięć poszczególnych uczelni, i tak dr hab. A. Mikołajczak prezentował referat dotyczący strategii rozwoju PWSZ w Lesznie na lata 2013-2016, dr I. Wróblewska zaprezentowała dorobek Państwowej Medycznej Wyższej Szkoły Zawodowej w Opolu, dr A. Zimny i dr R. Cieślak scharakteryzowali PWSZ w Koninie jako integralny element miasta i regionu. Dr T. Jemczura przedstawiła współdziałanie raciborskiej PWSZ ze środowiskiem lokalnym, a dr M. Krzemiński 11-letnie doświadczenia PWSZ we Włocławku i perspektywy działalności na następne lata. Autorzy reprezentujący uczelnię z Białej

Podlaskiej wygłosili interesujące referaty dotyczące wykorzystania funduszy strukturalnych jako szansy na lepszy rozwój państwowych szkół wyższych (dr K. Świerczewska-Pietras i mgr Ł. Zbucki) oraz prowadzenia współpracy uczelni w sferze rekrutacji na studia z zespołem szkół ponadgimnazjalnych w Białej Podlaskiej. Ten referat, wygłoszony przez dr M. Borys, dyrektora Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 był napisany z uwzględnieniem spojrzenia na rekrutację zarówno od strony uczelni jak i średniej szkoły zawodowej.

W sesji trzeciej pierwszego dnia obrad, którą prowadzili prof. R. Pisarski i prof. M. Adamowicz, prezentowali referaty prorektorzy dwóch wyższych uczelni zawodowych z Lubelszczyzny: z Zamościa i Białej Podlaskiej. Dr K. Chrzanowski z Zamościa omówił misję PWSZ w Zamościu w realizacji awansu edukacyjnego młodzieży regionu zamojskiego i scharakteryzował strukturę klientów zamojskiej uczelni. Dr W. Romanowicz z Białej Podlaskiej przedstawił sytuację studentów cudzoziemców w uczelniach zawodowych w Polsce, których znaczna liczba studiuje zwłaszcza w trzech uczelniach woj. lubelskiego oraz w uczelniach woj. podkarpackiego. Tematem referatu wygłoszonego przez mgr M. Pyrę była społeczna odpowiedzialność PWSZ na przykładzie PSW w Białej Podlaskiej i potrzeba budowania takiej odpowiedzialności wśród różnych interesariuszy uczelni. Mgr J. Śmiłowski w referacie pt. „PWSZ w Skierniewicach w rozwoju regionu skierniewickiego i miasta Skierniewice” analizował znaczenie uczelni zawodowej w kontekście rozwoju społeczno-gospodarczego subregionu. Powiązany z tą tematyką był referat dr. K. Filipka i dr. T. Jurkiewicza prezentujący badania nad preferencjami wyboru kierunku studiów PSW w Białej Podlaskiej. Referat wygłoszony przez dr hab. H. Chodkiewicz poświęcony był zagadnieniom metodycznym w dydaktyce szkoły wyższej. Problematyka umiejętności czytania jako podstawy efektywnego studiowania wiedzy przedmiotowej na kierunkach filologicznych wzbudziła żywe zainteresowanie słuchaczy.

W przerwach obrad pierwszego dnia konferencji odbywały się również sesje plakatowe oraz zwiedzanie uczelni. Uczelnie z całego kraju nadesłały pełne treści i inwencji graficznej plakaty, które wzbogaciły estetycznie i treściowo merytoryczny program obrad plenarnych. Plakaty przygotowane przez Sekcję Nauki i Wydawnictw oraz poszczególne instytuty PSW i inne komórki organizacyjne wcale nie ustępowały tym wskazanym wcześniej oraz plakatom udostępnionym przez Wydawnictwo Perspektywy. Plakaty zawierające unikalne informacje o PWSZ, jak np. informujące o rozwoju kadry, działalności wydawniczej czy współpracy naukowo-badawczej z otoczeniem będą wykorzystane przez poszczególne uczelnie przy innych okazjach.

Pierwszy dzień konferencji zakończył się uroczystą kolacją i koncertem chóru „Polesie” z Brześcia, prowadzonego przez Stowarzyszenie Polska Macierz Szkolna.

Przed południem drugiego dnia konferencji zorganizowano wyjazd terenowy do trzech obiektów sakralnych reprezentujących trzy formy chrześcijaństwa na Polesiu. Zwiedzano najpierw Prawosławny Zespół Klasztorny w Ja-

błęcznej, z którego wywodzi się elita duchowieństwa kościoła prawosławnego w Polsce. Jabłeczna to godne podziwu miejsce spotkania unikalnej przyrody i tradycji chrześcijaństwa wschodniego. Można zauważyć, że i w tym, wydawałoby się odizolowanym tajemniczym zakątku Polski, widoczne są skutki integracji Polski z Unią Europejską, widoczne zarówno w odnowionych obiektach klasztornych jak i w podejściu do życia i turystyki jego mieszkańców. Skutki integracji widoczne są także w Kodeńskim Sanktuarium Matki Bożej Kodeńskiej, prowadzonym w nowym stylu przez ojców Oblatów. Spokój i zacisze Polesia najbardziej widoczne jest w drewnianej Świątyni Unickiej w Kostomłotach, gdzie proboszcz, niezwykle człowiek i duchowny, jak ostatni Mohikanin podtrzymuje, niegdyś bardzo żywe, tradycje tego regionu i Kresów rozciągających się poza graniczną rzeką Bug.

Ostatnią, czwartą sesję prowadzili prof. E. Lonc i dr S. Lis, prorektor PWSZ w Tarnobrzegu. W jej trakcie ogłoszono 5 referatów, których autorami byli pracownicy PSW w Białej Podlaskiej. Referat prof. M. Adamowicza koncentrował się na uwarunkowaniach i skutkach praktycznego modelu kształcenia, który aktualnie jest realizowany głównie na studiach medycznych i inżynierskich, a który stanie się według zapowiedzi resortu obowiązującym modelem na wszystkich kierunkach studiów prowadzonych w PWSZ. Zarówno z referatu, jak i dyskusji wynikało, że rozwój praktycznego modelu pociąga zwiększenie kosztowności, co powinno być uwzględniane w algorytmie podziału dotacji na kształcenie. PWSZ winny też uzyskać większy dostęp do środków na działalność naukowo-badawczą i wdrożeniową. Do sukcesu tego modelu kształcenia potrzebne jest doksztalcenie nauczycieli, silniejsze powiązanie z otoczeniem gospodarczym i społecznym i zwiększenie zaangażowania instytucji rynku pracy i przedsiębiorstw zainteresowanych treściami nauczania licencjatów i inżynierów. Dr Monika Łęska w referacie poświęconym wdrażaniu systemu monitorowania kariery zawodowej absolwentów i działalności biur karier w PSW w Białej Podlaskiej naświetliła istotę problemów, jakie stanęły w tym obszarze przed uczelniami i niesprecyzowane jeszcze przez resort sposoby ich rozwiązywania. Dr E. Dresler naświetliła na podstawie realizowanego projektu zagadnienia luki kompetencyjnej na lokalnym rynku pracy. O problemach edukacyjnych traktowały także dwa ostatnie referaty autorstwa mgr E. Pawłowicz i Małgorzaty Zaśkiewicz, które przedstawiły PSW w Białej Podlaskiej w opiniach osób niepełnosprawnych i dr A. Jakubowicz, która poddała analizie ofertę edukacyjną Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych w kontekście wykorzystania funduszy europejskich.

Szereg referatów, które zostały przygotowane na konferencję nie mogło być ogłoszonych z powodu nieprzybycia na konferencję bądź też wcześniejszego wyjazdu autorów albo też zwykłego braku czasu. Wszystkie referaty zostały podane ocenie recenzentów jak też plakaty zostaną umieszczone w przygotowywanym wydawnictwie książkowym.

Po konferencji napłynęły też inne referaty i opracowania. Wszystkie zostały poddane ocenie merytorycznej i opracowaniu redakcyjnemu. Niniejsza publikacja prezentuje cały dorobek w zmienionym układzie z podziałem na pięć części:

- Część I: zawiera 8 rozdziałów o tematyce ogólnej dotyczącej wszystkich bądź znacznej liczby PWSZ w Polsce.
- Część II: obejmuje 10 opracowań dotyczących konkretnych uczelni.
- Część III: skupia 8 opracowań opisujących określoną rolę i funkcję PWSZ w rejonach ich funkcjonowania.
- Część IV: prezentuje specyficzne zagadnienia ze sfery działalności dydaktycznej, naukowo-badawczej i organizacyjnej PSW w Białej Podlaskiej.
- Część V: zawiera krótkie informacje o uczelniach oraz plakaty przygotowane przez uczelnie, prezentowane na sesji plakatowej. Część tę traktujemy jako wizualne i informacyjne wzbogacenie książki.

Przygotowaną w powiązaniu z tą konferencją monografię kierujemy do środowiska uczelni zawodowych oraz ich lokalnego i regionalnego otoczenia. Mamy przekonanie, że może być ona interesująca także dla innych środowisk akademickich w Polsce.

Mamy nadzieję, że Konferencja pt. „Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe w Polsce: dokonania, stan obecny, perspektywy” spełniła stawiane przed nią cele. Przyniosła potwierdzenie tego, że PWSZ-ty to nowoczesne, dynamicznie rozwijające się i mające perspektywy dalszego rozwoju uczelnie. Aktualny model powinien być jednak uzupełniony działaniami i środkami umożliwiającymi rozwój badań naukowych i własnej kadry ze stopniami i tytułami naukowymi. Szansy na dalsze sukcesy PWSZ-ów należy też upatrywać w umacnianiu współpracy z bliskim i dalszym otoczeniem biznesowym i społecznym.

prof. zw. dr hab. dr h.c. Mieczysław Adamowicz

CZĘŚĆ I

Mieczysław Adamowicz

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Przemiany w systemie edukacji szkolnictwa wyższego Polski

Streszczenie

Praca ma charakter przeglądowy i dotyczy głównych zmian, jakie dokonały się w systemie szkolnictwa wyższego w Polsce w okresie ostatniego 25-lecia. Przedstawiono regulacje prawne w okresie transformacji, zmiany w strukturze szkół wyższych, zjawisko umasowienia studiów, wdrażanie zasad wynikających z Procesu Bolońskiego.

Szczególną uwagę poświęcono wdrażaniu zmian wprowadzonych przez ustawę z 18 marca 2011 dotyczących prawa o szkolnictwie wyższym, w tym wprowadzenia Krajowych Ram Kwalifikacji i ich efektom, wzmacnianiu mobilności studentów i pracowników oraz zapewnieniu jakości kształcenia i studiach dotyczących szkolnictwa wyższego.

W pracy przedstawiono przesłanki powołania Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych, warunki ich funkcjonowania i rozwoju oraz główne efekty ich działalności w minionym piętnastoleciu. Pozytywne efekty działalności tych szkół utrwaliły ich miejsce w polskim systemie edukacyjnym. Autor postuluje przyznanie tym szkołom ustawowej gwarancji prowadzenia badań naukowych, stabilności i modyfikację sposobu przyznawania dotacji, który powinien mieć formę decyzji administracyjnej.

Słowa kluczowe: PWSZ, szkolnictwo wyższe, publiczne uczelnie zawodowe, system szkolnictwa wyższego, Proces Boloński, Krajowe Ramy Kwalifikacji

Wstęp

W ciągu ostatniego ćwierćwiecza zaszły istotne zmiany w systemie funkcjonowania szkolnictwa wyższego w Polsce. Szkolnictwo podlegało zmianom wynikającym z transformacji systemowej i otwarcia kraju na świat oraz z procesu integracji z Unią Europejską. Dostosowywało się do zmian wewnętrznej sytuacji społeczno-gospodarczej i politycznej oraz tendencji edukacyjnych w Europie i na świecie. Wewnętrzne zmiany systemowe doprowadziły do dynamicznego rozwoju szkół prywatnych i umasowienia szkolnictwa wyższego. Proces integracji umożliwił wdrożenie Procesu Bolońskiego i aplikacje do systemu narodowego Europejskich Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Zarówno uwarunkowania wewnętrzne jak i te wynikające z członkostwa w Unii Europejskiej stawiają przed szkolnictwem wyższym wyzwania w sferze jakości kształcenia i dostosowania do wymogów otoczenia społeczno-gospodarczego,

rynku pracy i potrzeb rozwoju gospodarczego. Celem tego opracowania jest dokonanie ogólnego przeglądu zmian w regulacjach prawnych dotyczących szkolnictwa wyższego oraz sposobów i efektów kształcenia w szkołach wyższych w Polsce od stanu sprzed transformacji ustrojowej do stanu obecnego.

Szkolnictwo wyższe w latach 1949-1989

Wdrożony po II wojnie światowej system społeczno-ekonomiczny w Polsce określił systemowe ramy także dla szkolnictwa wyższego. Podlegało ono silnej ingerencji państwa, naśladowało wzorzec przyjęty w Związku Radzieckim i było odizolowane od tendencji zachodzących w świecie zachodnim. W czasie gdy w Europie Zachodniej i Stanach Zjednoczonych zachodziły ilościowe i jakościowe przewartościowania szkolnictwa, które odchodziło od modelu elitarnego do modelu powszechnego a nawet masowego, dostosowanego coraz bardziej do potrzeb gospodarki i rynku pracy, w Polsce zmiany modelowe były niewielkie. Podobnie jak w innych krajach bloku wschodniego szkolnictwo wyższe było finansowane niemal w całości przez państwo, władze państwowe kształtowały programy studiów, a dostęp do studiów wyższych był reglamentowany ilościowo. Na studia rekrutowano kandydatów w głównym stopniu według kryteriów wiedzy wyniesionej przez maturzystów, a częściowo według kryteriów klasowo-społecznych.

Występujące w państwach zachodnich procesy rozbudowy szkolnictwa wyższego w latach 1950-1960, jego demokratyzacji w latach 1960-1970, a następnie w latach 1980-1990 otwierania się na potrzeby rynku były mało znane w Polsce i w znikomym stopniu oddziaływały na stan szkolnictwa polskiego¹. Należy jednak uznać, że cele stawiane przed szkolnictwem wyższym, stosownie do możliwości ekonomicznych i słabej wydolności systemu ekonomicznego sterowanego przez państwo, były racjonalne i nie odbiegały od tych jakie przyjmowano w państwach zachodnich. Uzyskanie wykształcenia wyższego traktowane było przez ludność jako najważniejszy sposób zdobycia kapitału intelektualnego pozwalającego na uzyskanie pożądanego miejsca na rynku pracy i skutecznej drogi do awansu społecznego. Ukształtowany system rekrutacyjny, pomimo częściowego wprowadzania kryteriów subiektywnych, umożliwiał zdolniejszej, acz ograniczonej części młodzieży, bezpłatne studiowanie i pomoc stypendialną. Ukończenie studiów gwarantowało zatrudnienie w dużym stopniu zgodne z profilem wykształcenia.

¹ M. Dybaś, A. Dziemianowicz-Bąk, M. Krawczyk-Radwan, D. Walczak, *Szkolnictwo Wyższe*/ W: Raport o stanie edukacji, 2011. Warszawa 2012, s. 121-168

Regulacje prawne w okresie transformacji

Zasadnicze zmiany, jakie zaszły w szkolnictwie wyższym w Polsce w okresie transformacji systemowej zostały zapoczątkowane nową ustawą o szkolnictwie wyższym z 12 września 1990 r. Ustawa ta nie zniosła, ale istotnie zmodyfikowała system obowiązujący w latach PRL. Wykorzystano w niej doświadczenia krajów Europy Zachodniej i tendencje światowe. Zmiany w kształceniu na poziomie wyższym zostały wmontowane w całościowy system edukacji demokratycznego państwa z zachowaniem jedności kształcenia i badań naukowych oraz podniesieniem rangi autonomicznej uczelni akademickiej. Większa autonomia oznaczała ograniczenie kompetencji ministra w sferze dyrektywnego zarządzania uczelniami a uczelnie otrzymały większe uprawnienia do samodzielnego uchwalenia statutu uczelni i regulaminu studiów, uruchomienia i likwidacji kierunków studiów, ustalenia zasad i formy egzaminów wstępnych oraz rozmiaru przyjęć na studia.

Uczelnie mogły samodzielnie ustalać programy studiów oraz zatrudnianie pracowników naukowo-dydaktycznych. Całkowitym novum wprowadzonym przez tę ustawę była możliwość zakładania uczelni prywatnych oraz tworzenia odpłatnych studiów zaocznych, wieczorowych i podyplomowych na uczelniach publicznych. Te nowe zapisy normatywne uruchomiły proces umasowienia studiów wyższych, wzrost poziomu scholaryzacji oraz zmiany całego systemu szkolnictwa wyższego. Wyrazem tych zmian jest wzrost liczby uczelni wyższych ze 112 w 1990 do 469 w roku 2010. Liczba uczelni publicznych zwiększyła się z około 100 do 133 w tym samym okresie, jednocześnie pojawiło się 336 nowych uczelni niepublicznych. Ogólna liczba studentów w latach 1990-2000 wzrosła niemal czterokrotnie z 404 do 1585, zaś w roku 2005 doszła do niespełna 2 mln. Aktualne zmniejszenie tej liczby wynika z wejścia w fazę niżu demograficznego grup wiekowych ludności kończących szkoły średnie (tab. 1).

Od 1998 r. zaczęły powstawać również państwowe (publiczne) uczelnie zawodowe, koncentrujące się na działaniach edukacyjnych, głównie na poziomie studiów I stopnia. Aktualnie studia te prowadzi 36 uczelni zlokalizowanych w małych miastach oddalonych od dużych aglomeracji miejskich.

Tabela 1. Liczba uczelni wyższych i liczba studentów w Polsce w latach 1990-2011

Wyszczególnienie	1990	1995	2000	2005	2010	2011
Uczelnie ogółem	112	179	310	445	469	464
Uczelnie publiczne		99	115	130	133	140
Uczelnie niepubliczne		80	195	315	336	324
Liczba studentów w tys.	404	795	1585	1954	1841	1764

Źródło: dane GUS

Duża aktywność podmiotów gospodarczych w tworzeniu nowych uczelni wyższych kształcących na poziomie studiów I stopnia spotkała się z przyzwoleniem władz państwowych i władz uczelni państwowych na dodatkowe, często wieloletowe, zatrudnianie kadr akademickich. Dla władz było to wygodne, bezkosztowe zwiększenie wynagrodzeń dla profesorów, doktorów habilitowanych i doktorów zatrudnianych w uniwersytetach i innych uczelniach państwowych.

Dopuszczanie do powstawania i rozwoju prywatnego sektora szkolnictwa opartego na odpłatności studiów zaowocowało żywiołowym tworzeniem uczelni niepublicznych zwłaszcza w pierwszych latach transformacji, a uczelnie niepubliczne zaczęły domagać się wspierania ich działalności z budżetu państwa. Ważną formą tego wsparcia stały się przyznane tym uczelniom środki na pomoc stypendialną dla studentów, zbliżoną do tej z jakiej korzystali studenci uczelni publicznych. Zatrudnienie nauczycieli akademickich na wielu etatach miało z natury rzeczy odbić się ujemnie na poziomie kształcenia zwłaszcza na uczelniach dodatkowego zatrudnienia.

Sytuacja stała się przedmiotem krytyki zarówno od strony obniżenia jakości studiów jak i ograniczenia zainteresowania pracowników zatrudnianych na kilku etatach działalnością naukowo-badawczą. Osłabienie w sferze badań odbijało się niekorzystnie na rozwoju naukowym kadry nauczającej i osłabienie sfery badawczej w uczelniach publicznych. Tylko nieliczne z uczelni prywatnych i to w skali ograniczonej podejmowały działalność w sferze badań naukowych i rozwojowych.

Zmiany, jakie zostały wprowadzone do szkolnictwa wyższego od początków transformacji zmieniły radykalnie instytucjonalny obraz tego szkolnictwa oraz podniosły gwałtownie poziom scholaryzacji. Polska posiada obecnie zróżnicowany model szkolnictwa publicznego i niepublicznego, który umożliwił skokowe zwiększenie liczby studentów i umasowienie studiów wyższych. Zwiększyła się szybko liczba osób z wyższym wykształceniem w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo.

Współczynnik scholaryzacji brutto i szkolnictwa wyższego wzrósł z 12,9 w roku 1990/91 do 53,8 w roku 2010/2011. Współczynnik scholaryzacji netto wzrósł w tym czasie odpowiednio z 9,8 do 40,8. Uczelnie niepubliczne w roku 2010/2011 kształciły 31,5% ogółu studentów, a rok później ich udział spadł do 28,1% (495 tys. osób). Niespełna 5% studentów (82,4 tys.) w tym roku pobierało naukę w państwowych wyższych szkołach zawodowych. Szkoły niepubliczne i państwowe wyższe szkoły zawodowe kształcą głównie na poziomie studiów I stopnia i umożliwiają dostęp do studiów młodzieży z terenów oddalonych od miast i z mniejszych ośrodków miejskich. Szkoły niepubliczne oferowały na ogół tańsze kierunki kształcenia, wykorzystując rezerwy kadrowe uniwersytetów i innych szkół akademickich. Państwowe wyższe szkoły zawodowe udostępniały także kształcenie na kierunkach inżynierskich.

Szerokie otwarcie uczelni akademickich dla młodzieży oraz rozwój szkolnictwa prywatnego i państwowych wyższych szkół zawodowych zwiększyło dopływ absolwentów, który nie mógł być wchłonięty przez rynek pracy, złasz-

cza w latach spowolnienia rozwoju i recesji. Skutkowało to powstaniem zjawiska bezrobocia wśród osób posiadających dyplomy ukończenia uczelni wyższych a także naturalną stratyfikacją jakości dyplomów. Umacniała się pozycja uczelni renomowanych i zapoczątkowany został proces upadania bądź konsolidacji słabszych uczelni niepublicznych. Uczelnie akademickie zaczęły też przechodzić z pozycji współpracy i tolerowania dodatkowego zatrudnienia swojej kadry nauczającej na pozycje konkurowania o studentów i ograniczania swobody dodatkowego zatrudnienia przez uczelnię macierzystą.

Aktualny model szkolnictwa wyższego w Polsce został ukształtowany przez ustawę z dnia 27 lipca 2005 r., która została znowelizowana 18 marca 2011 roku. Nowe Prawo o Szkolnictwie Wyższym wprowadziło do polskiego systemu zasady wypracowane w Procesie Bolońskim oraz stworzyły warunki do umiędzynarodowienia kształcenia i działalności naukowo-badawczej. Głównym elementem tych zmian było wprowadzenie trzech stopni studiów wyższych: studiów licencjackich (I stopnia), studiów magisterskich (II stopnia), i doktoranckich (III stopnia). Autonomia uczelni dotycząca otwierania kierunków studiów i określenia treści programowych została przypisana dla trzech typów szkół: uniwersytetów, politechnik, akademii, pozostałe uczelnie otwierając nowe kierunki studiów i wprowadzając nowe programy kształcenia musiały uzyskiwać akceptację komisji akredytacyjnej. Ogólnie wzrosła rola Polskiej Komisji Akredytacyjnej, która przyjęła nowe zasady systematycznego kontrolowania procesu kształcenia i jego wyników we wszystkich typach szkół wyższych.

Zdefiniowane zostały także kryteria nabywania uprawnień akademickich przez uczelnie do posługiwania się nazwą: uniwersytet, politechnika i akademia. W grupie uniwersytetów wyróżnione zostały uniwersytety ogólne oraz uniwersytety branżowe, których pole działania i funkcjonowania wiąże się z określonym obszarem czy dziedziną nauki. Tak więc powstały uniwersytety medyczne, ekonomiczne, przyrodnicze i in. Uniwersytety i inne uczelnie akademickie zostały wyposażone w szereg uprawnień dotyczących swobody, treści i form kształcenia, prowadzenia współpracy krajowej i zagranicznej i dostosowywania się do wyzwań wewnętrznych, europejskich i światowych.

Wdrażając nowe rozwiązania prawne i opierając funkcjonowanie na europejskich zasadach wynikających z Procesu Bolońskiego Polska stała się równoprawnym członkiem Wspólnoty Europejskiej w sferze edukacji i kształcenia na poziomie wyższym. Polskie Szkolnictwo Wyższe stanęło więc na równi z innymi krajami wobec wyzwań jakie stają przed szkolnictwem wyższym wszystkich krajów Europejskich. Wśród tych wyzwań można wyróżnić: Europejską Przestrzeń Edukacyjną i Europejską Przestrzeń Badawczą.

Wdrożenie i realizowanie Procesu Bolońskiego, który stanowi główną oś dostosowań szkolnictwa wyższego w krajach Europejskich do potrzeb współczesności przyniosło pozytywne rezultaty, lecz pojawiły się z biegiem czasu także pewne niedomagania i potrzeby zmian. Ich dostrzeżenie stanowiło podstawę do przygotowania nowelizacji świeżo wdrożonej ustawy o szkolnictwie

wyższym. Znowelizowana Ustawa Prawo o Szkolnictwie Wyższym, którą przyjęto w marcu 2011 roku i wdrożono w całości od nowego roku akademickiego 2012, objęła także zapisy ustawy o stopniach naukowych i tytule zawodowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz zmianie niektórych innych ustaw. Lista zadań jakie stanęły przez uczelniami w związku z wprowadzeniem regulacji zmienionej ustawy przedstawia następujące zestawienie.

Zestawienie 1. Zadania uczelni do wprowadzenia w życie do 1 października 2011 r. w zakresie opracowania regulacji wewnętrznych zgodnych z ustawą z dnia 18 marca 2011 roku, o zmianie ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw:

1. Opracowanie strategii rozwoju uczelni i zgodnych z nią strategii rozwoju przedstawionych jednostek organizacyjnych uczelni;
2. Dostosowanie statutu uczelni do nowych przepisów ustawy;
3. Dostosowanie regulaminu studiów do zapisów ustawy;
4. Opracowanie regulaminu zarządzania prawami autorskimi i prawa pokrewnego oraz prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych;
5. Opracowanie szczegółowego regulaminu ustalania wysokości przyznawanych świadczeń pomocy materialnej dla studentów;
- 6-7. Opracowanie regulaminu studiów doktoranckich oraz określenie zasad przyznawania świadczeń pomocy materialnej doktorantom;
8. Opracowanie wzoru uczelnianego dyplomu ukończenia studiów;
9. Ustalenie warunków i trybu rekrutacji;
- 10-11. Opracowanie i promowanie kodeksu etyki studenta oraz doktoranta;
12. Dostosowanie programów kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów do efektów kształcenia opracowanych przez uczelnie, zgodnych z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego dla obszarów kształcenia (w terminie do 12 miesięcy);
13. Opracowanie szczegółowych efektów kształcenia i dostosowanie do nich programów studiów doktoranckich, uwzględniających nowe przepisy;
14. Określenie efektów kształcenia, sposobu ich weryfikowania i dokumentacji oraz opracowania programu kształcenia na studiach podyplomowych, uwzględniających nowe przepisy;
15. Opracowanie wskaźników kosztochłonności prowadzonych kierunków studiów zgodnie ze sposobem i trybem ich ustalania;
16. Określenie zasad pobierania opłat oraz wysokości opłat za świadczenie usług edukacyjnych oraz kształcenia;
17. Opracowanie nowego wzoru umowy między uczelnią a studentem, określającej warunki odpłatności za studia lub usługi edukacyjne;
- 18-19. Opracowanie sprawozdania do 30 czerwca z wykonania przez uczelnie

niepubliczne planu rzeczowo-finansowego dla Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za rok sprawozdawczy oraz opracowanie planu rzeczowo-finansowego przekazywanego ministrowi w 14 dni od jego uchwalenia;

20. Wprowadzenie/doskonalenie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia uwzględniającego nowe przepisy;

21. Opracowanie systemu monitorowania karier zawodowych swoich absolwentów.

Źródło: Załącznik do listu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego do Rektorów Uczelni Wyższych w sprawie wdrożenia Ustawy o zmianie ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym z 30 maja 2011 r.

Znowelizowana ustawa bardziej precyzyjnie regulowała relacje między uczelnią a studentem, wprowadziła powszechność stosowania umów na wszystkich formach studiów, sprecyzowała warunki studiowania na drugim kierunku studiów, zasady opłatności za studia i warunki przyznawania pomocy materialnej dla studentów, a także relacje uczelni z jednostkami gospodarki. Ustawa wprowadziła system wspierania finansowego uczelni wiodących i zobowiązała uczelnie do liczenia kosztochłonności. W sferze kształcenia ważnymi rozwiązaniami stało się dostosowanie programów studiów do Krajowych Ram Kwalifikacji i szczegółowych efektów kształcenia na wszystkich formach i rodzajach studiów. Wprowadzone Krajowe Ramy Kwalifikacji dostosowały Polski system szkolnictwa wyższego do Europejskich Ram Kształcenia. Nowa ustawa oblige uczelnię do systematycznego badania losów absolwentów oraz wprowadzenia systemu zapewnienia określonej jakości studiów.

Pierwszy rok funkcjonowania szkolnictwa wyższego według przepisów znowelizowanej ustawy pozwolił na obserwacje, które ujawniły pewne nowe bolączki i niedomagania. Aktualnie więc podjęto przygotowania do wprowadzenia zmian korygujących do ustawy. Celem proponowanej regulacji jest przede wszystkim (Projekt zmian z dnia 13.03.2013):

1. Ułatwienie dostępu do szkół wyższych osobom dojrzałym w ramach uczenia się przez całe życie,
2. Zapewnienie lepszej jakości kształcenia przy uwzględnieniu autonomii programowej uczelni,
3. Dostosowanie funkcjonowania uczelni do skutków niżu demograficznego.
4. Doprecyzowanie niektórych rozwiązań w oparciu o doświadczenia z wdrażania nowelizacji ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym.

Z wytycznych do dyskusji nad nowelizacją wynika, że jedną z kluczowych spraw, które zostaną bliżej określone w zmienionej ustawie jest sprawa warunków realizowania akademickiego lub praktycznego profilu studiów zwłaszcza na uczelniach zawodowych i w szkołach niepublicznych.

Realizacja Procesu Bolońskiego

Deklaracja Bolońska dotycząca długofalowych zmian w szkolnictwie wyższym krajów europejskich została podpisana w czerwcu 1999 r. przez 29 krajów. Jej celem było zbliżenie systemów szkolnictwa wyższego krajów europejskich i stworzenie do 2010 r. Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego. Realizacja Procesu Bolońskiego zakładała osiągnięcie następujących celów:

- Wprowadzenie przejrzystych i porównywalnych systemów stopni oraz wdrożenia suplementu do Dyplomu;
- Przyjęcie systemu opartego na dwóch/trzech poziomach kształcenia;
- Powszechne stosowanie systemu punktów kredytowych ECTS (European Credit Transfer System);
- Promocja mobilności studentów, nauczycieli akademickich, naukowców i absolwentów oraz personelu administracyjnego;
- Wspieranie współpracy europejskiej w zakresie podnoszenia poziomu jakości szkolnictwa wyższego i budowanie synergicznego związku między kształceniem a badaniami naukowymi;
- Zwiększenie zatrudnialności absolwentów uczelni wyższych poprzez dostosowanie kształcenia do oczekiwań rynku pracy, potrzeb uczenia się przez całe życie i włączania absolwentów w procesy budowania społeczeństwa obywatelskiego.

Stan realizacji zaleceń Deklaracji Bolońskiej omawiany jest na konferencjach ministrów szkolnictwa wyższego co 2 lata, tam też ustalane są zalecenia na przyszłość. Aktualnie, w Procesie Bolońskim uczestniczą rządy 47 państw i działające w tych państwach uczelnie, a także Komisja Europejska, której rola koordynacyjna wzrasta. Proces Boloński ma charakter zarówno edukacyjno-naukowy jak też praktyczny. W ten sposób szkolnictwo wyższe coraz silniej włącza się w kształtowanie procesów ekonomiczno-społecznego rozwoju oraz przemian kulturowych. W ten sposób europejskie szkolnictwo wyższe może dostosować się do wyzwań globalnych i konkurencyjności międzynarodowej. Dla wielu krajów, w tym także dla Polski, Proces Boloński stanowił impuls i podstawę do aktywizowania prac reformatorskich. W ramach tego procesu narodowe systemy szkolnictwa wyższego nie tracą charakteru narodowego, lecz poprzez harmonizację zbliżają się do siebie. Kraje Europy Środkowo-Wschodniej włączając się w Proces Boloński uzyskały szansę legitymizacji przekształconych szybko narodowych systemów szkolnictwa wyższego do tych, jakie występują w Europie i na świecie. Wprowadzenie dwustopniowości studiów, regularnych studiów doktoranckich, Europejskiego Systemu Transferu i Osiągnięć (ECTS), Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego czy rankingu szkół wyższych to osiągnięcia, które na trwałe wchodzić do polskiego systemu szkolnictwa wyższego.

Wprowadzanie studiów trzystopniowych: licencjackich (inżynierskich), magisterskich i doktoranckich odbywało się stopniowo pod nadzorem rządów państw członkowskich. Przed rozpoczęciem Procesu Bolońskiego powszechnie obowiązywał system jednolitych 5-letnich studiów magisterskich. Wdrożenie stu-

diów dwustopniowych zostało w Polsce przeprowadzone niemal w pełni jednak w sposób uproszczony, bez zasadniczej zmiany wymagań jakościowych. Studia pierwszego stopnia mogą kończyć się pisaniami i obroną pracy licencjackiej (inżynierskiej) lub tylko egzaminem. Kwalifikacje na studia magisterskie odbywają się jedynie przy weryfikowaniu wiedzy kierunkowej kandydata (Kraśniewski 2009, s. 75). Ukończenie studiów pierwszego stopnia otwiera bez istotnych ograniczeń drogę do studiów drugiego stopnia niezależnie od rodzaju ukończonej uczelni.

Studia doktoranckie podlegają limitowaniu i są dostępne tylko dla osób posiadających dyplom magisterski. W dalszym ciągu w Polsce ukończenie studiów licencjackich nie jest traktowane jako zdobycie pełnego wykształcenia wyższego. Dotychczas nie było jasnego rozróżnienia między efektami kształcenia na I i II poziomie studiów. Brak było też klarownego rozróżnienia między tzw. akademickim a praktycznym profilem kształcenia. Niezgodnie z intencjami na studiach licencjackich zdecydowanie częściej realizowano akademicki profil kształcenia niż profil praktyczny, a zakres tematyczny studiów magisterskich w dużym stopniu powielał treści studiów I stopnia.

Ponieważ dyplomy studiów licencjackich traktowane są często przez pracodawców jako niepełnowartościowe, występujące równocześnie zjawisko bezrobocia i trudności znalezienia pracy powodują, że znaczna część osób kończących studia licencjackie podejmuje kontynuację kształcenia na drugim – magisterskim poziomie studiów. Absolwenci uczelni niepublicznych i zawodowych udają się w tym celu do większych ośrodków uniwersyteckich, co należy uznać za zjawisko pozytywne. Zetknięcie się z innym środowiskiem akademickim, dostęp do bogatszej infrastruktury – lepiej wyposażonych bibliotek, pracowni i laboratoriów oraz bogatego otoczenia kulturalnego wzbogaca proces studiowania i umożliwia nadrobienie ewentualnych luk w posiadanej wiedzy. W takich warunkach studia magisterskie nie mogą mieć charakteru elitarnego, o co w zasadzie chodzi w Procesie Bolońskim.

Ilościowy rozwój kształcenia także na poziomie magisterskim przy niekorzystnych wskaźnikach między liczbą studentów i liczbą nauczycieli przy zaangażowaniu kadry nauczającej w dodatkowe zatrudnienie w uczelniach niepublicznych i zawodowych skutkował w wielu przypadkach osłabieniem jakości kształcenia i rangi oferowanego dyplomu. Temu zjawisku ma zapobiec przygotowana kolejna, wspomniana wcześniej zmiana w ustawie o szkolnictwie wyższym. Jednym z głównych efektów Systemu Bolońskiego jest Europejski System Transferu i Akumulacji Osiągnięć (ECTS). Europejski System Transferu i Akumulacji Osiągnięć powstał w końcu lat osiemdziesiątych XX wieku w ramach programu Erasmus. Jego celem było ułatwienie uznawania efektów kształcenia zdobytych w trakcie studiowania poza uczelnią macierzystą. ECTS stał się ważnym elementem Procesu Bolońskiego i narzędziem ułatwiającym wymianę międzynarodową studentów. ECTS to system punktów wyrażających efekty kształcenia w określonym przedmiocie studiów. System służy też do określania wymiaru i struktury wszystkich programów studiów I i II stopnia.

W Polsce system ECTS został wprowadzony w większości uczelni w 2003 r. Pewną słabością tego systemu jest zbyt silne powiązanie liczby punktów z liczbą godzin zajęć kontaktowych, co nie zawsze odzwierciedla rzeczywisty nakład pracy na studiowanie danego przedmiotu, zwłaszcza poza zajęciami z nauczycielem, a więc w bibliotece i pracy własnej w innych miejscach przygotowania się do zajęć. Dotychczas punkty ECTS nie były stosowane na studiach doktorskich i studiach podyplomowych. Mimo to Polska należy do krajów, w których wdrożenie tego systemu jest na najwyższym poziomie w Europie.

Proces Boloński prowadzi do ujednolicania szkolnictwa wyższego w Europie ale jednocześnie podnosi znaczenie konkurencyjności uczelni na europejskim i międzynarodowym rynku kształcenia studentów. Ważnym mechanizmem tej konkurencyjności jest wzrastająca mobilność studentów i nauczycieli akademickich. Zdolność przyciągania studentów i pracowników z innych krajów uznaje się za najważniejszy wskaźnik konkurencyjności szkół wyższych. Ta zdolność przyciągania zależy zarówno od jakości kształcenia, treści tematycznych i struktury programów studiów, od oferty prowadzonych zajęć w języku angielskim i innych językach obcych, ale także od klimatu społecznego i kulturalnego, jaki jest stworzony na uczelni i w środowisku danego miasta oraz od możliwości zapewnienia odpowiednich warunków bytowych i możliwości realizacji studenckiego stylu życia.

Zwiększenie mobilności studentów i pracowników to jedno z najważniejszych wyzwań Procesu Bolońskiego mającego znaczenie dla ogólnej integracji Europy. Mobilność ma wpływ na zatrudnialność i międzynarodowe przepływy pracowników. Jest czynnikiem konkurencyjności, a jednocześnie animuje współpracę między uczelniami w innych dziedzinach poza kształceniem studentów. Mobilność ma charakter poziomy, gdy realizuje się część programu studiów na innej uczelni, może mieć też charakter pionowy, gdy dochodzi do realizacji całego programu drugiego czy trzeciego poziomu studiów w uczelniach współpracujących.

Otwarta została również ścieżka dla mobilności młodych naukowców. Szacuje się w latach 2006-2007 około 7% młodych doktorów wyjechało co najmniej na 6 miesięcy do innych ośrodków naukowych, zaś z tego około 5% na okres 9 miesięcy lub dłużej. W latach 1996-2006 stopień naukowy doktora uzyskało w Polsce około 50 tys. osób. Oznaczałoby to, że na staż wyjechało do 3500 osób po uzyskaniu stopnia doktora. Liczba ta może w rzeczywistości być nieco zawyżona. Głównym kierunkiem wyjazdów były USA, Niemcy, Wielka Brytania i Francja. Z wyjazdów na staże najczęściej korzystali doktorzy nauk przyrodniczych.

Brak jest dokładniejszych danych o mobilności studentów. Szacuje się, że w zależności od uczelni uczestniczy w tym procesie do 10% studentów. Do roku 2020 przewiduje się wzrost tego wskaźnika do około 20%. Dotychczas przeważają studenci wyjeżdżający do innych państw. Z roku na rok zwiększa się taka liczba studentów przyjeżdżających do Polski, jednak liczba studentów zagranicznych na uczelniach w Polsce nie przekracza średnio 1% ogółu studiujących.

Europejski program wspierania mobilności międzynarodowej studentów i pracowników uczelni wyższych zwany jest programem Erasmus. Ustanowiony w roku akademickim 2007/2008 stał się częścią kompleksowego programu Unii Europejskiej w dziedzinie edukacji i doskonalenia zawodowego pod nazwą „uczenie się przez całe życie” przyjętego na lata 2007-2013. Liczbę wyjeżdżających oraz przyjmowanych studentów i pracowników przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Erasmus w Polsce w latach 1998-2010

Wyszczególnienie	1998/1999	2001/2002	2005/2006	2011/2012
Liczba polskich uczelni posiadających kartę uczelni Erasmus	46	98	217	315
Liczba polskich studentów, którzy wyjechali na stypendia	1426	4312	9974	15319
Liczba zagranicznych studentów, którzy przyjechali na stypendium do Polski	220	750	3063	7583*
Liczba wyjazdów pracowników z Polski w celu prowadzenia zajęć/ na szkolenie	359	800	1740	4022/2318*

Źródło: Erasmus (2013) <http://www.erasmus.org.pl>

*dane za 2010/2011

W okresie od 1998 do 2012 roku w ramach Programu ERASMUS wyjechało 123356 polskich studentów zaś do Polski przybyło w tym czasie 36652 osoby. Kartę Uczelni Erasmus początkowo posiadało tylko 46 uczelni w roku 2012 liczba uczelni posiadających kartę wzrosła do 315. W ostatnich latach corocznie ponad 15 tysięcy studentów z polskich uczelni wyjeżdża za granicę, a uczelnie polskie przyjmują prawie 8 tysięcy studentów zagranicznych. Polska może się szczycić największą w ostatnich latach, spośród krajów europejskich liczbą wyjazdów pracowników uczelni do prowadzenia zajęć oraz na szkolenia. W roku 2011/12 wyjechało z Polski 6350 pracowników, jednocześnie w tym samym roku do Polski przybyło 2376 pracowników uczelni zagranicznych.

W całym okresie do prowadzenia zajęć i na praktyki wyjechało za granicę niemal 33 tysiące pracowników polskich uczelni wyższych. (Raport o Stanie Edukacji 2011)

Przy okazji wyjazdów w ramach Programu Erasmus ujawniły się różne trudności i bariery tej wymiany, takie jak: problemy finansowe, organizacyjne, językowe oraz problemy związane z uznawalnością treści kształcenia i uznawalnością dyplomów. Ogólnie można stwierdzić, że Polska ma dobrze rozwinięty system wspierania mobilności, natomiast nie został stworzony jeszcze rozwinięty system informacji i sprawozdawczości z prowadzonej wymiany.

Zapewnienie jakości kształcenia

Zapewnienie jakości kształcenia nie było początkowo eksponowane w Procesie Bolońskim, od kilku lat stało się jego głównym nurtem. Proces działania zmierzający do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia został zapoczątkowany w połowie lat 90-tych XX wieku by w ciągu 15 lat został dobrze umocowany w prawie i nabrał charakteru zinstytucjonalizowanego. Ważne znaczenia miało opracowanie standardów i programów dotyczących zapewnienia jakości kształcenia w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego. Dokumenty przyjęte w 2005 roku w Bergen zawierają standardy i wskaźniki dotyczące wewnętrznych i zewnętrznych systemów zapewnienia jakości oraz zewnętrznego zapewnienia jakości w szkolnictwie wyższym.² Zapewnianie jakości kształcenia zostało uznane przez Komisję Europejską za główne narzędzie harmonizacji, urynkowania i umiędzynarodowienia uczelni.

Jakość kształcenia zapewniana przez zgodność funkcjonowania uczelni z określonymi kryteriami i standardami jest ustalona i kontrolowana przez różne instytucje krajowe i międzynarodowe.

Instytucjami, którym zostało powierzono czuwanie nad jakością kształcenia w krajach europejskich stała się powołana do życia w 2000 r. Europejska Sieć na rzecz Zapewnienia Jakości w Szkolnictwie Wyższym (European Network for Quality Assurance in Higher Education – ENQA), w ramach której w 2005 roku zostały wypracowane przez ekspertów standardy i procedury zapewniające jakość w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego. Działania prawne zmierzające do zapewnienia jakości kształcenia prowadzone są na poziomie europejskim, krajowym oraz na poszczególnych uczelniach. W procesie kształtowania jakości na uczelniach uczestniczą zarówno nauczyciele jako oferenci programów studiów i ich realizatorzy oraz studenci jako interesariusze. W coraz większym stopniu włączani są w ten proces przedstawiciele organizacji zatrudniających absolwentów uczelni, którzy żywotnie zainteresowani są efektami kształcenia. Ocenie poddawane są programy i efekty kształcenia prowadzone przez komisje akredytacyjne, jak też sprawność całych instytucji edukacyjnych (uczelnie i ich jednostki) w ramach akredytacji instytucjonalnej. Kompleksowy system oceny zapewnienia jakości prowadzony jest niemal w 30 krajach, w tym także w Polsce. Za zapewnienie jakości odpowiedzialne są agencje krajowe, w tym Polska Komisja Akredytacyjna. Do wdrożenia zewnętrznego zapewnienia jakości w ramach Procesu Bolońskiego wykorzystywane są różne indeksy i wskaźniki opracowane przez ENQA. Obejmują one trzy grupy wskaźników dotyczących kształcenia, obsługi studentów oraz wewnątrz-uczelniane systemy zapewnienia jakości. Proces opracowania adekwatnych do potrzeb systemów zapewniania jakości nie został jeszcze wdrożony we wszystkich krajach europejskich. Także w Polsce wdraża się nowe dodatkowe czy uzupełniające elementy tego systemu.

² The European Higher Education Area in 2012. Bologna Process (2012) Eurydice s. 165-166. Focus on Higher Education in Europe 2010. The Impact of the Bologna Process (2010) Eurydice s. 39-40.

Dynamiczny rozwój szkolnictwa wyższego jego różnicowanie instytucjonalne i umasowienie studiów musiały odbić się trudnościami w zapewnieniu wysokiej jakości. Faktyczne obniżenie poziomu kształcenia nastąpiło w ostatnim dziesięcioleciu XX wieku. Dotyczyło to zwłaszcza prywatnego sektora szkolnictwa wyższego. Zjawisko to zostało zauważone z opóźnieniem i brak było początkowo narzędzi przeciwdziałania. Działania projakościowe zostały podjęte zarówno przez władze państwowe jak też przez środowisko akademickie, co jest ewenementem na skalę europejską. Głównym sposobem zapewnienia jakości stała się instytucjonalizacja działań w tym obszarze. Instytucjami powołanymi do oceny jakości stały się komisje akredytacyjne, których początkowo było w Polsce kilka. Od 1998 roku zaczęła min. funkcjonować Uniwersytecka Komisja Akredytacyjna oraz kilka komisji środowiskowych, które proponowały odpłatne akredytacje kierunków studiów na zasadzie dobrowolności. Komisje te oceniały jakość kształcenia i system punktów ECTS. Działania tych organizacji zostały ograniczone w związku z powołaniem Państwowej (obecnie Polskiej) Komisji Akredytacyjnej (PKA). Rola PKA wzrastała i obecnie jest to jedna z podstawowych instytucji oceniających wnioski o uruchomienie nowych kierunków studiów oraz przeprowadzających systematyczne oceny realizacji kształcenia we wszystkich obszarach i kierunkach studiów.

Polska Komisja Akredytacyjna jest niezależną instytucją działającą w ramach systemu szkolnictwa wyższego. Powstała ona w styczniu 2012 roku, a jej nowe zasady funkcjonowania zostały określone w znowelizowanej ustawie z marca 2011 r. W tym też roku zmieniono jej nazwę z Państwowej Komisji Akredytacyjnej na Polską Komisję Akredytacyjną.

Zadaniem PKA jest wspomaganie uczelni publicznych i niepublicznych w budowaniu standardów edukacyjnych w porównaniu z najlepszymi wzorcami europejskimi i światowymi. Jej działanie ma podnosić konkurencyjność uczelni polskich, a absolwentom tych uczelni dać zdolności do poruszania się po europejskim rynku pracy. Aktualnie oprócz oceny jakości kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów PKA prowadzi także ocenę podstawowych jednostek organizacyjnych i całych uczelni oraz doradza Ministerstwu Nauki i Szkolnictwa Wyższego odnośnie tworzenia uczelni i nadawania im uprawnień, przedłużania pozwoleń na funkcjonowanie uczelni niepublicznych. Ocena jakości programów nauczania dokonywana była dotychczas na podstawie porównywania do minimalnych standardów ustawowych dla programów studiów dla poszczególnych kierunków, przedstawianych zarówno w dokumentacji jak i w trakcie wizytacji komisji w uczelni. Aktualnie procedura oceny jest rozbudowana i dostosowana do Krajowych Ram Kwalifikacji i zapisanych w nich efektach kształcenia. Zgodnie z ustawą z 18 marca 2011 roku nowy model zapewnienia jakości polega na sprawdzeniu przez instytucję akredytacyjną:

- czy przygotowane przez uczelnie programy kształcenia opisują efekty kształcenia zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji (KRK)?
- czy programy studiów przewidują taki proces kształcenia, który zagwarantuje osiągnięcie założonych efektów kształcenia?

- czy efekty kształcenia są rzeczywiście weryfikowane na etapie oceny?
- czy losy absolwentów są monitorowane i czy uczelnia bada adekwatność osiągniętych kompetencji w stosunku do oczekiwań pracodawców?

Istotną zmianą jest też rozszerzenie procedur oceny jakości o akredytację instytucjonalną, obejmującą podstawowe jednostki organizacyjne oraz objęcie oceną także studiów doktoranckich i podyplomowych. Jednym z ważnych problemów, na który taka ocena ma zwrócić uwagę jest program antyplagiatowy dotyczący zarówno prac zaliczeniowych jak i prac dyplomowych.

Krajowe Ramy Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego

Ramy Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego są jednym z filarów budowania Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego. Powstały one w ramach Procesu Bolońskiego, kiedy to w 2005 r. w Bergen przyjęto komunikat zapowiadający opis Europejskich Ram Kwalifikacji, który definiował efekty kształcenia w pięciu kategoriach:

- wiedza i rozumienie;
- stosowanie wiedzy i rozumienie;
- umiejętności wnioskowania i formułowania sądów;
- umiejętność komunikowania się;
- umiejętność uczenia się.

W 2008 r. państwa członkowskie Unii Europejskiej zostały zobligowane do budowania i rozwijania krajowych ram kwalifikacji na wszystkich poziomach edukacji, w tym na poziomie uczelni wyższych.

Prace nad wdrożeniem Krajowych Ram Kwalifikacji w Polsce rozpoczęły się w 2006 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego powołał w tym celu specjalną Grupę Roboczą, która przygotowała założenia tej koncepcji. Grupa przygotowała zestaw deskryptorów efektów uczenia się dla ośmiu obszarów kształcenia: nauk humanistycznych, nauk społecznych, nauk ścisłych, nauk przyrodniczych, nauk technicznych, nauk medycznych, nauk rolniczych, nauk leśnych i weterynaryjnych, nauk o sztuce oraz opisem efektów kształcenia prowadzącego do uzyskania kompetencji inżynierskich.

Zgodnie z Ustawą Prawo o Szkolnictwie Wyższym z 18.03.2011 r. Krajowe Ramy Kwalifikacji nazwano Polską Ramą Kwalifikacji. Zmiany w ustawie zwiększyły autonomię programową uczelni, zlikwidowały obowiązujące dotychczas standardy kształcenia i wprowadziły obowiązek opisu zakładanych efektów kształcenia dla kierunku, poziomu i profilu kształcenia w trzech zakresach: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Dla ułatwienia uczelniom wykonania gigantycznej pracy związanej z wprowadzeniem Krajowych Ram Kwalifikacji Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego przy współpracy z Radą Główną Nauki i Szkolnictwa Wyższego przygotowywało wzorcowe efekty kształcenia dla wybranych kierunków studiów.

Przygotowanie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego zostało powiązane z opracowaniem założeń merytorycznych i instytucjonalnych wdrożenia Krajowego Rejestru Kwalifikacji dla „uczenia się przez całe życie”.

Wdrożenie Krajowych Ram Kwalifikacji jako zasadniczego elementu reformy Szkolnictwa Wyższego jest w toku i trudno powiedzieć jakie będą długofalowe efekty tego procesu. Niektóre z przewidywanych efektów przedstawia następujące zestawienie (Szkolnictwo Wyższe. Raport o Stanie Edukacji. 2011, s. 153):

Zestawienie 2. Przewidywane efekty wdrażania KRK w Polsce

- zapewnienie porównywalności kwalifikacji w skali krajowej i międzynarodowej;
- lepsze dostosowywanie programów studiów do oczekiwań, predyspozycji uczących się oraz do potrzeb społecznych i rynku pracy;
- poprawa jakości i efektywności kształcenia;
- większe zróżnicowanie kompetencji absolwentów i zwiększenie zdolności do zatrudnienia;
- bardziej przejrzysta informacja o kompetencjach uzyskiwanych przez absolwentów.

Wdrożenie Krajowych Ram Kwalifikacji jak również innych przedstawionych w zarysie reform Szkolnictwa Wyższego napotyka z pewnością na wiele przeszkód i barier a efekty faktyczne mogą odbiegać od zakładanych. Jest jednak faktem, iż w Polsce podjęto duży wysiłek mający na celu zmodernizowanie szkolnictwa wyższego, by stało się ono istotnym czynnikiem wzrostu gospodarczego i rozwoju społecznego kraju, by było kreatorem kapitału intelektualnego i innowacji. Szkolnictwo Wyższe staje jednak wobec wielu wyzwań, wśród których najważniejszymi są:

- trudności zapewnienia odpowiedniej ilości środków na modernizację i rozwój edukacji, badań naukowych i wdrożeń oraz
- niż demograficzny, który w perspektywie najbliższego dziesięciolecia znacznie ograniczy liczbę kandydatów na studia i liczbę studiującej młodzieży.

Skutki te będą szczególnie niekorzystne dla uczelni niepublicznych, których udział w kształceniu obniży się z około 30% w roku 2010/2011 do około 17% w roku 2017/2018. Zmniejszy się też udział studentów studiów niestacjonarnych w uczelniach publicznych z około 23 do 12% w tym samym czasie. Przewiduje się, że udział studentów studiów stacjonarnych uczelni publicznych wzrośnie z 47% obecnie do ponad 70% pod koniec obecnej dekady.

Literatura:

1. *Raport o stanie edukacji 2011. Kontynuacje przemian*, Warszawa 2012, Szkolnictwo Wyższe, s. 121-168.
2. Chmielewska E (red) (2010), *Autonomia programowa uczelni. Ramy Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego*. MNiSW, Warszawa.
3. Ernst & Young (2009), IBnGR. *Diagnoza stanu Szkolnictwa Wyższego w Polsce*. Warszawa.
4. Kraśniewski A. (2009), *Proces Boloński to już 10 lat*. Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa.
5. Kwiek M. (2010), *Transfer dobrych praktyk. Europa i Polska*. The CCP Research Papers Series vol. 19.
6. *OECD Tertiary Education Reviews: Poland 2007*
7. *The European Higher Education Area in 2012*. Bologna Process, Eurydice 2012
8. Thieme. J. K. (2009), *Szkolnictwo Wyższe. Wyzwania XXI wieku*. Polska-Europa-USA. Difin, Warszawa.
9. *Ustawa Prawo o Szkolnictwie Wyższym*.

Liczba znaków ze spacjami: 41 737

Jan Draus

Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska w Przemyślu

Państwowe wyższe szkoły zawodowe z perspektywy 15-lecia

Streszczenie

Praca napisana z punktu widzenia historyka wiele lat kierującego uczelnią zawodową. Przedstawia genezę PWSZ w Polsce oraz ogólne aspekty ich funkcjonowania w kontekście postawionych celów oraz uwarunkowań prawnych i ekonomicznych. Stanowi także refleksję nad relacjami tych uczelni z otoczeniem oraz perspektywami rozwoju w aspekcie czynników społecznych i barier ich rozwoju.

Słowa kluczowe: Państwowe wyższe szkoły zawodowe, społeczne funkcje PWSZ, czynniki i bariery rozwoju PWSZ

Piętnastolecie PWSZ w przestrzeni historycznej niewiele znaczy, ale w wymiarze epoki w której żyjemy, a więc III Rzeczypospolitej zajmuje trzy czwarte dotychczasowego okresu funkcjonowania państwa. Dlatego też warto pobudzić refleksję nad funkcjonowaniem tych uczelni, przynajmniej w aspekcie społecznym oraz zastanowić się nad barierami ich rozwoju.

Gdy sięgniemy genezy państwowych wyższych szkół zawodowych nie trudno zauważyć, że związana była z transformacją ustrojową państwa i drogą prowadzącą do integracji europejskiej. Panujący wówczas wzrost aspiracji edukacyjnych młodzieży, czego dowodem były przeciążone państwowe uczelnie, przy gwałtownym ubożeniu społeczeństwa wskutek reformowania państwa, spowodowały proces dywersyfikacji ustroju szkolnictwa wyższego. Z jednej strony umożliwiono funkcjonowanie uczelniom prywatnym, z drugiej powołano państwowe wyższe szkoły zawodowe z myślą o zagospodarowaniu biedniejszej, wiejskiej i małomiasteczkowej młodzieży. Pamiętać należy, że powstawanie PWSZ-tów odbywało się w warunkach wyżu demograficznego, kiedy współczynnik skolaryzacji był bardzo niski w porównaniu z państwami demokracji zachodniej. A teraz po piętnastu latach otoczenie społeczne PWSZ-tów, po okresie względnej normalizacji, dotknął niż demograficzny, który coraz bardziej pustoszy uczelnie. Na ten niż nałożyły się takie elementy kryzysu jak: coraz większe bezrobocie, wzrost kosztów egzystencji społecznej, kryzys polskich rodzin, nasilająca się zagraniczna migracja zarobkowa, zwłaszcza młodzieży. W tych kryzysowych warunkach, przy prawie nie zmienionych aspiracjach edukacyjnych młodzieży, Polska pod względem skolaryzacji stała się europejską potęgą.

A zatem biorąc pod uwagę terminus a quo, czyli punkt wyjścia i terminus ante quem, czyli koniec pewnego okresu, w tym przypadku 15-lecia, społeczny kontekst PWSZ-tów, pomimo pozytywnej ewolucji, ponownie znalazł się w stadium kryzysu. Tym razem znacznie groźniejszego, gdyż znaczonego niżem demograficznym.

Ów niż demograficzny, współ z kryzysem społecznym przypadł na okres, kiedy państwowe wyższe szkoły zawodowe osiągnęły stadium dojrzałości. Niemal wszystkie PWSZ-ty dorobiły się nowoczesnej infrastruktury materialnej, dydaktycznej i naukowej oraz odnalazły swoje miejsce na mapie swoich regionów. Ten niewątpliwy sukces tych uczelni sprawia dzisiaj, że nawet w warunkach obecnego kryzysu, ubytek studiującej młodzieży na I stopniu studiów jest proporcjonalnie mniejszy niż w uczelniach akademickich. Przyczyną tego jest przede wszystkim bliskość uczelni i mniejsze koszty studiowania, w porównaniu z odległym ośrodkiem akademickim. Szkoda tylko, że ten fakt nie przekłada się na większe dowartościowanie publicznych uczelni zawodowych, gdyż w warunkach kryzysu, wypełniają one jakże ważną funkcję społeczną. Są bowiem w miarę skutecznym lekarstwem dla dzieci z rodzin biednych, żeby mogły drogą kształcenia nie popaść w stan wykluczenia, lecz otrzymać szansę lepszej egzystencji. Podobnie szlachetną misję wypełniają nasze uczelnie, szczególnie te zlokalizowane na ścianie wschodniej, wobec Polaków na Wschodzie, kształcąc młodzież polską, których dziadkowie bądź rodzice skrzywdzeni przez historię i pozbawieni Ojczyzny, pragną dla swoich dzieci szansy szczęśliwszego życia – dodajmy – w ojczystym kraju.

Patrząc z perspektywy 15 lat na funkcjonowanie państwowych wyższych szkół zawodowych nie sposób nie dostrzec ich – o wiele większej – gospodarności w porównaniu z uczelniami akademickimi oraz dbałości o należyty poziom kształcenia. O tym ostatnim zaświadczały zawsze pozytywne decyzje Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Natomiast o należytej gospodarności o wiele niższy wskaźnik kosztochłonności studiów i funkcjonowania uczelni. Nie bez znaczenia jest fakt znacznie skuteczniej ich reformowalności i przystosowanie kształcenia do potrzeb lokalno-regionalnych. A z tym związana jest również funkcja kulturotwórcza uczelni. Liczne sympozja, konferencje, dyskusje, wydawnictwa, współpraca z lokalnym władzami i otoczeniem gospodarczym, prowadzenie Uniwersytetów Trzeciego Wieku, dopełniają, ożywiają i dowartościowują społeczną przestrzeń środowisk miejskich. Uczelnie zawodowe na tyle mocno usadowiły się w społecznym krajobrazie swoich miast, że trudno wyobrazić sobie życia bez nich. Zaświadczały bowiem o akademickości tych miast, co we współczesnym świecie w dużym stopniu decyduje o ich społecznym i gospodarczym rozwoju.

Ogarniając refleksją minione 15 lat nie sposób nie wspomnieć o dynamicznym otoczeniu prawnym, w którym funkcjonowały publiczne uczelnie zawodowe. Tworzono je w oparciu o ustawę o wyższych szkołach zawodowych z 1997 roku aby po 7 latach odnaleźć się pod rządami ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” z 2005 roku. Później dane im było przeżyć nowelizację tej ustawy do-

konaną w 2011 roku aby obecnie, po 2 latach, oczekiwać na kolejną jej nowelizację. Wszystkie te zmiany miały swoje konsekwencje w procesie kształcenia. Jeżeli ustawa o wyższych szkołach zawodowych, torująca zresztą drogę do stopniowości studiów w Polsce, a więc procesu bolońskiego, wyróżniała proces kształcenia zawodowego, to kolejne zmiany ustawodawcze ujednoliciły kształcenie na I stopniu studiów w uczelniach akademickich i zawodowych. Teraz uczelnie zawodowe stoją w obliczu powrotu do swych korzeni, poprzez obligatoryjny, praktyczny profil kształcenia. Powiedzieć można, że 15-letnia historia zatoczyła koło.

Ale w tym zatoczeniu koła nie byłoby nic nagannego, gdyby przynajmniej ziścił się postulat Konferencji Rektorów Publicznych Szkół Zawodowych, od dawna domagającej się ustawowych gwarancji prowadzenia badań naukowych. Ten postulat miał i będzie posiadał fundamentalne znaczenie dla rozwoju tych uczelni, ale w równej mierze dla rozwoju miast, w których funkcjonują czy subregionów, bądź regionów. Zawiera bowiem w sobie kilka kluczowych elementów. Przede wszystkim chodzi o nieustanne kształcenie własnych kadr naukowych. Zdobywanie stopni naukowych jest nierozdzielne z badaniami naukowymi. Z drugiej strony owe badania naukowe powiązane byłyby z potrzebami kulturowymi i gospodarczymi miast, w których funkcjonują uczelnie zawodowe. To z kolei przyczyniałoby się do tak pożądanego procesu innowacyjności, który przecież nie istnieje bez badań naukowych. Ważnym argumentem na rzecz realizacji badań naukowych jest także fakt, że prawie wszystkie uczelnie zawodowe dorobiły się nowoczesnej bazy materialnej, z dobrze zorganizowanymi i wyposażonymi laboratoriami naukowymi. Niegospodarnością byłoby aby te pracownie służyły wyłącznie do kształcenia studentów. A zatem postulat badań naukowych staje się dziś koniecznością dalszego rozwoju uczelni zawodowych i wypełnianiu przez nie funkcji społecznych dla swoich miast. Dodać należy, że pomimo nierówności praw pod względem badań naukowych a identycznego procesu kształcenia na I stopniu studiów, uczelnie zawodowe odniosły poważny sukces w zakresie posiadania własnych kadr naukowych. Wg stanu z 2013 roku na około 5000 zatrudnionych nauczycieli akademickich dla 52,2% stanowią one podstawowe miejsce pracy. Prawie wszyscy legitymują się stopniem doktorskim. A więc w ponad połowie uczelnie zawodowe niezależniły się kadrowo od uczelni akademickich. A przecież ten proces byłby już zakończony gdyby w 2005 roku zapisano w ustawie równość uczelni akademickich i zawodowych pod względem prowadzenia badań naukowych. A jeżeli to nie stało, to tym bardziej niezrozumiały staje się fakt dyskryminowania drugoetatowców pod względem finansowym czy wypominanie pobierania drugiej pensji, które jest zgodna z obowiązującym prawem.

Do ciągle aktualnego postulatu badań naukowych dorzucić można inną istotną kwestię dla wszystkich polskich uczelni, a więc metodę przyznawania dotacji budżetowych. Chodzi bowiem, aby otrzymywane przez uczelnie dotacje z budżetu państwa, a więc publiczne środki, posiadały formę decyzji administracyjnych. W przeciwnym razie uczelnie mają zamkniętą drogę nie tylko do odwołania się, ale także ewentualną drogę sądową. Dzisiaj prawie wszystkie

decyzje urzędowe, nawet wystawione mandaty, a do takich należy przyznawanie dotacji dla uczelni, posiadają formę decyzji administracyjnych. Taka forma prawna byłaby sprawdzianem i gwarantem, z jednej strony wywiązywania się przez resort z ustawy o szkolnictwie wyższym wobec poszczególnych uczelni, z drugiej zaś skuteczniejszej realizacji nałożonych na uczelnie zadań i powinności ustawowych.

Budowanie uczelni jest długotrwałym procesem społecznym. Rektorzy publicznych uczelni zawodowych udowodnili, że ten proces ich budowania jest na tyle szlachetnym przedsięwzięciem, że nie musi trwać aż tak długo. Nawet przy nieustannej fluktuacji prawnej. Dlatego też życzyć należy tym uczelniom przede wszystkim stabilizacji prawnej, takiej jaką mają niemieckie uczelnie zawodowe, które od 40 lat funkcjonują przy niezmiennym ustawodawstwie, a także godnej dotacji budżetowej, a przez to większej ministerialnej troski o ich rozwój. Państwo tworząc te uczelnie powzięło społeczne zobowiązanie do godnego ich finansowania. Czy ktoś wyobraża sobie dzisiaj Białą Podlaską bez tej wspaniałej i nowoczesnej Państwowej Szkoły Wyższej im. Jana Pawła II? Takie retoryczne pytania można kierować pod adresem 36 miast, gdzie funkcjonują PWSZ-ty. Dlatego dbałość o rozwój tych uczelni, jest sprawą publiczną. Choćby poprzez fakt, że rozwój miasta i pomyślność jego mieszkańców w dużej mierze zależy od kondycji tych uczelni. Od miejsca, gdzie kształtuje się kapitał ludzki. Uczelnia to inwestycja, która nie generuje strat społecznych, lecz zawsze jest wytwórcą społecznego dobra. Wszak człowiek jest sprawcą historii.

Liczba znaków ze spacjami: 9 743

Elżbieta Lonc, Joanna Augustyniak, Barbara Piątkowska

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu

Ewolucja programów kształcenia w państwowych wyższych szkołach zawodowych w latach 1997-2013, na przykładzie PWSZ w Wałbrzychu

Streszczenie

W okolicznościowych opracowaniach dotyczących procesu kształcenia w państwowych wyższych szkołach zawodowych dokumentowano zwykle społeczno-ekonomiczne i polityczne uwarunkowania, które legły u podstaw tworzenia tych regionalnych uczelni oraz rezultaty ich działalności i infrastruktury dydaktycznej, a także podkreślano rolę licznych przedsięwzięć organizacyjnych podejmowanych we współpracy z uczelnianym otoczeniem. Niniejsza praca jest retrospektywnym spojrzeniem na teoretyczne (i praktycznie realizowane w PWSZ AS w Wałbrzychu) założenia programów studiów, czyli programów kształcenia, w publicznych wyższych szkołach zawodowych w minionym 15-letnim okresie. Przeanalizowano pierwszą ofertę dydaktyczną budowaną jako specjalności (1999-2002), potem pn. kierunków studiów, realizowanych na podstawie ministerialnych standardów nauczania/kształcenia (2002-2011), ustalonych w drodze rozporządzenia na wniosek Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, a obecnie w ramach obszarowych efektów kształcenia, dwóch profili (ogólnoakademickiego i praktycznego) oraz autonomii programowej uczelni, postulowanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Zapisy dotyczące jakości kształcenia w znowelizowanej w 2011 r. Ustawie *Prawo o szkolnictwie wyższym* stwarzają nowe warunki do budowy, zgodnie z krajowymi ramami kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego, oryginalnych programów studiów, dostosowanych do możliwości dydaktyczno-naukowych i kadrowych uczelni. Tworzone więc obecnie uczelniane programy kształcenia, jako kierunki studiów (uwolnione od obowiązkowych ministerialnych standardów kształcenia), głównie o profilu praktycznym i ich atrakcyjność zadecydują o przyszłości i znaczeniu tych wciąż stosunkowo nowych instytucji szkolnictwa wyższego typu nieuniwersyteckiego.

Słowa kluczowe: programy kształcenia, standardy nauczania/kształcenia, krajowe ramy kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego, uczelnie zawodowe

Wstęp

Szkolnictwo wyższe w Polsce, w dobie transformacji ustrojowej, przechodziło i przechodzi liczne systemowe i programowe zmiany procesu kształcenia, których odzwierciedleniem są kolejne akty prawne, począwszy od historycznej już *Ustawy o szkolnictwie wyższym* z dnia 12 września 1990 r. (Bajerski 2009). Powstanie w Polsce państwowych wyższych szkół zawodowych (pwsz), na mocy Ustawy

z dnia 26 czerwca 1997 r.¹ związane było z ogólnoeuropejskim przedsięwzięciem, ukoronowanym podpisaniem w 1999 r. przez ministrów odpowiedzialnych za szkolnictwo wyższe dokumentu, znanego jako *Deklaracja Bolońska* (Kraśniewski 2009). W tym samym 1999 r. wskutek reformy administracyjnej Państwa, wiele miast, które utraciły wówczas status miasta wojewódzkiego, stało się siedzibami pwsz, jako uczelni prowadzących studia pierwszego stopnia. Tworzono je tam z myślą o wyrównywaniu szans rozwojowych i edukacyjnych, a także w celu ułatwienia dostępu do edukacji na poziomie wyższym młodzieży ze wsi i małych miasteczek, dla których ośrodki akademickie z różnych względów, głównie ekonomicznych, były trudno dostępne, podobnie prywatne wyższe szkoły zawodowe, tworzone na mocy ustawy z 1990 r.

Z retrospektywnej analizy pierwszego 10-lecia działalności pwsz-tek (Gruchala 2008) jak i kolejnego jubileuszu 15-lecia (Draus 2013) wynika, że większość zakładanych celów edukacyjnych została osiągnięta. Uczelnie te stanowią trwałe elementy szkolnictwa wyższego, rozwijają się sukcesywnie, umacniając swoje miejsce nie tylko w środowisku lokalnym/regionalnym, ale także na „mapie” akademickich szkół w Polsce. Niski odsetek skolaryzacji na poziomie wyższym, który hamował proces rozwoju regionów został podniesiony. Zachowując własną autonomię, większość współdziała z uczelniami akademickimi, wciąż korzystając z pomocy nauko-wo-dydaktycznej kadry, głównie samodzielnych nauczycieli akademickich.

O ile w licznych okolicznościowych wypowiedziach i podsumowujących opracowaniach (np. Jastrzębska 2013, Kolasa 2011, Winnicki 2005, 2013) udokumentowano społeczno-ekonomiczne rezultaty, które legły u podstaw tworzenia regionalnych uczelni (relatywnie niższe koszty studiowania w miastach średniej wielkości, dostępność studiów dla kandydatów mniej zamożnych, wyrównywanie szans edukacyjnych, zaspakajanie aspiracji środowisk lokalnych do tworzenia wyższych uczelni i kształcenia lokalnych intelektualnych elit, promocja miast średniej wielkości, wydobywanie ukrytego niekiedy potencjału intelektualnego w lokalnej społeczności, budowanie tradycji akademickich) to mniej uwagi poświęca się analizie zmieniających koncepcji i programów kształcenia. Ostatnie, wprowadzone nowelizacją Ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*, marzec 2011 r.², otwierają nowe możliwości realizacji indywidualnych koncepcji kształcenia dostosowanych przede wszystkim zmiany uwarunkowań rynku pracy oraz kadrowych uczelni zawodowej. Powstaje też pewne zagrożenie w zakresie drożności realizowanych w tych uczelniach kierunków studiów, zwłaszcza o charakterze aplikacyjnym, w sytuacji, gdy uczelnie akademickie mają możliwość tworzenia programów kształcenia poza oficjalną ministerialną listą.

Celem niniejszej pracy jest retrospektywne spojrzenie na teoretyczne (i praktycznie realizowane w PWSZ AS w Wałbrzychu) założenia procesu kształcenia w publicznych wyższych szkołach zawodowych. Ma to istotne znaczenie w perspektywie rozpoczętego właśnie kolejnego etapu reformy szkolnictwa wyższego, tj. wdrażania krajowych ram kwalifikacji i budowania autonomii progra-

¹ Ustawa z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych (Dz. U. z 1997 r., Nr 96, poz. 590).

² Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jedn. Dz. U. 2012, poz. 572).

mowej uczelni, a tym samym ich rozwoju. Tworzone obecnie programy studiów zadecydują bowiem o przyszłości i znaczeniu tych wciąż stosunkowo nowych instytucji krajowego szkolnictwa wyższego typu nieuniwersyteckiego.³

Materiał i metody

Przedmiotem analizy literaturowej są materiały wtórne nt. procesu i programów kształcenia, tj. akty prawne oraz inne cytowane opracowania źródłowe. Wykorzystano także materiały PWSZ AS w Wałbrzychu, oraz doświadczenie związane z kierowaniem tą uczelnią.

Wyniki

Geneza i koncepcja kształcenia w państwowych wyższych szkołach zawodowych na bazie specjalności (1998-2004)

Jak już wspomniano, zmiany społeczno-ekonomiczne, rozpoczęte w 1989 r. były początkiem istotnych przekształceń w systemie szkolnictwa wyższego udokumentowanych Ustawą *O szkolnictwie wyższym* z dn. 12 września 1990 r. (Dz. U. nr 65, poz. 385 z późn. zm.). Ustawowe zapisy umożliwiały przede wszystkim tworzenie uczelni niepaństwowych (na podstawie zezwolenia ministra edukacji narodowej), a w uczelniach typu uniwersyteckiego prowadzenie kierunków studiów pierwszego stopnia, jako wyższych studiów zawodowych, kończących się tytułem zawodowym licencjata (3-lata) lub inżyniera (3,5 lat) oraz dwuletnich uzupełniających studiów magisterskich. Podstawą prawną dla tworzenia planów studiów (I i II stopnia), uwzględniających minimalne wymagania dotyczące treści programowych, były wytyczne opracowane przez Radę Główną Szkolnictwa Wyższego (RGSW). Dla kierunków studiów RGSW, zgodnie z zapisami Ustawy *O szkolnictwie wyższym* (Dz. U. z 1990 r., Nr 65, poz. 385 z późn. zm.), na wniosek Ministra Edukacji Narodowej, zatwierdzała tzw. „minima programowe”. Określały one dla danego kierunku przedmioty, czas ich trwania (w godzinach, tygodniach) ogólny program i profil kompetencji absolwenta.

Celem dydaktycznym określonym w art. 3 wspomnianej już Ustawy *O wyższych szkołach zawodowych* z 1997 r. było *„kształcenie studentów w zakresie kierunków i (lub) specjalności zawodowych oraz przygotowanie ich do wykonywania zawodu; kształcenie w celu uzupełniania specjalistycznej wiedzy i umiejętności zawodowych, kształcenie w celu przekwalifikowania w zakresie danej specjalności*

³ Jak wiadomo, przed 1990 r. w polskim systemie szkolnictwa wszystkie szkoły wyższe, zwykle 5-letnie, były traktowane jak uczelnie typu uniwersyteckiego tzn. takie, w których oprócz kształcenia studentów prowadzono badania naukowe. Studia zawodowe, których absolwenci otrzymywali dyplom wyższych studiów zawodowych, były organizowane jedynie w nielicznych przypadkach. Większość absolwentów studiów wyższych kończyła je uzyskując tytuł zawodowy magistra. Dawał on prawo ubiegania się o wstęp na studia doktoranckie.

zawodowej; wychowywanie studentów w duchu poszanowania, praw człowieka, patriotyzmu, demokracji i odpowiedzialności za dobro społeczeństwa, państwa i własnego warsztatu pracy oraz upowszechnianie postępu technicznego, technologicznego i ekonomicznego oraz współdziałanie z innymi podmiotami w szerzeniu wiedzy, rozwoju kulturalnego, społecznego i gospodarczego macierzystego regionu." Uczelnie, tworzone w drodze rozporządzenia Rady Ministrów i działające więc na podstawie w/w Ustawy prowadziły na początku wyłącznie wyższe studia zawodowe z prawem nadawania jedynie tytułów *licencjata* i *inżyniera* (Szkolnictwo Wyższe 2000). Studia w systemie dziennym, podobnie jak wieczorowe i zaoczne, trwały nie mniej 6 semestrów i obejmowały przynajmniej 15 tygodni praktyk. Plan studiów wieczorowych i zaocznych przewidywał ten sam zakres treści programowych jak plan studiów dziennych. Absolwenci mogli podejmować studia II stopnia (magisterskie uzupełniające) w uczelniach typu uniwersyteckiego w celu uzyskania tytułu zawodowego *magistra*, który był (i jest) warunkiem podjęcia studiów doktoranckich.

Utworzenie oraz prowadzenie kierunku i specjalności w szkole wyższej zawodowej wymagało spełnienia warunków określonych przez Komisję Akredytacyjną Wyższego Szkolnictwa Zawodowego (KAWSZ), powołaną w drodze rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej dn. 9 stycznia 1998 r. (Witkowski 1999). Nazwy kierunków prowadzonych w wyższych szkołach zawodowych miały być zgodne z wykazem nazw kierunków studiów określonych przez RGSW dla uczelni wyższych, natomiast nazwy specjalności zawodowych (zał. 1) prowadzonych w wyższych szkołach zawodowych nie były normowane, prezentowana lista była otwarta (www.buwiwm.edu.pl/publ).

Pierwsze wnioski o utworzenie państwowych szkół zawodowych wpłynęły do Departamentu Nauki i Szkolnictwa Wyższego już po upływie 14 dni od ogłoszenia w dzienniku ustaw, tj. w dniu 27 sierpnia 1997 r. w dzienniku ustaw. KAWSZ opiniując wnioski, szczególną uwagę zwracano na warunki lokalowe, zabezpieczenie kadrowe i finansowe ze strony władz samorządowych, głównie w pierwszym okresie działalności uczelni, regulamin studiów, podstawowe wyposażenie biblioteki, plany i ramowe programy studiów oraz minimum kadrowe. Dla każdego prowadzonego w uczelni zawodowej kierunku/specjalności warunek stanowiło zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy co najmniej: dwóch nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego, o specjalnościach naukowych, w których uzyskiwane były dyplomy na tej specjalności studiów; czterech nauczycieli akademickich, w tym co najmniej trzech posiadających stopień naukowy, o specjalnościach naukowych, w których uzyskiwane były dyplomy na tej specjalności studiów, posiadających udokumentowane doświadczenie zawodowe zdobyte poza szkolnictwem wyższym.

Pierwszych sześć państwowych wyższych szkół zawodowych (w Tarnowie, Koninie, Legnicy, Nowym Sączu, Elblągu oraz Jeleniej Górze) utworzono 1 lipca 1998 r., kolejne trzy (w Jarosławiu, Gorzowie Wielkopolskim oraz Sulechowie) 1 sierpnia 1998 r. (Królikowski 1999, 2001). Zabiegiem administracyjnym, jak pisze Autor, odróżniającym na pierwszym stopniu (studiów zawodowych) kształcenie

w uczelniach typu akademickiego od tego w pwsz były właśnie nazwy ówczesnych programów nauczania. Teoretyczne zapisy o możliwości prowadzenia kierunków studiów nie zostały zrealizowane. Praktycznie w pwsz funkcjonowały tylko specjalności zatwierdzone rozporządzeniem Rady Ministrów (zał. 1), a te uruchomione w pierwszym roku akademickim 1998/1999 (w wymienionych 9 pwsz) to: administracja i finanse sektora publicznego, administracja publiczna, chemia stosowana, edukacja fizyczno-informatyczna, edukacja matematyczno-fizyczna, edukacja matematyczno-informatyczna, edukacja matematyczna z wychowaniem fizycznym, edukacja matematyczna z wychowaniem muzycznym, edukacja opiekuńczo-wychowawcza, edukacja wczesnoszkolna, edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna, ekonomika i organizacja gospodarki żywnościowej, ekonomika turystyki, elektrotechnika z elektroniką, elektrotechnika z telekomunikacją, finanse i zarządzanie organizacjami, gospodarka regionalna, gospodarka turystyczna i hotelarstwo, język angielski, język francuski, język niemiecki, język polski, matematyka z informatyką, pedagogika opiekuńcza z wychowaniem fizycznym, praca socjalna, służby publiczne, systemy, maszyny i urządzenia technologiczne, technologia budowy maszyn, wychowanie fizyczne z gimnastyką korekcyjną, zarządzanie małym i średnim przedsiębiorstwem, zarządzanie przedsiębiorstwem. Z powyższej analizy proponowanych i zatwierdzonych specjalności wynikało, że nie wyrażono zgody na takie, zdaniem Królikowskiego (1999), ważne dla potrzeb określonych regionów specjalności, jak np.: administracja gospodarcza, agroekologia, agroturystyka, ekonomia regionu, finanse publiczne i bankowość, finanse przedsiębiorstw, inżynieria środowiska, inżynieria majątkowa, ochrona środowiska, rachunkowość i zarządzanie finansami firm (przedsiębiorstw), zarządzanie i marketing w rolnictwie.

W ofercie dydaktycznej PWSZ w Wałbrzychu, utworzonej w 1999 r.⁴ po założeniu się gospodarki opartej wyłącznie na przemyśle ciężkim, szczególnie węglowym, wg strategicznych założeń miały w przyszłości dominować zawody przydatne w różnorodnych branżach przemysłowych i pomocne w zdobywaniu oraz rozwoju aktywności biznesowej małych, średnich przedsiębiorstw oraz w sektorze przemysłu turystycznego. W praktyce, profil kształcenia w pierwszym roku akademickim (1999/2000) w ramach kilku specjalności obejmował nie postulowane kształcenie techniczne lecz humanistyczne, głównie nauczycielskie. Wynikało to z roli i funkcji inicjatorów, czyli kolegów (Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych i Kolegium Nauczycielskie w Wałbrzychu), które w październiku 1998 r. złożyły w Urzędzie Wojewódzkim w Wałbrzychu dokumentację dotyczącą powołania (od 01.10.1999 r.) państwowej wyższej szkoły zawodowej⁵. W uzasadnieniu w/w Wniosku, głównym argumentem przemawiającym za utworzeniem uczelni w Wałbrzychu było przekwalifikowanie nauczycieli do nowego już systemu edukacji, wykształcenie kadry

⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie utworzenia z dniem 1 lipca 1999 r. Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Wałbrzychu (Dz. U. z 1999 r., nr 55, poz. 578) podpisał prof. Jerzy Buzek. Na mocy Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 stycznia 2005 r. dokonano zmiany nazwy uczelni: „Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Wałbrzychu” na nazwę „Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu.

⁵ Pismo z 12 maja 1999 r. dyrektor Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych, dr Reginy Zawadzkiej-Szostek do Marszałka Samorządu Województwa Dolnośląskiego, Jana Waszkiewicza.

turystycznej ze względu na szereg atrakcyjnych walorów krajobrazowych i klimatycznych (Lonc E., Toczek-Werner S. 2010), a także przygotowanie urzędniczej kadry administracyjnej na potrzeby utworzonej w 1997 r. Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. I tak, zgodnie z argumentacją wnioskodawców, powołanie specjalności *administracja publiczna* miało przyczynić się do podniesienia kwalifikacji u osób zatrudnionych w administracji samorządowej, ponieważ 80% pracowników urzędów gminnych legitymowało się tylko średnim wykształceniem, ogólnokształcącym. Równie niski był ogólny wskaźnik osób z wyższym wykształceniem (w Wałbrzychu 2,3%, a w województwie 4,7%) oraz wysokie (21,3%) bezrobocie wśród absolwentów, przede wszystkim szkół średnich, których liczba w sześciu wałbrzyskich i kilkunastu w regionie liceów wzrastała. W 1998 r. szkołę średnią ukończyło 8 659 osób; w pierwszym roku akademickim 1999/2000 naukę w PWSZ AS podjęły 532 osoby (tab. 1).

Początkowo Uczelnia otrzymała ministerialną zgodę na prowadzenie kształcenia tylko w 5 specjalnościach zawodowych (*język polski, język angielski, język francuski, organizacja i obsługa ruchu turystycznego, pedagogika opiekuńczo-wychowawcza*); potem (w listopadzie 1999 roku⁶) na kształcenie w ramach specjalności pn. *język niemiecki*, a dla specjalności *administracja publiczna* w maju 2000 roku (Bielawska [red.] 2014)⁷.

Zgodnie z pierwszym Statutem⁸, obowiązującym w okresie jednego roku funkcjonowania PWSZ w Wałbrzychu, realizowano ustawowe założenia, czyli przede wszystkim studia dzienne (tab. 1). Plan studiów dziennych przewidywał co najmniej 2 200 godz. zajęć dydaktycznych oraz 15 tygodni praktyk; natomiast plan studiów wieczorowych i zaocznych nie mniej niż 80% godzin zajęć dydaktycznych planowanych dla studiów dziennych. Podstawą budowy specjalnościowych programów kształcenia, ich merytorycznej zawartości i godzinowego wymiaru, były jednak kierunkowe minima programowe realizowane w głównej mierze przez drugo etatową kadrę nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelniach akademickich Wrocławia, Zielonej Góry i Opola.

Ujednolicone „standardowe nauczanie” na kierunkach studiów (2004-2011)

Zgodnie z art. 4 ust. 1 Ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym oraz ustawy o wyższych szkołach zawodowych⁹, konieczne stało się przyporządkowanie istniejących specjalności zawodowych do ministerialnej listy kierunków studiów. W 2004 r. decyzją Ministra Edukacji Narodowej i Sportu na podstawie pozytywnych opinii Państwowej Komisji

⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 listopada 1999 r. w sprawie przekształceń w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Wałbrzychu (Dz. U. z 1999 r., Nr 93, poz. 1073).

⁷ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie przekształceń w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Wałbrzychu (Dz. U. z 2000 r., Nr 49, poz. 570).

⁸ Zarządzenie nr 13 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 czerwca 1999 r. w sprawie nadania statutu Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Wałbrzychu.

⁹ Ustawa z dnia 27 lipca 2002 r. o zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym oraz ustawy o wyższych szkołach zawodowych (Dz. U. Nr 150, poz. 1239).

Akredytacyjnej¹⁰ specjalność zawodowa: *organizacja i obsługa ruchu turystycznego* została przyporządkowana do kierunku: *turystyka i rekreacja* (decyzja DSW-2-TL-40001-245/04 z dnia 20 września 2004 r.), spec. *pedagogika opiekuńczo-wychowawcza* do kierunku *pedagogika* (decyzja DSW-2-TL-4001-246/04 z 20 września 2004 r.), specj. *administracja publiczna* do kierunku: *administracja* (DSW-2-TL-4002-247/04 z 20 września 2004 r.) oraz specj. *język polski* do kierunku *filologia polska* (DSW-2-TL-4002-258/04 z dnia 27 września 2004 r.). W kwietniu 2005 r., na mocy decyzji Ministra Edukacji Narodowej i Sportu (nr DSW-2-BR-4002-105/05 z dnia 29 kwietnia 2005 r.) specj. *język niemiecki* i *język angielski* przyporządkowano do kierunku *filologia*, natomiast odmówiono przyporządkowania specj. *język francuski* do kierunku *filologia*, ze względu na niespełnienie wymagań kadrowych. W uzasadnieniach wszystkich wspomnianych decyzji zapisano, że PWSZ AS, w terminie do 30 września 2005 r. dostosuje prowadzenie kształcenia do warunków określonych w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2003 r.¹¹, zgodnie z którym koncepcje kształcenia zawodowego oraz plany studiów i programy nauczania, powinny uwzględniać odpowiednio standardy nauczania dla poszczególnych kierunków studiów i poziomów kształcenia określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 kwietnia 2002 r.¹². W rozporządzeniu tym określono standardy nauczania dla 69 kierunków studiów oraz wskazano, że łączna liczba godzin zajęć dydaktycznych realizowanych na studiach wieczorowych nie może być niższa niż 80%, a w systemie studiów zaocznych 60% łącznej liczby godzin zajęć dydaktycznych wskazanej w standardach nauczania dla poszczególnych kierunków studiów, przy zachowaniu wszystkich treści programowych standardów nauczania dla studiów dziennych. Jeżeli w ramach kierunku studiów prowadzona była specjalizacja nauczycielska, to należało uwzględnić także wymogi określone w standardach kształcenia nauczycieli¹³.

Uczelnia zawodowa, aby móc prowadzić kształcenie na kierunku musiała spełnić dość wysokie wymagania kadrowe, czyli zatrudnienie (dla każdego kierunku) w pełnym wymiarze czasu pracy co najmniej czterech nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego,

¹⁰ Państwowa Komisja Akredytacyjna, utworzona z dniem 1 stycznia 2002 r. na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym, ustawy o wyższych szkołach zawodowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2001 r., Nr 85, poz. 924). Obecna nazwę Polska Komisja Akredytacyjna Komisja uzyskała na mocy ustawy z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy i stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

¹¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2003 r. w sprawie warunków, jakie powinna spełniać uczelnia zawodowa, aby utworzyć i prowadzić kierunek lub kierunek i specjalność zawodową (Dz. U. Nr 34, poz. 285 z późn. zm.).

¹² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 kwietnia 2002 r. w sprawie określenia standardów nauczania dla poszczególnych kierunków studiów i poziomów kształcenia (Dz. U. 116, poz. 1004 z późn. zm.).

¹³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli (Dz. U. z 2004 r., Nr 207, poz. 2110).

reprezentujących specjalności naukowe, w których uzyskiwane były dyplomy na tym kierunku studiów; sześciu nauczycieli akademickich, spośród których co najmniej czterech posiadało stopień naukowy doktora i reprezentowało specjalności naukowe, w których uzyskiwane były dyplomy na tym kierunku studiów oraz co najmniej czterech posiadało udokumentowane doświadczenie zawodowe, zdobyte poza szkolnictwem wyższym i związane z danym kierunkiem studiów. Dodatkowo, jeżeli uczelnia prowadziła w ramach kierunku studiów specjalność zawodową, specjalność tę reprezentować musiał co najmniej jeden nauczyciel akademicki posiadający tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego oraz co najmniej dwóch nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

Obowiązek dostosowania programów studiów do standardów nauczania spowodował zmniejszenie ogólnej liczby godzin (różnej dla poszczególnych kierunków studiów) oraz czasu trwania praktyki zawodowej. Standardy nauczania zostały przygotowane oddzielnie dla studiów magisterskich i studiów zawodowych, pierwszego stopnia (na podstawie, których dokonywano zmian w programach studiów realizowanych przez państwowe wyższe szkoły zawodowe). Koncepcje kształcenia określały: wymagania ogólne, sylwetkę absolwenta, grupy przedmiotów (przedmioty kształcenia ogólnego, podstawowego i kierunkowego) i minimalne obciążenia godzinowe, wymiar praktyk zawodowych, przedmioty w grupach i minimalne obciążenia godzinowe, treści programowe przedmiotów oraz inne zalecenia. Wymagania dotyczące grupy przedmiotów i minimalnych obciążeń godzinowych w wrocławskiej PWSZ AS były zróżnicowane w zależności od kierunku studiów (tab. 2).

Wymagania dotyczące ogólnej liczby godzin dla kierunku *turystyka i rekreacja* nie uległy zmianie i wynosiły około 2 200 godzin oraz 15 tygodni praktyk. Inaczej sytuacja przedstawiała się w przypadku pozostałych kierunków studiów. I tak dla kierunku *filologia polska* oraz *pedagogika* utrzymano tę samą liczbę godzin (2 200), ale skrócono czas trwania praktyki zawodowej do 8 tygodni, dla kierunku *filologia* ze specjalnościami: *język angielski* i *języki niemiecki* zwiększono ogólną liczbę godzin do 2 800, ale zmniejszono wymiar praktyk zawodowych z 15 do 8 tygodni. Standardy nauczania nie zostały jednak określone dla kierunku *administracja*¹⁴. Przy tworzeniu planów studiów dla tego kierunku posłkowano się jedynie zakresem programowym realizowanym w ośrodkach akademickich Wrocławia, Poznania, Opola.

Wprowadzone w 2007 r. standardy kształcenia¹⁵, oddzielne dla studiów I i II stopnia dla prawie wszystkich 118 kierunków¹⁶, *de facto* zakończyły okres jednolitych studiów magisterskich w uczelniach typu uniwersyteckiego. W ten sposób zrealizowano

¹⁴ Dla kierunku *administracja* standardy kształcenia wprowadzono dopiero w 2007 r.

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków kształcenia oraz poziomów kształcenia, a także tryb tworzenia warunków, jakie musi spełniać uczelnia, aby prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. z 2007 r., Nr 164, poz. 1166 z późn. zm.).

¹⁶ Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 czerwca 2006 r. w sprawie nazw kierunków studiów (Dz. U. z 2006 r., Nr 121, poz. 838) jednolitymi studiami magisterskimi zostały kierunki: aktorstwo, analityka medyczna, farmacja, kierunek lekarski, kierunek lekarsko-dentystyczny, konserwacja i restauracja dzieł sztuki, prawo, prawo kanoniczne, psychologia, realizacja obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografia oraz weterynaria.

zalecenia obowiązującej od 1999 r. *Deklaracji Bolońskiej*, w zakresie trójstopniowej struktury studiów, spójności systemu szkolnictwa wyższego i harmonizacji w wymiarze europejskim. Komplementarnym narzędziem niezwykle pomocnym, przy opracowywaniu, opisywaniu i realizacji programów studiów okazał się Europejski System Transferu i Akumulacji Punktów (dalej jako ECTS), który jest stosowany w odniesieniu do wszystkich programów studiów, bez względu na ich rodzaj, formę (stacjonarne, niestacjonarne) oraz warunki kształcenia (formalne, nieformalne). Wydane w 2006¹⁷ r. ministerialne rozporządzenie nakładające na uczelnie obowiązek wdrożenia i stosowania ECTS, (także w odniesieniu do praktyk zawodowych) systemu przenoszenia i akumulacji osiągnięć weszło w życie dopiero 1 stycznia 2007 r. W rozporządzeniu tym zapisano, że „punkt ECTS odpowiada efektem kształcenia, których uzyskanie wymaga od przeciętnego studenta 25-30 godzin pracy”.

Modyfikację programów i planów studiów przeprowadzono więc w wałbrzyskiej PWSZ AS w oparciu o nowe standardy (już kształcenia a nie nauczania, jak wcześniej), które zawierały ogólną charakterystykę kierunku odrębną dla studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia oraz kilku jednolitych studiów magisterskich. Liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych (dziennych) nie mogła być mniejsza niż określona w standardach dla poszczególnych kierunków studiów oraz poziomów kształcenia, natomiast liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych (wieczorowych, zaocznych), nie mogła być mniejsza niż 60% ogólnej liczby godzin zajęć określonych w standardach kształcenia. Standardy określały ponadto opis umiejętności i kompetencji absolwenta, czas trwania studiów, minimalną ogólną liczbę godzin i ogólną liczbę punktów ECTS, charakterystykę praktyk zawodowych, w wymiarze jednak zdecydowanie mniejszym, zwykle co najmniej 3-tygodniowym, którym przypisano pkt. ECTS. W ramowych treściach kształcenia znalazły się już efekty kształcenia (umiejętności i kompetencje), ale praktycznie w sylabusach nie były uwzględniane. W kartach przedmiotów dominowały „cele nauczania” oraz „treści merytoryczne/programowe”. Ministerialne standardowe bloki bez wskazania konkretnych przedmiotów, dotyczyły tylko połowicznego wymiaru godzinowego i punktowego dla całego kierunku studiów. W praktyce jednak możliwości swobodnej konstrukcji programów kształcenia (w zakresie 50%) nie były powszechne. Jak wynika z raportów Państwowej Komisji Akredytacyjnej (2008-2011) nazwy treści kształcenia były jednocześnie nazwami przedmiotów, którym przypisywano zwykle większy wymiar godzinowy, stąd ujednolicone i podobne plany studiów były powszechne na tych samych kierunkach studiów. Ujednolicone nazewnictwo programów kształcenia i planów studiów ułatwiało jednak rozszerzanie oferty dydaktycznej w państwowych wyższych szkołach zawodowych. Poważną barierą były jednak wymogi kadrowe takie same jak w uczelniach akademickich oraz polityka ograniczania wieloletowości.

¹⁷ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta (Dz. U. z 2006 r., Nr 187, poz. 1385) - Rozporządzenie utraciło moc dnia 1 października 2011 r. w związku z wejściem w życie Rozporządzenia MNiSW z dnia 14 września 2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta (Dz. U. z 2011 r., Nr 201, poz. 1187).

Mimo tych trudności, na podstawie standardów kształcenia opracowano w wałbrzyskiej PWSZ AS w latach 2005-2011 propozycje kilku programów kształcenia, (od 2008 r. kierunków inżynierskich), które po pozytywnej opinii PKA uzyskały ministerialną zgodę. Pierwszym nowym (już kierunkiem) studiów I stopnia była *politologia* (decyzja Ministra Edukacji Narodowej i Sportu nr DSW-2-BR-4002-129/05 z dnia 30 maja 2005 r.). Ogółem w siódmym roku akademickim (2005/2006) studiowało już ponad dwa razy więcej (1359) studentów (tab. 3) w porównaniu do pierwszego roku akadem. 1999/2000 (tab. 1). Powodem popularności kierunków studiów była m.in. ułatwiona drożność studiowania. Przyporządkowanie realizowanych w pwsz specjalności zawodowych do kierunków studiów zapewniło bowiem absolwentom uczelni zawodowych niekwestionowany już pełnoprawny i równy dostęp do magisterskich studiów II stopnia w uczelniach typu uniwersyteckiego. Zrównany ustawowo poziom wykształcenia licencjuszy, regularnie monitorowała tylko jedna, wspólna dla wszystkich instytucji szkolnictwa wyższego PKA (od 2012 r. nie Państwowa, a Polska Komisja Akredytacyjna).

W końcu pierwszej dekady działalności państwowych szkół zawodowych (2008/2009), także w Wałbrzychu, dotychczasowe masowe zainteresowanie studiami na kierunkach humanistyczno-społecznych zmniejszało się na rzecz kształcenia technicznego. Studia na kierunku inżynierskim pn. *logistyka* (3,5 letnie studia I stopnia – decyzja MNiSW: DSW-1-03-4002-124/08 z dnia 16 czerwca 2008 r.) w roku akadem. 2008/2009 rozpoczęło aż 165 studentów stacjonarnych oraz 233 niestacjonarnych. Uruchamiane kierunki w kolejnych latach to: w roku akad. 2009/2010 *architektura krajobrazu* (decyzja MNiSW: DNS-WUP-6052-640-5/EW/09 z dnia 19 maja 2009 r.) oraz *kosmetologia* (decyzja: MNiSW-DNS-WUP-6052-1501-4/EW/09 z dnia 23 września 2009 r., *bezpieczeństwo i higiena pracy* w r. akad. 2010/2011 (decyzja MNiSW-DNS-WUP-6052-8434-4/BR/10, a w roku akad. 2011/2012 *dziennikarstwo i komunikacja społeczna* (decyzja MNiSW-DNS-WUP-6052-14040-5/PK/11 z dnia 24 maja 2011 r.) oraz studia II stopnia na kierunku *administracja* (MNiSW-DNS-WUP-6052-13202-3/PK/11 z dnia 8 kwietnia 2011 roku). W roku akad. 2012/2013 uruchomiono kolejny kierunek inżynierski pn. *gospodarka przestrzenna* (DNS-WUP-6052-17404-5/PK/11 z dnia 26 października 2011 r.) oraz studia licencjackie na kierunku studiów pn. *techniki dentystryczne* (MNiSW-DNS-WUP-6052-24773-3/PK/12 z dnia 20 listopada 2012 r.). Rezultatem rozszerzanej intensywnie kierunkowej oferty studiów, a zwłaszcza poszerzenia o studia II stopnia na kierunku pn. *administracja* był ponad 5-krotny wzrost liczby studentów (tab. 4).

Kształcenie inżynierów na początku drugiej dekady PWSZ AS (od roku akadem. 2008/2009) zbiegło się z zapotrzebowaniem na lokalnym rynku pracy, przede wszystkim w Wałbrzyskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej „INVEST-PARK”. Rozwój przyrodniczo-technicznej oferty dydaktycznej przyczynił się nie tylko budowy nowej kadry, ale także sieci laboratoriów tematycznych, pracowni bio-chemicznych oraz projektowych, w których realizowane są nie tylko zajęcia dydaktyczne przeznaczone dla tradycyjnych studentów odpowiednich kierunków. Tamże wykonywane są prace studentów indywidualnych w ramach studenckich kół naukowych oraz realizacja kształcenia niestandardowego jak

uruchomiony (w latach 2009-2012) Uniwersytet I Wieku dla gimnazjalistów, Uniwersytet III Wieku dla seniorów, Dolnośląski Festiwal Nauki, oferta dydaktyczna na ferie, Szkoła Letnia (www.pwsz.com.pl).

Obszarowe programy kształcenia na bazie krajowych ram kwalifikacji (od 2012 r.)

Program kształcenia dla kierunku studiów pn. *techniki dentystyczne* w PWSZ AS w Wałbrzychu był pierwszym programem kierunku studiów opracowanym (i zatwierdzonym ministerialnie, (decyzja: MNiSW-DNS-WUP-6052-24773-3/PK/12 z dnia 20 listopada 2012 r.) na podstawie wytycznych Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 r.¹⁸. W rozporządzeniu tym sprecyzowano wymogi dotyczące opisu programu kształcenia nie tylko według systemu akumulacji i transferu punktów ECTS, systemu wewnętrznej oceny jakości kształcenia, ale przede wszystkim wg krajowych ram kwalifikacji (K RK), szczegółowo przedstawionych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r.¹⁹ dla 8 obszarów nauk (humanistycznych; społecznych; ścisłych; przyrodniczych; technicznych; rolniczych, leśnych i weterynaryjnych; nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej; sztuki). Wskazówki zawarte w opracowaniach Chmieleckiej (2010) oraz Kraśniewskiego (2012) posłużyły także do przebudowy programów i planów studiów wszystkich pozostałych kierunków studiów: *administracji* I i II stopnia, *architektury krajobrazu*, *bezpieczeństwa i higieny pracy*, *gospodarki przestrzennej*, *filologii*, *kosmetologii*, *logistyki*, *pedagogiki*, *turystyki* i *rekreacji*. Każdy z obecnie realizowanych w roku akadem. 2012/2013 jedenastu kierunków studiów jest opisany w formie dokumentacji, przyjętej senacką uchwałą²⁰.

Dyskusja

Dyskusje dot. koncepcji kształcenia w publicznych wyższych szkołach zawodowych, rozpoczęte z końcem lat 90. XX w. na nowo ożywają w dobie kolejnego etapu reformy szkolnictwa wyższego, tj. wdrażania od 2012 r. krajowych ram kwalifikacji oraz pogłębiającego się niżu demograficznego. Zbiega się to z jubileuszowymi podsumowaniami 15-letniej już działalności pwsz, których początki nie były i dalej nie są łatwe (Bałanda 1999, 2000, Kolasa 2011), a odpowiedzialność społeczna uczelni rośnie (Samsonowicz 2008).

¹⁸ Rozporządzenie MNiSW z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2011 r., Nr 243, poz. 1445).

¹⁹ Rozporządzenie MNiSW z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. nr 253, poz. 1520).

²⁰ Uchwała Nr 43/2011 Senatu PWSZ AS w Wałbrzychu z dnia 14 grudnia 2011 r. w sprawie projektowania i wdrożenia programów kształcenia zgodnie z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji (www.pwsz.com.pl).

W pierwszych latach od chwili powstania pwsz, tj. od 1998 r. ich własna, odrębna od uczelni akademickich, specyfika funkcjonowania polegała na kształceniu nie na kierunkach, ale w ramach specjalności zawodowych wraz z obowiązkową piętnastotygodniową praktyką zawodową. Było to pełnym ustępstwem wobec uczelni akademickich prowadzących kierunki studiów, jak wynika z relacji prof. Marka Witkowskiego (1999), pierwszego przewodniczącego Komisji Akredytacyjnej Wyższego Szkolnictwa Zawodowego (KAWSZ). W uczelniach typu uniwersyteckiego kształcenie studentów odbywało się wówczas na studiach licencjackich lub magisterskich w ramach jednolitych kierunków studiów w oparciu o tzw. minima programowe. Były one w zasadzie wzorem dla uczelni zawodowych, które stopniowo wykazywały się jednak dużą elastycznością w budowaniu własnych programów studiów odpowiadających wymogom lokalnego i regionalnego rynku pracy, z jednej strony, a z drugiej zachowując kwantum wiedzy teoretycznej, umożliwiały podejmowanie przez ich absolwentów uzupełniających studiów magisterskich w ośrodkach akademickich.

Ujednolicony kilka lat potem (2005 r.) system kształcenia wyższego, tylko w ramach kierunków studiów ocenianych przez jedną Państwową Komisję Akredytacyjną, zapoczątkował okres programów studiów budowanych na bazie obligatoryjnych standardów nauczania, wspólnych dla wszystkich typów szkół wyższych i ograniczonych, zwykle do kilku tygodni, praktyk zawodowych. Prowadziło to do niekorzystnych zjawisk powielania w uczelniach zawodowych akademickich programów kształcenia, które trudne były do zrealizowania w warunkach braku własnej, przede wszystkim samodzielnej kadry nauczającej.

Możliwość powrotu do zróżnicowanej oferty dydaktycznej, realizowanej przez rodzimą kadrę i oryginalnej budowy programów kształcenia wynika z wprowadzanych właśnie (od 2012 r.) krajowych ram kwalifikacji. Szansą jest budowa programów kształcenia nie tylko w ramach jednego obszaru kształcenia, ale także wybór ogólnoakademickiego bądź praktycznego profilu. Tym samym uczelnia zadecyduje, czy jej głównym celem jest przygotowanie absolwentów do studiów II stopnia, czy szybkie przygotowanie do zawodu. Takie podejście wpisuje się w szerszą dyskusję nad rolą i „pojemnością” studiów II stopnia - magisterskich. Z założenia w pwsz będą dominować zapewne profile aplikacyjne, ukierunkowane na absolwenta - refleksyjnego praktyka i profesjonalistę - dla którego wiedza teoretyczna będzie podstawą do dobrze wykonywanego zawodu. Z drugiej zaś, zachowana drożność umożliwi nieustanne doskonalenie absolwenta, który sprawnie, elastycznie wybierze kolejne etapy dalszego kształcenia w warunkach wolnego rynku edukacyjnego. Jego kwalifikacje, precyzyjnie opisane deskryptorami wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych (także na studiach podyplomowych) są wynikiem nowego podejścia do redagowania i akredytacji programów kształcenia (Strahl D. 2013). Te na studiach I i II stopnia mogą mieścić się w jednym z 8 wydzielonych obszarów nauk, albo mieć charakter między obszarowy, jak np. w wałbrzyskiej PWSZ AS *architektura krajobrazu* oraz *bezpieczeństwo i higiena pracy* (obszar n. przyrodniczych i technicznych), *logistyka* (n. techniczne i społeczne), *pedagogika* (n. humanistycznych i społecznych), *turystyka i rekreacja* (n. przyrodnicze oraz medyczne, n. o zdrowiu oraz nauki o kulturze fizycznej).

Przypomnijmy, że główną, jeśli nie najważniejszą, kwestią nurtującą szkolnictwo wyższe w ostatnich latach była wartość i wymagania tradycyjnej edukacji akademickiej i kształcenia zawodowego. W wielu środowiskach akademickich podejmowano dyskusje na ten temat i stwierdzono, że w zmieniającej się Europie samo posiadanie dyplomu nie gwarantuje zatrudnienia, a jeśli nawet umożliwia zdobycie pracy, to nie daje gwarancji na całe życie. Ponadto do dyskusji włączyli się pracodawcy, którzy zaczęli domagać się, by szkoły wyższe dokładnie określały, jaką wiedzę i umiejętności posiadają ich absolwenci²¹.

To nowe podejście do systemu edukacji w uczelniach wyższych zmieniło dotychczasowy paradygmat kształcenia i oznacza m.in. większą podmiotowość ucznia/studenta (Piątkowska 2009). Zwrócenie uwagi na kompetencje absolwentów sprawiło, że już w *Deklaracji Bolońskiej* za podstawowe cele kształcenia na poziomie akademickim uznano:

- przygotowanie absolwentów do potrzeb zmieniającego się rynku pracy,
- przygotowanie do roli aktywnego obywatela w demokratycznym społeczeństwie,
- rozwój i podtrzymywanie wiedzy zaawansowanej,
- rozwój osobowy kształconych.

Dlatego tak istotnym jest, a obecnie już nakazane prawem budowanie programów studiów w oparciu o racjonalnie zdefiniowane efekty kształcenia - inaczej rezultaty - nie tylko nauczania, ale także wychowywania. Legły one u podstaw obecnie reformowanego systemu kształcenia w szkolnictwie wyższym, ponieważ zawsze były, są i będą ważne. Ich osiągnięcie i potwierdzenie zależy od organizacji procesu dydaktycznego. Efekty kształcenia, to nowe myślenie i nowe podejście przede wszystkim wykładowcy do realizowanego przedmiotu. Określają to, co student powinien wiedzieć, rozumieć i umieć wykonać po zakończeniu pewnego etapu procesu uczenia się w ramach określonego przedmiotu, modułu, czy też etapu studiowania. Mają ścisły związek z celami kształcenia, które z kolei zawierają zakres informacji jaki zostanie przedstawiony studentom oraz to, czego się dowiedzą i jakie pojawiają się możliwości. Na podstawie tzw. taksonomii Blooma (1956) z definiowania poziomów wiedzy wynikają trzy jej kategorie dotyczące: domeny kognitywnej (wiedza), psychomotorycznej (umiejętności) i afektywnej (uczucia, postawy). Jest ona użyteczna i wykorzystywana do poprawnego definiowania efektów, gdyż ukazuje w sposób hierarchiczny drogę procesów, do których chcemy wdrożyć studentów. Zgodnie z propozycją Blooma, wiedza składa się z sześciu hierarchicznie ujętych poziomów: 1. wiedzy, 2. zrozumienia, 3. zastosowania, 4. analizy, 5. syntezy, 6. oceny. Wiedza stanowi zasób przyswojonych przez studenta powiązanych ze sobą faktów, zasad, teorii i doświadczeń. Umiejętności to zdolności wykorzystania wiedzy oraz wyuczonych sprawności do wykonywania zadań oraz rozwiązywania problemów. Kompetencje społeczne natomiast, to autonomiczne i odpowiedzialne wykonywanie zadań; sprawne komunikowanie się czy dobre relacje i współdziałanie z ludźmi.

²¹ Wprowadzenie do projektu Tuning Educational Structures in Europe – Harmonizacja struktur kształcenia w Europie. Wkład uczelni w Proces Boloński. Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji. Narodowa Agencja Programu "Uczenie się przez całe życie". Warszawa 2008, s. 82-83.

Wnioski

Uruchomiona samodzielność w tworzeniu programów studiów, przy wyborze jednego z dwóch profili (praktycznego lub ogólnoakademickiego) zgodnych z wymogami krajowych ram kwalifikacji, jest szansą na odtworzenie różnorodności specjalności zawodowych, którą na początku charakteryzowały się publiczne wyższe szkoły zawodowe. Interdyscyplinarność kierunków studiów wymaga jednak szczególnej troski o jasne sprecyzowanie zweryfikowanych kwalifikacji absolwentów, w kategorii wiedzy, umiejętności i kompetencji, czyli efektów kształcenia. Te bowiem atrybuty będą podstawą rekrutacji na kolejne stopnie wyższej edukacji, a nie same nazwy ukończonych kierunków studiów, jak to dotychczas podawano w wymogach rekrutacyjnych. Ma to istotne znaczenie zwłaszcza na dominujących w państwowych wyższych szkołach zawodowych, studiach pierwszego stopnia, których licencjusze ubiegać się będą o przyjęcie na studia magisterskie. Niekrepowane wykazem ministerialnych nazw kierunków studiów uczelnie akademickie oferować będą zróżnicowane zarówno wielodyscyplinarne jak i specjalistyczne programy kształcenia i określać własne zasady rekrutacyjne, które powinny być brane pod uwagę w konstrukcji programów studiów w uczelniach zawodowych. Wymagać to będzie zapewne stopniowej zmiany zarówno sposobu tradycyjnego realizowania zajęć w formie przedmiotów na rzecz modułowych rozwiązań, jak również nowych metod weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji. Modułowe, a nie tylko przedmiotowe programy kształcenia i plany studiów są nie tylko bardziej elastyczne, ale przede wszystkim klarowne w prezentacji zakładanych w programie kierunkowych efektów kształcenia, które potem łatwo ocenić w postępowaniu rekrutacyjnym.

Literatura:

1. Bajerski A. (2009). *Przekształcenia struktury przestrzennej szkolnictwa wyższego po 1989 roku*. Poznań.
2. Bałanda A. (1999). *Uczelnie wyższe obawiały się, że szkoły zawodowe pochłoną znaczną część budżetu przeznaczonego na szkolnictwo wyższe*. Forum Akademickie, Nr 1/1999.
3. Bałanda A. (2000). *Wszystkie szkoły zawodowe spotykały się początkowo z obojętnością bądź niechęcią środowiska akademickiego*. Forum Akademickie, Nr 1/2000.
4. Bielawska S. [red.]. (2014). *Ad Futuram Rei Memoriam. Na przyszłą rzecz pamiątkę, Kronika Piętnastolecia Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu*, Wałbrzych.
5. Bloom B. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives*.
6. Chmielecka E. [red.]. (2010). *Autonomia programowa uczelni. Ramy kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego*. Wyd. MNiSzW. Warszawa.
7. Gruchała J. S. [red.]. (2008). *Udana Dekada*. Wyd. Konferencja Rektorów Publicznych Wyższych Szkół Zawodowych, Ciechanów-Krosno.

8. Draus J. (2013). *Konferencja Rektorów Publicznych Szkół Zawodowych w Polsce 1998-2013*. Wyd. Konferencja Rektorów Publicznych Wyższych Szkół Zawodowych. Gniezno-Przemysł 2013.
9. Jastrzębska L. (2013). *Raport 15-lecia. Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe*. Perspektywy. Nr 3, marzec 2013, ss. 17-28.
10. Kolasa A. (2011). *Jak sprostać wyzwaniom*. Forum akademickie, 1/2011.
11. Kraśniewski A. (2009). *Proces Boloński to już 10 lat*. Wyd. Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa.
12. Kraśniewski A. (2011). *Jak przygotować programy kształcenia zgodnie z wymaganiami Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego*. Wyd. MNiSzW. Warszawa.
13. Królikowski Cz. (1999). *Półtora roku działa już ustawa o wyższych szkołach zawodowych*. Forum Akademickie, 1/1999.
14. Królikowski Cz. (2001). *Państwowe wyższe szkoły zawodowe w trzecim roku swej działalności*. Forum Akademickie, 6/2001.
15. Lonc E., Toczek-Werner S. [red.]. (2010). *Atrakcyjność przyrody i turystyki na Ziemi Wałbrzyskiej*. Wyd. PWSZ AS w Wałbrzychu. Wałbrzych.
16. Państwowa Komisja Akredytacyjna. (2011). *Działalność Państwowej Komisji Akredytacyjnej w 2010 roku*. Warszawa.
17. Piątkowska B. (2009). *Czas na wychowanie. Główne konteksty i uwarunkowania*. Wyd. PWSZ AS w Wałbrzychu. Wałbrzych.
18. Działalność Państwowej Komisji Akredytacyjnej w latach 2008-2011. III kadencja. (2012). Wyd. ASPRA-JR. Warszawa.
19. Samsonowicz H. (2008). *Społeczna odpowiedzialność uczelni*. Wyd. Politechniki Gdańskiej, str. 11.
20. Strahl D. *Akredytacja po nowemu*. Forum Akademickie, Nr 3/2013.
21. Szkolnictwo Wyższe (2000). Adres strony internetowej: <http://www.buw-wiwm.edu.pl/publ/>
22. Winnicki T. (2005). *Szkoły zawodowe i nowe prawo*. Forum Akademickie Nr 9/2005.
23. Winnicki T. (2013). *Kształcić pragmatycznie*. Perspektywy. Nr 3, marzec 2013.
24. Witkowski M. (1999). *Najbliższa przyszłość pokaże, czy wyższe szkolnictwo zawodowe w Polsce będzie efemerydą, czy wpisze się trwale w nasz system edukacji narodowej*. Forum Akademickie, Nr 4/1999.

Wykaz tabel

Tabela 1. Liczba studentów w wałbrzyskiej PWSZ AS z uwzględnieniem form studiów i specjalności zawodowych w pierwszym roku akademickim 1999/2000

Nazwa specjalności	Tryb studiów			Razem Liczba (%)
	Studia dzienne	Studia wieczorowe	Studia zaoczne	
Język angielski	46	9	-	55 (10,3%)
Język francuski	13	-	-	13 (2,5%)
Język niemiecki	27	16	-	43 (8,1%)
Język polski	32	-	-	32 (6,0%)
Organizacja i obsługa ruchu turystycznego	36	37	35	108 (20,3%)
Pedagogika opiekuńczo- wychowawcza	164	-	117	281 (52,8%)
Razem	318	62	152	532 (100)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania S-10 (stan na 31.12.1999 r.)

Tabela 2. Wymagania godzinowe dotyczące grupy przedmiotów i minimalnego obciążenia godzinowego, wg standardów nauczania z 2002 r. dla kierunków prowadzonych w PWSZ AS w Wałbrzychu

Nazwa kierunku studiów	Łączna liczba godzin dla kierunku	Liczba godzin przedmiotów kształcenia ogólnego	Liczba godzin przedmiotów podstawowych i kierunkowych	Liczba godzin przedmiotów specjalizacyjnych i specjalnościowych	Razem (poz. 3-5)
1	2	3	4	5	6
Filologia	2 800	240	1 215	330	1 785
Filologia polska	2 200	330	600	330	1 260
Pedagogika	2 200	255	390	600	1 245
Turystyka i rekreacja	2 200	150	550	300	1 000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie standardów nauczania

Tabela 3. Liczba studentów w PWSZ AS rozpoczynających studia w roku akademickim 2005/2006 z podziałem na kierunki studiów oraz formy kształcenia

Nazwa kierunku studiów	Liczba studentów
	Studia dzienne (zaoczne)
Administracja	137 (74)
Filologia, specjalność: język angielski	133
Filologia, specjalność: język niemiecki	64
Filologia polska	134
Pedagogika	373 (142)
Politologia	123
Turystyka i rekreacja	146 (33)
Razem	1 110 (249, czyli 22,43%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania S-10 (stan na 30.11.05 r.).

Tabela 4. Liczba studentów w PWSZ AS w Wałbrzychu w latach 1999-2012

Rok akademicki	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	Wieczorowe	Razem
1999/2000	318 (60%)	152 (29%)	62 (11%)	532
2000/2001	661 (58%)	335 (30%)	135 (12%)	1 131
2001/2002	1 160 (63%)	499 (27%)	183 (10%)	1 842
2002/2003	1 482 (65%)	651 (28%)	151 (7%)	2 284
2003/2004	1 938 (71%)	736 (27%)	66 (2%)	2 740
2004/2005	2 324 (76%)	719 (24%)	-	3 043
2005/2006	2 671 (79%)	689 (21%)	-	3 360
2006/2007	2 621 (78%)	746 (22%)	-	3 367
2007/2008	2 264 (75%)	762 (25%)	-	3 026
2008/2009	1 930 (67%)	968 (33%)	-	2 898
2009/2010	1 891 (67%)	919 (33%)	-	2 810
2010/2011	1 779 (65%)	973 (35%)	-	2 752
2011/2012	1 573 (65%)	838 (35%)	-	2 411
2012/2013	1 704 (63%)	986 (37%)	-	2 690

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań S-10.

Załącznik 1: Wykaz nazw i specjalności kształcenia w państwowych i niepaństwowych uczelniach zawodowych (www.buwiwm.edu.pl/publ/przew/index-zal.htm)

• administracja	• język rosyjski z językiem niemieckim
• administracja gospodarcza	• komunikacja społeczna i public relations
• administracja i finanse sektora publicznego	• kosmetologia
• administracja publiczna	• kształtowanie środowiska
• administracja samorządowa i finanse publiczne	• kształtowanie terenów zielonych
• administrowanie ochroną środowiska	• marketing
• agrobiznes	• marketing rolniczy
• agroekonomia	• matematyka z informatyką
• amerykanistyka	• międzynarodowe stosunki polityczne
• bankowość	• nauczanie początkowe z wychowaniem fizycznym
• budowa i eksploatacja maszyn	• nauczanie początkowe z wychowaniem muzycznym
• chemia stosowana	• nauczanie wychowania fizycznego
• doradztwo podatkowe i administracja finansowa	• nauki o rodzinie
• dziennikarstwo i public relations	• obrót gospodarczy
• edukacja fizyczno-informatyczna	• obsługa ruchu turystycznego
• edukacja matematyczno-informatyczna	• ochrona środowiska
• edukacja muzyczna z muzyką estradową	• organizacja i obsługa rekreacji i turystyki
• edukacja muzyczna z pedagogiką opiekuńczo-wychowawczą	• organizacja i obsługa ruchu turystycznego
• edukacja opiekuńczo-wychowawcza	• organizacja i zarządzanie w procesie integracji europejskiej
• edukacja społeczno-obywatelska	• pedagogika opiekuńcza
• edukacja wczesnoszkolna	• pedagogika opiekuńczo-wychowawcza
• edukacja wczesnoszkolna z językiem obcym	• pedagogika opiekuńczo-wychowawcza z muzyką/plastyką
• edukacja zdrowotna	• pedagogika resocjalizacyjna
• ekonomia	• pedagogika społeczna
• ekonomia i organizacja biznesu	• pielęgniarstwo
• ekonomia turystyki	• podatki
• ekonomika i organizacja gospodarki żywnościowej	• polityka i zarządzanie lokalne
• ekonomika i rachunkowość przedsiębiorstw	• polityka socjalno-samorządowa
• ekonomika integracji międzynarodowej	• praca socjalna
• ekonomika turystyki	• produkcja i zarządzanie w rolnictwie
• eksploatacja i diagnostyka maszyn	• projektowanie ceramiki przemysłowej
• eksploatacja i konstrukcja maszyn	• projektowanie szkła przemysłowego
• elektroenergetyka	• przedsiębiorczość i innowacje
• elektrotechnika i telekomunikacja	• przedsiębiorczość i zarządzanie firmą
• elektrotechnika z elektroniką	• przyroda z matematyką
• elektrotechnika z informatyką techniczną	• rachunkowość
• europeistyka	• rachunkowość i ubezpieczenia

• filologia angielska	• rachunkowość przedsiębiorstw
• filologia germańska	• rachunkowość zarządcza
• finanse i rachunkowość	• resocjalizacja
• finanse i rachunkowość przedsiębiorstw	• resocjalizacja i profilaktyka społeczna
• finanse i zarządzanie organizacjami	• samorząd terytorialny i polityka regionalna
• finanse międzynarodowe i bankowość	• samorządowo-administracyjna
• finanse przedsiębiorstw	• sieciowe systemy informatyczne
• finanse przedsiębiorstw i bankowość	• skarbowość i podatki
• finanse publiczne	• służby publiczne
• fizjoterapia	• służby socjalne
• fizjoterapia i techniki medyczne	• socjologia organizacji i zarządzania
• gimnastyka korekcyjno-kompensacyjna	• statystyka i ekonometria
• gospodarka i finanse samorządowe	• technologia maszyn
• gospodarka nieruchomościami	• technologia materiałów
• gospodarka regionalna	• turystyka i hotelarstwo
• gospodarka regionalna i turystyka	• turystyka i rekreacja
• gospodarka turystyczna i hotelarstwo	• ubezpieczenia gospodarcze
• handel zagraniczny	• ubezpieczenia komunikacyjne
• informatyka stosowana	• ubezpieczenia społeczne
• informatyka w zarządzaniu	• wychowanie fizyczne z gimnastyką korekcyjną
• integracja europejska	• wychowanie fizyczne z gimnastyką korekcyjną i turystyką
• inwestycje i nieruchomości	• zarządzanie
• inżynieria dentystyczna	• zarządzanie administracją publiczną
• inżynieria komputerowa	• zarządzanie biznesem
• inżynieria mechaniczna	• zarządzanie finansami
• inżynieria ochrony środowiska	• zarządzanie finansami podmiotów gospodarczych
• inżynieria oprogramowania	• zarządzanie firmą
• inżynieria produkcji	• zarządzanie gminą i polityka lokalna
• inżynieria rolnicza i spożywcza	• zarządzanie gospodarstwem rolnym
• inżynieria rolno-spożywcza	• zarządzanie inżynierskie
• język angielski	• zarządzanie małym i średnim przedsiębiorstwem
• język francuski	• zarządzanie organizacją
• język niemiecki	• zarządzanie przedsiębiorstwem
• język niemiecki z językiem rosyjskim	• zarządzanie przedsiębiorstwem przetwórstwa produktów rolnych
• język polski	• zarządzanie turystyką i hotelarstwo
• język polski z historią	• zarządzanie w instytucjach samorządowych
• język rosyjski	• zarządzanie zasobami informacyjnymi

Mieczysław Adamowicz

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Profilowanie kształcenia w państwowych wyższych szkołach zawodowych w Polsce

Streszczenie

Praca poświęcona analizie i ocenie stanu oraz uwarunkowań praktycznego profilu kształcenia w PWSZ w Polsce. Poza odniesieniem się do charakteru obowiązującego aktualnie i kierunkowo określonego stanu docelowego rozwiązań w ramach praktycznego profilu studiów w pracy zamieszczono wyniki przeprowadzonych badań ankietowych tej problematyki w 31 publicznych uczelniach zawodowych w Polsce. Badania wykazały, że mimo rozszerzenia profilu praktycznego większość PWSZ prowadzi kształcenie ogólnoakademiczne. Profil praktyczny występuje stosunkowo często przy realizacji studiów na kierunkach medycznych, technicznych i językowych.

Słowa kluczowe: Krajowe Ramy Kwalifikacji, profilowanie kształcenia, praktyczny profil kształcenia, studia o profilu praktycznym, studia w PWSZ.

Wstęp

Okres transformacji w Polsce zaowocował radykalnymi zmianami w szkolnictwie wyższym. Ustawa o szkolnictwie wyższym z 12 września 1990 r. stworzyła podstawy do wzmocnienia autonomiczności uczelni akademickich, powstania uczelni niepublicznych i będącego konsekwencją tych faktów umasowienia studiów. W ciągu pierwszych 10 lat transformacji liczba uczelni wzrosła ze 112 do 310, a liczba studentów z 404 do 1585 tysięcy. Od 1998 zaczął się kształtować nowy sektor w systemie szkolnictwa wyższego, jakim są PWSZ, których liczba doszła aktualnie do 36. Zatrudniają one około 8 tysięcy pracowników, w tym 5300 nauczycieli i kształcą około 82 tys. studentów, głównie na poziomie studiów I stopnia. Za dynamicznym rozwojem instytucjonalnym i umasowieniem kształcenia na poziomie wyższym nie nadążał rozwój kadr nauczających, co m.in. skutkowało zagrożeniem obniżenia jakości kształcenia. Miały temu przeciwdziałać nowe regulacje prawne i dostosowanie polskiego szkolnictwa wyższego do modelu europejskiego.

Obecny model szkolnictwa wyższego w Polsce został wprowadzony ustawą z dnia 25 lipca 2005 r., która została znowelizowana ustawą z dnia 8 marca 2011. Nowe prawo o szkolnictwie wyższym wprowadziło do polskiego systemu zasady i działania wypracowane w systemie bolońskim. Do głównych elementów tych zmian można zaliczyć wprowadzenie trzech stopni studiów wyższych, powiązanie autonomii uczelni z trzema typami szkół wyższych, podniesienie roli Polskiej Komisji Akredytacyjnej, co stworzyło warunki do umiędzynarodowienia kształcenia i działalności naukowo-badawczej uczelni.

W wyniku tych zmian, Polska stała się równoprawnym członkiem Wspólnoty Europejskiej w sferze edukacji i kształcenia na poziomie wyższym, i elementem zmieniającej się ciągle Europejskiej Przestrzeni Edukacyjnej i Europejskiej Przestrzeni Badawczej. W sferze kształcenia w ostatnim okresie najważniejszą sferą działania było dostosowanie programów studiów do Europejskich i Krajowych Ram Kwalifikacji i szczegółowych efektów kształcenia na wszystkich formach i rodzajach studiów. Proces ten jest w toku i będzie zapewne wzmacniany przez planowaną nowelizację ustawy o Szkolnictwie Wyższym¹.

Jednym z podstawowych problemów stojących do rozwiązania jest uregulowanie warunków i zasad realizowania akademickiego lub praktycznego profilu studiów. Celem niniejszej pracy jest analiza i ocena stanu i uwarunkowań realizacji praktycznego profilu kształcenia w PWSZ w Polsce.

Metoda badań

Profilowanie studiów integralnie związana jest z wdrażaniem Krajowych Ram Kwalifikacji (KRK). KRK są jednym z filarów budowania Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego określającego efekty kształcenia i związane z nim profile kwalifikacji i poziom kompetencji absolwentów. W pracy podjęto próbę zwięzłego usystematyzowania pojęć związanych z definiowaniem profilu praktycznego, przedstawienia aktualnego stanu realizacji profilu praktycznego w PWSZ, analizy uwarunkowań, wątpliwości i wniosków jakie powstają przy wdrażaniu praktycznego profilu studiów w sektorze uczelni zawodowych. Podstawowy materiał źródłowy stanowiła literatura problemu powstała w ramach projektu MNiSW i opublikowana w publikacji pt. „Autonomia programowa uczelni” oraz różne materiały szkoleniowe i publikacje statystyczne.

Materiał empiryczny zaczerpnięty został z informatora MNiSW o szkolnictwie wyższym oraz własnych badań sondażowych przeprowadzonych przy użyciu ankiety w pierwszym kwartale 2013 r. Ankietę wypełniło 33 z 36 PWSZ funkcjonujących w Polsce. Ankieta obejmowała 12 pytań i możliwość opisowego przedstawienia własnych opinii i komentarzy.

Definiowanie praktycznego profilu w Polsce

- jeden z atrybutów charakteryzujących daną kwalifikację, uzyskany tytuł lub stopień naukowy;
- ogólny charakter uzyskanych efektów kształcenia związanych z daną kwalifikacją, np. profil zawodowy, praktyczny, profil akademicki, profil badawczy;
- specyficzny obszar tematyczny – dziedzinę kształcenia, np. profil humanistyczny, profil techniczny, profil inżynierski, profil społeczny itp.

¹ Projekt zmian został ogłoszony przez MNiSW do konsultacji w dniu 13 marca 2013.

W Polsce od 2006 r. w toku prac nad projektem Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego ukształtowała się podobna definicja pojęcia „profil” związana z dwoma atrybutami nadającymi ogólny charakter efektów kształcenia:

- profil charakteryzujący kwalifikację do podjęcia określonego typu pracy lub kontynuacji kształcenia: profil zawodowy/praktyczny, profil akademicki, profil badawczy,
- obszar określający szeroko rozumiany zakres tematyczny (dziedzinę) kształcenia, np. humanistyka, technika, sztuka itp.

Przyjęta zatem w naszym ustawodawstwie definicja brzmi: „Profil jest atrybutem kwalifikacji, a także prowadzącego do jej uzyskania programu kształcenia, charakteryzującym tę kwalifikację ze względu na ogólne przygotowanie jej posiadacza do podjęcia pracy i kontynuowania kształcenia” (Kwaśniewski 2010).

Ponieważ określane kwalifikacje uzyskiwane są w wyniku ukończenia studiów, „profil kwalifikacji” może być utożsamiany z profilem studiów. Określany profil studiów może zakładać zróżnicowanie kompetencji absolwentów osiągających ten sam poziom kwalifikacji np. kończących studia I stopnia. Stan uzyskiwanych kompetencji może być uwarunkowany zróżnicowaniem poziomu kandydatów na studia, zróżnicowaniem misji uczelni i zróżnicowaniem potrzeb społecznych (np. rynku pracy).

Polskie ustawodawstwo przyjmuje wyróżnienie dwóch profili studiów: ogólnoakademickiego (teoretycznego) i praktycznego. Ustawa z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym przyjęła zapis, że „profil kształcenia – profil praktyczny obejmuje moduł zajęć służących zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych, zaś profil akademicki obejmuje moduł zajęć służących zdobywaniu przez studenta pogłębionych umiejętności teoretycznych.

Studia I stopnia o profilu zawodowym przeznaczone są przede wszystkim dla osób, które zamierzają podjąć pracę bezpośrednio po ukończeniu studiów, co jednak nie wyklucza możliwości dalszego kształcenia w przyszłości. Obejmują one znaczny komponent zajęć służących zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych, co może powodować pewne ograniczenie wiedzy teoretycznej. Możliwe jest wykorzystanie w profilu zawodowym większości zajęć o profilu ogólnie akademickim, a także prowadzenie obydwu profili przez uczelnie. Możliwe jest opracowanie i przygotowanie programu dostosowanego do potrzeb studentów o słabszych predyspozycjach do rozumienia abstrakcyjnego.

Do rozróżnienia ogólnoakademickiego i praktycznego profilu kształcenia można wykorzystać:

- odrębne zdefiniowanie efektów kształcenia,
- rozróżnienie punktów ECTS, co wiąże się z różnym czasem trwania studiów,
- przypisania określonym efektom kształcenia różnych wartości punktów ECTS,
- zróżnicowanie wymagań dotyczących wymiaru zajęć praktycznych – projektowych, laboratoryjnych itp.

- zróżnicowanie wymagań dotyczących charakteru projektów, opracowań i prac dyplomowych,
- zróżnicowanie wymagań dotyczących kształcenia praktycznego (zajęć praktycznych) w czasie studiów i wymiaru obowiązujących praktyk.

Występuje także różnica odnośnie ustalenia minimum kadrowego. Przy praktycznym profilu studiów zajęcia mogą odbywać się w zakładach pracy i być prowadzone przez praktyków.

Istotne różnice między ogólnoakademickim i praktycznym profilem studiów dotyczą:

- liczby wymaganych semestrów studiów i punktów ECTS,
- długości i sposobu realizacji praktyk,
- udziału przedstawicieli podmiotów gospodarczych w realizacji zajęć praktycznych.

Wszystko to wpływa na koszty studiów. W historii funkcjonowania PWSZ zastry dość istotne zmiany w realizacji praktycznych elementów kształcenia, a zwłaszcza zakresie praktyk. Ustawa z dnia 26.06.1997 o wyższych szkołach zawodowych posiadała zapis, że studia zawodowe obejmują okres co najmniej 6 semestrów zajęć dydaktycznych i co najmniej 15 tygodni praktyk. Zapis ten został uchylony ustawą z dnia 27.07.2005 *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Wejście w życie tej ustawy stwarzało możliwość ograniczenia wymiaru realizowanych praktyk z 15 do 3-4 tygodni, w zależności od kierunku studiów. Teraz jesteśmy więc w punkcie przywracania roli praktyk zwłaszcza w programach studiów o profilu praktycznym.

Z opisu efektów kształcenia dla różnych kierunków studiów, w tym dla obszaru studiów technicznych wynika, że studia I stopnia (inżynierskie) o profilu akademickim powinny trwać 7 semestrów – 210 punktów ECTS, a dla profilu praktycznego/zawodowego 8 semestrów – 240 punktów ECTS. Prowadzenie studiów o profilu praktycznym oznacza wydłużenie studiów, zwiększenie wymiaru ECTS – co przekłada się na większe koszty i mniejszą konkurencyjność tej formy studiów. Przypisanie PWSZ-om obowiązku prowadzenia praktycznego profilu studiów jest więc nałożeniem na te uczelnie większych obowiązków, które powinny być uwzględnione w algorytmie podziału dotacji.

Studia o profilu praktycznym w PWSZ

Pierwsze pytanie skierowane do uczelni dotyczyło tego, czy uczelnia prowadzi w roku 2012/2013 studia o profilu praktycznym. Na 36 funkcjonujących w Polsce PWSZ 27 odpowiedziało, że studia takie prowadzi, sześć, że nie prowadzi, a trzy nie udzieliło odpowiedzi. Uczelnie, które nie prowadzą jeszcze studiów o profilu praktycznym zadeklarowały ich uruchomienie w większości w następnym roku akademickim. Osiem innych uczelni, które już prowadzą studia o profilu praktycznym zapowiadają w ciągu jednego roku czy dwóch uruchomienie studiów o tym profilu na kolejnych kierunkach.

W roku akademickim 2013/2014 36 PWSZ oferuje łącznie 346 kierunków studiów I stopnia oraz 14 kierunków studiów II stopnia. Studia II stopnia prowadzone były w 9 uczelniach. Poza tym uczelnie informowały, że złożyły dokumentację na otwarcie 6 innych kierunków studiów, które są przedmiotem oceny przed podjęciem decyzji przez PKA.

W tymże roku akademickim, według ankiety przeprowadzonej w pierwszym kwartale 2013 prowadzono w PWSZ 128 kierunków studiów o profilu praktycznym. Odliczając kierunki z trzech uczelni, które nie nadesłały informacji, można stwierdzić, że praktyczny profil realizowany był średnio na kierunkach stanowiących 40% ogólnej liczby prowadzonych kierunków. Szkoły różniły się pod tym względem dość znacznie. W sześciu uczelniach nie prowadzono żadnego kierunku o profilu praktycznym (Głogów, Przemyśl, Skierniewice, Sulechów, Sandomierz i Tarnobrzeg). W pięciu uczelniach prowadzono tylko po jednym kierunku o tym profilu (Ciechanów, Gniezno, Jarosław, Płock, Zamość), w trzech zaś prowadzono po dwa kierunki o profilu praktycznym (Gorzów, Nowy Sącz, Nowy Targ). PWSZ w Kaliszu, Krośnie, Lesznie i Łomży prowadziły natomiast po 10-13 kierunków praktycznych, co oznaczało, że wszystkie albo niemal wszystkie kierunki miały charakter praktyczny. Znaczna część uczelni prowadziła po 3-4 kierunki (Chełm, Nysa, Racibórz, Suwałki, Koszalin, Wałbrzych), lub 5-6 kierunków praktycznych (Elbląg, Jelenia Góra, Konin, Sanok, Tarnów, Opole, Włocławek, Biała Podlaska). W PWSZ w Legnicy oferuje się 7 kierunków sprofilowanych praktycznie. Ogólnie zatem należy stwierdzić, że studia o profilu praktycznym ustępowały w większości uczelni studiom o profilu akademickim bądź nie były prowadzone w ogóle. To zatem uzasadnia kroki podjęte przez resort do przywrócenia początkowych założeń dotyczących praktycznego charakteru studiów w tym sektorze szkolnictwa wyższego.

Interesujące może być zestawienie kierunków, na których profil praktyczny był szczególnie często podejmowany. Na czoło wysuwają się tu kierunki związane ze zdrowiem człowieka: położnictwo (100%) pielęgniarstwo (90%), ratownictwo medyczne (78%), fizjoterapia (67%), kosmetologia (50%).

Tabela 1. PWSZ wg liczby prowadzonych kierunków studiów o profilu praktycznym w 2013 r.

Liczba kierunków studiów o profilu praktycznym	Uczelnia
10-13	Kalisz, Krosno, Leszno, Łomża
6-7	Legnica, Elbląg, Jelenia Góra, Konin, Sanok, Tarnów
4-5	Biała Podlaska, Opole, Wałbrzych, Włocławek
2-3	Chełm, Konin, Nysa, Racibórz, Suwałki, Gorzów Wielkopolski, Nowy Sącz, Nowy Targ
1	Ciechanów, Gniezno, Jarosław, Płock, Zamość
0	Głogów, Przemyśl, Sandomierz, Skierniewice, Sulechów, Tarnobrzeg
Brak danych	Oświęcim, Piła, Wałcz

Źródło: badania własne

Wysoki stopień upracticznienia miały też takie kierunki, jak wychowanie fizyczne, mechanika i budowa maszyn oraz informatyka. Wskaźnik upracticznienia pozostałych kierunków był niższy niż 50%, dotyczyło to zwłaszcza kierunków z obszaru nauk humanistycznych i społecznych.

Tabela 2. Kierunki studiów prowadzonych w PWSZ w systemie praktycznym w 2013 r.

Kierunki studiów	Liczba kierunków studiów		
	Ogółem	W tym o profilu praktycznym	% kierunków o profilu praktycznym
Położnictwo	2	2	100
Pielęgniarstwo	21	19	90
Ratownictwo medyczne	9	7	78
Fizjoterapia	9	6	67
Wychowanie fizyczne	12	8	67
Mechanika i budowa maszyn	12	8	67
Informatyka	15	8	53
Kosmetologia	10	5	50
Turystyka i rekreacja	11	5	45
Pedagogika	22	8	36
Filologia	34	12	35

Źródło: badania własne

Ogólnie należy stwierdzić, że profil praktyczny ustępował w PWSZ profilowi ogólnie akademickiemu. Jego większe upowszechnienie na kierunkach związanych ze zdrowiem człowieka wydaje się oczywiste ze względu na praktyczne wymagania dotyczące zawodu pielęgniarki, położnej, ratownika medycznego czy instruktora WF. Spośród kierunków inżynierskich praktyczny profil miał istotne znaczenie na kierunku mechanika i budowa maszyn oraz informatyka. Wiele jednak uczelni w swoich ankietach zapowiadało wprowadzenie profilu praktycznego w przyszłości, w tym wiele uczelni zamierza to uczynić na wszystkich prowadzonych kierunkach studiów.

W takiej sytuacji istotne znaczenie może mieć poszukiwanie odpowiedzi o korzyści i koszty (trudności) prowadzenia praktycznego profilu studiów. Na pytanie ankiety dotyczące pozytywnych aspektów prowadzenia studiów o profilu praktycznym 31 uczelni odpowiedziało pozytywnie, wyliczając od 1 do 5 sformułowań tej odpowiedzi, w tym jedna z uczelni (Włocławek) wyszczególniła aż 15 form pozytywów. Jedna z uczelni udzieliła odpowiedzi, że trudno ocenić czy są jakieś pozytywne cechy tej formy studiów, a jeszcze inna (Tarnów) stwierdziła, że „w obecnych warunkach nie widzimy pozytywnych aspektów prowadzenia studiów praktycznych, zwłaszcza w kontekście nie dość dobrze przemyślanych obszarowych efektów kształcenia dla profilu praktycznego, podając iż klinicznym przykładem na to są efekty kształcenia dla obszaru nauk humanistycznych”.

Można wykazać kilka powtarzających się korzyści wymienianych jako pozytywne aspekty profilowania praktycznych studiów:

a) wzbogacanie i uatrakcyjnienie programu studiów i form ich realizacji dla studentów. Praktyczny profil studiów obejmuje obok tradycyjnych zajęć wykład-

dowych i ćwiczeń szerszy zakres zajęć praktycznych na uczelni przeprowadzony w specjalistycznych laboratoriach i pracowniach przy wykorzystaniu nowoczesnej aparatury i urządzeń. Bogatsza oferta form i metod nauczania, większa liczba zajęć o charakterze praktycznym, zajęcia komputerowe i projektowe prowadzone w małych grupach laboratoryjnych uczą pracy w zespole, aktywności i samodzielności w poszukiwaniu rozwiązań problemów, umiejętności współpracy, autoprezentacji, komunikowania się w grupie i in.

b) lepsze przygotowanie absolwentów do potrzeb rynku pracy, wymagań interesariuszy, przedsiębiorstw, władz państwowych i samorządowych. Praktyczny profil kształcenia lepiej przygotowuje do wypełniania funkcji pracownika najemnego, ale także do samodzielnego pełnienia funkcji zawodowych i samodzielnego rozwiązywania problemów. Wynika to z lepszego kontaktu z nowymi technologiami i wdrażaniem innowacji, nabycia praktycznych kwalifikacji i umiejętności będących efektem pozyskania elementów doświadczenia zawodowego już w czasie studiów, szkoleń praktycznych, staży, praktyk zawodowych i uczestniczenia w procesach produkcji i zarządzania, kontaktów z praktyką biznesu i jego otoczenia.

c) Praktyczny profil studiów zmienia dorobek uczelni, która go prowadzi jako instytucji i organizacji. Nauczanie praktyczne stwarza wymagania wobec kadry nauczającej a także obsługi administracyjnej, która musi rozwijać kontakty z otoczeniem gospodarczym i społecznym. Uczelnia musi rozwijać zarówno bazę dydaktyczną jak i strukturę kadrową oraz jej wykorzystanie do realizacji profilu praktycznego. Ujawnia się to w odpowiednim wyposażeniu w laboratoria i pracownie, umownych powiązaniach z przedsiębiorcami, samorządami i organizacjami społecznymi, badaniem przygotowania kandydatów na studia, potrzeb i losów absolwentów. Uczelnie mogą korzystać z ulgowych zasad formułowania minimum kadrowego.

Realizacja praktycznego profilu kształcenia nastręcza jednak uczelniom nowych trudności a przede wszystkim podnosi koszty kształcenia. Wszystkie badane uczelnie, które wypełniły ankietę wskazały, że koszt kształcenia o profilu praktycznym pociąga wyższe koszty niż kształcenie ogólnie akademickie. Wyższy koszt kształcenia ma kilka przyczyn, takich jak wydłużenie czasokresu studiów o jeden semestr i odpowiednią liczbę godzin zajęć, wyższy koszt zajęć praktycznych ze względu na potrzebę odpowiedniego wyposażenia laboratoriów, pracowni, koszty dojazdów do miejsc odbywania praktyk i zajęć praktycznych.

Istotną trudnością, którą zgłasza wiele uczelni to zapewnienie odpowiednich miejsc praktyk, stażów i innych form odbywania zajęć praktycznych. PWSZ działają na ogół w małych i średnich miastach, gdzie często brak jest dużych czy nawet średnich zakładów pracy, które są zainteresowane przyjęciem studentów na praktyki. Jeśli nawet takie zakłady istnieją, to nie zawsze są one zainteresowane przyjmowaniem praktykantów a jeśli ich przyjmują, to niewielką ilość. Ponieważ w organizacji praktyk muszą być zaangażowani pracownicy organizacji przyjmującej, to może obniżyć ich intensywność pracy, co musi być rekompensowane przez opłaty ze strony uczelni. Przedsiębiorstwa stosujące nowoczesne technologie, nie chcąc utracić pozycji konkurencyjnej, niechętnie wpuszczają do zakładów osoby,

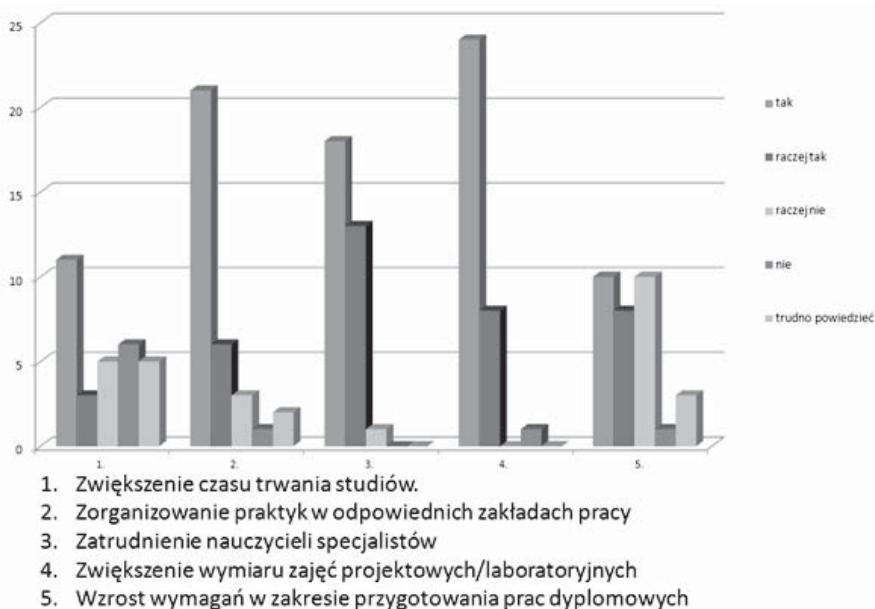
które mogą uzyskać dostęp do tajemnic firmy. Upowszechniając zatem praktyczny profil kształcenia uczelnie mogą mieć trudności z właściwym ulokowaniem praktykantów w miejscach odpowiednich do prowadzonych kierunków studiów.

W realizacji praktycznego profilu studiów mogą wystąpić istotne problemy kadrowe: brak własnych nauczycieli z odpowiednim przygotowaniem zawodowym i praktycznym, brak lub niechęć przedsiębiorców, ekspertów do zawierania umów na odbywanie praktyk, ekspertów do przygotowania się i prowadzenia zajęć ze studentami, zarówno na uczelni jak i w zakładach pracy. Występuje w tym względzie także brak uregulowań prawnych, które regulują i mogą zachęcić ludzi praktyki do realizacji programu dydaktycznego na uczelniach czy w zakładach pracy. Dotyczy to także uregulowań dotyczących zaliczenia specjalistów praktyki do minimum kadrowego uczelni a także braku funduszy na realizację kształcenia praktycznego.

Na pytanie, które elementy kształcenia najbardziej wpływają na ogólny wzrost kosztów prowadzenia studiów o profilu praktycznym największe liczby odpowiedzi padły na następujące czynniki:

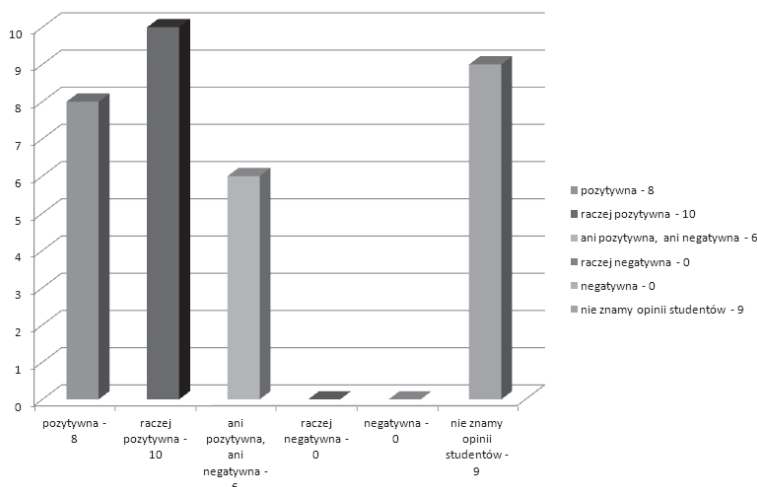
- zwiększenie wymiaru zajęć praktycznych, laboratoryjnych (24 odpowiedzi),
- zaangażowanie praktyk w odpowiednich zakładach pracy (21 odpowiedzi),
- Zatrudnienie nauczycieli specjalistów (8 odpowiedzi).

Za ważne dla zwiększania kosztów uznano także zwiększenie czasu trwania studiów oraz wzrost wymagań w zakresie przygotowania prac dyplomowych (Rysunek 1).

Rys. 1. Elementy kształcenia wpływające na ogólny wzrost kosztów prowadzenia studiów o profilu praktycznym
Źródło: Badania własne

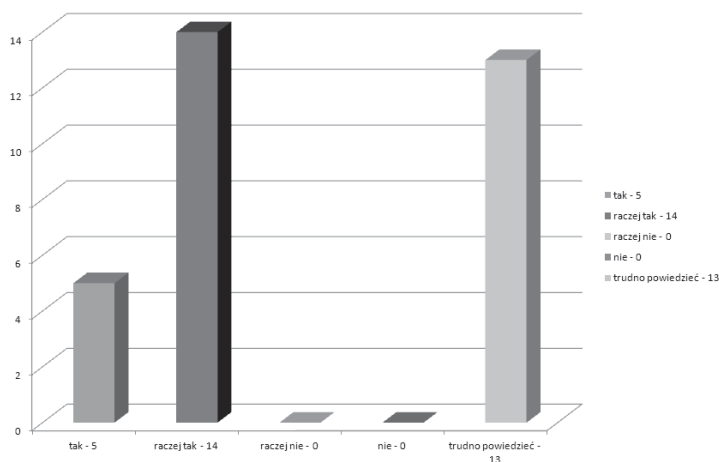
Świadomość o pozytywnych i negatywnych cechach praktycznego profilu studiów w społecznościach PWSZ jest zróżnicowana. W badaniu oprócz poglądu kierownictwa uczelni podjęto próbę zebrania opinii studentów dotyczących profilowania studiów (rysunek 2). Opinia ta była zebrana w sposób pośredni, na pytania odpowiadali przedstawiciele wypełniający ankietę. Na 33 wypełnione ankiety 18, a więc 55% uczelni, wskazało odpowiedzi, że stosunek studentów w ich uczelniach do praktycznego profilu jest pozytywny lub raczej pozytywny 10 odpowiedzi). W dziewięciu uczelniach kierownictwo nie rozpoznało opinii, zaś w sześciu wskazano na obojętny stosunek studentów do profilowania studiów. Nigdzie nie wskazano, że studenci mają negatywny stosunek do studiów o profilu praktycznym.

Rys. 2. Opinia studentów PWSZ na temat studiów o profilu praktycznym

Źródło: Badania własne

W podobny sposób układają się odpowiedzi dotyczące pytania, czy ukończenie praktycznego profilu studiów ułatwia znalezienie pracy po ukończeniu kształcenia. Prawie 58% badanych uczelni wskazuje, że uruchomienie studiów o profilu praktycznym ułatwia absolwentom znalezienie pracy. Żadna uczelnia nie wskazała, że dyplom ułatwia wejście na rynek pracy, a pozostałe 42% nie ma wyrobionej opinii na ten temat (rysunek 3).

Rys. 3. Opinia szkół dotycząca tego czy praktyczny profil studiowania ułatwia absolwentom znalezienie pracy w stosunku do pozostałych absolwentów
Źródło: Badania własne

Literatura:

1. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Szkolnictwo Wyższe, kontynuacja a przemiany, Raport o Stanie Edukacji 2011, Warszawa 2012.
2. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Autonomia Programowa Uczelni. Ramy Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, Warszawa 2010.
3. Andrzej Kwaśniewski, Profilowanie studiów związane z wdrożeniem Krajowych Ram Kwalifikacji – przewidywany problem, rozwiązanie, dobre przykłady, Warszawa, Sierpień 2010.

Liczba znaków ze spacjami: 23 327

Wiesław Miczulski

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sulechowie

Badania naukowe szansą rozwoju państwowych wyższych szkół zawodowych

Streszczenie

Zasadniczym celem stawianym Państwowym Wyższym Szkołom Zawodowym jest kształcenie kadr na potrzeby lokalnego i regionalnego rynku pracy oraz działalność na rzecz rozwoju regionu. Pełna realizacja tego celu jest możliwa poprzez prowadzenie badań naukowych. Większość PWSZ podjęła decyzje o prowadzeniu badań, mimo, że taki obowiązek nie wynikał z ustawy. W artykule, na podstawie danych przekazanych przez PWSZ, przedstawiono analizę osiągnięć publicznych uczelni zawodowych w zakresie budowy infrastruktury dydaktyczno-badawczej oraz prowadzenia prac badawczych, badawczo-rozwojowych, usług badawczych i doradczych, a także działań pro- i około-innowacyjnych na rzecz wzmocnienia konkurencyjności i innowacyjności gospodarki w regionie. PWSZ wykazały dużą pozwołyły zrealizować przyjęte zamierzenia. Przeprowadzona analiza wskazuje, że PWSZ wkroczyły w kolejny etap ich rozwoju. Kontynuacja podjętych działań, a w szczególności rozwijanie działalności badawczej, przyczyni się do rozwoju własnej kadry, lepszej jakości kształcenia, powiązania badań naukowych z gospodarką lokalną i regionalną oraz jej potrzebami, a także uruchomi dodatkowe źródła dochodów dla uczelni. Jest to szansa na dalszy rozwój PWSZ, której nie można zmarnować, szczególnie w kontekście nowej perspektywy finansowania na lata 2014 - 2020.

Słowa kluczowe: Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe, infrastruktura dydaktyczno-badawcza, prace badawczo-rozwojowe, innowacje

Wstęp

Piętnastoletni okres działalności Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych udowodnił, że postawione przed nimi dwa zasadnicze cele, kształcenie kadr na potrzeby lokalnego i regionalnego rynku pracy oraz działania na rzecz rozwoju regionu są realizowane pomimo szeregu ograniczeń prawnych i finansowych.

PWSZ na trwałe wpisały się w system kształcenia kadry zawodowej na potrzeby regionu. Absolwenci tych Uczelni są bardzo dobrze przygotowani do pracy. Pracują w administracji państwowej i samorządowej oraz w przedsiębiorstwach, wielu z nich pełni wysokie i odpowiedzialne funkcje. Są właścicielami firm, a także pracują na uczelniach, również i zagranicznych. Dostosowanie programów nauczania do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy pozwala absolwentom PWSZ:

- 1) być bardzo dobrze przygotowanym do konkurencji na rynku pracy,
- 2) posiadać umiejętności zawodowe i językowe,
- 3) nie obawiać się podejmowania ryzyka działalności gospodarczej na własny rachunek.

Pracodawcy dostrzegając te fakty bardzo chętnie współpracują z naszymi Uczelniami, nie tylko w zakresie praktycznego przygotowania absolwentów do pracy, ale również coraz częściej widzą PWSZ jako partnera we wprowadzaniu innowacyjnych rozwiązań. Dotychczasowe działania PWSZ na rzecz rozwoju regionu, zwłaszcza w kierunku konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki były ograniczone brakiem bazy badawczej. W wielu sytuacjach działania PWSZ sprowadzały się tylko do roli kulturotwórczej. Brak w PWSZ bazy badawczej uniemożliwia budowanie zintegrowanych trójkątów „wiedza – edukacja – innowacje”, ułatwiających przepływ wiedzy i innowacji z uczelni do przedsiębiorstw, poprzez trwałe połączenie badań naukowych i kształcenia studentów, z podmiotami gospodarczymi działającymi w regionie, głównie małymi i średnimi przedsiębiorstwami (MŚP). Działanie takie jest konieczne, gdyż wynika wprost z definicji innowacji, która brzmi: *„innowacja to nowy produkt lub nowe działanie powstałe w oparciu o wiedzę, przynoszące korzyści ekonomiczne lub służące poprawie bytu społeczeństwa”*.

Na rozwój innowacyjności wpływają dwa czynniki:

- 1) proces kształcenia, a szczególnie wspierane winno być kształcenie pro-gospodarcze, zwłaszcza inżynierskie,
- 2) działalność badawczo-rozwojowa, bez której nie ma innowacji rynkowej.

Proces kształcenia studentów powinien być prowadzony przez nauczycieli akademickich posiadających wiedzę o najnowszych technologiach i rozwiązaniach konstrukcyjnych, wynikającą również z prowadzonych prace badawczo-rozwojowych na odpowiednio przygotowanej infrastrukturze badawczej. W końcowym procesie kształcenia, czyli przy realizacji prac dyplomowych, również studenci powinni mieć dostęp do infrastruktury badawczej. Taki proces kształcenia przełoży się na nowe innowacyjne produkty. Należy podkreślić, że od paru lat pracodawcy zwracają uwagę na ile są innowacyjni absolwenci uczelni w ich firmach.

Przykładem realizacji takiego procesu kształcenia w PWSZ w Sulechowie jest innowacyjny produkt, prymulka balkonowa „Zebra Blue F1” (rys.1), która zdobyła w 2011 r. złote medale na targach w Belgii, Francji i w Niemczech [1].

Rys. 1. Innowacyjny kwiat, prymulka balkonowa „Zebra Blue F1” [2]

Kwiat ten został wyhodowany w belgijskiej firmie Rudy Raes przez absolwentkę kierunku ogrodnictwo z PWSZ w Sulechowie [1], która potrafiła wykorzystać zdobytą w uczelni wiedzę teoretyczną i praktyczną z zakresu biotechnologii, zyskując w ten sposób międzynarodowe uznanie. Zatrudnienie absolwentki PWSZ w Sulechowie w firmie belgijskiej nie było przypadkowe. W trakcie studiów odbywała ona w tej firmie, wraz z grupą studentów sulechowskiej uczelni, trzymiesięczną praktykę.

Drugim czynnikiem mającym wpływ na rozwój innowacyjności to prowadzenie badań, bez których trudno wyobrazić sobie funkcjonowanie każdej uczelni, w tym i PWSZ. Bardzo ważną grupą prac badawczych są prace badawczo-rozwojowe adresowane bezpośrednio do zainteresowanych przedsiębiorców, chcących wdrożyć wyniki z tych badań. Współpraca obu partnerów na etapie realizacji tego typu prac badawczych zwiększa szanse odniesienia sukcesu również i w zakresie innowacyjnych rozwiązań.

Doświadczenia 15-tu lat działalności PWSZ potwierdzają ponadto, że o jakości kształcenia i rozwoju uczelni decyduje rozwój naukowy własnej kadry. Pomimo ograniczeń prawnych kształcenie własnej kadry było i jest nadal prowadzone w PWSZ. Dowodem tego jest uzyskanie przez wielu nauczycieli akademickich, zatrudnionych w podstawowym miejscu pracy, stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego. Jednak w tej grupie nauczycieli są nieliczne przypadki ubiegania się o stopnie naukowe w naukach technicznych, rolniczych, medycznych i o kulturze fizycznej. Głównym ograniczeniem takiego stanu jest brak warsztatu badawczego, którego budowa wymaga bardzo dużych nakładów finansowych.

Przedstawiona bardzo krótka charakterystyka działań PWSZ wskazuje, że jednym z istotnych ograniczeń ich dalszego rozwoju jest brak możliwości prowadzenia badań w większym zakresie. Wynika to głównie z braku posiadania własnej bazy badawczej.

Rozwój infrastruktury dydaktyczno-badawczej

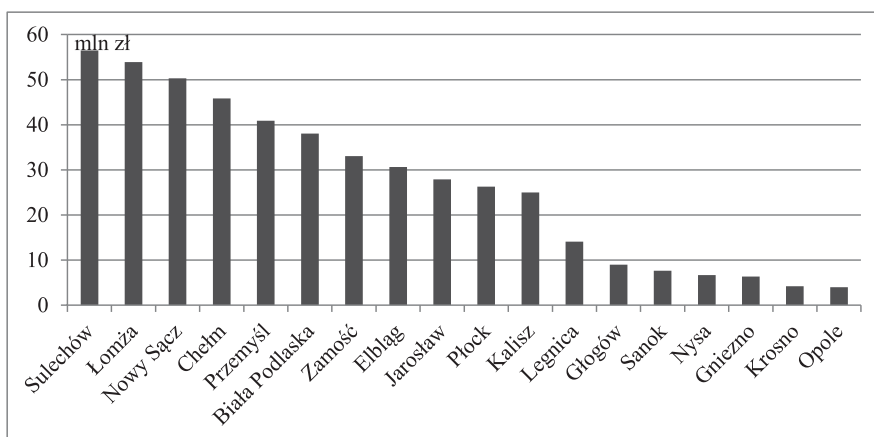
W pierwszym etapie tworzenia każdej z PWSZ była m. in. budowana baza dydaktyczna, w tym laboratoria dydaktyczne. Niektóre z tych laboratoriów umożliwiają prowadzenie badań naukowych. Jednak wiele PWSZ nie posiadało laboratoriów umożliwiających prowadzenie prac badawczo-rozwojowych. Szansą na utworzenie takiej bazy były środki finansowe Unii Europejskiej (UE), które wraz ze środkami finansowymi z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego umożliwiły 18 uczelniom budowę infrastruktury dydaktyczno-badawczej (rys. 2).

Kilka PWSZ zdecydowało się na budowę tylko infrastruktury badawczej, umożliwiającej również realizację usług kształcenia. Do przykładów realizacji infrastruktury badawczej można zaliczyć:

- oddane do użytkowania w PSW w Białej Podlaskiej Centrum Badań nad Innowacjami, w zakresie zdrowia, technologii informatycznych, źródeł ener-

gii odnawialnej oraz planowane we wrześniu 2014 r. oddanie Regionalnego Centrum Badań EKO-AGRO-TECH w zakresie środowiska, rolnictwa i technologii innowacyjnych,

- powstałe w roku 2013, w ramach Centrum Studiów Inżynierskich PWSZ w Chełmie, laboratorium budownictwa oraz planowane do oddania w roku 2014 laboratorium badań środowiskowych,
- działające od roku 2012, według projektu PWSZ w Elblągu, w Elbląskim Parku Technologicznym laboratoria jakości środowiska,

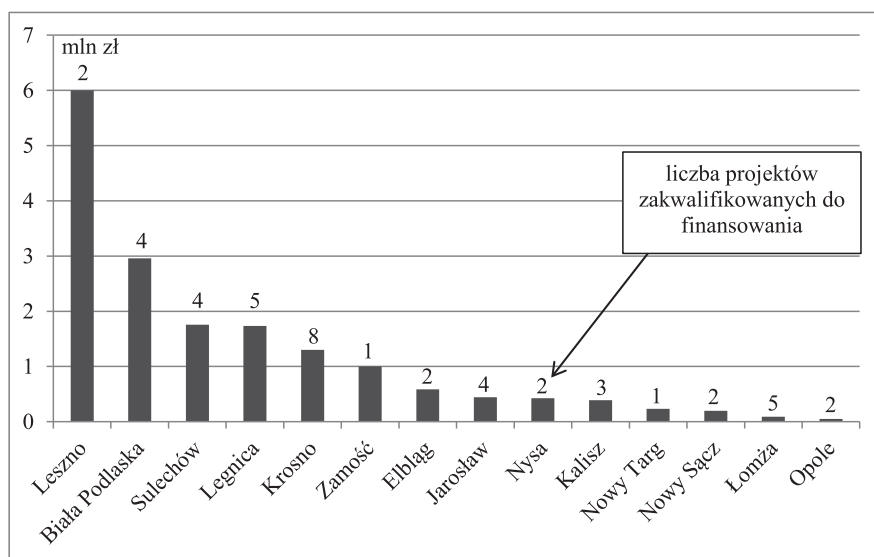
Rys. 2. Nakłady w mln zł na infrastrukturę dydaktyczno-badawczą w poszczególnych PWSZ w latach 2005 - 2013 (opracowanie własne)

- rozpoczętą przez PWSZ w Kaliszu budowę Centrum Doskonałości Badań Kół Zębatych,
- działające od 1 stycznia 2013 r., w PWSZ w Sulechowie, Centrum Energetyki Odnawialnej oraz planowane w IV kwartale 2013 r. zakończenie inwestycji Lubuskiego Ośrodka Innowacji i Wdrożeń Agrotechnicznych, obejmującej laboratoria szkółkarstwa roślin ozdobnych i winnych oraz laboratoria przetwórstwa spożywczego,
- działające od roku 2011, przy PWSZ w Zamościu, Centrum Badań i Transferu Technologii z laboratoriami odnawialnych źródeł energii, mechaniki oraz matematyki stosowanej i optymalizacji procesów.

W osiemnastu PWSZ (rys. 2) powstaje za 480,7 mln zł bardzo interesująca i nowoczesna baza badawcza otwierająca drogę do realizacji projektów badawczo-rozwojowych, usług badawczych i doradczych, a tym samym do szerokiej współpracy z MŚP, także w zakresie innowacji.

Projekty badawczo-rozwojowe, usługi badawcze i doradcze

W wielu PWSZ prowadzone są prace badawcze związane z realizacją prac doktorskich i habilitacyjnych, finansowane głównie ze środków własnych uczelni. Te uczelnie, które dysponowały odpowiednią infrastrukturą badawczą czyniły w latach 2003-2013 starania o finansowanie zaplanowanych do realizacji w swoich uczelniach prac badawczych. Efektem tych starań było zakwalifikowanie do finansowania, na łączną wartość ponad 17 mln zł, 45 projektów badawczych, badawczo-rozwojowych oraz usług badawczych i doradczych (rys. 3).

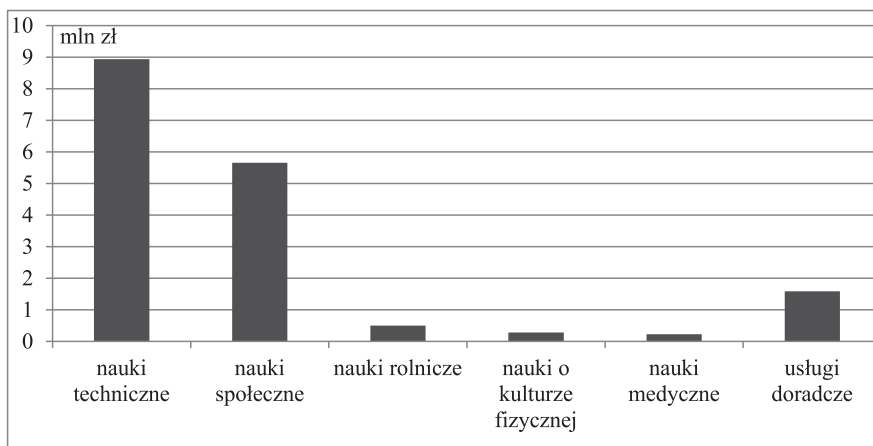

Rys. 3. Środki finansowe przyznane PWSZ w latach 2003 - 2013 na realizację projektów badawczych, badawczo-rozwojowych, usług badawczych i doradczych (opracowanie własne)

W tej grupie projektów było w sumie 40 projektów badawczych, badawczo-rozwojowych oraz usług badawczych z pięciu dziedzin nauki (rys. 4):

- nauk społecznych - 20 projektów,
- nauk technicznych - 10 projektów,
- nauk rolniczych - 5 projektów,
- nauk medycznych - 3 projekty,
- nauk o kulturze fizycznej - 2 projekty,

które były finansowane na łączną kwotę 15,592 mln zł.

Rys. 4. Wartość projektów badawczych, badawczo-rozwojowych, usług badawczych wg dziedzin nauki oraz usług doradczych prowadzonych w PWSZ, w latach 2003-2014 (opracowanie własne)

Część projektów badawczo-rozwojowych wiąże się ściśle z innowacyjnością. Cztery przykłady takich projektów, zatwierdzonych do finansowania w latach 2012-2014, przedstawiono w tabeli 1. Dwa pierwsze projekty są realizowane przez konsorcja utworzone przez PWSZ w Lesznie z firmami, dla których w ramach programu INNOTECH powstaną innowacyjne opracowania, przeznaczone do wdrożenia. Dwa kolejne projekty są realizowane w partnerstwie dwóch uczelni. Celem obu projektów jest opracowanie innowacyjnych technologii, które będą proponowane do wdrożenia wybranym firmom.

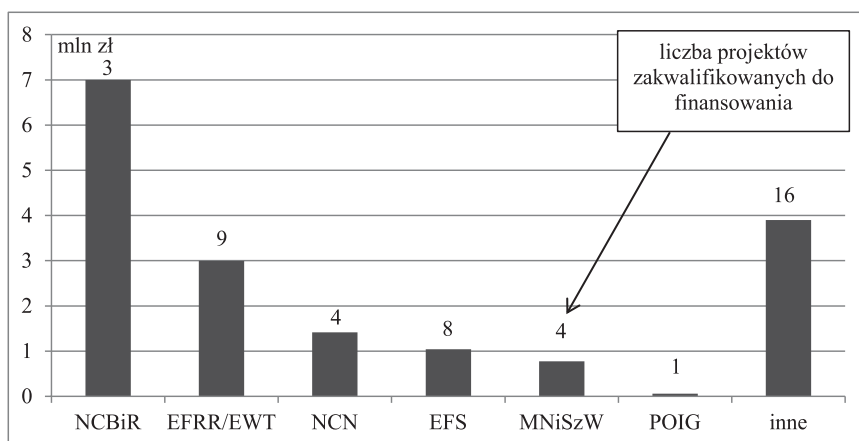
Natomiast w zakresie usług doradczych było zrealizowanych dotychczas pięć projektów, które wiązały się z organizacją punktów doradczych oraz prowadzeniem usług doradczych dla przedsiębiorców.

Z grupy projektów realizowanych w PWSZ największe środki finansowe otrzymały w 2013 roku 3 projekty zgłoszone do NCBiR (rys. 5). Były to pierwsze projekty PWSZ związane z innowacjami, z zakresu nauk technicznych, finansowane przez NCBiR. Oznacza to dużą szansę zakwalifikowania się projektów PWSZ do dofinansowania w kolejnych konkursach, ogłaszanych przez NCBiR. Na uwagę zasługuje również ubieganie się PWSZ o środki finansowe z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), w ramach Programu Współpracy Transgranicznej, oraz Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT) w ramach programu Interreg. Pierwsze 3 projekty prowadzone w PWSZ otrzymały dofinansowanie z tych źródeł finansowania w roku 2006. W grupie źródeł finansowania „inne” PWSZ otrzymały środki finansowe na realizację projektów badawczych m. in. z Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Urzędów Marszałkowskich, Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Tabela 1. Przykłady projektów badawczo-rozwojowych realizowanych w PWSZ.

Nazwa projektu	Okres realizacji	Źródło finansowania
Projekt i badania niestandardowe zamka mechatronicznego, podstawowego i listwowego do drzwi aluminiowych i PVC wraz z wkładką profilową w systemie nawierceniowym. Konsorcjum PWSZ Leszno i firma LOB sp. z o.o w Lesznie.	2013 – 2015	1,5 mln zł Środki własne firmy LOB oraz pozyskane z programu INNOTECH NCBiR.
Nowe standardy zimowego utrzymania dróg. Konsorcjum PWSZ Leszno i firma Dobrowolski sp. z o.o we Wschowie.	2013 – 2015	4,5 mln zł Środki własne firmy Dobrowolski sp. zo.o oraz pozyskane z programu INNOTECH NCBiR.
Ciepło z biomasy rodzimej. Projekt realizowany w partnerstwie: BTU Cottbus i PWSZ w Sulechowie.	2012 - 2014	150 000 euro Interreg IV. Wspieranie powiązań gospodarczych oraz współpracy sektorów gospodarki i nauki.
Innowacyjne technologie produkcji bio-preparatów na bazie nowej generacji jaj (OVOCURA). Projekt realizowany w partnerstwie: Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu i PWSZ w Krośnie.	2012	56 580 zł POIG, priorytet 1 „Badania i rozwój nowoczesnych technologii”, działanie 1.3 „Wsparcie projektów B+R na rzecz przedsiębiorców realizowanych przez jednostki naukowe”.

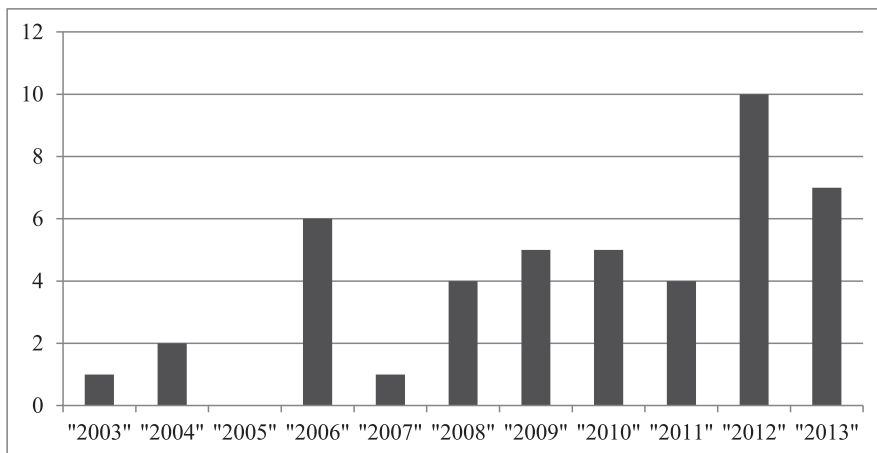
Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji o uczelni.

Rys. 5. Środki finansowe przyznane na projekty badawcze, badawczo-rozwojowe oraz usługi badawcze i doradcze z różnych źródeł finansowania (opracowanie własne)

Należy również zwrócić uwagę na dynamikę przyrostu liczby projektów wykonywanych w PWSZ. W latach 2003 – 2007 było realizowanych 10 projektów (rys. 6). W kolejnych pięciu latach liczba ta wzrosła blisko trzykrotnie (28

projektów). W roku 2013 w okresie pierwszych czterech miesięcy liczba projektów zakwalifikowanych do finansowania wynosi już 7. Szybki wzrost liczby projektów realizowanych w ostatnich latach wiąże się ściśle z oddawaną do użytkowania w PWSZ infrastrukturą dydaktyczno-badawczą.

Rys. 6. Liczba projektów badawczych, badawczo-rozwojowych, usług badawczych i doradczych otrzymanych do realizacji przez PWSZ w poszczególnych latach (opracowanie własne)

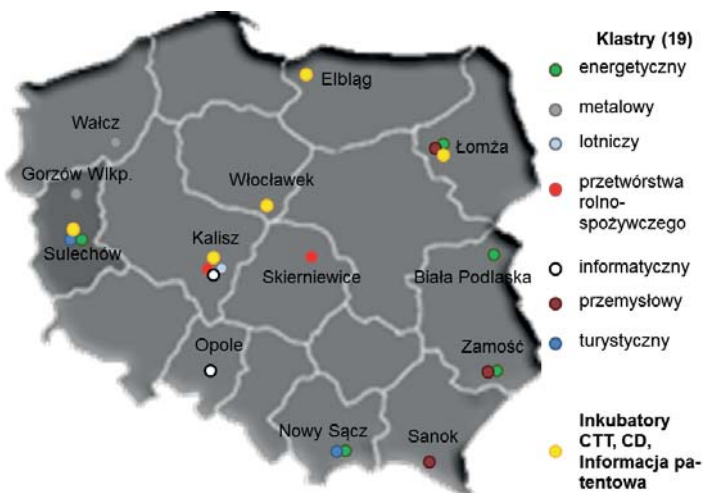
Działalność pro- i około-innowacyjna

Współpraca PWSZ z MŚP na rzecz rozwoju w regionie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki wymaga nie tylko wspólnej realizacji projektów badawczo-rozwojowych, ale również wspólnych działań pro- i około-innowacyjnych. Przykładem działań pro-innowacyjnych, czyli wspierania innowacji, są klastry grupujące w jednym wspólnym obszarze działalności przedsiębiorstwa, uczelnie, instytucje otoczenia biznesu i samorządy. Na dzień dzisiejszy jedenaście PWSZ aktywnie włączyło się w działania 19 klastrów (rys. 7). Niektóre z PWSZ (np. w Kaliszu, Łomży, Nowym Sączu, Sulechowie i Zamościu) są zaangażowane w więcej niż jeden klaster. Także niektóre klastry powstały z inicjatywy PWSZ (np. w Skierniewicach, Sulechowie i Wałczu). Inną formą wspierania innowacji przez PWSZ są Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości (AIP) działające np. w Elblągu, Łomży i Włocławku, Centra Doradcze (CD) funkcjonujące np. w Nysie i Sulechowie, Centra Transferu Technologii (CTT) powstałe przykładowo w Elblągu i Sulechowie oraz Ośrodek Informacji Patentowej (OIP) w Kaliszu.

W zakresie działalności około-innowacyjnych, prowadzonych przez PWSZ, należy wymienić:

- 1) współpracę w zakresie badań prowadzoną z uczelniami i firmami krajowymi oraz zagranicznymi,
- 2) organizację krajowych i międzynarodowych cyklicznych i jednorazowych konferencji, seminariów i warsztatów,

- 3) organizowanie wspólnych szkoleń, staży oraz praktyk z firmami i samorządami,
- 4) studia podyplomowe i specjalistyczne kursy dla pracowników firm oraz samorządów.

Rys. 7. Przykłady działalności pro-innowacyjnej PWSZ

Naturalną i szeroką współpracę prowadzą PWSZ z uczelniami i firmami krajowymi, którą ze względu na jej ilość trudno jest w tym miejscu przytaczać. Również bardzo cenną współpracę w zakresie badań prowadzą następujące PWSZ z uczelniami i firmami zagranicznymi:

- PWSZ w Białej Podlaskiej – Białoruś, Peru, Ukraina,
- PWSZ w Elblągu – Rosja, Szwecja, Niemcy, Norwegia,
- PWSZ w Głogowie – Niemcy,
- PWSZ w Legnicy – Czechy, Francja, Niemcy,
- PWSZ w Nowym Sączu – Ukraina,
- PWSZ w Nysie – Belgia, Wielka Brytania, Niemcy
- PMWSZ w Opolu – Belgia, Białoruś, Niemcy, Norwegia, Portugalia, Litwa, Wielka Brytania,
- PWSZ w Płocku – Ukraina, Rosja, Rumunia, Turcja,
- PWSW w Przemyślu – Ukraina, USA,
- PWSZ w Sulechowie – Niemcy, Szwecja,
- PWSZ w Tarnobrzegu – Słowacja, Ukraina.

PWSZ najchętniej współpracują z uczelniami i firmami z sąsiadujących krajów, w tym z Niemcami (6 PWSZ) i Ukrainą (5 PWSZ). Współpraca ta dotyczy m. in.:

- 1) prowadzenia wspólnych badań,
- 2) realizacji wspólnych projektów badawczych, finansowanymi np. z EFRR i EWT,

- 3) wymiany doświadczeń związanych np. z budowaną infrastrukturą badawczą,
- 4) możliwości poznania najnowszych technologii i rozwiązań technicznych.

Efekty tej współpracy, głównie w zakresie badań, są prezentowane na konferencjach, seminariach i warsztatach. Organizowanie wspólnych szkoleń, staży oraz praktyk z firmami i samorządami, a także prowadzenie studiów podyplomowych i specjalistycznych kursów, również i na zamówienie, ułatwia m. in. definiowanie problemów do rozwiązania oraz kształtowania kultury innowacyjnej.

Podsumowanie

Przedstawiona w artykule analiza dotychczasowych osiągnięć większości PWSZ w zakresie budowy infrastruktury dydaktyczno-badawczej oraz prowadzenia prac badawczo-rozwojowych i działań pro- i około-innowacyjnych na rzecz wzmacniania konkurencyjności i innowacyjności gospodarki w regionie oznacza, że Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe wkroczyły w kolejny etap rozwoju. W szczególności rozwijanie działalności badawczej przyczyni się do:

- 1) rozwoju własnej kadry, co oznacza, że PWSZ będą niezależne kadrowo od uczelni akademickich,
- 2) lepszej jakości kształcenia, m. in. zwiększającej innowacyjność absolwentów,
- 3) powiązania badań naukowych z gospodarką lokalną i regionalną oraz jej potrzebami, co przyczyni się również do tworzenia rynku pracy dla absolwentów PWSZ,
- 4) dodatkowych źródeł dochodów dla uczelni.

Wszystko to zwiększy szansę na dalszy rozwój tych uczelni.

Autor pragnie w tym miejscu bardzo serdecznie podziękować Magnificencjom, Paniom i Panom Rektorom PWSZ za przesłanie materiałów, które były podstawą przygotowania tego artykułu.

Literatura:

1. <http://www.polskamasens.pl/dzieje-sie/41/Kwiat-ktory-robi-kariere>
2. <http://www.pariscotejardin.fr/2011/02/primula-acaulis-f1-zebra-blue-in-novert-dor-au-salon-du-vegetal-2011>

Kierunki polityki finansowej PWSZ w świetle uwarunkowań rozwoju szkolnictwa wyższego w XXI wieku

Streszczenie

Gospodarka finansowa PWSZ opiera się na środkach pochodzących z budżetu państwa. To ważne źródło dochodów, ale polityka finansowa uczelni powinna się koncentrować na priorytetowych obszarach funkcjonowania uczelni i dopiero po ich określeniu poszukiwać źródeł ich finansowania. Zdiagnozowane zagrożenia rozwojowe PWSZ wymuszają na władzach uczelni przyjęcie nowej, nierzadko nowatorskiej, strategii określania priorytetów finansowania działalności uczelni w XXI wieku. Celem artykułu jest właśnie próba zaprezentowania kierunków zmian w systemie finansowania działalności PWSZ. Dyskurs został przeprowadzony w oparciu o wyniki analizy literatury przedmiotu, raportów polskich i zagranicznych dotyczących szkolnictwa wyższego oraz własnych obserwacji zawodowych nauczyciela akademickiego.

Słowa kluczowe: finanse, uczelnia, zmiana, rynek, usługa

Wstęp

Powstanie państwowych wyższych szkół zawodowych (PWSZ) było możliwe po przyjęciu w czerwcu 1997 roku ustawy o wyższych szkołach zawodowych¹. Już w październiku 1998 roku uruchomiono dziewięć uczelni. Pierwszym miastem w Polsce, w którym uruchomiono Państwową Wyższą Szkołę Zawodową, był Tarnów, kolejne uczelnie powołano w Legnicy, Elblągu, Nowym Sączu, Jeleniej Górze, Gorzowie Wielkopolskim, Sulechowie, Jarosławiu. Powstanie następnych uczelni zawodowych, już po reformie administracyjnej kraju w styczniu 1999 roku, było formą rekompensaty za utracony status województwa. Większość bowiem uczelni zlokalizowanych jest w miastach, które w latach 1975-1999 były siedzibami województw i liczyły ponad 50 tys. mieszkańców.

Według stanu na marzec 2013 roku w Polsce jest 36 Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych. Uczelnie zlokalizowane są w 15 województwach. Po 5 uczelni jest w woj. podkarpackim i wielkopolskim. W PWSZ studiuje obecnie ponad 78 tys. studentów, z czego 56 tys. na studiach stacjonarnych i 21 tys. na studiach niestacjonarnych. Studenci tych szkół stanowią prawie 5 proc. wszystkich studentów w Polsce. „To prawdopodobnie te 5 proc., które inaczej by na studia

¹ Dz. U. 1997, Nr 96, poz. 590.

nie poszło". Od momentu powstania PWSZ ukończyło ponad 210 tys. absolwentów, z czego 143 tys. na studiach stacjonarnych. Publiczne uczelnie zawodowe wykształciły także 21 tys. absolwentów studiów podyplomowych.

PWSZ miały przyczynić się do równomiernego pokrycia kraju siecią szkolnictwa wyższego, zwiększenia dostępu do studiów dla młodzieży z miejscowości oddalonych od dużych ośrodków akademickich i uboższej. Spodziewano się także, że spowodują wzrost współczynnika skolaryzacji w Polsce, a jednocześnie będą remedium na rosnące wśród młodzieży bezrobocie. Uczelnie miały bowiem odpowiadać na potrzeby regionów i przysparzać kadrę małym i średnim przedsiębiorstwom. Jednakże nowelizacja ustawy z 20 lipca 2001 r. o zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym, ustawy o wyższych szkołach zawodowych oraz zmianie niektórych innych ustaw² wprowadziła we wszystkich placówkach szkolnictwa wyższego kształcenie „w ramach kierunków”. Tym samym został usunięty jeden z istotnych elementów, który miał wyróżniać wyższe szkoły zawodowe na rynku edukacyjnym, a tworzone przez Radę Główną Szkolnictwa Wyższego standardy edukacyjne studiów zawodowych stały się jednakowe dla uczelni akademickich prowadzących tzw. studia I stopnia, jak i dla uczelni zawodowych. Kształcenie na kierunkach miało istotną konsekwencję – wymusiło na uczelniach zawodowych zatrudnienie w ramach tzw. minimum kadrowego większej liczby samodzielnych pracowników naukowych, a więc kadry rekrutowanej przede wszystkim z uczelni akademickich. Część przedstawicieli tego środowiska uznało, że odchodzenie od pierwotnej ustawy nie jest właściwym kierunkiem rozwoju uczelni zawodowych ze względu na ich specyfikę. Ale PWSZ stopniowo przekształcały się. Zmiany te poprzedziły wprowadzenie ustawy o szkolnictwie wyższym z 2005 roku³, obejmującej cały system polskiego szkolnictwa wyższego, w tym PWSZ. Przede wszystkim otwarto przed PWSZ możliwość ubiegania się o studia magisterskie, co wcześniej było nieakceptowalne przez decydentów. Zobowiązanie do tworzenia kierunków studiów otworzyło możliwość tworzenia podstawowych jednostek organizacyjnych, czyli dotychczas nieosiągalną strukturę wydziałową. Wprowadzono nieobligatoryjną możliwość prowadzenia badań naukowych, jako element zapewnienia jakości nauczania, czego konsekwencją było zrównanie warunków kształcenia na I stopniu we wszystkich uczelniach oraz zapewnienie absolwentom PWSZ drożności studiowania na II stopniu studiów. Zmniejszyła się liczba obowiązkowych tygodni praktyk dla studentów prawie o połowę. W efekcie tych ustawowych zmian zdaniem części rektorów PWSZ powoli zatracaly ideę kształcenia zawodowego. Częściej bowiem w działalności sprawozdawczej podkreśla się fakt, iż PWSZ posiadają 344 uprawnienia do kształcenia na kierunkach studiów, z czego 330 na studiach I stopnia. W dziewięciu uczelniach studenci mogą kontynuować naukę na II stopniu kształcenia – studiach magisterskich (14 uprawnień). A na studiach II stopnia (magisterskich) studiuje aktualnie 2,4 tys. osób - tym 1,4 tys. w trybie stacjonarnym.

² Dz. U. 2001, Nr 85, poz. 924.

³ Dz. U. 2005, Nr 164, poz. 1365 ze zm.

Gospodarka finansowa PWSZ opiera się na środkach pochodzących z budżetu państwa. Dochody własne uczelni pochodzą z działalności dydaktycznej na studiach podyplomowych i kształcenia w zakresie doskonalenia zawodowego oraz z innych form edukacji w ramach podnoszenia kwalifikacji, uzyskiwania uprawnień zawodowych. Czesne wnoszone w trybie studiów zaocznych jest częścią zwykłego a nie nadzwyczajnego budżetu uczelni, pochodzącego z ustawowego uregulowania opłaty za studia i określone jest w oparciu o analizę kosztów kształcenia w tym trybie. Nie stanowi na ogół wygórowanego obciążenia studiujących w porównaniu z wysokością czesnego pobieranego w uczelniach niepaństwowych. Ale zdiagnozowane zagrożenia rozwojowe PWSZ wymuszają na władzach uczelni przyjęcie nowej, nierzadko nowatorskiej, strategii określania priorytetów finansowania działalności uczelni w XXI wieku. Celem artykułu jest właśnie próba zaprezentowania kierunków zmian w systemie finansowania działalności PWSZ. Dyskurs został przeprowadzony w oparciu o wyniki analizy literatury przedmiotu, raportów polskich⁴ i zagranicznych dotyczących szkolnictwa wyższego oraz własnych obserwacji zawodowych z punktu widzenia nauczyciela akademickiego.

Profil uczelni – odpowiedź na potrzeby lokalnego rynku pracy

Do 2015 r. przybędzie ok. 2,2 mln absolwentów szkół wyższych i tylko 1,15 mln osób z wykształceniem zawodowym. W efekcie na jednego wykwalifikowanego pracownika fizycznego będzie przypadać dwóch kierowników. Żeby gospodarka mogła funkcjonować, a firmy rozwijać, potrzeba najwyżej trzech absolwentów studiów na dziesięciu wykwalifikowanych pracowników fizycznych. Należałoby zatem wprowadzić system edukacji, w którym firmy odpowiadają za praktykę i zrobić wszystko by kształcenie zawodowe odzyskało dobre imię. Dziś na jednego ucznia zasadniczej szkoły zawodowej przypada trzech licealistów. Wychowano całe pokolenia młodzieży w przekonaniu, że pracę, prestiż i pieniądze mają głównie ludzie po wyższych uczelniach. Sytuację jeszcze pogorszyła reforma szkolnictwa, która zlikwidowała część szkół zawodowych, obniżyła rangę techników. Z danych GUS wynika, że w większości województw co drugi bezrobotny nie ukończył 34 lat. Bez pracy jest prawie jedna trzecia osób poniżej 25 roku życia, a pomimo to przedsiębiorcy mają problem z naborem młodej kadry. W Niemczech, Austrii, Danii czy Holandii nawet w czasie najgłębszego kryzysu czyli w 2011 roku bezrobocie nie przekroczyło 10 proc. wśród młodych ludzi, a w Polsce wyniosło ono wówczas blisko 28 proc. i z roku na rok rośnie. Dla pomyślnego rozwoju gospodarki lepiej żebyśmy mieli więcej dobrze wyuczonych fachowców niż rzesze

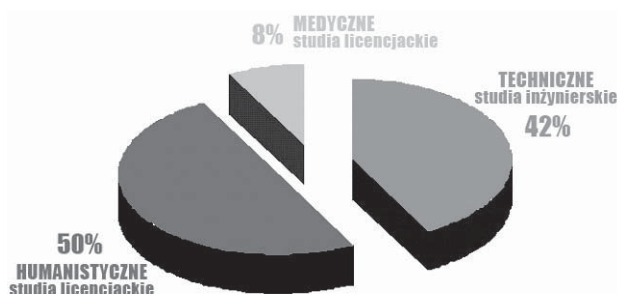
⁴ Fundacja Edukacyjna Perspektywy we współpracy z Konferencją Rektorów Publicznych Szkół Zawodowych (KRePSZ) opublikowała w marcowym numerze miesięcznika Perspektywy raport na temat dorobku i wyzwań grupy państwowych wyższych szkół zawodowych z okazji 15-lecia ich działalności. Raport 15-lecia PWSZ „Uczelnie przyszłości” oparty jest na badaniu ankietowym Fundacji Edukacyjnej „Perspektywy”: Państwowe wyższe szkoły zawodowe w Polsce 2013, luty 2013 (odpowiedzi od 36 uczelni), rocznik GUS: „Szkoły wyższe w Polsce i ich finanse 2012”, dane MNiSW: „Wykaz uczelni publicznych nadzorowanych przez Ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego”.

słabych magistrów. Dlatego też realny wkład państwowych wyższych szkół zawodowych w rozwój regionów zależy od tego, na ile przygotowują one praktycznie swoich absolwentów do szybkiego wejścia na rynek pracy. Zakłada się, że absolwenci PWSZ zasila małe i średnie przedsiębiorstwa, że będą kreatorami nowych podmiotów gospodarczych. W tym celu PWSZ miały tworzyć praktyczne profile kształcenia i dawać szansę młodzieży na zdobycie wyższego wykształcenia i pracy. Istotną innowacją w koncepcji wyższych szkół zawodowych była możliwość prowadzenia przez nie kształcenia w zakresie kierunków i (lub) specjalności zawodowych. Wprowadzając pojęcie specjalności chodziło o tworzenie możliwości studiowania w obszarach wiążących kilka kierunków. Intencją ustawodawcy było stworzenie uczelniom zawodowym możliwości bardziej elastycznego kształtowania oferty edukacyjnej, co pozwoliłoby na lepsze dostosowanie do potrzeb miejscowego rynku pracy. Jednak konsekwencją takiego zapisu byłaby niedrożność uczelni zawodowych do kontynuacji nauki na studiach uzupełniających magisterskich. Obawiano się, że zamknięcie absolwentom wyższych szkół zawodowych drogi dalszego kształcenia przełoży się na niską popularność tych szkół, zagrażając ich przyszłości już na starcie. Dlatego ostatecznie zapis pozwalał szkołom na prowadzenie studiów zarówno w ramach specjalności, jak i w ramach kierunków. Sprezycowanie swego miejsca w systemie szkolnictwa wyższego pozostawiono uczelniom, zakładając, że znajdą się takie, które będą ze względu na możliwość podjęcia przez ich absolwentów studiów akademickich kształcić według kierunków, ale i takie, które kształcić według poszukiwanych na rynku pracy specjalności – pozostaną niedrożne w stosunku do uczelni akademickich. Jednakże prawo o szkolnictwie wyższym z 2005 roku spowodowało zmniejszenie trzykrotnie obowiązującego wymiaru 12 tygodni praktyk zawodowych i tym samym realizacja specjalności zawodowych została istotnie utrudniona.

Aktualnie aż połowa kierunków studiów pierwszego stopnia prowadzonych w PWSZ to studia humanistyczne (rys. 1)⁵. Tymczasem ze statystyk GUS oraz PUP wynika, że to właśnie absolwenci kierunków humanistycznych mają największe problemy ze znalezieniem pracy. Zatem, żeby PWSZ mogły utrzymać na rynku usług edukacyjnych swoją specyfikę kształcenia w profilach praktycznych to polityka finansowa PWSZ powinna być skierowana na:

- 1) podniesienia rangi ważności doświadczenia praktycznego nauczycieli akademickich,
- 2) pozyskanie praktyków do pracy w charakterze nauczycieli akademickich,
- 3) modyfikację systemu praktyk studenckich we współpracy z przemysłem i administracją publiczną.

⁵ Zawodowe uczelnie państwowe kształcą w zakresie kierunków i specjalizacji o bardzo rozległym zakresie przygotowania zawodowego i przedmiotowo różnorodnej wiedzy stosowanej. Wyboru profilu kształcenia zawodowego dokonują doświadczeni pracownicy naukowo-dydaktyczni uczelni wiodących w regionie i lokalne gremia nauczycieli zawodu o najwyższych kompetencjach oraz wyróżniający się przedstawiciele praktyki gospodarczej i administracyjnej. Profil zawodowy PWSZ jest w zdecydowanej większości tych uczelni wypracowany przez miejscowych nauczycieli, oświatowców i pracowników naukowo-dydaktycznych uczelni akademickich.

Rys. 1. Struktura kierunków kształcenia w publicznych wyższych szkołach zawodowych

Źródło: Raport 15 - lecia PWSZ „Uczelnie przyszłości” - Perspektywy marzec 2013 r.

Dla podniesienia rangi ważności doświadczenia praktycznego nauczycieli akademickich dobrym przykładem na zdobycie doświadczenia praktycznego przez nauczycieli akademickich może być odbycie stażu w przedsiębiorstwach. Inicjatywy tego typu są finansowe z UE w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 (POKL) - Priorytetu VIII „Regionalne kadry gospodarki”, Działania 8.2 „Transfer wiedzy” Poddziałania 8.2.1 „Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw”. W tym przypadku trzeba jednak zwrócić uwagę na kilka szczegółowych zapisów regulaminu korzystania z tego typu wsparcia finansowego:

- 1) Ograniczona liczba uczestników staży przy zagwarantowaniu ustalonej liczebności kobiet w projekcie (np. w ramach projektu wsparciem zostanie objętych 50 osób, w tym minimum 30 kobiet).
- 2) Obowiązek zatrudnienia i zamieszkania pracowników naukowych na terenie województwa, którego zasięg geograficzny wynika z zapisów regulaminu wsparcia unijnego.
- 3) Realizacja stażu jest możliwa tylko w przedsiębiorstwach mających siedzibę lub filię/oddział na terenie województwa określonego w regulaminie wsparcia unijnego i mających status mikro, małego lub średniego przedsiębiorcy (MŚP)⁶.
- 4) Okres realizacji stażu nierzadko zachodzący na dwa lata akademickie (np. tak było w projekcie realizowanym na terenie woj. mazowieckiego - od 01.04.2012 r. do 31.03.2013 r.) co powoduje, że obowiązki akademickie należy zmodyfikować także w układzie dwóch lat, co dla części zainteresowanych udziałem w stażu może nie być rozwiązaniem korzystnym (np. planowany w tym czasie termin dokończenia grantu, obrona pracy doktorskiej czy przygotowanie się do kolokwium habilitacyjnego)⁷.

⁶ Po stronie przedsiębiorstwa ograniczeniem może okazać się zapis, iż w okresie ostatnich 3 lat przedsięwzięcie nie otrzymało pomocy de minimis lub wartość tej pomocy otrzymanej w tym okresie czasu łącznie z pomocą przyznaną w ramach Projektu nie przekroczyła 200 tys. Euro.

⁷ Wprawdzie staże w przedsiębiorstwach mogą być przyznane na okres do 6 miesięcy, jednak nie mogą być krótsze niż okres 3 miesięcy i wtedy istnieje szansa zamknięcia okresu stażu w ramach jednego roku akademickiego, ale z kolei obowiązek zrealizowania przez stażystę 504 godz. stażu może okazać się zbyt absorbujący czasowo by pogodzić inne zobowiązania zawodowe.

- 5) Przyjęte kryteria kwalifikacji uczestników to m.in: innowacyjność tematu stażu oraz planowane rezultaty stażu. Może się zatem okazać, że nauczyciel akademicki nie jest w stanie zaproponować odpowiednio zaawansowanego innowacyjnie tematu stażu, gdyż zależy mu po prostu na podpatrzeniu realiów pracy, a nie na pracy na rzecz przedsiębiorcy sensu stricte (czyli np. opracowania udokumentowanego innowacyjnego rozwiązania dla przedsiębiorstwa)⁸.
- 6) Ustalenie wysokości wynagrodzenia za pracę wykonaną w ramach stażu w wysokości 8 996,40 zł brutto za 504 godziny stażu, czyli 17,85 zł brutto za 1 godzinę stażu może okazać się zbyt niskie nawet dla asystenta⁹.
- 7) Obowiązek przedsiębiorstwa do wdrożenia innowacyjnego rozwiązania opracowanego przez stażystę w toku realizacji stażu oraz złożenia organizatorowi oświadczenia informującego o przedmiotowym wdrożeniu - przedsiębiorstwo działa jednak w zmiennym otoczeniu rynkowym i może na skutek tych zmian nie wypełnić tego obowiązku. Oznaczać to będzie poniesienie konsekwencji finansowych tj. zwrotu na rzecz organizatora kwoty wynagrodzenia wypłaconego opiekunowi stażysty oraz innych kosztów poniesionych przez organizatora z tytułu uczestnictwa stażysty w projekcie. Identyczne konsekwencje ponosi stażysta jeżeli np. nie opracuje innowacyjnego rozwiązania dla przedsiębiorstwa, w którym realizuje staż. A przyczyną braku przygotowania takiego rozwiązania można upatrywać chociażby w zdarzeniach losowych (choroba stażysty).

W ramach perspektywy unijnej 2014 – 2020 należy kontynuować tę cenną inicjatywę, ale warto byłoby w gremiach decydenckich rozważyć zmianę zapisów regulaminowych, aby skuteczniej zachęcały do udziału w projekcie, a nie demotywały nauczycieli akademickich do uczenia się realiów gospodarczych.

W tym obszarze działań finansowych PWSZ można byłoby również rozważyć opracowanie wewnętrznego systemu grantów dla nauczycieli akademickich z przeznaczeniem na częściowe pokrycie procesu uzyskiwania uprawnień państwowych w dziedzinach nauki strategicznych dla uczelni. Inną formą finansowego wsparcia tej grupy nauczycieli mogłyby również być wyróżnienia za prowadzoną działalność dydaktyczną o charakterze praktycznym w ramach okresowej oceny nauczycieli.

⁸ Dla porównania można tutaj wskazać na treść dokumentacji konkursowej w ramach priorytetu III POKL: „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie programu doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach dla nauczycieli kształcenia zawodowego” gdzie nauczyciel stażysta pełni w głównej mierze rolę obserwatora i włącza się do tej pracy, ale nie wykonuje na rzecz przedsiębiorcy żadnego innowacyjnego dzieła – patrz cel konkursu w ramach Działania 3.4 Otwartość systemu edukacji w kontekście uczenia się przez całe życie; Poddziałania 3.4.3 Upowszechnienie uczenia się przez całe życie.

⁹ Organizator może odmówić wypłaty lub żądać zwrotu wynagrodzenia za staż w przypadku gdy stażysta np.: nie dostarczył organizatorowi raportu końcowego z realizacji stażu w terminie 10 dni od zakończenia realizacji stażu.

Drugą grupę nauczycieli akademickich, zasilającą kadre obsługującą praktyczny profil kształcenia w PWSZ, są praktycy z biznesu. Problematiczna może jednak okazać się kwestia zachęcenia ich do podjęcia zatrudnienia w szkolnictwie wyższym. Po pierwsze, to na ogół osoby z wykształceniem wyższym legitymujące się tytułem zawodowym magistra. W hierachii zaś akademickiej magistrów są utożsamiani z asystentami – osobami o najmniejszym doświadczeniu zawodowym, gdyż zwykle są nimi osoby na początku swej kariery zawodowej. Zatem przy zmianie miejsca zatrudnienia ci praktycy plasują się na najniższym szczeblu awansu zawodowego, co przekłada się też na wysokość ich pensji (pobory asystentów to najniższe miesięczne wynagrodzenia dla kadry akademickiej). Dlatego też należałoby albo mieć przygotowane zachęty finansowe dla tych pracowników albo ułatwić im karierę akademicką np. w postaci odbycia 2 – letnich studiów doktoranckich kończących się obroną pracy doktorskiej. Po drugie należy także pamiętać, że wiedza praktyczna ma swoją cenę rynkową co uwidacznia się w kosztach uczestnictwa w szkoleniach branżowych czy opłatach ponoszonych na studiach podyplomowych. Zatem praktycy z tytułem zawodowym magistra mają już w sektorze szkolnictwa wyższego możliwości uzyskania satysfakcjonującego wynagrodzenia bez konieczności posiadania stopnia naukowego.

Trzeci priorytetowy obszar koncentracji finansów PWSZ, jaki warto rozważyć, a związany jest z realizacją praktycznego profilu kształcenia, dotyczy organizacji praktyk studenckich. Dla zachowania drożności kształcenia dla absolwentów I stopnia studiów w PWSZ należałoby zachować aktualny wymiar praktyk, ale równocześnie zaoferować studentom dodatkowy fakultatywny moduł praktyk. Zwiększona dodatkowa liczba godzin praktyk byłaby możliwa do zrealizowania w układzie wakacyjnym (po zrealizowaniu obligatoryjnych praktyk) oraz w ciągu roku akademickiego. Oznaczałoby to np. opracowanie planu dydaktycznego zajęć dla rocznika w 3 – dniowym układzie, a np. poniedziałek i piątek przeznaczyć na realizację praktyki.

Przy poszukiwaniu partnerów do organizacji praktyk należałoby, w ramach porozumień pomiędzy PWSZ, rekomendować studentom te instytucje z którymi już są podpisane umowy partnerskie. Z treści raportu 15 - lecia PWSZ wynika, że uczelnie te nawiązały współpracę z przemysłem. Do grupy tej można zaliczyć:

- Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości (PWSZ Elbląg),
- Bibliotekę przedsiębiorcy przy PWSZ w Sulechowie,
- Centrum Transferu Technologii (PWSZ Elbląg),
- Centrum doradztwa prawno-finansowego przy PWSZ w Sulechowie,
- Centrum Badań nad Innowacjami (PSW w Białej Podlaskiej),
- Lubuski Klaster Metalowy (PWSZ w Gorzowie),
- Wielkopolski Klaster Lotniczy (PWSZ w Kaliszu),
- Klaster Spożywczy (PWSZ w Kaliszu),
- Klaster Informatyczny (PWSZ w Kaliszu),
- Klaster Energetyki Odnawialnej i Efektywności Energetycznej (PWSZ w Sulechowie – inicjator),

- Klaster Metalowy „METALIKA” (PWSZ w Wałczu – inicjator),
- Ośrodek Informacji Patentowej (PWSZ w Kaliszu),
- Regionalne Stowarzyszenie Fotowoltaiki (PWSZ w Sulechowie – inicjator).

Tę samą strategię można byłoby odnieść do współpracy z samorządem. PWSZ mają podpisane umowy z:

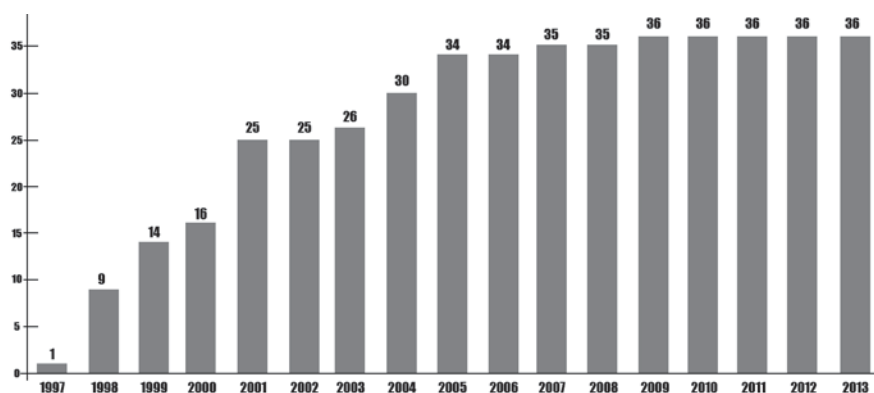
- Warmińsko-Mazurskim Paktem Doradztwa Zawodowego (PWSZ w Elblągu – sygnatariusz),
- pomysłodawcami projektu strategicznego do programu Polska-Rosja „Wszechstronne badania środowiska Zalewu Wiślanego włącznie z inwentaryzacją infrastruktury” (PWSZ w Elblągu),
- Powiatową Radą Gospodarczą (PWSZ Gniezno),
- Ośrodkiem Badań Regionalnych (PWSZ w Kaliszu),
- pomysłodawcami budowy 35 ha winnicy (PWSZ w Sulechowie) przy współpracy z Urzędem Marszałkowskim i winiarzami lubuskimi.

Natomiast przy pozyskiwaniu nowych partnerów warto byłoby rozważyć możliwość bezpłatnego zaoferowania ze strony uczelni (przykładowo):

1. pomocy przy pisaniu wniosków unijnych dla przedsiębiorców i samorządów terytorialnych (np. studenci na kierunku: Finanse i Rachunkowość w PWSZ w Białej Podlaskiej zdobywają takie umiejętności w ramach ćwiczeń, a także wykładowcy posiadają uprawnienia do oceny wniosków unijnych);
2. stworzenia punktu przedszkolnego dla dzieci partnera, w którym to punkcie np. studenci kierunku pedagogika opiekowałiby się dziećmi;
3. wykonywanie przez studentów pod okiem wykładowcy badań opinii publicznej na zlecenie partnera i/lub usług badawczych;
4. wykorzystywanie pomieszczeń uczelnianych (np. w okresie wakacji) na organizację szkoleń branżowych dla partnera.

Pozyskiwanie studentów z zagranicy – przeciwdziałanie niżowi demograficznemu

Sektor państwowych wyższych szkół zawodowych, tworzony z inicjatywy grup lokalnych polityków, ale także dużych uczelni publicznych zainteresowanych możliwością dodatkowych zarobków dla swoich pracowników, powstał w czasach, kiedy było już powszechnie wiadomo, że w wiek dojrzały zaczęną wchodzić coraz mniej liczne roczniki wyżu demograficznego oraz że w latach 20. XXI wieku zabraknie wystarczającej liczby studentów nawet dla „starych” uczelni państwowych (rys. 2).

Rys. 2. Trendy rozwojowe PWSZ z uwzględnieniem liczby studentów

Źródło: Raport 15 - lecia PWSZ „Uczelnie przyszłości”- Perspektywy marzec 2013 r.

W polityce finansowej uczelni należałoby zatem rozważyć podjęcie kampanii rekrutacyjnej kandydatów na studia spoza granic Polski. Wśród krajów o dużym potencjale demograficznym młodzieży w wieku akademickim, a równocześnie sąsiadujących z Polską (ma znaczenie dla kosztów logistycznych przemieszczania się studenta i utrzymania więzi rodzinnych) jest Ukraina i Białoruś. Dodatkowym argumentem za komasacją środków finansowych na rekrutację studentów z tych właśnie krajów są zapisy prawne umożliwiające obywatelom tych krajów uzyskanie Karty Polaka. Zgodnie z art. 2. ust. 2 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka¹⁰ osobie posiadającej obywatelstwo Republiki Białoruś oraz Ukrainy może być przyznana Karta Polaka. Karta Polaka jest dokumentem potwierdzającym przynależność do „Narodu Polskiego”. Może być przyznana osobie nieposiadającej obywatelstwa polskiego albo zezwolenia na osiedlenie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz deklarującej przynależność do narodu polskiego.

Ubieganie się o Kartę Polaka ma szereg zalet. Posiadacz Karty Polaka ma bowiem prawo do:

1. Podejmowania i odbywania studiów, studiów doktoranckich oraz innych form kształcenia, a także uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym. Posiadacz Karty Polaka zachowuje przy tym prawo do ubiegania się o stypendia i inną pomoc przewidzianą dla cudzoziemców w odrębnych przepisach.
2. Korzystania z form kształcenia na zasadach określonych w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹¹.
3. Zwolnienia z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹².

¹⁰ Dz. U. z 2007 r. Nr 180, poz. 1280 ze zm.

¹¹ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.

¹² Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001 ze zm.

4. Podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej na takich samych zasadach jak obywatele polscy na zasadach określonych w ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej¹³.
5. Korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej w stanach nagłych, w zakresie określonym w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych¹⁴.
6. Posiadania ulgi 37% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego na podstawie biletów jednorazowych, na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego¹⁵.
7. Bezpłatnego wstępu do muzeów państwowych.

Ponadto okres ważności Karty Polaka wynosi 10 lat (okres studiów magisterskich oraz doktoranckich w Polsce obejmuje najczęściej okres 9 lat). Istnieje także możliwość przedłużenia ważności Karty Polaka na okres kolejnych 10 lat jeżeli najpóźniej na 3 miesiące przed terminem utraty ważności Karty jej posiadacz złoży wniosek o jej przedłużenie.

Uwzględniając powyższe uwarunkowania warto byłoby przygotować dla białoruskich i ukraińskich studentów i absolwentów posiadających Kartę Polaka propozycję podjęcia nauki w PWSZ. Szczególnie PWSZ zlokalizowane na terenie województwa podlaskiego, lubelskiego i podkarpackiego powinny wpisać do kalendarza swych działań organizacyjnych szeroko zakrojoną akcję rekrutacyjną dla studentów spoza wschodnich granic Polski. Warto wspomnieć, że dla większości tych studentów język polski nie powinien stanowić bariery językowej. Można jednak byłoby dla chętnych zorganizować dodatkowe lektoraty z języka polskiego w okresie wakacyjnym poprzedzającym I rok studiów.

Wskazanie niszy edukacyjnej dla PWSZ

Dotychczasowe rozważania dotyczyły nakreślenia kierunków polityki finansowania PWSZ w warunkach bieżących zagrożeń. Natomiast bardzo istotne jest również określenie strategii finansowania uczelni na przyszłość. W raporcie pt.: *An Avalanche is Coming: higher education and the revolution ahead* (Nadchodzi lawina: szkolnictwo wyższe i zbliżająca się rewolucja) można przeczytać, iż "modele kształcenia wyższego, które podbiły świat w drugiej połowie XX wieku wymagają radykalnej i pilnej transformacji". Autorzy twierdzą, że w przyszłości uczelnie będą musiały wybrać jeden lub więcej spośród pięciu modeli funkcjonowania, którymi są:

- uniwersytet elitarny,
- uniwersytet masowy,
- uniwersytet niszowy,
- uniwersytet lokalny,
- formuła kształcenia ustawicznego.

¹³ Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095 ze zm.

¹⁴ Dz. U. z 2004 r. Nr 210, poz. 2135 ze zm.

¹⁵ Dz. U. z 2002 r. Nr 175, poz. 1440 ze zm.

Rządy państw będą musiały ponownie przyjrzeć się swoim modelom regulacyjnym i finansowym, powstałym w czasach, w których systemy kształcenia wyższego miały charakter krajowy. Każda uczelnia powinna jednoznacznie określić, w jakich segmentach lub niszach chce działać, i czym może się wyróżniać oferowane przez nią doświadczenie edukacyjne i znaczenie na rynku. Z punktu widzenia polityki finansowej uczelni trzeba będzie też sprostać wyzwaniu polegającemu na zerwaniu zależności pomiędzy kosztem a jakością kształcenia. Autorzy raportu twierdzą, że obecnie globalne rankingi uczelni w rzeczywistości zrównują parametry wejściowe z wyjściowymi. Dodatkowe znaczenie przypisują ilości badań naukowych, które mają jednak niewielki lub zerowy wpływ na doświadczenia edukacyjne studentów lub osiągnięte przez nich wyniki. Tylko uczelnie mające ogromny potencjał naukowo – badawczy i niski stosunek liczby studentów do liczby wykładowców mogą zapewnić lepsze wyniki studentom. Ale w epoce nowoczesnej technologii, kiedy studenci, zarówno indywidualnie, jak i grupowo, mogą sami tworzyć wiedzę, wysoka jakość bez wygórowanych kosztów stałych jest możliwa i należy do niej dążyć.

Dla PWSZ, które nawiązały współpracę z uczelniami i firmami zagranicznymi w zakresie badań jak np. z :

- Kaliningradzkim Uniwersytetem Technicznym – PWSZ w Elblągu,
- Uppsala University (Szwecja) – PWSZ w Elblągu,
- Norwegian Institute for Water Research w Bergen – PWSZ w Elblągu,
- BTU Cottbus (Niemcy) i Uniwersytet w Kalmar (Szwecja) – PWSZ w Sulechowie,
- Alstom Power i Lufthansa Systems Poland – PWSZ w Elblągu,
- E-on edis (Niemcy) i Euronorm AB (Szwecja) – PWSZ w Sulechowie,

Koncentracja środków finansowych mogłaby być skierowana na kontynuację nauki na studiach magisterskich (aktualnie na studiach magisterskich w PWSZ studiuje 2,4 tys. osób - w tym 1,4 tys. w trybie stacjonarnym) oraz studiach doktoranckich. W PWSZ istnieje potrzeba tworzenia zespołów badawczych, złożonych z pracowników tych uczelni, prowadzonych przez samodzielnych pracowników naukowych i uzyskiwanie grantów badawczych lub zamówień na badania ze strony podmiotów gospodarczych, czy organizacji społecznych oraz instytucji administracji. Jednym z takich instrumentów wsparcia finansowego badań i studiów doktoranckich jest, ustanowiony przez minister nauki i szkolnictwa wyższego Barbarę Kudrycką w porozumieniu z ministrem spraw zagranicznych Radosławem Sikorskim, nowy program stypendialny dla obywateli krajów należących do Partnerstwa Wschodniego UE¹⁶ podejmujących w Polsce studia doktoranckie w dziedzinie nauk humanistyczno - społecznych. Celem programu jest wspieranie rozwoju społeczno - gospodarczego państw należących do Partnerstwa Wschodniego UE, poprzez podnoszenie poziomu

¹⁶ Projekt Partnerstwa został opracowany w 2008 roku wspólnie przez Polskę i Szwecję. W marcu 2009 roku Rada Europejska wyraziła jednogłośnie poparcie dla tej inicjatywy, która stała się tym samym częścią europejskiej polityki sąsiedztwa. Partnerstwo Wschodnie ma za zadanie przyczynić się do zbliżenia i integracji państw Europy Wschodniej z Unią Europejską w takich dziedzinach jak: prawa człowieka, gospodarka rynkowa, zrównoważony rozwój, dobre zarządzanie, współpraca naukowa oraz kulturalna.

wykształcenia i kwalifikacji zawodowych obywateli tych krajów. Pierwsze wnioski o przyznanie stypendium Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW) można było kierować, za pośrednictwem szkoły wyższej przyjmującej cudzoziemca na studia doktoranckie, do Biura Uznanalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej do dnia 27 lipca 2012 r. O stypendium mogli ubiegać się cudzoziemcy, obywatele państw członkowskich Partnerstwa Wschodniego UE zamierzający rozpocząć studia doktoranckie od roku akademickiego 2012/13 lub już je odbywający. Językiem studiów jest zasadniczo język polski. Na projekty w ramach współpracy UE z Europą Wschodnią tylko w latach 2010-2013 alokowano środki w wysokości 1,9 mld euro z Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (ENPI)¹⁷.

Innym scenariuszem rozwoju PWSZ może być koncentracja środków finansowych na stworzenie z uczelni centrum uzyskiwania uprawnień zawodowych tzn. wraz z uzyskaniem dyplomu licencjackiego studenci zdobywaliby również uprawnienia zawodowe uczestnicząc w komercyjnych szkoleniach organizowanych w uczelni. Środki na sfinansowanie udziału studentów w tych szkoleniach mogą pochodzić z kredytu studenckiego czy też programów unijnych pozyskanych przez uczelnię. Należałoby jednak przy tym scenariuszu uprzedzić studenta, że konieczna będzie partycypacja finansowa z jego strony.

Koncentracja środków finansowych może też być skierowana na przekształcenie uczelni w centra usług e – learningowych obsługiwanych w jęz. polskim i obcym dedykowanych dla klientów w różnym przedziale wiekowym oraz reprezentujących różne miejsca zamieszkania (w tym zagranicę).

Podsumowanie

Interesy PWSZ reprezentuje Konferencja Rektorów Publicznych Szkół Zawodowych - zrzeszenie osób fizycznych, rektorów reprezentujących polskie publiczne wyższe szkoły zawodowe, mające na celu współpracę tych szkół, dbanie o ich interesy i reprezentację w środowisku szkolnictwa wyższego, zarówno w kraju, jak i za granicą. To najbardziej merytorycznie przygotowany organ do postulowania zmian prawnych o charakterze finansowo – organizacyjnym w zakresie funkcjonowania PWSZ. Część bowiem zaproponowanych w artykule rozwiązań finansowych, aby mogła być implementowana wymagałaby właśnie zmian prawnych. Jednym z czynników zwiększających drożność dla proponowanych zmian prawnych w systemie szkolnictwa wyższego jest opracowanie wariantowości osiągnięcia zamierzonego celu z oszacowaniem kosztów spo-

¹⁷ Powołując się na zobowiązania praskiego szczytu założycielskiego Partnerstwa Wschodniego, Europejski Bank Inwestycyjny stworzył instrumenty finansowania projektów w ramach PW: Eastern Partners Facility (1,5 mld euro), przeznaczony na inwestycje w krajach partnerskich PW i uzupełniający dotychczasowy mandat zewnętrzny EBI na inwestycje w regionie Europy Wschodniej (3,7 mld euro) oraz Fundusz Powierniczy Wsparcia Technicznego na rzecz Partnerstwa Wschodniego (Eastern Partnership Technical Assistance Trust Fund). Rząd Polski dokonał wpłaty w wysokości 1 mln euro na rzecz ww. Funduszu.

łecznych. PWSZ powinny mieć zatem ukonstytuowane ciało doradcze złożone z przedstawicieli różnych branż z dużym doświadczeniem lobbingowym w Polsce i zagranicą, które byłoby odpowiedzialne z jednej strony za przygotowanie materiałów do legislacyjnych zmian, a z drugiej strony za prowadzenie rozmów z decydentami w sprawie poparcia konkretnego rozwiązania prawnego.

Literatura:

1. Adelman C. (2011), *Matching Higher Education to „New Jobs: What Are They Talking About?* EAIR Forum.
2. *Analiza trendów i najlepszych praktyk wynikających z dokumentów definiujących strategię szkolnictwa wyższego na świecie* – raport. Ernst & Young Business Advisory, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, 2009.
3. Barber M., Donnelly K., Rizvi S. (2013), *An Avalanche is Coming: higher education and the revolution ahead* – raport. Think tank IPPR.
4. *Diagnoza stanu szkolnictwa wyższego w Polsce*. Ernst & Young Business Advisory, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, 2009.
5. *Dokumentacja konkursowa Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013 - Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.4 Otwartość systemu edukacji w kontekście uczenia się przez całe życie*. Instytucja Pośrednicząca/ Departament Funduszy Strukturalnych Ministerstwo Edukacji Narodowej, Warszawa, 2011.
6. *Polska 2030 – Trzecia fala nowoczesności. Rynek pracy a rozwój polskiej i europejskiej (światowej) gospodarki*. Raport zespołu doradców strategicznych prezesa rady ministrów, Warszawa 2011.
7. *Szkoły wyższe w Polsce i ich finanse 2012*, GUS 2013.
8. *Higher Education to 2030*. Volume 1. Demography. Paris: OECD (2008a).
9. *Młodzi 2011* – raport przygotowany przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Warszawa 2011.
10. Raport 15-lecia PWSZ „Uczelnie przyszłości”. Fundacja Edukacyjna „Perspektywy”, 2013.

Liczba znaków ze spacjami: 35 031

Wiesław Romanowicz

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Sytuacja studentów cudzoziemców w PWSZ na przykładzie Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Streszczenie:

Artykuł jest próbą odpowiedzi na pytanie: jakie są oczekiwania studentów cudzoziemców wobec uczelni w Polsce na których podejmują studia oraz określenie trudności i motywów jakimi kierują się studenci cudzoziemcy, którzy wybierają studia za granicą? Przy analizie owych kwestii autor korzystał z materiałów zebranych z kilkunastu Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych w Polsce oraz danych empirycznych pozyskanych podczas badania audytoryjnego przeprowadzonego wśród 104 studentów cudzoziemców studiujących w Państwowej Szkole Wyższej w Białej Podlaskiej.

Z analiz przedstawionych w tym artykule wynika, że największe zainteresowanie studiami w Polsce wykazują obywatele Ukrainy i Białorusi, a największą popularnością cieszą się niniejsze kierunki studiów: Turystyka i rekreacja, Pielęgniarstwo, Filologia i Informatyka.

Natomiast głównym motywem podjęcia studiów w Polsce według opinii samych zainteresowanych jest większa możliwość znalezienia pracy i chęć poznania innych kultur.

Słowa kluczowe: szkoły wyższe, cudzoziemcy, studenci

Wstęp

Zmiany w sferze społeczno-politycznej jakie nastąpiły na przełomie XX i XXI wieku w Europie zintensyfikowały nasilenie się ruchów migracyjnych. W tym kontekście Polska jest postrzegana jako kraj przede wszystkim emigracji. Imigracja w Polsce była i jest nieznaczna. Imigranci stanowią jedynie 0,2% populacji naszego kraju. W Hiszpanii i Portugalii wskaźnik ten wynosi odpowiednio 4,6 i 4,4%. Na podobnym niskim poziomie kształtuje się udział zagranicznej siły roboczej w całkowitych zasobach pracy Polski. Jest on proporcjonalnie 34-45 razy mniejszy niż przeciętnie w UE¹.

Ważnym elementem wszystkich emigracji stają się migracje edukacyjne. Wzrost zainteresowania edukacją transgraniczną stanowi w tym wymiarze punkt wyjścia otwarcia się młodych ludzi na inne kraje i społeczeństwa, a co

¹ M. Matkowska, Sytuacja studentów cudzoziemców w Polsce, „Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania” Nr. 18, s. 1.

za tym idzie – możliwość pozostania (czasowego lub na stałe) za granicą. Warto przy tym pamiętać, że wspomniany wzrost zyskał dynamikę w latach dziewięćdziesiątych XX wieku, a wpłynęło na to kilka elementów:

- łatwiejszy przepływ studentów (wynikający na przykład z upadku bloku wschodniego i powstania Unii Europejskiej);
- uruchomienie europejskich programów edukacyjnych (Erazmus, Sokrates);
- zmiana nastawienia rządów, widzących w zagranicznych studentach szansę na gospodarczy rozwój kraju;
- zmiana podejścia uczelni, które zaczęły aktywnie werbować zagranicznych kandydatów, postrzeganych jako element podnoszący prestiż placówki².

Analizę ruchów migracyjnych o charakterze edukacyjnym można prowadzić w wielu wymiarach i kierunkach. Jednak w niniejszym opracowaniu skoncentruję się na sytuacji studentów cudzoziemców w Państwowej Szkole Wyższej w Białej Podlaskiej.

Celem artykułu będzie próba odpowiedzi na pytanie: jakie są oczekiwania studentów cudzoziemców wobec uczelni na których podejmują studia oraz określenie trudności i motywów jakimi kierują się studenci cudzoziemcy, którzy wybierają studia za granicą? Rozwiązanie owych kwestii będzie możliwe dzięki materiałom otrzymanym z piętnastu Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych w Polsce, były to sprawozdania do GUS, które każda uczelnia zobowiązana jest przedstawić na dzień 30 XI każdego roku oraz danym uzyskanym podczas badania audytoryjnego, które przeprowadzono wśród studentów cudzoziemców w styczniu 2013 roku w Państwowej Szkole Wyższej w Białej Podlaskiej. W badaniach ankietowych wzięło udział losowo wybranych 104 studentów cudzoziemców, co stanowi 67% wszystkich studentów studiujących w PSW w Białej Podlaskiej.

Istotnym wprowadzeniem w problematykę zarysowaną powyżej oraz szczegółowych analiz zebranego materiału badawczego będzie przedstawienie uwarunkowań prawnych dotyczących zasad studiowania w Polsce przez cudzoziemców. Powyższe wprowadzenie będzie się opierało na oficjalnych materiałach zamieszczonych na stronie internetowej Biura Uznawalności Wykształcenia w Warszawie.

Uwarunkowania prawne

Słownik języka polskiego cudzoziemcem nazywa obywatela obcego państwa³. Stąd w rozumieniu przepisów prawa polskiego jest nią każda osoba nie posiadająca polskiego obywatelstwa. W sytuacji studentów cudzoziemców wszelkie uwarunkowania podejmowania i odbywania studiów są zawarte w przepisach art. 43 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - *Prawo o szkolnictwie wyższym*⁴. Natomiast szczegółowe uregulowania związane z podejmowaniem i od-

² P. Hut, E. Jaroszevska, Studenci zagraniczni w Polsce na tle migracji edukacyjnych na świecie, Instytut Spraw Publicznych, Badania. Ekspertyzy. Rekomendacje, s. 1.

³ M. Szymczak (red.) Słownik języka polskiego, T.1, Warszawa 1988, s. 314.

⁴ Zob. Dz.U. Nr. 164, poz. 1365, z późn. zm.

bywaniem przez cudzoziemców nauki w trybie i warunkach innych niż obowiązujące obywateli polskich zostały zawarte w *rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 października 2006 r. w sprawie podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestnictwa w badaniach naukowych i pracach rozwojowych*⁵. Generalnie cudzoziemcy mogą podejmować kształcenie na zasadach obowiązujących obywateli polskich lub na innych warunkach niż obywatele polscy.

Do podejmowania i odbywania kształcenia oraz uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych na zasadach obowiązujących obywateli polskich są uprawnieni:

- cudzoziemcy, którym udzielono zezwolenia na osiedlenie się na terytorium RP,
- cudzoziemcy posiadający status uchodźcy nadany w RP,
- cudzoziemcy korzystający z ochrony czasowej na terytorium RP,
- pracownicy migrujący, będący obywatelami państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG), tj. Islandii, Lichtensteinu i Norwegii, a także członkowie ich rodzin, jeżeli mieszkają na terytorium RP,
- cudzoziemcy, którym na terytorium RP udzielono zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich,
- cudzoziemcy, którym na terytorium RP udzielono zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, w związku z okolicznością, o której mowa w art. 53 ust. 1 pkt 7, 13 i 14 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2006 r. Nr 234, poz. 1694 j.t., z późn. zm.),
- cudzoziemcy, którym udzielono ochrony uzupełniającej na terytorium RP,
- obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich EFTA - EOG lub Konfederacji Szwajcarskiej i członkowie ich rodzin, posiadający prawo stałego pobytu.

Wymienieni wyżej cudzoziemcy są przyjmowani na kształcenie w drodze postępowania kwalifikacyjnego ustalonego dla kandydatów z polskim obywatelstwem.

Po przyjęciu na studia nabywają oni prawo do ubiegania się o:

- a. stypendium socjalne i zapomogi,
- b. stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych,
- c. stypendium rektora dla najlepszych studentów,
- d. stypendium ministra za osiągnięcia w nauce,
- e. stypendium ministra za wybitne osiągnięcia i stypendium ministra za wybitne osiągnięcia sportowe.

Stypendia i zapomogi przysługujące tym osobom są przyznawane i wypłacane tak jak obywatelom polskim, tj. ze środków budżetu państwa przekazywanych uczelniom w ramach dotacji na zadania związane z bezzwrotną po-

⁵ Zob. Dz. U. Nr. 190, poz. 1406 oraz z 2009 r. Nr 176, poz. 1365.

mocą materialną dla studentów i doktorantów. Jeżeli wymienieni cudzoziemcy uczestniczą w organizowanych przez uczelnie odpłatnych formach kształcenia (np. studia niestacjonarne, studia podyplomowe, zajęcia prowadzone w językach obcych), wówczas ponoszą opłaty za naukę na takich samych warunkach i w takiej samej wysokości jak obywatele Rzeczypospolitej Polskiej. Niewymienieni wyżej obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich EFTA - EOG oraz Szwajcarii i członkowie ich rodzin, posiadający środki finansowe niezbędne na pokrycie kosztów utrzymania podczas odbywania nauki w naszym kraju, są także uprawnieni do podejmowania i odbywania kształcenia w polskich uczelniach na zasadach obowiązujących obywateli polskich. Osobom tym nie przysługuje jednak prawo do stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych i zapomóg, tj. do świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym. W przypadku przyjęcia ich na studia na zasadach obowiązujących obywateli polskich, mają oni - tak jak studenci i doktoranci z polskim obywatelstwem - prawo do ubiegania się o tzw. stypendia motywacyjne (tj. stypendia dla najlepszych studentów, za osiągnięcia w nauce oraz za wybitne osiągnięcia i za wybitne osiągnięcia sportowe). Cudzoziemcy ci mają także alternatywną możliwość ubiegania się o przyjęcie na studia i odbywania ich w trybie oraz na warunkach innych niż obowiązujące obywateli polskich, tj. na zasadach dotyczących obywateli państw trzecich.

Osoby legitymujące się ważną Kartą Polaka są uprawnione do podejmowania i odbywania studiów (nauki):

- a. na zasadach obowiązujących obywateli polskich, z czym wiąże się prawo do ubiegania o wszystkie rodzaje świadczeń pomocy materialnej przewidziane dla studentów i doktorantów z polskim obywatelstwem,
- b. w trybie oraz na warunkach innych niż dotyczące obywateli RP, przy czym podejmując i odbywając studia na warunkach innych niż dotyczące obywateli polskich (np. jako stypendyści strony polskiej), nie mogą oni ubiegać się o stypendia wypłacane przez uczelnie z dotacji budżetowej przeznaczonej na bezzwrotną pomoc materialną dla studentów i doktorantów.

Cudzoziemcy niewymienieni powyżej podejmują i odbywają studia oraz inne formy kształcenia w trybie i na warunkach innych niż obowiązujące obywateli polskich. Są to głównie:

- a. obywatele państw trzecich,
- b. osoby z ważną Kartą Polaka, rezygnujące z ubiegania się o przyjęcie na zasadach obowiązujących obywateli polskich oraz
- c. obywatele państw członkowskich UE, EFTA-EOG i Szwajcarii, którzy zdecydowali się podjąć w Polsce naukę na warunkach dotyczących obywateli krajów pozaunijnych.

Cudzoziemcy legitymujący się zagranicznym świadectwem dojrzałości lub dyplomem mogą być przyjmowani na kształcenie (studia) z pominięciem zasad rekrutacji obowiązujących obywateli polskich. Jeżeli w postępowaniu kwalifikacyjnym na określony kierunek studiów są wymagane szczególne predyspozycje, to zagraniczni kandydaci muszą wykazać posiadanie takich szczególnych

uzdolnień lub umiejętności. Aby podjąć w Polsce studia (pierwszego lub drugiego stopnia, jednolite studia magisterskich lub studia doktoranckie - trzeciego stopnia albo podyplomowe), cudzoziemcy muszą legitymować się zalegalizowanym lub opatrzonym „apostille” odpowiednim dokumentem uprawniającym do podjęcia danej formy kształcenia w państwie, w którym został wydany.

Cudzoziemcy podejmujący naukę (studia) na zasadach obowiązujących obywateli polskich, którzy uczestniczą w organizowanych przez uczelnie odpłatnych formach kształcenia, ponoszą opłaty za świadczone usługi edukacyjne (np. za studia niestacjonarne, studia podyplomowe, zajęcia prowadzone w językach obcych, powtarzanie roku lub semestru studiów) na takich samych warunkach i w takiej samej wysokości jak obywatele Rzeczypospolitej Polskiej.

Cudzoziemcy podejmujący naukę (studia) w trybie i na warunkach innych niż obowiązujące obywateli polskich mogą się kształcić:

a) jako stypendyści strony polskiej (rządu polskiego) - stypendia te przyznają na podstawie umów międzynarodowych lub *Rządowego Programu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą*:

- minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego - osobom kształcącym się w uniwersytetach, uczelniach technicznych, ekonomicznych, rolniczych i sportowych,
- minister właściwy ds. kultury i dziedzictwa narodowego - osobom kształcącym się w uczelniach artystycznych,
- minister właściwy ds. zdrowia - osobom kształcącym się w uczelniach medycznych.

Kandydaci na stypendystów strony polskiej są zgłaszani, zgodnie z postanowieniami umów międzynarodowych, przez polskie lub zagraniczne placówki dyplomatyczne albo instytucje danego kraju odpowiedzialne za prowadzenie wymiany akademickiej z zagranicą.

Osoby pochodzenia polskiego, ubiegający się o stypendia strony polskiej, zgłaszają się do polskiej placówki konsularnej właściwej dla ich miejsca zamieszkania.

b) jako stypendyści strony wysyłającej (rządu innego państwa) - stypendia te są przyznawane cudzoziemcom, podejmującym kształcenie z reguły na podstawie umów międzynarodowych, przez ministerstwa lub instytucje danego kraju odpowiedzialne za prowadzenie wymiany akademickiej z zagranicą. Cudzoziemcy kształcący się jako stypendyści strony polskiej lub stypendyści strony wysyłającej nie ponoszą opłat za studia.

c) bez odpłatności i świadczeń stypendialnych.

O przyjęcie na kształcenie na tych warunkach finansowych aplikują cudzoziemcy, w ramach umów międzyrządowych lub programów pomocowych oferowanych określonym krajom przez polski rząd, za pośrednictwem właściwych instytucji danego państwa lub polskich placówek dyplomatyczno-konsularnych. Cudzoziemiec nie ponosi opłat za studia, ale nie otrzymuje również stypendium rządu polskiego. We własnym zakresie pokrywa koszty utrzymania w Polsce wynoszące ponad 300 euro miesięcznie.

d) na zasadach odpłatności.

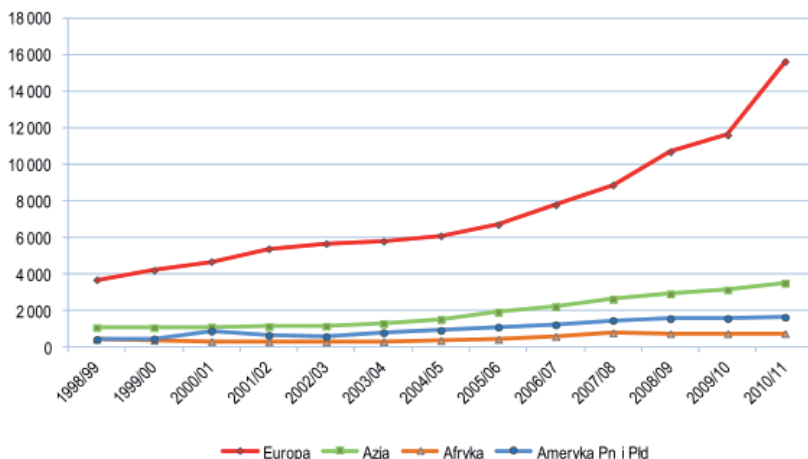
Minimalna wysokość opłat za studia wynosi w Polsce 2000 euro za rok akademicki i jest różna w poszczególnych uczelniach. Przy opłacie za pierwszy rok obowiązuje jednorazowa opłata (rekrutacyjna) w wysokości 200 euro. Na uzasadniony wniosek cudzoziemca rektor uczelni może obniżyć opłatę lub zwolnić z niej całkowicie. Kształcenie na studiach prowadzonych w języku angielskim lub innych językach obcych jest odpłatne. Cudzoziemcy polskiego pochodzenia, podejmujący na zasadach odpłatności studia w języku polskim, wnoszą opłaty obniżone o 30%. Cudzoziemcy zainteresowani podjęciem studiów w Polsce mogą składać wnioski o przyjęcie na studia bezpośrednio do wybranej przez siebie szkoły wyższej⁶.

Studenci cudzoziemcy w Polsce

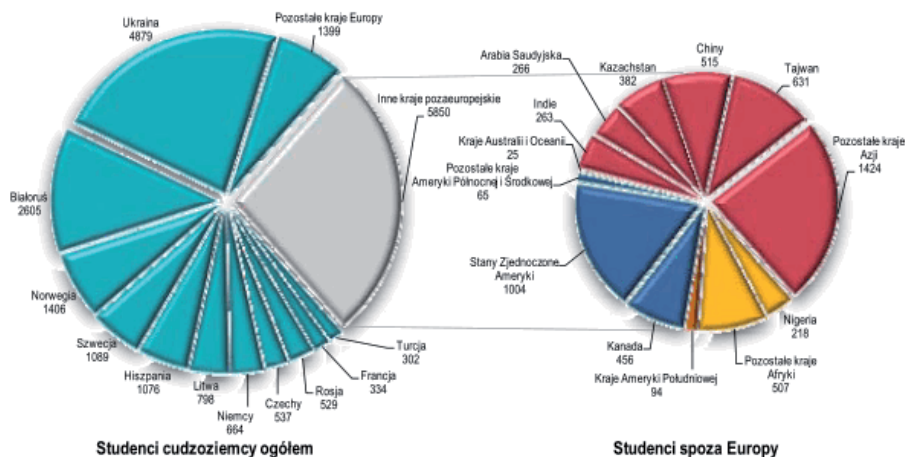
Na polskich uczelniach studiuje coraz więcej cudzoziemców (w tym 2,5% w zagranicznych jednostkach zamiejscowych). W roku akademickim 2010/2011 ich liczba wyniosła 21,5 tys. osób, wobec 17,0 tys. w roku 2009/2010, 6,6 tys. w roku 2000/2001 i 4,3 tys. w roku 1990/1991. Najwięcej cudzoziemców studiowało na uniwersytetach – 6,4 tys. osób i na uniwersytetach medycznych – 5,1 tys. osób. W wyższych szkołach ekonomicznych studiowało 3,4 tys. osób, w pozostałych szkołach wyższych 3,2 tys. osób, a w wyższych szkołach technicznych 2,0 tys. osób. Największym powodzeniem wśród studentów cudzoziemców cieszyły się kierunki medyczne – 6,0 tys. osób, ekonomiczne i administracyjne – 4,5 tys., społeczne – 3,2 tys., humanistyczne – 1,9 tys. osób.

W roku akademickim 2009/2010 najliczniejszą grupę absolwentów cudzoziemców odnotowano na kierunkach ekonomiczno-administracyjnych – 765 osób (27,0%), następnie na kierunkach medycznych – 563 osoby (19,9%), społecznych – 458 osób (16,2%) i humanistycznych – 335 osób (11,8%). Najliczniejszą grupę cudzoziemców studiujących w Polsce stanowili studenci z Europy – łącznie 15,6 tys. osób, w tym głównie z Ukrainy, Białorusi, Norwegii i Szwecji.

⁶ www.nauka.gov.pl/szkolnictwo-wyzsze/system-szkolnictwa-wyzszego

Wykres 1. Studentów cudzoziemcy według krajów obywatelstwa w grupach według kontynentów
Źródło: GUS

Wykres 2. Studentów cudzoziemcy według kraju obywatelstwa w roku akademickim 2010/2011
Źródło: GUS

Zainteresowanie studiami w Polsce wykazuje młodzież polskiego pochodzenia. W roku akademickim 2010/2011 stanowiła ona 19,2% ogółu populacji studiujących w Polsce cudzoziemców. Pomimo wzrostu liczby studentów cudzoziemców polskiego pochodzenia (największego na uczelniach rolniczych, ekonomicznych i medycznych), w porównaniu do roku ubiegłego, ich odsetek w ogólnej liczbie studentów cudzoziemców zmalał ze względu na znaczny wzrost liczby wszystkich studentów cudzoziemców, którzy planują studiować przynajmniej

jeden rok akademicki na polskich uczelniach. Studiami w Polsce zainteresowana była przede wszystkim mająca polskie korzenie młodzież z krajów Europy Wschodniej, m.in. z Białorusi, Litwy oraz Ukrainy⁷.

Studenci cudzoziemcy w PWSZ w Polsce

Przed rozpoczęciem wyjaśnienia problemów szczegółowych - które postaram się rozstrzygnąć na przykładzie danych uzyskanych od studentów cudzoziemców studiujących w PSW w Białej Podlaskiej - stosownym wprowadzeniem będzie przedstawienie stanu studentów studiujących w wybranych Państwowych Wyższych Szkołach Zawodowych w Polsce.

Tabela 1. Liczba studentów cudzoziemców i absolwentów w poszczególnych PWSZ

Nazwa uczelni	Liczba studentów cudzoziemców w roku akademickim 2012/13	Liczba absolwentów do roku 2012/13
PSW Biała Podlaska	213	24
PWSZ Jarosław	28	70
PWSZ Elbląg	15	8
PWSZ Gorzów Wielkopolski	11	10
PWSZ Konin	11	1
PWSZ Nowy Targ	8	4
PWSZ Nysa	6	2
PWSZ Kalisz	5	5
PWSZ Tarnów	5	4
PWSZ Racibórz	5	-
PWSZ Głogów	1	1
PWSZ Ciechanów	1	1
PWSZ Piła	1	-
PWSZ Skierniewice	1	-

Źródło: badania własne

Z powyższego zestawienia wynika, że w roku akademickim 2012/13 najwięcej studentów cudzoziemców podjęło studia w Państwowej Szkole Wyższej w Białej Podlaskiej. Charakterystyczne jest to, że gwałtowny wzrost liczby studentów w tej uczelni nastąpił w ostatnich trzech latach, ponieważ do ubiegłego roku wyżej wspomnianą uczelnię ukończyło tylko 24 studentów cudzoziemców. W tym kontekście uczelnią, którą wypromowała największą liczbę absolwentów jest Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Jarosławiu, którą do ubiegłego roku ukończyło 70 studentów z zagranicy.

⁷ www.studenckamarka.pl - na podstawie danych GUS

W pozostałych uczelniach studiuje bądź ukończyło od kilkunastu do kilku studentów cudzoziemców. Na podstawie tych danych można pokusić się o stwierdzenie, że ilość studentów cudzoziemców jest częściowo uzależniona od lokalizacji uczelni, bowiem położenie przygraniczne w dużym stopniu częściowo warunkuje decyzję studentów cudzoziemców o podjęciu studiów w Polsce. Niemniej jednak należy stwierdzić, że cudzoziemcy przejawiają zainteresowanie studiowaniem w Państwowych Wyższych Szkołach Zawodowych w Polsce, czego dowodem jest fakt podejmowania studiów w większości tego typu uczelniach w Polsce.

Tabela 2. Studenci cudzoziemcy w PWSZ według kraju obywatelstwa

Lp.	Kraj pochodzenia	%
1	Ukraina	48,3
2	Białoruś	34,4
3	Hiszpania	3,5
4	Turcja	3,1
5	Armenia, Litwa, Niemcy, Słowacja	1,5
6	Portugalia, Kamerun,	1,1
7	Anglia, Austria, Mongolia, Rosja, Węgry	0,5

Źródło: badania własne

Dużą zbieżność w porównaniu z pozostałymi uczelniami w Polsce możemy odnotować w przypadku zestawienia informującego o kraju pochodzenia studentów cudzoziemców. Również w przypadku analizy tego zagadnienia należy stwierdzić, że prawie połowa wszystkich studentów studiujących w Polsce pochodzi z Ukrainy, a 34,4% z Białorusi. Trzeba również wskazać, że studia w Państwowych Wyższych Szkołach Zawodowych w Polsce wybrała młodzież pochodząca z tak odległych krajów jak: Hiszpania, Turcja, Armenia, Mongolia, czy Kamerun.

Tabela 3. Kierunki studiów w PWSZ najczęściej wybierane przez studentów cudzoziemców – układ rangowy

Ranga	Nazwa kierunku	%
1	Turystyka i rekreacja	26,9
2	Pielęgniarstwo	13,2
3	Filologia	12,1
4	Informatyka	11,4
5	Pedagogika	7,2
6	Zarządzanie	6,0
7	Europeistyka	5,6
8	Fizjoterapia	5,1

9	Politologia	3,3
10	Finanse i rachunkowość	2,4
11	Administracja	2,2
12	Architektura i urbanistyka	1,5
13	Kosmetologia	1,1
14	Wychowanie fizyczne	0,5
15	Położnictwo	0,5

Źródło: badania własne

Pewnym ukonkretnieniem poruszanych tutaj zagadnień jest wybór przez kandydatów na studia, konkretnych kierunków. Z tabeli 3 wynika, że co czwarta badana osoba wybrała studia na kierunku Turystyka i rekreacja. Stosunkowo dużą popularnością cieszą się następujące kierunki: Pielęgniarstwo, Filologia i Informatyka. Generalnie należy stwierdzić, że istnieje zróżnicowane zainteresowanie kierunkami studiów, bowiem młodzież podejmuje studia zarówno na kierunkach humanistycznych czy społecznych, lecz także dużą popularnością cieszą się kierunki medyczne.

Tabela 4. Układ rangowy motywów studiowania za granicą

Ranga	Wyszczególnienie	%
1	Ułatwi znalezienie pracy	48,6
2	Chęć poznania innej kultury	35,2
3	Chęć wyjazdu z kraju	21,3
4	Łatwość studiowania	15,1
5	Łatwość w dostaniu się na studia	4,1

Źródło: badania własne

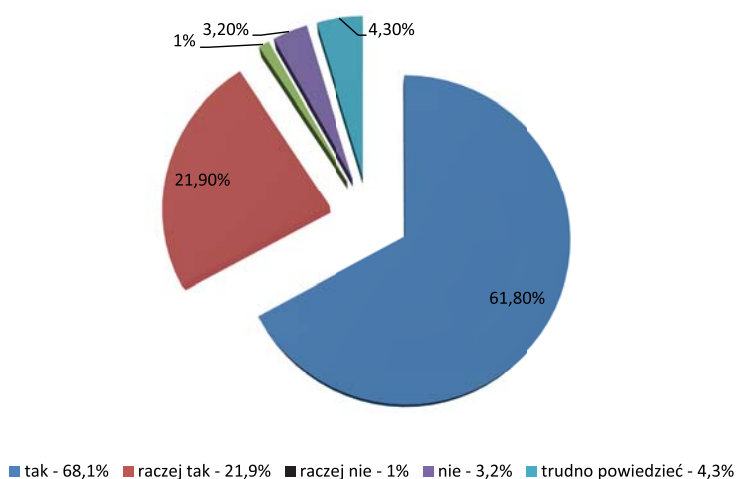
Ważnym aspektem prezentowanych powyżej analiz są motywy studiowania za granicą. Dane zebrane wśród studentów z Państwowej Szkoły Wyższej w Białej Podlaskiej, którzy mieli możliwość wielokrotnego wyboru wskazują, że ukończenie studiów za granicą ułatwi znalezienie im pracy we własnym kraju. Ważnym motywem jest chęć bezpośredniego poznania innej kultury, co dla 35,2% jest zasadniczym argumentem studiowania w obcym kraju. Nie bez znaczenia jest możliwość wyjazdu z własnego kraju, a także łatwość w studiowaniu, czy dostaniu się na studia.

Tabela 5. Stopień zaspokojenia oczekiwań studentów cudzoziemców w PSW w Białej Podlaskiej (w %)

Czy PSW w Białej Podlaskiej spełnia Pana/i oczekiwania w zakresie	tak	raczej tak	raczej nie	nie	trudno powiedzieć
...jakości prowadzenia zajęć	62	20	6	1	11
...jakości obsługi studentów przez DSS, Sekretariaty	62	19	1	3	13
...bazy dydaktycznej	50	31	5	4	10
...atrakcyjności kierunków studiów	63	19	4	2	12

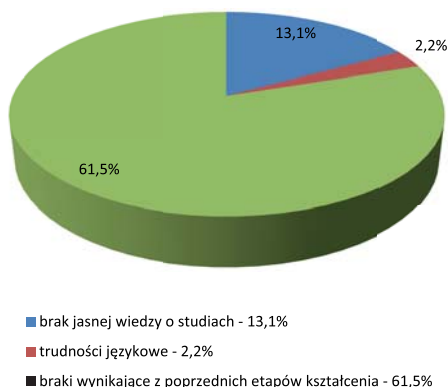
Źródło: badania własne

Decyzja o studiowaniu za granicą bezpośrednio wiąże się ze spełnieniem pewnych oczekiwań. W przypadku Państwowej Szkoły Wyższej w Białej Podlaskiej to spełnienie kształtuje się na wysokim poziomie. Zarówno jakość prowadzenia zajęć, czy obsługi, a także dobra baza dydaktyczna i atrakcyjność studiów w opinii zainteresowanych kształtuje się na poziomie 80%.

Wykres 3. Poziom zadowolenia ze studiowania w PSW w Białej Podlaskiej

Źródło: badania własne

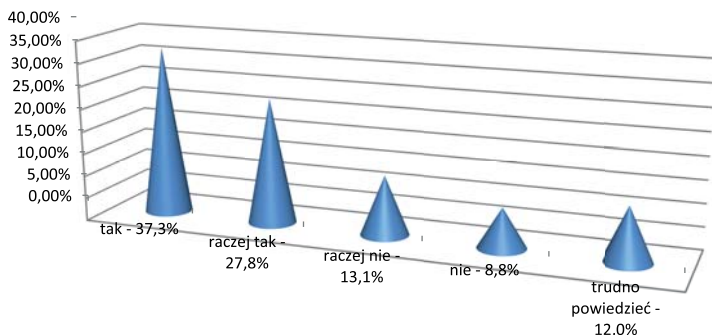
Potwierdzeniem tezy o spełnianiu oczekiwań studentów przez uczelnię są dane zawarte na wykresie 3, według których 68,1% studentów jest w pełni zadowolonych ze studiowania w Państwowej Szkole Wyższej w Białej Podlaskiej, 21,9% jest raczej zadowolonych, a niezadowolone deklaruje ogółem 4,2% badanych studentów. Sądzę, że powyższe dane w zasadniczy sposób wyjaśniają fakt wzrostu zainteresowania się podjęciem studiów w tej uczelni.

Wykres 4. Przyczyny trudności w studiowaniu w PSW w Białej Podlaskiej
Źródło: badania własne

Wysoki stopień zadowolenia ze studiów w żaden sposób nie uprawomocnia do stwierdzenia, że studenci cudzoziemcy nie posiadają przeszkód czy trudności na zagranicznej uczelni. Z danych uzyskanych od samych zainteresowanych wynika, że największe trudności wynikają z braków z poprzednich etapów kształcenia. Trudno jest na podstawie tak sformułowanego pytania jednoznacznie stwierdzić, czy jest to przyczyna braku synergii w programach szkół średnich i odpowiedniego przygotowania do podjęcia studiów, czy po prostu faktem indywidualnych niedociągnięć edukacyjnych kandydatów na studia.

Kolejną przyczyną trudności w studiowaniu jest nieprzejrzystość zasad studiów. Mam tu na myśli przede wszystkim małą znajomość przez studentów cudzoziemców regulaminu studiów, czy innych zasad warunkujących studia. Z obserwacji własnych oraz częstych kontaktów bezpośrednich wynikających z racji pełnienia funkcji prorektora ds. studentów dało się zauważyć pewną lekkomyślność i brak odpowiedzialności w kontekście obowiązków jakie narzuca uczelnia na wszystkich studentów. Pewnym zaskoczeniem są deklaracje nikłego odsetka studentów, którzy w braku dostatecznej znajomości języka polskiego upatrują trudności na studiach.

Wykres 5. Studenci cudzoziemcy a chęć studiowania poza Polską
Źródło: badania własne

Powyższy wykres ukazuje jeszcze inny aspekt studentów cudzoziemców studiujących w polskich uczelniach. Na podstawie powyższego zestawienia wynika, że ponad 60% badanych studentów wyraża pragnienie wyjazdu na studia za granicę. W zestawieniu z wcześniej wykazanym dużym zadowoleniem ze studiów motyw wyjazdu poza Polskę najprawdopodobniej nie wynika z uwarunkowań bezpośrednio związanych z funkcjonowaniem uczelni w Polsce. Tak wysoki odsetek pragnących wyjechać na studia z Polski może być uwarunkowany chęcią emigracji na dłuższy okres czasu. Studia w Polsce mogą być tylko pewnym przystankiem tranzytowym w drodze do ułożenia sobie życia w innym kraju

Podsumowanie

We współczesnym świecie, w którym konkurencyjność i mobilność są nieodłącznym elementem funkcjonowania niemal każdego człowieka, ważnym elementem staje się uzyskanie wykształcenia poza granicami macierzystego kraju. W ten nurt myślowy wpisują się również polskie wyższe uczelnie, które w coraz większym zakresie otwierają się na studentów z zagranicy. Wiele polskich uczelni systematycznie poszerza swoją ofertę edukacyjną i prowadzi kierunki z obcym językiem wykładowym. W tym kierunku podążają również Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe, które pomimo 15-lecia swojej obecności na rynku edukacyjnym w Polsce w dużym stopniu dostosowały się do organizowania studiów dla cudzoziemców. Najlepszym dowodem takiej tendencji rozwojowej jest fakt, że w ostatnich trzech latach znacznie wzrosła liczba studentów cudzoziemców podejmujących studia w PWSZ.

Warto odnotować, że największe zainteresowanie studiami w Polsce przejawiają obywatele Ukrainy i Białorusi, a największą popularnością cieszą się następujące kierunki studiów: Turystyka i rekreacja, Pielęgniarstwo, Filologia i Informatyka.

Natomiast głównym motywem podjęcia studiów w Polsce według opinii samych zainteresowanych jest większa możliwość znalezienia pracy i chęć poznania innych kultur.

Powyżej nakreślone uwagi tylko w minimalnym stopniu sygnalizują ważny z punktu widzenia wyższych uczelni problem studentów cudzoziemców. Można przypuszczać, że w najbliższych latach nastąpi intensyfikacja działań ze strony władz uczelni wyższych w Polsce ukierunkowanych na pozyskanie studentów z zagranicy. Będzie to motywowane nie tylko efektem niżu demograficznego występującego w Polsce, lecz również możliwością zacieśnienia na polu naukowym współpracy zagranicznej, która w sposób naturalny podnosi rangę i status uczelni wyższej.

Literatura:

1. Matkowska M. (2010), *Sytuacja studentów cudzoziemców w Polsce*, „Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania” Nr. 18. Szczecin.
2. Hut P., Jaroszevska E. (2011), *Studenci zagraniczni w Polsce na tle migracji edukacyjnych na świecie*, Instytut Spraw Publicznych, Badania. Ekspertyzy. Rekomendacje. Warszawa.
3. Szymczak M. (red.) (1988), *Słownik języka polskiego*, T.1, Warszawa.
4. Szkoły wyższe ich finanse w 2011 roku, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa.
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 października 2006 r. w sprawie podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestnictwa w badaniach naukowych i pracach rozwojowych Dz. U. Nr. 190, poz. 1406 oraz z 2009 r. Nr 176, poz. 1365.
6. Ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym* z dnia 27 lipca 2005 r. Dz.U. Nr. 164, poz. 1365 art. 43 z późn. zm.

Liczba znaków ze spacjami: 26 768

Sylwia Borkowicz, Marzena Dziołak

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Biblioteki państwowych wyższych szkół zawodowych – obraz statystyczny w 15-letniej perspektywie funkcjonowania

Streszczenie

Historia bibliotek państwowych wyższych szkół zawodowych rozpoczęła się w 1997 r. wraz z powstaniem państwowego wyższego szkolnictwa zawodowego na mocy Ustawy o wyższych szkołach zawodowych z dnia 26 czerwca 1997 r. W referacie przedstawiono wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w maju 2013 r., mających na celu analizę funkcjonowania bibliotek PWSZ w ośmiu kluczowych obszarach tematycznych służących ocenie ich działalności. Prezentowane badania nie są badaniami porównawczymi, stanowią natomiast próbę ukazania stopnia rozwoju bibliotek PWSZ i ogólnego statystycznego ich obrazu w piętnastoletniej perspektywie funkcjonowania. W analizowanym okresie powstało 36 bibliotek uczelnianych tego typu szkół wyższych, które poza tradycyjnymi zadaniami: gromadzenia, opracowania, udostępniania i informowania prowadzą także działalność naukowo-badawczą oraz kulturalną, stając się tym samym ważnymi instytucjami w swoich środowiskach.

Słowa kluczowe: biblioteka, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa (PWSZ), analiza statystyczna

Wstęp

Biblioteki państwowych wyższych szkół zawodowych (dalej PWSZ) na podstawie zapisów Ustawy o bibliotekach z 27 czerwca 1997 r. z póź. zm. zaliczane są do grona bibliotek naukowych (art. 21, pkt 1, ust. 2), które poza tradycyjnie przypisanymi im zadaniami, takimi jak gromadzenie, opracowanie, udostępnianie zbiorów i informowanie, będącymi podstawą funkcjonowania bibliotek wszystkich typów, służą potrzebom nauki i kształcenia, zapewniając dostęp do materiałów bibliotecznych i zasobów informacyjnych niezbędnych do prowadzenia prac naukowo-badawczych oraz zawierających wyniki badań naukowych. Prowadzą również działalność naukowo-badawczą w zakresie bibliotekoznawstwa i dziedzin pokrewnych, a także w zakresie obsługiwanych przez nie dziedzin nauki (art. 21, pkt 1, ust. 1). Biblioteki usytuowane w strukturze macierzystych uczelni dzięki zgromadzonym źródłom prezentującym najnowsze osiągnięcia wiedzy krajowej i światowej, wspomagają prowadzenie badań naukowych, realizację celów dydaktycznych, służą rozwojowi kształcenia i nauki.

W jakim stopniu biblioteki PWSZ zdołały w bardzo krótkim czasie swojego funkcjonowania przygotować się do realizacji stawianych przed nimi zadań, w jakim stadium rozwoju się znajdują, w jakim tempie nadążają za zmianami ich bliższego i dalszego otoczenia i jakie czekają je wyzwania? Źródłem odpowiedzi na wyżej postawione pytania są badania ankietowe przeprowadzone w maju 2013 r. przez pracowników Biblioteki Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej.

Metodologia

Kwestionariusz ankiety dotyczy ośmiu kluczowych obszarów tematycznych służących ocenie działalności bibliotek PWSZ. W dużej mierze, chociaż odpowiednio zmodyfikowane do potrzeb prezentowanego badania, są one analogiczne do obszarów ujętych w badaniach prowadzonych w ramach projektu „Analiza funkcjonowania bibliotek naukowych w Polsce” przez Zespół ds. Standardów dla Bibliotek Naukowych i obejmują:

1. Strukturę organizacyjną i dostępność biblioteki.
2. Personel biblioteki.
3. Budżet i infrastrukturę.
4. Zbiory biblioteki i politykę gromadzenia.
5. Udostępnianie zbiorów i użytkownicy bibliotek.
6. Usługi biblioteczne.
7. Dydaktykę.
8. Współpracę z innymi instytucjami i organizację imprez.

Kwestionariusz ankiety dawał również bibliotekom biorącym udział w badaniach możliwość podania dodatkowych informacji.

Prezentowane badania nie są badaniami porównawczymi, stanowią natomiast próbę ukazania stopnia rozwoju bibliotek PWSZ i ogólnego statystycznego ich obrazu w piętnastoletniej perspektywie funkcjonowania.

Ankieta została skierowana drogą elektroniczną do wszystkich 36 bibliotek PWSZ. Jeżeli nie posiadały one własnego adresu e-mail, informację wraz z kwestionariuszem ankiety przesyłano na ogólny adres uczelni z wyraźnym zaznaczeniem odbiorcy. Na pytania zawarte w ankiecie, w większości w sposób wyczerpujący, odpowiedziało 28 z nich, co stanowi 78%. Umożliwiło to skompletowanie w miarę pełnych informacji dotyczących wybranych obszarów funkcjonowania bibliotek.

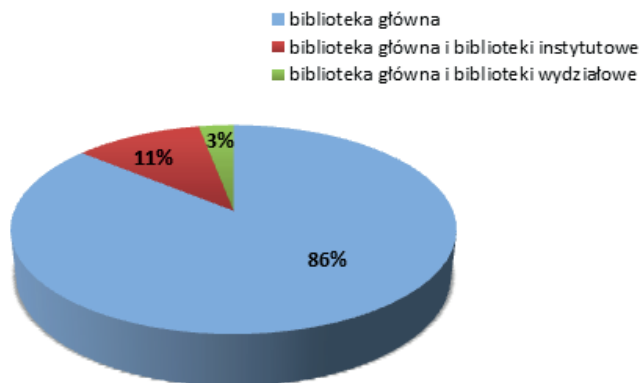
Tabela 1. Uczelnie, których biblioteki brały udział w badaniu ankietowym

Lp.	Nazwa uczelni
1.	Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej
2.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie
3.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu
4.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Głogowie

5.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gnieźnie
6.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gorzowie Wielkopolskim
7.	Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze
8.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu
9.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie
10.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koszalinie
11.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy
12.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie
13.	Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży
14.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu
15.	Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa w Opolu
16.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. rotmistrza Witolda Pileckiego w Oświęcimiu
17.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Stanisława Staszica w Pile
18.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku
19.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu
20.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sandomierzu
21.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Grodka w Sanoku
22.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Skierniewicach
23.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sulechowie
24.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach
25.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie
26.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu
27.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku
28.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Szymona Szymonowica w Zamościu

Wyniki badań

Pierwsza część ankiety dotyczyła struktury organizacyjnej i dostępności bibliotek. Biblioteki funkcjonujące w uczelniach najczęściej były organizowane równolegle z powstającymi PWSZ. Taka sytuacja dotyczy 20 bibliotek biorących udział w badaniu (71%), pozostałe powstawały rok po założeniu uczelni. Systemy biblioteczno-informacyjne zorganizowane są różnie - w nielicznych zależne są od struktury organizacyjnej uczelni (zob. wykres 1). I tak w trzech uczelniach (Elbląg, Gorzów Wielkopolski, Nowy Sącz) oprócz biblioteki głównej zorganizowane są również biblioteki instytutowe, natomiast w PWSZ w Kaliszu funkcjonuje biblioteka główna oraz biblioteki wydziałowe.

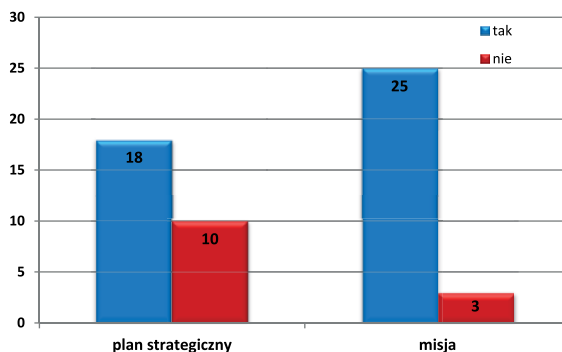
Wykres 1. System biblioteczno-informacyjny bibliotek PWSZ

W większości uczelni (24) przyjęto coraz częściej postulowany w środowisku bibliotekarskim i bibliotekoznawczym model biblioteki scalonej, posegmentowanej przedmiotowo, ale wspólnej dla całej instytucji (Wojciechowski 2002) i w nich funkcjonuje tylko biblioteka główna.

W 17 bibliotekach (68%) nie ma wyodrębnionej wewnętrznej struktury organizacyjnej, a poszczególne agendy są ze sobą połączone. W przypadku 18% bibliotek funkcjonują agendy gromadzenia, opracowania oraz udostępniania, a 14% - dodatkowo wydzielone oddziały informacji naukowej.

Dostępność bibliotek dla czytelników kształtuje się od 37,5 do 62 godzin tygodniowo. Z wyjątkiem dwóch bibliotek, wszystkie są czynne także w weekendy, co umożliwia korzystanie ze zbiorów również grupom studentów zaocznych. Godziny otwarcia poszczególnych bibliotek i ich struktura wewnętrzna uzależnione są przede wszystkim od liczby pracowników zatrudnionych w bibliotece. Z reguły tam, gdzie liczba pracowników waha się od 1 do 5 agendy są połączone, a liczba godzin otwarcia jest mniejsza, niż w placówkach zatrudniających więcej personelu.

Biblioteki zapytano również, czy funkcjonują w oparciu o plan strategiczny oraz czy posiadają sformułowaną misję swojej działalności. Misja bowiem zobowiązuje bibliotekę do respektowania głoszonych przez siebie wartości i haseł, powinna kształtować jej działalność, etykę i zaangażowanie pracowników oraz być istotnym czynnikiem kreowania wizerunku i wzbudzania pozytywnej reakcji otoczenia. Z kolei plan strategiczny zawiera w sobie wszystkie działania maksymalizujące wykorzystanie sił i środków dla osiągnięcia ambitnych celów w odniesieniu do misji i przy uwzględnieniu wszystkich czynników otoczenia silnie ukierunkowanych na potrzeby użytkowników (Dziołak, Pykacz 2010).

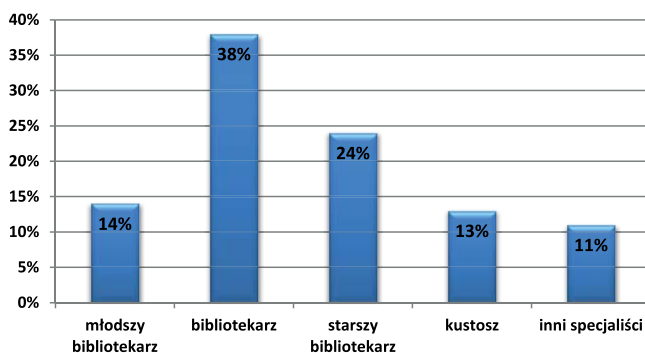

Wykres 2. Biblioteki posiadające sformułowaną misję oraz plan strategiczny

Z powyższego wykresu wynika, że 89% bibliotek PWSZ posiada sformułowaną misję, wyrażającą ich tożsamość organizacyjną i sens istnienia. Również ponad połowa badanych bibliotek - 64% funkcjonuje w oparciu o plan strategiczny, który określa perspektywiczne, docelowe działania instytucji, główne priorytety i zasadnicze kierunki rozwoju i tempo zmian.

Kolejny badany obszar dotyczył personelu bibliotek PWSZ. Zapytano m.in. o liczbę pracowników, ich wykształcenie i stanowiska, na których są zatrudnieni. Skupiono się również na ocenie aktywności kształceniowej, doskonalenia zawodowego i działalności naukowej pracowników bibliotek, pytając o udział w konferencjach naukowych, szkoleniach i stażach oraz liczbę publikacji naukowych.

Łącznie w bibliotekach biorących udział w badaniu zatrudnionych jest 175 osób, natomiast liczba pracowników w poszczególnych jednostkach kształtuje się od 1 do 16. 45% z nich posiada wykształcenie bibliotekarskie I lub II stopnia, 42% pracowników bibliotek PWSZ zadeklarowało, że ma ukończone inne studia wyższe i dodatkowo studia podyplomowe z bibliotekoznawstwa. Pozostała grupa, stanowiąca 8% ma inne wykształcenie wyższe. 5% ogółu zatrudnionych stanowi personel pomocniczy, najczęściej są to magazynierzy biblioteczni, legitymujący się wykształceniem średnim.

Wykres 3. Zatrudnienie pracowników bibliotek na poszczególnych stanowiskach

Największa grupa pracowników bibliotek PWSZ jest zatrudniona na stanowisku bibliotekarza (38%), a więc pracują w bibliotece naukowej dłużej niż 4 lata. Drugą grupą są starsi bibliotekarze (24%), z kolei liczba młodszych bibliotekarzy i kustoszy jest podobna - odpowiednio 14% i 13%. Inni specjaliści, zatrudnieni w bibliotece stanowią 11% wszystkich pracowników i są to m.in.: specjaliści obsługi administracyjnej, archiwiści i informatycy. Jedynie w dwóch bibliotekach PWSZ - Lesznie i Głogowie zatrudnieni są bibliotekarze dyplomowani (3 osoby).

Z przeprowadzonej analizy ankiet wynika, iż bibliotekarze chętnie podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe, doskonalą kompetencje i umiejętności. Zapewne pozostaje to w ścisłym związku ze stałym i szybkim rozwojem technologii informacyjno-komunikacyjnych, rosnącymi i zmieniającymi się potrzebami użytkowników, wymagających szybkich, profesjonalnych i zintegrowanych usług, którym należy sprostać w codziennej pracy. Impulsem do doskonalenia i samokształcenia są również ambicje zawodowe bibliotekarzy, którzy stają się nierzadko wysokokwalifikowanymi kreatorami wiedzy. wiadczy o tym ich udział w konferencjach naukowych, warsztatach i szkoleniach. Do momentu złożenia ankiet bibliotekarze uczestniczyli 836 razy w różnych formach doskonalenia zawodowego. Najczęściej byli to bibliotekarze PWSZ w Legnicy, Raciborzu i Białej Podlaskiej. Warto również w tym miejscu podkreślić fakt, że pracownicy bibliotek PWSZ biorą udział w stażach zagranicznych dostępnych w ramach programu Erasmus - Uczenie się przez całe życie.

Kolejny, najtrudniejszy obszar badań ankietowych dotyczył *budżetu i infrastruktury*. Delikatność finansowej materii potwierdziły również badania A. Witrylak z biblioteki PWSZ w Nowym Sączu przeprowadzone w roku akademickim 2004/2005, w których biblioteki w niewielkim stopniu udzieliły odpowiedzi, dodatkowo odpowiedzi te były niepełne (Witrylak 2006). Utrudnieniem w badaniach ankietowych dotyczących finansowania bibliotek jest również to, że część z nich posiada wydzielony budżet, natomiast część jest finansowana z ogólnego budżetu Uczelni i trudne jest ustalenie poszczególnych wydatków na infrastrukturę, wyposażenie, codzienną działalność, czy też na określenie kosztów pracowniczych. Dlatego też tworząc ankietę, jej autorki zdecydowały się tylko na zadanie jednego pytania związanego z budżetem, mianowicie: *Czy biblioteka posiada wydzielony budżet?* Odpowiedzi kształtowały się następująco: 57% bibliotek biorących udział w badaniu odpowiedziało twierdząco, 43% nie posiada wydzielonego budżetu.

Dodatkowo w strefie tej zadano pytania o lokalizację i powierzchnię poszczególnych bibliotek. I tak, 1/3 z nich posiada budynki wydzielone, adaptowane lub budowane od podstaw, natomiast 2/3 mieści się w budynkach uczelnianych, w których swoją siedzibę mają również inne jednostki organizacyjne. Warto jednak zauważyć, że biblioteki stale, najczęściej przy udziale funduszy unijnych, budują bądź modernizują swoje siedziby. Powierzchnia bibliotek PWSZ jest bardzo zróżnicowana i kształtuje się od 54 aż do prawie 3000 m². Do największych należą biblioteki PWSZ w Gorzowie Wielkopolskim, Lesznie i Jeleniej Górze i wszystkie one mieszczą się w wydzielonych tylko na potrzeby biblioteki budynkach.

Omawiany obszar badawczy to również kwestie liczby miejsc pracy dla użytkowników, ilość stanowisk komputerowych, dostęp do sieci Wi-Fi oraz wyposażenie w stanowiska komputerowe dla osób z niepełnosprawnością. Ogółem biblioteki PWSZ dysponują 2344 miejscami dla użytkowników i 884 stanowiskami komputerowymi. Tylko jedna z badanych bibliotek nie oferuje dostępu do bezprzewodowego Internetu. Stanowiska komputerowe przystosowane dla osoby niepełnosprawnej posiada 14 bibliotek (50%), jedna biblioteka nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Następne analizowane zagadnienie dotyczyło zbiorów bibliotek i polityki ich gromadzenia. Jest to również najbardziej rozbudowana część badania, ponieważ prawidłowe budowanie zasobów, odpowiadających dyscyplinom naukowym wykładanym w uczelni i wspomagających studiowanie i prowadzenie prac naukowo-badawczych, pozwala na tworzenie biblioteki wielosemiotycznej, pośredniczącej w różnych formach komunikacji (Wojciechowski 2002).

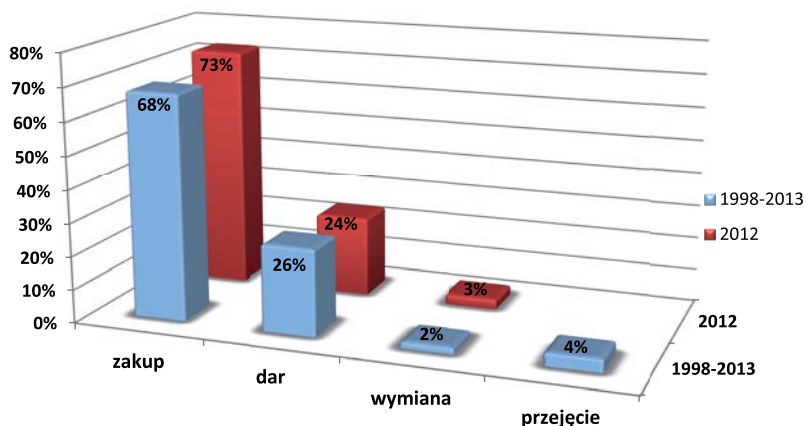
Pierwsze pytanie w tej części ankiety dotyczyło sposobu zakupu zbiorów. 21 bibliotek - 75% ogółu badanych kupuje księgozbiór bez stosowania procedur Ustawy Prawo Zamówień Publicznych, co sugerować może, iż kwoty wydawane na zakup są niższe niż 14 tys. EURO. 5 bibliotek - 18% stosuje w zakupach procedury przetargowe, a 2 (7%) - wariant mieszany, czyli oba sposoby pozyskiwania zasobów drogą zakupu.

Łącznie księgozbiory wszystkich bibliotek PWSZ kształtują się na ogólnym poziomie 1.153.448 jednostek inwentarzowych. Największym pod względem ilości księgozbiorem może poszczycić się biblioteka PWSZ w Kaliszu - 119.703 egzemplarze. Struktura ilościowa zasobów kształtuje się w sposób następujący:

- książki - 1.111.221,
- dokumenty elektroniczne - 15.759,
- dokumenty audiowizualne - 17.363,
- dokumenty graficzne - 204,
- dokumenty kartograficzne - 1579,
- książki elektroniczne - 4526 oraz 41.805 w płatnych bazach danych
- inne zbiory - 2796.

Przyrost księgozbioru w 2012 r., uwzględniając wszystkie typy akcesji, wyniósł 49.382 jednostki inwentarzowe, natomiast w drodze zakupów przybyło 36.667 egzemplarzy, co stanowi 74% pod względem sposobu nabycia materiałów bibliotecznych. Z ankiet wynika, że wszystkie biblioteki sukcesywnie powiększają swoje zbiory, a w ciągu roku ich księgozbiory wzrastają nawet o kilka tysięcy woluminów.

W kolejnym pytaniu poproszono o określenie sposobu nabycia księgozbiorów w całym okresie funkcjonowania. Niestety jedynie 13 bibliotek (46%) udzieliło poprawnej odpowiedzi na to pytanie, natomiast 15 bibliotek (54%) podało sposób nabycia księgozbioru tylko w 2012 r. Proporcje między zakupem, darem a wymianą międzybiblioteczną obrazuje poniższy wykres.

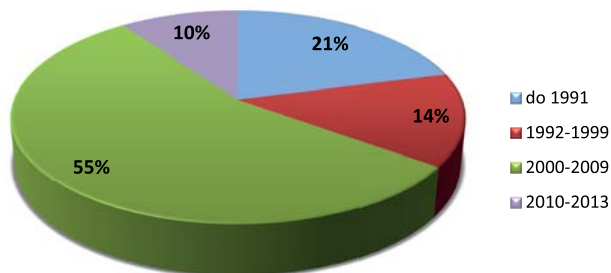

Wykres 4. Sposób nabycia księgozbioru przez biblioteki PWSZ w całym okresie ich funkcjonowania oraz w 2012 r.

Jak widać na wykresie 4 proporcje są bardzo zbliżone. Biblioteki najczęściej kupują książki i inne typy zbiorów. Mniej niż jedną trzecią ich zasobów stanowią dokumenty pozyskane drogą darów, natomiast najmniejszy odsetek to zbiory pozyskane w ramach wymiany międzybibliotecznej. Przy określeniu sposobu nabycia księgozbioru dwie biblioteki wyszczególniły również przejęcie zasobów innej biblioteki.

Biblioteki posiadają w swoich zbiorach również unikatowe kolekcje. Biblioteka PWSZ w Gorzowie Wielkopolskim jest w posiadaniu tzw. „Archiwum Byrskich”, czyli zbioru pamiątek po pisarzach (Miłosz, Herbert, Camus, Iwaszkiewicz, Gałczyński), artystach (np. J. Grotowski), aktorach (np. Zelwerowicz) oraz innych wybitnych twórcach kultury. W zbiorach znajduje się również rękopis partytury W. Lutosławskiego.

Ważne z punktu widzenia badania stanu księgozbiorów jest również określanie ich wieku, a tym samym ich aktualności. Autorki kwestionariusza poprosiły ankietowanych o podanie liczby posiadanych tytułów, nie zaś liczby jednostek inwentarzowych z poszczególnych, określonych w ankiecie okresów wydawniczych. 29% bibliotek biorących udział w badaniu nie odpowiedziało na to pytanie, informując zarazem w ankiecie, że nie prowadzą takich statystyk bądź też takich możliwości nie dają stosowane systemy biblioteczne. 11% bibliotek wiek księgozbioru określiło procentowo w stosunku do zgromadzonego księgozbioru. 4% bibliotek podało w odpowiedzi liczbę rekordów, nie tytułów. Biblioteki, które prawidłowo podały wskaźniki dotyczące liczby zbiorów, gromadzą w sumie 382.955 tytułów różnego typu dokumentów. Porównując to do ilości jednostek inwentarzowych zgromadzonych przez te biblioteki okazuje się, że dysponują one księgozbiorem wieloegzemplarzowym.

Wykres 5. Wiek gromadzonego księgozbioru w ilości tytułów (względem daty wydania)

10% zbiorów to zasoby o najbardziej aktualnych treściach, wydane od 2010 r., 55% księgozbioru zgromadzonego w bibliotekach PWSZ to dokumenty wydane w latach 2000-2009. Powyższe oba wskaźniki obrazują, iż ponad połowę zgromadzonych zbiorów stanowią dokumenty o w miarę nowych treściach. Pozostała część to zbiory wydane przed rokiem 2000 - w latach 1992-1999 (14%), a 21% księgozbioru zostało wydane przed 1991 r., czyli liczy już co najmniej 21 lat.

Wszystkie biorące udział w badaniu biblioteki prenumerują od kilku do ponad 300 tytułów czasopism naukowych, fachowych i popularnonaukowych o różnej częstotliwości ukazywania się. W 2012 r. biblioteki prenumerowały w sumie 2414 czasopism polskich i 272 czasopisma zagraniczne, wydając na prenumeratę 647.402,67 zł.

Zasoby biblioteki to nie tylko tradycyjny księgozbiór, ale coraz częściej również bazy danych: pełnotekstowe, abstraktowe, bibliograficzne. Biblioteki szkół wyższych, w tym PWSZ mają możliwość korzystania z zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki w ramach licencji krajowej udzielonej przez wydawców dla szkół wyższych i instytucji naukowych, które na podstawie Ustawy o zasadach finansowania nauki z 2010 r. są uprawnione do korzystania z dofinansowania MNiSW. Oferta licencji krajowej obejmuje: kolekcje czasopism Elsevier, Springer, Wiley-Blackwell, czasopism Nature i Science, bazę danych wydawnictwa EBSCO Publishing oraz bazy naukowe Scopus i Web of Knowledge.

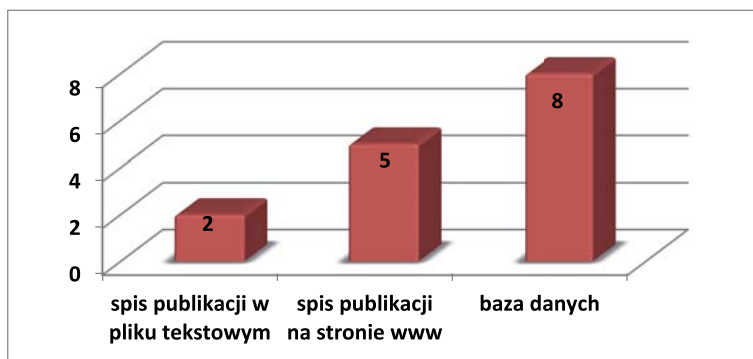
Dostęp do WBN swoim użytkownikom oferuje 26 z badanych bibliotek, jedynie 2 biblioteki nie uczestniczą w tym krajowym konsorcjum. Inne bazy, do których biblioteki PWSZ wykupiły dostęp obrazuje tabela 2. 10 bibliotek nie oferuje jednak dostępu do żadnych dodatkowych licencjonowanych baz danych. Kwota, którą 18 bibliotek biorących udział w badaniu, przeznaczyły na wykupienie dostępu do e-baz zamyka się sumą 311.557,52 zł. W tej grupie liderem jest biblioteka PWSZ w Kaliszu.

Tabela 2. Bazy, do których biblioteka wykupiła dostęp

Lp.	Nazwa bazy	Liczba bibliotek
1.	Ibuk	13
2.	Lex	8
3.	Polska Bibliografia Lekarska	7
4.	Legalis	6
5.	InforLex	5
6.	EMIS	2
7.	Proquest	2
8.	Wolters Kluwer	2
10.	Knovel	1
11.	EBSCO Literary	1
12.	BHP Gold	1
13.	Inration	1
14.	GMID	1
15.	Emerald	1
16.	Oxford University Press	1
17.	Cambridge University Press	1
18.	OECD	1
19.	Integram Budownictwo	1
20.	Integram Energetyka	1
21.	Badania nieniszczące (baza norm)	1
22.	Prawo ochrony środowiska	1

Biblioteki szkół wyższych tworzą również własne bazy danych, w których dokumentują dorobek naukowy pracowników, tworzą bibliografie prac dyplomowych, kartoteki zagadnieniowe, bazy zawartości wybranych typów zbiorów (czasopism, prac zbiorowych), bibliografie regionalne, bazy sylabusów, bazy tematyczne. Taką działalność informacyjną prowadzi 16 z badanych bibliotek (57%), żadnych własnych baz nie opracowuje 12 z badanych bibliotek PWSZ (43%).

Autorki ankiety interesowało również to, czy i w jaki sposób biblioteki PWSZ dokumentują dorobek naukowy pracowników uczelni. 15 bibliotek (54%) odpowiedziało twierdząco, 13 bibliotek (46%) udzieliło negatywnej odpowiedzi. Sposób dokumentowania dorobku obrazuje poniższy wykres.

Wykres 6. Sposób dokumentowania dorobku naukowego pracowników

Ponad połowa z bibliotek dokumentujących dorobek naukowy pracowników (53%) tworzy bazy danych posługując się specjalistycznym oprogramowaniem. Są to m.in. systemy: Expertus, Bibliografia M21, Sowa SQL/MARC21, Prolib, Mol Optivum, Libra 2000. Jednak większość z nich nie pozwala na parametryzację i analizę bibliometryczną. 33% bibliotek tworzy spis publikacji na stronie WWW, natomiast 14% dokumentuje dorobek, tworząc spisy publikacji naukowych pracowników w pliku tekstowym.

Jedynie 9 z badanych bibliotek, stanowiące 32% tworzy samodzielnie lub współpracuje przy gromadzeniu zasobów bibliotek cyfrowych. Większość z bibliotek PWSZ - 17 (68%) nie digitalizuje swoich zbiorów i nie uczestniczy w tego typu projektach. Biblioteka PWSZ w Gorzowie Wielkopolskim prowadzi prace zmierzające do utworzenia własnej biblioteki cyfrowej. Najwięcej z ankietowanych bibliotek jest członkiem Konsorcjum Dolnośląskiej Biblioteki Cyfrowej i są to: Wałbrzych, Głogów, Legnica, Opole i Jelenia Góra. Głogów i Leszno współpracują przy projekcie e-Publikacje Nauki Polskiej stworzonym przez Wyższą Szkołę Ekonomiczną w Białymstoku. Biblioteka PWSZ we Włocławku współpracuje z Kujawsko-Pomorską Biblioteką Cyfrową, Biblioteka PSW w Białej Podlaskiej zadeklarowała współtworzenie zasobów naukowych Białskiej Biblioteki Cyfrowej. 86% bibliotek PWSZ nie tworzy repozytorium uczelnianego, takie działania podejmuje jedynie 14% bibliotek.

Następne pytania ankiety oscylowały wokół udostępniania zbiorów i aktywności użytkowników bibliotek w korzystaniu ze zbiorów. Liczba zarejestrowanych w 2012 r. czytelników bibliotek to 50 tys. osób, zarówno studentów, jak i pracowników naukowych i administracyjnych uczelni. Aktywnie korzystający z zasobów bibliotek użytkownicy stanowią 99% wszystkich zarejestrowanych. W 2012 r. na bardzo zbliżonym poziomie kształtują się liczba wypożyczeń na zewnątrz - 370.492 i liczba udostępnień na miejscu - 399.039. Różnica wynosi zaledwie ok. 30 tys. i dowodzi to, że użytkownicy nie tylko chętnie wypożyczają książki do domu i na zajęcia, ale równie licznie korzystają z zasobów bibliotek w czytelnich.

89% bibliotek PWSZ udostępnia swoje zbiory w tzw. wolnym dostępie. „Wolny dostęp uprzystępnia dużą część księgozbioru i ułatwia poszukiwania nieskonkretyzowane, umożliwia użytkownikowi bezpośredni kontakt ze zbiorami bibliotecznymi, pozwala na dowolny i nieskrępowany wybór materiałów. Wzbogaca procedury wyszukiwawcze, przynosząc w rezultacie wyższe wskaźniki wykorzystania księgozbioru” (Baran 2009). Jeśli tylko warunki lokalowe pozwalają na zorganizowanie wolnego dostępu, biblioteki coraz częściej decydują się na takie rozwiązanie, bowiem wychodzi to naprzeciw oczekiwaniom i potrzebom czytelników.

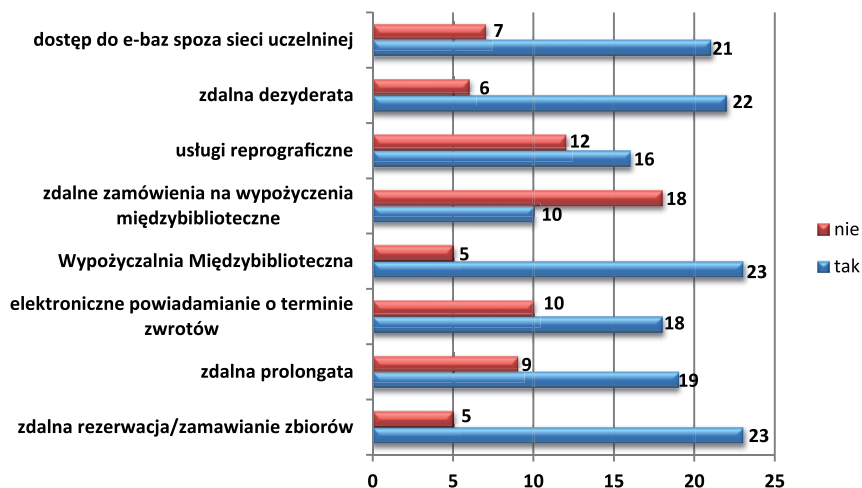
W piątym obszarze badań biblioteki zostały poproszone również o podanie nazwy stosowanego systemu bibliotecznego i informację o udostępnianiu katalogu bibliotecznego on-line. Obecnie zaimplementowane systemy biblioteczne umożliwiają skomputeryzowanie wszystkich procesów bibliotecznych od gromadzenia i opracowania zaczynając, poprzez udostępnianie księgozbioru, inwentaryzowanie, do prowadzenia statystyk bibliotecznych. Dostępna jest również ich integracja z dodatkowymi systemami, jak wymiana opisów bibliograficznych, oparta na protokole Z39.50, zabezpieczanie zbiorów w technologii RFID czy digitalizacją zbiorów.

Tabela 3. Stosowane systemy biblioteczne

Lp.	System biblioteczny	Liczba bibliotek
1.	Libra	9
2.	SOWA	8
3.	Prolib	7
4.	Patron	2
5.	MOL Optivum	1
6.	MAK	1

Katalogi OPAC zapewniają najbardziej optymalny sposób informowania o zbiorach bibliotek. Dzięki wprowadzaniu coraz to nowych możliwości, zapewniają skuteczne wyszukiwanie potrzebnych informacji oraz łatwiejszy, nieograniczony w czasie i przestrzeni, dostęp do informacji naukowej. 27 bibliotek PWSZ (96%) udostępnia swój katalog biblioteczny on-line. Takiego dostępu do swoich zasobów nie zapewnia tylko jedna biblioteka biorąca udział w badaniu.

Biblioteki stale też poszerzają gamę oferowanych przez siebie usług, tak aby spełniać oczekiwania i potrzeby użytkowników. W ankiecie zapytano biblioteki PWSZ jakie usługi oferują. Odpowiedzi obrazuje poniższy wykres.

Wykres 7. Usługi oferowane przez biblioteki PWSZ

Większość bibliotek ma w swojej ofercie szeroki wachlarz usług, które również ułatwiają użytkownikom korzystanie z jej zasobów, jak: możliwość zdalnego rezerwowania i zamawiania zbiorów bibliotecznych, zdalnej prolongaty, elektronicznego powiadamiania o terminie zwrotu wypożyczonych materiałów i zdalnej dezyderaty. W większości bibliotek użytkownicy mogą skorzystać również z usług reprograficznych, jak kserowanie i skanowanie oraz Wypożyczalni Międzybibliotecznej, umożliwiającej zamawianie materiałów dla użytkowników z innych bibliotek. Jedynie 36% bibliotek PWSZ ma uruchomione zdalne składanie zamówień na wypożyczenia międzybiblioteczne ze strony WWW. Większość bibliotek biorących udział w badaniu oferuje swoim użytkownikom także dostęp do licencjonowanych baz danych spoza sieci uczelnianej, co jest oczywistą korzyścią dla czytelników, bowiem wówczas dostęp do wielu informacji naukowych nie jest ograniczony godzinami otwarcia biblioteki. Liczba sesji - 99.614 - wykazana w statystykach poszczególnych licencjonowanych baz danych świadczy o dużym stopniu wykorzystania elektronicznych źródeł. W 2012 r. użytkownicy bibliotek PWSZ pobrali z e-baz 167.050 dokumentów i przebrzeli 53.254 strony.

Zapytano również w ankiecie, czy biblioteki informują o swojej działalności i oferowanych usługach za pośrednictwem własnych stron WWW. 20 bibliotek redaguje własną stronę internetową, w przypadku 2 - o ich działalności informują strony WWW uczelni, 6 bibliotek nie ma własnej strony w Internecie. Prowadzenie własnej strony internetowej to na pewno wyzwanie zwłaszcza dla bibliotek, które wśród swoich pracowników nie mają informatyka oraz dla bibliotek, których obsada jest nieliczna, natomiast o tym, że jest to doskonałe narzędzie nie tylko do informowania, ale również promocji własnej działalności świadczy liczba wejść na stronę www bibliotek PWSZ w 2012 r. - ponad 308 tys.

Obecnie duże biblioteki akademickie wykorzystują w dużym stopniu w kontaktach z użytkownikami oraz w celach promocji portale społecznościowe i oferują interaktywne usługi informacyjne, jak komunikatory, czaty. Niestety w bibliotekach PWSZ sytuacja nie wygląda pod tym względem najlepiej, bowiem aż 23 biblioteki nie posiadają swojego profilu na żadnym z portali społecznościowych, 24 - nie oferują komunikatorów i chatów jako form kontaktu z klientem - użytkownikiem, a często taka interaktywna działalność informacyjna przybierać może postać całej gamy różnych możliwości kontaktu *Zapytaj bibliotekarza*. Jej celem jest udzielanie szybkiej, wyczerpującej i aktualnej informacji na temat zasobów biblioteki, obsługi katalogu, wyszukiwania informacji, itp.

Witryna Biblioteki PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej z usługą *Zapytaj bibliotekarza*

Nowa usługa w Bibliotece PSW: „ZAPYTAJ BIBLIOTEKARZA”.

Jeśli macie Państwo pytania związane z korzystaniem z naszego księgozbioru, wyszukiwaniem informacji, funkcjonowaniem Biblioteki - skorzystajcie z nowej usługi „ZAPYTAJ BIBLIOTEKARZA”. Jej celem jest dostarczenie naszym Użytkownikom rzetelnej informacji w możliwie najkrótszym czasie.

Informacje udzielane są przez: telefon, email, komunikator gadu-gadu, Facebook. Na zapytania drogą mailową odpowiadamy w ciągu 48 godzin, pomijając dni świąteczne i wolne od pracy.

**Na pytania odpowiadamy od poniedziałku do piątku
w godzinach 11:00 - 15:00.**

Dyżurny bibliotekarz odpowiada na pytania dotyczące zasad korzystania z Biblioteki, obsługi katalogów, narzędzi wyszukiwawczych, zasobów informacyjnych. Wskazuje, jak prowadzić w nich poszukiwania, nie tworzy jednak indywidualnych zestawień bibliograficznych.

TEL. 83 344 99 00 wew. 241

[POCZTA ELEKTRONICZNA](#)

[KOMUNIKATOR GADU-GADU](#)

[FACEBOOK](#)

Działalność biblioteki to również dydaktyka z zakresu ogólnej *information literacy* - prowadzenie przysposobienia bibliotecznego dla studentów I roku studiów, szkoleń dla różnych kategorii użytkowników z obsługi katalogów, wyszukiwania informacji, posługiwania się elektronicznymi źródłami informacji. W 2012 r. bibliotekarze zatrudnieni w PWSZ przeprowadzili 602 szkolenia biblioteczne dla grupy 18.544 użytkowników. Jedynie 7 bibliotek - 25% (Biała Podlaska, Elbląg, Gniezno, Kalisz, Nowy Sącz, Włocławek i Tarnów) oferuje dla swoich użytkowników formę szkolenia on-line.

Współpraca międzybiblioteczna i z innymi instytucjami otoczenia bibliotek odbywa się na różnych polach działalności: wymiany zbiorów i druków zbędnych, organizacji szkoleń, imprez kulturalnych, wymiany doświadczeń.

Biblioteki zawierają również porozumienia konsorcyjne, uczestniczą także w klastrach, dzięki czemu mogą w swojej działalności wprowadzać innowacyjne rozwiązania, dzielić się kosztami przy zakupie licencjonowanych baz danych, poszerzać zakres swoich usług. Z 28 bibliotek PWSZ w konsorcjach i klastrach uczestniczy 10 z nich (36%), 18 (64%) nie zawiera takich porozumień. Obrazuje to poniższa tabela.

Tabela 4. Udział bibliotek PWSZ w konsorcjach i klastrach

Lp.	Nazwa konsorcjum, klastra	Biblioteki uczestniczące
1.	e-Publikacje Nauki Polskiej	Głogów, Leszno
2.	Klaster Bibliotek Bi@lskich	Biała Podlaska
3.	Konsorcjum Bibliotek Kierunków Ekonomicznych	Biała Podlaska, Kalisz
4.	Konsorcjum Dolnośląskiej Biblioteki Cyfrowej	Głogów, Jelenia Góra, Legnica, Opole,
5.	Konsorcjum Kujawsko-Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej	Włocławek
6.	Konsorcjum Poznańskich Bibliotek Naukowych	Nowy Sącz
7.	Konsorcjum Proquest	Kalisz
8.	Porozumienie Bibliotek Tarnowskich - portal katalogowy	Tarnów
9.	Umowy o współpracę w zakresie świadczenia usług bibliotecznych	Wałbrzych

Biblioteki PWSZ zapytano o liczbę realizowanych przez nie projektów. Do momentu wypełnienia ankiety takich projektów zrealizowano 34. Jednym z nich jest projekt *Bibliotekarz XXI wieku - przewodnik po labiryncie informacji i wiedzy* zorganizowany przez Bibliotekę PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej o wartości 605 tys., finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego, którego celem było zorganizowanie cyklu wykładów i szkoleń dla 45 bibliotekarzy różnych typów bibliotek z powiatu bialskiego, radzyńskiego i parczewskiego województwa lubelskiego.

Biblioteki organizują również różnego rodzaju konferencje, seminaria i warsztaty, a realizacji tego typu przedsięwzięć podjęły się już 51 razy. Oprócz tego w bibliotekach organizowane są imprezy kulturalne: spotkania autorskie, wystawy, koncerty, wieczorki literackie, pokazy filmowe. Do 2013 r. biblioteki PWSZ zorganizowały 810 imprez, co jest liczbą imponującą. Biblioteka PWSZ w Głogowie jest organizatorem i miejskim koordynatorem Dolnośląskiego Festiwalu Nauki w Głogowie a biblioteka PWSZ w Pile posiada Galerię „Na poddaszu.” Biblioteki prowadzą również działalność społeczną. Biblioteka PWSZ w Chełmie prowadziła akcję charytatywną na rzecz Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych „Prometeusz” w Chełmie.

Biblioteki PWSZ we Włocławku i PWSZ w Głogowie, oprócz swojej podstawowej działalności, prowadzą również sprzedaż publikacji wydawnictw uczelnianych. Podobnie biblioteka PWSZ w Opolu koordynuje całą działalność wydawniczą uczelni, redaguje i wydaje czasopismo naukowo-informacyjne „Puls Uczelni”. Poza tym dyrektor biblioteki jest pełnomocnikiem Rektora ds. systemu Plagiat.pl, a bibliotekarze koordynują całą procedurę kontroli prac dyplomowych. Z kolei dyrektor biblioteki PWSZ im. Witelona w Legnicy pełni funkcję Uczelnianego Koordynatora ds. Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Wnioski

Pierwsze biblioteki PWSZ zaistniały w środowisku szkolnictwa wyższego i bibliotekarskiego 15 lat temu wraz z nowopowstającymi wyższymi szkołami zawodowymi. Z perspektywy kilkunastu, czy kilku - w przypadku niektórych placówek - lat funkcjonowania wyłania się pozytywny, ogólny ich wizerunek.

Duża część z badanych bibliotek, wkładając ogrom wysiłku wypracowała określone standardy obowiązujące w codziennej pragmatyce zawodowej. Zarówno te, które pracują w rozbudowanych systemach biblioteczno-informacyjnych, jak i te funkcjonujące w strukturach scalonych, w jednej głównej bibliotece uczelnianej. Te, które prowadzą działalność w małych powierzchniowo pomieszczeniach, jak te, które posiadają nowoczesne i nowo wybudowane lub adaptowane gmachy.

Znaczący procent badanych bibliotek posiada wykształconą - strukturę organizacyjną z odpowiednio zorganizowanymi działami odpowiadającymi za podstawowe procesy biblioteczne. Tylko niewiele z nich funkcjonuje bez wydzielonych agend opracowania i gromadzenia oraz informacji naukowej.

Średnia tygodniowych godzin otwarcia bibliotek wynosząca 50 godzin zegarowych, w zadawalającym stopniu czyni je dostępnymi dla użytkowników i pozwala na optymalną ich obsługę.

Jednym z głównych zadań bibliotek uczelnianych jest wsparcie dydaktyki i badań naukowych poprzez gromadzenie i udostępnianie różnorodnych źródeł informacji - od tradycyjnych, czarnodrukowych podręczników poprzez e-czasopisma, e-książki, zbiory audio, aż po tworzone lub licencjonowane bazy danych. Podejmując realizację powyższego zadania biblioteki PWSZ mają ogółem do dyspozycji zbiory rzędu prawie 1 milion 200 tysięcy jednostek inwentarzowych, z których drogą wypożyczeń międzybibliotecznych może korzystać cała populacja studentów i pracowników PWSZ w Polsce.

W zasobach bibliotek przeważają materiały drukowane, jednak równolegle z nimi, choć w mniejszej skali, gromadzone są dokumenty elektroniczne i audiowizualne oraz szeroki wachlarz tytułów czasopism polskich i zagranicznych - zarówno w tradycyjnej wersji papierowej, jak i ich elektronicznych odpowiednikach. Każdego roku biblioteki powiększają swoje zbiory nawet o kilka tysięcy egzemplarzy, a ich księgozbiory w ponad 60% niosą aktualne wyniki badań i treści naukowe. Dopełnienie zbiorów stanowią, coraz liczniej obecne w bibliotekach pełnotekstowe, abstraktowe i bibliograficzne bazy danych. Przyjęte metody pozyskiwania różnego typu źródeł informacji zbliżają coraz bardziej biblioteki PWSZ do modelu bibliotek hybrydowych, łączących cechy biblioteki tradycyjnej i cyfrowej z szeroką elektroniczną przestrzenią informacyjną. Treści przestrzeni tej wypełniają zarówno źródła zewnętrzne-wirtualne, do których biblioteki oferują dostęp, jak i te tworzone w omawianych bibliotekach, a wymienione powyżej w wynikach badań.

Niewielkie jednak osiągnięcia mają biblioteki na polu digitalizacji zbiorów i tworzenia otwartych zasobów nauki. U podłoża takiego stanu rzeczy leżą przede wszystkim problemy związane z brakiem odpowiednich procedur

w niektórych uczelniach, ograniczenia prawa autorskiego, brak wsparcia informatycznego i odpowiednich środków technicznych i finansowych, umożliwiających stworzenie profesjonalnej repozytoryjnej platformy. Mimo barier w sferze cyfryzacji zasobów odnotować można przykłady dobrych praktyk włączania się bibliotek PWSZ do lokalnych, regionalnych lub krajowych projektów bibliotek cyfrowych.

Zasoby i szeroka gama usług oferowanych przez biblioteki zyskują uznanie i w dużym stopniu zaspakajają potrzeby informacyjne obsługiwanej przez nie populacji, o czym świadczy liczba użytkowników aktywnie korzystających z zasobów bibliotek oraz liczba sesji, dokumentów i przejranych stron w licencjonowanych bazach danych.

Całokształt działalności bibliotek i przygotowanie ich do pełnienia ustawowych i statutowych funkcji i zadań zależy od profesjonalnej, wysoko wykwalifikowanej kadry bibliotecznej, a taka właśnie zatrudniona jest w badanych bibliotekach PWSZ. Wszyscy - 100% - bibliotekarze legitymują się wyższym wykształceniem, a wśród nich są osoby ze stopniem naukowym doktora i bibliotekarze dyplomowani. Zatrudniona kadra wykonywała i wykonuje pionierskie czasem działania aby jak najbardziej zbliżyć standardy bibliotek PWSZ, z zachowaniem ich indywidualnego charakteru, do standardów przyjętych w bibliotekach akademickich. Służą temu przede wszystkim intensywne działania w zakresie rozwoju infrastruktury bibliotecznej i komunikacyjno-informacyjnej, dbałość o wysoką jakość oferowanych usług oraz aktywność bibliotekarzy w doskonaleniu zawodowym i podejmowane przez nich badania, mające na celu jak najlepsze dostosowanie oferty do zmieniających się i coraz bardziej spersonalizowanych potrzeb informacyjnych obsługiwanych przez nie użytkowników. Prowadzone badania przekładają się na poprawę jakości działań i wzbogacają dorobek publikacyjny bibliotekarzy, dzięki któremu biblioteki PWSZ zaczynają istnieć w świadomości ogólnokrajowego środowiska bibliotekarskiego i bibliotekoznawczego oraz w swoim lokalnym i regionalnym otoczeniu społecznym, na rzecz którego podejmują liczne działania kulturalne, popularyzatorskie i szkoleniowe, wykorzystując do tego swój potencjał infrastrukturalny, intelektualny i kreatorski.

Zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne, coraz częściej stosowane w bibliotekach PWSZ, implikują zmiany w organizacji podstawowych procesów bibliotecznych, w formach komunikacji z czytelnikiem oraz w rozwijanych metodach szkoleniowych, do których coraz częściej wprowadzane są elementy e-learningu. Wszystkie biblioteki dysponują komputerowymi systemami bibliotecznymi i w prawie 100% dostępnymi on-line katalogami. W użytkownika czytelnikom oddają ogółem ponad 800 stanowisk komputerowych i dostęp do sieci Wi-Fi, dzięki czemu rozwijają nowe kanały informacyjne wspomagające procesy komunikacji. Do ważkich kanałów komunikacyjnych należą strony internetowe bibliotek, stanowiące cenne źródło informacji o działalności i zasobach bibliotek, miejsce udostępniania e-źródeł oraz wirtualnych serwisów umożliwiających bezpośrednio z witryny zadanie pytanie bibliotekarzowi.

Strony WWW to także istotne narzędzie marketingowe i promocyjne, a wspomagane obecnością bibliotek na portalach społecznościowych oddziałuje na ich dalsze i bliższe otoczenie.

W infrastrukturalnym obszarze najistotniejszymi barierami hamującymi rozwój niektórych bibliotek są zbyt małe ich powierzchnie użytkowe i/lub magazynowe, brak dostępu do baz, niewielka liczba zbiorów, mały ilościowo personel i brak stron domowych bibliotek. Mimo zapisów Ustawy z 18 marca 2011 roku o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw, Art.13, ust.1, omawiane biblioteki PWSZ w niewielkim stopniu przystosowane są do obsługi użytkowników z niepełnosprawnością. Na fakt ten wskazują również badania przeprowadzone w 2012 roku przez biblioteki PWSZ w Lesznie i PSW w Białej Podlaskiej (Szczygieł 2012), (Dziołak, Paszkiewicz 2012).

Większość z badanych bibliotek stosuje nowoczesne metody zarządzania wyrażane m.in. poprzez wprowadzane elementy TQM, sformułowane misje poszczególnych bibliotek i opracowane plany strategiczne. Plany te pozwalają na uświadomienie i zwerbalizowanie mocnych i słabych stron bibliotek, ich szans rozwoju i zagrożeń oraz wyzwań, które czekają je w najbliższej perspektywie. Wiele jeszcze wysiłku należy włożyć w rozwój architektoniczno-budowlanej infrastruktury bibliotek, w tworzenie własnych baz danych, wśród których do priorytetowych należą bazy dokumentujące dorobek naukowy pracowników uczelni oraz w rozwijanie współpracy w zakresie wymiany doświadczeń, organizacji wspólnych warsztatów i konferencji czy staży zawodowych. W dobie społeczeństwa informacyjnego niezwykle istotne stają się również działania zmierzające do rozwoju różnorodnych form komunikacji interaktywnej i czynny udział w budowaniu otwartych zasobów nauki pozwalających na transfer wiedzy tworzonej w macierzystych uczelniach.

Zmiany zachodzące w otoczeniu edukacyjnym, społecznym i gospodarczym bibliotek, rozwój technologii informatycznych i informacyjno-komunikacyjnych, generują zmiany w samych bibliotekach, stąd również potrzeba stałego i różnorodnego doskonalenia zawodowego bibliotekarzy, pozwalającego na szybkie reagowanie na zachodzące w otoczeniu bibliotek zjawiska. Zapewne pomocne w realizacji powyższych postulatów byłyby wyraźnie określone plany finansowe bibliotek, jednak prawie połowa badanych bibliotek funkcjonuje bez określonego na swoją działalność budżetu.

Analiza wyników badań pozwala stwierdzić, iż biblioteki PWSZ dokonały dużego skoku rozwojowego w każdym z podstawowych obszarów ich funkcjonowania, chociaż powyższa analiza wyraźnie wskazuje również na duże różnice w poszczególnych obszarach badawczych bibliotek biorących udział w ankiecie. Nie występują tutaj jednak proste zależności typu - im większa uczelnia, tym większa biblioteka, im dłużej biblioteka funkcjonuje, tym wyższy stopień rozwoju osiągnęła, im zatrudnia większą liczbę pracowników, tym spektrum usług jest bogatsze.

Mimo czasami występujących znacznych różnic, biblioteki które odpowiadały na ankietę, dużym wysiłkiem i nakładem pracy kadry bibliotecznej, sukcesywnie tworzą swoistą *knowledge space* macierzystych uczelni i stają się ważnym ogniwem budowania społeczeństwa informacyjnego i społeczeństwa wiedzy.

Literatura:

1. Baran S., *Wolny dostęp - czytelnictwo - przestrzeń biblioteczna*, „Bibliotekarz Warmińsko-Mazurski” [Dokument elektroniczny], nr 3/4 2009. Tryb dostępu: http://www.wbp.olsztyn.pl/bwm/3-4_09-ie/uwm.htm [data dostępu: 17.06.2013].
2. Dziołak M., Paszkiewicz D. (2012), *Stopień przygotowania wybranych bibliotek państwowych wyższych szkół zawodowych do obsługi użytkowników niepełnosprawnych. Wyniki ankietowe*. W: K. Stąpór (red.), *Czytelnik o specyficznych potrzebach w bibliotece : materiały z sympozjum dyrektorów bibliotek państwowych wyższych szkół zawodowych w Karkonoskiej Państwowej Szkole Wyższej, 5-6.09.2012*. Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Jelenia Góra, s. 68-87.
3. Dziołak M., Pykacz S. (2010), *Strategia rozwoju Biblioteki PWSZ im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej komponentem kompleksowego zarządzania przez jakość (TQM)*. W: A. Nowak, B. Ochodek (red.), *Biblioteka uczelniana biblioteką jakości*. Wydawnictwo PWSZ im. Stanisława Staszica w Pile, Piła, s. 71-90.
4. Szczygieł H. (2012), *Bariery w cyberprzestrzeni. Analiza dostępności stron internetowych bibliotek państwowych wyższych szkół zawodowych*. W: K. Stąpór (red.), *Czytelnik o specyficznych potrzebach w bibliotece: materiały z sympozjum dyrektorów bibliotek państwowych wyższych szkół zawodowych w Karkonoskiej Państwowej Szkole Wyższej, 5-6.09.2012*. Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze, Jelenia Góra, s. 68-87.
5. Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach. Dz. U. 1997 Nr 85 poz. 539 z późn. zm.
6. Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki. Dz. U. 2010 Nr 96, poz. 615.
7. Ustawa z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz zmianie niektórych innych ustaw. Dz. U. 2011 Nr 84, poz. 455.
8. Witrylak A. (2006), *Biblioteki państwowych wyższych szkół zawodowych - nowe ogniwo ogólnokrajowej sieci bibliotecznej*, „Biuletyn EBIB” [Dokument elektroniczny], nr 1/2006. Tryb dostępu: <http://www.ebib.info/2006/71/witrylak.php> [data dostępu: 14.05.2013].
9. Wojciechowski J. (2002), *Biblioteka akademicka: możliwe zmiany organizacji*. W: A. Jazdon, A. Chachlikowska (red. nauk.), *Stan i potrzeby polskich bibliotek uczelnianych: materiały z ogólnopolskiej konferencji naukowej Poznań, 13-15.11.2002*. Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, Poznań, s. 27-46.

CZĘŚĆ II

Mariusz Pyra

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Państwowe wyższe szkoły zawodowe jako element systemu szkolnictwa wyższego

Streszczenie

Szkolnictwo wyższe w Polsce jest jednym z najbardziej dynamicznie rozwijających się obszarów życia społecznego. W ciągu dwudziestu ostatnich lat przeszło ono znaczne ilościowe oraz instytucjonalne przemiany. Dotyczy to również specyficznego publicznego sektora edukacji – państwowych wyższych szkół zawodowych. Aktualnie funkcjonuje w Polsce 36 takich podmiotów edukacyjnych, które powstały zwłaszcza w miastach, które utraciły charakter stolicy województwa.

Celem artykułu jest historyczne przedstawienie systemu szkolnictwa wyższego w Polsce, a także architektury państwowej wyższej szkoły zawodowej, która jest już od 15 lat obecna na rynku usług edukacyjnych. Podstawową tezę pracy jest stwierdzenie, że państwowe wyższe szkoły zawodowe są istotną i integralną częścią całego publicznego sektora szkolnictwa wyższego w Polsce, w którym istnieją dwa rodzaje instytucji szkolnictwa wyższego: tradycyjne uniwersytety o orientacji akademickiej oraz szkoły wyższe o orientacji zawodowej. Przedstawiono także opis pozycji ustrojowej uczelni zawodowej jako instytucji sektora wiedzy. Zarysowane zostały również silne i słabe strony, szanse i zagrożenia szkół wyższych, pokazując jednocześnie wybrane dane dotyczące państwowego wyższego szkolnictwa zawodowego na tle całego szkolnictwa wyższego w Polsce.

Słowa kluczowe: PWSZ, szkolnictwo wyższe, rozwój edukacji, system edukacji

Wstęp

Edukacja i kształcenie jest przedmiotem troski każdego państwa, w tym również naszego kraju. To przecież kapitał intelektualny stał się w XXI wieku podstawowym czynnikiem wzrostu i źródłem bogactwa narodów. A więc wyzwaniem na przyszłość jest taka organizacja systemu szkolnictwa, aby kraj w świetle dynamicznie zachodzących zmian edukacyjnych na świecie, nie znalazł się w zapaści intelektualnej.

System oświaty w Polsce obejmuje przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, policealne i inne. Ustawa o systemie oświaty nie zalicza szkół wyższych do systemu oświaty. Art.4 ust.3 ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym” z dnia 27 lipca 2005r. stanowi, iż uczelnie, pełniąc misję odkrywania i przekazywania prawdy poprzez prowadzenie badań i kształ-

cenie studentów, stanowią integralną część narodowego systemu edukacji i nauki (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

W dobie gospodarki opartej na wiedzy, wiedza i innowacje nabierają coraz większego znaczenia w kreowaniu wzrostu gospodarczego. Rośnie znaczenie uczelni wyższej jako jednego z najważniejszych aktorów kształtujących rozwój lokalny i regionalny. Uczelnie oddziałują na miasta i regiony w zróżnicowany sposób.

Edukacja na poziomie wyższym jest jednym z czynników wpływających na wiele różnych aspektów życia społecznego i gospodarczego poszczególnych krajów na całym świecie. Poziom edukacji wyższej, jej jakość i struktura wpływają zarówno na życie osobiste i zawodowe indywidualnych osób, jak i na całe społeczeństwo (Drapińska 2013, s. 15).

Szkolnictwo wyższe w Polsce jest jednym z najbardziej dynamicznie rozwijających się obszarów życia społecznego. W ciągu dwudziestu ostatnich lat przeszło ono znaczne ilościowe oraz instytucjonalne przemiany. Dotyczy to również specyficznego publicznego sektora edukacji – państwowych wyższych szkół zawodowych. Aktualnie funkcjonuje w Polsce 36 takich podmiotów edukacyjnych, które powstały zwłaszcza w miastach, które utraciły charakter stolicy województwa.

Celem artykułu jest historyczne przedstawienie systemu szkolnictwa wyższego w Polsce, a także architektury państwowej wyższej szkoły zawodowej, która jest już obecna na rynku usług edukacyjnych 15 lat. Podstawową tezę pracy jest stwierdzenie, że państwowe wyższe szkoły zawodowe są istotną i integralną częścią całego publicznego sektora szkolnictwa wyższego w Polsce, w którym istnieją dwa rodzaje instytucji szkolnictwa wyższego: tradycyjne uniwersytety o orientacji akademickiej oraz szkoły wyższe o orientacji zawodowej. Przedstawiono także opis pozycji ustrojowej uczelni zawodowej jako instytucji sektora wiedzy. Zarysowane zostały również silne i słabe strony, szanse i zagrożenia szkół wyższych, wskazując jednocześnie główne problemy państwowego wyższego szkolnictwa zawodowego w Polsce.

W artykule do opisu i analizy danych wykorzystano następujące narzędzia:

- krytyczna analiza literatury i aktów prawnych,
- materiały źródłowe Głównego Urzędu Statystycznego oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- materiały dostępne na stronie systemu antyplagiatowego Plagiat.pl.

Ograniczone ramy niniejszego artykułu nie pozwoliły na dokładne i pełne omówienie wszystkich ważnych aspektów związanych z diagnozą publicznego wyższego szkolnictwa zawodowego na tle całego systemu szkolnictwa wyższego w Polsce. Autor ma jednak nadzieję, że artykuł ten stanowić będzie inspirację do dalszych badań nad rozwojem państwowych wyższych szkół zawodowych, a tematy dotyczące dalszego funkcjonowania tego sektora szkolnictwa znajdą swoje odzwierciedlenie w kolejnych publikacjach.

Charakterystyka systemu szkolnictwa wyższego w Polsce

Uczelnie to instytucje stare i długiego trwania. Szkolnictwo wyższe w Polsce datuje się od powołania Akademii Krakowskiej w 1364 roku, która była wzorowana na Uniwersytecie Bolońskim, a następnie Akademii Wileńskiej założonej w 1579 roku i Akademii Lwowskiej założonej w 1661 roku. W latach 1594-1784 prosperowała Akademia Zamojska. Kolejne uczelnie powstawały w Królestwie Polskim (Szulc 2007). W okresie dwudziestolecia wdrożono dwa akty prawne regulujące działalność szkolnictwa wyższego. Pierwszym była ustawa z 13 lipca 1920r. o szkołach akademickich (Dz. U. Nr 72 poz. 494 z 1920r.). Drugim ustawa o szkołach akademickich z 15 marca 1933r. (Dz. U. Nr 29 poz. 247 z 1933r.) na mocy, której znacznie zmniejszono uprawnienia uczelni na rzecz centralnej władzy oświatowej. Miano wyższych uczelni nosiło pięć uniwersytetów w pięciu miastach polskich tj. w Krakowie, Wilnie, Warszawie, Lwowie i w Poznaniu. Niestety i ta sytuacja nie trwała długo. Po wybuchu drugiej wojny światowej szkoły na terenach polskich, okupowanych przez Niemców zostały zlikwidowane. Wykładowcy prowadzili naukę podziemną. Po zakończeniu drugiej wojny światowej na powrót wznowiono działalność uniwersytetów, a dodatkowo powstawały nowe szkoły wyższe w kraju. Jednakże cechą charakterystyczną szkolnictwa wyższego w czasach PRL była uniformizacja organizacji i wzorów działania oraz pełna kontrola administracyjna i merytoryczna uczelni.

Sposób działania szkolnictwa wyższego, zarówno na szczeblu kraju, jak i na poziomie uczelni, w III Rzeczypospolitej Polskiej, reguluje akt prawny o randze ustawy. Pierwsze zmiany modelu szkolnictwa wyższego z czasów PRL wprowadziła Ustawa z dnia 12 czerwca 1990 roku o szkolnictwie wyższym. Ustawa ta częściowo zmieniała model i system polskiego szkolnictwa wyższego, natomiast znacząco zmieniała ustrój szkół wyższych. Istotne nowości wprowadzone w roku 1990 w stosunku do PRL-owskiego modelu szkolnictwa wyższego to:

- zezwolenie na ustanowienie szkół niepublicznych,
- przyzwolenie na działalność dochodową szkół wyższych,
- zmiana roli Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego.

Natomiast zmiana ustroju uczelni, czyli ich wewnętrznego ładu, polegała głównie na rozszerzeniu zakresu wolności akademickiej, autonomii uczelni, praw samorządu (Thieme 2009).

Kolejną ustawą z dnia 26 czerwca 1997 roku (Dz. U. Nr 96, poz. 590 z 1997r.) określono warunki tworzenia wyższych szkół zawodowych. W myśl tej ustawy podstawowe zadania uczelni zawodowej to kształcenie studentów w zakresie kierunków i specjalności zawodowych oraz przygotowanie ich do wykonywania zawodu. Powyższa ustawa regulowała ramy prawne funkcjonowania szkół zawodowych, czyli takich, które mają jedynie prawo do nadawania absolwentom tytułu zawodowego licencjata lub inżyniera.

Obecnie obowiązująca ustawa z 27 lipca 2005r. o nazwie „Prawo o szkolnictwie wyższym” (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.) powstała z połączenia ustawy o szkolnictwie wyższym i ustawy o wyższych szkołach zawodowych. Składa się

ona z 277 artykułów zgrupowanych w pięciu działach: system szkolnictwa wyższego, ustrój uczelni, pracownicy uczelni, studia i studenci, utrzymanie porządku i bezpieczeństwa na terenie uczelni.

W myśl obowiązującego prawa polskie uczelnie dzielą się na „akademickie” i „zawodowe”. Pierwsze z nich to uczelnie, w których przynajmniej jedna jednostka organizacyjna ma uprawnienie do nadawania stopnia naukowego doktora. Uczelnia zawodowa to taka, która prowadzi studia pierwszego lub drugiego stopnia albo jednolite studia magisterskie, ale nie ma uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora.

Tabela 1. Podstawowe zadania szkół wyższych

- Kształcenie studentów w celu zdobywania i uzupełniania wiedzy oraz umiejętności niezbędnych w pracy zawodowej;
- Wychowywanie studentów w poczuciu odpowiedzialności za państwo polskie, za umacnianie zasad demokracji i poszanowanie praw człowieka;
- Prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych oraz świadczenie usług badawczych*;
- Kształcenie i promowanie kadr naukowych*;
- Upowszechnianie i pomnażanie osiągnięć nauki, kultury narodowej i techniki, w tym poprzez gromadzenie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych i informacyjnych;
- Prowadzenie studiów podyplomowych, kursów i szkoleń w celu kształcenia nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy w systemie uczenia się przez całe życie;
- Stwarzanie warunków do rozwoju kultury fizycznej studentów;
- Działanie na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych;
- Stwarzanie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia i w badaniach naukowych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ustawy z dnia 27.07.2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym

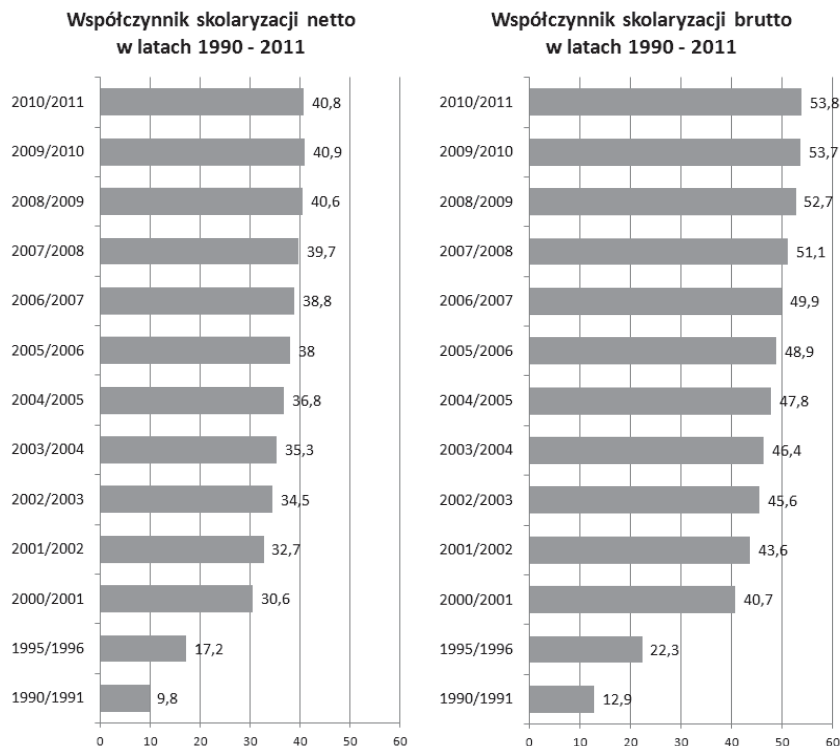
* Uczelnia zawodowa prowadząca wyłącznie studia pierwszego stopnia nie jest obowiązana do wykonywania tego zadania

W 2011 roku w Polsce istniało 464 uczelni, w tym 133 uczelni publicznych, i 331 niepublicznych. Wśród uczelni publicznych było: 2 podległe Ministerstwu Infrastruktury, 19 podległych Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego (8 uczelni artystycznych, 8 uczelni muzycznych, 3 uczelnie teatralne), 5 podległych Ministerstwu Obrony Narodowej, 2 podległe Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, 10 podległych Ministerstwu Zdrowia oraz 95 podległych Ministerstwu Nauki i Szkolnictwa Wyższego (17 uniwersytetów, 18 uczelni technicznych, 7 uczelni rolniczych, 5 uczelni ekonomicznych, 5 uczelni pedagogicznych, 6 akademii wychowania fizycznego, 1 akademia teologiczna, 36 państwowych wyższych szkół zawodowych) (MNiSW 2012).

Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce

Głównym wyzwaniem dla systemu szkolnictwa wyższego w okresie transformacji był rosnący popyt na wyższe wykształcenie, który doprowadził do jego masowości, choć w różnym stopniu w różnych krajach i częściach świata. Upowszechnienie szkolnictwa wyższego w Polsce, które wynikało od strony poda-

zowej z inicjatywy zarówno szkół państwowych, jak i prywatnych, spowodowało przede wszystkim zmiany ilościowe w sektorze edukacyjnym. Miarą powszechności kształcenia są współczynniki skolaryzacji. W okresie ostatnich dziewiętnastu lat współczynniki skolaryzacji w szkolnictwie wyższym wzrosły ponad czterokrotnie. Współczynnik skolaryzacji brutto jest to (wyrażony procentowo) stosunek wszystkich osób uczących się na danym poziomie do całej populacji (według stanu w dniu 31 grudnia) osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia. Współczynnik skolaryzacji brutto wzrósł z 12,9% w roku akademickim 1990/1991 do 53,8% w roku akademickim 2010/2011. Współczynnik skolaryzacji netto to stosunek liczby studentów w nominalnym wieku kształcenia na danym poziomie do liczby ludności zdefiniowanej, jak przy współczynniku skolaryzacji brutto, czyli do całej populacji osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia. Współczynnik skolaryzacji netto wzrósł z 9,8% w roku akademickim 1990/1991 do 40,8% w roku akademickim 2010/2011.

Wykres 1. Współczynnik skolaryzacji brutto i netto w szkolnictwie wyższym w Polsce w latach 1990 - 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS 2011

Polskie szkolnictwo wyższe przeżywa obecnie znaczne trudności. Z jednej strony mamy do czynienia z nasyceniem rynku w instytucje szkolnictwa wyższego, zarówno publiczne, jak i niepubliczne. Z drugiej zaś od kilku lat obserwuje się zmniejszanie tradycyjnie rozumianego rynku usług edukacyjnych – abiturientów, wywołane przez niż demograficzny. Prezes fundacji edukacyjnej Perspektywy Waldemar Siwiński uważa, że w najtrudniejszej sytuacji są prywatne uczelnie kształcące na poziomie licencjackim. Pokazał to tegoroczny ranking szkół wyższych w Polsce, z którego w ciągu roku zniknęło 30 szkół niepublicznych. Dodatkowo okazuje się, że prywatne szkoły licencjackie przegrywają walkę z państwowymi wyższymi szkołami zawodowymi, bo pwsz – y mogą liczyć na pieniądze z budżetu państwa. Dlatego w najbliższych latach nieunikniona wydaje się być silna konkurencja, zwłaszcza jakościowa w sektorze szkolnictwa wyższego.

Jednym z takich mechanizmów zewnętrznych, odgrywającym istotną rolę jest Proces Boloński. Jego głównym celem jest standaryzacja w zakresie zasad organizacji kształcenia w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego. Wprowadzenie standaryzacji usług edukacyjnych dokonuje się po to, aby mogła następować swoboda w przepływie kapitału intelektualnego i związanej z nim wiedzy, który to kapitał niezależnie od państwa członkowskiego byłby na porównywalnym poziomie, a zdobyte wykształcenie i wiedza były honorowane i uznawalne (Dworak i in., 2011).

Deklaracja Bolońska wytycza następujące kierunki działania:

- Przyjęcie systemu zunifikowanej struktury studiów dwu- i trzystopniowych;
- Programy studiów umożliwiające osiągnięcie efektów kształcenia;
- Wprowadzenie europejskiego punktowego systemu rozliczania osiągnięć studentów (ECTS) jako odpowiedniego środka promowania jak największej mobilności studentów;
- Promocję mobilności zarówno studentów, jak i pracowników;
- Wprowadzenie porównywalności stopni zawodowych i naukowych, a także dyplomów;
- Rozwój kształcenia ustawicznego;
- Współpracę w celu zapewnienia jakości kształcenia;
- Ukierunkowanie na klienta organizacji, jakim dla uczelni jest student.

Szczególnie istotnym punktem wydaje się być proces ujednolicania efektów kształcenia, dla którego dokumentem źródłowym jest Ramowa Struktura Kwalifikacji Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego, a także wynikające z niej wytyczne do wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji. Mają one za zadanie odejście od usztywnionych standardów kształcenia na rzecz projektowania indywidualnej usługi opartej o potrzeby i oczekiwania rynku pracy. Jest to narzędzie tworzenia opisów ścieżek edukacyjnych formułowanych w kontekście efektów kształcenia, czyli wymagań. Krajowe Ramy Kwalifikacyjne wprowadzają trzy wymiary efektów kształcenia:

1. Wiedza dziedzinowa – teoretyczna, faktograficzna w zakresie określonej dyscypliny naukowej;

2. Umiejętności – procesy umysłowe, koncepcyjne, praktyczne polegające na zdolnościach manualnych czy biegłości w zakresie zastosowania metod i narzędzi w celu praktycznego wykorzystania wiedzy;

3. Kompetencje personalne – społeczne, umiejętności pracy zespołowej, współdziałania, koordynacji, współpracy, a nie rywalizacji (Dworak i in., 2011).

Nie należy też zapominać o czynnikach mających wpływ na zewnętrzny ład akademicki, takich jak:

- Nadzór ministerialny lub właścicielski;
- Działalność instytucji typu: Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Polska Komisja Akredytacyjna, Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów, Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Konferencja Rektorów Zawodowych Szkół Polskich;
- System finansowania polskiego szkolnictwa wyższego

Zdaniem W. Mendysa finanse stanowią najbardziej wrażliwe miejsce systemu organizacyjnego szkolnictwa wyższego (Mendys 2009).

Źródła finansowania działalności edukacyjnej oparte są zarówno na dotacjach państwowych, jak i na chesnym pobieranym od studentów. Oprócz opłat uczelnie mogą osiągać przychody również z projektów badawczych, środków unijnych, działalności gospodarczej, ze świadczonych usług itd.

Finansowanie szkolnictwa wyższego w Polsce jest oparte na dwóch aktach prawnych:

- Prawo o szkolnictwie wyższym z 27 lipca 2005r.
- Ustawa z 30 kwietnia 2010r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U Nr 96, poz. 615 z 2010).

Wydatki budżetowe w zakresie szkolnictwa wyższego przeznaczone są głównie na wydatki bieżące, w których zasadniczy udział mają dotacje podmiotowe na realizację zadań szkół wyższych w obszarze działalności dydaktycznej oraz w ramach pomocy materialnej dla studentów i doktorantów.

W Polsce do tej pory obowiązywała nieefektywna parametryczna metoda alokacji dotacji państwowych na podstawie formuł matematycznych, zwanych algorytmami. Największą wadą tego rozwiązania jest brak mechanizmu racjonalnej alokacji środków dla uczelni i wewnątrz uczelni. Tradycyjne zmienne stosowane w formułach alokacyjnych, czyli algorytmach, podobnie jak zmienne w procesie oceny jakości i akredytacji, dotyczą „wejścia” do systemu edukacji, dotyczą zasobów, którymi dysponuje uczelnia, a nie rezultatów procesu edukacyjnego, czyli wyjścia.

Być może korzystne zmiany w tym zakresie wprowadzi nowa reforma szkolnictwa wyższego. Dodatkowe finansowanie szkolnictwa wyższego w większym stopniu będzie zależeć od jakości kształcenia studentów i badań naukowych. Utrzymany zostanie dotychczasowy sposób finansowania uczelni z zachowaniem corocznej waloryzacji. Jednocześnie coraz więcej funduszy będzie rozdzielanych w drodze konkursów i kierowanych do najlepszych jednostek. Ponadto dodatkowe środki będą otrzymywać najlepsze uczelnie publiczne i niepubliczne, które uzyskają status Krajowych Naukowych Ośrodków Wiedzących (KNOW). Dodatkowe środki trafią do wybitnych uczonych, młodych naukowców, doktorantów i studentów (Pyra 2011, s. 293).

Nowelizacja ustawy o zasadach finansowania nauki oznacza przyspieszenie konsolidacji i restrukturyzacji jednostek w silniejsze jednostki naukowe. Wzmacnianie potencjału jednostek posiadających dużą infrastrukturę badawczą, zgodnie z nakreśloną Polską Mapą Drogową Infrastruktury Badawczej, będzie dla państwa sprawą priorytetową.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego zamierza konsekwentnie wspierać wyróżniające się jednostki naukowe, m.in. poprzez wzmacnianie mechanizmów pro jakościowych w systemie finansowania. Niezbędne są też zmiany w przyznawaniu środków na promocję polskiej nauki. Nowe regulacje spowodują m.in. możliwość intensywniejszego wspierania działalności towarzystw naukowych i fundacji działających na rzecz nauki, a także instytucji kultury, prowadzących działalność upowszechniającą naukę. Wyniki pracy polskich naukowców, wynalazki, dorobek polskiej nauki mają być szerzej nagłaśniane, a informacja o wydatkowaniu pieniędzy na naukę winna być jawna (www.nauka.gov.pl).

Ciekawe rozwiązania przedstawiła Fundacja Rektorów Polskich w projekcie środowiskowym „Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego: 2010-2020. Zostały tutaj zdefiniowane trzy misyjne obszary funkcjonalne szkolnictwa wyższego, a mianowicie: działalność edukacyjna, działalność naukowa i badawczo – rozwojowa oraz współdziałanie uczelni z otoczeniem. Przekłada się to na wiele konkretnych celów, m.in.:

- dostosowanie systemu kształcenia do zmieniających się potrzeb społecznych;
- podniesienie jakości kształcenia w warunkach jego masowości;
- zwiększenie produktywności działalności naukowo – badawczej szkolnictwa wyższego;
- zwiększenie efektywności działalności naukowo – badawczej pracownika naukowego;
- rozszerzenie służebnej roli uczelni względem społeczeństwa;
- zwiększenie stopnia umiędzynarodowienia polskiego szkolnictwa wyższego i poprawa pozycji polskich uczelni w skali międzynarodowej (Pyra 2011, s. 294).

Tabela 2. Finansowanie szkolnictwa wyższego i nauki zgodnie z zasadą 4 x 1%

	Środki budżetowe		Środki pozabudżetowe	
	Obecnie	Zgodnie z wnioskiem	Obecnie	Zgodnie z wnioskiem
Szkolnictwo wyższe	0,88%	1%	0,4%	1%
Nauka	0,34%	1%	0,2%	1%

Źródło: J. Woźnicki, Projekt środowiskowy – Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego: 2010-2020, Fundacja Rektorów Polskich

Polska nauka i szkolnictwo wyższe w ostatnich latach zmieniają dynamicznie swoje oblicze. Jest to przede wszystkim efekt inwestycji w nowoczesną infrastrukturę naukowo – dydaktyczną, finansowanych łączną kwotą 26 338 709

343,97 zł. Nowe laboratoria, wirtualne biblioteki, powstające centra naukowe i nowoczesne kampusy nie ustępują zagranicznym ośrodkom. „Mapa inwestycji w obszarze nauki i szkolnictwa wyższego” pokazuje, że Polska staje się coraz atrakcyjniejszym miejscem do studiowania i prowadzenia badań naukowych. Inwestycje te dotyczą wszystkich województw, obejmują różnego rodzaju uczelnie (w tym także państwowe wyższe szkoły zawodowe) aż w 25 obszarach.

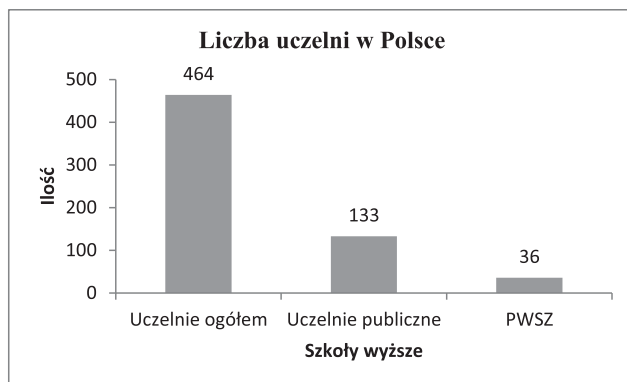
Tabela 3. Inwestycje wg obszarów wiedzy w całej Polsce (stan na 15.10.2012)

Obszar wiedzy	Wartość inwestycji (zł)
Obszar nauk technicznych	9 454 987 437,88
Obszar nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej	3 660 396 488,85
Obszar nauk ścisłych	1 776 992 261,27
Obszar nauk społecznych	1 424 181 062,24
Obszar nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych	1 335 416 918,88
Biblioteka	1 260 880 353,07
Obszar nauk humanistycznych	1 126 700 428,82
Obszar nauk przyrodniczych	1 075 569 654,29
Obszar nauk ścisłych i przyrodniczych	905 673 974,31
Pozostałe	899 093 097,64
Obszar sztuki	687 453 171,42
Infrastruktura towarzysząca	587 350 611,01
Instytucje otoczenia biznesu	473 555 711,15
Infrastruktura sportowa	362 962 700,62
Informatyzacja	295 592 109,82
Obszar nauk ścisłych i technicznych	289 047 566,67
Energo-/termomodernizacja	224 152 833,85
E-biblioteka	143 323 086,68
Obszar nauk humanistycznych i społecznych	108 662 721,50
Obszar nauk technicznych i biblioteka	101 296 583,87
Obszar nauk społecznych i sztuki	86 894 383,64
Informatyzacja/telemedycyna	29 437 603,39
Obszar nauk humanistycznych i biblioteka	18 663 407,00
Informatyzacja i biblioteka	9 186 800,00
Obszar nauk społecznych oraz infrastruktura sportowa	1 238 376,10

Źródło: <http://www.nauka.gov.pl/szkolnictwo-wyzsze/inwestycje-w-obszarze-nauki-i-szkolnictwa-wyzszego/>

Sektor publicznego wyższego szkolnictwa zawodowego – analiza wybranych danych

Pod koniec XX wieku, po wprowadzeniu reformy edukacyjnej i administracyjnej, stworzono warunki dla powstania i rozwoju specyficznego publicznego sektora edukacji na poziomie wyższych studiów I stopnia (studia licencjackie i inżynierskie) – państwowych wyższych szkół zawodowych. Na szczególne podkreślenie zasługuje wkład samorządów w powstawanie i rozwój publicznych uczelni zawodowych, co umożliwiły przepisy ustawy z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych, a następnie ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym. Aktualnie funkcjonuje w Polsce 36 takich podmiotów edukacyjnych, co stanowi 7,75% wszystkich uczelni w kraju i 27% uczelni publicznych.

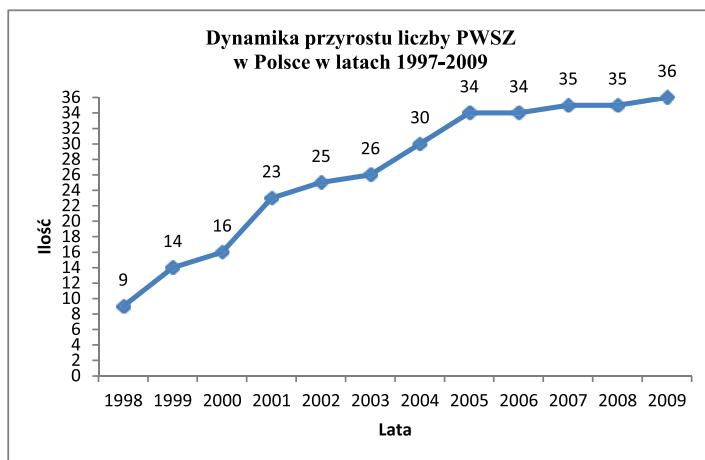

Wykres 2. Liczba uczelni w Polsce (stan w dniu 31.12.2011)

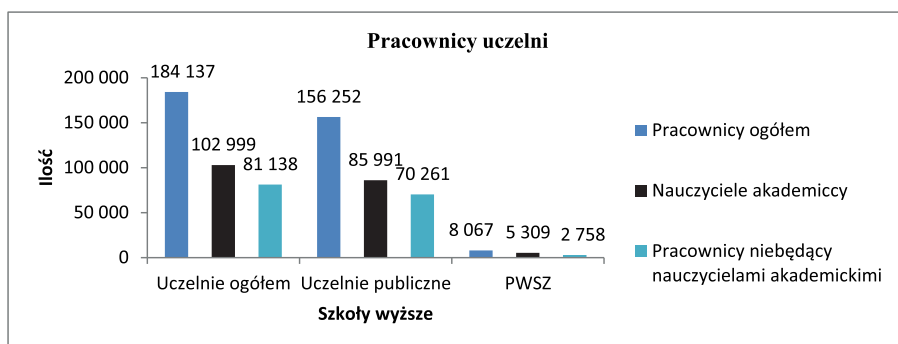
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MNiSW

Państwowe wyższe szkoły zawodowe istnieją w 15 województwach. Najwięcej po 5 w województwie podkarpackim i wielkopolskim, natomiast nie ma żadnej w województwie pomorskim.

Pierwsza uczelnia zawodowa, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie, powstała 19 maja 1998 roku, natomiast najmłodszą jest Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koszalinie, która powstała 1 października 2009 roku. Największy przyrost PWSZ miał miejsce w 1998 roku kiedy to powstało 9 takich instytucji, a także w 2001 roku, wówczas powstało 7 uczelni zawodowych.

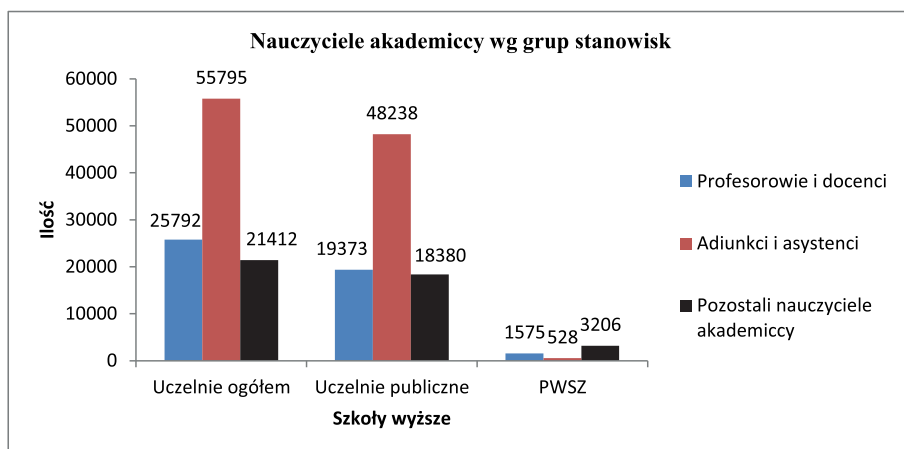

Wykres 3. Dynamika przyrostu liczby PWSZ w Polsce
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MNiSW

Wykres 4. Pracownicy uczelni (stan w dniu 31.12.2011)
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MNiSW

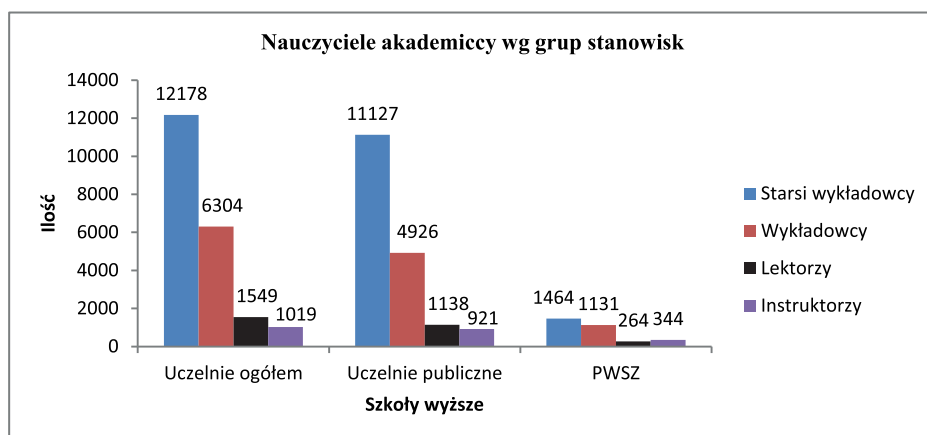
Liczba pracowników w sektorze publicznego wyższego szkolnictwa zawodowego wynosi 8067, co stanowi 4,38% pracowników wszystkich uczelni w kraju i 5,16% pracowników uczelni publicznych. Wśród nich jest 5309 nauczycieli akademickich w sektorze publicznego wyższego szkolnictwa zawodowego, co stanowi 5,15% nauczycieli akademickich wszystkich uczelni w kraju i 6,17% nauczycieli akademickich uczelni publicznych. Natomiast liczba pracowników niebędących nauczycielami akademickimi w sektorze publicznego wyższego szkolnictwa zawodowego wynosi 2758, co stanowi 3,4% pracowników niebędących nauczycielami akademickimi wszystkich uczelni w kraju i 3,92% pracowników niebędących nauczycielami akademickimi uczelni publicznych.

Wykres 5. Nauczyciele akademicki wg grup stanowisk (stan w dniu 31.12.2011)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MNiSW

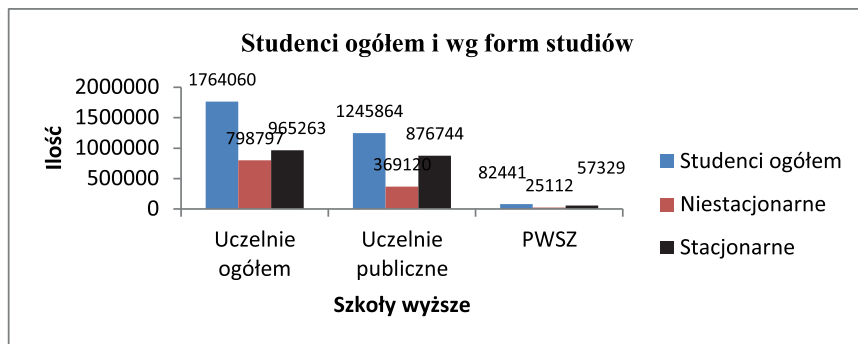
Liczba nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach profesorów i docentów w sektorze publicznego wyższego szkolnictwa zawodowego wynosi 1575, co stanowi 6,1% profesorów i docentów wszystkich uczelni w kraju i 8,13% profesorów i docentów uczelni publicznych. Adiunktów i asystentów w sektorze publicznego wyższego szkolnictwa zawodowego jest 528, co stanowi 0,94% adiunktów i asystentów wszystkich uczelni w kraju i 1,09% adiunktów i asystentów uczelni publicznych. Natomiast liczba pozostałych nauczycieli akademickich w sektorze publicznego wyższego szkolnictwa zawodowego wynosi 3206, co stanowi 14,97% pozostałych nauczycieli akademickich wszystkich uczelni w kraju i 17,44% pozostałych nauczycieli akademickich uczelni publicznych.

Wykres 6. Nauczyciele akademicki wg grup stanowisk (stan w dniu 31.12.2011)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MNiSW

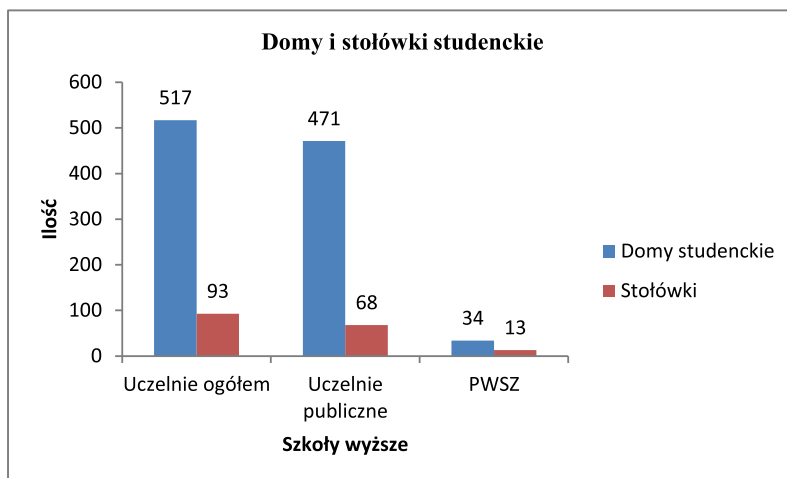
Liczba nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach starszych wykładowców w sektorze publicznego wyższego szkolnictwa zawodowego wynosi 1464, co stanowi 12,02% starszych wykładowców wszystkich uczelni w kraju i 13,16% starszych wykładowców uczelni publicznych. Wykładowców w sektorze publicznego wyższego szkolnictwa zawodowego jest 1131, co stanowi 17,94% wykładowców wszystkich uczelni w kraju i 22,79% wykładowców uczelni publicznych. Natomiast liczba lektorów (pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych) w sektorze publicznego wyższego szkolnictwa zawodowego wynosi 264, co stanowi 17,04% lektorów wszystkich uczelni w kraju i 23,2% lektorów uczelni publicznych. Zaś liczba instruktorów w sektorze publicznego wyższego szkolnictwa zawodowego wynosi 344, co stanowi 33,76% instruktorów wszystkich uczelni w kraju i 37,35% instruktorów uczelni publicznych.

Wykres 7. Studenci ogółem i wg form studiów (stan w dniu 30.11.2011)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MNiSW

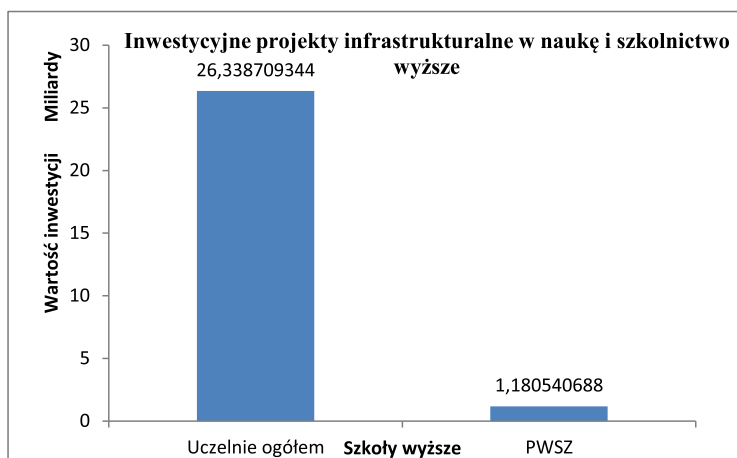
Liczba studentów w sektorze publicznego wyższego szkolnictwa zawodowego wynosi 82441, co stanowi 4,67% studentów wszystkich uczelni w kraju i 6,62% studentów uczelni publicznych. W tym studenci studiów niestacjonarnych w sektorze publicznego wyższego szkolnictwa zawodowego to 25112, co stanowi 3,14% studentów studiów niestacjonarnych wszystkich uczelni w kraju i 6,8% studentów studiów niestacjonarnych uczelni publicznych. Liczba studentów studiów stacjonarnych w sektorze publicznego wyższego szkolnictwa zawodowego wynosi 57329, co stanowi 5,94% studentów studiów stacjonarnych wszystkich uczelni w kraju i 6,54% studentów studiów stacjonarnych uczelni publicznych.

Wykres 8. Domy i stołówki studenckie (stan w dniu 30.11.2011)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MNiSW

W sektorze publicznego wyższego szkolnictwa zawodowego funkcjonują 34 domy studenckie, co stanowi 6,58% domów studenckich wszystkich uczelni w kraju i 7,22% domów studenckich uczelni publicznych. Natomiast liczba stołówek w sektorze publicznego wyższego szkolnictwa zawodowego wynosi 13, co stanowi 13,98% stołówek wszystkich uczelni w kraju i 19,12% stołówek uczelni publicznych.

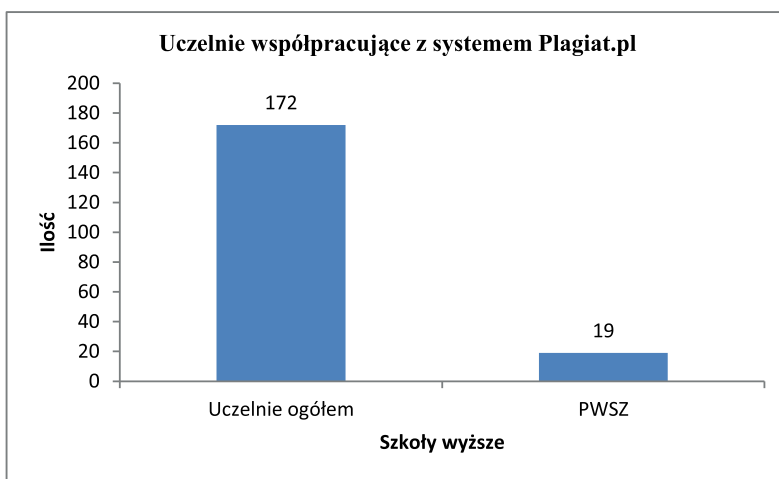

Wykres 9. Inwestycyjne projekty infrastrukturalne w nauce i szkolnictwo wyższe (stan w dniu 15.10.2012)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MNiSW

Wartość inwestycyjnych projektów infrastrukturalnych w naukę i szkolnictwo wyższe w sektorze publicznego wyższego szkolnictwa zawodowego w 2012r. wynosi 1 180 540 688,00 zł, co stanowi 4,48% wartości inwestycyjnych projektów infrastrukturalnych w naukę i szkolnictwo wyższe wszystkich uczelni w kraju.

Największy strumień pieniędzy w sektorze państwowego wyższego szkolnictwa zawodowego kierowany był na inwestycje w obszarze nauk technicznych na łączną wartość 289 719 298,98 zł, co stanowi prawie 3,1% wszystkich inwestycji w tym obszarze. Kolejno największa druga i trzecia wartość inwestycji w sektorze państwowego wyższego szkolnictwa zawodowego dotyczy obszaru pozostałe i infrastruktura towarzysząca. Obszar pozostałe w sektorze państwowego wyższego szkolnictwa zawodowego, który obejmuje m.in. takie inwestycje, jak: rozbudowa, przebudowa, modernizacja budynków, zakup wyposażenia dydaktycznego, otrzymał łączną kwotę w wysokości 282 191 602,73 zł, co stanowi 31,39% wszystkich inwestycji w tym obszarze. Na infrastrukturę towarzyszącą w sektorze państwowego wyższego szkolnictwa zawodowego, który obejmuje m.in. takie inwestycje, jak: adaptacja budynków domu studenta, budowa dróg i chodników wewnętrznych, utworzenie centrum dydaktycznego, przeznaczono kwotę w wysokości 174 458 901,26 zł, co stanowi 29,70% wszystkich inwestycji w tym obszarze.

Wykres 10. Uczelnie współpracujące z serwisem Plagiat.pl (stan w dniu 31.01.2013)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji zamieszczonych na stronie internetowej www.plagiat.pl

W styczniu 2013 roku z serwisem Plagiat.pl w jednej z trzech kategorii (złota – oznacza, że system Plagiat.pl chroni oryginalność wszystkich prac dyplomowych broniących na uczelni; srebrna – oznacza, że chronione są wszystkie prace dyplomowe powstające w niektórych jednostkach uczelni; brązowa – oznacza,

że uczelnia zapewnia swoim pracownikom korzystanie z serwisu w wybrany przez nich sposób) współpracowały 172 polskie uczelnie publiczne i niepubliczne, co stanowi 37,07% wszystkich uczelni w Polsce. W tym czasie procedurę antyplagiatową z wykorzystaniem systemu Plagiat.pl stosowało 19 państwowych wyższych szkół zawodowych, co stanowi 52,77% całego sektora publicznego wyższego szkolnictwa zawodowego.

Podsumowanie

W XXI wieku system szkolnictwa wyższego powinien być przygotowany na nowe wyzwania i pojawiające się oczekiwania ze strony społeczeństwa globalnego. Podobnie jak w przeszłości instytucje edukacyjne są postrzegane jako te najbardziej elastyczne i zdolne do przystosowywania się do zmieniających się warunków otoczenia. Każda organizacja może w różny sposób reagować na pojawiające się zmiany. Można je przeczekać – pasywna postawa lub poszukiwać nowych rozwiązań, szybciej dostosowywać się do wymogów rynkowych – aktywna postawa. Zwrócił na to uwagę R. Dunkin stwierdzając, że w aktualnych warunkach, aby odnieść sukces, uczelnia musi działać zgodnie z duchem przedsiębiorczości i być konkurencyjna w sposób agresywny. Otwarte pozostaje pytanie, czy to, czego naucza się w szkołach wyższych, odpowiada na zapotrzebowanie zgłaszane przez przedsiębiorcze społeczeństwo? Ośrodki akademickie to instytucje przekazujące i kreujące wiedzę, ale warunkiem do zdobycia i utrzymania wysokiego poziomu innowacyjności nie jest wyłącznie prowadzenie specjalistycznych badań. Sukces zasadza się na ich praktycznej aplikacji, na wdrażaniu otrzymanych rezultatów do działalności ekonomicznej. To stanowi podstawę generowania wzrostu w dojrzałych gospodarkach. Nowa wiedza i idee, które pozostają oderwane od innowacji, są z ekonomicznego punktu widzenia całkowicie bezużyteczne (Marszałek 2010, s. 200).

Szkolnictwo wyższe w Polsce jest jednym z najbardziej dynamicznie rozwijających się obszarów życia społecznego. W ciągu dwudziestu trzech ostatnich lat przeszło ono znaczne ilościowe oraz instytucjonalne przemiany.

W Polsce na studia idzie co roku około 70 proc. wszystkich maturzystów. W sytuacji tak dużego upowszechnienia wyższej edukacji, co samo w sobie stanowi społeczną wartość, potrzebujemy mechanizmów prawnych, które pozwolą zapewnić wysoką jakość studiów. Warto tutaj zaznaczyć, iż ponad połowa państwowych wyższych szkół zawodowych wprowadziło i stosuje odpowiednie procedury antyplagiatowe, kontrolując w ten sposób oryginalność broniących prac na tych uczelniach.

Rząd proponuje wyraźne zróżnicowanie misji uczelni. Potrzebujemy zarówno uczelni akademickich, nastawionych na badania naukowe i angażujących w nie studentów, jak i uczelni zawodowych, nastawionych na jak najlepsze przygotowanie absolwentów do wyzwań rynku pracy. Zawodowe nie znaczy gorsze, rola i prestiż takich uczelni rośnie w świecie. Jednak niektóre kraje odczuwają dotkliwie problem zagrożenia młodych bezrobociem. Dziś zawodowa edukacja może stanowić skuteczny sposób walki z bezrobociem wśród młodej generacji. (www.nauka.gov.pl).

Ponadto, jak pokazują dane Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz 15-letnie doświadczenie PWSZ-ty stał się integralnym i ważnym segmentem systemu szkolnictwa wyższego w Polsce. Doprowadziły do ożywienia i „uaktualnienia” lokalnych rynków pracy. Szkoły zawodowe w dynamiczny sposób reagują na potrzeby lokalnych środowisk i zakładów pracy. Podnoszą także ogólny poziom intelektualny społeczeństwa.

Nowe propozycje reform proponowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego sugerują, by te wydziały uczelni, które nie mają uprawnień do doktoryzowania i nie kształcą własnej kadry, koncentrowały się głównie na prowadzeniu studiów o profilu praktycznym z obowiązkowymi trzymiesięcznymi praktykami, zaś uczelnie i wydziały, które mają naukowy potencjał, promują nowych doktorów i doktorów habilitowanych, będą mogły prowadzić zarówno kierunki praktyczne, jak i te najbardziej prestiżowe, ogólnoakademickie. Propozycja ta jest warta rozważenia. Natomiast nie można zapominać, że w stosunku do PWSZ niezbędne są także aktywne działania państwa w trzech obszarach:

1. Zapewnienie PWSZ-om możliwości rozwoju własnych kadr dydaktyczno – naukowych co wymaga niezbędnego wsparcia dla realizacji wybranych badawczych funkcji uczelni.

2. Wprowadzenie rozwiązań motywujących pracodawców do rozwijania systemu praktyk dla studentów profilu praktycznego, realizowanych przede wszystkim w PWSZ-ach.

3. Wsparcie PWSZ-ów w zakresie rozwoju studiów dla osób w wieku 40+ w ramach programu kształcenia ustawicznego (Siwiński 2013).

Wydaje się być słuszne, że należy iść w kierunku wzmocnienia w Polsce z jednej strony tego, co elitarne, a więc szkolnictwa akademickiego, a z drugiej tego, co egalitarne, a więc szkolnictwa zawodowego. To powinno sprzyjać potrzebie niwelowania różnicy jaka dzieli jeszcze Polskę od światowej czołówki.

Literatura:

1. Drapińska A. (2013), *Zarządzanie relacjami na rynku usług edukacyjnych szkół wyższych*. PWN, Warszawa.
2. Goranczewski B. (2011), *Zarządzanie jakością w uczelni wyższej. Ujęcie holistyczne*. W: Dworak J., Jaworski J. (red.), *Zarządzanie szkołą wyższą. Dylematy i wyzwania*. Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku, Gdańsk.
3. Jagielski P., Żebrowska E. (2012), *Szkolnictwo wyższe 2011. Dane podstawowe*. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Warszawa.
4. Marszałek A. (2010), *Rola uczelni w regionie*. Difin, Warszawa.
5. Mendys W. (2009), *Mienie i finanse szkół wyższych*. W: Waltoś S., Rozmus A. (red.), *Szkolnictwo wyższe w Polsce. Ustrój – prawo – organizacja*. Wyd. WSliZ w Rzeszowie, Rzeszów.

6. Pyra M. (2011), *Budżet zadaniowy a finansowanie państwowego szkolnictwa wyższego w Polsce*. W: Siedlecka A. (red.), *Budżet zadaniowy jako nowoczesne narzędzie zarządzania gospodarką narodową*. PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, Biała Podlaska.
7. Siwiński W. (2013), *PWSZ. Raport 15-lecia*. Fundacja Edukacyjna Perspektywy.
8. Szulc T. (2007), *Jakość kształcenia w szkołach wyższych*. Politechnika Wrocławska, Wrocław.
9. Thieme J.K. (2009), *Szkolnictwo wyższe. Wyzwania XXI wieku*. Difin, Warszawa.
10. Woźnicki J. (2010), *Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego: 2010-2020. Przedstawienie projektu środowiskowego*. W: J. Brzeziński (red.), *Nauka 1/2010*, PAN, Warszawa.
11. Ustawa z dnia 27 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).
12. <http://www.nauka.gov.pl/ministerstwo/aktualnosci/aktualnosci/arttykul/rozpoczynamy-konsultacje-projektu-zmian-w-szkolnictwie-wyzzszym-i-w-nauce>
13. <http://www.nauka.gov.pl/szkolnictwo-wyzzsze/inwestycje-w-obszarze-na-uki-i-szkolnictwa-wyzzszego>
14. <http://www.plagiat.pl>
15. http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/e_not_nt_szkol_wyzzszych_w_Polsce.pdf

Liczba znaków ze spacjami: 36 361

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie – integralny element miasta i regionu

Streszczenie

Punktem zwrotnym funkcjonowania polskich uczelni wydaje się być 2005 rok, w którym z jednej strony weszła w życie ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, z drugiej natomiast liczba studentów osiągnęła maksimum. Od tego czasu system szkolnictwa wyższego, za sprawą kolejnych aktów wykonawczych do ustawy, nowelizacji samej ustawy oraz wytycznych Polskiej Komisji Akredytacyjnej, staje się coraz bardziej sformalizowany, a liczba studentów systematycznie maleje. Państwowe wyższe szkoły zawodowe, stanowiące część tego systemu, stają przed coraz poważniejszymi wyzwaniami i borykają się z coraz trudniejszymi problemami. Nie zmienia to jednak faktu, że uczelnie te, w mniejszym lub większym stopniu, wpisały się już w pejzaż miast i regionów, w których funkcjonują. Struktura i treść niniejszego opracowania zostały podporządkowane osiągnięciu dwóch celów. Po pierwsze, zmierzają do zaprezentowania Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie, która w roku akademickim 2012/2013 obchodzi 15-lecie swojej działalności. W związku z tym, w pierwszej części artykułu przedstawiona została geneza powstania uczelni, jej historia, obecna struktura organizacyjna oraz dwa szczególnie istotne obszary funkcjonowania tj. kształcenie oraz współpraca z otoczeniem. Ta część opracowania została wzbogacona prezentacją aktualnych kierunków rozwoju PWSZ w Koninie wynikających ze strategii Uczelni oraz strategii rozwoju poszczególnych wydziałów. Po drugie, struktura i treść artykułu zostały zdeterminowane próbą ustalenia, w jakim stopniu i aspekcie funkcjonowanie PWSZ w Koninie wpływa na rozwój miasta Konina i regionu konińskiego. W drugiej części artykułu zostały zatem zaprezentowane wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród przedstawicieli przedsiębiorstw i instytucji zlokalizowanych w mieście i regionie na temat roli i znaczenia Uczelni dla rozwoju społeczno-gospodarczego Wielkopolski Wschodniej.

Słowa kluczowe: PWSZ Konin, cele kształcenia, współpraca z otoczeniem, rozwój miasta i regionu

Wstęp

Pierwsze państwowe wyższe szkoły zawodowe powstały w 1998 roku w oparciu o ustawę z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych¹, a ich podstawowym zadaniem było kształcenie studentów w celu przygotowania

¹ Dz.U. z 1997 r. Nr 96, poz. 590.

do wykonywania zawodu, uzupełnienia specjalistycznej wiedzy i umiejętności zawodowych oraz przekwalifikowania w zakresie danej specjalności zawodowej². W ciągu 15 lat funkcjonowania tych uczelni zaszły istotne zmiany społeczne, gospodarcze, kulturowe i technologiczne, które wpłynęły na funkcjonowanie całego systemu szkolnictwa wyższego w Polsce. Wpływ ten jest dostrzegalny przede wszystkim w sferze regulacyjnej i sferze demograficznej. Punktem zwrotnym wydaje się być 2005 rok, w którym z jednej strony weszła w życie ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym³, z drugiej natomiast liczba studentów osiągnęła maksimum – 1 940 tys. osób⁴. Od tego czasu sektor szkolnictwa wyższego, za sprawą kolejnych aktów wykonawczych do ustawy, nowelizacji samej ustawy oraz wytycznych Polskiej Komisji Akredytacyjnej, staje się coraz bardziej biurokratyzowany i sformalizowany, a liczba studentów systematycznie maleje. Państwowe wyższe szkoły zawodowe stają zatem przed coraz poważniejszymi wyzwaniami i borykają się z coraz trudniejszymi problemami. Nie zmienia to jednak faktu, że uczelnie te, w mniejszym lub większym stopniu, wpisały się już w pejzaż miast i regionów, w których funkcjonują.

Struktura i treść niniejszego opracowania zostały podporządkowane osiągnięciu dwóch celów. Po pierwsze, zmierzają do zaprezentowania Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie (dalej: PWSZ w Koninie), która w roku akademickim 2012/2013 obchodzi 15-lecie swojej działalności. W związku z tym, w pierwszej części artykułu przedstawiona została geneza powstania uczelni, jej historia, obecna struktura organizacyjna oraz dwa szczególnie istotne obszary funkcjonowania tj. kształcenie oraz współpraca z otoczeniem. Ta część opracowania została wzbogacona prezentacją aktualnych kierunków rozwoju PWSZ w Koninie wynikających ze strategii Uczelni oraz strategii rozwoju poszczególnych wydziałów. Po drugie, struktura i treść artykułu zostały zdezeterminowane próbą ustalenia, w jakim stopniu i aspekcie funkcjonowanie PWSZ w Koninie wpływa na rozwój miasta Konina i regionu konińskiego. W drugiej części artykułu zostały zatem zaprezentowane wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród przedstawicieli przedsiębiorstw i instytucji zlokalizowanych w mieście i regionie na temat roli i znaczenia Uczelni dla rozwoju społeczno-gospodarczego Wielkopolski Wschodniej.

² Ustawa o wyższych szkołach zawodowych rodziła się bólach. Jej uchwalenie wymagało dużej mobilności sił parlamentarnych. Dopiero w 1997 roku, u schyłku rządów lewicowej koalicji, udało się uzyskać poparcie parlamentarzystów spoza dużych centrów akademickich do uchwalenia ustawy o wyższych szkołach zawodowych. Uczelnie te nie były ulubionym młodszym rodzeństwem zasłużonych państwowych szkół akademickich. Nie wszędzie i nie w tym samym stopniu dostrzegano potencjalne zagrożenie z ich strony, a konflikty pojawiały się i narastały w miarę zaostrzania się konkurencji w sytuacji nadchodzącego niżu demograficznego. Zob. szerzej: T. Winnicki, *Ciężki poród i trudne dzieciństwo państwowych wyższych szkół zawodowych – Impresje nieinstytucjonalne*, w: *Udana dekada. Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe w Polsce. 1998-2008*, red. Janusz S. Gruchała, Ciechanów-Krosno, 2008.

³ Dz.U. z 2005 r. Nr 164, poz. 1365.

⁴ Bank Danych Lokalnych GUS, www.stat.gov.pl

PWSZ w Koninie – geneza, historia i struktura

Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie (od 2001 r. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie) została utworzona na mocy rozporządzenia prezesa Rady Ministrów z 16 czerwca 1998 r. Podstawą prawną do jej powołania była ustawa o wyższych szkołach zawodowych z 1997 r. Bazą nowej uczelni, zarówno lokalową, jak i dydaktyczną, było Kolegium Nauczycielskie i Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych w Koninie. Uczelnia od początku dysponowała także siedzibą przy ul. Przyjaźni 1. Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie powstała w wyniku starań Marka Naglewskiego, wojewody konińskiego, oraz jego następcy, Stanisława Tamma, a także Włodzimierza Fraszczyka, przewodniczącego Sejmiku Samorządowego Województwa Konińskiego oraz Kazimierza Pałasza, prezydenta Miasta Konina, którzy w sierpniu 1997 r. zawarli porozumienie o współpracy przy tworzeniu uczelni i udziale w kosztach związanych z jej organizacją i funkcjonowaniem. W pracach organizacyjnych uczestniczył prof. dr hab. Józef Orczyk. Pierwsze posiedzenie Senatu Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie odbyło się 2 lipca 1998 r. w sali herbowej Urzędu Wojewódzkiego w Koninie⁵. Rozpoczęcie pierwszego w historii roku akademickiego, inaugurującego działalność Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie, odbyło się 28 września 1998 r. Prawie 450 studentów rozpoczęło studia zawodowe licencjackie na siedmiu specjalnościach: „edukacji wczesnoszkolnej”, „finansach i zarządzaniu organizacjami”, „gospodarce regionalnej”, „języku angielskim” „języku niemieckim”, „pracy socjalnej” oraz „wychowaniu fizycznym z gimnastyką korekcyjną”⁶. Pierwszym rektorem PWSZ w Koninie był prof. dr hab. Józef Orczyk, który kierował uczelnią przez dziewięć lat. W maju 2007 r. na stanowisko rektora na kadencję 2007-2011 został wybrany dr hab. Wojciech Poznaniak. Na trzeciego w historii uczelni rektora, na kadencję 2011-2015, Konwent Elektorów wybrał prof. nadzw. dr. hab. Mirosława Pawlaka⁷.

W roku akademickim 2007/2008 uczelnia wprowadziła strukturę wydziałową. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego wydał 31 lipca 2007 r. decyzję o utworzeniu w PWSZ w Koninie dwóch wydziałów: Społeczno-Technicznego w Koninie oraz Zamiejscowego Wydziału Inżynierii Środowiska w Turku. We wrześniu 2009 r. z Wydziału Społeczno-Technicznego wyodrębniono Wydział Kultury Fizycznej i Ochrony Zdrowia⁸. Wydział Społeczno-Techniczny składa się obecnie z instytutów: Ekonomicznego, Neofilologii, Pedagogiki, Politologii, Pracy Socjalnej i Technicznego. Wydział prowadzi studia na kierunkach: „filologia”, „mechanika i budowa maszyn”, „pedagogika”, „politologia”, „praca socjalna” i „zarządzanie”. Wydział Kultury Fizycznej i Ochrony Zdrowia składa się z katedr: Morfologicznych i Czynnościowych Podstaw Kultury Fizycznej, Ekonomiki

⁵ *Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie 1998/1999-2012/2013, 15 lat PWSZ w Koninie*, Wydawnictwo PWSZ w Koninie, Konin 2012, s. 17.

⁶ Tamże, s. 21.

⁷ Tamże, s. 39.

⁸ Tamże, s. 59.

Turystyki, Fizjologii i Nauk o Zdrowiu. Wydział prowadzi studia na kierunkach: „wychowanie fizyczne”, „turystyka i rekreacja” oraz „fizjoterapia”. Zamiejscowy Wydział Budownictwa i Instalacji Komunalnych w Turku kształci studentów na kierunkach: „inżyniera środowiska” i „budownictwo”. PWSZ w Koninie prowadzi również szereg studiów podyplomowych, kursów i szkoleń⁹.

PWSZ w Koninie mieści się w czterech kompleksach budynków, zlokalizowanych przy ulicach: Przyjaźni 1, ks. J. Popiełuszki 4, kard. S. Wyszyńskiego 3 oraz w Turku przy ul. Milewskiego 8. Budynek przy ul. Przyjaźni jest siedzibą rektora, prorektorów, kanclerza, kwestora oraz dziekana i prodziekana Wydziału Społeczno-Technicznego. Mieszczą się tu także Instytut Politologii, Instytut Ekonomiczny oraz Instytut Neofilologii.

Rys. 1. Kompleks budynków przy ul. Przyjaźni 1
Źródło: Fotografie Działu Promocji PWSZ w Koninie.

Kompleks przy ul. ks. J. Popiełuszki 4 składa się z budynku dydaktycznego (siedziba Wydziału Kultury Fizycznej i Ochrony Zdrowia oraz Instytutu Pedagogiki), Centrum Wykładowo-Dydaktycznego, akademika i stołówki. Znajduje się tu także stadion lekkoatletyczny i zespół boisk sportowych.

Rys. 2. Kompleks budynków przy ul. ks. J. Popiełuszki 4
Źródło: Fotografie Działu Promocji PWSZ w Koninie.

⁹ Tamże, s. 61, 69, 105, 123.

Przy ul. Wyszyńskiego 3 mieści się Instytut Techniczny oraz Instytut Pracy Socjalnej, Uniwersytet Trzeciego Wieku, a także Biblioteka Uczelniana, Wydawnictwo PWSZ oraz Dom Studenta.

Rys. 3. Kompleks budynków przy ul. Wyszyńskiego 3
Źródło: Fotografie Działu Promocji PWSZ w Koninie.

Siedziba Zamiejscowego Wydziału Budownictwa i Instalacji Komunalnych w Turku znajduje się przy ul. Milewskiego 8¹⁰.

Rys. 4. Kompleks budynków w Turku przy ul. Milewskiego 8
Źródło: Fotografie Działu Promocji PWSZ w Koninie.

Cele kształcenia i aktualne kierunki rozwoju uczelni

PWSZ w Koninie prowadzi obecnie kształcenie na 12 kierunkach studiów pierwszego stopnia – licencjackich i inżynierskich, zarówno w formie stacjonarnej, jak i niestacjonarnej. Do kierunków tych należą: „budownictwo”, „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej”, „filologia”, „fizjoterapia”, „inżynieria środowiska”, „mechanika i budowa maszyn”, „pedagogika”, „politologia”, „praca

¹⁰ Tamże, s. 129-133.

socjalna”, „turystyka i rekreacja”, „wychowanie fizyczne” oraz „zarządzanie”. Na każdym kierunku oferowanych jest kilka specjalności, co umożliwia studentom wybór modułów kształcenia i przedmiotów, a tym samym pozwala na zdobycie pogłębionej wiedzy i specjalistycznych umiejętności w zakresie studiowanego kierunku. Generalnie rzecz biorąc kierunki studiów oferowane i prowadzone przez Uczelnię wpisują się w pięć obszarów kształcenia: obszar nauk humanistycznych, obszar nauk społecznych, obszar nauk technicznych, obszar sztuki, obszar nauk o zdrowiu i kulturze fizycznej. Kształcenie odbywa się na trzech wydziałach: Wydziale Kultury Fizycznej i Ochrony Zdrowia (dalej: WKFOZ), Wydziale Społeczno-Technicznym (dalej: WST) oraz Zamiejscowym Wydziale Budownictwa i Instalacji Komunalnych w Turku (dalej: ZWBIK) i jest realizowane zarówno w ramach profilu ogólnoakademickiego, który w dużej mierze przygotowuje do kontynuowania edukacji na studiach drugiego stopnia (magisterskich), jak i profilu praktycznego, który przede wszystkim pozwala nabyć umiejętności niezbędne w pracy zawodowej. Ukończenie studiów na wybranym kierunku jest równoznaczne z osiągnięciem przez absolwentów kilkudziesięciu efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Część efektów kształcenia ma charakter specjalistyczny, a więc są ściśle związane ze studiowanym kierunkiem, natomiast część ma charakter ogólny, odnosząc się do kształtowania umiejętności: pracy zespołowej, określania priorytetów zawodowych, myślenia i działania w sposób kreatywny i przedsiębiorczy, czy też zrozumienia potrzeby uczenia się przez całe życie. Dzięki podpisanym umowom z uczelniami zagranicznymi w ramach programu ERASMUS, studenci PWSZ w Koninie mogą również studiować i odbywać praktyki zawodowe za granicą, w takich krajach, jak: Cypr, Chorwacja, Czechy, Estonia, Grecja, Hiszpania, Litwa, Łotwa, Malta, Niemcy, Portugalia, Słowenia, Szwecja, Turcja, Węgry czy Włochy. Ponadto absolwenci zainteresowani dalszą edukacją mogą zdobyć w Uczelni dodatkowe kwalifikacje zawodowe na studiach podyplomowych.

Cele kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów pierwszego stopnia są dość zróżnicowane, co w znacznej mierze uwarunkowane jest umiejscowieniem kierunków w różnych obszarach kształcenia. Z uwagi na ograniczony charakter niniejszego opracowania szczegółowy opis celów został pominięty. Należy jednak podkreślić, że cele te wpisują się w misję PWSZ w Koninie, którą jest „tworzenie przyjaznego miejsca do studiowania, gdzie można rozwijać swoje talenty i realizować pasje oraz przygotować się do udanego startu zawodowego”. Realizacja celów kształcenia wiąże się z dwoma spośród trzech celów strategicznych Uczelni nakreślonych w dokumencie pt. „Strategia PWSZ w Koninie na lata 2012-2020”¹¹, a mianowicie ze zwiększeniem atrakcyjności i skuteczności kształcenia (cel 1) oraz rozwojem promocji i współpracy z otoczeniem (cel 2). Cele kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów nawiązują również do misji poszczególnych wydziałów – WKFOZ („kształcenie studentów na rzecz subregionu konińskiego i współdziałanie ze społeczeństwem dla podniesienia

¹¹ Dokument został przyjęty uchwałą Nr 73/V/VI/2012 Senatu PWSZ w Koninie z dnia 19 czerwca 2012 r. w sprawie uchwalenia strategii rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie.

jego jakości życia”) i WST („tworzenie odpowiednich warunków do studiowania, pozwalających na sprawne zaspokajanie wszechstronnych aspiracji edukacyjnych regionu, przygotowanie absolwentów do zaistnienia na rynku pracy oraz uświadomienie potrzeby ciągłego doksztalcania i doskonalenia zawodowego”). Realizacja celów kształcenia jest skorelowana z dwoma spośród trzech celów strategicznych sformułowanych w strategiach obydwu wydziałów – „Strategii Rozwoju Wydziału Kultury Fizycznej i Ochrony Zdrowia PWSZ w Koninie na lata 2013-2020”¹² (cel 1: zapewnienie najwyższej jakości kształcenia, cel 2: wydział otwarty na otoczenie) i „Strategii Rozwoju Wydziału Społeczno-Technicznego PWSZ w Koninie na lata 2012-2020”¹³ (cel 1: doskonalenie oferty edukacyjnej i jakości kształcenia, cel 2: rozwijanie współpracy z regionalnym otoczeniem społeczno-gospodarczym).

Aktualne kierunki rozwoju PWSZ w Koninie zostały zdefiniowane przede wszystkim w dokumencie strategicznym Uczelni oraz dokumentach strategicznych poszczególnych wydziałów. W dalszej części niniejszego opracowania skoncentrowano się na tych zapisach strategii Uczelni i strategii rozwoju wydziałów, które bezpośrednio odnoszą się do kształtowania oferty edukacyjnej. W „Strategii PWSZ w Koninie na lata 2012-2020” w ramach celu strategicznego nr 1 „zwiększenie atrakcyjności i skuteczności kształcenia” na szczególną uwagę zasługują dwa cele operacyjne: 1.1. „wzbogacenie i uelastycznienie oferty edukacyjnej Uczelni” i 1.2. „przygotowanie atrakcyjnej oferty studiów w języku obcym oraz zwiększenie możliwości studiowania na uczelniach zagranicznych”. Zgodnie z tymi celami za priorytetowe uznane zostały następujące działania: uruchamianie nowych kierunków i specjalności na studiach pierwszego stopnia, uruchomienie studiów drugiego stopnia, uruchamianie nowych studiów podyplomowych, oferowanie i prowadzenie przedmiotów w językach obcych oraz nawiązywanie współpracy z uczelniami zagranicznymi. „Wzbogacenie oferty kształcenia” to cel operacyjny 1.1 w ramach celu strategicznego nr 1 „zapewnienie jak najwyższej jakości kształcenia”, który został sformułowany w „Strategii Rozwoju Wydziału Kultury Fizycznej i Ochrony Zdrowia PWSZ w Koninie na lata 2013-2020”. Działania, które zostały potraktowane jako szczególnie ważne to m.in.: uruchomienie nowych specjalności zgodnych z kierunkami kształcenia oraz potrzebami rynku pracy i we współpracy z lokalnymi instytucjami, podejmowanie działań w celu uruchomienia kierunków studiów zapewniających absolwentom możliwości wejścia na rynek pracy, uruchomienie nowych specjalności w tym międzykierunkowych i międzywydziałowych, wypracowanie specjalnej oferty edukacyjnej umożliwiającej absolwentom w przyszłości podjęcie pracy z osobami niepełnosprawnymi, starszymi, samotnymi, zwiększenie oferty studiów podyplomowych. Do kwestii kształtowania oferty edukacyjnej

¹² Strategia została przyjęta uchwałą Nr 44/II/2012 Rady Wydziału Kultury Fizycznej i Ochrony Zdrowia PWSZ w Koninie z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie uchwalenia strategii rozwoju Wydziału Kultury Fizycznej i Ochrony Zdrowia w PWSZ w Koninie.

¹³ Strategia została przyjęta uchwałą Nr 70/2012 Rady Wydziału Społeczno-Technicznego PWSZ w Koninie z dnia 23 października 2012 r. w sprawie przyjęcia dokumentu pt. „Strategia Rozwoju Wydziału Społeczno-Technicznego PWSZ w Koninie na lata 2012-2020”.

odniesiono się również w „Strategii Rozwoju Wydziału Społeczno-Technicznego PWSZ w Koninie na lata 2012-2020”. Cel strategiczny nr 1 „doskonalenie oferty edukacyjnej i jakości kształcenia” został bowiem uszczegółowiony poprzez pięć celów operacyjnych: 1.1. „rozszerzanie oferty studiów pierwszego stopnia o kierunki inżynierskie”, 1.2. „uruchamianie studiów drugiego stopnia na wybranych kierunkach humanistycznych”, 1.3. „tworzenie specjalności dostosowanych do dynamiki rynku pracy”, 1.4. „rozwijanie oferty interdyscyplinarnych studiów podyplomowych” i 1.5. „wspieranie internacjonalizacji procesu kształcenia i nowoczesnych metod dydaktycznych”. Tym samym za priorytetowe uznano: uruchamianie nowych kierunków inżynierskich, uruchomienie studiów drugiego stopnia, tworzenie nowych specjalności, uruchamianie nowych studiów podyplomowych oraz oferowanie i prowadzenie przedmiotów w językach obcych.

Współpraca uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym

Konieczność osiągnięcia celów kształcenia przedstawionych w poprzedniej części niniejszego artykułu oraz konieczność powiązania procesu i efektów kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów z potrzebami rozwojowymi miasta i regionu, a w szczególności z potrzebami pracodawców, powodują, że PWSZ w Koninie nawiązuje i utrzymuje kontakty z wieloma podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego. Istotna rola tych kontaktów została podkreślona zarówno w strategii Uczelni, jak i w strategiach rozwoju poszczególnych wydziałów. W strategii PWSZ w Koninie za jeden z trzech celów strategicznych uznano bowiem rozwój promocji i współpracy z otoczeniem. Z kolei w strategii rozwoju WKFOZ cel strategiczny nr 2 zatytułowano „wydział otwarty na otoczenie”, natomiast w strategii rozwoju WST celem strategicznym nr 2 jest rozwijanie współpracy z regionalnym otoczeniem społeczno-gospodarczym. Wyrazem bliskiej współpracy z otoczeniem są w szczególności rady programowe funkcjonujące na poszczególnych kierunkach studiów prowadzonych na WST¹⁴. W ich skład wchodzi, obok nauczycieli akademickich, studentów i absolwentów, osoby reprezentujące różne sfery życia społeczno-gospodarczego – przedstawiciele firm i instytucji prowadzących działalność w zakresie zbieżnym z danym kierunkiem studiów. Rady mają charakter opiniotawczo-doradczy, a ich zadaniem jest udział w kształtowaniu koncepcji kształcenia na kierunkach studiów, w szczególności poprzez wskazywanie pożądanych umiejętności i kompetencji absolwentów oraz wskazywanie pożądanych zmian w celu doskonalenia programu i procesu kształcenia.

We współpracy z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego realizowanych jest wiele projektów i przedsięwzięć. Inicjatywy te są bardzo zróżnicowane, a ich forma i cele szczegółowe w dużej mierze zależą od specyfiki kształcenia na danym kierunku studiów, którego pracownicy i studenci współ-

¹⁴ Zostały one powołane uchwałą Nr 20/2012 Rady Wydziału Społeczno-Technicznego PWSZ w Koninie z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie rad programowych dla kierunków studiów prowadzonych na Wydziale Społeczno-Technicznym PWSZ w Koninie.

organizują niniejsze przedsięwzięcia. I tak, pracownicy i studenci kierunku z obszaru nauk humanistycznych („filologia”) współorganizują konferencje i konkursy podkreślające znaczenie kształcenia językowego; kierunków z obszaru nauk społecznych („pedagogika”, „politologia”, „praca socjalna”, „zarządzanie”) – seminaria i konferencje poświęcone ewaluacji i innowacji w edukacji, spotkania z politykami i samorządowcami, badania opinii społecznej, projekty na rzecz osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz przedsięwzięcia zmierzające do popularyzowania wiedzy ekonomicznej; kierunków z obszaru nauk technicznych („budownictwo”, „inżynieria środowiska”, „mechanika i budowa maszyn”) – seminaria, warsztaty i szkolenia popularyzujące wiedzę i umiejętności inżynierskie oraz podkreślające znaczenie zawodów inżynierskich; kierunków z obszaru nauk o zdrowiu i kulturze fizycznej („fizjoterapia”, „turystyka i rekreacja”, „wychowanie fizyczne”) – turnieje, olimpiady i inne imprezy o charakterze sportowym i turystyczno-krajoznawczym; kierunku z obszaru sztuki („edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej”) – koncerty i imprezy kulturalne. Mimo, że forma i cele szczegółowe tych inicjatyw są różnorodne, to jednak ich nadrzędnym celem jest budowanie kapitału ludzkiego w Koninie i regionie konińskim. W dalszej części opracowania przedstawione zostały szczegółowe informacje na temat działań inicjowanych i współorganizowanych przez nauczycieli i studentów poszczególnych kierunków studiów prowadzonych przez PWSZ w Koninie – według umiejscowienia tych kierunków w poszczególnych obszarach kształcenia. W skrócie omówiono również formy współpracy o charakterze międzyobszarowym. Należy w tym miejscu podkreślić, że z uwagi na wielość i różnorodność inicjatyw, ograniczono się wyłącznie do tych, które miały miejsce w roku akademickim 2011/2012 oraz w semestrze zimowym roku akademickiego 2012/2013.

Współpraca w obszarze nauk humanistycznych

Kierunek „filologia” niewątpliwie charakteryzuje się największą aktywnością badawczo-naukową w porównaniu z innymi kierunkami studiów prowadzonymi w PWSZ w Koninie. Oprócz ogólnopolskich i międzynarodowych konferencji naukowych poświęconych dydaktyce fonetyki języków obcych, autonomii ucznia w nauce języka obcego, rozwijaniu sprawności mówienia oraz badaniom nad uczeniem się i nauczaniem języka obcego, które są w dużej mierze współorganizowane z Zakładem Filologii Angielskiej Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego UAM w Kaliszu, nauczyciele i studenci kierunku „filologia” współpracują również z gimnazjami i szkołami ponadgimnazjalnymi Konina i regionu, organizując wraz z nimi szereg konkursów. W okresie od października 2011 roku do stycznia 2013 roku odbyły się następujące konkursy: Konkurs Tłumaczeniowy, Konkurs Krajoznawczy (edycja I i II), Konkurs Teatralny „Lingua drama. Języki na scenie!” oraz Konkurs „Język angielski w przestrzeni publicznej”. Celem wyżej wymienionych przedsięwzięć, adresowanych do uczniów

gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, było budowanie motywacji do nauki języków obcych, doskonalenie znajomości języka angielskiego i niemieckiego oraz popularyzowanie wiedzy o krajach niemieckojęzycznych.

Współpraca w obszarze nauk społecznych

Pracownicy i studenci kierunku „pedagogika” oraz nauczyciele zatrudnieni w konińskich placówkach oświatowych od kilku lat uczestniczą w projekcie pt. „Profesjonalne praktyki – profesjonalni nauczyciele”, którego celem jest poprawa jakości studenckich praktyk pedagogicznych. Partnerem projektu, realizowanego w ramach priorytetu III Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki i współfinansowanego z EFS, jest miasto Konin. W roku akademickim 2011/2012 we współpracy z Młodzieżowym Domem Kultury w Koninie zrealizowany został projekt pt. „Wspieranie miejsc odkrywania talentów”, którego adresatami byli uzdolnieni plastycznie uczniowie szkół podstawowych. Ponadto nauczyciele i studenci „pedagogiki” wraz z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Koninie zorganizowali konferencję naukowo-popularyzatorską pt. „Pedagogika Janusza Korczaka – wczoraj, dziś i jutro”, której celem było przypomnienie dokonań „Starego Doktora” oraz omówienie problemów rozwoju i wychowania dzieci na tle światowych tendencji. Nauczyciele kierunku „pedagogika” na bieżąco współpracują ze środowiskiem edukacyjnym miasta i regionu, a w szczególności z przedszkolami i szkołami podstawowymi, Komendą Hufca Związku Harcerstwa Polskiego oraz ośrodkami doskonalenia nauczycieli.

Działalność społeczna i wolontaryjna realizowana w formie szeregu projektów na rzecz osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym to przede wszystkim domena studentów i nauczycieli kierunku „praca socjalna”. Różnego rodzaju przedsięwzięcia są współorganizowane w szczególności z następującymi instytucjami: fundacjami „Mam marzenie”, „Mielnica”, „Otwarcie”, „Podaj Dalej”, „Tacy sami”, Konińskim Bankiem Żywności, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Poznaniu, Towarzystwem Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Koninie, stowarzyszeniami „Monar” oraz „Tu i teraz”, Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Koninie, środowiskowymi domami samopomocy dla chorych psychicznie i upośledzonych umysłowo, domami pomocy społecznej, hospicjami, środowiskowymi ogniskami wychowawczymi, świetlicami socjoterapeutycznymi, warsztatami terapii zajęciowej, ośrodkami pomocy społecznej, powiatowymi centrami pomocy rodzinie oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi. Z wyżej wymienionymi instytucjami współorganizowane były, między innymi, następujące projekty i przedsięwzięcia: „Abilimpiada”, Pogotowie Św. Mikołaja, „Wychowawca podwórkowy”, „Ja też mogę ci pomóc”, „Spotkanie ze sztuką”, „Przyjazna Wspólnota”, „Razem zwiedzajmy świat”, „Majówka z przodkami”, „Tacy sami”, „Pomagać sobie”, „Kiernasz Bożonarodzeniowy”, „I Ty zostań Mikołajem”. Szczególnie aktywni w podejmowaniu ww. działań byli studenci „pracy socjalnej” będący członkami Studenckiego Koła Naukowego „Pegaz”. Ponadto

we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Koninie zorganizowane zostały w ostatnim czasie trzy konferencje, a mianowicie: „Wolontariat wobec wyzwań w pracy socjalnej”, „Senior jako wyzwanie dla pracy socjalnej” oraz „Osoba niepełnosprawna w społeczności lokalnej”, adresowane do władz samorządowych oraz mieszkańców miasta i regionu. Również nauczyciele akademicki aktywnie uczestniczą w realizacji szeregu projektów i kampanii społecznych, zarówno o charakterze ogólnopolskim, jak i międzynarodowym.

Cykliczne spotkania z politykami i samorządowcami to działania podejmowane przez studentów kierunku „politologia” we współpracy z biurami konińskich parlamentarzystów i włodarzami jednostek samorządu terytorialnego. Z kolei w porozumieniu z przedstawicielami kół europejskich funkcjonujących w szkołach ponadgimnazjalnych regionu konińskiego zorganizowana została konferencja naukowo-dydaktyczna pt. „Prezydencja w Radzie Unii Europejskiej. Próba oceny”. Ponadto od kilku lat członkowie Koła Naukowego Politologów, przy wsparciu nauczycieli akademickich, przeprowadzają każdego roku wśród mieszkańców Konina badania ankietowe na temat oceny funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Koninie, których rezultatem jest raport przedstawiany władzom miasta.

Nauczyciele i studenci kierunku „zarządzanie” podejmują działania zmierzające do popularyzowania wiedzy ekonomicznej, które są współorganizowane w szczególności z Agencją Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie, Konińską Izbą Gospodarczą, Stowarzyszeniem Księgowych w Polsce Oddział w Poznaniu oraz Stowarzyszeniem Samorządowym A2 – Wielkopolska. W okresie od października 2011 roku do stycznia 2013 roku miały miejsce następujące wydarzenia: projekt pt. „Rozwój społeczno-gospodarczy gmin podregionu konińskiego”, w ramach którego przeprowadzono na antenie Radia „Konin” siedem debat ze starostami powiatów oraz wójtami i burmistrzami wybranych gmin na temat problemów i wyzwań społeczno-gospodarczych podregionu konińskiego oraz dwa seminaria naukowe - „Doskonalenie zarządzania w lokalnych samorządach” oraz „Współdziałanie samorządów lokalnych – element PR-u czy sprawnego zarządzania?”, adresowane do władz samorządów gminnych i powiatowych oraz związków i stowarzyszeń samorządowych. Ponadto jednostka prowadząca studia na kierunku „zarządzanie” od lat sprawuje nadzór merytoryczny nad okręgowymi eliminacjami szkolnymi „Turnieju Wiedzy i Umiejętności Handlowo-Menedżerskich” oraz patronat naukowy nad eliminacjami finałowymi – w porozumieniu ze Stowarzyszeniem Dyrektorów i Nauczycieli Twórczych i Aktywnych Szkół Zawodowych.

Współpraca w obszarze nauk technicznych

Działania podejmowane w ostatnich latach przez MNiSW, zmierzające do podniesienia rangi nauk technicznych i zawodu inżyniera, są dodatkowo wzmacniane inicjatywami realizowanymi przez poszczególne uczelnie. PWSZ

w Koninie również angażuje się w tego typu inicjatywy – z reguły w partnerstwie z Federacją Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelnej Organizacji Technicznej Oddział Konin, Stowarzyszeniem Elektryków Polskich oraz Zespołem Szkół Budowlanych w Koninie. W 2012 roku zorganizowane zostały następujące wydarzenia: szkolenie „Bezpieczne praktyki”, „Dzień Mechanika”, „Dzień Budowlanych” oraz konferencja pt. „Rozwój gospodarczy regionu oparty o kierunki kształcenia zawodowego”. Przedsięwzięcia te były adresowane do uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz mieszkańców regionu, a ich celem było popularyzowanie zawodu inżyniera. Oprócz wyżej wymienionych działań, studenci kierunków: „budownictwo”, „inżynieria środowiska” oraz „mechanika i budowa maszyn” podejmowali również działania o charakterze wolontaryjnym, a mianowicie uczestniczyli w organizacji Finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy oraz w zbiórce żywności, artykułów chemicznych i kosmetycznych dla podopiecznych Domu Dziecka w Turku. Szczególnie aktywne w podejmowaniu ww. działań było Uczelniane Koło NOT, w skład którego wchodzi przede wszystkim studenci kierunku „mechanika i budowa maszyn”. Omawiając problematykę współpracy Uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym należy również podkreślić to, że kierunki techniczne są prowadzone w ścisłej współpracy z zakładami przemysłowymi. Na podstawie zawartych porozumień i bieżących uzgodnień w konińskich zakładach realizowana jest bowiem część zajęć laboratoryjnych i warsztatów.

Współpraca w obszarze nauk o zdrowiu i kulturze fizycznej

Nauczyciele i studenci kierunków: „fizjoterapia”, „turystyka i rekreacja” oraz „wychowanie fizyczne” współorganizują turnieje, olimpiady i inne imprezy o charakterze sportowym i turystyczno-krajoznawczym. W minionym roku we współpracy ze Stowarzyszeniem „Olimpiady Specjalne” zorganizowano IV Regionalny i VI Ogólnopolski Mityng Lekkoatletyczny Olimpiad Specjalnych, czyli imprezy adresowane do osób niepełnosprawnych. Ponadto studenci kierunków z obszaru nauk o zdrowiu i kulturze fizycznej uczestniczyli w charakterze sędziów w Indywidualnych Mistrzostwach Gimnazjów Miasta Konina i Regionu Konińskiego w Lekkiej Atletyce Dziewcząt i Chłopców zorganizowanych przez Szkolny Związek Sportowy „Wielkopolska” oraz zorganizowali VII Międzypodszkolną Olimpiadę Sportową, w której brały udział dzieci uczęszczające do konińskich przedszkoli.

Współpraca w obszarze sztuki

Kształcenie na kierunku „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej” jest realizowane we współpracy z Państwową Szkołą Muzyczną I i II stopnia w Koninie, Społecznym Ogniskiem Muzycznym w Koninie, instytucjami kultury

oraz szkołami ponadgimnazjalnymi – w szczególności w zakresie organizacji koncertów dla mieszkańców miasta i regionu. W roku akademickim 2011/2012 zorganizowano następujące koncerty: „Światowe Przeboje Świąteczne”, „Hej kolęda, kolęda”, „Nie zapomnisz mnie”, „Wiosenne Impresje Muzyczne” oraz „Muzyczny Konin”. Niebagatelną rolę w trakcie organizowania ww. koncertów odgrywali studenci tworzący Chór Instytutu Edukacji Artystycznej PWSZ w Koninie. Uczelnia szczególnie blisko współpracowała z Konińskim Domem Kultury – studenci kierunku „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej” korzystali z bazy lokalowej, instrumentarium i sprzętu estradowego KDK realizując zajęcia z przedmiotów zespoły instrumentalne oraz zespoły wokalne.

Współpraca międzyobszarowa

Działania na rzecz społeczności lokalnej i regionalnej realizowane we współpracy z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni nierzadko mają charakter interdyscyplinarny i tym samym angażują przedstawicieli kierunków studiów umiejscowionych w różnych obszarach kształcenia. Najlepszym przykładem tego typu przedsięwzięcia jest „Dzień Kształcenia Ustawicznego w Wielkopolsce”, który został zorganizowany w dniu 17 listopada 2012 r. we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Poznaniu Oddział w Koninie. Celem przedsięwzięcia adresowanego do mieszkańców Konina i regionu konińskiego było popularyzowanie idei kształcenia przez całe życie oraz zaprezentowanie aktualnych możliwości kształcenia i rozwoju zawodowego. W wydarzeniu aktywnie uczestniczyli nauczyciele i studenci kierunków z następujących obszarów: nauk społecznych, nauk technicznych oraz nauk o zdrowiu i kulturze fizycznej.

Rola i znaczenie PWSZ w Koninie dla rozwoju miasta i regionu

W celu poznania opinii przedstawicieli przedsiębiorstw i instytucji zlokalizowanych w Koninie i regionie konińskim na temat roli jaką odgrywa PWSZ dla rozwoju społeczno-gospodarczego miasta i regionu przeprowadzono badanie ankietowe. Realizacja badania pozwoliła jednocześnie na pozyskanie informacji na temat pożądanych działań, zmierzających do doskonalenia oferty edukacyjnej i jakości kształcenia oraz rozwijania współpracy z regionalnym otoczeniem społeczno-gospodarczym. Badanie zostało zrealizowane w okresie od 25 stycznia do 25 lutego 2013 roku na podstawie danych pierwotnych uzyskanych za pomocą ankiety internetowej, która została wypełniona przez 104 osoby. Dobór respondentów polegał na rozesłaniu e-maila z linkiem do strony <http://moje-ankiety.pl/respond-37366/sec-PihlQvax.html> do przedstawicieli przedsiębiorstw i instytucji zlokalizowanych w regionie konińskim. Struktura respondentów z uwagi na ich podstawowe cechy została przedstawiona w tabeli 1.

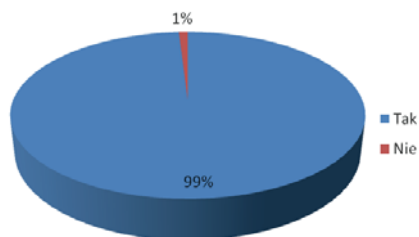
Tabela 1. Struktura respondentów

Wyszczególnienie		Odsetek respondentów (N=104)
Płeć	Kobieta	66%
	Mężczyzna	34%
Wiek	poniżej 30 lat	20%
	30-39 lat	22%
	40-49 lat	24%
	50 lat lub więcej	34%
Lokalizacja przedsiębiorstwa /instytucji	Miasto Konin	77%
	Powiat koniński	9%
	Powiat kolski	5%
	Powiat słupecki	4%
	Powiat turecki	3%
	Inny powiat	2%
Sektor przedsiębiorstwa / instytucji	Publiczny	70%
	Prywatny	30%
Wielkość przedsiębiorstwa / instytucji	1-9 pracowników	10%
	10-49 pracowników	38%
	50-249 pracowników	33%
	250 pracowników i więcej	19%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

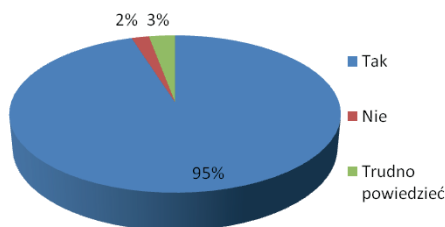
W kwestionariuszu ankiety zawartych zostało 15 pytań głównych oraz 5 pytań w ramach tzw. metryczki. Struktura odpowiedzi udzielonych przez respondentów, wraz z krótkim komentarzem, została przedstawiona w dalszej części niniejszego opracowania.

Z ankiety wynika, że 99% respondentów wie o funkcjonowaniu w Koninie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej. Świadczy to o dużym zainteresowaniu uczelnią zarówno przez młodzież, jak i osoby dorosłe, chcące zdobyć wykształcenie wyższe.

Rys. 5. Czy wie Pani/Pan, że w Koninie funkcjonuje Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

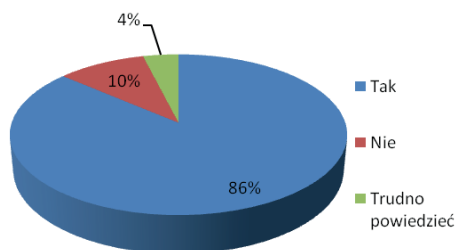
Zdaniem 95% respondentów utworzenie w 1998 roku PWSZ w Koninie było uzasadnione. Uczelnia stanowi istotny element przestrzeni lokalnej i jest postrzegana jako bodziec dla rozwoju miasta Konina i regionu konińskiego. Umożliwia dostęp do studiów młodzieży z ościennych miejscowości oddalonych od dużych ośrodków akademickich. Dla olbrzymiej większości przyszłych studentów jest to, ze względów ekonomicznych, uczelnia jedynego wyboru.

Rys. 6. Czy Pani/Pana zdaniem utworzenie w 1998 roku PWSZ w Koninie było uzasadnione?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

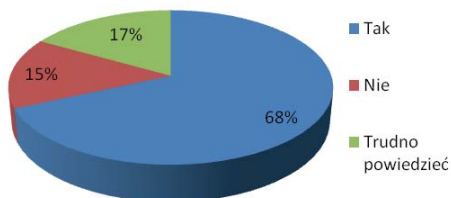
Jak wskazują otrzymane wyniki, 86% przedstawicieli przedsiębiorstw/institucji (lub ich współpracownicy) korzysta lub korzystało z usług edukacyjnych świadczonych przez PWSZ w Koninie. Oznacza to tym samym, że absolwenci Uczelni tworzą kapitał ludzki, który może zasilić firmy w wykształconych pracowników.

Rys. 7. Czy Pani/Pan lub osoby zatrudnione w Pani/Pana przedsiębiorstwie/institucji korzystają lub korzystały z usług edukacyjnych świadczonych przez PWSZ w Koninie?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

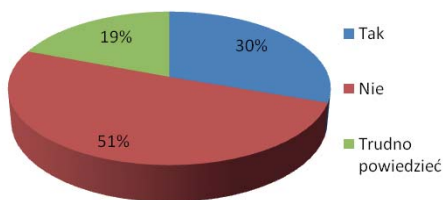
Około 68% respondentów jest zainteresowanych wydarzeniami organizowanymi przez PWSZ w Koninie. W konferencjach, seminariach, koncertach i konkursach uczestniczy młodzież akademicka, uczniowie szkół ponadgimnazjalnych, przedstawiciele władz miasta, powiatów, gmin, przedsiębiorstw oraz zaproszeni goście (często są to pracownicy naukowcy z najważniejszych polskich uczelni).

Rys. 8. Czy jest Pani zainteresowana/Pan zainteresowany wydarzeniami organizowanymi przez PWSZ w Koninie?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

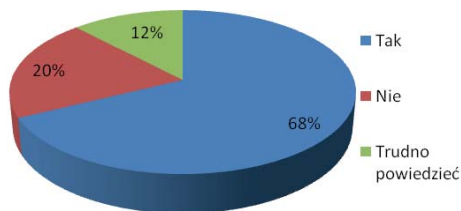
Połowa ankietowanych wskazała, że w ich przedsiębiorstwie/institucji nie ma wyznaczonej osoby odpowiedzialnej za współpracę z uczelniami. Zaledwie 30% respondentów odpowiedziało, że w ich zakładach pracy jest taka osoba. Prawdopodobnie dotyczy to dużych zakładów przemysłowych, które mają podpisane porozumienia w sprawie praktyk studenckich.

Rys. 9. Czy w Pani/Pana przedsiębiorstwie/institucji została wyznaczona osoba odpowiedzialna za współpracę z uczelniami?

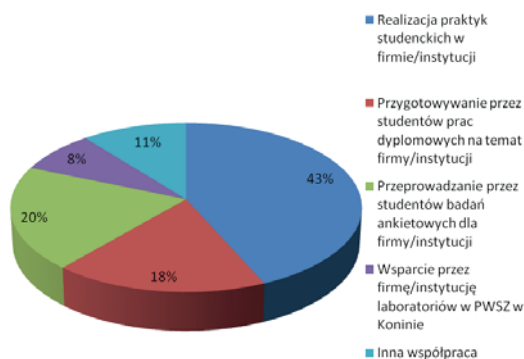
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Około 68% przedsiębiorstw/institucji współpracowało do tej pory z PWSZ w Koninie. Współpraca ta polegała w szczególności na realizacji studenckich praktyk zawodowych (43% wskazań), przeprowadzaniu ankiet dla firmy/institucji (20%), przygotowywaniu przez studentów prac dyplomowych (18%). Pozwoliło to w naturalny sposób dostosowywać działalność uczelni do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego. Dzięki tej współpracy, absolwenci PWSZ w Koninie znajdują pracę w przedsiębiorstwach/institucjach funkcjonujących na terenie miasta Konina i regionu konińskiego.

Rys. 10. Czy Pani/Pana przedsiębiorstwo/institucja współpracowała z PWSZ w Koninie (niezależnie od czasu i formy współpracy)?

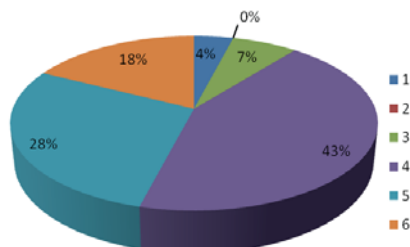
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Rys. 11. Na czym polegała lub mogłaby polegać współpraca Pani/Pana przedsiębiorstwa/institucji z PWSZ w Koninie?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

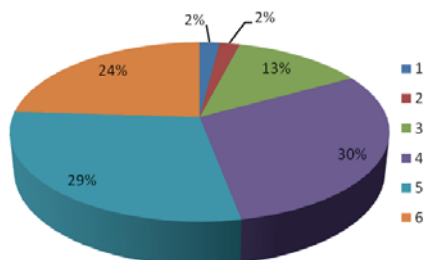
Dotychczasową współpracę z PWSZ w Koninie ankietowani ocenili średnio na 4,46 (w skali od 1 – bardzo nisko do 6 – bardzo wysoko).

Rys. 12. Jak ogólnie ocenia Pani/Pan dotychczasową współpracę z PWSZ w Koninie? (w skali od 1 – bardzo nisko do 6 – bardzo wysoko)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

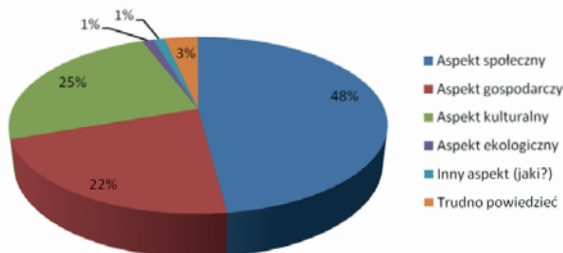
Wpływ PWSZ w Koninie na rozwój miasta Konina i regionu konińskiego ankietowani ocenili średnio na 4,60 (w skali od 1 – bardzo niski do 6 – bardzo wysoki).

Rys. 13. W jakim stopniu Pani/Pana zdaniem funkcjonowanie PWSZ w Koninie wpływa na rozwój miasta Konina i regionu konińskiego? (w skali od 1 – w bardzo niskim do 6 – w bardzo wysokim)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

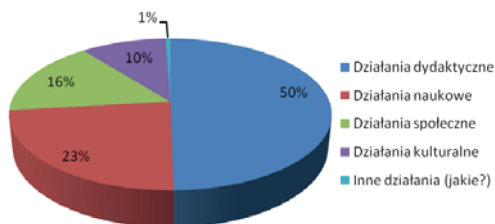
Zdaniem respondentów funkcjonowanie PWSZ w Koninie wpływa na rozwój miasta Konina i regionu konińskiego przede wszystkim w aspekcie społecznym (48% wskazań), kulturalnym (25%) i gospodarczym (22%).

Rys. 14. W jakim aspekcie funkcjonowanie PWSZ w Koninie wpływa na rozwój miasta Konina i regionu konińskiego? (w skali od 1 – w bardzo niskim do 6 – w bardzo wysokim)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

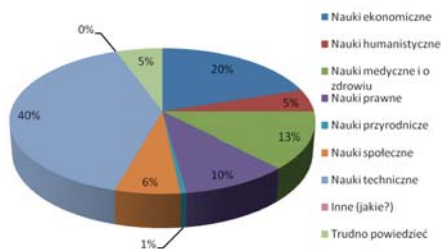
Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że spośród działań realizowanych przez PWSZ w Koninie największy wpływ na rozwój miasta Konina i regionu konińskiego mają działania dydaktyczne (50% wskazań), naukowe (23%), społeczne (16%) i kulturalne (10%).

Rys. 15. Które działania realizowane przez PWSZ w Koninie mają, Pani/Pana zdaniem, największy wpływ na rozwój miasta Konina i regionu konińskiego?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

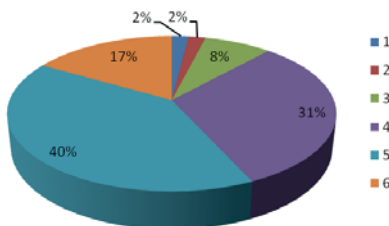
W opinii respondentów PWSZ w Koninie powinna oferować i prowadzić studia w ramach następujących dziedzin nauk: technicznych (40%), ekonomicznych (20%), medycznych i o zdrowiu (13%), prawnych (10%), społecznych (6%) i humanistycznych (5%).

Rys. 16. W której z podanych obok dziedzin nauki, PWSZ w Koninie powinna oferować i prowadzić studia, aby spełniły one potrzeby i oczekiwania miasta i regionu?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

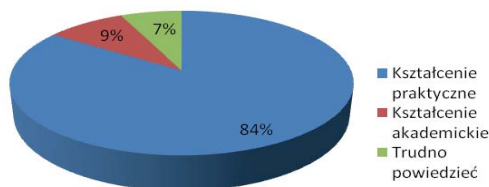
Wyniki badania pozwalają stwierdzić, że ankietowani postrzegają funkcjonowanie PWSZ w Koninie średnio na poziomie 4,58 (w skali od 1 – bardzo źle do 6 – bardzo dobrze).

Rys. 17. Jak, ogólnie rzecz biorąc, postrzega Pani/Pan funkcjonowanie PWSZ w Koninie? (w skali od 1 – bardzo źle do 6 – bardzo dobrze)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

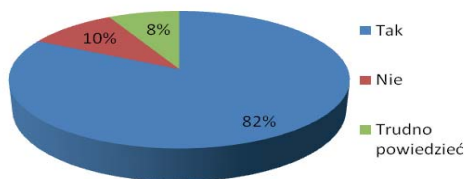
Zdecydowana większość respondentów uważa, że PWSZ w Koninie powinna kształcić absolwentów w sposób praktyczny (84%), przygotowując przede wszystkim do pracy zawodowej. Jest to związane z zapotrzebowaniem na wykształconych pracowników przez przedsiębiorstwa i instytucje zlokalizowane zarówno w mieście Koninie, jak i w regionie konińskim. Zaledwie 9% ankietowanych wskazało na kształcenie akademickie, przygotowujące przede wszystkim do dalszej edukacji na studiach magisterskich.

Rys. 18. Czy Pani/Pana zdaniem PWSZ w Koninie powinna kształcić absolwentów w sposób praktyczny czy w sposób akademicki?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Rezultaty badania wskazują, że 82% przedstawicieli przedsiębiorstw/instytucji za uzasadnione uznaje oferowanie i prowadzenie przez PWSZ w Koninie studiów magisterskich. Pozwoliłoby to niewątpliwie pogłębić wiedzę i umiejętności zdobyte przez absolwentów studiów licencjackich i inżynierskich.

Rys. 19. Czy Pani/Pana zdaniem PWSZ w Koninie powinna oferować i prowadzić studia magisterskie?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego.

Podsumowanie

Od 15 lat Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie stwarza szansę na zdobycie wyższego wykształcenia młodzieży mniej zamożnej, dla której bezpłatne studiowanie blisko domu jest jedyną możliwością awansu społecznego. W celu jeszcze szerszego otwarcia na potrzeby rynku pracy i oczekiwania pracodawców, przeprowadzono anonimową ankietę. Jej wyniki, przedstawione w niniejszym artykule, wskazują władzom uczelni kierunki dalszych działań tj. doskonalenie oferty edukacyjnej, podnoszenie jakości kształcenia, a także

inicjowanie przedsięwzięć zmierzających do zacieśnienia współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym i poszukiwania sposobów pozyskiwania funduszy zewnętrznych.

W związku z tendencjami występującymi na rynku pracy, uczelnia powinna nie tylko przekazywać studentom wiedzę i umiejętności, ale powinna również pomagać w efektywnym funkcjonowaniu na rynku pracy. PWSZ w Koninie istnieje już 15 lat i w tym okresie zapisała się na arenie lokalnej jako centrum nie tylko dydaktyczne, ale również badawczo-naukowe i kulturalne. Będąc uczelnią oferującą szeroki zakres kształcenia na wielu kierunkach, PWSZ w Koninie nieustannie potwierdza, że jest blisko gospodarki i ludzi, a tym samym doskonale spełnia swoją rolę prężnie działającego ośrodka akademickiego.

Literatura:

1. Bank Danych Lokalnych GUS, www.stat.gov.pl
2. *Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie 1998/1999-2012/2013, 15 lat PWSZ w Koninie*, Wydawnictwo PWSZ w Koninie, Konin 2012, s. 17.
3. *Strategia PWSZ w Koninie na lata 2012-2020*, Załącznik do uchwały Nr 73/VI/2012 Senatu PWSZ w Koninie z dnia 19 czerwca 2012 r. w sprawie uchwalenia strategii rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie.
4. *Strategia Rozwoju Wydziału Kultury Fizycznej i Ochrony Zdrowia PWSZ w Koninie na lata 2013-2020*, Załącznik do uchwały Nr 44/II/2012 Rady Wydziału Kultury Fizycznej i Ochrony Zdrowia PWSZ w Koninie z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie uchwalenia strategii rozwoju Wydziału Kultury Fizycznej i Ochrony Zdrowia w PWSZ w Koninie.
5. *Strategia Rozwoju Wydziału Społeczno-Technicznego PWSZ w Koninie na lata 2012-2020*, Załącznik do uchwały Nr 70/2012 Rady Wydziału Społeczno-Technicznego PWSZ w Koninie z dnia 23 października 2012 r. w sprawie przyjęcia dokumentu pt. „Strategia Rozwoju Wydziału Społeczno-Technicznego PWSZ w Koninie na lata 2012-2020”.
6. Uchwała Nr 20/2012 Rady Wydziału Społeczno-Technicznego PWSZ w Koninie z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie rad programowych dla kierunków studiów prowadzonych na Wydziale Społeczno-Technicznym PWSZ w Koninie.
7. Ustawa z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych, Dz.U. z 1997 r. Nr 96, poz. 590.
8. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, Dz.U. z 2005 r. Nr 164, poz. 1365.
9. Winnicki T. (2008), *Ciężki poród i trudne dzieciństwo państwowych wyższych szkół zawodowych – Impresje nieinstytucjonalne*. W: J.S. Gruchała (red.), *Udana dekada. Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe w Polsce. 1998-2008*, Ciechanów-Krosno, 2008.

Aleksander W. Mikołajczak

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana A. Komeńskiego w Lesznie

Strategia Rozwoju PWSZ im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie na lata 2012 – 2016

Streszczenie

Praca poświęcona uwarunkowaniom strategii rozwoju PWSZ w Lesznie oraz celom i działaniom budowie pozycji konkurencyjnej na rynku edukacyjnym. Przedstawiono ogólną charakterystykę uczelni i jej otoczenia, uwarunkowanie strategii rozwoju oraz model jakościowy rozwoju PWSZ w Lesznie, w którym uwypuklono takie elementy jak konkurencyjność, kreatywność, konsolidację oraz kontaktowość.

Słowa kluczowe: PWSZ w Lesznie, strategia rozwoju, przewaga konkurencyjna, model jakościowy rozwoju

Wstęp

Zastanawiając się nad obecną sytuacją i przyszłym modelem działania Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych w Polsce trzeba odnieść to zagadnienie do ich specyfiki, polegającej na praktycznym kształceniu oraz do uwarunkowań środowiskowych, w których one działają. Bez wątpienia przesłanki te wyznaczają specyfikę tych uczelni i stanowią o ich odmienności w stosunku do innych podmiotów szkolnictwa wyższego. Dlatego mówiąc o strategii rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie w latach 2012-2016, chcę zwrócić przede wszystkim uwagę na te jej aspekty, które odzwierciedlają zarówno praktyczne ukierunkowanie kształcenia, jak i osadzenie uczelni w średniej wielkości mieście, jakim jest Leszno i regionie, któremu w przybliżeniu odpowiada powiat leszczyński. Typowość tych uwarunkowań sprawia, że może to być pewnego rodzaju uogólnienie sytuacji wyższego szkolnictwa zawodowego w Polsce, jak i próba naszkicowania szerszych perspektyw rozwoju tego typu uczelni w najbliższych latach.

Ogólna charakterystyka uczelni

Dla lepszego zobrazowania kontekstu omawianych zagadnień, przybliżę najpierw samą uczelnię, która została erygowana przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej postanowieniem z dnia 1 lipca 1999 r. Na tle innych tego typu uczelni w naszym kraju zalicza się ona do średnich i pod wieloma względami

typowych. Jest obecnie miejscem nauki około 2,4 tys. studentów, korzystających zarówno z systemu studiów stacjonarnych (1,6 tys.), jak i niestacjonarnych oraz różnego rodzaju form podyplomowych i kursów (800 osób). W jej murach można uzyskać stopień licencjata na 7 kierunkach humanistycznych, społecznych i medycznych oraz tytuł inżyniera na 4 dalszych kierunkach politechnicznych. Zajęcia ze studentami prowadzi 208 wykładowców, wśród których 92, a więc dla blisko 50% PWSZ jest podstawowym miejscem pracy. W administracji i obsłudze technicznej zatrudnienie znajduje 101 osób. Uczelnia dysponuje własną infrastrukturą, na którą składają się: główny budynek dydaktyczny, adaptowany z gmachu dawnej Wojewódzkiej Rady Narodowej, wielofunkcyjna aula na 660 miejsc, wzniesiona w 2012 r. w większości z funduszy europejskich, wielopoziomowa, nowoczesna biblioteka z pełnym wyposażeniem audiowizualnym i elektronicznym oraz akademik dla 200 studentów i pokojami gościnnymi.

Otoczenie środowiska uczelni

Niezwykle ważne dla planowania strategii rozwoju uczelni jest także jej specyfika i charakter leszczyńskiego środowiska, które stanowi zarówno naturalne zaplecze działań edukacyjnych, jak i głównego ich beneficjenta. Leszno jest średniej wielkości miastem, liczącym ok 65 tys. mieszkańców, stanowiącym lokalne centrum kulturalne i ekonomiczne, zlokalizowane pomiędzy dwoma metropoliami: Poznaniem i Wrocławiem. Gospodarczą infrastrukturę miasta tworzą głównie małe firmy, zatrudniające do 9 osób, które stanowią 94% wszystkich przedsiębiorstw. Dużych zakładów pracy, o zatrudnieniu powyżej 250 osób jest jedynie 13. W mieście dominuje branża usług z 50% udziałem w rynku, podczas gdy przemysł stanowi jedynie 8% tego udziału. Miasto ma dobrze rozwinięty system oświaty z licznymi szkołami średnimi i wyższymi. Prócz PWSZ działają w nim jeszcze dwie prywatne uczelnie o charakterze humanistycznym, kształcące na poziomie licencjackim i magisterskim. Bezpośrednie otoczenie miasta stanowi subregion leszczyński, zajmujący południowo-zachodni kraniec Wielkopolski i zamieszkiwany przez ok. 390 tys. osób. Tworzy go 5 powiatów, w których przeważają gminy o charakterze wiejskim i miejsko-wiejskim, ze stosunkowo niedużym stopniem urbanizacji.

Uwarunkowania strategiczne

Przedstawione uwarunkowania, związane zarówno z obecną kondycją PWSZ w Lesznie, jak i specyfiką otoczenia, w którym działa, stanowią jedną z dwu podstawowych przesłanek wpływających na myślenie o strategii uczelni w najbliższych latach. Drugą z nich jest przewidywalny rozwój sytuacji na rynku usług oświatowych, związany zarówno z procesami demograficznymi, jak i stanem gospodarczym Polski i Unii Europejskiej oraz kształtowaniem się euro-

pejskiej przestrzeni edukacyjnej. Przypuszczać należy, że istniejący obecnie niż demograficzny będzie się jeszcze pogłębiał, stwarzając wyzwanie dla wszystkich uczelni wyższych w zakresie pozyskiwania kandydatów na studia. Wzmoże to konkurencję na rynku edukacyjnym, zmuszając do podejmowania innowacyjnych i niestandardowych działań. Jednocześnie nie wydaje się, by obecny kryzys gospodarczy w Europie miał się szybko skończyć, co skutkować będzie w Polsce dalszym wzrostem bezrobocia i możliwym do przewidzenia spadkiem dotacji na szkolnictwo wyższe. Dla przeciwdziałania negatywnym skutkom tego drugiego czynnika PWSZ-y będą musiały podjąć działania zwiększające ich dochody własne, niezbędne do dalszego rozwijania misji edukacyjnej. Nie bez znaczenia jest także otwarcie europejskiej przestrzeni edukacyjnej, co stanowi z jednej strony szansę pozyskiwania zagranicznych studentów, z drugiej zaś daje możliwość wybierania przez polskich studentów uczelni w innych krajach.

Kierunki i obszary dostosowań

Mając to wszystko na uwadze, opracowana na kadencję 2012-2016 strategia rozwoju PWSZ w Lesznie, wytycza zasadniczy kierunek, w jakim uczelnia winna zmierzać, określając zakres działań organizacyjnych, tworzących podstawy do zdobycia przewagi konkurencyjnej w zakresie usług edukacyjnych na poziomie wyższym. Uwzględnia ona również dostosowanie funkcjonowania uczelni do wymogów jej społecznego otoczenia, szczególnie zaś środowiska biznesowego, poprzez respektowanie lokalnego zapotrzebowania na konkretne kwalifikacje i umiejętności absolwentów, a także poprzez włączanie potencjału intelektualnego środowiska akademickiego w projekty społeczne i gospodarcze realizowane w mieście i regionie. W tym aspekcie nie bez znaczenia jest także uwzględnienie kulturotwórczej funkcji PWSZ, która winna spełniać stymulującą i inspirującą rolę dla podejmowania różnorodnych działań służących rozwojowi duchowemu i intelektualnemu społeczności Leszna i regionu. Wreszcie uczelnia powinna także wspomagać samorząd lokalny w nawiązywaniu i podtrzymywaniu kontaktów międzynarodowych i tworzeniu sprzyjającej atmosfery do otwierania się na wspólnotę europejską, stanowiącą naturalną przestrzeń realizacji strategicznych celów tak szkoły, jak i miasta oraz regionu.

Cele i istota strategii rozwoju

Wspólnym mianownikiem tej strategii jest program podnoszenia jakości, czyli dalszego rozwoju uczelni nie poprzez rozbudowywanie infrastruktury, mnożenie kolejnych kierunków studiów, czy nawet forsownego zwiększanie liczby studentów, lecz poprzez udoskonalanie i innowacyjne wzbogacanie form działania, tak, by coraz lepiej służyły one misji edukacyjnej i społecznej szkoły. Takie podejście zaproponował społeczności akademickiej obecny rektor PWSZ

w Lesznie, prof. Maciej Pietrzak, prezentując swój program na spotkaniu z elektorami, stawiając tezę o potrzebie zredefiniowania pojęcia rozwoju uczelni, by odpowiadało ono zmieniającym się realiom ponowoczesnego świata i wymogom współczesnego społeczeństwa informacyjnego. Przekładając to język konkretnych, propozycje tę można streścić w kilku hasłach, które odnosząc się do różnych wymiarów działalności szkoły, syntetycznie ujmują jej postulowaną w nowej strategii tożsamość:

- uczelnia w Europie i w świecie, Europa i świat w uczelni;
- uczelnia przyjazna studentom i pracownikom;
- kształcenie dla praktyki i przyszłości, przyszłość w kształceniu i praktyce;
- uczelnia dla miasta i regionu, miasto i region dla uczelni;
- uczelnia cyfrowa, ekologiczna i oszczędna.

Zdefiniowany w ten sposób hasłowo model jakościowego rozwoju PWSZ w Lesznie na lata 2013-2016 wymagał wskazania działań, które należało podjąć dla osiągnięcia zakładanych w strategii efektów. Obejmują one 4 zasadnicze kierunki, tworzące czworokąt jakości, na który składają się: konkurencyjność, kreatywność, konsolidacja oraz kontaktowość. Pozostają one w ścisłym związku z kontekstem otoczenia, w którym leszczyńska uczelnia działa, wyznaczanym przez faktory kultury, społeczeństwa, gospodarki i samorządu. Razem stanowią one sieć relacji, wzajemnie oddziałujących na siebie kategorii, które warunkują się wyznaczając obszar realizacji strategii rozwoju nakierowanej na podnoszenie jakości w rozmaitych aspektach funkcjonowania leszczyńskiej uczelni.

Budowanie przewagi konkurencyjnej

Pojęcie konkurencyjności odnosi się w istocie do kilku zakresów działań, których optymalizacja powinna doprowadzić do zbudowania względnie trwałej przewagi konkurencyjnej uczelni na rynku usług edukacyjnych. Dotyczy to takiego budowania, rozwijania i wzmacniania struktur oraz ich organizacji, by prowadziło to do podwyższenia standingu rynkowego szkoły. Dokonać tego można poprzez optymalizację produktu edukacyjnego, którego podstawową cechą jest wartość użytkowa, czyli zdolność do zaspokajania oczekiwań jego potencjalnych nabywców. W głównej mierze są nimi maturzyści, a ich oczekiwania zawarte są w przekonaniu, że dzięki ukończonym studiom I stopnia:

- uzyskają solidne podstawy do dalszego wszechstronnego rozwoju;
- znajdą zatrudnienie lub sami podejmą działalność gospodarczą;
- bez problemów będą mogli kontynuować studia II stopnia.

Uczelnia musi zatem stworzyć taki produkt edukacyjny, który w maksymalnym stopniu będzie akceptowany przez maturzystów i innych potencjalnych nabywców, np. uczestników studiów podyplomowych i kursów. Miarą tej akceptacji jest liczba osób chętnych do podejmowania nauki na leszczyńskiej PWSZ. Kolejnymi warunkami podnoszenia konkurencyjności są: skuteczna promocja

uczelni, optymalizacja jej zarządzania oraz racjonalizowanie kosztów. Promocja sprowadza się w istocie do aktywnego marketingu produktu edukacyjnego, który powinien uwzględniać wpływ nowych mediów, a zwłaszcza Internetu na przekaz odbierany przez młodych ludzi. Stąd wielka rola portalu internetowego uczelni w kreacji jej rynkowego wizerunku i jego marketingowego oddziaływania.

Budowania przewagi konkurencyjnej nie można także oddzielić od kwestii kosztów funkcjonowania uczelni. Odbywa się ono jednak w określonych ramach finansowych, które określa ministerialny algorytm podziału dotacji dla Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych. Rodzi to konieczność optymalizacji zarządzania, na którą w strategii działań składają się m.in. wprowadzenie zintegrowanego systemu kierowania uczelnią, wdrożenie systemu USOS oraz zwiększenie kolektywności w zarządzaniu. Niezbędne jest także przeprowadzenie racjonalizacji kosztów działalności, które powinno obejmować program komercyjnego udostępniania obiektów szkoły, ograniczanie kosztochłonności utrzymywania infrastruktury oraz racjonalizację zatrudnienia, tak w grupie wykładowców, jak i pracowników administracji i obsługi technicznej.

Kreatywność jako element modelu rozwoju jakościowego

Kolejnym obszarem realizacji strategii rozwojowej PWSZ w Lesznie jest kreatywność, czyli w tym przypadku zarówno optymalizacja zarządzania kapitałem intelektualnym kadry wykładowczej oraz zasobami infrastrukturalnymi, jak i zdolność do generowania przez środowisko nowych idei, projektów i innowacji, niezbędnych by uczelnia mogła elastycznie dostosowywać się do szybkich zmian zachodzących w jej otoczeniu. Niezbędne jest tu stymulowanie działań służących wyzwoleniu twórczych postaw we wszystkich grupach społeczności akademickiej, od wykładowców, poprzez pracowników administracji i obsługi technicznej, po studentów i słuchaczy studiów podyplomowych i kursów. Powinni oni być odpowiednio motywowani do podejmowania wysiłków w na rzecz kreowania i wdrażania w życie nowych pomysłów, widząc w tym dobro wspólne, a zarazem szansę dla swojego rozwoju i awansu.

Spośród wielu przejawów tak pojmowanej kreatywności, które wpisują się w pryncypia strategii rozwojowej uczelni, wymienię jedynie kilka najbardziej charakterystycznych. Przykładem szybkiego reagowania na zapotrzebowanie rynku stały się tzw. studia dualne, które uruchomiono w 2011 r., natychmiast, gdy tylko pojawiła się możliwość ich prowadzenia. Nowa forma edukacji wyższej wymagała natychmiastowego negocjowania umów z leszczyńskimi przedsiębiorstwami, gdyż studia dualne odbywają się w ten sposób, że studenci naprzemiennie przez tydzień przebywają w uczelni, następny zaś pracują w przedsiębiorstwie, które angażuje ich z myślą o przyszłym zatrudnieniu. PWSZ w Lesznie była pionierem tego rodzaju rozwiązań na rynku edukacyjnym.

Kolejnym przykładem innowacyjności stało się opracowanie w 2013 r. pol-

sko-ukraińskich studiów równoległych, prowadzonych wspólnie z Państwowym Uniwersytetem Pedagogicznym im. Pawła Tytyny w Humaniu, które na kierunkach ekonomia i turystyka dają możliwość uzyskania zarówno polskiego, jak i ukraińskiego dyplomu. Podobnie innowacyjny był projekt zrealizowany z leszczyńską firmą LOB S.A., polegający na podpisaniu w tym samym roku umowy o utworzeniu konsorcjum prowadzącego wspólne prace nad wdrożeniem nowych rozwiązań w zakresie zamków mechatronicznych.

Przykłady te pokazują innowacyjne podejście do kreatywności, które w przypadku uczelni takich, jak PWSZ-y polega m.in. na szybkim dostosowywaniu się do wyzwań społeczeństwa opartego na wiedzy oraz zdolności pozyskiwania środków i funduszy z gospodarki, a także dostępnych środków z funduszy regionalnych i unijnych. Jest to w istocie konieczność w sytuacji niedoboru środków z dotacji na działalność uczelni, a jednocześnie szansa rozwoju badań własnych i wdrażania innowacji edukacyjnych nakierowanych na praktykę.

Konsolidacja potencjału naukowego i dydaktycznego

Kreatywność wiąże się z kolejnym obszarem strategii, jaką jest konsolidacja rozumiana jako konsolidacja potencjału naukowego i dydaktycznego oraz zacieśnianie więzi z miastem i regionem, a także większa integracja pracowników i studentów uczelni. Chodzi tu głównie o spójność podejmowanych we wszystkich tych zakresach działań, która ma doprowadzić do najefektywniejszego wykorzystania potencjału szkoły. Mieści się tym zarówno integracja badań naukowych z dydaktyką, dbałość o rozwój własnej kadry naukowej, jak i współudział uczelni w promocji miasta Leszna i regionu w Polsce i za granicą. Przykładem tego jest zainicjowanie przez PWSZ tworzenia ligi miast Komeńskiego, która nie tylko ma propagować w Europie idee wielkiego pedagoga i zarazem patrona uczelni, lecz także sprzyjać rozwojowi współpracy partnerskich podmiotów w tym przedsięwzięciu. W maju bieżącego roku została podpisana odpowiednia deklaracja, co dało asumpt do spotkania w Lesznie przedstawicieli środowisk akademickich i samorządowych z kilku sąsiadujących z Polską państw.

Rozwój więzi uczelni z otoczeniem krajowym i zagranicznym

Przykład tego typu działań prowadzi do następnego priorytetu, jakim jest kontaktowość, rozumiana jako rozwijanie więzi z otoczeniem społecznym uczelni oraz intensyfikacja jej kontaktów z polskimi uczelniami akademickimi i partnerami zagranicznymi. Właśnie współpraca z zagranicą stanowi przestrzeń aktywności, z którą leszczyńska szkoła wiąże ogromne nadzieje na podnoszenie jakości zarówno edukacji, jak i prowadzonych w Lesznie badań. Służą temu inicjatywy, takie jak np. zorganizowany w maju 2013 r. Międzynarodowy Festiwal Dialogu Narodów i Kultur, jaki zgromadził studentów z Ukrainy, Czech

i Polski, którzy występowali w auli uczelni prezentując spektakle teatralne, koncerty chóralne oraz inne formy kultury artystycznej. Impreza ta towarzyszyła wspomnianemu wyżej podpisaniu deklaracji inicjującej tworzenie Ligi Miast Komeńskiego.

Zapisane w strategii otwarcie na współpracę międzynarodową spowodowało, że władze uczelni od dłuższego czasu zabiegają też o pozyskanie kandydatów na studia ze Wschodu. Dotyczy to zwłaszcza Ukrainy, Kazachstanu i Chin, z którymi leszczyńska szkoła prowadzi już lub w przyszłości planuje prowadzić wymianę studentów i wykładowców. Obecnie uczą się w Lesznie młodzi ludzie z partnerskiego uniwersytetu w Humaniu, którzy odbywają tu swoje zagraniczne praktyki. Na zasadach wymiany na Ukrainę wyjeżdżają z kolei studenci z PWSZ. Duże nadzieje na dalszy rozwój takiej wymiany wiązać należy także z kontaktami nawiązanymi z uczelniami w Chinach. O studentów z tego kraju zabiegają zresztą dzisiaj największe europejskie uniwersytety, upatrując w tym szans na zwiększenie liczny słuchaczy i rozwój potencjału edukacyjnego. Drugim obiecującym obszarem podejmowanych działań jest Kazachstan, gdzie PWSZ w Lesznie podpisał umowę z Uniwersytetem im. Akademika Bukietowa w Karagandzie. Zaowocowała ona przyjazdem na staż naukowy kilkorga studentów, którzy odbywają staż naukowy w Polsce na zasadach komercyjnych, korzystając ze stypendium Prezydenta Kazachstanu.

Wnioski

Przedstawione wyżej działania i priorytety w zakresie strategii uczelni na najbliższe lata doprowadzić mają do istotnego zwiększenia potencjału naukowego i dydaktycznego szkoły. Są one ściśle skorelowane z jej misją i praktycznym charakterem prowadzonych kierunków studiów. Należy sądzić, że realizacja przyjętych założeń doprowadzi do zmian jakościowych i systemowych w funkcjonowaniu uczelni, przyczyniając się do wzmocnienia stałego leszczyńskiego środowiska akademickiego i utrzymania wysokiego miejsca PWSZ w Lesznie w rankingu najlepszych wyższych uczelni zawodowych w Polsce, czego przejawem było zajęcie w nim w 2012 r. II miejsca.

Liczba znaków ze spacjami: 17 907

Mariola Mikołajczak

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie

Formy współpracy Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Lesznie z uczelniami akademickimi

Streszczenie

Praca poświęcona zagadnieniom współpracy PWSZ-ów z uczelniami akademickimi. Temat przedstawiony został na przykładzie współpracy PWSZ w Lesznie z uczelniami z Poznania i Wrocławia. Przedstawia aspekty pozytywne i trudności, których rozwiązanie następuje poprzez renegocjację i podpisanie nowych umów o współpracy. Współpraca PWSZ z uczelniami uniwersyteckimi stwarza dla PWSZ-ów szanse na rozwój badań naukowych, kształcenie kadry i rozwój współpracy z zagranicą.

Słowa kluczowe: PWSZ, Leszno, współpraca akademicka, współpraca z zagranicą

Wstęp

Specyfika Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych w Polsce sprawia, że współpraca z uczelniami akademickimi odgrywa w ich strategiach rozwojowych niebagatelną rolę. Bierze się to z kilku przyczyn, na które składają się zarówno uwarunkowania systemowe, wynikające z ustawy *Prawo o Szkolnictwie Wyższym*, jak i z usytuowania konkretnych PWSZ-ów w realiach środowiskowych.

Pierwsza z tych przyczyn wiąże się ze specyficznym statusem tych uczelni w systemie szkolnictwa wyższego w Polsce, zdejmującym z nich obowiązek prowadzenia badań i nadającym misji edukacyjnej wybitnie praktyczny charakter. Powoduje to komplementarność takiego modelu szkół wyższych w stosunku do uczelni akademickich rozwijających strategie badawcze i kształcących na studiach o profilu bardziej teoretycznym, czyli akademickim. Rodzi to wzajemne powiązania pomiędzy oboma typami uczelni, wynikające z faktu, że PWSZ-y w swej większości kształcą studentów na poziomie licencjackim, dostarczając uczelniom akademickim kandydatów na studia magisterskie, z drugiej zaś w mniejszym lub w większym stopniu korzystają z kadry ich wykładowców, zatrudnionych na tzw. drugich etatach. Stwarza to system zależności niekoniecznie równorzędnych, które muszą być uwzględniane jako istotne komponenty budowania strategii rozwojowych.

Ten ostatni aspekt stanowi właściwe odniesienie do zrozumienia drugiego uwarunkowania działalności PWSZ-ów, które dotyczy wspomnianego wyżej usytuowania uczelni w otoczeniu społecznym, stanowiącym przestrzeń pozyskiwania studentów zarówno przez uczelnie akademickie, jak i Wyższe Szkoły Zawodowe. Rodzi to naturalną konkurencję, która prowadzić może w pewnych wypadkach do tworzenia się napięć niesprzyjających współpracy. Dlatego w strategiach PWSZ-ów istotne miejsce powinno zająć ułożenie partnerskich stosunków z działającymi na tym samym terenie uczelniami akademickimi, tak, by misje obu typów podmiotów w sposób naturalny się dopełniały, a nie wchodziły ze sobą w konflikt.

W zjednoczonej Europie, w której tworzy się wspólna przestrzeń edukacyjna niemniej ważną sprawą jest także rozwijanie i zarządzanie kontaktami PWSZ-ów z uczelniami zagranicznymi, zarówno typu zawodowego, jak i akademickiego. Umiedzynarodowienie edukacji jest bowiem faktem, który nie może nie mieć wpływu na wyznaczanie nowych zadań stojących przed szkolnictwem wyższym w Polsce. Z jednej strony dotyczy to stwarzania możliwości wyjazdów studentów do zagranicznych uczelni w ramach międzynarodowych programów, takich jak Erasmus, z drugiej zaś odnosi się do możliwości pozyskiwania obcokrajowców jako studentów, nie tylko zresztą w ramach wspomnianych programów, lecz także swobodnego naboru na studia w Polsce. Kwestie te stanowią dopełniający czynnik wobec kształtowania stosunków partnerstwa z uczelniami krajowymi, skłaniając do całościowego ujmowania obu tych zagadnień.

Budowanie więzi przez PWSZ w Lesznie z uczelniami akademickimi

Mając to wszystko na uwadze, jako przykład tworzenia i rozwijania takich więzi, chcę przedstawić strategię działań podejmowanych w tym względzie w PWSZ im Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie. Jej specyfika wynika przede wszystkim z usytuowania uczelni pomiędzy dwoma ważnymi polskimi ośrodkami akademickimi, jakimi są Poznań i Wrocław, oraz z względnej bliskości zachodniej granicy państwa i dobrej struktury komunikacyjnej, co nie pozostaje bez znaczenia tak dla kontaktów z uczelniami krajowymi, jak i zagranicznymi. Niewątpliwym wpływ wywierany przez te uwarunkowania skłonił władze uczelni do podejmowania działań mających na celu wykorzystanie ich jako atutów w planowanej strategii rozwoju i w minimalizowaniu zagrożeń, które mogą z nich wynikać.

Już w samych początkach istnienia szkoły, która rozpoczęła swą działalność w 1999 r. podpisano umowy z kilkoma uczelniami akademickimi Wielkopolski, które określały wzajemne relacje między partnerami i zakreślały obszary współpracy. Były to: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, ówczesna Politechnika Poznańska (dzisiaj Uniwersytet Techniczny), Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu, Akademia Ekonomiczna (dziś Uniwersytet Ekonomiczny) oraz Akademia Muzyczna w Poznaniu. Wybór tych właśnie partnerów spowodowany

był specyfiką kierunków otwieranych wówczas w Lesznie, które na poziomie licencjackim pokrywały się w dużej mierze ze studiami prowadzonymi przez wymienione poznańskie uczelnie akademickie. Drugim ważnym motywem pojęcia tych działań był fakt korzystania w pierwszym okresie funkcjonowania PWSZ z kadry nauczycieli akademickich zatrudnionych na pierwszych etatach w poznańskich szkołach wyższych.

Dotychczasowe doświadczenia, wynikające z tych porozumień skłaniają do kilku zasadniczych refleksji, które w większości są pozytywne, choć zdarzały się także negatywne przykłady nieporozumień i napięć w ich realizacji. Początkowo, gdy nie funkcjonowała jeszcze nowelizacja ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i problem tzw. wieloetatowości nie wpływał na problemy zatrudniania poznańskich wykładowców w leszczyńskiej PWSZ, relacje z uczelniami akademickimi koncentrowały się na partnerstwie między wybranymi instytutami uczelni i wydziałami Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza i Akademii Ekonomicznej. Polegało to głównie na podejmowaniu przez absolwentów studiów licencjackich na PWSZ decyzji o kontynuowaniu nauki na zbliżonych lub tych samych kierunkach, prowadzonych w Poznaniu. Dobrym tego przykładem była i jest współpraca Instytutu Nauk Edukacyjnych z Wydziałem Studiów Edukacyjnych UAM, gdzie leszczyńscy licencjaci spotykali często tych samych wykładowców, co tworzyło specyficzne więzi, sprzyjające nie tylko ich asymilacji w nowym środowisku, lecz także kontynuowaniu zainteresowań naukowych.

Sytuacja ta zmieniała się nieco po rządami nowej, czy też znowelizowanej ustawy, która wprowadziła – odroczony co prawda na zasadach *vacatio legis* – obowiązek uzyskiwania zgody rektora macierzystej uczelni na drugoetatowe zatrudnienie w innej. Nie stwarza to jeszcze większych zagrożeń dla leszczyńskiego PWSZ, lecz musi być brane pod uwagę w najbliższej już przyszłości. Szczęśliwie leszczyńska uczelnia w okresie 14 lat swojego istnienia dorobiła się kadry naukowej, która w 50% zatrudniona jest na pierwszym etacie. Niepokojące zjawiska pojawiły się natomiast w odniesieniu do decyzji rektorów uczelni akademickich dotyczących wyrażania zgody na przejście na pierwszy etat w PWSZ osób funkcyjnych przy jednoczesnym przechodzeniu prze nie na drugi etat w uczelni macierzystej. O ile władze rektorskie Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza nie czyniły w tym względzie żadnych przeszkód, pozwalając obsadzić w ten sposób w PWSZ jedno ze stanowisk prorektorskich w wyborach na kadencję 2013-2016, o tyle wybrany na rektora głównego profesor zatrudniony na innej uczelni otrzymał tylko zgodę na objęcie jedynie części etatu w dotychczasowym miejscu pracy.

Zasygnalizowany wyżej problem ukazuje różne rozumienie i interpretacje przez rektorów uczelni akademickich podpisanych z PWSZ umów w zakresie deklarowanej *expressis verbis* pomocy w rozwoju tych uczelni. Jeśli bowiem ma być to pomoc rzeczywista i skuteczna, to winna ona polegać na stwarzaniu takich warunków wzajemnej współpracy, które w sytuacji dopełniania się misji edukacyjnych obu uczelni pozwoliłyby Państwowym Wyższym Szkołom Zawodowym stabilizować kadrę z perspektywą ostatecznego usamodzielnienia się w tym za-

kresie. Stwierdzić należy, że dla uczelni akademickich nie jest to w żadnym razie konkurencyjne zagrożenie, gdyż zatrudnieni w PWSZ-ach na drugim etacie profesorowie i tak pozostawiają w macierzystej uczelni uprawnienie dotyczące minimum kadrowego dla prowadzenia studiów magisterskich, a także jedno z dwóch uprawnień dla studiów licencjackich. Jeszcze istotniejszy jest fakt, że w uczelniach akademickich afilują swój dorobek naukowy, co nie uszczupla ogólnej puli dokonań uniwersytetu, politechniki, czy akademii wychowania fizycznego. Trudno też mówić o stwarzaniu przez drugoetatowych wykładowców konkurencji w zakresie rekrutacji na poszczególne kierunki studiów, gdyż, po pierwsze uczelnie akademickie odczuwają niedobór przede wszystkim wśród kandydatów na studia drugiego stopnia, a te nie są prowadzone w większości Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych; po drugie, to właśnie do współpracujących z leszczyńską szkołą poznańskich i wrocławskich uczelni wyższych kierują się jej absolwenci. Należy ponadto stwierdzić, że nietrafiony jest argument wysuwany niekiedy przez rektorów uczelni akademickich, że PWSZ-y zabierają im kandydatów na studia licencjackie. Z przeprowadzonych w leszczyńskiej szkole analiz wynika bowiem, że ogromna część studiującej w niej młodzieży w ogóle nie podjęłaby nauki na studiach wyższych, gdyby nie mogła uczynić tego blisko miejsca swojego zamieszkania. Wynika to z trudnej sytuacji materialnej wielu rodzin, których nie stać na wysyłanie dzieci do dużych ośrodków akademickich, gdzie koszty utrzymania są znacznie wyższe. Problem ten wynika ze specyfiki miasta i regionu pozbawionego przemysłu i w większości rolniczego, o stosunkowo wysokim jak na Wielkopolskę poziomie bezrobocia.

Mając to wszystko na uwadze należy zadać sobie pytanie: czy wobec nowej sytuacji, spowodowanej przez wejście w życie noweli ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym, nie należałoby poddać podpisanych z uczelniami akademickimi umów renegotjacji, w celu sprecyzowania wzajemnych zobowiązań dotyczących realnych form współpracy. Uczelnia leszczyńska podjęła w 2012 r. takie rozmowy z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, które zakończyły się podpisaniem nowego porozumienia, bardziej adekwatnego do obecnej sytuacji prawnej i sankcjonującego wiele form współpracy, które z pożytkiem dla obu stron rozwijały się w poprzednich latach. Zdobyte doświadczenia pozwoliły wytyczyć w tym porozumieniu podstawowe kierunki rozwoju partnerstwa, wpisujące się w strategiczne cele obu uczelni.

Partnerstwo PWSZ w Lesznie z UAM w Poznaniu opiera się teraz na wykorzystaniu atutów obu uczelni, które wzajemnie się dopełniając tworzą nową jakość stosunków. Bardzo istotna jest tu współpraca w zakresie kształcenia kadry na studiach doktoranckich. Niejednokrotnie dzieje się bowiem, że leszczyńscy licencjaci, kontynuując studia II stopnia na UAM, po ich ukończeniu wracają do PWSZ, gdzie prowadzą zajęcia dydaktyczne, podejmując jednocześnie studia doktoranckie w Poznaniu. Promotorami w tych wypadkach są najczęściej profesorowie zatrudnieni jednocześnie w obu uczelniach, co znakomicie ułatwia kontakt z doktorantami i tworzy specyficzną więź mistrza z uczniem, w istotny sposób wpływając na poziom przygotowywanych dysertacji. Jednocześnie ści-

sła współpraca z władzami samorządowymi, którym zależy na rozwoju miejscowej kadry naukowej prowadzi do uzyskiwania przez doktorantów stypendiów, umożliwiających im spokojną pracę nad pisanymi rozprawami. System ten jest korzystny dla wszystkich stron i wetuje słabości ustawy w zakresie obowiązku rozwoju kadry naukowej przez PWSZ-y przy jednoczesnym braku finansowania prowadzonych w nich badań naukowych. Paradoks ten, nie dostrzegany przez Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego, znacznie utrudnia dorabianie się przez PWSZ-y własnych wykładowców, którzy, zatrudniani potem na pierwszych etatach zapewniłoby minima kadrowe bez uciekania się do ich uzupełniania przez drugo etatowych pracowników naukowych, dojeżdżających z uczelni akademickich.

Blisko związanym z rozwojem kadr naukowych problemem jest dawanie szansy doktorantom występowania na konferencjach naukowych oraz publikowania ich prac w liczących się czasopismach. Również i w tym zakresie współpraca leszczyńskiej PWSZ z UAM wydaje się wskazywać właściwe kierunki partnerstwa. Nowo podpisana umowa zakłada np. wspólne organizowanie konferencji naukowych, co było zresztą praktykowane także poprzednio.

Wykorzystując kontakty międzynarodowe uniwersytetu, przy jednoczesnym wsparciu organizacyjnym leszczyńskiej uczelni zorganizowano już dwie międzynarodowe konferencje. Były to odbywające się pod auspicjami rektorów obu uczelni, sympozja, z których pierwsze, w 2010 r. dotyczyło recepcji pedagogicznej myśli patrona uczelni, Jana Amosa Komeńskiego w Europie, drugie zaś, z 2012 r., podejmowało ważny problem dialogu międzykulturowego i międzycywilizacyjnego we współczesnym świecie. Zgromadziły one uczonych nie tylko z kilku krajów europejskich, lecz także z Chin. Dało to szansę wygłoszenia referatów wielu doktorantom, tak z UAM, jak i z PWSZ, pozwalając skonfrontować ich wywody z poglądami zagranicznych badaczy i ocenić je na tle najnowszych koncepcji naukowych, rozwijanych w Europie i w świecie. Efektem tych konferencji było znaczna internacjonalizacja prowadzonych – pomimo wszystko – w PWSZ badań i stworzenie sieci międzynarodowych powiązań tak ważnych dla rozwoju naukowego młodych badaczy.

Współpraca z uczelniami akademickimi a kontakty z zagranicą

Zarysowana w tych obszarach współpracy PWSZ w Lesznie z UAM kwestia kontaktów zagranicznych uczelni stanowi kolejny przykład twórczego wykorzystania zaistniałego partnerstwa. Dotyczy to kwestii pozyskiwania zagranicznych studentów dla obu uczelni. Wykorzystując fakt zatrudnienia w Poznaniu i w Lesznie osób posiadających dobre kontakty na Ukrainie i w Kazachstanie, udało się doprowadzić do podjęcia jednosemestralnych studiów grup studentów Humania i Karagandy. Studenci ci uczestniczyli w formach zajęć organizowanych dla nich zarówno w Poznaniu, jak i w Lesznie, w tym także w zagranicznych objazdach naukowych. Należy zwrócić uwagę, że były to osoby finansujące

swój pobyt w Polsce ze stypendium rządu Republiki Kazachstanu, co nie obciążało strony polskiej żadnymi dodatkowymi kosztami. Taka forma studiowania spotkała się z bardzo dobrym przyjęciem ze strony gości, co dobrze rokuje na przyszłość rozwojowi dalszych kontaktów i przyjazdów młodzieży kazachskiej, chcącej zdobywać wiedzę w Europie.

Wnioski

Podane przykłady współpracy największej wielkopolskiej uczelni wyżej, jaka jest Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z leszczyńską PWSZ wskazują na możliwość takiego ułożenia wzajemnego partnerstwa, by prowadziło ono do rzeczywistego dopełniania się misji edukacyjnej i naukowej uczelni o różnym statusie, randze i specyfice. Dowodzi to słuszności podjętych w przeszłości działań, które pod rządami nowej ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym mogą nie tylko być kontynuowane, lecz także twórczo rozwijane. Chodzi jedynie o to, aby uczelnie akademickie dostrzegły rolę, jaką PWSZ-y odgrywają w systemie polskiego szkolnictwa wyższego i nie widziały w tych szkołach konkurencji oraz jedynie dodatkowego miejsca zatrudnienia dla swojej kadry naukowej. Pozbawiona uprzedzeń współpraca oraz przestrzeganie podpisanych umów i porozumień stwarza bowiem warunki dla uzyskiwania obopólnych korzyści przy jednoczesnym respektowaniu specyfiki i inności partnerów działających w odmiennych uwarunkowaniach społecznych i środowiskowych.

Liczba znaków ze spacjami: 15 704

Maciej Krzemiński

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku – 11 lat działalności a perspektywa rozwoju uczelni

Streszczenie

W niniejszym artykule podjęto próbę przekrojowego omówienia najistotniejszych kwestii dotyczących działalności Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej we Włocławku, jako placówki dydaktycznej, ale także kulturotwórczego, przedsiębiorczego i innowacyjnego ośrodka o charakterze regionalnym. Poruszane zagadnienia obejmują trzy zasadnicze obszary wytyczone przeszłością, teraźniejszością i przyszłymi planami funkcjonowania uczelni. Działalność PWSZ we Włocławku została zaprezentowana zarówno w jej indywidualnym działaniu, jak i w szerszym kontekście obejmującym szkolnictwo wyższe w Polsce a także strategii rozwoju miasta i subregionu.

Słowa kluczowe: PWSZ we Włocławku, działalność edukacyjna PWSZ, współpraca PWSZ z otoczeniem, życie społeczności akademickiej

Początki uczelni

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku została powołana przez Radę Ministrów 20 września 2001 roku, oficjalną działalność rozpoczęła 1 lutego następnego roku. Starania o utworzenie we Włocławku tego typu uczelni podjęto już kilka lat wcześniej, ale dopiero 16 września 2000 roku oficjalnie zarejestrowano Stowarzyszenia na Rzecz Państwowej Kujawsko-Dobrzyńskiej Wyższej Szkoły Zawodowej we Włocławku. Ostateczne deklaracje dotyczące włocławskiej uczelni podjęto w podpisanym 13 grudnia 2001 roku porozumieniu czterech sygnatariuszy: Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Prezydenta Miasta Włocławek i Stowarzyszenia. Jak dotąd, to wciąż jedyna państwowa szkoła wyższa na terenie byłego województwa włocławskiego, w którym zamieszkuje razem z Włocławkiem blisko 420 tysięcy ludności, z czego 33 tysiące, to młodzież szkół ponadgimnazjalnych.

Warto przypomnieć słowa pierwszego rektora włocławskiej PWSZ prof. zw. dr. hab. Krzysztofa A. Kuczyńskiego, który wypowiadał się o najistotniejszych zdarzeniach, które zapoczątkowały funkcjonowanie PWSZ we Włocławku: „*Do pierwszej grupy zdarzeń, a więc tych, które miały zasadniczy wpływ na powstanie Uczelni, na równi zaliczyłbym: porozumienie pomiędzy Wojewodą Kujawsko-Pomorskim, Marszałkiem Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Prezydentem Włocławka i Stowarzyszeniem na rzecz Kujawsko-Dobrzyńskiej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej we Włocławku, oraz porozumienia z Uniwersytetem Łódzkim i Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu.* [Księga Jubileuszowa X-lecie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej we Włocławku 2002-2012 (Istnienie, działalność osiągnięcia), oprac. P. Jaworowski, Włocławek 2012, s. 16]

Pierwszą w historii rekrutację przeprowadzono na semestr zimowy 2001/2002, w wyniku której studia na kierunku stosunki międzynarodowe rozpoczęło 90 studentów. Od nowego roku akademickiego 2002/2003 liczba słuchaczy zwiększyła się o 600 osób. W tym roku akademickim uczelnia przeprowadziła rekrutację na filologię, filologię polską i stosunki międzynarodowe. W 2004 roku uczelnia otrzymała uprawnienia do prowadzenia kształcenia na kierunkach: pielęgniarstwo oraz zarządzanie i marketing, a w 2007 roku na kierunku administracja. Przez dziesięć lat mury uczelni opuściło 3523 absolwentów.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku istnieje od jedenastu lat, trwa na gruntownych podwalinach, permanentnie się rozwija i pewnie kroczy do europejskiej przestrzeni edukacyjnej. Twórczy i skuteczny rozwój zawdzięcza wszystkim odpowiedzialnym pracownikom, którym zależy na dobrej jej reputacji, jako jednostki kształcącej na rzetelnym akademickim poziomie. Pośród grona profesury, zespołu dydaktyków i pracowników administracji jest wielu, którzy traktują swoje obowiązki ze szczególną troską i poczuciem obywatelskiego oddania oraz środowiskowo-patriotycznej odpowiedzialności. Przez osobisty wysiłek udało się im osiągnąć więcej dla utrwalenia i rozwoju Uczelni.

W czasie jedenastoletniej działalności PWSZ we Włocławku funkcję rektora sprawowali: prof. zw. dr hab. Krzysztof A. Kuczyński, Rektor PWSZ we Włocławku w latach 2002-2011 i prof. zw. dr hab. Tadeusz Dubicki – Rektor na kadencję 2011-2015.

Baza materialna uczelni

Warunki rozwoju Uczelni oraz doskonalenie studiów i studiowania integralnie wiążą się z zapleczem techniczno-dydaktycznym. Inaczej mówiąc, baza materialno-techniczna determinuje proces kształcenia studentów, a także obywatelskie wychowanie młodzieży pobierającej nauki na poziomie wyższym. Bardzo dobre warunki socjalno-bytowe na włocławskiej uczelni wytwarzają miłą atmosferę kształcenia, pobudzają wyobraźnię i wyzwalają twórcze myślenie. Studenci włocławskiej PWSZ uczą się w nowoczesnej bazie dydaktycznej, wyposażonej w najnowsze urządzenia audiowizualne. W 2012 roku został zakończony program informatyzacji uczelni. System wspomaga zarządzanie uczelnią poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii informatycznych i optymalizuje procesy zachodzące w wielu obszarach działalności. Program integruje między innymi system biblioteczny, bankowy, finansowo-księgowy, łączy się też się z systemami pozauczelnianymi, np. ministerialnym systemem POL-on.

Aktualnie baza lokalowa Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej we Włocławku o powierzchni ponad 11 tys.² obejmuje następujące obiekty:

- budynek przy ul. 3 Maja 17 – Rektorat,
- obszerny wielopiętrowy blok przy ul. Mechaników 3,
- dwa budynki wraz częścią rekreacyjną i salą gimnastyczną przy ul. Obrońców Wisły 1920 roku, na Zawiszu.

W 2013 roku uczelnia otrzymała od Gminy Miasto Włocławek zespół budynków, na bazie których w latach 2013/2015 powstaną obiekty mieszczące najnowocześniejsze zaplecze techniczne dla Instytutu Politechnicznego.

Działalność edukacyjna

Dzisiaj Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku jest nowoczesną uczelnią, kształcącą na studiach licencjackich i inżynierskich blisko 1600 studentów, zatrudnia 156 pracowników, w tym 104 nauczycieli akademickich. W ofercie kształcenia proponuje sześć kierunków studiów: filologia (w tym na filologia angielska i filologia germańska), pedagogika, zarządzanie, administracja oraz dwa kierunki inżynierskie: informatyka oraz mechanika i budowa maszyn.

W rezultacie zmian jakościowych wynikających z wejścia w życie zapisów reformy szkolnictwa wyższego, włocławska PWSZ przebudowała w 2011 r. programy studiów na wszystkich kierunkach, przyjmując dla każdego z nich praktyczny profil kształcenia. Dzięki współpracy z przedsiębiorcami dostosowała programy kształcenia do potrzeb gospodarki oraz wymogów lokalnego i regionalnego rynku pracy.

Uczelnia monitoruje efekty i warunki kształcenia, część zajęć prowadzi na platformie e-learningowej. Polska Komisja Akredytacyjna w roku 2013 oceniła wysoko poziom kształcenia na kierunku zarządzanie.

Na uczelni funkcjonuje Centrum Studiów Podyplomowych i Doskonalenia Zawodowego, w ramach którego prowadzone są studia podyplomowe, organizowane kursy i szkolenia dla kadry pracowniczej oraz wszystkich osób, które chcą podnieść swoje kwalifikacje i zwiększyć szanse na rynku pracy. Aktualnie w ofercie są następujące studia podyplomowe: administracja publiczna, skuteczne zarządzanie, zarządzanie w turystyce, Business English, grafika komputerowa, przygotowanie pedagogiczne, logopedia, nowoczesne formy edukacji ruchowej, teleinformatyka, wiedza o kulturze i sztuce.

Ostatnio w celu efektywnego wykorzystania potencjału dydaktycznego, zważywszy na pogłębiający się niż demograficzny, uczelnia rozszerzyła swój zakres działalności. W 2013 roku utworzyła Akademicką Szkołę Policealną, w której można zdobyć kwalifikacje w następujących zawodach: technik archiwista, technik bezpieczeństwa i higieny pracy, opiekun osoby starszej, opiekun w domu pomocy społecznej, technik drogownictwa, technik geodeta.

W 2013 roku PWSZ we Włocławku otworzyła też Akademickie Przedszkole o profilu ekologiczno-językowym dla setki dzieci. Placówka funkcjonuje pod merytorycznym nadzorem Zakładu Pedagogiki, jest miejscem praktyk studenckich, a także miejscem pracy dla najlepszych, wyłonionych drogą konkursu, absolwentów pedagogiki. Uczelnia stworzyła i wdraża projekt przedszkola przyjaznego dziecku, opartego o najnowszą wiedzę i metody wspierające jego rozwój. Przy Przedszkolu Akademickim Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej we

Włocławku powstaje Centrum Edukacji Ekologicznej „Eko-Żaczek”, na realizację którego uczelnia pozyskała promesę z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu o wartości 120 tysięcy zł. Głównym celem tego przedsięwzięcia jest dotarcie z programem edukacji ekologicznej i przyrodniczej pt. „Mały odkrywca” do dzieci uczęszczających do przedszkoli na terenie Włocławka i powiatu włocławskiego.

Dbłość o dostęp studentów i nauczycieli akademickich do najnowszych źródeł wiedzy jest jednym z ważniejszych zadań uczelni. Biblioteka włocławskiej PWSZ dysponuje trzydziestosześcioletnim księgozbiorem, ponad 100 tytułami czasopism oraz obszernymi zbiorami elektronicznymi. Wszystkie procesy biblioteczne są zautomatyzowane. Biblioteka uczelniana współpracuje z Kujawsko-Pomorską Biblioteką Cyfrową (KPBC), na platformie której zamieszcza wybrane publikacje Wydawnictwa Uczelnianego. Biblioteka jest zrzeszona w prestiżowym Konsorcjum Bibliotek Naukowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Uczelnia ma też swoje wydawnictwo i czasopismo uczelniane pt. „Wiadomości Uczelniane PWSZ we Włocławku”.

Projekty i ich realizacja

Od 2004 roku włocławska PWSZ pozyskała skutecznie środki finansowe z funduszy europejskich: na rozbudowę bazy dydaktycznej ponad 4 miliony zł, na wzmocnienie potencjału dydaktycznego uczelni ok. 5 miliony. zł, na projekty związane z doskazyaniem kadr dla gospodarki regionalnej 350 tysięcy zł. Wszystkie realizowane projekty obejmują wielowymiarową współpracę z pracodawcami (konsultacje programów kształcenia, wspólną organizację praktyk i staży, realizację zajęć przez przedstawicieli pracodawców, spotkania panelowe z pracodawcami). Aktualnie, realizowany od 2009-2015, projekt „PWSZ we Włocławku – wiedza i zawód w zasięgu ręki.” o wartości 2 994 550,00 zł. Dzięki pozyskanym środkom finansowym uruchomiono dwa roczniki bezpłatnych studiów niestacjonarnych na kierunku informatyka oraz sfinansowano zajęcia specjalistyczne na studiach niestacjonarnych na kierunku zarządzanie, specjalność zarządzanie finansami przedsiębiorstw.

Programy studiów w obu przypadkach zostały opracowane z udziałem praktyków z renomowanych firm regionu. Studenci mają też dodatkowe zajęcia z matematyki i fizyki, płatne staże w wiodących firmach regionalnych oraz - mając na uwadze ich dobre przygotowanie do pierwszego kontaktu z pracodawcami - konsultacje z prawnikiem, psychologiem i doradcą zawodowym. W programie weźmie udział tysiąc studentów. Kolejny projekt to „Dobra praktyka najlepszym nauczycielem” realizowany w partnerstwie z Gminą Miasto Włocławek w latach 2011-2014 o wartości 2 021 754,56 zł obejmuje 120 studentów, 40 nauczycieli-mistrzów z 10 wybranych placówek oświatowych miasta Włocławka. Celem projektu jest wdrożenie do końca 2014 roku modelowego programu praktyk dla studentów, specjalności nauczycielskich na kierunku pedagogika. Efektem

przedsięwzięcia ma być lepsze przygotowanie kadry pedagogicznej do roli opiekunów i studentów do roli nauczycieli.

PWSZ we Włocławku współuczestniczy w realizacji innych ważnych dla regionu projektach, między innymi w projekcie: „Innowacyjna edukacja – rewolucyjna zmiana”. To projekt Departamentu Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, którego partnerami są Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu i PWSZ we Włocławku. Projekt polega na opracowaniu, przetestowaniu i wdrożeniu kompleksowych narzędzi oraz modeli wspierających jakość nauczania przedmiotów matematyczno-przyrodniczych wśród uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych województwa kujawsko-pomorskiego, co w konsekwencji ma być przyczynkiem do stworzenia nowego modelu instytucji oświatowej - Środowisko-owego Centrum Popularyzacji Nauki i Technologii.

Kolejny projekt, w którym współuczestniczy PWSZ we Włocławku to „Klucz do uczenia się”- projekt edukacyjny Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego realizowany w partnerstwie z PWSZ we Włocławku, w ramach którego nauczyciele akademicy PWSZ we Włocławku w 2013 roku przeszkolą 160 nauczycieli na 120 godzinny kursie z przedsiębiorczości.

Strategia rozwoju i współpracy

Przyjęta w 2012 roku nowa strategia rozwoju PWSZ we Włocławku na lata 2012-2020, poprzedzona licznymi dyskusjami i analizami, dostarczyła władzom uczelni gruntownej wiedzy, między innymi, na temat danych demograficznych, potrzeb lokalnego i krajowego rynku pracy oraz obszarów zainteresowań młodzieży. Budowanie strategii rozwoju, wsparte podsumowaniem dziesięcioletniego okresu jej funkcjonowania, zaowocowało ustaleniem priorytetów działań na najbliższe lata. Uczelnia postawiła na jakość kształcenia, dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy oraz współpracę z regionem i działanie na rzecz regionu. Uczelnia przyjęła za cel kształcenie specjalistów zgodnie z nowoczesnymi standardami, w dziedzinach o zaawansowanych technologiach oraz kierunkach ściśle powiązanych z gospodarką regionu, w rezultacie czego PWSZ stałaby się silnym regionalnym ośrodkiem edukacyjnym zajmującym się transferem wiedzy do praktyki, tym samym kreowaniem rozwoju regionalnego i lokalnego. Uczelnia zawarła ponad 100 porozumień z pracodawcami z regionu na organizację praktyk zawodowych dla studentów, w tym kilkadziesiąt dla studentów kierunków technicznych: informatyka oraz mechanika i budowa maszyn.

Decyzje co do dalszych kierunków rozwoju władze uczelni konsultują z Konwentem, skupiającym przedstawicieli organów administracji publicznej, szkół ponadgimnazjalnych, przedsiębiorców, instytucji i organizacji współpracujących z uczelnią a także osoby fizyczne zasłużone dla rozwoju uczelni.

Sytuacja na rynku pracy zmienia się nadzwyczaj dynamicznie. PWSZ we Włocławku stara się nadążyć za tymi zmianami, także poprzez działalność Biu-

ra Karier, które ściśle współpracuje z pracodawcami, a także monitoruje kariery zawodowe absolwentów uczelni w celu dostosowania kierunków studiów i programów kształcenia do potrzeb rynku pracy, w szczególności po trzech i pięciu latach od dnia ukończenia studiów”. Ponadto Biuro Karier dostarcza studentom i absolwentom informacji o rynku pracy, pozyskuje oferty pracy, udziela aktywnej pomocy w poszukiwaniu zatrudnienia, buduje bazy danych studentów i absolwentów zainteresowanych określonymi ofertami oraz służy pomocą pracodawcom w rekrutacji kompetentnych pracowników.

Zgodnie z założonymi celami, włocławska PWSZ aktywnie uczestniczy w pracach nad strategią rozwoju miasta Włocławka i województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2020. W każdej ze strategii uznano edukację i naukę za priorytetowe czynniki stymulujące wzrost gospodarczy, innowacyjność, wzrost poziomu zatrudnienia oraz kształtowanie postaw obywatelskich. Włocławska PWSZ ma zostać regionalną uczelnią zawodową, kształcącą na kierunkach technicznych profesjonalną kadrę na potrzeby lokalnej gospodarki.

Waga zamierzeń zapisanych w obu strategiach jest istotna, ponieważ łączy się w nierozzerwalny sposób z nową perspektywą finansową regionu na lata 2014-2020., a ta z kolei daje szansę na pozyskanie środków na dalszy dynamiczny rozwój uczelni. Zgodnie z zapisami strategii rozwoju miasta Włocławka, jak i województwa kujawsko-pomorskiego PWSZ we Włocławku ma być regionalnym ośrodkiem politechnicznym, którego zadaniem będzie przygotowanie kadry inżynierskiej na potrzeby subregionu włocławskiego. W grudniu 2012 r. uczelnia zgłosiła wprowadzenie do projektów priorytetowych w perspektywie finansowej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020 dwóch projektów: pierwszy to utworzenie do 2020 roku innowacyjnego ośrodka - Instytutu Politechnicznego w PWSZ we Włocławku, kształcącego w obszarze kierunków technicznych i ścisłych na poziomie studiów I stopnia, w zakresie kierunków o profilu praktycznym: *mechanika i budowa maszyn, automatyka i robotyka, logistyka i transport* - drugi – innowacyjny zintegrowany system kształcenia dzieci i młodzieży w obszarze nauk technicznych i ścisłych dla miasta Włocławka, opracowany we współpracy z Gminą Miasto Włocławek pod roboczym tytułem „Od przedszkola do inżyniera”. Projekt przewiduje m.in. budowę i rozbudowę infrastruktury uczelni, wyposażenie laboratoriów i pracowni, prowadzenie zajęć w środowisku pracy we współpracy z instytucjami otoczenia biznesu, wsparcie studentów dodatkowymi zajęciami z kompetencji miękkich, kreowanie przedsiębiorczych postaw organizowanie, praktyk, staży i wyjazdów studyjnych. Wybudowanie i wyposażenie umownie nazwanego, „Włocławskiego Centrum Kopernika”, doradztwo zawodowe, utworzenie wspólnej miejskiej edukacyjnej platformy e-learningowej, monitoring oczekiwań pracodawców i wiele innych działań. Ideą projektów jest połączenie włocławskich tradycji przemysłowych z nowoczesnymi innowacyjnymi metodami kształcenia w zakresie technicznych i ścisłych kierunków studiów we współpracy z przedsiębiorcami i potencjalnymi pracodawcami.

W ramach tego systemu kształcenie zawodowe będzie efektem przemysłowego, spójnego programu, a szkoły i placówki oświatowe stworzą swoisty kla-

ster: Mały Odkrywca - etap przedszkola; Szkoła Wyobraźni - etap szkoły podstawowej; Młody Kreatywny - etap gimnazjum; Akademia Przyszłości - etap szkoły ponadgimnazjalnej; Instytut Politechniczny PWSZ we Włocławku; Dolina Innowacji;

W marcu 2013 r. włocławska PWSZ zgłosiła wprowadzenie do wojewódzkiego kontraktu terytorialnego na lata 2014-2020 projektu dotyczącego utworzenie przy uczelni „Regionalnej Platformy Wsparcia Technicznego i Technologicznego dla Rozwoju i Innowacji MSP. Projekt zakłada powstanie centrum badawczego skupiającego kadre naukową i praktyków z wielu dziedzin nauki, takich jak mechanika, informatyka, matematyka i elektronika, którego celem nadrzędnym będzie tworzenie i wdrażanie nowoczesnych i innowacyjnych technologii, usuwanie technologicznych barier rozwoju oraz wspieranie konkurencyjności przedsiębiorstw na rynku. Dzięki realizacji studenckich praktyk zawodowych i staży Platforma będzie stanowiła naturalne zaplecze kadrowe – „kuźnię kadr technicznych” dla MŚP z regionu.

Z okazji 10-lecia PWSZ we Włocławku Sejmik Województwa Kujawsko – Pomorskiego odznaczył włocławską uczelnię odznaką Honorowa za Zasługi dla województwa Kujawsko-pomorskiego.

Życie i działalność społeczności akademickiej

Włocławska PWSZ pełni też rolę kulturotwórczą i miastotwórczą. Uczelnia dysponuje trzydziestosześcioletnim księgozbiorem biblioteki, współpracuje z Kujawsko-Pomorską Biblioteką Cyfrową (KPBC), na platformie której zamieszcza wybrane publikacje Wydawnictwa Uczelnianego. Biblioteka uczelniana jest zrzeszona w prestiżowym Konsorcjum Bibliotek Naukowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Uczelnia ma swoje wydawnictwo i czasopismo uczelniane „Wiadomości Uczelniane PWSZ we Włocławku”.

Włocławska PWSZ prowadzi wymianę międzynarodową studentów, pracowników naukowych i pracowników administracji z 27 uczelniami, zlokalizowanymi m.in. we Francji, Hiszpanii, Włoszech, Chorwacji, Finlandii, Niemczech, Portugalii, Czechach, Turcji, na Litwie, Łotwie i na Węgrzech.

Studenci PWSZ realizują swoje pasje naukowe i inne zainteresowania w studenckich kołach naukowych, takich jak: Studenckie Koło Naukowe Młodych Pedagogów, Anglojęzyczne Koło Dyskusyjne, Studenckie koło Naukowe Prawa Administracyjnego, Studenckie Koło Naukowe „Informatyk”. Do dyspozycji studentów jest 67 miejsc w Domu Studenta. DS jest wyposażony w bezpłatny, bezprzewodowy dostęp do Internetu. Uczelnia dysponuje także uczelnianą bazą rowerową, w której znajdują się 33 rowery. Dzięki nim studenci mogą przemieszczać się pomiędzy oddalonymi obiektami dydaktycznymi, mogą także korzystać z rowerów w celach rekreacyjnych. W uczelni działa Klub Uczelniany Akademickiego Związku Sportowego, w ramach którego działają: sekcja futsalu, koszykówki mężczyzn, piłki siatkowej kobiet, piłki siatkowej mężczyzn.

W uczelni prowadzone są zajęcia z aerobiku z elementami tańca dyskotekowego i step. Włocławska PWSZ może pochwalić się najlepiej wyposażoną w regionie siłownią, dużą salą gimnastyczną, dwoma salami fitness, stołem bilardowym.

Włocławska PWSZ ubiega się także o miano uczelni ekologicznej, pozyskała między innymi środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Dróg Wodnych na realizację programu Eko-student w Eko-regionie, którego celem jest kształtowanie postaw proekologicznych i prozdrowotnych wśród społeczności studenckiej. Uczelnia organizuje wspólnie z Urzędem Miasta Włocławka kampanię ekologiczną pod nazwą Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu, a od wielu lat happeningi z okazji Międzynarodowego Dnia bez Samochodu i Dnia Ziemi, prowadzi też na terenie uczelni segregację odpadów.

Studenci PWSZ we Włocławku poprzez swoje przedstawicielstwo w senacie i wszystkich komisjach uczelnianych mają wpływ na bieżące sprawy uczelni a także na jej strategię rozwoju. Samorząd Studencki dba także o urozmaicenie przebiegu studiów, pomaga studentom w integracji grupowej i ogólnouczelnianej organizując wiele imprez, m.in. juwenalia, wampiriady, konkursy, akcje charytatywne, bale i imprezy klubowe.

Kadra naukowo-dydaktyczna Instytutu Nauk Społecznych i Informatyki Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej we Włocławku we współpracy ze studentami trzeciego roku zarządzania, informatyki i administracji corocznie przygotowuje studenckie konferencje naukowe. W 2012 r. odbyła się już IV Studencka Konferencja Naukowa *pt. Wyzwania gospodarcze, polityczne i społeczne w globalnej gospodarce*. Konferencja ma na celu stworzenie studentom możliwości wymiany własnych poglądów i doświadczeń, które zdobywali i pogłębiali studiując w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej we Włocławku. Dzięki niej studenci uczą się prezentowania swoich opinii oraz przedstawiają efekty swojej pracy. Bardzo dynamiczne zmiany w globalnej gospodarce powodują, że tematy konferencji są cały czas zawsze aktualne, co sprawia, że każdy z uczestników znajduje w nim interesującą dla siebie kwestię.

Samorząd Studencki PWSZ we Włocławku jest organizatorem Juwenaliów. W te dni odbywa się symboliczne przekazanie studentom kluczy do bram miasta przez prezydenta miasta Włocławka. Zabawa trwa zwykle przez szereg dni, w czasie których odbywają się imprezy kulturalno-sportowe, organizowane głównie przez i dla studentów. Inwencja studentów nie zna granic. W pochodzie można było spotkać damy dworu, pielęgniarki, oddział XVII-wiecznej husarii, pletwonurka i wiele innych barwnych postaci.

Inicjatywą studencką, o której warto wspomnieć jest Wampiriada, jest to kampania honorowego krwiodawstwa organizowana w środowisku akademickim. Przedsięwzięcie ma za zadanie zapoznanie studentów z ideą honorowego krwiodawstwa oraz oddawania szpiku kostnego, promowanie profilaktyki zdrowia oraz oczywiście zebranie jak największej ilości krwi.

Literatura:

1. Księga Jubileuszowa Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej we Włocławku. Początki istnienia i działalność 2002-2007, oprac. P. Jaworowski, Włocławek 2007,
2. Księga Jubileuszowa X-lecie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej we Włocławku 2002-2012 (Istnienie, działalność osiągnięcia), oprac. P. Jaworowski, Włocławek 2012,
3. Poradnik praktyk pedagogicznych, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku, Włocławek 2011,
4. Raport 15-lecia PWSZ „Uczelnie przyszłości”,
5. Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym z 18 marca 2011 r. (Dz. U Nr 84, poz. 455).

Liczba znaków ze spacjami: 23 377

Teresa Jemczura

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu

Współdziałanie Raciborskiej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w przestrzeni lokalnej

Streszczenie

Celem artykułu jest zaprezentowanie działań podejmowanych przez raciborską Uczelnię – jako instytucję bezpośrednio wpływającą na jakość życia w przestrzeni lokalnej.

Ową przestrzeń - dla autorki - stanowi zarówno Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa – jako Miejsce w swojej misji i przydatności społecznej jak i przestrzeń rozumianą jako „miejsce” - w którym funkcjonuje Uczelnia.

Płaszczyzny wzajemnej współpracy Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej są wielowątkowe i wieloaspektowe, z uwagi jednak na problematykę opracowania, dokonano swego rodzaju kategoryzacji obszarów współdziałania w kontekście współpracy z ogniwami samorządu terytorialnego, instytucjami samorządowymi, edukacyjnymi.

Odniesiono się również do szerszej interpretacji pojęcia lokalizm – (Euro-region Silesia) i jego znaczenia dla społeczności i Uczelni.

Słowa kluczowe: uczelnia jako miejsce, współpraca uczelni z samorządami, uczelnia w przestrzeni lokalnej

Podjmując charakterystykę problematyki zawartej w nagłówku opracowania odniosę się do słów kluczy w nim zawartych, w celu określenia istoty podjętego wątku proponuję odnieść się do swego rodzaju umiejscowienia Uczelni w owej przestrzeni lokalnej.

Czym jest bowiem lokalność?

Lokalność musi być rozpatrywana w kontekście szerszych układów przestrzenno – społecznych. Jak pisze M. Malikowski: „Miejsce – przestrzeń lokalna – to przestrzeń określona konkretnie, mająca swoją nazwę i przez codzienne obcowanie –oswojona. Ta oswojona „uczłowieczona przestrzeń” nazywana miejscem, jest zamieszkiwana przez społeczność, która ma swoją własną tradycję ukształtowaną w powiązaniu z tą przestrzenią”¹. Podobne stanowisko zajmuje Maria Mendel, podkreślając, że miejsce – to tam gdzie jesteśmy, gdzie toczy się nasze życie, gdzie postrzegamy i definiujemy siebie, a także to ta przestrzeń, która może być swego rodzaju nośnikiem postępu bądź regresu, ubogacać (bądź nie) jednostkowe albo społeczne biografie².

¹ M. Malikowski, *Lokalność* [W:] *Encyklopedia Socjologii*, red. Z. Bokszański i in., tom 2., s. 134, Wyd. Oficyna Naukowa, Warszawa 1999.

² M. Mendel, *Pedagogika miejsca i animacja na miejsca wrażliwe* [W:] *Pedagogika miejsca* red. M. Mendel, Wyd. Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej Edukacji TWP we Wrocławiu, Wrocław 2006, s. 23.

Prezentując tę cytowaną tezę, autorka przywołuje pogląd – D. Gruenwalda „miejsca są tym czym czynią je ludzie (...) i dlatego przede wszystkim należy je rozumieć jako artefakt kulturowy o prymarnym charakterze”³ oraz stanowisko M. Szczepańskiego, że „przestrzeń stoi otworem, sugeruje przyszłość i zachęca do działania”⁴.

Rolę miejsca dostrzega również A. Karwińska w opracowaniu dotyczącym społeczności lokalnej, pisząc: społeczność lokalną z perspektywy struktur mezo społecznych można ujmować jako miejsce, w którym jednostka najwcześniej i najczęściej styka się z szerszym kontekstem społecznym, różnymi instytucjami oraz zasadami współżycia społecznego⁵.

Lokalność staje się dzisiaj ważna, to w jej stronę rejestrujemy obecnie wyraźny zwrot, co podkreśla również Tomasz Szkudlarek „w zakresie szczegółów związanych z wszelkimi możliwymi miejscami na świecie zaczyna nas obchodzić coraz częściej właściwie tylko szczegół miejsca własnego. To redukcja mozaiki do elementu, holograficzna koncentracja świata do jednego punktu na mapie”⁶. Zaprezentowane stanowisko wydaje się nie być całkowicie zgodne ze stanowiskami teoretycznymi w odniesieniu do społeczności lokalnych – mam przykładowo na myśli: teorię zaćmienia czy teorię społeczeństwa bezlokalnego – ale zasadnym wydaje się stwierdzenie, że przestrzeń lokalna, może, powinna i najczęściej stanowi swego rodzaju punkt odniesienia dla wszelkich ludzkich działań, aktywizujących i kształcących, kreujących rzeczywistość, a poprzez to – i miejsce kreuje nas.

Jaką rolę pełni miejsce?

Niewątpliwie nabiera ono obecnie większego znaczenia dla człowieka w różnych sferach jego funkcjonowania: w sferze ekonomicznej, edukacyjnej, społecznej, kulturowej i w związku z tym, wszyscy ci, którzy „zajmują” ową przestrzeń lokalną winni odznaczać się pewnym stopniem odpowiedzialności za jej wizerunek i kreację.

Biorąc pod uwagę zakres tematyczny opracowania można dokonać swego rodzaju kategoryzacji:

- Uczelnia jako Miejsce
- przestrzeń lokalna jako Miejsce

a więc treść zostanie zaprezentowana jako charakterystyka Miejsca w Miejscu.

³ M. Mendel..., s. 23.

⁴ Tamże, s. 21.

⁵ A. Karwińska, *Wspólnoty. Społeczność lokalna. Grupy etniczne* [W:] *Odkrywanie Socjologii. Podręcznik dla ekonomistów*, Wyd. Naukowe PWN, W-wa 2007, s. 118.

⁶ T. Szkudlarek, *Miejsce, przemieszczenie, tożsamość* [W:] J. P. Hudzik, J. Mizińska, *Pamięć, miejsce, obecność. Współczesne refleksje nad kulturą i ich implikacje pedagogiczne*, Wyd. UMCS, Lublin 1997, s. 152.

Uczelnia jako Miejsce

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu rozpoczęła swoją działalność we wrześniu 2002 r., wchodząc w skład systemu szkolnictwa wyższego, co jednocześnie dało świadomość raciborskiemu społeczeństwu: jaką pozycję i rangę wnosi Szkoła do społecznego, kulturowego, edukacyjnego dziedzictwa miasta i regionu.

Niemniej jednak tradycja kształcenia w Miejscu (mam na myśli lokalizację jak i obiekt) sięga drugiej połowy lat czterdziestych minionego stulecia – kształcąc pedagogów jako Studium Nauczycielskie, Centrum Doskonalenia Nauczycieli, zamiejscowych oddziałów uczelni katowickich i opolskich, Kolegium Nauczycielskie.

Uczelnia, to Miejsce formowania się idei, organizowania dysput czy dyskursu - w tym społecznego, wynikających z otaczającej rzeczywistości. To miejsce kształcenia i kształtowania młodych pokoleń ale również z perspektywy kształcenia ustawicznego – dokształcania dorosłych.

Uczelnia - to Miejsce kształtujące orientację na pracę, a więc swe oddziaływania koncentruje na rozwoju kreatywności, twórczości, samodzielności działania czy oryginalności w realizacji podejmowanych przez studentów aktywności. Oddziaływania te wynikają ze znaczenia wiedzy pragmatycznej i wymagań rynku pracy.

Uczelnia jako złożony system społeczno – kulturowy tak istotny dla określonej przestrzeni lokalnej jest instytucją – miejscem, które wraz z innymi instytucjami uczestniczy w przekazywaniu czy transmitowaniu wzorów kulturowych czy wartości zapewniających ich kontynuację oraz reprodukcję także w wymiarze lokalnym.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu od początku swego istnienia jest zorientowana na zewnątrz – na środowisko w którym działa i to jest jeden z jej istotnych atutów – docenianie roli powiązań relacyjnych: Miejsce – Człowiek i korzystanie z dorobku i doświadczenia Miejsca – jaką jest lokalna przestrzeń.

Jako instytucja, Uczelnia bezpośrednio wpływa na całokształt warunków w przestrzeni lokalnej – w której funkcjonuje, wpływając na atrakcyjność rezydencjalną przestrzeni, sprzyja wzrostowi poziomu kapitału ludzkiego i społecznego. Pełniąc swoje funkcje (i te zadane przez państwo i te założone) Szkoła podejmuje znacznie szerszą działalność – głównie z racji wspomnianych wcześniej relacji z otoczeniem społecznym i aktywizowania swoich działań w stronę jego oczekiwań oraz potrzeb miejscowego rynku pracy.

Ponadlokalność

Poszerzając kategorię pojęciową przestrzeni lokalnej, odniosę się jeszcze do innej konfiguracji pojęciowej, a mianowicie do Euroregionu Silesia (powołany on został w dniu 20 września 1998 r.), którego obszar wyznaczają gminy lokujące się po obu stronach geopolitycznej granicy państwa – Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Czeskiej.

Przedmiotem działalności (statutowej) Euroregionu między innymi jest: wspieranie współpracy pomiędzy szkołami i młodzieżą po obu stronach granicy państwowej, współpraca na rzecz rozwoju kultury, edukacji i sportu w rejonie przygranicznym, co przejawia się również w trosce o dziedzictwo kulturowe obszaru, oraz wymiana doświadczeń i informacji w dziedzinie rynku pracy.

Region ten stał się więc przestrzenią, gdzie silnie powiązana ze sobą jest sfera nauki, sfera kultury, sfera rozwoju oraz sfera podmiotów gospodarczych i przedsiębiorstw.

Również i dla tej społecznej przestrzeni Uczelnia raciborska pełni znaczące funkcje zewnętrzne, które związane są głównie z promocją i pogłębianiem transgranicznej współpracy. W wyniku tego procesu tworzą się nowe wartości kulturowe (wzbogacające osobowości ludzkie o nieznaną wiedzę o sąsiadach, ich kulturę – w skład której możemy ująć tradycje, obrzędy, zwyczaje, ich przeszłość i teraźniejszość czy wspólną historię).

Jako przykład można podać szeroko zakrojoną – kompleksową i również systematyczną współpracę z Uniwersytetem Ostrawskim i Uniwersytetem w Opawie oraz Uniwersytetem w Preszowie w ramach wymiany doświadczeń kadry naukowo – dydaktycznej i instytucji edukacyjnych niższych szczebli, które od lat realizują wartościowe projekty edukacyjne, intensyfikujące proces dydaktyczno – wychowawczy tego typu placówek.

Szkoły (różnego typu) można określić jako głównego „aktora” współpracy transgranicznej, która przejawia się inspiracją oraz pomocą metodyczną w przygotowaniu i realizacji wspólnych działań transgranicznych, w tym projektów kulturalno-edukacyjnych, organizacją wykładów, seminariów w placówkach oświatowych jak również praktyk i kształcenia studentów na studiach czy to pierwszego bądź drugiego stopnia. Przedsięwzięcia te sprzyjają wzrostowi świadomości i zainteresowania problematyką euroregionu i współpracy transgranicznej.

Należy zwrócić uwagę na to, iż współpraca ta nie jest nastawiona wyłącznie na optymalizowanie edukacji regionalnej, ale i na promowanie szeroko dziś rozumianej edukacji międzykulturowej (a więc na powiązaniach elementów kultury rodzimej, lokalnej, regionalnej, narodowej, europejskiej oraz światowej).

Celem owej edukacji jest zatem – prócz kształtowania własnej tożsamości kulturowej uczących się, - kreacja postaw uniwersalistycznych, których istotą jest respektowanie kultury różnych grup i społeczności – nauka dialogu kulturowego, partnerstwa we współpracy, opanowanie kompetencji kooperacyjnych⁷.

Współpraca z instytucjami samorządowymi

Szkoła – jak każda uczelnia wyższa realizuje przede wszystkim statutowe zadania, które wynikają z przepisów Ustawy o szkolnictwie wyższym, jednak

⁷ Por. G. Kapica, M. Kapica, *Funkcjonowanie szkoły wyższej w środowisku lokalnym* [W:] red. L. Nowacka, E. Nycz, *Kulturowe uwarunkowania funkcjonowania uczelni wyższej w Raciborzu*. Wyd. Instytut Śląski, s. 22.

jak i pozostałe Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe podejmuje również wiele działań wykraczających poza sztywne ramy statutowe – i wynikających z różnych lokalnych powiązań oraz oczekiwań i potrzeb społecznych.

Szkoła wyższa – zwłaszcza jeśli jest jedyną taką placówką w danym mieście i regionie (jedyna PWSZ w województwie śląskim), obdarzona zostaje wieloma funkcjami odnoszącymi się do społeczności lokalnej. Uczelnia nie funkcjonuje w izolacji od otoczenia społecznego, przeciwnie, łączy ją z poszczególnymi elementami struktury społecznej wiele powiązań o charakterze dwustronnym. W przypadku istnienia harmonijnej wspólnoty lokalnej, Szkoła działa w różnorodny sposób w środowisku lokalnym, ono z kolei – za pośrednictwem poszczególnych ogniw i jednostek – podejmuje pewne przedsięwzięcia, które są przydatne uczelni.

PWSZ w Raciborzu stała się ważnym ośrodkiem kulturotwórczym współtworzącym – wraz z innymi instytucjami – lokalny kapitał społeczny niezbędny do właściwego funkcjonowania społeczności, chociaż w początkowej fazie istnienia Uczelni współpraca z instytucjami lokalnymi miała charakter nieformalny (oparty raczej na swego rodzaju wolontaryzmie) z biegiem czasu owe współdziałanie zinstytucjonalizowało się.

Począwszy od 2007 roku sformalizowano i skonkretyzowano trójstronne porozumienie o współpracy pomiędzy Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Raciborzu, Miastem Raciborzem i Powiatem Raciborskim.

Współpraca z samorządem – zarówno miastem jak i powiatem – powoduje, że strony wzajemnie współtworzą sprzyjający klimat dla podejmowanych działań na rzecz społeczności lokalnej. W ramach owej współpracy wspomniane podmioty starają się trafnie odczytywać sygnały płynące z otoczenia i definiować potrzeby „beneficjentów”, jednocześnie zabiegając o społeczną akceptację przedsięwzięć – których się podejmują. Zarówno Uczelnia, Miasto, jak i Gminy w realizacjach swoich zamysłów bazują na kapitale społeczno – kulturowym i nieustannie zabiegają o jego rozwój. Bowiem w sposób już bezpośredni można zaobserwować w życiu społecznym przesuwanie się i ulegające zatarciu cezury faz życia ludzkiego, a w związku z tym i emancypację ludzi, ponadto zjawisko detradycjonalizacji i upodobnienia się – można nawet powiedzieć homogenizację stylów życia w różnych grupach społecznych czy kategoriach wiekowych.

Stąd też i działanie i partycypacja Uczelni w funkcjonowaniu np. Uniwersytetu III wieku – który swoją siedzibę obecnie ma w murach Szkoły, jak i wspieranie działalności Uniwersytetu Dziecięcego poprzez: organizację specjalistycznych działań twórczych:

- dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych,
- promocję interesujących osobowości oraz ich dorobku,
- odkrywanie i kształtowanie talentów najmłodszego pokolenia,
- popularyzację kształcenia ustawicznego, rozwoju zainteresowań jak i poszerzenie wiedzy z różnych dziedzin życia i nauki.

Działania te podjęte w ramach porozumień znacząco oddziałują na szersze kręgi społeczności, umożliwiając prezentację dokonań zarówno jednostkowo instytucjonalnych jak przedsięwzięć realizowanych wspólnie.

Zakres i formy współdziałania objęte porozumieniem na przykład pomiędzy Państwową Wyższą Szkołą Zawodową a Raciborskim Centrum Kultury dotyczą możliwości realizacji praktyk przez studentów, współopiniowania działalności merytorycznej Centrum, uczestnictwo członków kół i zespołów Centrum w imprezach kulturalnych i społecznych – animowanych przez pracowników i studentów Uczelni. Organizacja wspólnych projektów i przedsięwzięć kulturalnych: wystawy, koncerty, spotkania autorskie, głównie z Instytutem Sztuki PWSZ. Informacje o inicjatywach podejmowanych publikowane są zarówno na łamach uczelnianego miesięcznika „Eunomia” jak i półroczniku Raciborskiego Centrum Kultury: „Almanach Prowincjonalny”⁸.

Instytut Studiów Edukacyjnych w działaniach na rzecz Uniwersytetu Dziecięcego promuje problematykę ściśle związaną z otaczającą rzeczywistością, nauką, naturą, środowiskiem przyrody, kulturą.

Przekaz wiedzy zawsze dostosowany jest do percepcji słuchaczy w odpowiedniej formie i treści – co niewątpliwie wpływa na zainteresowanie i uczestnictwo, dzięki temu Uniwersytet Dziecięcy ugruntowuje swoją pozycję w przestrzeni lokalnej.

Niektóre obszary współdziałania Uczelni z instytucjami zajmującymi „naszą” raciborską przestrzeń lokalną można odnieść do:

- działań związanych z kulturotwórczą rolą Uczelni: tutaj jako przykład można podać czynny udział studentów i pracowników Uczelni w zachowaniu i pomnażaniu kulturowego dziedzictwa regionu poprzez: organizację warsztatów, wykładów i innych form poszerzania informacji obejmujących różne aspekty: nauka, sztuka, sport, kultura, media,
- wzbogacania treści życia Uczelni o wartości regionalne (plenery, wystawy twórczości, spotkania autorskie, festiwale, wydarzenia jubileuszowe – promujące walory przyrodnicze, sylwetki twórców, dorobek artystyczny czy naukowy, tradycje, obrzędy,
- modernizacji różnych obiektów (pomniki, skwery, parki) poprzez wdrażanie w życie projektów powstałych w wyniku konkursów adresowanych do studentów i kadry naukowo – dydaktycznej,
- działalności badawczej – prowadzonej na rzecz badania opinii społecznej w aspekcie aktywności kulturalnej oraz systematycznych już sondaży zlecanych przez instytucje (samorządowe), wyniki których są wskaźnikiem relacji jednostka – instytucja. W ramach tych działań studenci niewątpliwie nabywają umiejętności praktycznych w stawianiu diagnozy społecznej,
- działanie na rzecz ochrony środowiska tj. budzenie szacunku do przyrody a tym samym do drugiego człowieka poprzez organizowanie specjalistycznych plenerów (malarstwo – fotograficzne) i warsztatów twórczych na terenie lokalnych i regionalnych obszarów przyrodniczych (Arboretum Bramy Morawskiej, Rezerwat Leśno – Stawowy „Łęczczok” oraz parki miejskie i pomniki przyrody),

⁸ Porozumienie zawarte pomiędzy Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Raciborzu a Raciborskim Centrum Kultury, Racibórz październik 2008 r.

- Uczelnia jest współorganizatorem ogólnopolskiego konkursu „Debiut naukowy – zrównoważony rozwój” (już umiędzynarodowionego). Uczestnictwo w projekcie coraz liczniejszej grupy studentów krajowych uczelni, studiów I-go i II-go stopnia jak i doktorantów umożliwia kierunek naukowej samorealizacji, a prezentowane koncepcje przyjmują swego rodzaju jakościowo nową formę świadomego – a przede wszystkim odpowiedzialnego życia,
- w zakres swoich działań Szkoła wyższa włączyła współpracę z lokalnymi przedsiębiorstwami (przy inicjatywie obustronnej), dzięki której studenci mogą powiązać wiedzę teoretyczną z praktyką na (przykładowo) poziomie nowoczesnego przemysłu oraz utwierdzać się w przekonaniu o celowości posiadania odpowiedniej wiedzy pozwalającej na efektywną pracę. Proces kształtowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych wychodzi – poza zakres obowiązkowych praktyk studenckich, nie tylko kierunków technicznych ale i humanistycznych⁹. Tu warto podkreślić udział w opiniowaniu treści kształcenia przez pracodawców jak i sugestii co do oferty kształcenia,
- studenci (i wykładowcy) aktywnie włączają się w akcje organizowane przez Miasto – przykład może stanowić akcja „Lato” czy „Zima” w mieście - podczas której w formie zabawy uczestnicy pogłębiają zarówno wiedzę jak i różnego typu umiejętności,
- zaangażowanie studentów wolontariuszy w działania Fundacji dr Clown,
- uczestnictwo w akcji „Krew” studentów naszej Uczelni. Udział w tej cyklicznej akcji społecznej jest wyrazem świadomości i internalizacji takich postaw jak altruizm, bezinteresowność, solidarność społeczna – potwierdzona realnym działaniem,
- w ramach współpracy ze Starostwem Powiatowym w Raciborzu na Zamku Piastowskim organizowane są wystawy prac artystycznych zarówno studentów jak i wykładowców. Ponadto w ostatnich latach zorganizowano w tym ważnym dla mieszkańców miasta miejscu egzaminy dyplomowe studentów Instytutu Sztuki, co również wzbudziło zainteresowanie społeczności.

Szereg zasygnalizowanych w tekście działań Uczelni czy działań podejmowanych wspólnie z instytucjami naszego regionu jest realizowane przy aktywnej pracy członków Kół Naukowych.

Oddźwięk w społeczności znajdują przedsięwzięcia Kół z Instytutu Studiów Edukacyjnych – od organizacji „Asów z III klasy” po zjazd Kół Naukowych w tym i z poza regionu (Słowacji) czy Koła działającego w Instytucie Sztuki. Na kontinuum działalności tego Koła znajdują się zasygnalizowane w tekście działania czy orga-

⁹ Uczelnia zawarła porozumienia i aktywnie współpracuje z:

1. urzędami: 23,
2. oświatą: 35 placówek w mieście i regionie,
3. instytucjami: 64 placówki w mieście i regionie.

nizowane przedsięwzięcia, ale i zaznaczają się takie „perełki” jak warsztaty fotograficzne: fotografii klasycznej czy cyfrowej, warsztaty fotograficzne dla „Dzieci ulicy” (połączone z terapią psychopedagogiczną), comiesięczne (od 2008 r.) spotkania „Rozmowy o fotografii” z udziałem innych twórców, mediów a nawet ludzi „zagubionych” w rzeczywistości. Dzięki temu, że w trakcie tych działań akcentuje się traktowanie fotografii nie konsumpcyjnie, ale swego rodzaju wgląd „w siebie” – daje to niewymierne efekty społeczne – nawet jeśli są to efekty „mierzone” w mikroskali.

Współpracę omawianych Podmiotów (Uczelni i instytucji samorządowych, edukacyjnych) również - można odnieść do działań na rzecz propagowania sportu. Na tej niwie, dzięki zaangażowaniu i wsparciu (zarówno organizacyjnym jak i materialnym) odnotowujemy liczne – na przestrzeni czasu swego istnienia – i znaczne osiągnięcia, czego przykładem – w odniesieniu do kategorii wiekowych – mogą stanowić:

- Igrzyska Sportowe Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Sport ku radości”, w których udział biorą nie tylko podopieczni raciborskich placówek ale i z obszaru województwa,
- Stypendia i nagrody sportowe medalistów za wybitne i znaczące osiągnięcia sportowe na arenie krajowej i międzynarodowej¹⁰.

Ponadto, z inicjatywy grupy studentów i absolwentów PWSZ powstało Raciborskie Stowarzyszenie Kulturalne współpracujące ze środowiskiem młodych twórców z miasta i okolicy w zakresie szeroko rozumianych działań kulturalnych – stanowiące organizacyjną platformę współpracy lokalnych artystów i animatorów – jak i swego rodzaju narzędzie ułatwiające realizację działań artystycznych i społecznych.

Działania Szkoły podejmowane z własnej inicjatywy jak i te podejmowane w ramach współdziałania wynikającego z porozumień i umów „nagłaśniane” są przez lokalne media – z którymi Uczelnia ściśle współpracuje. Dziennikarze mediów lokalnych jak i tych o zasięgu regionalnym, systematycznie informują o podejmowanych przedsięwzięciach mieszkańców regionu motywując do aktywnego uczestnictwa w promowanych imprezach. Warta podkreślenia jest również audycja prowadzona przez studentów i absolwentów poruszająca kwestie ważne dla Uczelni i środowiska.

¹⁰ **Piłka nożna:** Zawodniczki RTP Unia Racibórz, wielokrotne Mistrzyni Polski, uczestniczki 1/16 rozgrywek Ligi Mistrzyń w piłce nożnej kobiet,

Siatkówka: Mariusz Prudel – reprezentant Polski w siatkówce plażowej, Mistrz Europy do lat 23, wraz z Grzegorzem Fijałkiem zajął miejsca 5-8 na IO w Londynie; Drużyna KU AZS PWSZ Racibórz – wielokrotni Akademicki Mistrzowie Polski w siatkówce, brązowi medaliści Akademickich Mistrzostw Europy – Rijeka 2007; Grzegorz Łomacz, Paweł Rusek, Miłosz Zniszczoł – zawodnicy występujący obecnie w PlusLidze siatkówki, reprezentanci Polski,

Triathlon: Ewa Bugdoł – brązowa medalistka Mistrzostw Europy 2011, szóste miejsce na Mistrzostwach Świata 2012, III miejsce w klasyfikacji Pucharu Świata 2012, wielokrotna Mistrzyni Polski,

Zapasy: Kamil Błoński – reprezentant Polski, wielokrotny Mistrz Polski, brązowy medalista Akademickich Mistrzostw Świata 2012; Mateusz Wolny – reprezentant Polski, III Miejsce na Mistrzostwach Europy juniorów 2010, brązowy medalista Mistrzostw Polski w Zapasach; Dawid Ersetic – reprezentant Polski, srebrny medalista Mistrzostw Polski,

Pływanie: Agnieszka Ostrowska – srebrna medalistka Mistrzostw Polski, reprezentantka Polski w pływaniu, uczestniczka Mistrzostw Europy i Mistrzostw Świata,

Kulturystyka: Kamil Majek – Mistrz Europy, Mistrz Świata w kulturystyce.

Zamiast zakończenia

Opracowanie z założenia nie miało stanowić „kronikarstwa”¹¹ działań Uczelni, ale Uczelnia jako Miejsce funkcjonuje w przestrzeni – która „żyje”, ubogaca się i wzbogaca, a także nieustannie zmienia. Włączając się w organizowanie życia społecznego – jako istotny ośrodek kulturotwórczy w mieście i regionie – Szkoła wyższa kieruje swoje zadania w stronę identyfikacji z tym określonym Miejscem, dąży do wzmacniania więzi społecznych, sieci społecznych, współpracy, zaufania społecznego i integracji.

Społeczność dostrzega, że rozwój miasta jest możliwy w oparciu o kreatywne sektory - między innymi – edukację, a kilka tysięcy młodych ludzi – poprzez swoje inicjatywy wzbogaciło i nadal wzbogaca życie społeczne, kulturalne i gospodarcze miasta przyczyniające się do wzmacniania poczucia tożsamości lokalnej, a nawet można użyć stwierdzenia, że do „budowania” swego rodzaju *genius loci*, bo jak już niejednokrotnie w różnorodnych publikacjach podkreślono, że konkretna społeczność konstruuje i ożywia konkretne Miejsce.

Literatura:

1. Karwińska A., Wspólnoty. Społeczność lokalna. Grupy etniczne [W:] Odkrywanie Socjologii. Podręcznik dla ekonomistów, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2007.
2. Malikowski M., *Lokalność* [W:] *Encyklopedia Socjologii*, red. Z. Bokszański i in., tom 2., s. 134, Wyd. Oficyna Naukowa, Warszawa 1999
3. Mendel M., *Pedagogika miejsca i animacja na miejsca wrażliwe* [W:], *Pedagogika miejsca* red. M. Mendel, Wyd. Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej Edukacji TWP we Wrocławiu, Wrocław 2006, s. 23
4. Nowacka L., Nycz E., *Kulturowe uwarunkowania funkcjonowania uczelni wyższej w Raciborzu*

Czasopisma:

Eunomia – miesięczniki Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu

Liczba znaków ze spacjami: 24 248

¹¹ Historię Uczelni jak i wszystkich znaczących dla niej wydarzeń można prześledzić w uczelnianym miesięczniku „EUNOMIA”, który przez sześć lat prezentuje wydarzenia inicjowane przez studentów i kadre naukowo – dydaktyczną poszczególnych instytutów.

Wacław Wierzbieniec

Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna
im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu

Znaczenie Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej w Jarosławiu w rozwoju szkolnictwa wyższego na Podkarpaciu

Streszczenie

W pracy przedstawiono historię rozwoju szkolnictwa wyższego na Podkarpaciu w nawiązaniu do rozwoju tego szkolnictwa w całym Euroregionie Bug. Zasadniczą część rozwoju dotyczy Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej w Jarosławiu, która funkcjonuje od 15 lat. Opisano organizację i funkcjonowanie pięciu instytutów: Ekonomii i Zarządzania, Humanistycznego, Ochrony Zdrowia i Inżynierii Technicznej oraz Stosunków Międzynarodowych. Przedstawiono także oddziaływanie tworzenia uczelni w środowisku lokalnym oraz ogólne wnioski, w których podkreślono rolę uczelni w rozwoju Euroregionu.

Słowa kluczowe: szkolnictwo wyższe, PWSTE w Jarosławiu, Euroregion Karpaty

Wstęp

Województwo podkarpackie, podobnie jak Okręg Preszowski na Słowacji, czy Obwód Lwowski na Ukrainie, a także odpowiednie obwody w Rumunii i na Węgrzech, wchodzi obecnie również w skład Euroregionu Karpackiego. W odniesieniu do kwestii szkolnictwa wyższego i jego rozwoju w Euroregionie Karpackim można stwierdzić, że jest to szkolnictwo stosunkowo młode, nie mające tak bogatej historii, jak istniejące już od wielu wieków uniwersytety europejskie, z najstarszymi i najstawniejszymi w Krakowie, Pradze, czy Paryżu i Bolonii. Na obszarze Europy Środkowo-Wschodniej, jedynie na terenie obwodu lwowskiego, tylko w odniesieniu do samego Lwowa, dostrzec można znacznie głębsze tradycje akademickiego szkolnictwa wyższego w porównaniu z pozostałym terenem Euroregionu Karpackiego. We Lwowie już od kilku wieków prężnie funkcjonuje bowiem Uniwersytet Lwowski. Bogatą historię ma również Politechnika Lwowska.

Szkolnictwo wyższe na Podkarpaciu

Odnosząc się jednak do obecnego rozwoju szkolnictwa wyższego w polskiej części Euroregionu Karpackiego, w województwie podkarpackim można postawić tezę, że charakter tego szkolnictwa, a przede wszystkim dynamika jego rozwoju w dużym stopniu jest podobna do charakteru i dynamiki rozwoju szkolnictwa

wyższego w słowackiej części Euroregionu Karpackiego, w Obwodzie Preszowskim. Podobieństwo między Obwodem Preszowskim a Województwem Podkarpackim dostrzec można przede wszystkim w odniesieniu do dwóch elementów, a mianowicie utworzenia uniwersytetów mniej więcej w tym samym okresie oraz rozwoju niepublicznego, prywatnego szkolnictwa wyższego. Uniwersytet w Preszowie powstał przed 15 laty, natomiast Uniwersytet w Rzeszowie utworzono w 2001 roku, a więc przed 12 laty. Z kolei bardzo dynamiczny rozwój niepublicznego, prywatnego szkolnictwa wyższego w województwie podkarpackim i okręgu preszowskim rozpoczął się w drugiej połowie lat 90-tych XX wieku i trwa do chwili obecnej, choć obecnie nie obserwuje się tutaj tendencji wzrostowych.

Na terenie obecnego województwa podkarpackiego pierwsze szkoły wyższe zaczęły powstawać jeszcze w czasie trwania rządów komunistycznych. Zarówno w ówczesnej PRL, jak i w Czechosłowacji były to wyłącznie szkoły państwowe. Władze komunistyczne nie godziły się na to aby tworzyć nowe szkoły wyższe prywatne, niepubliczne. Władze komunistyczne chciały bowiem w obu krajach mieć wyłączny wpływ na kształcenie i wychowanie młodzieży. Na terenie obecnego województwa podkarpackiego pewien wyjątek w tym względzie stanowiło jedynie Seminarium Duchowne w Przemyślu, które nie było zależne od państwa i cieszyło się stosunkowo dużą samodzielnością. Kształcono w nim księży katolickich na potrzeby ówczesnej diecezji przemyskiej. Seminarium to funkcjonuje do chwili obecnej.

Zatem poziom edukacji związany był niemal zawsze z centrami urbanizacyjnymi. Wynikało to z roli jaką odgrywały i nadal odgrywają te miasta jako regionalne centra administracji państwowej i samorządowej, sądownictwa oraz życia gospodarczego. Do dnia dzisiejszego w porównaniu z innymi miastami województwa jest w nich zlokalizowanych najwięcej uczelni wyższych. Powstające w Rzeszowie, w okresie rządów komunistycznych, państwowe uczelnie wyższe miały początkowo charakter wydziałów zamiejscowych, filii uczelni wyższych funkcjonujących w innych miastach Polski, które stanowiły ośrodki akademickie, takich jak Kraków i Lublin. Pierwszą uczelnią wyższą, która powstała w okresie rządów komunistycznych na terenie obecnego województwa podkarpackiego była Politechnika Rzeszowska. Jej historia sięga lat 50-tych XX wieku. Można więc stwierdzić, że Rzeszów - stolica obecnego województwa podkarpackiego, stał się tym samym miastem, którego za przyczyną Politechniki Rzeszowskiej tradycje akademickie liczą już 60 lat. W 1951 r. Ministerstwo Szkół Wyższych i Nauki przekazało zlecenie oraz pełnomocnictwo do utworzenia Wieczorowej Szkoły Inżynierskiej. Wieczorowa Szkoła Inżynierska miała 1 Wydział Mechaniczny przystosowany do potrzeb WSK. Nauka trwała 3 lata, ma pierwszych 54 słuchaczy było rekrutowanych głównie spośród pracowników WSK w Rzeszowie i Mielcu.

Uwieńczeniem wieloletniej współpracy WSI z WSK było utworzenie w 1972 r. Oddziału Lotniczego. W rezultacie tak dynamicznego rozwoju tejże Uczelni rozporządzeniem Rady Ministrów z 1974 r. została powołana Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza. Od 1977 r. - już na Politechnice Rzeszowskiej (PRz) - kształcono magistrów inżynierów lotnictwa w specjalności pilotażowej. W 1977 r. Wydział Mechaniczny, jako pierwszy uzyskał uprawnienia do nadawania stopnia

naukowego doktora nauk technicznych. Obecnie na PRz zatrudnionych jest ponad 1.300 osób, w tym 550 nauczycieli akademickich. Na 9 kierunkach studiów kształci się ok. 15.000 studentów. Uczelnia jest jedyną w Polsce, gdzie kształcą się piloci lotnictwa cywilnego (specjalizację pilotażową ukończyło ponad 300 osób).

Ponadto w Rzeszowie w 1963 r. powstała także Wyższa Szkoła Pedagogiczna (WSP). Jej powstanie wiązało się z ogólnopolskimi tendencjami przejawiającymi się tworzeniem placówek szkolnictwa wyższego w większych ośrodkach miejskich oraz wynikało z potrzeb rozwijającego się miasta i regionu. W 1963 r. utworzono Studium Wydziałów Filologiczno-Historycznego i Matematyczno-Fizycznego, stanowiące wydzieloną część krakowskiej WSP. Władze wojewódzkie przez cały czas czyniły starania o rozwój placówki i jej usamodzielnienie. Zostały one uwieńczone sukcesem. Rozporządzeniem Rady Ministrów z 1965 r. przekształcono Studium Terenowe w WSP w Rzeszowie. W jej ramach utworzono 2 Wydziały: Filologiczny oraz Matematyczno -Fizyczny i Wychowania Technicznego. W roku akademickim 1986/87 w miejsce Wydziału Humanistycznego powołano: Filologiczny i Społeczno – Pedagogiczny. W 1993 r. Wydziały Filologiczny i Społeczno-Pedagogiczny (na kierunku historia) uzyskały uprawnienia do nadawania stopni doktorskich. W 2000/2001 zatrudnionych było na Uczelni 720 nauczycieli akademickich, w tym 159 profesorów i doktorów habilitowanych oraz 196 doktorów. Pięć specjalności posiadało uprawnienia w zakresie nadawania stopnia doktora (fizyka, historia, literaturoznawstwo, językoznawstwo i socjologia).

Wspomnieć trzeba również, iż w Rzeszowie w 1969 r. decyzją władz Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej z Lublina również utworzył swoją filię akademicką, zaś w 1973 r. powołano kolejną, tym razem z inicjatywy Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie. W 1993 r. zainaugurowało działalność w Rzeszowie Wyższe Seminarium Duchowne.

Kolejnym etapem rozwoju ośrodka akademickiego w Rzeszowie był dopiero 1996 r., kiedy do grona rzeszowskich uczelni publicznych dołączyły 2 szkoły prywatne, którymi były Wyższa Szkoła Zarządzania oraz Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania. Jednak najstarszą szkołą prywatną na terenie województwa podkarpackiego jest jednak założona w Przemyślu w 1995 r. Wyższa Szkoła Prawa i Administracji (WSPiA). Ta bardzo dynamicznie rozwijająca się uczelnia utworzyła następnie Wydział Zamiejscowy w Rzeszowie. Obecnie siedziba władz akademickich tej uczelni mieści się w Rzeszowie, a jej nazwa brzmi Wyższa Szkoła Prawa i Administracji Przemyśl-Rzeszów. WSPiA jest jedyną uczelnią niepubliczną na Podkarpaciu, a nawet w Polsce Wschodniej – co więcej, jedną z 16 uczelni niepublicznych w Polsce, która posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora nauk prawnych.

Obecnie na Podkarpaciu funkcjonuje 17 szkół publicznych i niepublicznych, w tym także filii uczelni zlokalizowanych w miastach poza województwem podkarpackim: w Krakowie, Warszawie, Lublinie, Kielcach, Łodzi. Jednak najwięcej studentów kształci się w siedmiu uczelniach publicznych - państwowych zlokalizowanych na terenie woj. podkarpackiego.

Natomiast niezwykle ważny był dzień 1 września 2001 r., to oficjalna data powołania Uniwersytetu Rzeszowskiego, który powstał z połączenia trzech istniejących w Rzeszowie szkół wyższych, tj. Wyższej Szkoły Pedagogicznej, filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, a także Wydziału Ekonomii Akademii Rolniczej. URz z powodzeniem kontynuuje politykę tych instytucji, jednak w znacznie szerszym zakresie, prowadząc wiele nowych zakładów i kursów. Efektami współpracy międzynarodowej Uczelni jest bardzo owocna wymiana z instytucjami edukacyjnymi, m.in. z Europy Zachodniej i Wschodniej. Uniwersytet Rzeszowski uczestniczy w programach Erasmus, Fundacji Aleksandra Humboldta, DAAD, NATO. URz pełni wiodącą rolę w inicjowaniu i utrzymywaniu badań naukowych, ale także w społecznych i kulturowych kontaktach z ośrodkami akademickimi krajów sąsiadującymi oraz partnerów ze Wspólnoty Europejskiej. Geokulturowe warunki otwierają dla tej Uczelni wiele możliwości współpracy poprzez strukturę Euroregionu Karpackiego, którego wsparcie jest jednym z jej priorytetów, tak aby utrzymać płynność współpracy międzynarodowej i jej opłacalność. URz realizuje także mobilności studentów oraz kadry nauczycielskiej, organizuje także międzynarodowe konferencje naukowe i spotkania eksperckich grup badawczych. Wiele wydziałów URz należy do międzynarodowych stowarzyszeń i organizacji, w tym również studentów, którzy biorą udział w konferencjach organizowanych w różnych częściach Europy, w ramach ELSA lub AEGEE. Uniwersytet realizuje profesjonalne kursy przygotowujące uczniów do nowoczesnego rynku pracy, przygotowuje nauczycieli do nowoczesnego systemu edukacji, w tym systemu edukacji krajów europejskich i oferuje naukę na najwyższym poziomie europejskim. Władze URz promują uznawalność międzynarodowych badań naukowych i propagują umiejętności uczenia się. Uznano, że jedynie w ten sposób można powiększyć bazę wiedzy, podnieść jej ogólny poziom w regionie, przez co przyczynić się do poprawy jakości życia i umożliwić umiejętne wykorzystanie dobrobytu przez lokalne społeczności.

Struktura przestrzenna szkolnictwa wyższego na Podkarpaciu

Niezwykle istotne dla dalszego rozwoju szkolnictwa wyższego na terenie województwa podkarpackiego, oprócz rozwiązań ogólnokrajowych, jest również wpisanie działalności akademickiej do Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2020. W dokumencie tym możemy przeczytać, że wiodącą rolę w procesie wzrostu zasobów intelektualnych społeczności regionalnej odgrywa również sieć wyższych uczelni, przygotowujących kadry najwyższej kwalifikowanych pracowników. Tylko odpowiednio wykształcone kadry są w stanie racjonalnie zarządzać i wpływać na wchłanianie innowacji, niezbędnych do racjonalnego sterowania w zakresie kreowania nowoczesnych struktur regionalnych.

W województwie funkcjonuje więc obecnie 17 uczelni, które zlokalizowane na terenie 11 miast i kształcą się w nich około 78 tys. studentów. Ośrodki szkolnictwa wyższego obejmują ośrodki akademickie, w których występują szkoły

kształcące na poziomie magisterskim oraz ośrodki wyższego szkolnictwa zawodowego, kształcące na poziomie licencjackim. Ośrodki te charakteryzują się zróżnicowanym potencjałem edukacyjnym. Wskazuje na to wahająca się liczba uczelni od jednej do czterech i liczba studentów od 282 do 47,8 tys. Wśród nich dominujące znaczenie ma ośrodek rzeszowski, gdzie w czterech uczelniach (Uniwersytet Rzeszowski, Politechnika Rzeszowska, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania i Wyższa Szkoła Zarządzania), kształci się 47,8 tys. studentów, którzy stanowią 67,5% ogólnej liczby studentów Podkarpacia. Kolejną pozycję zajmuje Przemyśl, na terenie którego w trzech szkołach wyższych (Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania, Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska, Wyższa Szkoła Gospodarcza) kształci się 6,9 tys. studentów, tj. 9,7% ogółu studentów województwa. Te dwa ośrodki akademickie obejmują łącznie 77,1% studentów.

Na terenie kolejnych dziewięciu ośrodków występuje po jednej uczelni wyższej kształcącej na poziomie zawodowym. Łącznie skupiają one 22,9% studentów województwa. Dominującą pozycję wśród nich zajmuje Jarosław, skupiający w jednej szkole (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa – obecnie PWSTE) – 3,5 tys. studentów, czyli 11,6% studentów, a następnie Krosno (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa) – 2,6 tys. studentów, Tarnobrzeg (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa) – 1,7 tys. studentów, Tyczyn (1,4 tys. studentów), Stalowa Wola (1,1 tys.) oraz Ropczyce, Sanok, Mielec i Lesko. W ośrodkach tych funkcjonuje jedna filia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Stalowej Woli oraz trzy punkty konsultacyjne: Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie - w Krośnie, Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie - w Sanoku i Rzeszowie. Uczelnie łącznie z filiami i punktami konsultacyjnymi kształcą 74,6 tys. studentów.

Zróżnicowany profil edukacyjny poszczególnych uczelni wpływa na odmienne kierunki kształcenia zawodowego. W 2002 r. najpopularniejszym kierunkiem kształcenia w województwie podkarpackim był kierunek ekonomia, na którym studiowało 8 tys. studentów, tj. 11,3% wszystkich studentów w czterech uczelniach: na Uniwersytecie Rzeszowskim, w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Stalowej Woli oraz w Wyższej Szkole Gospodarki i Zarządzania w Mielcu. Drugą pozycję zajmował kierunek zarządzanie i marketing, na którym studiowało 7,9 tys. studentów, tj. 11,2% wszystkich studentów w czterech uczelniach: na Politechnice Rzeszowskiej, w Wyższej Szkole Zarządzania w Rzeszowie, na Uniwersytecie Rzeszowskim oraz w Wyższej Szkole Administracji i Zarządzania w Przemyślu. Zbliżona liczba studentów kształciła się na kierunku administracja (7,9 tys.), którzy stanowili 11,1% ogólnej liczby studentów. Występował on w trzech uczelniach: w Uniwersytecie Rzeszowskim, w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie oraz w Wyższej Szkole Administracji i Zarządzania w Przemyślu.

W województwie podkarpackim pracuje 2,5 tys. nauczycieli akademickich. Dominującą grupą są adiunkci i asystenci (1,4 tys.) stanowiący 56,8% nauczycieli akademickich. Profesorowie i docenci stanowią 21,1%, starsi wykładowcy i wykładowcy 20,8%, a lektorzy i instruktorzy 1,3%. Znacząca liczba profesorów pracuje w największych uczelniach województwa. W Uniwersytecie Rzeszowskim

zatrudnionych jest 183 profesorów i docentów, którzy stanowią 34,1% ogółu nauczycieli akademickich, a w Politechnice Rzeszowskiej 103, tj. 19,2% wszystkich, zatem łącznie uczelnie te skupiają 53,3% nauczycieli akademickich w województwie. Spośród prywatnych uczelni największa liczba profesorów i docentów (56) jest zatrudniona w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie; stanowią oni 10,5% wszystkich. W pozostałych uczelniach pracuje 194 profesorów i docentów, tj. 36,2%. Zauważa się, że w strukturze kształcenia analizowanych uczelni największy udział mają oni w Wyższej Szkole Gospodarki i Zarządzania w Mielcu, gdzie stanowią 65,2% wszystkich nauczycieli akademickich. Również w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Stalowej Woli oraz Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Sanoku stanowią oni ponad 60% nauczycieli akademickich.

Jednakże specyfiką polskiej części Euroregionu Karpackiego, czyli obszaru, który obejmuje województwo podkarpackie jest stosunkowo duża liczba wyższych państwowych szkół zawodowych. Ich utworzenie wynikało z chęci zapewnienia przez władze państwowe dostępu do szkolnictwa wyższego młodzieży z niezamożnych rodzin, której nie stać materialnie na studiowanie w ośrodkach akademickich położonych daleko od miejsca zamieszkania. Ogółem na terenie województwa podkarpackiego powstało 5 takich uczelni.

Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu

Najstarszą i największą PWSZ na Podkarpaciu jest Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu (PWSTE), która na mapie polskich uczelni znajduje się od ponad 15 lat. Uczelnia proponuje swoim studentom kształcenie na 29 specjalnościach w ramach 16 kierunków studiów: bezpieczeństwo wewnętrzne, finanse i rachunkowość, zarządzanie, europeistyka, turystyka i rekreacja, filologia angielska, pedagogika, kosmetologia, Pielęgniarstwo (3-letnie studia licencjackie) oraz budownictwo, elektronika i telekomunikacja, geodezja i kartografia, informatyka, gospodarka przestrzenna (3,5-letnie studia inżynierskie).

W dniu 4 grudnia 2010 r. na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29.10.2010 r. w sprawie zmiany nazw niektórych publicznych uczelni zawodowych (Dz. U. z 2010, Nr 217, poz. 1430) zmieniono nazwę Uczelni z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu na Państwową Wyższą Szkołę Techniczno-Ekonomiczną im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu (PWSTE). W roku 2010 r. Uczelnia ta uzyskała zgodę Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na uruchomienie ciekawych kierunków studiów, jakimi są kosmetologia oraz elektronika i telekomunikacja. Natomiast w 2011 r. wzbogacono ofertę o nowe kierunki, takie, jak: finanse i rachunkowość, dziennikarstwo i komunikacja społeczna, wychowanie fizyczne, bezpieczeństwo wewnętrzne, zdrowie publiczne oraz gospodarkę przestrzenną.

Instytut Stosunków Międzynarodowych Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 kwietnia 2014 r. otrzymał uprawnienia do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku administracja w systemie stacjonarnym (bezpłatnie) i niestacjonarnym. Studia trwają 3 lata (6 semestrów).

Odpowiadając na zapotrzebowanie lokalnych przedsiębiorców zaprzyjaźnionych z Państwową Wyższą Szkołą Techniczno-Ekonomiczną im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu w dniu 8 sierpnia 2013 r. rozpoczęto po raz pierwszy w historii Uczelni rekrutację na studia uzupełniające magisterskie II stopnia o profilu ogólnoakademickim na kierunku zarządzanie. Absolwenci studiów II stopnia na kierunku zarządzanie otrzymują tytuł magistra podczas studiów stacjonarnych (bezpłatnych) i niestacjonarnych trwających 4 semestry.

W pięciu Instytutach PWSTE w Jarosławiu: Ekonomii i Zarządzania, Humanistycznym, Ochrony Zdrowia, Stosunków Międzynarodowych i Inżynierii Technicznej kształci się 3.847 studentów, z których 1.447 otrzymuje stypendia. PWSTE stawia przede wszystkim kształcenie dydaktyczne młodzieży, która ma ograniczony bądź utrudniony dostęp do edukacji. Studiowanie jest więc dla nich ogromną szansą na zdobycie nieocenionych kwalifikacji zawodowych, dzięki którym mogą w sposób świadomy kreować swoją przyszłość. Wybierając tę Uczelnię, młodzi ludzie mają możliwość studiowania na najwyższym poziomie. Szkoli się tutaj specjalistów, którzy znajdują zatrudnienie w sektorze gospodarczym, turystycznym, medycznym i budowlanym. Dzięki doskonałej kadrze naukowej z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, Politechniki Krakowskiej, Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie i Uniwersytetu Rzeszowskiego studenci uzyskują tutaj profesjonalne wykształcenie.

Z chwilą powołania PWSZ w Jarosławiu w 1998 r., został utworzony Zakład Informatyki. Początkowo na wszystkich specjalnościach zarówno studiów dziennych, jak i niestacjonarnych, realizowano program nauczania dwóch przedmiotów: „Podstawy informatyki” oraz „Informatyka w zarządzaniu”. W miarę przybywania nowych specjalności rozrastał się Zakład Informatyki oraz jego baza dydaktyczna i kadrowa. Początkowo ćwiczenia z przedmiotów informatycznych realizowano w dwóch pracowniach komputerowych wyposażonych w 20 komputerów klasy Pentium. Dzięki zaangażowaniu pracowników Zakładu, powstała Uczelniana Sieć Komputerowa (USK), do której przyłączane były kolejne pracownie oraz stanowiska. W związku z rosnącym zapotrzebowaniem rynku pracy na wykwalifikowaną kadrę informatyczną zaistniała potrzeba rozszerzenia zakresu kształcenia. PWSZ wystąpiła z wnioskiem do Ministra Edukacji Narodowej o utworzenie nowej specjalności „Informatyka stosowana”. Specjalność „Informatyka stosowana” została utworzona w PWSZ w Jarosławiu z dniem 1.10.2001 r. na mocy rozporządzenia MEN z dnia 13.06.2001 r. (Dz. U. nr 67 poz. 687). Tworzenie nowych specjalności powodowało rozrastanie się struktury Uczelni.

Następstwem tego procesu było powołanie uchwałą Senatu PWSZ z dnia 25.06.2002 r. Instytutu Informatyki, który rozpoczął swą działalność w roku akademickim 2002/2003. W 2005 roku na wniosek Rektora PWSZ w Jarosławiu,

Minister Edukacji Narodowej i Sportu, decyzją z dnia 01.04.2005 r. przyporządkował specjalność zawodową informatyka stosowana do kierunku informatyka. Rok 2006 przyniósł wiele bardzo istotnych zmian w funkcjonowaniu instytutu. Rektor PWSZ w Jarosławiu, w dniu 25.01.2006 r., wydał zarządzenie w sprawie dostosowania profilu kształcenia prowadzonych studiów pierwszego stopnia na kierunku informatyka o specjalności informatyka stosowana do wymagań określonych w standardzie kształcenia dla studiów inżynierskich. W związku z tym, począwszy od roku akademickiego 2006/2007, wprowadzono dla studentów kierunku informatyka, zarówno studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, kształcenie na poziomie inżynierskim. W ślad za rozwojem działalności instytutu w sferze dydaktyczno-naukowej, poszły również zmiany organizacyjne. Od roku akademickiego 2007/2008 w Instytucie Informatyki rozpoczęto kształcenie studentów dwóch kierunków technicznych: informatyka oraz geodezja i kartografia.

Strategia rozwoju Uczelni zmierzała do połączenia kierunków technicznych w jednym instytucie. W związku z tym Uchwałą Senatu Nr 1/I/08 z dnia 09.01.2008 r. został utworzony Instytut Inżynierii Technicznej. Do tego instytutu zostały przyporządkowane kierunki: informatyka, geodezja i kartografia oraz budownictwo. Od dnia 02.04.2008 r. stanowisko Dyrektora Instytutu pełni doc. dr Dorota Dejniak.

Instytut Ekonomii i Zarządzania

Historia Instytutu Ekonomii i Zarządzania sięga 1998 r. Struktura Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Jarosławiu opierała się wówczas na trzech Instytutach: Rachunkowości i Finansów, Ekonomiki Turystyki i Hotelarstwa oraz Ekonomii i Zarządzania – przekształconym na mocy Uchwały Senatu z 10.12.1999 r. w Instytut Gospodarki Żywnościowej. W ramach Instytutów prowadzone były trzy specjalności zawodowe: ekonomika i organizacja gospodarki żywnościowej (Instytut Gospodarki Żywnościowej), rachunkowość i finanse przedsiębiorstw (Instytut Rachunkowości i Finansów) oraz gospodarka turystyczna i hotelarstwo (Instytut Gospodarki Turystycznej i Hotelarstwa). W 2001 r. zmieniono nazwę Instytutu Rachunkowości i Finansów na Instytut Rachunkowości i Finansów Przedsiębiorstw. W maju 2005 r. Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu, po pozytywnym zaopiniowaniu przez Państwową Komisję Akredytacyjną we wrześniu 2004 r., przyporządkowało z urzędu specjalności ekonomika i organizacja gospodarki żywnościowej oraz rachunkowość i finanse przedsiębiorstw do kierunku zarządzanie i marketing. Wobec powyższego, Senat PWSZ w Jarosławiu, dwiema uchwałami z 31.05.2005 r., zatwierdził zmianę w dotychczasowej strukturze Uczelni i w miejsce zlikwidowanych Instytutów – Rachunkowości i Finansów Przedsiębiorstw oraz Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw – utworzono Instytut Zarządzania i Marketingu. W odpowiedzi na rosnące zapotrzebowanie na kształcenie w określonych specjalizacjach,

Instytut Zarządzania i Marketingu stworzył dodatkową ofertę dla studentów – w 2006 r. zatwierdził cztery nowe specjalności: gospodarka przestrzenna, przedsiębiorczość, szacowanie nieruchomości oraz zarządzanie jakością. Decyzją Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w październiku 2006 r. kierunek zarządzanie i marketing przekształcono w zarządzanie.

Od roku akademickiego 2009/2010 studenci mogli wybierać spośród specjalności: przedsiębiorczość i innowacje, zarządzanie nieruchomościami, zarządzanie finansami oraz zarządzanie jakością. W 2008 r. kierunek zarządzanie poddany został ocenie jakości kształcenia. Uchwałą Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z 19.02.2009 r. kierunek otrzymał pozytywną ocenę na okres sześciu lat. W 2011 r. Instytut Ekonomii i Zarządzania uruchomił kolejne kierunki studiów pierwszego stopnia: finanse i rachunkowość oraz bezpieczeństwo wewnętrzne. Od roku akademickiego 2012/2013 Instytutem Ekonomii i Zarządzania kieruje dr inż. Ryszard Pukała, a jego zastępcami są dr inż. Barbara Kłak oraz dr Jolanta Wojtowicz-Żygadło. Struktura Instytutu oparta jest o cztery Zakłady, zajmujące się działalnością naukowo-dydaktyczną, prowadzące też m.in. badania naukowe związane ze swą specyfiką: Zakład Organizacji i Zarządzania, Zakład Ekonomii i Gospodarki Nieruchomościami, Zakład Zarządzania Bezpieczeństwem Wewnętrznym, Zakład Rachunkowości i Finansów.

Instytut Humanistyczny

Instytut Humanistyczny został utworzony decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28.05.2009 r. jako piąta podstawowa jednostka organizacyjna Uczelni. Prowadzone są tu dwa kierunki kształcenia – filologia i pedagogika. W strukturze Instytutu funkcjonuje również Zakład Nauk Społecznych, powołany do życia 01.12.2009 r. na podstawie Zarządzenia Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Jarosławiu nr 58/2009. Atutem Instytutu Humanistycznego jest doskonała kadra profesorska i doktorska. Wielu wykładowców to uczestnicy lub kierownicy krajowych i zagranicznych programów badawczych, posiadający duży dorobek naukowy. Kadre naukowo-dydaktyczną w latach 2009–2013 tworzyło 9 profesorów, 48 doktorów i 29 magistrów. Instytut Humanistyczny prowadzi działalność dydaktyczną i naukową. Jego wielkim osiągnięciem są organizowane corocznie sympozja oraz międzynarodowe konferencje naukowe.

Ożywioną działalność prowadzą również dwa koła naukowe – Studenckie Koło Pedagogów i Terapeutów oraz Literackie. W międzynarodowej wymianie studentów Erasmus wzięło dotąd udział siedmioro studentów filologii, którzy kontynuowali studia na uczelniach Hiszpanii, Słowacji i Niemiec. W Instytucie działa także chór akademicki „*Appassionato*” pod kierunkiem mgr Lucyny Kozioł, złożony głównie ze studentów pedagogiki i filologii. Chór, który rozpoczął działalność 3.12.2010 r., uświetnia swoimi występami uroczystości i imprezy ogólnouczelniane oraz instytutowe.

Filologia należy do klasycznych kierunków studiów, dających absolwentom szeroką wiedzę humanistyczną oraz wysokie kompetencje językowe. Studiowanie filologii obcej pozwala rozwinąć biegłą znajomość języka, podstawowego narzędzia komunikacji w kontaktach międzynarodowych. W dobie uczestnictwa Polski w Unii Europejskiej, globalizacji życia społecznego i gospodarczego, rosnącej mobilności obywateli i ich kontaktów zawodowych i prywatnych, wzrasta zapotrzebowanie na doskonale wykształconych filologów. Studia filologiczne należą do najpopularniejszych w Polsce, a filologia angielska to obecnie jedna z najbardziej obleganych w Polsce specjalności na kierunkach filologicznych. Ich popularność wynika m.in. z wymogów nowoczesnego rynku pracy, dlatego na studiowanie filologii obcej coraz częściej decydują się nie tylko przyszli nauczyciele czy tłumacze, ale również potencjalni publicyści, literaci, dziennikarze radioowo-telewizyjni, menedżerowie, informatycy oraz politycy. Dodatkową zaletą tutejszych studiów filologicznych jest okoliczność, że oprócz szeregu sprawności retorycznych i biegłej znajomości języka docelowego, oferują też pogłębioną refleksję kulturoznawczą, wspartą na solidnej wiedzy o literaturze, historii i kulturze danego kraju. Tego typu kompetencje okazują się bezcenne w kontaktach międzynarodowych wszelkiego szczebla i dają poczucie wartości intelektualnej.

Natomiast powołanemu w maju 2009 r. Instytutowi Humanistycznemu decyzja MNiSW z 3.09.2009 r. nadawała uprawnienia do prowadzenia studiów I stopnia na kierunku pedagogika. Warto nadmienić, że otwarcie tego kierunku było decyzją wychodzącą naprzeciw zainteresowaniom młodzieży. Pedagogika jest jednym z najchętniej wybieranych przez studentów kierunków na świecie. Składa się na to wiele przyczyn. Integruje ona wiedzę z zakresu różnych nauk humanistycznych, jak filozofia, psychologia, socjologia, łączy je z wiedzą biomedyczną, antropologiczną i polityczną. Wszystkie skupiają się częściowo na kształceniu i wychowaniu człowieka. Pedagogika pozwala na powrót do czasów własnego dzieciństwa, a następnie wchodzenia w dorosłość. Pedagogika w Instytucie Humanistycznym PWSTE w Jarosławiu jest szczególną wartością dla studentów o tego rodzaju zainteresowaniach oraz dla środowiska, kontynuowaną zgodnie z ideą Patrona – bł. ks. Bronisława Markiewicza. Atrakcyjność oferty studiowania jest szansą dla młodzieży, która jest zainteresowana pracą w zawodach pomocowych, pedagogicznych, wspomagających i opiekuńczych oraz prewencyjnych. Starannie dobrane specjalności dają młodzieży szansę zatrudnienia i realizacji własnych pasji zawodowych. Wyzwalane u studentów przez wykładowców umiejętności i pasje są dodatkowym atutem ich kompetencji, jako atrakcyjnych na rynku pracy.

W zależności od wybranej specjalności, absolwenci pedagogiki przygotowani są do pracy w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, placówkach pomocy społecznej, instytucjach profilaktyki społecznej i resocjalizacji, ośrodkach pomocy rodzinie, oświatowych instytucjach samorządowych i administracji państwowej, organizacjach pozarządowych, jednostkach policji i straży miejskiej, a także w urzędach jako kuratorzy. We współczesnym świecie, kiedy to dużą rolę pełni kształcenie ustawiczne – absolwenci pedagogiki znakomicie sprawdzają się w działach szkoleniowych firm.

Instytut Ochrony Zdrowia

Kształcenie w specjalności pielęgniarstwo w Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej w Jarosławiu rozpoczęto w roku akademickim 2002/2003, jednak starania o uruchomienie tej specjalności podjęto już w 1998 r. Znaczący wkład w jej powstanie wniosła Zofia Kukła, ówczesna Przewodnicząca Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Przeworsku. Rozpoczęła ona starania o utworzenie Instytutu Pielęgniarstwa w Jarosławiu, zwracając uwagę na fakt, że uruchomienie studiów pielęgniarstwa jest konieczne ze względu na zapotrzebowanie społeczne, jak i na miejsce kształcenia pielęgniarek w tradycji tego regionu. Wniosek na specjalność pielęgniarstwo opracowała wraz z pracownikami Medycznego Studium Zawodowego w Jarosławiu doc. dr nauk humanistycznych Irena Brukwicka. Warunkami zdobycia uprawnień do prowadzenia studiów było przygotowanie programów nauczania zgodnych ze standardami Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu oraz dyrektywami Unii Europejskiej, posiadanie kadry dydaktycznej oraz warunków lokalowych i wyposażenia w środki dydaktyczne niezbędne do kształcenia. Wynikiem starań na rzecz uruchomienia specjalności była decyzja Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 28.05.2002 r. o nadaniu Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Jarosławiu uprawnień do prowadzenia studiów wyższych w specjalności pielęgniarstwo. Warunkiem koniecznym było również uzyskanie akredytacji wydanej przez Ministra Zdrowia. Pierwszą taką akredytację dla tej specjalności PWSZ w Jarosławiu otrzymała 11.06.2003 r. na okres trzech lat. Decyzją Ministra z 25.04.2005 r., po wcześniejszym złożeniu wniosku do MENiS, przyporządkowano specjalność zawodową pielęgniarstwo do kierunku studiów pielęgniarstwo.

W czerwcu 2005 r. po raz pierwszy 129 osób przystąpiło do egzaminu dyplomowego – praktycznego i teoretycznego. Byli to pierwsi absolwenci po trzyletnim okresie kształcenia, którzy uzyskali tytuł licencjata pielęgniarstwa. Ukończenie programu kształcenia zgodnego ze standardami MNiSW oraz dyrektywami Unii Europejskiej umożliwia podjęcie przez nich starań o zatrudnienie w Polsce, jak również w krajach Unii Europejskiej, bez wymaganego stażu pracy. Od roku akademickiego 2011/2012 w Instytucie Ochrony Zdrowia, oprócz kształcenia na kierunku pielęgniarstwo, realizowane jest kształcenie licencjackie I stopnia na kierunku kosmetologia, co stało się możliwe dzięki decyzji MNiSW z 20.09.2010 r. o nadaniu uprawnień do prowadzenia studiów wyższych licencjackich na tymże kierunku. Od roku akademickiego 2012/2013 Instytut Ochrony Zdrowia uzyskał również uprawnienia do prowadzenia kształcenia na kolejnych, nowych kierunkach – praca socjalna, zdrowie publiczne.

Instytut Stosunków Międzynarodowych

Instytut Stosunków Międzynarodowych PWSTE w Jarosławiu powstał w efekcie licznych zmian w strukturze organizacyjnej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej. Instytut sięga swymi korzeniami Instytutu Ekonomiki Tu-

rystyki i Hotelarstwa (funkcjonującego od początku istnienia Uczelni), który uchwałą Senatu PWSZ z 10.12.1999 r. zmienił nazwę na Instytut Gospodarki Turystycznej i Hotelarstwa, któremu powierzono prowadzenie specjalności gospodarka turystyczna i hotelarstwo. W październiku 2004 r. Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu dokonało przyporządkowania specjalności do kierunku turystyka i rekreacja. W tej sytuacji Senat PWSZ w Jarosławiu, uchwałami z 31.05.2005 r., zatwierdził zmianę w dotychczasowej strukturze Uczelni i w miejsce zlikwidowanego Instytutu Gospodarki Turystycznej i Hotelarstwa powołał Instytut Turystyki i Rekreacji. Rok akademicki 2007/2008 przyniósł kolejną zmianę w Instytucie. Obok kierunku turystyka i rekreacja powstał nowy – europeistyka. 24.09.2007 r. Instytut Turystyki i Rekreacji przemianowano na Instytut Turystyki. W dniu 26.03.2008 r. Senat PWSZ zwrócił się do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o wydanie decyzji w sprawie zmiany nazwy Instytutu Turystyki na Instytut Stosunków Międzynarodowych. Docelowo Instytut ten miał prowadzić trzy kierunki studiów: turystykę i rekreację, europeistykę oraz przygotowywany kierunek – politologię. Na podstawie decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 17.07.2008 r. Instytut nabył uprawnienia do prowadzenia kierunku politologia, który jednak, ze względu na niewielkie zainteresowanie kandydatów, nie został aktywowany. 17.11.2010 r. Senat podjął Uchwałę w sprawie utworzenia w Instytucie Stosunków Międzynarodowych nowego kierunku studiów – wychowanie fizyczne, co zaowocowało nabyciem uprawnień do prowadzenia tegoż kierunku na podstawie decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 20.07.2011 r.

Od 1 października 2012 r. pełnienie obowiązków Dyrektora Instytutu powierzono dr Beacie Petreckiej. Instytut Stosunków Międzynarodowych powstał w odpowiedzi na potrzeby środowiska lokalnego i jest z nim ściśle związany, gdyż kierunek turystyka i rekreacja, kształcący kadry dla jednej z ważniejszych gałęzi gospodarki, wpisuje się w strategię rozwoju województwa podkarpackiego. Ważnym aspektem rozwoju Instytutu jest ścisła współpraca z władzami i mieszkańcami regionu. Równie ważne jest dostosowywanie jego funkcjonowania do przemian kulturowych lokalnego środowiska, wynikających z międzynarodowych uwarunkowań integracji Polski z Unią Europejską. Dostosowanie funkcjonowania Instytutu do standardów akademickich, do oczekiwań mieszkańców regionu oraz aktualnej sytuacji na rynku pracy, spowodowało uruchamianie nowych kierunków kształcenia oraz nawiązywanie współpracy z wiodącymi uczelniami kraju. Instytut kieruje swoją ofertę edukacyjną przede wszystkim do społeczności lokalnej. Głównym jego zadaniem jest tworzenie PWSTE szans na zawodową aktywność dla niezamożnej młodzieży z miejscowości zagrożonych wysokim poziomem bezrobocia.

Aktualnie wiodącym kierunkiem w Instytucie Stosunków Międzynarodowych jest europeistyka. Powstanie tego kierunku stanowiło odpowiedź na oczekiwania mieszkańców regionu. W procesie tworzenia koncepcji kształcenia brali udział interesariusze, wśród których należy wyróżnić przedstawicieli Urzędu Marszałkowskiego w Rzeszowie, Starostwa Powiatu Jarosławskiego, Urzędu Miasta Jarosławia,

Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej w Przemyśle, Izby Celnej w Przemyśle, organizacji pozarządowych – zapraszani na konferencje i seminaria organizowane przez Instytut. Europeistyka to kierunek dla ludzi otwartych, chcących poszerzać swoje horyzonty, poznawać zwyczaje i języki krajów europejskich, a przede wszystkim dla zwolenników idei integracji europejskiej. Europeistyka to szansa dla młodych, ambitnych osób, które chcą poznać i zrozumieć procesy zachodzące zarówno w naszym kraju, jak i w Europie. Absolwent kierunku europeistyka, dzięki zdobytej w toku studiów wiedzy i umiejętnościom, może z powodzeniem pracować jako specjalista w różnych obszarach administracji publicznej: w samorządowym, państwowym, unijnym, jak również w organizacjach pozarządowych, ośrodkach kulturalnych, środkach masowego przekazu, a także w instytucjach publicznych związanych z obsługą ruchu granicznego.

Ponadto na potrzeby społeczności PWSTE w 2011 r. do użytku studentów i mieszkańców miasta została oddana nowoczesna, w pełni skomputeryzowana Biblioteka. W dalszej kolejności planuje się oddanie Centrum Kultury Akademickiej. Każdy student ma tutaj możliwość rozwijania swoich pasji w kołach naukowych i organizacjach studenckich. Dzięki programowi Erasmus i podpisanym umowom partnerskim z uczelniami w Polsce i za granicą, studenci mogą uczestniczyć w wymianach studenckich i zwiedzać świat. Członkowie Studenckiego Koła Europeistyki mają szansę na odbycie staży w Parlamencie Europejskim. Do dyspozycji studentów oddano nowoczesną i funkcjonalną bazę sportową, boiska do piłki nożnej, koszykówki, siatkówki i tenisa. Doskonale wyposażone: Hala Sportowa, Siłownia, Hala Sportów Walki i Studio Ćwiczeń Rehabilitacyjno-Rekreacyjnych to tylko niektóre z możliwości, które zapewnia swoim studentom PWSTE w Jarosławiu.

Instytut Stosunków Międzynarodowych Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 kwietnia 2014 r. otrzymał uprawnienia do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku administracja w systemie stacjonarnym (bezpłatnie) i niestacjonarnym. Studia trwają 3 lata (6 semestrów).

Współpraca ze środowiskiem lokalnym

PWSTE posiada więc szeroką ofertę edukacyjną skierowaną głównie do mieszkańców powiatu jarosławskiego i Podkarpacia. Uczelnia oferuje lokalnej społeczności działalność edukacyjną w postaci studiów stacjonarnych (dzienne), niestacjonarnych (zaocznych) na wielu kierunkach, a także: kursy, konferencje, publikacje i inne akcje jednorazowe. Coroczne juwenalia stanowią bardzo istotny element w programie imprez kulturalnych miasta i okolicy. Dni Otwarte uczelni są okazją do spotkania z młodzieżą szkół ponadgimnazjalnych, gimnazjalnych, podstawowych, a także z dziećmi przedszkolnymi. W Jarosławiu prężnie rozwija się uniwersytet trzeciego wieku, który pozwala na ciągły i permanentny rozwój osób będących już poza wiekiem aktywności zawodowej. Znaczący udział pracowników uczelni w Radzie Miasta Jarosławia (trzech radnych na dwadzieścia

jeden mandatów) jest dowodem wysokiego zaufania społecznego do osób wywodzących się ze środowiska akademickiego. Sam fakt funkcjonowania uczelni stanowi poważny element w budowaniu prestiżu miasta i pełnieniu funkcji instytucji zaufania publicznego. Dużym czynnikiem rozwojowym jest wspomaganie i mobilizowanie elit miasta. Uczelnia prowadzi też szereg akcji wspomagających kształtowanie wizji przyszłego zawodu czy pokazy najnowocześniejszych technologii inżynierskich. Referaty i wystąpienia pracowników uczelni na spotkaniach samorządowych, regionalnych i kulturalnych są szczególnym wyrazem otwartości i chęci współpracy akademickiej społeczności z lokalną społecznością. Na konferencje naukowe zapraszani są przedstawiciele podkarpackich firm, gdzie prezentowane są nowoczesne technologie i trendy rozwojowe kształtujące daną dziedzinę życia gospodarczego. Studium Języków Obcych jest organizatorem wielu otwartych kursów językowych. Uczelnia promuje aktywny tryb życia, promuje aktywność fizyczną poprzez działalność sportową powszechną oraz wyczynową w ramach Akademickiego Związku Sportowego. Studenci są na ogół widoczni w krajobrazie miasta w życiu codziennym oraz w czasie różnych akcji integracyjnych. Taką typową akcją jest tradycyjne święto żaków – Juwenalia. W życiu codziennym studenci są widoczni w czasie różnych zajęć terenowych, na przykład pomiarów geodezyjnych lub wizji lokalnych dla celów planowania przestrzennego. Są też widoczni w kampusie uniwersyteckim, który jest odwiedzany przez mieszkańców miasta jako docelowy obszar rekreacyjny lub jako śródmiejska piesza droga tranzytowa. Kampusy uniwersyteckie są bardzo zadbane, estetyczne i pełne zieleni. Taki obraz tego lokalnego obszaru miasta zwiększa świadomość ekologiczną społeczeństwa. Studenci są szczególnie obserwowani przez młodzież szkolną miasta i pod tym względem powinni tworzyć pozytywne wzorce do naśladowania. Społeczność akademicka jest też odbiorcą imprez kulturalnych i sportowych organizowanych przez miasto.

Podsumowanie

Dla racjonalnego kształtowania się wzrostu społeczno-gospodarczego województwa podkarpackiego w nawiązaniu do reguł informacyjnej fazy rozwoju wiodące znaczenie ma budowanie strategii rozwoju rzeszowskiego ośrodka szkolnictwa wyższego. Założenia mówią, iż obok funkcji edukacyjnych powinien spełniać coraz poważniejszą rolę w kreowanej aglomeracji rzeszowskiej. Dlatego ważnym zagadnieniem jest określenie jego dotychczasowego procesu rozwoju i różnicowania struktury kształcenia, która pozwoli na ocenę obecnych i przyszłych potrzeb w zakresie kadr o najwyższych kwalifikacjach zawodowych. W długim okresie o konkurencyjności regionów decydują czynniki strukturalne i prorozwojowe m.in.: inwestycje i postęp techniczny, rozwój zasobów pracy, oparcie gospodarki w coraz większym stopniu na rozwoju i wykorzystaniu wiedzy, kształtowaniu zdolności twórczych i innowacyjnych, jakość czynnika pracy. W świetle powyższych rozważań można przyjąć, iż proces kształtowania rzeszowskiego ośrodka akademickiego, zwłaszcza po 1989 r., nawiązuje do ogólnych przemian społeczno-

gospodarczych w kraju, które spowodowały zwiększenie zainteresowania studiami wyższymi. Są one dzisiaj postrzegane jako warunek lepszego startu życiowego, zatrudnienia i wyższych zarobków.

W świetle przeprowadzonej analizy procesu kształtowania się szkolnictwa wyższego woj. podkarpackiego na tle Polski Południowo-Wschodniej oraz zmian kierunków kształcenia, nasuwają się pewne przesłanki dla budowy strategii rozwoju województwa. Strategia rozwoju zakłada, że działania edukacyjne przygotowują kadry zawodowe nie tylko do obecnych potrzeb, ale także dla sprostania wyzwaniom w przyszłości. Należy bowiem zaznaczyć, iż kończący obecnie studia absolwent szkoły wyższej w wieku około 24 lat, będzie przez około następne 45-50 lat aktywny zawodowo. Dlatego musimy przyjąć, iż proces kształcenia i zmian kierunków studiów będzie ulegał systematycznym modyfikacjom w nawiązaniu do przyszłych potrzeb, wynikających z wdrażania idei rozwijającego się społeczeństwa informacyjnego, w którym podstawową bazą ekonomiczną będzie nauka.

W świetle przyjętych założeń rozwoju społeczno-gospodarczego, bezwzględnie potrzebne będą w najbliższym czasie zmiany w zakresie kierunków kształcenia, które nawiązywać będą do wymogów regionalnych, ponadregionalnych, krajowych, a także międzynarodowych rynków pracy. Konieczność podniesienia konkurencyjności rolnictwa, tak charakterystycznego dla obszarów Europy Środkowo-Wschodniej, w nawiązaniu do procesu koncentracji i specjalizacji produkcji wymaga przygotowania zawodowego osób zarządzających wielkoobszarowymi gospodarstwami rolnymi. Niezbędne jest także rozwijanie kształcenia informatyków, na których będzie coraz większe zapotrzebowanie na rynku pracy, ze względu na konieczność podnoszenia konkurencyjności poszczególnych podmiotów gospodarczych i instytucji. Wobec postępującej specjalizacji zawodowej należy również przewidzieć rozwój specjalistycznego kształcenia informatycznego dla różnych sektorów działalności gospodarczej, np.: sektora bankowego czy zarządzania sieciami handlowymi. Wobec unowocześnienia procesów zarządzania oraz podniesienia efektywności pracy, zintensyfikowanie kształcenia informatycznego wydaje się konieczne na wszystkich obecnych kierunkach studiów.

Ze względu na potrzeby układów regionalnych i lokalnych dla sprawniejszego funkcjonowania w UE powinny być podejmowane działania na rzecz rozwijania kształcenia obejmującego: elementy prawa w zakresie funkcjonowania układów samorządowych w Polsce i UE, podstawy prawne możliwości starań o dofinansowanie w ramach różnorodnych funduszy europejskich, kierunki związane z europeistyką, kształćce ekonomistów rozumiejących mechanizmy ekonomiczne, którym podlegają struktury europejskie, będące w różnej fazie rozwoju społeczno-gospodarczego, kształcenie specjalistów zajmujących się przestrzennymi procesami wzrostu gospodarczego i integracji europejskiej, zarządzanie wielkoobszarowym gospodarstwem rolnym, wobec konieczności podnoszenia konkurencyjności rolnictwa w wyniku nasilającej się koncentracji ziemi, kierunki w zakresie przetwórstwa płodów rolnych jako podstawę tworzenia kompleksów rolno-przemysłowych, kształcenia specjalistów dla potrzeb wiodących firm oraz małej i średniej przedsiębiorczości.

Ponadto, dla przyspieszenia wkraczania w informacyjną fazę rozwoju ludzkości, wydaje się konieczne zwiększenie procesu informatyzacji dydaktyki akademickiej i upowszechnienie technik multimedialnych jako środków przekazu oraz zintensyfikowanie na wszystkich poziomach kształcenia języków obcych. W nawiązaniu do wzorców europejskich celowe wydaje się dalsze rozwijanie studiów na poziomie licencjatu, który to typ kształcenia powinien stopniowo zastępować dotychczasowe szkoły techniczno-zawodowe. Jest to konieczne, z uwagi na wytworzenie pewnej luki w zakresie zawodów technicznych, które są niezbędne w dalszych procesach restrukturyzacyjnych i kreowania społeczeństwa informacyjnego.

Reasumując należy stwierdzić, że uczelnie wyższe mogą w istotny sposób oddziaływać na rozwój Euroregionu Karpackiego. Dobrym tego przykładem jest woj. podkarpackie, na którego terenie uwidocznił się bardzo duży zasięg szkół wyższych, który objął także mniejsze ośrodki miejskie. Kształt obecnego systemu edukacji na poziomie szkolnictwa wyższego w woj. podkarpackim podobnie jak w skali całej Polski jest skutkiem rozpoczętej w 1989 r. transformacji systemowo-ustrojowej. Format obecnego szkolnictwa wyższego w województwie podkarpackim świadczy również o tym, że dla dużej części młodego pokolenia, które zamieszkuje tę część Euroregionu Karpackiego poszukiwanie kariery, wykształcenia i pracy w rejonie swego zamieszkania stało się atrakcyjne.

Analizując rozwój i obecny stan szkolnictwa wyższego w województwie podkarpackim dostrzec można również pewną prawidłowość. Uczelnie państwowe na tym terenie podobnie jak w skali ogólnopolskiej prowadzą studia głównie o charakterze uniwersyteckim i technicznym, natomiast uczelnie niepaństwowe koncentrują się przede wszystkim na studiach o charakterze ekonomicznym. Inną prawidłowością widoczną również w skali całego Euroregionu Karpackiego jest w odniesieniu do szkolnictwa wyższego, przejście od kształcenia elitarnego do masowego, co stanowi tendencję o charakterze globalizacyjnym.

Literatura:

1. Bonusiak W. (red.) (2010) *Uniwersytet Rzeszowski w latach 2001 – 2008*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.
2. Budzyński Z. (2008), *Encyklopedia Rzeszowa*, Rzeszów.
3. Dąbrowski J. (red.) (2012/2013), *Badania relacji pomiędzy działalnością i rozwojem uczelni a elementami rynku nieruchomości miasta Jarosław*, PWSTE-Jarosław.
4. Lewicki Cz., Wierzbieniec W. (2013), *Jubileusz 15-lecia Alma Mater Jaroslaviensis*, Jarosław.
5. Oczół K. (2001), *Politechnika Rzeszowska im. I. Łukasiewicza 1951 – 2001*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej.
6. Gruchała J. (red.) (2008), *Udana dekada, Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe w Polsce 1998-2008*, Ciechanów-Krosno.

Izabela Wróblewska

Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa w Opolu

Dorobek Państwowej Medycznej Wyższej Szkoły Zawodowej w Opolu na przestrzeni lat 2003-2013

Streszczenie

W opracowaniu przedstawiono historię powstania i rozwoju uczelni od 1 maja 2003 r. do roku 2013 oraz zamierzenia na przyszłość, zasoby materialne będące podstawą działalności dydaktycznej i życia studenckiego. Omówiono prowadzone kierunki studiów i niektóre zagadnienia istotne dla ich prowadzenia. W pracy przedstawiono również działalność w zakresie gromadzenia zbiorów bibliotecznych i wydawnictw oraz informację o działalności studenckich kół naukowych, oraz współpracy krajowej i zagranicznej.

Słowa kluczowe: zawodowa uczelnia medyczna, działalność PMWSZ w Opolu, współpraca zewnętrzna uczelni

Rys historyczny

Uczelnia została utworzona 1 maja 2003 r. na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 kwietnia 2003r. (Dz. U. Nr 64, poz. 593). Jest jedyną, wyłącznie o profilu medycznym, państwową wyższą szkołą zawodową w Polsce i pierwszą wyłącznie medyczną uczelnią na Opolszczyźnie. Zapewnia edukację kadry medycznej według najnowszych standardów, zgodnych z wymogami Unii Europejskiej. Po ukończeniu studiów absolwent otrzymuje tytuł licencjata.

Funkcjonowanie Uczelni rozpoczyna się 9.05.2003, kiedy to otrzymuje ona od Minister Edukacji Narodowej i Sportu Krystyny Łybackiej uprawnienia do prowadzenia studiów wyższych na kierunku Pielęgniarstwo i Położnictwo. W tym samym miesiącu, 15 maja, następuje wręczenie na okres od 1 maja 2003 r. do 31 sierpnia 2004 r. nominacji pierwszemu Rektorowi Uczelni – prof. zw. dr hab. n. med. Andrzejowi Steciwko.

W październiku 2003 r. odbywa się pierwsza uroczysta inauguracja roku akademickiego 2003/2004, a także pierwsze posiedzenie Senatu i Konwentu PMWSZ w Opolu. Z kolei w marcu 2004 r. następuje podpisanie umowy o współpracy pomiędzy Uczelnią a Akademią Medyczną we Wrocławiu, a także wybory Rektora na okres od 1.09.2004 do 31 sierpnia 2008, które rozpoczynają pierwszą kadencję prof. zw. dr hab. n. med. Andrzeja Steciwko.

Od tego momentu Uczelnia zaczyna intensywnie funkcjonować i tak w maju 2004 odbywają się pierwsze Medicalia studentów PMWSZ, a w czerwcu następuje podpisanie umowy o współpracy pomiędzy Krankenpflegeschule in Frankfurt (Oder).

W kolejnym roku mury Uczelni opuszczają pierwsi absolwenci, którzy w lipcu uroczyście odbierają swoje dyplomy.

W kwietniu 2006 r. następuje podpisanie umowy o współpracy z Województwem Opolskim, a we wrześniu Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego Michał Seweryński nadaje PMWSZ w Opolu uprawnienia do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku Fizjoterapia. Za dwa lata, w styczniu 2008 r., następuje rozszerzenie działalności poprzez nadanie przez Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego Barbarę Kudrycką uprawnień do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku Zdrowie Publiczne.

W kwietniu 2008r. odbywają się wybory Rektora, które rozpoczynają drugą kadencję prof. Andrzeja Steciwko rozpoczynającą się od 1.09.2008 r. i trwającą do 31 sierpnia 2012 r.

W maju tego samego roku Uczelnia zdobywa III miejsce w rankingu szkół wyższych w Polsce. W tym samym czasie odbywa się Pierwsza Uczelniana Konferencja Studenckich Kół Naukowych, która rozpoczyna cały cykl tego typu spotkań trwających do dnia dzisiejszego.

W czerwcu 2009r. odbywają się Uroczystości Jubileuszowe z okazji 5-lecia oraz otwarcie Nowej Auli, w lipcu następuje podpisanie porozumienia o współpracy z Województwem Opolskim i PMWSZ w Opolu, w listopadzie Uczelnia otrzymuje od Pani Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego kolejne uprawnienia tym razem do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku Kosmetologia. W tym samym miesiącu następuje podpisanie porozumienia o współpracy w zakresie programu ERASMUS na lata 2007-2013.

W roku akademickim 2009/2010 Instytut Pielęgniarstwa PMWSZ w Opolu podjął inicjatywę zorganizowania I Olimpiady Pielęgniarskiej na szczeblu wojewódzkim. Nadanie olimpiadzie nowoczesnego kształtu było nie lada wyzwaniem, gdyż olimpiady pielęgniarskie miały swoją tradycję w szkołach medycznych. W obecnym czasie pielęgniarstwo oparte jest na procesie pielęgnowania, a wiedza zdobywana przez studentów pochodzi z wielu źródeł, w tym z Internetu, należało więc dostosować sposób przeprowadzenia olimpiady do nowych warunków. Pomysł został życzliwie przyjęty przez Instytut Pielęgniarstwa Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nysie. Kolejne edycje Olimpiady Pielęgniarskiej, której nadano im. dr Janiny Fetlińskiej, odbyły się w roku akademickim 2010/2011 oraz 2011/2012. III Olimpiada Pielęgniarska miała już charakter międzywojewódzki, wzięli w niej bowiem udział studenci z trzech Uczelni: z PMWSZ w Opolu (organizatora i pomysłodawcę), z PWSZ w Nysie oraz PWSZ w Legnicy. W roku akademickim 2012/2013 dołączyła kolejna uczelnia, a mianowicie PWSZ w Pile.

W 2010r. następuje także podpisanie umowy o współpracy z Kuratorium Oświaty w Opolu, a w kwietniu 2011 zostaje zawarte porozumienie o współpracy pomiędzy PMWSZ w Opolu a GFA mbH, Am Langenlonsheim

W ramach poprawy jakości kształcenia od stycznia 2012 r PMWSZ w Opolu przystąpiła do systemu kontroli prac dyplomowych Plagiat.pl

W kwietniu 2012r. odbywają się kolejne wybory Rektora. Wygrywa je dr n. o k. f. Tomasz Halski, który zostaje Rektorem na kadencję 2012 – 2016.

W tym samym roku Uczelnia przystępuje do Konsorcjum Dolnośląskiej Biblioteki Cyfrowej we Wrocławiu. Rozwija także swoją aktywność międzynarodową goszcząc w maju prof. Pakize Ozyurek z Turcji, która odwiedza Uczelnię w ramach programu ERASMUS, a także gości z Niemiec. Odbywają się także zajęcia z aktywnej rehabilitacji osób niepełnosprawnych w ramach III edycji Polsko – Amerykańskiej Szkoły Letniej organizowane we współpracy z Politechniką Opolską, a w grudniu zostaje podjęta współpraca z AFYONKARAHISAR Kocatepe University w Turcji. Uczelnia rozwija również swoją działalność lokalną nawiązując w tym samym miesiącu współpracę z Zespołem Szkół Zawodowych im. Staszica w Opolu.

30.12.2012 r. niespodziewanie umiera założyciel Uczelni i jej Mentor prof. zw. dr hab. n. med. Andrzej Steciwko.

Rok 2013 rozpoczyna się pierwszym posiedzeniem Konwentu w kadencji 2012 – 2016. W lutym tegoż roku kwartalnik uczelniany Puls Uczelni, który przekształcił się z pisma informacyjnego w czasopismo naukowo-informacyjne staje się pismem punktowanym i otrzymuje Index Copernicus w wysokości 5.10 pkt.

W tym też roku Uczelnia podpisuje umowę partnerską z PLO NR VI, Parkiem Naukowo – Technologicznym z siedzibą w Opolu, a także o współpracy z Prezydentem Miasta Opola.

Lokalizacja i zasoby majątkowe

Uczelnia zlokalizowana jest w Opolu przy ul. Katowickiej 68. Położenie PMWSZ w samym centrum miasta sprawia, że w niedalekiej odległości od siedziby Uczelni znajdują się instytucje samorządowe, władz miasta i regionu, a także muzea, teatry, kino oraz szpital, sklepy i inne niezbędne do funkcjonowania społeczności akademickiej zakłady użyteczności publicznej z nieodzowną infrastrukturą.

Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa zajmuje obszar 1,91 ha i dysponuje obiektami, których łączna powierzchnia użytkowa wynosi 9 392m², będącymi własnością Uczelni. Bazę materialną Państwowej Medycznej Wyższej Szkoły Zawodowej w Opolu stanowią:

1. Budynek Uczelni wraz z salą gimnastyczną - dwukondygnacyjny obiekt o łącznej powierzchni użytkowej 1 539 m² spełniający funkcję dydaktyczną, w którym usytuowane są sale wykładowe i ćwiczeniowe, gabinety kadry dydaktycznej oraz sala gimnastyczna o powierzchni 366 m² wraz z zapleczem higieniczno-sanitarnym i szatniami. Ponadto w budynku szkoły umiejscowione są dwie pracownie: kinezyterapii i terapii manualnej oraz masażu będące w strukturze Instytutu Fizjoterapii. Tutaj również znajdują się laboratoria i pracownie: Kosmetologii Pielęgnacyjnej wchodzące w skład Instytutu Kosmetologii oraz Umiejętności Położniczych należące do Instytutu Położnictwa.

W budynku szkoły mieści się ponadto Zakład Podstaw Opieki Pielęgniarstwa, Zakład Ginekologii Operacyjnej i Onkologii przynależne do Instytutu Pielęgniarstwa i Instytutu Położnictwa. Pracownie i laboratoria są w pełni wyposażone w nowoczesny i profesjonalny sprzęt dydaktyczny, audiowizualny oraz multimedialny niezbędny do prowadzenia działalności dydaktycznej oraz naukowo – badawczej na najwyższym poziomie.

2. Pawilon dydaktyczny z salą audytoryjną - jednokondygnacyjny budynek, w którym mieści się siedziba władz Uczelni - Rektorat wraz z biurem Rektora i Prorektorów oraz Sala Senatu PMWSZ. Również tutaj, na powierzchni 150,0 m², umiejscowiona jest w pełni zmodernizowana Biblioteka i Centrum Informacji Naukowej. Uzupełnienie funkcjonalne pawilonu stanowi nowoczesna, klimatyzowana sala audytoryjna mogąca pomieścić 250 osób, wyposażona w audiowizualne i multimedialne rozwiązania techniczne podnoszące jakość kształcenia i ułatwiające proces dydaktyczny. Powierzchnia pawilonu dydaktycznego z salą audytoryjną to 920,0 m². Opisywany pawilon ma zaplecze sanitarno – higieniczne uzupełnione ogólnie dostępną szatnią.

3. Obiekt dydaktyczny – zespół sal audytoryjnych - budynek zespołu sal audytoryjnych funkcjonalnie ze sobą połączonych wraz z zapleczem technicznym, sanitarnym, multimedialnym i socjalnym oraz holem dającym szerokie możliwości wykorzystania podczas organizowanych konferencji. Sale audytoryjne, gdzie w jednej mogą przebywać 283 osoby, a w drugiej 187 osób, można ze sobą łączyć i uzyskać pomieszczenie na łącznie 470 miejsc. Jest to jedyna taka sala audytoryjna w Opolu. Pomieszczenia przeznaczone są na organizację wykładów, sesji i konferencji naukowych oraz odczytów i szkoleń. Powierzchnia obiektu dydaktycznego – zespół sal audytoryjnych wynosi 1 397 m².

4. Dom Słuchacza - 8. kondygnacyjny budynek podzielony funkcjonalnie na trzy części tj.:

- akademik wraz z zapleczem bytowym dla studentów (kuchnia, stołówka),
 - część dydaktyczną,
 - część administracyjną wraz ze strefą gospodarczo-usługową.
- Łączna powierzchnia użytkowa budynku wynosi 5 416 m².

Akademik usytuowany jest na piętrach od IV do VII, gdzie ulokowanych jest 40 czteroosobowych pokoi mieszkalnych dla 160 studentów. Na każdym z pięter znajdują się kąski rekreacyjne z telewizorem, kuchnie, łazienki i toalety. W akademiku funkcjonuje sieć internetowa WiFi (beprzewodowa). Powierzchnia tej części budynku wynosi 2 064 m². Część dydaktyczna umiejscowiona jest na parterze oraz piętrach II i III. W tej części rozmieszczonych jest 8 sal seminaryjnych, w których istnieje możliwość prowadzenia zajęć z grupami liczącymi po około 40 osób. Łącznie z sal wykładowych tej części budynku Domu Słuchacza może korzystać 458 osób. Opisywane sale są klimatyzowane i wyposażone w nowoczesny sprzęt multimedialny oraz audiowizualny spełniający najwyższe standardy dla tego typu wyposażenia.

Ponadto w części dydaktycznej budynku Domu Słuchacza umiejscowiona jest pracownia komputerowa z 11 stanowiskami komputerowymi, pracownia ćwiczeń mikrobiologii i 4 pracownie ćwiczeń Instytutu Fizjoterapii oraz gabinet wizażu Instytutu Kosmetologii. Wszystkie obiekty przystosowane są dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Budynki Uczelni są ze sobą połączone łącznikami tworząc jedną całość z możliwością przemieszczania się między nimi bez konieczności ich opuszczania. Obiekty położone są wśród zieleni w formie parku, która tworzy swoisty i niepowtarzalny klimat, gdzie w okresie wiosennymi odbywają się zajęcia ze studentami i gdzie mogą się oni relaksować i odpoczywać po zajęciach.

Uzupełnieniem całości jest plac parkingowy na 200 miejsc postojowych z wydzielonymi miejscami dla osób niepełnosprawnych.

Uczelnia współpracuje z lokalnymi firmami wykorzystując ich potencjał. W ten sposób studenci Uczelni mają zagwarantowany dostęp do lodowiska, basenu czy też stadionu lekkoatletycznego, gdzie mogą rozwijać swoje umiejętności i pasje sportowe w ramach działającego aktywnie KU AZS.

Baza pomocy dydaktycznych jest w sposób ciągły modernizowana i uzupełniana o nowe urządzenia i przedmioty w celu zaspokajania coraz większych wymagań kwalifikacyjnych stawianych absolwentom naszej Uczelni na rynku pracy przez pracodawców.

W uczelni funkcjonują obecnie cztery kierunki: pielęgniarstwo, położnictwo, fizjoterapia i kosmetologia. Absolwenci pierwszego z nich uzyskując tytuł licencjata pielęgniarstwa i po uzyskaniu prawa wykonywania zawodu mogą samodzielnie udzielać świadczeń w zakresie promowania i zachowania zdrowia, zapobiegania chorobom, sprawować holistyczną i zindywidualizowaną opiekę nad człowiekiem chorym, niepełnosprawnym i umierającym. Pielęgniarki sprawują opiekę nad dziećmi, osobami dorosłymi i w wieku podeszłym w zdrowiu i chorobie. Pielęgniarka, będąc członkiem zespołu terapeutycznego, realizuje opiekę profesjonalną udzielając świadczeń: pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych, rehabilitacyjnych oraz z zakresu promocji zdrowia.

Z kolei absolwenci z dyplomem licencjat położnictwa są jednymi z najbardziej poszukiwanych. W ramach nauki przygotowani są do samodzielnej pracy zawodowej w zakresie położnictwa i neonatologii, znajdują zatrudnienie w licznych placówkach o profilu ginekologiczno-położniczym. Instytut w ramach oferty prowadzi działania edukacyjne teoretyczne i praktyczne z wykorzystaniem najnowocześniejszych metod i pomocy naukowych z zakresu profilaktyki, szczególnie z zakresu onkologii ginekologicznej, pogadanek dla przyszłych matek, kursów z zakresu udzielania pierwszej pomocy, udzielania pomocy przy nagłych porodach poza placówkami medycznymi. Studentki w ramach działalności naukowej prowadzą działania ankietowe i badawcze z określonych tematów medycznych z zakresu ginekologii, położnictwa i neonatologii.

Zainteresowanie potencjalnych studentów kierunkiem Fizjoterapia w Państwowej Medycznej Wyższej Szkole Zawodowej w Opolu jest bardzo duże, liczba kandydatów w każdym roku akademickim zdecydowanie przekracza liczbę wolnych miejsc. Doświadczeni i uznani pracownicy nauki z tytułami profesorów i doktorów oraz dydaktycy z dużym doświadczeniem naukowym i zawodowym, doskonale przygotowana baza dydaktyczna, w tym wyspecjalizowany sprzęt sprawiają, że proces kształcenia odbywa się na wysokim poziomie i w komfortowych warunkach. 10 studentów od początku działalności Instytutu Fizjoterapii otrzymało Stypendia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za wybitne osiągnięcia w nauce i działalność naukową. Ponadto prezentowane przez nich na konferencjach lokalnych, krajowych i międzynarodowych prace każdorazowo otrzymują nagrody i wyróżnienia. Absolwenci Instytutu z powodzeniem kontynuują naukę na studiach magisterskich, między innymi w Opolu, Katowicach, Wrocławiu czy w Warszawie. Głównym celem dydaktycznym i naukowym Instytutu na najbliższą przyszłość jest otwarcie studiów II stopnia oraz kontynuacja i rozwój już podjętej współpracy z uznanymi placówkami naukowymi i leczniczymi, które gwarantują wysoki poziom nauki praktycznej zawodu fizjoterapeuty. Obok teoretycznej wiedzy z zakresu nauk medycznych, biologicznych, humanistycznych i społecznych absolwent uzyskuje przygotowanie praktyczne do rehabilitacji ruchowej osób nie-

pełnosprawnych, prowadzenia gimnastyki korekcyjnej, wykonywania zabiegów z zakresu medycyny fizykalnej, odnowy biologicznej i fitness w sporcie oraz różnych form masażu i terapii manualnej. Program studiów urozmaicony jest grupą przedmiotów wybieranych przez studentów takich jak: dogoterapia, hipoterapia, muzykoterapia, podstawy pedagogiki specjalnej czy podstawy logopedii.

Praktyczna nauka zawodu na prezentowanych kierunkach realizowana jest w oddziałach najlepszych opolskich szpitali, pod opieką fachowej, wysoko wykwalifikowanej kadry. Stawiamy bowiem nacisk przede wszystkim na umiejętności praktyczne, tak ważne w zawodach pielęgniarki, położnej, fizjoterapeuty, czy kosmetologa, ale dbamy również o solidne podstawy teoretyczne oraz - co jest niezwykle istotne w zawodach medycznych - pragniemy wpajać studentom nawyk ustawicznego kształcenia, wskazując, jak szybko zmienia i poszerza się dziś wiedza medyczna.

Kolejnym oferowanym kandydatom kierunkiem jest kosmetologia. Celem kształcenia na tym kierunku jest przygotowanie specjalistów w zakresie kosmologii pielęgnacyjnej, upiększającej i estetycznej. Podstawę teoretyczną stanowi wiedza ogólna z zakresu nauk o zdrowiu, nauk medycznych i humanistycznych, m. in. anatomii, fizjologii, dermatologii, chirurgii plastycznej, mikrobiologii, fizjoterapii, biochemii oraz wiedza szczegółowa z zakresu kosmetologii. Umiejętność zastosowania różnych nowoczesnych form zabiegów studenci zdobywają podczas zajęć praktycznych i teoretycznych. Zapoznają się oni z możliwościami wykorzystania w zabiegach kosmetycznych elektroterapii, ultradźwięków, promieniowania elektromagnetycznego, światłolecznictwa, termoterapii w zakresie podwyższania temperatury tkanek, jak również ich obniżania, a także wodolecznictwa. W trakcie nauki student zdobywa umiejętności właściwego planowania zabiegu kosmetycznego, doboru i zastosowania kosmetyków zgodnie z rozpoznaniem, wykonywania zabiegów kosmetycznych pielęgnacyjnych i upiększających z uwzględnieniem wskazań i przeciwwskazań, współpracy z lekarzem dermatologiem oraz podejmowania działań prozdrowotnych i profilaktycznych w ochronie i promocji zdrowia. Studenci tej specjalności są przygotowani do wykonywania zabiegów masażu relaksacyjnego oraz masażu uwzględniających techniki stosowane w terapii wyszczuplającej i anty-

celulitowej. Zajęcia praktyczne, które stanowią znaczną część programu kształcenia, prowadzone są we własnych gabinetach na stanowiskach wyposażonych w najnowszą generację sprzętu. Program kształcenia przewiduje również, po II i IV semestrze, praktyki ciągłe w gabinetach kosmetycznych na terenie Opola i innych miast Polski.

Absolwenci kierunku znajdują zatrudnienie w gabinetach kosmetycznych, salonach odnowy biologicznej, salonach SPA&WELLNESS, gabinetach kosmetyologii estetycznej oraz w branży farmakologicznej i przemyśle kosmetycznym.

Kursy, studia podyplomowe

Dodatkowo PMWSZ w Opolu dysponuje bogatą ofertą kursów podyplomowych, a wśród nich studiami: „Komunikowanie interpersonalne z językiem migowym”, „Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna dla pielęgniarek i położnych”, „Opieku medyczny”, „Ratownictwo górskie i wysokościowe”, „Ocena stanu zdrowia i badanie fizykalne”, „Kosmetologia”, „Kosmetologia lecznicza”, „Eduktor w opiece okołoporodowej”, „Geriatrya i opieka długoterminowa”, „Dietetyka kliniczna” oraz „Organizacja i Zarządzanie w ochronie zdrowia”. Liczba studiów w najbliższych latach będzie wzrastać i odpowiadać na potrzeby środowiska naszych absolwentów i osób, które ukończyły inne uczelnie medyczne. Studia podyplomowe to bardzo dobra propozycja rozszerzenia i wzmocnienia oferty nauczania i znakomita okazja dla wielu osób pragnących podnieść swoje wykształcenie i kwalifikacje.

Studencki ruch naukowy

W Uczelni czynnie działają Studenckie Koła Naukowe. W roku akademickim 2012/2013 zostało zarejestrowanych 9 kół naukowych: SKN Biomechaniki Klinicznej, SKN przy Instytucie Położnictwa, SKN Opieki Długoterminowej, SKN Kinezyterapii, SKN Kosmetologii Upiększającej, Pielęgnacyjnej i Specjalistycznej, SKN Fizjoterapii w Inkontynencji, SKN Fizjoterapii Klinicznej, SKN Menadżerów Zdrowia czy SKN Klub Honorowych Dawców Krwi. Ten ostatni powstał w 2007 r., a jego działalność polega m.in. na współpracy z Zarządem rejonowym PCK, Regionalną Radą Krwiodawstwa oraz Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwio-

lecznictwa. Członkowie mają możliwość uczestniczenia m. in. w zawodach sportowych organizowanych przez PCK lub w konkursach takich, jak: coroczny konkurs „Młoda krew ratuje życie” - organizowany przez Krajową Radę Honorowych Dawców Krwi PCK oraz Zarząd Główny PCK. W kolejnych edycjach tego konkursu, w kategorii uczelni wyższych zajmowaliśmy I miejsca w województwie opolskim w dwóch kategoriach: aktywności - ilości krwi oddanej w turnieju w przeliczeniu na jednego pełnoletniego studenta oraz wg wskaźnika najlepsza promocja honorowego krwiodawstwa, co jest nowym kryterium oceny w konkursie.

Ponadto w roku akademickim 2012/2013 zostały zarejestrowane 3 organizacje studenckie: Samorząd Studencki, Klub Uczelniany AZS, Uczelniany Kabaret „Świerzaki”.

PMWSZ w Opolu wykazuje się dużą aktywnością naukową i jest organizatorem około 20 konferencji rocznie, które stały się już wydarzeniami cyklicznymi i w niektórych przypadkach mają nie tylko ogólnopolski, ale i międzynarodowy charakter. Pracownicy i studenci Uczelni czynnie uczestniczą także w spotkaniach organizowanych na terenie całej Polski i przywożą z nich wyróżnienia i nagrody za prezentowane prace.

Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa ściśle współpracuje w dziedzinie naukowo-dydaktycznej z Uniwersytetem Medycznym we Wrocławiu oraz z Uniwersytetem Opolskim, a także z placówkami naukowo-dydaktycznymi w Niemczech, Belgii i Stanach Zjednoczonych.

Nagrody i wyróżnienia

W stosunkowo krótkiej historii PMWSZ w Opolu można się poszczycić szczególnie osiągnięciami. Należą do nich wręczone przez Marszałka Województwa Opolskiego, nagrody „Professor Opoliensis”. 18 października 2007 r. po raz pierwszy w historii Opolszczyzny tytuły te otrzymali naukowcy wybrani przez Kapitułę Rektorów Wyższych Uczelni Opola, wśród których znaleźli się również dwaj wybitni nauczyciele akademicki naszej Uczelni: dr n. med. Wojciech Guzikowski i dr hab. n. med. Janusz Kubicki, prof. PMWSZ w Opolu. Dodatkowo w 2009 roku dr Guzikowski otrzymał Nagrodę Marszałka Województwa Opolskiego za szczególne osiągnięcia w dziedzinie upowszechniania i rozwoju edukacji. W tym też roku pierwszy Rektor Uczelni, prof. dr hab. n. med. Andrzej Steciwko został Człowiekiem Roku 2009 w ochronie zdrowia w konkursie „Sukces Roku w Ochronie Zdrowia - Liderzy Medycyny”. W 2011 r. zdobył także tytuł ZŁOTEGO LIDERA w kategorii Promocji Zdrowia i Profilaktyki w VI edycji Konkursu Liderów Ogólnopolskiego Systemu Ochrony Zdrowia. W 2011 r. Pan Profesor otrzymał także Nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za osiągnięcia organizacyjne w roku akademickim 2010/2011, a w 2012 roku, jako wybitny naukowiec, autor wielu prac naukowych i badawczych otrzymał nagrodę za najlepszą pracę opublikowaną w „Telemedicine” w 2011 roku.

Również w latach wcześniejszych Prof. Andrzej Steciwko otrzymał wiele odznaczeń i medali, m.in. w 2006r. został uhonorowany najwyższym odznaczeniem Polskiego Towarzystwa Lekarskiego – MEDALEM GLORIA MEDICINAE.

Od momentu powołania Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa w Opolu wspiera rozwój naukowy swoich pracowników. Przez ten okres jeden pracownik otrzymał tytuł profesora zwyczajnego, a po trzech tytuły doktora habilitowanego i doktora nauk medycznych.

Biblioteka i działalność wydawnicza

Istotnym elementem Uczelni jest Biblioteka i Centrum Informacji Naukowej, które rozpoczęły swoją działalność 1 października 2003 roku. Biblioteka jest biblioteką naukową, która gromadzi, opracowuje i udostępnia w różnych formach książki, czasopisma, zbiory specjalne (środki audiowizualne) i nowoczesne dokumenty elektroniczne odpowiadające aktualnym specjalnościom kształcenia. Są to publikacje z zakresu medycyny, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dotyczących pielęgniarstwa i położnictwa, fizjoterapii, zdrowia publicznego i kosmetyki oraz nauk pokrewnych: biochemii, biofizyki, bioinżynierii, genetyki, higieny, etyki lekarskiej, pielęgniarstwa, a także psychologii, socjologii medycyny, pedagogiki oraz pedagogiki specjalnej.

Biblioteka oferuje 11 stanowisk komputerowych dla użytkowników, 45 miejsc do pracy indywidualnej i zbiorowej. Do dyspozycji czytelników pozostają dwa skanery, drukarka i kserokopiarka oraz dostęp do bezprzewodowego Internetu.

Istotną częścią działalności PMWSZ w Opolu jest aktywność wydawnicza. Od początku działalności PMWSZ w Opolu władze Uczelni kładły szczególny nacisk na propagowanie nauki poprzez realizację corocznych planów wydawniczych. Dorobek publikacyjny pracowników PMWSZ jest imponujący i tematycznie obejmuje praktycznie wszystkie dziedziny medycyny, ze szczególnym uwzględnieniem pielęgniarstwa, położnictwa, pediatrii, rehabilitacji i fizjoterapii.

Domeną publikacyjną Uczelni są cykle książek towarzyszące konferencjom naukowym, prezentujące najnowsze osiągnięcia badawcze, popularyzujące nie tylko wiedzę medyczną, ale także psychologiczną i pedagogiczną w zakresie szeroko rozumianej problematyki klinicznych i pielęgnacyjnych aspektów opieki nad chorymi oraz zagadnień związanych z opieką, leczeniem i profilaktyką w pediatrii.

W latach 2003-2012 Uczelnia wydała 37 tytułów publikacji o łącznym nakładzie 8100 egzemplarzy. Cyklicznie ukazują się monografie Dziecko i jego środowisko (10 tytułów w cyklu) oraz Kliniczne i pielęgnacyjne aspekty opieki nad chorymi (8 tytułów w cyklu) prezentujące najnowsze osiągnięcia naukowe i rozwiązania praktyczne: lekarzy, pielęgniarów, położnych i fizjoterapeutów w zakresie neonatologii, pediatrii, chorób cywilizacyjnych, zagadnień rehabilitacji, profilaktyki chorób, edukacji zdrowotnej, doświadczeń pacjenta w związku z chorobą i bólem, akcentujące holistyczny wymiar praktyki leczenia, procesu pielęgnacji, działań fizjoterapeutycznych, propagujące i popularyzujące nowoczesne rozwiązania w pielęgniarstwie, położnictwie i fizjoterapii.

W serii podręczników dla studentów specjalności medycznych wyższych szkół zawodowych ukazały się wybrane zagadnienia z pielęgniarstwa chirurgicznego, geriatrycznego, pediatrii, rehabilitacji w pielęgniarstwie, podstaw psychia-

trii i promocji zdrowia psychicznego, praktyczny podręcznik z kompresjoterapii oraz podręcznik zdrowia publicznego dotyczący zarządzania zasobami ludzkimi w służbie zdrowia.

W wykazie publikacji PMWSZ w Opolu znajdują się także pozycje poruszające trudne tematy związane z wyzwaniem opieki paliatywnej i hospicyjnej w cyklu Życie godnie i do końca oraz książka o społeczno-etycznych aspektach transplantologii.

Od 2007 PMWSZ w Opolu wydaje czasopismo informacyjne Puls Uczelni. W 2012 roku powstał pomysł przekształcenia czasopisma w kwartalnik o charakterze naukowo-informacyjnym. Misją Pulsu Uczelni: Public Higher Medical Professional School in Opole jest stworzenie platformy współpracy oraz wymiany myśli i doświadczeń z zakresu pielęgniarstwa, położnictwa, fizjoterapii, zdrowia publicznego i kosmetologii. Kwartalnik jest recenzowanym czasopismem naukowym adresowanym do studentów, absolwentów i pracowników wyższych szkół medycznych. W szczególności promuje pierwsze próby publikacji naukowych badań i osiągnięć studentów kierunków medycznych. Puls Uczelni przeszedł pozytywną ewaluację w międzynarodowej bazie Index Copernicus za rok 2012 i otrzymał bardzo wysoką, jak na tak krótki okres wydawania, punktację: 5.10. W roku przyszłym redakcja skieruje czasopismo do oceny przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Od połowy 2012 roku wszystkie publikacje PMWSZ w Opolu są kierowane do cyfryzacji i otwartego dostępu w dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej we Wrocławiu.

Zamierzenia na przyszłość

Priorytetem działania PMWSZ w Opolu, jako jedynej medycznej zawodowej uczelni w Polsce jest utrzymanie samodzielności i autonomii. Uczelnia, w zakresie planowanego rozwoju, ma ustabilizowaną pozycję, choć prowadzi kształcenie wyłącznie na kierunkach medycznych, które są trudne pod względem dydaktycznym, bowiem są związane z dużą liczbą zajęć praktycznych i praktyk zawodowych oraz z równie dużą liczbą zajęć teoretycznych, a także kosztochłonne - zarówno w trybie stacjonarnym, jak i niestacjonarnym na wszystkich kierunkach studiów.

Uczelnia cieszy się zasłużonym prestiżem i bardzo dużym zainteresowaniem potencjalnych studentów z całej Polski. Dlatego też w najbliższych latach planujemy uruchomienie kolejnych dwóch kierunków studiów tj. ratownictwa medycznego i analityki medycznej, zarówno w trybie licencjackim, jak i magisterskim, a także uruchomienie studiów II stopnia, tj. 2-letnich studiów magisterskich dla kierunków: pielęgniarstwo i fizjoterapia (w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym).

Uczelnia może przyjąć co roku licznych kandydatów, których liczba, mimo niżu demograficznego, jest większa od miejsc jakimi dysponujemy. Na każdym z kierunków może rozpocząć studia po 120 osób w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym (wyjątkiem jest pielęgniarstwo niestacjonarne, na którym może studiować 140 osób na jednym roku).

Uczelnia planuje nadal rozszerzać swoją bazę dydaktyczną i naukową, stąd plany, by w roku 2013 dobudować drugie piętro nad dwukondygnacyjnym budynkiem dydaktycznym, przez co uzyska się ok. 600m² powierzchni przeznaczonych na działalność dydaktyczną: pracownie umiejętności praktycznych i laboratoria. Pragniemy również w tym samym roku dokonać nadbudowy o jedno piętro nad pomieszczeniami technicznymi i magazynowymi, co pozwoli na stworzenie dodatkowych pracowni dydaktycznych oraz pomieszczeń biurowych o łącznej powierzchni 1200 m².

W latach 2013-2015 powinna rozpocząć się dalsza realizacja naszej największej inwestycji, tj. II etap budowy nowego centrum dydaktycznego Uczelni, a w latach 2016-2018 winna zostać rozpoczęta i zakończona budowa III-go i ostatniego etapu powyższej budowy. W ten sposób uzyskamy prawie 9000 m² dla naszych instytutów oraz bardzo nowoczesną bibliotekę, czytelnię i pracownię komputerową z kilkudziesięcioma stanowiskami komputerowymi dla wszystkich kierunków studiów, z których korzystać będzie mogło także środowisko medyczne Opola i Opolszczyzny.

Nowy obiekt da możliwość rozwoju bazy badawczej Uczelni, a tym samym prowadzenia niezmiernie ciekawych badań, zarówno w ramach powstawania prac licencjackich i magisterskich, studenckich kół naukowych, ale też w zakresie prac doktorskich, czy habilitacyjnych pracowników naszej Uczelni.

Jednym z głównych celów PMWSZ w Opolu jest również systematyczny rozwój kadry dydaktycznej oparty o pozyskiwanie kolejnych stopni i tytułów naukowych, a także udział naszych pracowników w licznych projektach badawczych - krajowych i międzynarodowych, oraz w wielu szkoleniach, zjazdach i konferencjach naukowych. W ten sposób znacznie wzmacnia się potencjał kadry Uczelni. Na dzień dzisiejszy obowiązuje również strategia preferowania przy zatrudnianiu nowych asystentów i instruktorów absolwentów PMWSZ, którzy uzyskają stopień magistra.

Kolejnym celem naszej Uczelni jest rozwijanie działalności naukowej studentów w ramach licznych studenckich kół naukowych, a także rozwijanie Akademickiego Związku Sportowego i tworzenie zespołów muzycznych, tanecznych, chóru oraz podtrzymywanie działalności kabaretu studenckiego. Władzom Uczelni zale-

ży na jak największej aktywności studentów poza obowiązkowymi zajęciami, bowiem to oni tworzy niepowtarzalną atmosferę, a fakt, że na Uczelni kwitnie życie studenckie jest magnesem przyciągającym kolejnych kandydatów na studia.

Bardzo duże znaczenie, szczególnie dla środowiska medycznego regionu opolskiego, będzie miało kontynuowanie tradycyjnych już corocznych zjazdów i sympozjów, które w PMWSZ w Opolu mają kilkuletnią tradycję. Kładziemy szczególny nacisk na nowe inicjatywy w tym zakresie i organizację ogólnopolskich zjazdów, a nawet kongresów, o tematyce będącej odpowiedzią na bieżące potrzeby środowiska.

Dbanie o dalszy rozwój Państwowej Medycznej Wyższej Szkoły Zawodowej w Opolu w zakresie wyżej opisanych celów strategicznych ma na celu utrzymanie niezależności Uczelni, która winna stawać się coraz lepszą i większą o istotnym znaczeniu w rankingach uczelni wyższych.

Liczba znaków ze spacjami: 31 304

Kazimierz Chrzanowski

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Sz. Szymonowica w Zamościu

Misja PWSZ w realizacji awansu edukacyjnego młodzieży regionu zamojskiego

Streszczenie

W niniejszym artykule przedstawiono rolę Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Szymona Szymonowica w Zamościu w realizacji awansu edukacyjnego młodzieży regionu zamojskiego. W publikacji scharakteryzowano rozwój Uczelni w latach 2005-2013. Omówiono kierunki kształcenia, strukturę organizacyjną, współpracę z ośrodkami naukowymi w kraju i zagranicą oraz z interesariuszami zewnętrznymi. Zaprezentowano realizację w PWSZ w Zamościu problematyki z dziejów i kultury Żydów w Polsce. Autor uzasadnia, że różnorodność podejmowanych zadań i strategia dalszego rozwoju Uczelni wpisuje na trwałe w system szkolnictwa wyższego funkcjonowanie Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych.

Słowa kluczowe: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, uczelnia zamojska, studenci w regionie zamojskim

Dlaczego w Zamościu utworzono PWSZ, czy były to ambicje miejscowego samorządu, czy potrzeba nobilitacji miasta, czy też inne motywacje?

Przecież Zamość, jeszcze jako miasto powiatowe w woj. lubelskim sprzed 1975 roku był na krótko miejscem kształcenia pracowników administracji państwowej w filii Zawodowego Studium Administracji przy UMCS w Lublinie. Wraz z powołaniem województwa zamojskiego, staraniem jego władz powstała w 1980 roku zamiejscowa jednostka organizacyjna Wyższej Szkoły Rolniczej w Lublinie-Instytut Nauk Rolniczych w Zamościu. Pod koniec lat 90-tych miejscowe elity polityczne podjęły udaną próbę stworzenia pierwszej niepublicznej wyższej uczelni. Nadarzyła się okazja i wraz z grupą naukowców i biznesmenów, w znacznej mierze rzeszowskich, utworzono, wzorem funkcjonującej w Rzeszowie, uczelnię nazwaną Wyższą Szkołą Zarządzania i Administracji z siedzibą w Zamościu. Niedługo potem powstała kolejna uczelnia w Zamościu, założona przez specjalnie powołaną fundację jako Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna.

Nie mniej dalej istniał w mieście niedosyt kształcenia na poziomie studiów wyższych.

Nawet funkcjonowanie trzech uczelni, Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych i punktu konsultacyjnego Wojskowej Akademii Technicznej /1/ nie spełniało wówczas oczekiwań miejscowego społeczeństwa. Wynikało to z faktu, iż praktycznie żadna z nich nie była uczelnią 'rdzennie' zamojską. Stąd też

wielokrotnie coraz liczniejsza grupa miejscowych działaczy samorządowych podejmowała dyskusję o konieczności powołania do życia w Zamościu własnej uczelni państwowej. Podkreślano przy tym, że nauka w takiej uczelni będzie bezpłatna i bliższa środowisku rodzinnemu studentów, a przez to bardziej dostępna szerszej rzeszy młodzieży regionu zamojskiego, /2/ w którym w wyniku przemian ustrojowych pogłębiła się pauperyzacja mieszkańców.

Do zaktywizowania działań zainteresowanych powstaniem takiej uczelni była informacja o zamierze otwarcia w Zamościu filii Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej z Jarosławia. Reforma podziału administracyjnego kraju, utrata statusu miast wojewódzkich miała być zrekompensowana min. możliwością utworzenia państwowych zawodowych szkół wyższych. Z możliwości tej, z właściwym skutkiem skorzystały społeczności lokalne

Chełma i Białej Podlaskiej. Bardzo szybko otwarto w obu miastach Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe.

Ukoronowaniem starań inicjatorów powołania Uczelni było rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 07 czerwca 2005r o powstaniu PWSZ w Zamościu. Jest to jedyna tego typu publiczna uczelnia w regionie. Władze miasta zaproponowały na lokum uczelni dwa obiekty po byłych szkołach podstawowych. Budynki te wydzierżawiono uczelni na 7 lat. Aktualnie są własnością PWSZ. Jednak, aby mogły pełnić rolę sal dydaktycznych na poziomie szkolnictwa wyższego, wymagały istotnej przebudowy i przystosowania. Jednocześnie uczelni przydzielono 2 pomieszczenia w I LO tj. budynku byłej Akademii Zamojskiej. W 2011 r., uczelnia wzbogaciła się o obiekt po Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej z przeznaczeniem dla rektoratu, administracji, laboratorium Zakładu Gleb i Podłoży Ogrodniczych i pokoi mieszkalnych dla gości i studentów.

Z perspektywy 2013 roku należy stwierdzić, że rozwój uczelni nierozdzielnie związany jest z modernizacją bazy materialnej. W oparciu o przyznane finanse UE zmodernizowano za sumę 13 769 980 PLN siedzibę Instytutów Przyrodniczo-Technicznego i Instytutu Matematyki oraz Technologii Innowacyjnych. Zorganizowano także nowoczesne laboratoria części przyrodniczej i analiz paliw i energii Centrum Badań i Transferu Technologii (CeBiTT)

Konsolidacja wysiłków uczelni oraz miasta obniżyła znacznie koszty bazy dydaktycznej poprzez umieszczenie znacznej części wchodzących w skład CeBiTT laboratoriów przynależących do mechaniki w obiektach warsztatowych Centrum Kształcenia Praktycznego (CKP). W związku z tym urządzenia przemysłowe są dostępne nie tylko dla studentów PWSZ, ale również uczniów CKP. W roku akademickim 2013/2014 w ramach projektu „Wzrost potencjału laboratoriów Centrum Badań i Transferu Technologii PWSZ w Zamościu poprzez kompleksowe wyposażenie w nowoczesną aparaturę badawczą” wyposażone będą laboratoria uczelni, które stworzą podstawę dla nowych kierunków studiów. Będzie to nowoczesna baza dydaktyczna, która nabierze znaczenia na rynku krajowym jak i międzynarodowym, a Zamojszczyzna wzbogaci się o kolejną bazę laboratoryjną.

Wszystkie Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe, nie wyłączając zamojskiej mają wpisane w swoją misję działania pracę na rzecz miejscowego społeczeństwa. W tym zakresie w ciągu 8 lat istnienia PWSZ w Zamościu wrosła

w środowisko swego miasta i regionu. Wspólnie od 2008r., ze „Stowarzyszeniem na rzecz Bukowiny PWSZ w ramach corocznych „Spotkań Akademickich” promuje tę wieś, podkreślając jej rolę w funkcjonowaniu historycznej Akademii Zamojskiej./3/

W czerwcu 2007 roku PWSZ była jednym z inicjatorów utworzenia Wschodniego Klastra Informacyjnych i Telekomunikacyjnych Technologii (ICT).

W okresie swojego funkcjonowania liczba członków WKICT wzrosła z 12-u do ponad 100-u w 2013 roku zrzeszając niezależne podmioty (przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe, uczelnie i jednostki naukowe oraz osoby fizyczne) i podjęto współpracę z jednostkami samorządowymi z terenu Polski Wschodniej.

Aby podkreślić znaczenie Zamościa jako ośrodka naukowego Uczelnia organizuje szereg konferencji naukowych poświęconych problematyce zamojskiej, tak w literaturze jak też jako historycznemu ośrodkowi naukowemu na Kresach, w którym Akademia Zamojska wspólnie z Akademią Ostroorską /4/ niosły kaganek oświaty dla wschodnich terenów Rzeczypospolitej oraz Rusi. Natomiast współczesne problemy polityczne, ekonomiczne i społeczne Euroregionu Bug i innych regionów Ukrainy znalazły odzwierciedlenie w pracach dyplomowych 75 absolwentów.

Dużym powodzeniem cieszą się wykłady otwarte dla młodzieży szkół średnich i gimnazjów zamojskich zapraszanych przez Uczelnię dyplomatów akredytowanych w Polsce, polityków, przedstawicieli nauki i biznesu oraz autorów książek. W 2007 roku powołano wydawnictwo uczelniane „Facta Simonides”, które 2008 r., wydało pierwszy numer zeszytów naukowych. Jest to ważny element strategii rozwoju Uczelni. Półrocznik przygotowany został z wszelkimi standardami pozwalającymi mu aspirować do grona uznanych i punktowanych czasopism naukowych. W kolejnych latach są wydawane zeszyty naukowe, skrypty i monografie.

Od początku funkcjonowania PWSZ w Zamościu odwołuje się do tradycji Akademii Zamojskiej działającej na przełomie XVI-XVII wieku trzeciej w Polsce uczelni wyższej Akademię uznaje się za protoplastę obecnej uczelni. Potwierdzeniem ciągłości działań Akademii jest nadanie w 2009r., na mocy uchwały Rady Ministrów z dnia 29 września 2009r., imienia Szymona Szymonowica-Profesora Akademii Zamojskiej. Uczelnia zgodnie z hasłami kanclerza wielkiego i hetmana koronnego, twórcy Akademii Zamojskiej Jana Zamojskiego jest otwarta na niezależność myśli i postaw swoich studentów a jednocześnie kultywuje tradycję czego potwierdzeniem jest przekazanie na ręce J.M. Rektora prof. dr hab. Waldemara Martyna Sztandaru PWSZ w Zamościu w dniu 11 października 2007r., podczas uroczystej Inauguracji Roku Akademickiego 2007/2008. Sztandar Uczelni został ufundowany przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Zamościu „PRO AKADEMIA”. W swoich działaniach uczelnia uwzględnia procesy zachodzące w gospodarce i stosunkach społecznych w krajach europejskich oraz na świecie. Władze uczelni zwracają baczną uwagę m.in. na globalizację, regionalizm, dynamicznie zmieniający się rynek pracy tak regionalny, krajowy jak i europejski. Uczelnia przygotowuje studentów do krajowej i europejskiej rywalizacji o miejsca pracy i zapewnia im poziom wiedzy odpowiedni do wymagań współczesnej gospodarki rynkowej- kapitalizmu.

Obcowanie z młodzieżą z Ukrainy oraz w ramach programu ERASMUS z młodzieżą z Belgii, Słowacji, Czech i Turcji zapewnia absolwentom możliwość przyjęcia postawy otwartości, wzajemnego szacunku i tolerancji. Dzięki współpracy z lokalną społecznością uczelnia służy rozwojowi regionu, a współpraca z diasporą polską na Wschodzie Europy stworzyła wielką szansę spełnienia marzeń młodych ludzi- zdobycia przez młode pokolenie wyższego wykształcenia. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa z racji swojego położenia, dzięki bliskości granicy wschodniej staje się uczelnią międzynarodową, w której naukę pobiera 73 młodych Polaków z Ukrainy, Białorusi i Rosji i 252 młodych Ukraińców, którzy w zdobyciu dyplomu uczelni zawodowej upatrują przepustkę do dalszej nauki i pracy na Ukrainie w Polsce lub innych krajach Unii Europejskiej. Studenci z Ukrainy, Białorusi i Rosji uzupełniają potencjał edukacyjny uczelni, są również, są również dobrymi popularyzatorami Polski i polskości w swoich krajach.

PWSZ im. Szymona Szymonowica w Zamościu prowadzi zajęcia dydaktyczne na poziomie pierwszego stopnia studiów licencjackich i inżynierskich oraz podyplomowych. Uczelnia przyjęła strukturę instytutową, której skład i rozwój osobowy przedstawiłem w tabeli:

Tabela 1. Studenci wg Instytutów w PWSZ w Zamościu

Nazwa Instytutu	Liczba studentów w roku akademickim							
	2005 /2006	2006 /2007	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010 /2011	2011 /2012	2012 /2013
Instytut Humanistyczny	140 85 n	372 157n	614 64n 7 cudz.	730 34n 6 cudz.	680 39 cudz.	645 109 cudz.	555 215 cudz.	142 74 cudz.
Instytut Nauk Społecznych	X	X	X	X	X	X	X	161 95 cudz.
Instytut Turystyki i Rekreacji	X	X	X	X	X	X	X	169 116 cudz.
Instytut Przyrodniczo-Techniczny	X	X	X	39	69	100 13 cudz.	120 23 cudz.	163 24 cudz.
Instytut Matematyki Technologii Innowacyjnych	X	81	112	147	99 1 cudz.	82 11 cudz.	60 17 cudz.	64 16 cudz.
Razem	225	610	797	956	888	960	990	1024

6 / źródło - opracowanie własne, n- studenci niestacjonarni, cudz.- studenci cudzoziemcy

Inaugurację roku akademickiego 2005/2006 rozpoczynało 140 studentów studiów stacjonarnych na trzech filologiach: języka polskiego, angielskiego i rosyjskiego oraz 85 studentów studiów niestacjonarnych. Zwiększanie oferty edukacyjnej zaowocowało wzrostem liczby studentów w roku akademickim 2012/2013 do 1024. Rekrutacja na I rok studiów według kierunków przedstawia się następująco:

Tabela 2. Studenci wg kierunków w PWSZ w Zamościu

Kierunek/specjalność	Studenci przyjęci na I rok studiów w roku akademickim						
	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Studia stacjonarne	414	404	453	409	442	386	420
Filologia:	162	189	163	127	116	96	90
F. angielska	124	160	139	97	95	96	90
F. rosyjska	38	29	24	30	21	0	0
Filologia polska	57	39	34	31	19	0	0
Matematyka	85	53	56	31	39	22	30
Politologia	110	123	157	174	97	100	108
Mechanika i budowa maszyn	-	-	43	46	64	46	79
Turystyka i rekreacja	-	-	-	-	107	122	113

źródło: opracowanie własne

W czerwcu 2008 roku odbyły się pierwsze obrony prac licencjackich z zakresu filologii polskiej, angielskiej i romańskiej (nabór odbył się tylko w roku akademickim 2005/2006). W roku 2009 mury Uczelni opuścili pierwsi absolwenci kierunku politologia. A w 2012 pierwsi inżynierowie z kierunku mechanika i budowa maszyn, a w 2013 pierwsi absolwenci kierunku turystyka i rekreacja. Dyplom uczelni posiada już 1035 absolwentów, w tym 48 inżynierów oraz 201 absolwentów studiów podyplomowych.

Uczelnia dbając o zwiększenie dostępności kształcenia wprowadziła do oferty programowej zasadę kształcenia przez całe życie (ang. Lifelong Learning Programme, LLP). PWSZ zapewnia kształcenie na wysokim poziomie poprzez zatrudnienie uznanej w kraju i za granicą kadry naukowo-dydaktycznej oraz nawiązanie współpracy z dużymi ośrodkami naukowymi min.: Politechniką Lubelską, UMCS w Lublinie, Instytutem Agrofizyki Polskiej Akademii Nauk w Lublinie, Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II w Lublinie, Uniwersytetem Narodowym w Ostrogu "Akademia Ostrogska" (Ukraina), Katholieke Hogeschool Limburg (Belgia), Artvin Coruh University (Turcja), Uniwersytet w Balikesir (Turcja), Uniwersytet w Heilbronn (Niemcy), Uniwersytet w Saragossie (Hiszpania), Uniwersytet Techniczny w Koszycach (Słowacja).

Od grudnia 2009 r. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Szymona Szymonowica w Zamościu uruchomiła Pracownię Badań Dziejów i Kultury Żydów, funkcjonującą wówczas w ramach Instytutu Humanistycznego, aktualnie Instytutu Nauk Społecznych. Od 2008 r. na kierunku politologia prowadzone są zajęcia z przedmiotu „Dzieje i kultura Żydów”. PWSZ w Zamościu jest jedynym w kraju ośrodkiem akademickim o charakterze wyższej szkoły zawodowej, w którym niemal od początku jej istnienia prowadzone są kursy dotyczące szeroko rozumianej problematyki żydowskiej, kursy spotykające się z dużym zainteresowaniem studentów. Część zajęć prowadzona jest we współpracy m.in. z Centrum „Synagoga” Fundacji Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego, a studenci i absolwenci PWSZ uczestniczyli w szeregu programach edukacyjnych i zawodowych, koordynowanych przez Centrum, dotyczących m.in. stworzenia zespołu

przewodników turystycznych uprawnionych do oprowadzania grup śladami kultury żydowskiej w regionie i wiedzą z problematyki. Holocaustu Pracownia współorganizowała również konferencje i seminaria poświęcone wielokulturowości i historii Żydów.

Nauczyciele zatrudnieni we wzmiankowanej Pracowni od lat współpracują z wiodącymi ośrodkami naukowymi i instytucjami, zajmującymi się tematyką żydowską i izraelską, m.in. z badaczami z Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie, Uniwersytetu Bar Ilan w Ramat Gan, YIVO Institute for Jewish Research w Nowym Jorku, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Państwowego Muzeum na Majdanku i jego filii w Bełżcu. Pracownicy PWSZ publikują w liczących się czasopismach naukowych w kraju i zagranicą, uczestniczą w konferencjach naukowych, również w Izraelu.

Pracownia Badań Dziejów i Kultury Żydów w PWSZ od 2011 r. wydaje recenzowane czasopismo naukowe – rocznik „Studia Żydowskie. Almanach” (ukazały się dwa numery, dwa kolejne w przygotowaniu). W „Studiach” znajdują się teksty dotyczące szeroko rozumianej kultury i historii Żydów, współczesnych relacji polsko-żydowskich, a także dziedzictwa kulturowego Żydów zamieszkujących ziemie polskie. W perspektywie znajdują się tam teksty dotyczące relacji bliskowschodnich i dotyczące współczesnego Izraela. Rocznik ma szansę dołączyć do rozpoznawalnych w kraju i zagranicą takich tytułów, jak „Kwartalnik Historii Żydów” czy „Studia Judaica. Biuletyn PTSZ”. W Radzie Naukowej czasopisma są naukowcy z kraju i zagranicy, w tym profesorowie Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie i Touro Jewish College w Nowym Jorku.

Nauczyciele prowadzący zajęcia na kierunkach filologia polska i matematyka, również uczestniczą w konferencjach naukowych dotyczących problematyki żydowskiej (poloniści), oraz biorą udział w badaniach naukowych wspólnie z naukowcami z Izraela (matematycy – Uniwersytet w Hajfie).

PWSZ im. Szymona Szymonowica w Zamościu ma za sobą 8 lat pracy. Czerpie doświadczenie z własnej tradycji i tworzy przyszłość uczelni w oparciu o dotychczasowe, zasady, które zbudowały obecny wizerunek szkoły wyższej na miarę XXI wieku. Kluczem do sukcesu uczelni jest jakość kształcenia i komfort studiowania.

Troska o dobro studentów, którzy zaufali PWSZ determinuje działania uczelni na rzecz rozwoju ich talentów naukowych, artystycznych i sportowych. Odnotowuje to w sukcesach sportowych studentów na arenie krajowej i międzynarodowej, między innymi w tenisie stołowym i lekkoatletyce.

W PWSZ zatrudnionych jest 74 nauczycieli akademickich w tym 61 na pełnych etatach dla 21 jest to podstawowe miejsce pracy. Kadra naukowo-dydaktyczna uczelni stara się zaszczepić swoim studentom ideę poszanowania wolności obywatelskiej i zasad etycznych. Nie mniej jednak jedną z podstawowych treści działania uczelni jest przyjęcie przez Unię Europejską Deklaracji Bolońskiej 19 czerwca 1999 r., której celem było utworzenie do 2010 roku Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego (EOSW). Tak aby: „- dostosować system kształcenia do potrzeb rynku pracy,- podnieść atrakcyjność i poprawić pozycję konkurencyj-

ności sytemu szkolnictwa wyższego”. /5/ Oznacza to dostosowanie istniejących kierunków kształcenia do wymogów współczesnego rynku pracy, jak też specyficznych potrzeb społeczeństwa informacyjnego. Z doświadczenia PWSZ wynika konieczność prowadzenia kształcenia zgodnego z potrzebami regionu i krajów pochodzenia studentów, uczenia umiejętności aplikacji o środki unijne, odbywania praktyk studenckich w kraju swojego pochodzenia. Działania te zapewniają absolwentom kontynuację dalszego kształcenia i wybór pracy zawodowej.

W dobie szczególnie trudnej dla szkolnictwa wyższego, w związku z występującym w kraju i Europie zmniejszaniem się liczebności młodzieży w wieku studenckim oraz obserwowanym spadkiem motywacji dalszego kształcenia absolwentów szkół średnich, szczególnego znaczenia nabiera zapewnienie uczelni odpowiedniej liczby studentów. Stąd też konieczność pogłębienia współpracy ze szkolnictwem ponadgimnazjalnym. Służy temu podejmowanie wspólnych projektów edukacyjnych min. „Czas na staż- program przygotowania zawodowego uczniów szkół regionu zamojskiego” realizowanych wspólnie ze Zespołem Szkół Nr 1 i Zespołem Szkół Nr 5 w Zamościu oraz Zespołem Szkół Drzewnych i Ochrony Środowiska w Zwierzyńcu. Kontynuowanie wielu innowacyjnych inicjatyw promujących wyższe szkolnictwo zawodowe min. Uniwersytet I Wieku, współpracy z Lubelskim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli w organizacji konkursów matematycznych oraz organizacją przez Uczelnię Zamojskiego dyktanda i konkursów z języka angielskiego. Od 16 września 2010r do szkół średnich regionu kolportowana jest gazeta akademicka „Skafander”, która informuje o działalności dydaktycznej Uczelni i życiu akademickim oraz tworzy warunki warsztatowe młodym dziennikarzom.

Specyficzny klimat i miejsce Zamościa miasta światowego dziedzictwa UNESCO, wyjątkowego w kulturze regionu i kraju oraz potencjał wysoko wyspecjalizowanej kadry medycznej stwarzają szanse do uruchomienia kierunków, ochrony zdrowia i wychowania artystycznego. W ramach współpracy z uczelniami z Ukrainy PWSZ zamierza wprowadzić ofertę podwójnego dyplomowania tzw. studia dualne.

W latach 2007-2013 uczelnia zmodernizowała swoją bazę badawczą z pozyskując nowoczesne laboratoria i unikalne urządzenia pomiarowe i badawcze. Stąd też w odniesieniu do potrzeb środowiska i regionu zamojskiego rozpoczęto w roku akademickim 2012/2013 prowadzenie komercyjnych badań naukowych.

PWSZ im. Szymona Szymonowica w Zamościu przyszło funkcjonować w jednym z najbiedniejszych regionów kraju i UE, stąd też stale powtarza się dylemat, jak dzielić uzyskaną pomoc materialną w postaci stypendiów socjalnych, które niejednokrotnie są jedynym stałym źródłem dochodów studenta. Stypendia socjalne otrzymuje ponad 30% studentów. Pozytywnie należy odnotować fakt dwukrotnego wzrostu w roku akademickim 2012/2013 środków na pomoc stypendialną. W celu poprawy warunków socjalnych dla studentów w 2007 roku Uczelnia odkupiła od miasta budynek, który przeznaczono na Dom Studenta.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Szymona Szymonowica ma profil jasno określony typowy dla uczelni zawodowych. Rozwija kierunki techniczne oraz nauki ścisłe jako odpowiedź na potrzeby krajowe w zakresie kadry inży-

nierskiej. Prowadzi studia w zakresie mechaniki oraz matematyki z informatyką z określonymi specjalnościami, nauki społeczne w zakresie politologii oraz humanistyczne głównie w zakresie nauki języków obcych, jak też wiedzy przyrodniczej w zakresie turystyki i rekreacji. Mając na uwadze jakość kształcenia Uczelnia na bieżąco reaguje na potrzeby rynku pracy zamykając kierunki, nie dające szansy zatrudnienia. Absolwenci Uczelni wyposażeni są również w niezbędną wiedzę ogólną odpowiednio ekonomiczną, socjologiczną i humanistyczną. Otrzymując dotychczasowy profil i dostosowując jego zakres do miejsca uczelni w procesie rozwoju szkolnictwa zawodowego, PWSZ w Zamościu aspijuje do grupy wiodących uczelni typu zawodowego w Polsce o charakterystycznym profilu technicznym oraz humanistycznym.

Dotychczasowe doświadczenie i działania Uczelni na rzecz rozwoju nowoczesnej bazy dydaktycznej, laboratoriów, zajęć warsztatowych oraz współpraca z przedsiębiorstwami, samorządem lokalnym i otoczeniem biznesu tworzą warunki do rozwoju preferowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego kierunku studiów o profilu praktycznym.

Objaśnienia:

1. *Punkt Konsultacyjny WAT funkcjonował w latach 2002-2008.*
2. Region zamojski- 7 powiatów (zamojski, biłgorajski, hrubieszowski, krasnostawski, janowski, lubaczowski i tomaszowski)
3. *Bukowina Gmina Biszcza powiat Biłgoraj.*
4. *Narodowy Uniwersytet „Akademia Ostrogska” w Ostrogu na Wołyniu-Ukraina*
5. *www.uniaeuropa.org/europejski-obszar-szkolnictwa/wyzszego/2013-06-20*

Literatura:

1. Strategia rozwoju Szkolnictwa wyższego 2010-2020, Fundacja Rektorów Polskich, Warszawa, 2009. Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich/KRASP/
2. Jan Draus- 'Konferencja Rektorów Publicznych Szkół Zawodowych w Polsce 1998-2013 PWSZ, Gniezno, 2013
3. 5 lat Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Szymona Szymonowica w Zamościu-Zamość 2010
4. „Bukowina Wieś Akademicka”- Stowarzyszenie na rzecz Bukowiny, 2011
5. Misja i strategia rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Szymona Szymonowica w Zamościu na lata 2012-2020, Zamość, 2012
6. Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdań S-10, PWSZ Zamość

CZĘŚĆ III

Andrzej Czapski

Prezydent Miasta Biała Podlaska

Wpływ Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II na rozwój miasta Biała Podlaska

Streszczenie

Wystąpienie wskazuje na sukces Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej w ogólnopolskim rankingu uczelni, w którym bialska uczelnia zajęła zaszczytne trzecie miejsce wśród PWSZ. Rozwój uczelni w Białej Podlaskiej, jako ośrodka innowacyjności i wiedzy stwarza szanse dla rozwoju miasta i regionu. Rola uczelni w podnoszeniu konkurencyjności miasta Biała Podlaska ujawnia się w czterech płaszczyznach jako: jednostki ekonomicznej, producenta wiedzy, instytucji kształcącej kapitał ludzki i organizacji pełniącej rolę „aktora lokalnego”.

Słowa kluczowe: PSW w Białej Podlaskiej, uczelnia jako instytucja miastotwórcza, uczelnia a rozwój regionu

Wstęp

Pragnę podziękować za zaproszenie na konferencję „Państwowe Wyższe Szkoły zawodowe w Polsce: Dokonania, Stan obecny, Perspektywy”. Cieszymy się, że konferencja ta została zorganizowana w Białej Podlaskiej, gdzie od 13 lat funkcjonuje Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II.

W rankingu państwowych wyższych szkół zawodowych przygotowanym przez miesięcznik edukacyjny *Perspektywy* i dziennik *Rzeczpospolita* PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej w bieżącym roku zajęła 3 miejsce na 29 ocenianych szkół. (Ranking uczelni akademickich został oparty na 33 szczegółowych kryteriach, tworzących sześć grup kryteriów: prestiż, potencjał naukowy, efektywność naukowa, innowacyjność, warunki studiowania oraz umiędzynarodowienie).

Do sukcesu PSW na pewno przyczyniły się niedawne inwestycje rozwojowe. Mam na myśli przede wszystkim budowę *Centrum Badań nad Innowacjami* w zakresie zdrowia, technologii informatycznych oraz źródeł energii odnawialnej oraz Domu Akademickiego.

Biała Podlaska poszukuje skutecznych mechanizmów wspierających rozwój lokalnej gospodarki w kierunku gospodarki opartej na wiedzy. Ważnym instrumentem na tej drodze jest zapewnienie współpracy pomiędzy samorządem, biznesem oraz nauką. Szczególnie wykorzystanie potencjału bialskich szkół wyższych - PSW i AWF, uważam za duże wyzwanie dla miasta.

Obecnie, w zglobalizowanej gospodarce, za lokomotywy rozwoju gospodarczego uważane są metropolie. Wielkie miasta z rozwiniętymi ośrodkami naukowymi i akademickimi, siedziby instytucji finansowych i wyspecjalizowanych usług stwarzają szczególnie korzystne warunki dla rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, będącej gwarantem ich sukcesu gospodarczego.

Negatywnym zjawiskiem towarzyszącym globalizacji jest znaczne osłabienie związków gospodarczych metropolii z jej zapleczem regionalnym. Są one zastępowane relacjami z innymi wielkimi miastami w skali kontynentalnej lub światowej. Rola regionu, w tym sieci mniejszych miast, sprowadzona zostaje do funkcji mieszkaniowej i rekreacyjnej.

Miasta średniej wielkości takie jak Biała Podlaska nie chcą godzić się z degradacją ich roli gospodarczej. Mamy swoje aspiracje i szukamy dróg nawiązania konkurencji z wielkimi miastami w walce o mieszkańców, utrzymanie i rozwój istniejących oraz pozyskanie nowych przedsięwzięć. W zmianach zachodzących w gospodarce światowej dostrzegam również szanse rozwoju Białej Podlaskiej, która może zaoferować szczególnie korzystne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej, polegające na kombinacji trzech czynników:

- a. dobrego skomunikowania,
- b. oferty atrakcyjnych warunków życia i pracy oraz kreowania centrum innowacyjności.

Zdolność miast do konkurowania na rynkach jest uzależniona od zdolności do wykorzystania ich specyficznych potencjałów. Obecnie to wiedza staje się zasobem, który skutecznie wykorzystywany może prowadzić do uzyskania przewagi konkurencyjnej. Badania pokazują, że optymalną nową wartość dodaną uzyskuje się wtedy, gdy wiedzy towarzyszy stale innowacja.

Wśród najważniejszych czynników rozwoju, jakimi są m.in. przedsiębiorczość indywidualna, innowacyjność przedsiębiorstw, wykształcenie obywateli, badania naukowe oraz transfer wiedzy i technologii, aż cztery zależą w sposób zasadniczy od jakości szkół wyższych i instytucji badawczych znajdujących się na danym terenie lub pracujących na rzecz miasta i regionu. Zatem aby aktywnie „zaistnieć” w nowej rzeczywistości, Biała Podlaska musi stać się miastem uczącym się, które funkcjonuje jako magazyn wiedzy i pomysłów, które jest źródłem innowacji i motorem wzrostu gospodarczego.

Gospodarka oparta na wiedzy to określenie dotyczące współczesnej gospodarki, w której wiedza rozumiana jest jako zdolność do działania i odgrywa decydującą rolę w stymulowaniu rozwoju gospodarczego i społecznego każdego regionu. Przy czym jej główną siłą napędową są innowacje. W związku z tym wraz z rozwojem gospodarki sposób oddziaływania szkół wyższych na otoczenie również ulega zmianom. Obecnie rolę uczelni wyższej można rozpatrywać na czterech płaszczyznach, jako:

- a. jednostki ekonomicznej,
- b. producenta wiedzy,
- c. instytucji kształcącej kapitał ludzki,
- d. instytucji będącej tzw. „aktorem lokalnym”.

PSW jako jednostka ekonomiczna staje się pracodawcą, podmiotem „kupującym” produkty i usługi od lokalnych firm, a jednocześnie jest instytucją „przyciągającą” studentów, w tym znaczną ich liczbę zza wschodniej granicy kraju. Warto zaznaczyć, że uczelnia daje szansę nauki dużej liczbie młodzieży z naszego regionu, której po prostu nie stać na wyjazd i studiowanie na uczelniach w Warszawie czy innym dużym mieście.

PSW jest także znaczącą jednostką ekonomiczną w regionie z uwagi na jej działalność inwestycyjną polegającą na budowie i modernizacji budynków dydaktycznych, niedawno oddanego do użytku domu akademickiego i laboratoriów oraz innych obiektów wraz z niezbędną infrastrukturą i wyposażeniem. Rozwijając się uczelnia staje się jednym z ważniejszych pracodawców w mieście. Oprócz pracowników naukowo-dydaktycznych szkoła zatrudnia osoby pełniące funkcje administracyjne i pomocnicze. Przekłada się to bezpośrednio na poprawę sytuacji zatrudnienia, zwiększenie konsumpcji oraz ożywienie lokalnego rynku usług, a to z kolei, w wyniku efektów mnożnikowych, powoduje wzrost dochodów i lokalnego PKB.

Uczelnie są także producentami wiedzy. Tworzenie nowej wiedzy jest najbardziej tradycyjnym rodzajem korzyści, jaką region czy miasto mogą czerpać z obecności uczelni na swoim terenie i wiąże się z powstawaniem innowacji technologicznych, czyli tworzeniem i komercjalizacją nowych produktów oraz procesów w ramach uczelni. Szkoły wyższe coraz częściej postrzegane są jako ogniowo łączące twórców i odbiorców wiedzy z danej dziedziny, a przy efektywnym systemie transferu tej wiedzy, może ona innowacyjnie zasilić przedsiębiorstwa danego regionu, instytucje rządowe i samorządowe, organizacje społeczne oraz samych obywateli. Może stać się „magnesem” przyciągającym firmy spoza regionu, albo też stanowić źródło powstawania nowych firm tzw. firm odpryskowych.

Szkoły wyższe są ponadto miejscem tworzenia kapitału ludzkiego. Wykształcenie jest głównym źródłem kapitału ludzkiego, który określić można jako sumę potencjalnych wytwórczych kwalifikacji w procesach kształcenia. Dobrze wykształcone zasoby pracy są nie tylko środkiem realizacji innowacji, ale i same są innowacyjnym potencjałem. Kapitał ludzki powstaje nie tylko w wyniku edukacji studentów, ale również na drodze podnoszenia kwalifikacji i umiejętności przez kadre uniwersytecką i badaczy zatrudnionych na uczelni.

Uczelnie oddziałują na otoczenie również jako „aktorzy lokalni”. Najwięcej korzyści dla miasta szkoła wyższa przynosi wówczas, gdy angażuje się w jego społeczny i ekonomiczny rozwój w wielu wymiarach równocześnie, nie ograniczając swojego zaangażowania tylko do relacji z firmami. Obok materialnych zależności między uczelnią a miastem można wskazać również te o charakterze niematerialnym. Uczelnie budując swoją pozycję w środowisku nauki stanowią istotny element marki miasta i budują jego wizerunek w dalszym otoczeniu.

Podsumowanie

Rola uczelni wyższych w rozwoju lokalnym i regionalnym jest niekwestionowana. Współcześnie szkoły wyższe odpowiadają nie tylko za wytwarzanie wiedzy, działalność naukowo-badawczą, ale także za kształtowanie kapitału ludzkiego, czyli tzw. „pracowników wiedzy” oraz „informacji”. Ośrodki naukowe stają się także głównymi ogniwami wzrostu gospodarczego, wokół których

mogą tworzyć się bieguny technologii, biznesu i handlu. Jest to szczególnie ważne w nowoczesnej gospodarce rynkowej, gdzie wiedza postrzegana jest jako jeden z zasobów, który skutecznie wykorzystywany, może prowadzić do uzyskania przewagi konkurencyjnej zarówno miast jak i regionów. Przykład PSW potwierdza, że nawet „młoda”, zaledwie kilkunastoletnia szkoła wyższa, może mieć duży wpływ na rozwój miasta i regionu. Życzę Szkole realizacji kolejnych ambitnych projektów a sobie i wszystkim mieszkańcom miasta, żeby, dzięki działalności PSW, Biała Podlaska stawiała się miastem rozwijającym się, rozpoznawalnym w środowisku akademickim i gospodarczym.

Liczba znaków ze spacjami: 8 825

Joanna Marchel

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej miejscem budowania kapitału społecznego miasta Biała Podlaska

Streszczenie

Opracowanie przedstawia rolę i miejsce PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej w aspekcie budowania kapitału społecznego miasta Biała Podlaska. Wskazano szczególne znaczenie Uczelni w tworzeniu warunków do tego, by młode pokolenie mogło właściwie, zarówno z jednostkowego jak i ogólnospołecznego zapotrzebowania, spożytkować swoje zdolności, realizować pasje i urzeczywistniać plany życiowe.

W opracowaniu zaprezentowano, na przykładzie naboru na lata 2010-2013, wskaźniki, dotyczące procentowego udziału w ogólnej liczbie studentów studiów stacjonarnych, inżynierskich, licencjackich i magisterskich- studentów pochodzących z Białej Podlaskiej.

Słowa kluczowe: kapitał społeczny, PSW, miasto, infrastruktura edukacyjna, źródło rekrutacji

Wstęp

Od czasu pierwszej w historii Uczelni inauguracji roku akademickiego minęło 13 lat. W tym okresie w Szkole zaszły olbrzymie zmiany. Począwszy od zmiany nazwy uczelni, poprzez imponującą rozbudowę infrastruktury uczelnianej, po najważniejsze – rozbudowę kierunków i stopni kształcenia studentów. Rozwijająca się w wielu płaszczyznach PSW im. Papieża Jana Pawła II coraz intensywniej i wyraziście wkomponowuje się w krajobraz, także zmieniającego się i rozwijającego, miasta Biała Podlaska.

Szkoła jest wspólnym dobrem społecznym mieszkańców. To miejsce pracy dla kilkuset osób, głównie z terenu miasta. Uczelnia z racji organizowania wielotematycznych konferencji naukowych, sesji, warsztatów popularnonaukowych, działań charytatywnych, staje się ważnym ośrodkiem życia społeczno-kulturalnego. Głównie jednak uczelnia jest miejscem budowania kapitału społecznego z racji prowadzenia studiów na 18 kierunkach kształcenia. Z tej oferty korzysta 2990 studentów - głównie ludzi młodych, będących najważniejszym, bo ludzkim elementem kapitału społecznego.

Kapitał społeczny w środowisku lokalnym

Zarówno socjologowie jak i ekonomiści od lat są zgodni z tezą, że edukacja i nauka mają niebagatelny wpływ na budowanie kapitału społecznego.

Co zatem tworzy ów kapitał ?

Po pierwsze – kapitał ludzki, „czyli umiejętności poszczególnych ludzi, ich skumulowana wiedza, zdolność do kooperacji, do współdziałania, do podejmowania wspólnych przedsięwzięć”.¹ Niewątpliwie „na kapitał ludzki składa się też wykształcenie, zdrowie jednostek, zdolność do aktywności ekonomicznej”.²

Kapitał społeczny tworzy także kapitał infrastrukturalny czyli sieć m.in. takich instytucji społecznych jak szkoły różnego typu, uczelnie, sieć infostradowa – niezbędna współcześnie do komunikacji społecznej.

Kapitał społeczny powstaje także, co jest oczywiste w gospodarce rynkowej, w oparciu o kapitał finansowy, ekonomiczny. Nie należy jednak fetyszyzować roli kapitału i pieniądza w tym procesie, bo choć jest on nieodzowny, to bazą kapitału społecznego są ludzie. Wyjątkową rolę w tworzeniu tego kapitału pełnią ludzie młodzi, którzy realizując swoje potrzeby, ambicje edukacyjne, naukowe, zawodowe tworzą jego „nie tyle fundament co iglicę”.

Wyjątkowo ważnym zadaniem społecznym, szczególnie na poziomie lokalnym, będzie tworzenie korzystnego środowiska infrastrukturalnego, w którym młode pokolenie spożytkuje swoje zdolności, zrealizuje pasje, urzeczywistni plany i zamierzenia.

Te wspomniane trzy elementy (kapitał ludzki, infrastrukturalny i ekonomiczny) tworzące kapitał społeczny wyznaczają w dużej mierze poziom życia w naszych małych ojczyznach, czyli lokalnym środowisku, w którym przyszło nam żyć.

Infrastruktura edukacyjna w Białej Podlaskiej

Miasto Biała Podlaska, szczególnie w ostatnim dwudziestoleciu stara się tworzyć infrastrukturę społeczną, w której kapitał ludzki, szczególnie ten młody i najmłodszy, będzie mógł rozwijać się i kreatywnie realizować. Lokalna sieć szkół i struktura oświaty w Białej Podlaskiej wydaje się być tego dobrym przykładem.

Proponowana oferta edukacyjna, ilość i jakość kształcenia jest w dużym stopniu odpowiedzią na zapotrzebowanie edukacyjne zarówno społeczności samego miasta jak i szeroko rozumianej przestrzennie – okolicy. Miasto staje się lokalnym centrum edukacyjno – naukowym.

Dowodem na to jest fakt, że począwszy od edukacji przedszkolnej, poprzez elementarną, gimnazjalną i ponadgimnazjalną udział dzieci i młodzieży spoza samego miasta sięga od kilku procent w przedszkolach i szkołach podstawowych, do prawie 60% w szkołach ponadgimnazjalnych.

¹ M. Szczepański, Yappiszoneria, karosi i ludzie z sieci [w:] Edukacja a rozwój lokalny i regionalny (red.) D. Czakon, J. Kosmala, M. Szczepański, Częstochowa – Katowice 2001 s. 11

² B. Balcerzak – Paradowska, Rodzina a polityka rodzinna na przełomie wieków, IPiSS, Warszawa 2004, s. 72

To tu – na poziomie edukacji lokalnej tworzy się załóżek najpierw kapitału ludzkiego, a potem społecznego. Potwierdzenie tego zjawiska znajdziemy m.in. w wynikach sprawdzianów zarówno po szkole podstawowej, jak i egzaminów gimnazjalnych i maturalnych. Od lat poziom edukacji mierzony tymi wskaźnikami określa wysoką pozycję białskiej oświaty zarówno na tle województwa lubelskiego jak i kraju.

Znakomicie w tę mapę infrastruktury edukacyjnej, ale już na poziomie szkolnictwa wyższego, wpisała się, powstała w 2000 roku Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, a obecnie Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II. Uczelnia doskonale odnalazła się w mieście otwartym na potrzeby edukacyjne zarówno młodzieży jak i dorosłych.

Nie należy się temu dziwić. Wszak „charakterystyczną cechą transformacji społeczno – ekonomicznej w Polsce po 1990 roku jest wzrost aspiracji edukacyjnych społeczeństwa polskiego, co można uznać za następstwo postrzegania wykształcenia jako czynnika oddziałującego na szanse życiowe człowieka, wpływające na jego pozycję społeczną i standard życia”.³

PSW jako miejsce realizacji aspiracji edukacyjnych

W świetle diagnoz społecznych przeprowadzonych przez CBOS zarówno w 1996r., 2000r. jak i 2003r. wynika, że rodzice z wykształceniem wyższym w ponad 95% przypadków pragną aby ich dzieci osiągnęły ten sam poziom wykształcenia jak oni sami. Plany dotyczące wyższego wykształcenia dzieci formułowała także większość (60%) osób z wykształceniem podstawowym. Zdobycie wyższego wykształcenia przez dzieci to cel 75% gospodarstw pracowniczych i 62% rolników.⁴ W ostatniej dekadzie obserwuje się ciągły wzrost tych aspiracji.

W świetle opisanych symptomów społecznych ostatniego okresu, nie zaskakuje i nie dziwi wysoka popularność i duże zainteresowanie studiowaniem na różnych kierunkach kształcenia w PSW w Białej Podlaskiej.

Warto zatem dokonać analizy i próby odpowiedzi na pytanie; jaki jest ilościowy udział mieszkańców miasta Biała Podlaska wśród ogółu studentów PSW. Przedstawione dane statystyczne z roku akademickiego 2010/2011, 2011/2012 i trwającego 2012/2013, a więc za okres kiedy uczelnia kształci studentów na bardzo wielu różnorodnych kierunkach, zarówno na poziomie licencjackim, inżynierskim, a także magisterskim⁵. Choćby krótką informację warto także przedstawić w odniesieniu do studiów podyplomowych prowadzonych w uczelni od 2002 roku. Przeprowadzenie takiej analizy będzie jedynie drobnym przyczynkiem do przedstawienia szerszego i wieloaspektowego zjawiska jakim jest tworzenie kapitału społecznego miasta i roli Państwowej Szkoły Wyższej w tym procesie. W roku akademickim 2012/2013 PSW w Białej Podlaskiej prowadziła 12 kierunków studiów licencjackich, 3 kierunków studiów inżynierskich i 3 kierunki studiów drugiego stopnia – magisterskich.

³ Tamże, s. 86

⁴ Por. Tamże s. 86

⁵ Materiał źródłowy: Dział Spraw Studenckich PSW Biała Podlaska

Tabela 1. Wykaz kierunków kształcenia w PSW w Białej Podlaskiej w roku akademickim 2012/2013**1.1. Studia licencjackie:**

1	Bezpieczeństwo Narodowe
2	Ekonomia
3	Filologia - Język Angielski
4	Filologia - Język Rosyjski
5	Finanse i rachunkowość
6	Pedagogika
7	Pielęgniarstwo
8	Ratownictwo Medyczne
9	Socjologia

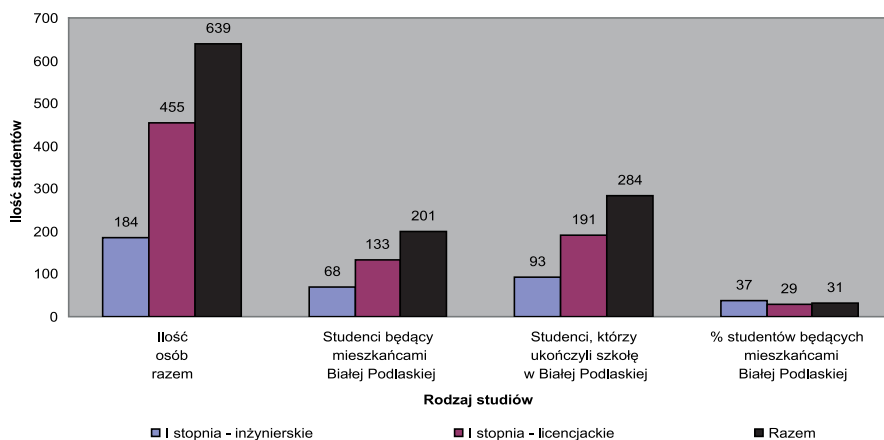
1.2. Studia inżynierskie:

1	Budownictwo
2	Informatyka
3	Rolnictwo

1.3. Studia magisterskie:

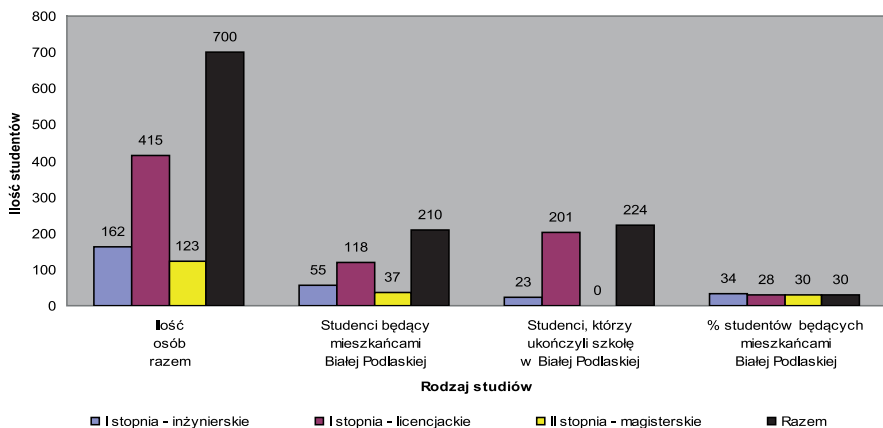
1	Turystyka i rekreacja
2	Zdrowie Publiczne
3	Ekonomia

Źródło: dane PSW

Biała Podlaska jako obszar rekrutacji studentów PSW**Studia stacjonarne - nabór 2010/2011****Rys. 1** Nabór na pierwszy rok studiów stacjonarnych w roku 2010/2011

Z przedstawionych danych wynika, że w roku akademickim 2010/2011 studenci będący mieszkańcami Białej Podlaskiej stanowili 31% spośród ogółu studiujących (rys. 1).

Studia stacjonarne - nabór 2011/2012

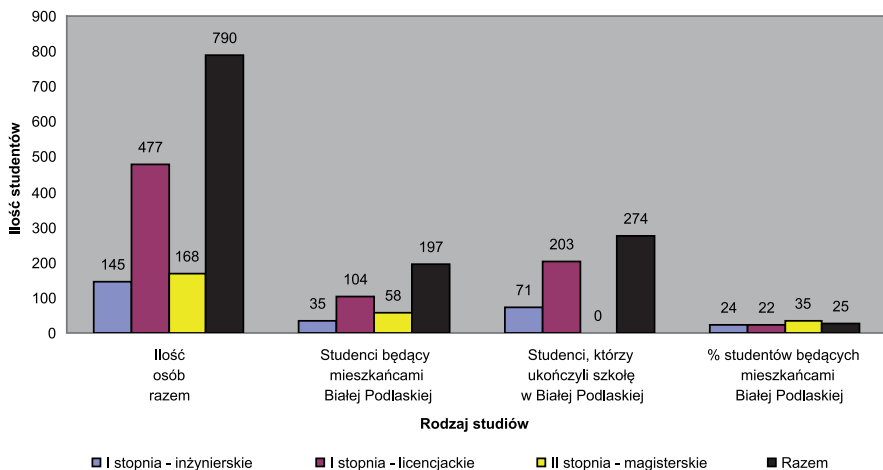

Rys. 2 Nabór na studia stacjonarne w PSW w roku akademickim 2011/2012

W roku akademickim 2011/2012 na studiach stacjonarnych wśród ogółu studentów, mieszkańcy Białej Podlaskiej stanowili podobnie jak rok wcześniej 30%.

Warto zauważyć, że w tym roku rozpoczęto także kształcenie na poziomie magisterskim na kierunku turystyka i rekreacja oraz zdrowie publiczne. II etap studiów wybrało także 30% studentów pochodzących z Białej Podlaskiej.

Studia stacjonarne - nabór 2012/2013

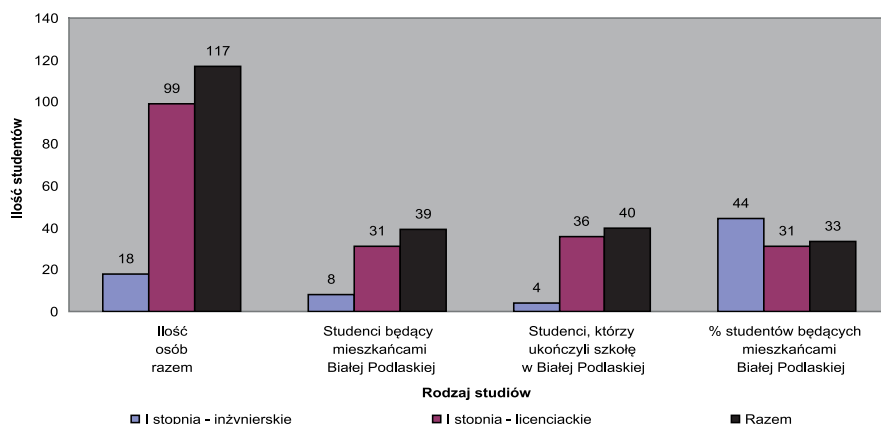

Rys. 3 Nabór na studia stacjonarne w PSW w roku akademickim 2012/2013

W roku akademickim 2012/2013 warto zwrócić uwagę na ciekawą tendencję. Ogółem, w stosunku do roku akademickiego 2011/2012, na studiach stacjonarnych wzrosła o 90 liczba studentów. Obecnie większość szkół i uczelni dotkliwie odczuwa skutki niżu demograficznego, co przekłada się oczywiście na zmniejszającą się liczbę uczniów i studentów. PSW w Białej Podlaskiej w tym okresie odnotowała zwiększenie liczby studentów – co niewątpliwie można uznać za sukces szkoły.

Również wśród studentów studiów niestacjonarnych udział osób nie będących mieszkańcami Białej Podlaskiej kształtuje się na podobnym poziomie (rys. 4,5,6).

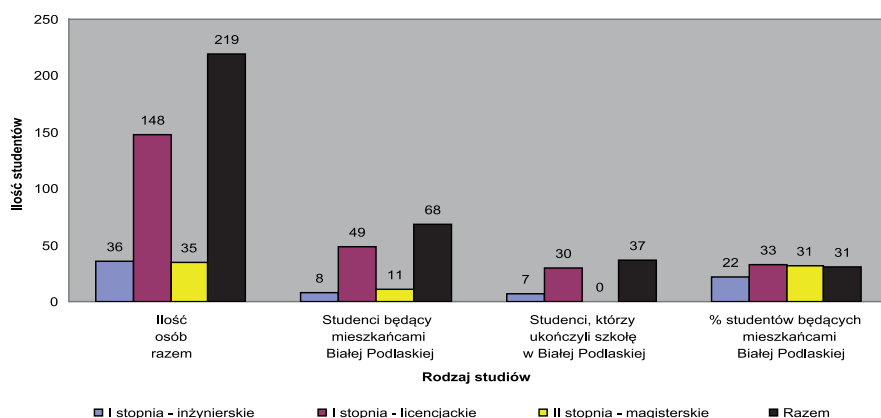
Studia niestacjonarne - nabór 2010/2011

Rys. 4 Nabór na studia niestacjonarne w PSW w roku akademickim 2010/2011

W roku akademickim 2010/2011 ten wskaźnik wyniósł 33%.

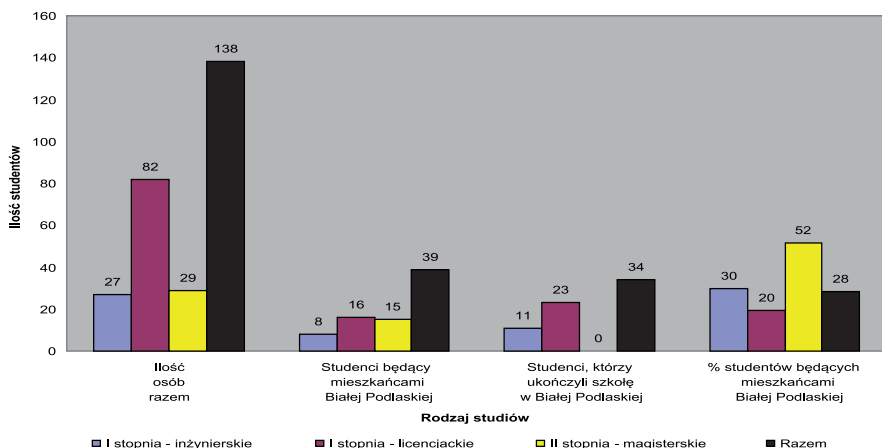
Studia niestacjonarne - nabór 2011/2012

Rys. 5 Nabór na studia niestacjonarne w PSW w roku akademickim 2011/2012

Analizując nabór na rok akademicki 2011/2012 na studia niestacjonarne warto zauważyć, że wśród osób będących mieszkańcami Białej Podlaskiej zarówno studia licencjackie jak i magisterskie cieszą się podobnym zainteresowaniem (33% i 31%).

Studia niestacjonarne - nabór 2012/2013

Rys. 6 Nabór na studia niestacjonarne w PSW w roku akademickim 2012/2013

Wśród studentów studiów niestacjonarnych II stopnia w roku akademickim 2012/2013 zdecydowanie dominują osoby zamieszkałe w Białej Podlaskiej – stanowią one 52% ogółu studentów.

Podsumowując powyższe dane można zauważyć, że w latach 2010 – 2013 mieszkańcy Białej Podlaskiej stanowili i stanowią znaczący udział w ogólnej liczbie studentów studiów, stacjonarnych inżynierskich, licencjackich jak i magisterskich. W poszczególnych latach wskaźniki wynosiły kolejno 31%, 30% i 25%.

Podobne wskaźniki obserwujemy w odniesieniu do studiów niestacjonarnych, gdzie w analizowanym okresie mieszkańcy Białej Podlaskiej stanowili w kolejnych latach 33%, 31% i 28% ogółu studentów studiów niestacjonarnych białskiej PSW.

Szkoły ponadgimnazjalne jako źródło rekrutacji studentów PSW

Przedstawiona wyżej ocena koncentruje się jedynie na wykazaniu ilościowego udziału mieszkańców miasta Biała Podlaska w ogólnej strukturze studiujących w PSW. Nie uwzględniono natomiast danych dotyczących ilościowego udziału, w ogólnej liczbie studentów, wszystkich absolwentów białskich szkół ponadgimnazjalnych, a więc tych pochodzących zarówno z Białej Podlaskiej jak i spoza miasta. Z przeprowadzonej wycinkowej analizy omówionego zagadnienia,

z uwzględnieniem tego wskaźnika, wynika że absolwenci bialskich szkół w ogólnej grupie studentów PSW stanowią znaczny procent. I tak np. w roku akademickim 2012/2013 na studiach stacjonarnych wśród 790 studentów ogółem, 274 było absolwentami bialskich szkół ponadgimnazjalnych. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych są zatem ważnym zapleczem rekrutacyjnym dla bialskiej PSW.

Od 2002 roku rozpoczęto także w Uczelni kształcenie na poziomie płatnych studiów podyplomowych⁶. W latach 2002 – 2012 studia ukończyło 1146 słuchaczy. W tej grupie 388 (33,9%) słuchaczy było mieszkańcami naszego miasta.

Tabela 2 Studia podyplomowe prowadzone w PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Studia podyplomowe realizowane w latach 2002-2012	
Nauczanie informatyki	Technologia informacyjna ze specjalnością informatyka i technologie informacyjne
Przedsiębiorczość	Technologia informacyjna ze specjalnością bibliotekoznawstwo i technologie informacyjne
Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza	Wychowanie przedszkolne
Zarządzanie oświatą	Edukacja wczesnoszkolna
Polsko-Szwajcarskie Menedżerskie Studia Podyplomowe - Zarządzanie Przedsiębiorstwem	Technologia informacyjna i technika
Nauczanie przyrody ze ścieżką ekologiczną	Zarządzanie zasobami ludzkimi
Nauczanie matematyki	Terapia pedagogiczna
Nauczanie informatyki	Kwalifikacje pedagogiczne
Informacja naukowa i bibliotekoznawstwo	Wychowanie przedszkolne z podstawami logopedii
Nauczanie technologii informacyjnej i informatyki	Odnowa biologiczna
Kwalifikacje pedagogiczne	Rolnictwo ekologiczne

Źródło: dane PSW

Studia podyplomowe są elementem kształcenia ustawicznego, otwartego. Schemat kształcenia przez całe życie jest już na trwałe wpisany w drogi i ścieżki kariery zawodowej Polaków.

Oferta studiów podyplomowych PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiejw znakomity sposób pomaga osobom, które chcą doskonalić się, bądź przekwalifikowywać,a także osobom zmuszonym zawodowo do uzyskania dodatkowych kwalifikacji. Taką szansę szkoła stworzyła dla prawie 400 osób z Białej Podlaskiej, które w latach 2002 – 2012 podjęły studia ma różnego rodzaju płatnych studiach podyplomowych.

Doskonałym uzupełnieniem oferty są studia podyplomowe realizowane w ramach projektów unijnych, przede wszystkim z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, za które słuchacze studiów podyplomowych nie wnoszą żadnych opłat.

⁶ Materiał źródłowy: Sekcja Promocji i Kształcenia Ustawicznego PSW w Białej Podlaskiej

Tabela 3 Studia podyplomowe współfinansowane przez Unię Europejską realizowane przez Państwową Szkołę Wyższą im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Studia podyplomowe współfinansowane przez Unię Europejską realizowane przez Państwową Szkołę Wyższą im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej
Wychowanie przedszkolne. Studia podyplomowe dla nauczycieli.
Wychowanie przedszkolne. Studia podyplomowe dla nauczycieli II edycja.
Nowoczesny nauczyciel w społeczeństwie informacyjnym – studia podyplomowe dla nauczycieli.
Edukacja potrzebuje specjalistów! Studia podyplomowe nadające kwalifikacje do nauczania.
Edukacja potrzebuje specjalistów! Studia podyplomowe nadające kwalifikacje do nauczania – II edycja

Źródło: dane PSW

Ze studiów podyplomowych współfinansowanych przez Unię Europejską także skorzystali mieszkańcy Białej Podlaskiej, których ogółem było 104⁷.

Warto zauważyć, że na studiach podyplomowych grupą która najczęściej doskonalili bądź zdobywała dodatkowe kwalifikacje byli nauczyciele różnego typu szkół. Także w tych studiach znaczący udział mieli nauczyciele bialskich szkół.

PSW w Białej Podlaskiej jako element kapitału społecznego miasta

W świetle przytoczonych danych można przyjąć tezę, że Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej doskonale wkomponowała się w sieć usług edukacyjnych, pozytywnie i wyraźnie oddziałując na społeczność lokalną. Tym samym szkoła stała się miejscem budowania kapitału ludzkiego poszczególnych mieszkańców miasta i okolic, a także kapitału społecznego samego miasta.

Nie sposób w tym miejscu nie zauważyć aspektu finansowego i materialnego, który mógł mieć wpływ na wybór studiów właśnie bialskiej PSW. Biorąc pod uwagę statystyczny, przeciętny status społeczno – ekonomiczny większości rodzin z miasta i rejonu okalającego Białą Podlaską wiemy, że jest to społeczność nie najbogatsza, a miasto i okolice charakteryzuje wysoka stopa bezrobocia.

Nie ulega zatem wątpliwości, że powstanie i funkcjonowanie w dzisiejszym kształcie organizacyjnym i strukturalnym Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, dało szansę podjęcia i ukończenia studiów wyższych zapewne wcale nie małej grupie studentów pochodzących z rodzin o niższym statusie materialnym.

O wiele wyższe koszty kształcenia i utrzymania się w dużych ośrodkach akademickich takich jak choćby Warszawa czy Lublin byłyby barierą nie do pokonania dla wielu naszych studentów, których często nie byłoby stać finansowo na kształcenie się w tych aglomeracjach.

Funkcjonowanie szkoły niewątpliwie przyczynia się też do zmniejszenia dysproporcji w poziomie wykształcenia społeczeństwa między obszarami wielkomiejskimi, a takimi jak Biała Podlaska.

⁷ Materiał źródłowy: Sekcja Projektów i Funduszy Europejskich PSW Białej Podlaskiej

Jak stwierdzono na początku, rozwój ekonomiczny i społeczny ma miejsce przy udziale nie tylko takich stymulatorów jak edukacja i nauka ale także kapitału finansowego i materialnego, bez którego trudno mówić o rozwoju społecznym w kategoriach pełnego sukcesu. Należy przy tym zaznaczyć, kapitał finansowy powinien być rozumiany w wymiarze szerszym niż tylko np. kondycja finansowa szkoły, która jak widzimy jest bardzo dobra.

O wiele ważniejsze ale i trudniejsze, bo niezależne od skuteczności i operatywności poszczególnych jednostek czy grup ludzi jest tworzenie takiego środowiska ekonomicznego, zarówno w wymiarze lokalnym jak i państwowym, które pozwoliłoby spożytkować i wykorzystać ten kapitał ludzki w konkretnych miejscach pracy. Bowiem tylko wówczas przekształci się on w kapitał społeczny.

Wnioski

Zadowolenie z osiągnięcia wyższego wykształcenia jest w pewnym sensie tylko „produktem ubocznym procesu edukacyjnego”. Daje satysfakcję, ale musi przełożyć się właśnie na tworzenie kapitału społecznego, który wykuwa się w procesie wytwórczym.

Jeżeli wykształcenie nie zostanie wykorzystane przez społeczeństwo w procesie tworzenia czegoś nowego, w procesie pracy pożytecznej, zarówno z punktu widzenia jednostki jak i ogółu – to niestety może stać się źródłem frustracji i deprywacji grup społecznych.

Zatem niezbędny jest wspólny wysiłek, zarówno środowiska naukowego, władzy lokalnej jak i centralnej w tworzeniu sprzyjających warunków do rozwoju gospodarczego i aktywizacji przedsiębiorstw i instytucji zarówno w skali mikro jak i makroekonomicznej, po to by nie stracić potencjału intelektualnego, zdobytych umiejętności oraz zapału i ambicji młodego pokolenia.

PSW im. Papieża Jana Pawła II tworzy niewątpliwie korzystne warunki do rozwoju kapitału ludzkiego. Kapitał ten stał się dostępny szczególnie tym, którzy są mieszkańcami naszego miasta. Oddziaływanie Uczelni rozszerza się coraz dalej i sięga nawet poza granice kraju.

Szkoła aktywnie wkracza w życie społeczne, kulturalne i ekonomiczne miasta. Z drugiej strony miasto i jego różnorodne instytucje coraz ufniej otwierają się na inicjatywy szkoły. Jednakże zasoby i potencjały obydwu stron nie są jeszcze wykorzystane w pełni, zatem możliwości współpracy w budowaniu kapitału społecznego są olbrzymie.

Literatura:

1. Szczepański M., Yappiszoneria, (2001) karosi i ludzie z sieci [w:] Edukacja a rozwój lokalni i regionalny (red.) D. Czakon, J. Kosmala, M. Szczepański, Częstochowa-Katowice.

2. Balcerzak-Paradowska B. (2004) *Rodzina a polityka rodzinna na przełomie wieków*, IPISS, Warszawa.
3. Kurzynowski A. (red.) (2000) *Polityka społeczna*, Wyd. SGH, Warszawa.

Dane źródłowe z:

Sekcji Projektów i Funduszy Europejskich PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Działu Spraw Studenckich PSW Biała Podlaska

Liczba znaków ze spacjami: 18 825 (+ grafika 6 715)

Wizerunek Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej w świetle wyników badań opinii studentów

Streszczenie

Celem opracowania jest przedstawienie wyników badań nad wizerunkiem Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej oraz podejmowanymi przez Uczelnię działaniami promocyjnymi na rzecz budowania wizerunku. W badaniach zrealizowanych na grupie 60 studentów Uczelni wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety.

Słowa kluczowe: wizerunek uczelni, uczelnia zawodowa, PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Wstęp

Wizerunek zdefiniować można jako całościowe postrzeganie danego obiektu, uformowane wskutek procesów przetwarzania informacji z różnych źródeł w danym czasie (Żminkowski 2003). Oznacza to, że jest on zbiorem informacji i spostrzeżeń o danym obiekcie i ma charakter subiektywny. Zauważyć należy, że dobremu wizerunkowi towarzyszą, silne, korzystne i wyjątkowe skojarzenia dotyczące cech, korzyści sytuacji i typu użytkownika, natomiast złemu wizerunkowi nie towarzyszą żadne silne skojarzenia, skojarzenia są negatywne lub brakuje im wyjątkowości (Kral i in. 2006).

Współczesna uczelnia, chcąc sprostać konkurencji powinna podejmować wszelkie działania, mające na celu poinformowanie, przekonanie i nakłanianie potencjalnego studenta do skorzystania z oferowanej usługi oraz przyczyniające się do budowania pozytywnego wizerunku uczelni (Nowaczyk 2012). Wizerunek uczelni ma wiele wymiarów. Składa się na niego obraz uczelni jako: nauczyciela, twórcy nauki i kultury, autorytetu moralnego, pracodawcy, podmiotu wspieranego finansowo oraz inwestora (Waszkiewicz 2011). Określony wizerunek uczelni jest efektem podejmowanych przez uczelnię wysiłków ukierunkowanych na jego kształtowanie, a do najważniejszych działań w tym obszarze można zaliczyć (Dietl, Sapijaszką 2004):

- oferowanie atrakcyjnych programów studiów oraz relacji składających się na zadowolenie studentów z edukacji, co przekłada się na pozytywne opinie wynoszone na zewnątrz,
- dobre warunki studiowania oraz ofertę pozaprogramową składające się na atmosferę życia studenckiego, które także silnie wpływają na kształtowanie opinii wynoszonych przez studentów na zewnątrz,

- budowanie pozytywnego wizerunku uczelni wśród społeczności akademickiej poprzez m.in. prestiżowe akredytacje, działalność naukową pracowników naukowo-dydaktycznych, organizację konferencji, zatrudnianie wybitnych postaci życia naukowego,
- pracę z absolwentami, monitorowanie sukcesów absolwentów uczelni i ich nagłaśnianie,
- szeroko rozumiany Public Relations w otoczeniu lokalnym i regionalnym uczelni (w przypadku uczelni lokalnych) oraz krajowy i międzynarodowy w przypadku uczelni mających status czołowych uczelni (zarówno w środowiskach pracodawców, jak i z tradycyjnymi mediami lokalnymi, krajowymi, globalnymi – prasa, radio, telewizja),
- wykorzystywanie nowych technik komunikowania, szczególnie Internetu, jako narzędzi kształtowania wizerunku.

W innym ujęciu w ramach narzędzi kształtowania wizerunku wyróżnia się takie, jak m.in.: promocję, bazę dydaktyczną, działania Public Relations, kwalifikacje kadry, wydawnictwa naukowe uczelni, system identyfikacji wizualnej, współpracę zagraniczną oraz sponsoring różnych wydarzeń (Budzyński 2008).

Cele, materiał i metody

Jako główny cel badawczy niniejszego opracowania przyjęto określenie wizerunku Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej oraz dokonanie oceny narzędzi jego kształtowania w świetle wyników badań opinii studentów kierunku Zarządzanie.

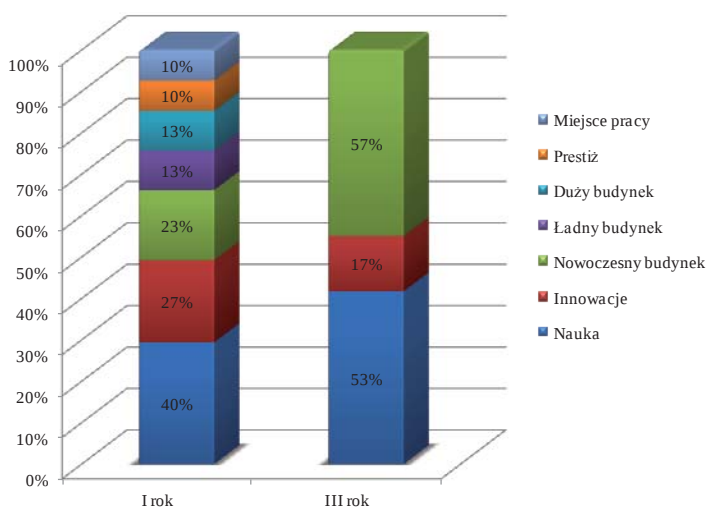
W ramach realizacji założonego celu przeprowadzono badania na próbie 60 studentów z wykorzystaniem metody sondażu diagnostycznego. Dobór próby badawczej był celowy, proporcjonalny ze względu na rok studiów. Badaniami objęci zostali studenci I i III roku studiów stacjonarnych kierunku Zarządzanie, a więc osoby, które dopiero rozpoczęły naukę w Uczelni oraz osoby, które w roku akademickim 2012/2013 zostaną jej absolwentami – mają już za sobą sześć semestrów studiów, a więc są w stanie skonfrontować swoje oczekiwania w stosunku do Uczelni z rzeczywistym przebiegiem studiów oraz wskazać pozytywne aspekty związane z studiowaniem a także te elementy, których ewentualnie brakowało w procesie kształcenia.

Badanie sondażowe przeprowadzono z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety. Kwestionariusz składał się z 25 pytań, a przeciętny czas jego wypełniania wynosił 15 minut. W badaniu wykorzystano, oprócz pytań zamkniętych, pytania otwarte ze względu na specyfikę badanego zjawiska. W procesie projektowania narzędzia badawczego częściowo wykorzystano narzędzie zaprojektowane przez M. Grecha (2011) na potrzeby badania „Wizerunek Uniwersytetu Wrocławskiego wśród jego studentów”. Badanie przeprowadzono w semestrze letnim roku akademickiego 2012/2013, w okresie 26-30 kwietnia 2013 roku.

W grupie badanych 60 studentów, 30 osób reprezentowało I rok, pozostałe 30 osób – III rok kierunku Zarządzanie. W próbie przeważały kobiety (63% badanych), a największą grupę wśród respondentów stanowiły osoby mieszkające w miastach od 20 do 70 tys. mieszkańców (50% badanych) oraz mieszkańcy wsi (44%). Ponad 1/3 badanych (40%) to osoby mieszkające w odległości mniejszej niż 5 km od Uczelni, 23% - od 5 do 10km, natomiast w odległości powyżej 25km – 20% respondentów. Dane te wskazują, że badanymi studentami Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej były osoby mieszkające głównie w Białej Podlaskiej oraz pobliskich miejscowościach wiejskich. Tylko 8 osób mieszkało w akademiku.

Wizerunek Uczelni

Badanym studentom zadano pytanie, dotyczące pojawiających się skojarzeń z Państwową Szkołą Wyższą im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. Uzyskano wiele odpowiedzi, co pozwoliło na wyodrębnienie najistotniejszych skojarzeń z Uczelnią. Studenci I roku kierunku Zarządzanie zaprezentowali szeroki wachlarz skojarzeń w porównaniu z kolegami z III roku, najczęściej wymieniając naukę, innowacje oraz ładny, nowoczesny i duży budynek. Pojawiły się również takie słowa jak: prestiż, miejsce pracy, liceum, uczelnia i ciekawe miejsce. Jeśli chodzi o studentów III roku Zarządzania do najczęstszych skojarzeń, podobnie jak w przypadku studentów I roku, należały: nowoczesny budynek, nauka oraz innowacje. Szczegółowe dane dotyczące rodzajów i częstotliwości wskazań przedstawiono na rysunku 1.

Rys. 1. Skojarzenia z Uczelnią studentów I i III roku kierunku Zarządzanie

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań

Badani zostali zapytani także o to, czy zgadzają się z podanymi przymiotnikami opisującymi Uczelnię. Analiza odpowiedzi na postawione pytanie, pozwala wysunąć wnioski dotyczące w głównej mierze pozytywnych cech Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej (Tab. 1).

Tabela 1. Cechy Uczelni w opinii badanych studentów (%)

Cechy	Odpowiedzi					Σ
	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie	
<i>Otwarta</i>	43	47	10	-	-	100
<i>Nowoczesna</i>	40	47	13	-	-	100
<i>Rozwojowa</i>	40	50	7	3	-	100
<i>Aktywna</i>	33	40	24	3	-	100
<i>Przyjazna</i>	23	63	7	7	-	100
<i>Lubiana</i>	20	57	20	3	-	100
<i>Interesująca</i>	20	40	37	3	-	100
<i>Dynamiczna</i>	17	50	33	-	-	100
<i>Prestiżowa</i>	10	40	30	20	-	100
<i>Szanowana</i>	7	33	33	27	-	100
<i>Inna, jaka? (brak odpowiedzi)</i>						---

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań

Z powyższego zestawienia wynika, że największa część badanych zgodziła się, że Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej jest: otwarta (90%), nowoczesna (87%), rozwojowa (90%) czy też przyjazna (86%). Mniejszy odsetek badanych zgodził się z określeniami „prestiżowa” czy też „szanowana” co wynikać może ze stosunkowo krótkiego okresu funkcjonowania Uczelni.

Kolejnym aspektem zrealizowanych badań było określenie cech studenta Uczelni w celu wyłonienia autowizerunku studenta Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. W opinii większości badanych studenta Uczelni charakteryzują pozytywne cechy, takie, jak: przyjazny (90% wskazań), odpowiedzialny (70%), kulturalny (70%) oraz ambitny (63%) (Tab. 2).

Tabela 2. Cechy studenta Uczelni w opinii badanych studentów (%)

Cechy	Odpowiedzi					Σ
	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie	
<i>Przyjazny</i>	43	47	10	-	-	100
<i>Ambitny</i>	34	30	23	10	3	100
<i>Kreatywny</i>	30	47	23	-	-	100
<i>Pracowity</i>	30	40	20	10	-	100

Odpowiedzialny	27	43	27	3	-	100
Kulturalny	27	43	23	7	-	100
Inteligentny	27	36	30	7	-	100
Bezkonfliktowy	23	50	23	4	-	100
Inna, jaka? (brak odpowiedzi)						---

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań

Następny element badania dotyczył cech wykładowcy Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. Podobnie jak w przypadku autowizerunku studenta, wizerunek wykładowcy w świetle opinii badanych jest pozytywny, przy czym odpowiednio 17% i 14% badanych nie zgodziło się z określeniami: pomocny i wyrozumiały. Wskazywane cechy pozytywne dotyczyły głównie komunikacji student-wykładowca (76% respondentów), inteligencji (66%) oraz kompetencji (66%) (Tab. 3).

Tabela 3. Cechy wykładowcy Uczelni w opinii badanych studentów (%)

Cechy	Odpowiedzi					Σ
	<i>Zdecydowanie tak</i>	<i>Raczej tak</i>	<i>Trudno powiedzieć</i>	<i>Raczej nie</i>	<i>Zdecydowanie nie</i>	
Wymagający	30	50	7	13	-	100
Komunikatywny	20	56	17	7	-	100
Inteligentny	20	46	30	4	-	100
Kompetentny	13	53	27	7	-	100
Wyrozumiały	13	43	30	10	4	100
Pomocny	10	50	23	13	4	100
Przyjazny	6	60	30	4	-	100
Inna, jaka? (brak odpowiedzi)						---

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań

W dalszej części badania respondenci poproszeni zostali o dokonanie ogólnej oceny wizerunku Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. W grupie studentów I roku kierunku Zarządzanie 86% badanych określiło wizerunek Uczelni jako pozytywny, w tym blisko 26% jako zdecydowanie pozytywny. Jedynie 7% badanych osób oceniło wizerunek raczej negatywnie. Dwie osoby nie miały zdania na ten temat, ale istotne jest to, że żaden z respondentów nie odpowiedział, że jest on zdecydowanie negatywny. To samo pytanie zadano studentom III roku kierunku Zarządzanie. W tej grupie 80% badanych uznało, że wizerunek Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej jest pozytywny. Cztery osoby nie określiły jednoznacznie swojego stanowiska, a jedynie dwie osoby odpowiedziały, że wizerunek Uczelni jest raczej negatywny. W grupie studentów III roku zwiększył się udział odpowiedzi „trudno powiedzieć” oraz zabrakło osób oceniających Uczelnię zdecydowanie pozytywnie (Tab. 4).

Tabela 4. Wizerunek Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej w opinii badanych studentów

Odpowiedzi:	Grupa badanych					
	I rok		III rok		I i III rok	
	Częstość	Procent	Częstość	Procent	Częstość	Procent
<i>Zdecydowanie pozytywny</i>	8	26	-	-	8	13
<i>Raczej pozytywny</i>	18	60	24	80	42	70
<i>Trudno powiedzieć</i>	2	7	4	13	6	10
<i>Raczej negatywny</i>	2	7	2	7	4	7
<i>Zdecydowanie negatywny</i>	-	-	-	-	-	-
<i>Ł</i>	30	100	30	100	30	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań

Podsumowując otrzymane wyniki, można stwierdzić, iż zdecydowana większość badanej młodzieży oceniła wizerunek Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej pozytywnie. Badani mieli możliwość uzasadnienia swojej oceny wizerunku i wśród najważniejszych argumentów wymieniali przede wszystkim takie czynniki, jak: lokalizacja Uczelni i jej bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura.

W dalszej części badania respondenci określili motyw, którymi się kierowali rozpoczynając naukę w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. Badany mógł wskazać maksymalnie 3 motywy. Wykaz motywów z uwzględnieniem częstości ich podawania zawiera tabela 5.

Tabela 5. Motywy wyboru Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej w opinii badanych studentów

Motywy:	Grupa badanych		
	I rok	III rok	I i III rok
	Częstość		
<i>Potrzeba dalszego rozwoju</i>	22	16	38
<i>Zwiększenie szans na rynku pracy</i>	12	10	22
<i>Ciekawe kierunki i specjalizacje</i>	10	10	20
<i>Możliwość rozwinięcia własnych zainteresowań</i>	12	6	18
<i>Infrastruktura i lokalizacja Uczelni</i>	10	8	18
<i>Możliwość poznania ciekawych ludzi</i>	6	8	14
<i>Pozytywna opinia znajomych</i>	4	10	14
<i>Ogólnorozwojowy charakter studiów</i>	4	4	8
<i>Presja otoczenia</i>	-	4	4
<i>Ciekawa reklama Uczelni</i>	-	4	4
<i>Współpraca Uczelni z innymi ośrodkami akademickimi</i>	2	-	2
<i>Miejsce Uczelni w rankingach</i>	-	2	2
<i>Możliwość uzyskania wyższych zarobków</i>	2	-	2
<i>Wykwalifikowana kadra naukowa</i>	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań

Spośród wymienionych przez badanych motywów wyboru Uczelni najczęściej wskazywana była potrzeba dalszego rozwoju oraz zwiększenie szans na rynku pracy. Bardzo często pojawiała się odpowiedź odnosząca się do ciekawych kierunków i specjalizacji.

Warto, również zwrócić uwagę, na rozkład odpowiedzi na postawione w badaniu pytanie, dotyczące ponownego wyboru Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. Z badania wynika, że większość respondentów jest zadowolonych z wyboru Uczelni. Ponad połowa (60%) badanych, w tym 46% studentów I roku i 73% studentów III roku badanego kierunku uznała, że gdyby dokonywała jeszcze raz wyboru, ponownie byłaby to Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. W grupie studentów I roku znaczną liczbę stanowiły jednak osoby niezdecydowane, które uznały, że trudno jest odpowiedzieć na to pytanie (40%). Z kolei wśród respondentów reprezentujących III rok studiów zabrakło osób zdecydowanych oraz wystąpił mniejszy odsetek osób o niesprecyzowanej opinii w tym zakresie (Tab. 6).

Tabela 6. Gotowość badanych studentów do ponownego wyboru Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej jako Uczelni na której respondent chciałby studiować

Odpowiedzi	Grupa badanych					
	I rok		III rok		I i III rok	
	Częstość	Procent	Częstość	Procent	Częstość	Procent
<i>Zdecydowanie tak</i>	4	13	-	-	4	7
<i>Raczej tak</i>	10	33	22	73	32	53
<i>Trudno powiedzieć</i>	12	40	4	13	16	26
<i>Raczej nie</i>	2	7	2	7	4	7
<i>Zdecydowanie nie</i>	2	7	2	7	4	7
Σ	30	100	30	100	60	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań

Kolejnym badanym zagadnieniem było określenie, czy student Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej poleciłby studiowanie w Uczelni swoim znajomym lub rodzinie. Okazuje się, że ponad połowa badanych (64%) poleciłaby studiowanie w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej swoim znajomym lub rodzinie. Duży odsetek (27%) stanowiły osoby, które nie określiły konkretnie swojego stanowiska, natomiast 9% zadeklarowało, że nie poleci studiowania w Uczelni swoim znajomym lub członkom rodziny (Tab. 7).

Tabela 7. Gotowość badanych studentów do polecenia studiowania w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej swoim znajomym/rodzinie

Odpowiedzi	Grupa badanych					
	I rok		III rok		I i III rok	
	Częstość	Procent	Częstość	Procent	Częstość	Procent
<i>Zdecydowanie tak</i>	8	27	2	7	10	17
<i>Raczej tak</i>	12	39	16	52	28	47
<i>Trudno powiedzieć</i>	8	27	8	27	16	27
<i>Raczej nie</i>	-	-	2	7	2	4
<i>Zdecydowanie nie</i>	2	7	2	7	3	5
Σ	30	100	30	100	60	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań

Kolejne zagadnienie dotyczyło uczuć wywoływanych przez Uczelnię. Jak wynika z wypowiedzi badanych, Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej w większości z nich (77%) wzbudza pozytywne uczucia. Zaledwie 6% określiło, że są to uczucia negatywne, natomiast 17% badanych uznało, że trudno jest się ustosunkować do tego pytania (Tab. 8).

Tabela 8. Uczucia, jakie wzbudza w badanych studentach Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Odpowiedzi	Grupa badanych					
	I rok		III rok		I i III rok	
	Częstość	Procent	Częstość	Procent	Częstość	Procent
<i>Zdecydowanie pozytywne</i>	6	20	4	13	10	16
<i>Raczej pozytywne</i>	20	66	16	53	36	60
<i>Trudno powiedzieć</i>	2	7	8	27	10	17
<i>Raczej negatywne</i>	2	7	2	7	4	7
<i>Zdecydowanie negatywne</i>	-	-	-	-	-	-
Σ	30	100	30	100	60	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań

Ciekawe wyniki przyniosły odpowiedzi na pytanie otwarte o zalety i wady Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, przy którym badani zgłosili wiele uwag i opinii (Tab. 9).

Tab. 9. Zalety i wady Uczelni według badanych studentów

Zalety Uczelni	Częstość		
	<i>I rok</i>	<i>III rok</i>	<i>I i III rok</i>
<i>Dobra lokalizacja</i>	12	14	26
<i>Nowoczesność</i>	10	13	23
<i>Przyjazna</i>	9	-	9
<i>Otwarta</i>	5	-	5
<i>Dobra infrastruktura</i>	4	1	5
<i>„Fajna” atmosfera</i>	3	-	3
<i>Szeroka oferta kierunków</i>	2	1	3
<i>Nastawienie na rozwój</i>	-	2	2
Wady uczelni	Częstość		
	<i>I rok</i>	<i>III rok</i>	<i>I i III rok</i>
<i>Brak ciekawych kierunków</i>	8	4	12
<i>Słaba komunikacja z pracownikami Uczelni</i>	5	7	12
<i>Braki w organizacji administracyjnej</i>	4	6	10
<i>Brak panującej dyscypliny i reguł</i>	4	1	5
<i>Faworyzowanie obcokrajowców</i>	-	3	3
<i>Mały prestiż</i>	1	3	4
<i>Niski poziom nauczania</i>	-	1	1

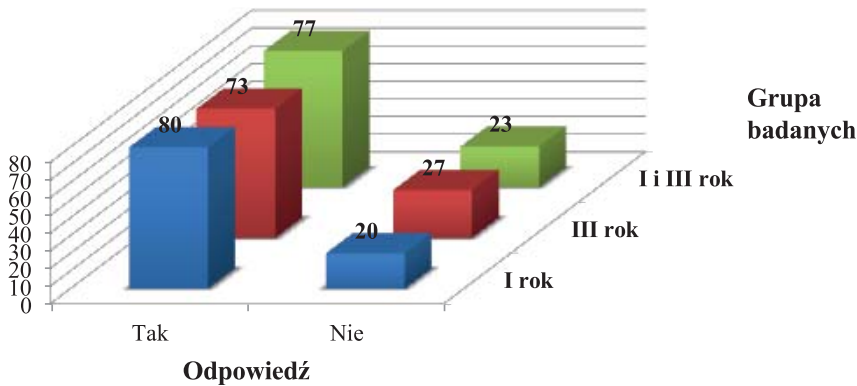
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań

W odniesieniu do zalet wskazanych przez studentów I roku kierunku Zarządzanie, najczęściej wymienianą była dobra lokalizacja oraz nowoczesność. Pojawiły się również takie odpowiedzi jak: dobra infrastruktura, „fajna” atmosfera, szeroka oferta kierunków oraz cechy takie jak m. in. przyjazność oraz otwartość. Najczęściej wymienianą wadą przez studentów I roku był brak ciekawych kierunków oraz słaba komunikacja z pracownikami Uczelni. Wskazano także brak dyscypliny i reguł panujących w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. Respondenci dostrzegają również braki w organizacji administracyjnej. To samo pytanie zadano studentom III roku kierunku Zarządzanie. Podobnie, jak w przypadku badanych studentów I roku, główną wymienianą zaletą była nowoczesność oraz dobra lokalizacja. Badani uznali też, że pozytywnym aspektem Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej jest jej nastawienie na rozwój. Do istotnych problemów, na które zwrócili uwagę studenci III roku kierunku Zarządzanie należy zaliczyć w pierwszej kolejności słabą komunikację z pracownikami Uczelni. Problemem Uczelni w świetle opinii tej grupy okazały się również braki organizacyjne oraz faworyzowanie obcokrajowców.

Interesującym i wydaje się, że wymagającym podjęcia rozszerzonych badań w tym zakresie jest problem zgłaszany przez respondentów dotyczący braku ciekawych kierunków studiów w sytuacji gdy Uczelnia dysponuje jedną z bogatszych ofert kierunków studiów wśród PWSZ-ów, w tym kierunków ekonomicznych. Pogłębionej analizy wymagają także pozostałe sygnalizowane wady związane z czynnikiem ludzkim organizacji.

Narzędzia kształtowania wizerunku Uczelni

Istotnym aspektem przeprowadzonych badań była także ocena działań promocyjnych podejmowanych przez Państwową Szkołę Wyższą im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. Zbieranie opinii na temat tego obszaru rozpoczęto od pytania dotyczącego tego, czy badany student spotkał się z wybranymi działaniami promocyjnymi Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej (Rys. 2.).

Rys. 2. Respondenci, którzy spotkali się z działaniami promocyjnymi Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej (%)
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań

Zdecydowana większość (77%) badanych studentów (w tym 24 studentów I roku oraz 22 studentów III roku) dostrzegała działania Uczelni z zakresu promocji. Z wypowiedzi badanych wynikało, że najczęściej spotykaną formą promocji były plakaty i ulotki oraz „Dni Otwarte”, następnie targi edukacyjne. Najrzadziej zaś studenci spotykali się z reklamą prasową i radiową (Tab. 10).

Tabela 10. Częstotliwość spotykania przez badanych studentów narzędzi promocji Uczelni

Narzędzia promocji	Grupa badanych		
	Częstość		
	I rok	III rok	I i III rok
Plakaty i ulotki	18	14	32
„Dni Otwarte”	8	10	18
Targi edukacyjne	8	6	14
Billboardy	6	4	10
Informatory	4	4	8
Reklamy prasowe	-	2	2
Reklamy radiowe	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań

Spośród różnych narzędzi promocji pogłębionej analizie poddano „Dni Otwarte” Uczelni. Z organizowanej uroczystości korzystało 38 na 60 respondentów, w tym 14 studentów I roku oraz 24 studentów III roku. Oznacza to, iż 22 badane osoby nie brały udziału w tym wydarzeniu (Tab. 11).

Tabela 11. Udział badanych w „Dniach Otwartych” organizowanych przez Uczelnię

Cecha	Grupa badanych					
	I rok		III rok		I i III rok	
	Częstość	Procent	Częstość	Procent	Częstość	Procent
Tak	14	47	24	80	38	63
Nie	16	53	6	20	22	37
Ł	30	100	30	100	60	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań

Studenci, którzy korzystali z „Dni Otwartych” organizowanych przez Uczelnię uznali, że były one dobrze przygotowane (63%). Natomiast pozostała część oceniła, iż nie wyróżniały się niczym szczególnym. W trakcie „Dni Otwartych” uczestniczących najbardziej zainteresowały gadżety i upominki reklamowe (32%) oraz informatory (32%) i ulotki (21%). Badani ocenili, że „Dni Otwarte” są potrzebne w podjęciu decyzji o wyborze uczelni (33%) i uznali je za możliwość uzyskania bliższych informacji o Uczelni (33%). Dla wielu z nich wiązały się z możliwością zapoznania się z atmosferą panującą na Uczelni (20%) oraz były szansą na otrzymanie upominków promocyjnych Uczelni (14%).

Ostatnim obszarem zrealizowanego badania była ocena poszczególnych narzędzi kształtowania wizerunku Uczelni. Respondenci mieli za zadanie ocenić poszczególne narzędzia w skali od 1 do 5, gdzie 1 to bardzo niska ocena, a 5 - bardzo wysoka ocena. Tabela 12 ukazuje średnie arytmetyczne przyznanych ocen.

Tabela 12. Ocena narzędzi kształtowania wizerunku Uczelni dokonana przez badanych studentów

Narzędzia kształtowania wizerunku	Średnia arytmetyczna ocen (1 - 5)
BAZA MATERIALANA	
<i>Baza materialna i wygląd otoczenia</i>	4,2
<i>Jakość wyposażenia</i>	4
<i>Zasoby biblioteczne i ich powszechne udostępnianie</i>	3,6
DYDAKTYKA/AKTYWNOŚĆ STUDENCKA	
<i>Kompetencje i kwalifikacje kadry dydaktycznej</i>	3,6
<i>Sposób organizacji zajęć</i>	3,4
<i>Relacje pomiędzy wykładowcami a studentami</i>	3,3
<i>Biuro karier, szkolenia, praktyki</i>	3,1
<i>Organizowanie dodatkowych zajęć dla studentów, organizacji studenckich</i>	3

DZIAŁANIA PROMOCYJNE	
<i>Organizowanie imprez dla społeczności lokalnej (np. „Majówka z PSW”)</i>	3,8
<i>Uroczystości uczelniane (np. „Dni Otwarte”)</i>	3,8
<i>System identyfikacji wizualnej (m.in. logo, barwy uczelni)</i>	3,7
<i>Informatory uczelniane</i>	3,6
<i>Strona internetowa</i>	3,6
<i>Plakaty i ulotki</i>	3,6
<i>Billboardy</i>	3,4
<i>Udział w targach edukacyjnych</i>	3,4
<i>Public Relations</i>	3,2
<i>Reklamy prasowe</i>	2,9
OŚIĄGNIĘCIA	
<i>Pozyskiwanie przez Uczelnię funduszy na rozwój</i>	3,7
<i>Współpraca zagraniczna</i>	3,2
<i>Miejsce w rankingach Uczelni wyższych</i>	3,1
<i>Współpraca z innymi ośrodkami akademickimi</i>	3,1
<i>Wydawnictwa naukowe uczelni</i>	2,8
<i>Ogólna średnia arytmetyczna ocen wszystkich narzędzi</i>	3,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań

Spośród wszystkich poddanych ocenie narzędzi kształtowania wizerunku, najwyższą ocenę przyznano elementowi bazy materialnej, czyli wyglądowi Uczelni i otoczenia (średnia ocen wyniosła 4,2). Wysoki wynik uzyskała jakość wyposażenia (średnia ocena 4). Zadowolające wyniki osiągnęły również: organizowanie imprez dla społeczności lokalnej, uroczystości uczelniane, m.in. „Dni Otwarte” oraz system identyfikacji wizualnej (logo, barwy Uczelni). Natomiast najniżej oceniono wydawnictwa naukowe Uczelni (średnia ocena 2,8) oraz reklamy prasowe (2,9). Średnia arytmetyczna ocena wszystkich narzędzi kształtowania wizerunku wyniosła 3,4 dając wynik ponad przeciętny.

Podsumowanie

W niniejszym opracowaniu zaprezentowano wyniki badań sondażowych dotyczących wizerunku Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. Badania prowadzone były z udziałem studentów jednego kierunku studiów i w ograniczonym zakresie ilościowym ale wydaje się, że umożliwiły zarysowanie zagadnienia postrzegania wizerunku Uczelni przez studentów oraz mogą stanowić inspirację do zaprojektowania szerszych i bardziej szczegółowych badań nad tym zagadnieniem.

Uzyskane wyniki badań upoważniają do wysunięcia tezy o pozytywnym wizerunku Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej w oczach badanych studentów, którego podstawę stanowi nowoczesna

infrastruktura i dynamiczne tempo i kierunki rozwoju Uczelni uwzględniające rolę Uczelni w systemie innowacyjnym regionu. Badani w większości zgodzili się z trafnością takich określeń Uczelni, jak: otwarta, nowoczesna, rozwojowa. Ponadto Uczelnia w większości z nich wzbudza pozytywne skojarzenia i uczucia. Badani ponadto dostrzegają i pozytywnie oceniają najważniejsze działania i narzędzia z zakresu kształtowania wizerunku Uczelni.

Prezentowany materiał wskazuje jednak, że w przypadku kluczowych kwestii, np. oferta kierunków studiów, respondenci nie są zgodni. Istnieje więc potrzeba przeprowadzenia bardziej pogłębionych badań w kierunku przede wszystkim określenia czynników odpowiadających za obniżenie ocen w niektórych obszarach i podjęcia ewentualnych działań korygujących.

Literatura:

1. Budzyński W. (2008), *Public relations, strategia i nowe techniki kreowania wizerunku*. Wydawnictwo Poltext, Warszawa, s. 34.
2. Dietl J., Sapijaszka Z. (2004), *Rola środków masowego przekazu w kształtowaniu wizerunku uczelni i jakości kształcenia*. Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczość, Łódź, s. 58.
3. Grech M. (2011), *Wizerunek Uniwersytetu Wrocławskiego wśród jego studentów*. www.cdmagazine.uni.wroc.pl, data dostępu 30.05.2013r.
4. Krall J., Kłeczek R., Sagan A. (2006), *Zarządzanie marką*. Oficyna Ekonomiczna, Kraków, s. 37.
5. Nowaczyk W. (2012), *Instrumenty promocji stosowane w szkolnictwie wyższym - rola i znaczenie działań promocyjnych*. Akademia Ekonomiczna w Poznaniu, www.swiatmarketingu.pl, data dostępu 12.05.2012r.
6. Waszkiewicz A. (2011), *Wizerunek organizacji. Teoria i praktyka badania wizerunku*. Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa, s. 43.
7. Żminkowski T. (2003), *Kształtowanie wizerunku banku*. Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań, s. 7.

Liczba znaków ze spacjami: 25 023

Kamil Filipek, Tomasz Jurkiewicz

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Preferencje wyboru kierunku studiów w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Streszczenie

Przedmiotem przeprowadzonych badań było zebranie opinii studentów pierwszego roku Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej w semestrze zimowym roku akademickiego 2012/2013 na temat preferencji wyboru kierunku studiów i szkoły wyższej oraz oczekiwań i planów w związku z podjętym kształceniem. Materiał w badaniach został zebrany za pomocą wypełnianego przez studentów – respondentów, anonimowego kwestionariusza ankiety audytoryjnej. Przeprowadzone badania pokazały jakie są główne motywy podjęcia studiów wyższych, wyboru Państwowej Szkoły Wyższej w Białej Podlaskiej jako uczelni oraz wyboru konkretnego kierunku kształcenia. Badania potwierdziły, że w lokalnym środowisku, bogata oferta dydaktyczna, prestiż oraz baza infrastrukturalna znajduje wielu zwolenników. Studenci PSW mają jasno sprecyzowane oczekiwania, choć kierują się modami, najczęściej posiadają już plany na przyszłość, na najbliższe lata.

Słowa kluczowe: innowacje, transfer technologii, potencjał badawczo-rozwojowy, CBnI

Cel badań

Głównym przedmiotem przeprowadzonych badań było zebranie opinii studentów pierwszego roku Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej w semestrze zimowym roku akademickiego 2012/2013 na temat preferencji wyboru kierunku studiów i szkoły wyższej oraz oczekiwań i planów w związku z podjętym kształceniem.

Znajomość opinii respondentów pozwoli podnieść standardy kształcenia w PSW w Białej Podlaskiej, ukierunkować działania promocyjne (informacyjne) uczelni i dostosować ofertę kształcenia do wymagań studentów.

Metodologia badania

Materiał w badaniach został zebrany za pomocą wypełnianego przez studentów PSW w Białej Podlaskiej – respondentów, anonimowego kwestionariusza ankiety audytoryjnej.

Udział w badaniach był dobrowolny. Ankieta na temat wyboru kierunku studiów i szkoły wyższej oraz oczekiwań i planów w PSW spotkała się z bardzo dużym zainteresowaniem studentów, co w konsekwencji pozwoliło zebrać opinie (przebadac) niemalże całą dostępną populację studentów I roku studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

W badaniach wzięło udział i zwróciło ankiety 906 studentów, spośród 16 kierunków studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Wg stanu liczby studentów na dzień 1 października br. zapisanych na studia stacjonarne było 1172 studentów oraz 221 na studia niestacjonarne (w tym 62 osoby na kierunku pielęgniarstwo pomostowe). Przebadano 68% populacji. W badaniu nie uczestniczyli ci spośród respondentów (studentów), którzy wyraźnie sobie tego nie życzyli oraz z różnych powodów nie uczestniczyli w zajęciach na uczelni w okresie zbierania danych lub mimo przyjęcia na PSW nie podjęli nauki (nie zjawili się na zajęciach). Nie stosowano metod doboru próby, badanie, zgodnie z zamierzeniami metodologicznymi, przeprowadzono na całej dostępnej w danej chwili populacji.

Materiał badawczy był zbierany podczas tzw. dnia adaptacyjnego na PSW w Białej Podlaskiej: w dniu 1 października 2012 r. dla studentów pierwszego roku studiów stacjonarnych i dniu 6 października 2012 r. dla studentów studiów niestacjonarnych.

Badania realizował Instytut Socjologii PSW, koordynację badań prowadzili dr Kamil Filipek i dr Tomasz Jurkiewicz. W realizację badań włączyli się czynnie również doc. dr Wiesław Romanowicz, mgr Beata Soroka i mgr Dawid Błaszczak.

Konstrukcja narzędzia: Przygotowana ankieta składała się z trzech części. W pierwszej znalazły się pytania o wybór kierunku studiów i szkoły wyższej, w drugiej części zamieszczono pytania o oczekiwania i plany studenta, w trzeciej, na końcu, o fakty tj. metryczka. Zredagowano 11 pytań o opinie i 6 pytań o fakty (metryczka). Zastosowano strategię lejka.

Całość została rozmieszczona na 1 karcie formatu A4, druk dwustronny. Przy każdym pytaniu zamieszczono informację o ilości i sposobie zaznaczania odpowiedzi.

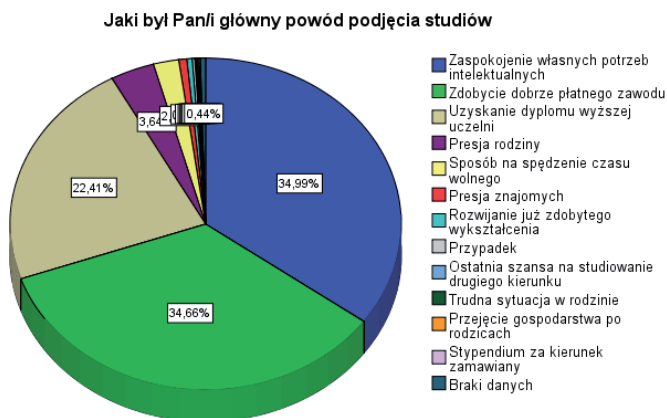
Na potrzeby badania sformułowano następujące hipotezy:

1. Studenci PSW w Białej Podlaskiej podjęli kształcenie na studiach wyższych z potrzeby zaspokojenia własnych potrzeb intelektualnych.
2. Szeroka oferta dydaktyczna oraz niewielka odległość od miejsca zamieszkania jest silnym argumentem za wyborem PSW w Białej Podlaskiej.
3. Wybierając kierunek studiów studenci kierują się perspektywami znalezienia pracy i wysokich zarobków.
4. Działania promocyjne uczelni w wysokim stopniu zaspokajają potrzeby informacyjne w zakresie możliwości kształcenia w PSW w Białej Podlaskiej.
5. Studenci oczekują od władz uczelni zorganizowania koncertów rozrywkowych, przedstawień teatralnych i seansów filmowych.
6. Po ukończeniu studiów na wybranym kierunku studenci PSW zamierzają podjąć pracę.

Prezentacja wyników

Zespół badawczy zamierzał poznać opinie na temat preferencji wyboru kierunku studiów i szkoły wyższej oraz oczekiwań i planów studentów pierwszego roku PSW w związku z podjętym kształceniem. Zespół badawczy opracował także szczegółowe zestawienia ilościowe (ujęcie tabelaryczne).

Realizując cel poproszono przede wszystkim o wskazanie powodu podjęcia studiów akademickich.

Wykres 1. Powody podjęcia studiów

Źródło: opracowanie własne

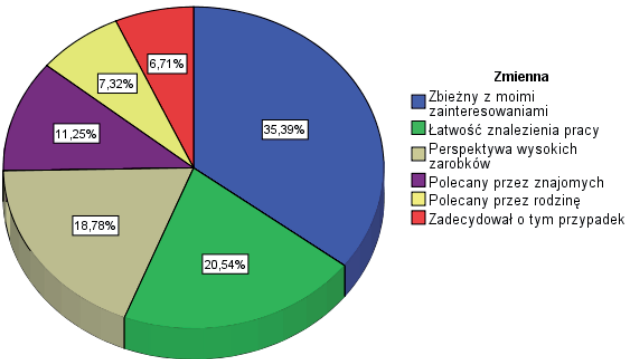
Powody podjęcia studiów wyższych wskazywane przez respondentów były bardzo różne. Respondenci najczęściej wskazywali trzy powody. Największa grupa studentów pierwszego roku – 317 osób (tj. 35% zebranych odpowiedzi) podjęła studia dla zaspokojenia własnych potrzeb intelektualnych, tylko kilka osób mniej – 314 (tj. 34,7% wskazań) kierowało się przy podejmowaniu studiów chęcią zdobycia dobrze płatnego zawodu. Jako trzeci pod względem ważności powód, wskazywano chęć uzyskania dyplomu wyższej uczelni (203 przypadki, tj. 22,4%). Tylko w 1 przypadku głównym powodem podjęcia studiów była zachęta w postaci otrzymania stypendium za kierunek zamawiany. Pojawiła się tutaj pewna rozbieżność ze względu na zmienną płci; kobiety zazwyczaj jako główny powód podawały zaspokajanie własnych potrzeb intelektualnych, mężczyźni okazali się bardziej pragmatyczni, najczęściej odpowiadali że studia podjęli dla zdobycia dobrze płatnego zawodu.

Tabela 1. Powód podjęcia studiów a płeć

Powód podjęcia studiów a płeć		Płeć respondenta			
		Kobieta		Mężczyzna	
		Liczebność	% z N w kolumnie	Liczebność	% z N w kolumnie
Jaki był Pan/i główny powód podjęcia studiów	Zaspokojenie własnych potrzeb intelektualnych	209	40,2%	105	28,1%
	Presja rodziny	10	1,9%	22	5,9%
	Presja znajomych	4	0,8%	2	0,5%
	Zdobycie dobrze płatnego zawodu	163	31,3%	148	39,6%
	Uzyskanie dyplomu wyższej uczelni	126	24,2%	76	20,3%
	Sposób na spędzenie czasu wolnego	3	0,6%	16	4,3%
	Rozwijanie już zdobytego wykształcenia	3	0,6%	1	0,3%
	Ostatnia szansa na studiowanie drugiego kierunku	0	0,0%	1	0,3%
	Trudna sytuacja w rodzinie	1	0,2%	0	0,0%
	Przypadek	1	0,2%	1	0,3%
	Przejęcie gospodarstwa po rodzicach	0	0,0%	1	0,3%
	Stypendium za kierunek zamawiany	0	0,0%	1	0,3%

Źródło: opracowanie własne

Jakie były Pan/i motywy wyboru kierunku studiów?

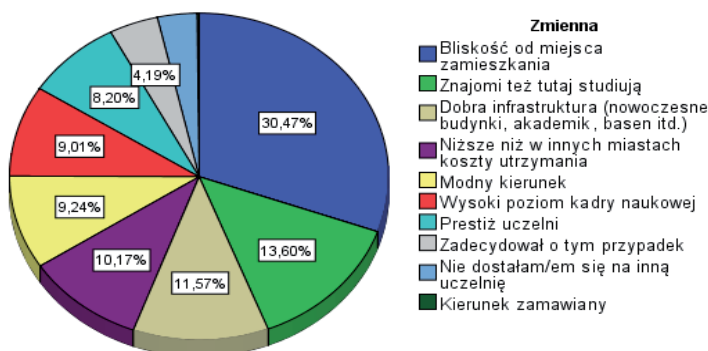

Wykres 2. Motywy wyboru kierunku

Źródło: opracowanie własne

Studenci wskazywali także jakimi najważniejszymi motywami kierowali się przy wyborze konkretnego kierunku studiów. Najczęstszym motywem dla którego respondenci wybrali kierunek była zbieżność kierunku z zainteresowaniami – 522 wskazania (tj. 35,4% odpowiedzi). Nieco rzadziej wskazywano, że kierunek wybrano ze względu na łatwość znalezienia po nim pracy (303 odpowiedzi, tj. 20,5%) i perspektywę wysokich zarobków (277 wskazań, tj. 18,8%). Ankiety pokazały, że w 99 przypadkach (6,7%) o wyborze kierunku studiów nie zdecydowały względy racjonalne lecz przypadek; w prawie co piątym przypadku wyboru kierunku studiów dokonano po namowie, czy poleceniu, przez rodzinę albo znajomych.

Jakie były Pañi motywy wyboru uczelni?

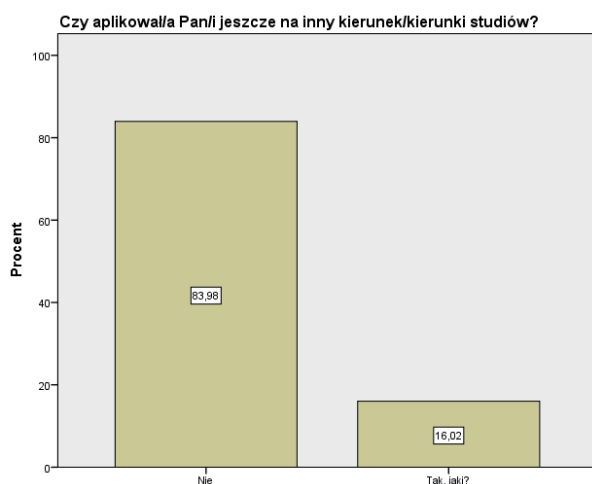

Wykres 3. Motywy wyboru uczelni

Źródło: opracowanie własne

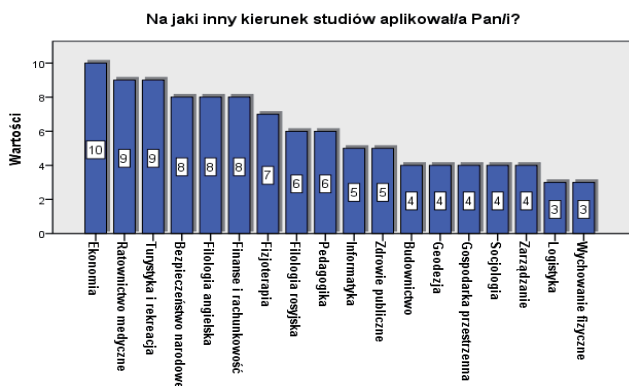
W badaniach pytano także o motywy wyboru uczelni. Zdecydowanie największa grupa pytaných wybrała Państwową Szkołę Wyższą w Białej Podlaskiej ze względu na bliskość od miejsca zamieszkania (524 odpowiedzi tj. 30,5%). Wskazuje to także na lokalne pochodzenie studentów. Rzadziej, w 234 przypadkach (13,6%) wybrano PSW jako miejsce zdobywania wykształcenia ze względu na znajomych, którzy też tutaj studiują. Jeszcze mniejsza grupa – 199 osób (11,6% wskazań) wybrała tą uczelnię kierując się jej dobrą infrastrukturą (nowoczesne budynki, akademik i basen). Mimo szeroko prowadzonej akcji informacyjnej „kierunek zamawiany” zdecydował o wyborze uczelni tylko w 3 przypadkach (0,2%). Do tego mniej więcej co dziesiąty student wskazywał odpowiedź „modny kierunek”, „wysoki poziom kadry naukowej” i „prestż uczelni”.

W grupie studentów poddanych badaniu, zdecydowana większość (83,98%) nie aplikowała na dodatkowy kierunek studiów. Na drugi kierunek aplikowały 142 osoby (16,02%).

Wykres 4. Zainteresowanie drugim kierunkiem studiów
Źródło: opracowanie własne

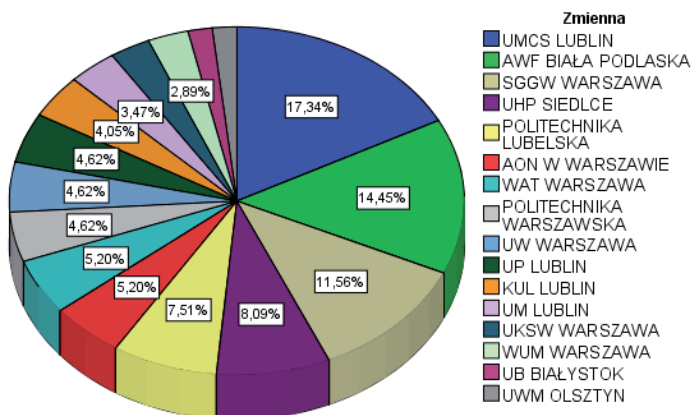
Respondenci, którzy aplikowali na drugi kierunek studiów najczęściej odpowiadali, że byli oprócz podstawowego kierunku także zainteresowani ekonomią (10 osób), ratownictwem medycznym (9 osób), turystyką i rekreacją (9 osób), bezpieczeństwem narodowym (8 osób), filologią angielską (8 osób), finansami i rachunkowością (8 osób). Najrzadziej jako drugi kierunek wybierano (1 wskazanie): architekturę i urbanistykę, architekturę wnętrz, biochemię, dziennikarstwo, politologię, medycynę, czy lotnictwo.

Wykres 5. Aplikacja równoległa na drugi kierunek studiów
Źródło: opracowanie własne

Podczas dnia adaptacyjnego studentów pierwszego roku pytano również o to, czy aplikowali również na inną/inne uczelnie. 204 osoby odpowiedziały, że poza ubieganiem się o miejsce na PSW starały się też o przyjęcie na inne uczelnie.

Czy aplikował/a Pan/i jeszcze na inną/inne uczelnie?

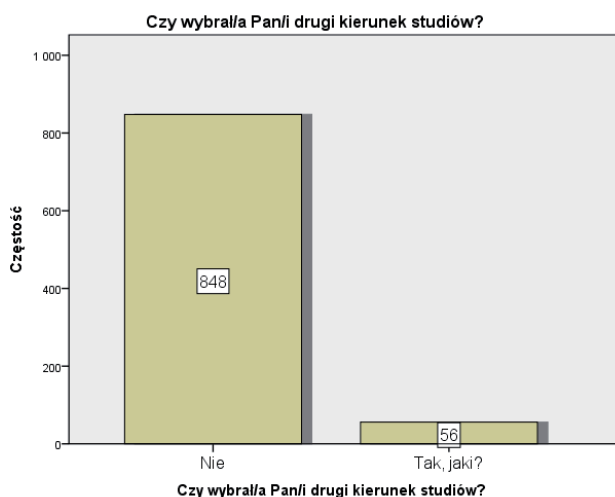
Uczelnie na które aplikowało co najmniej 3 studentów.

Wykres 6. Zainteresowanie studiami na innych uczelniach

Źródło: opracowanie własne

Ankietowani najczęściej wskazywali uczelnie w stosunkowo niezbyt oddalonych od Białej Podlaskiej ośrodkach. Największa grupa pytanых – 30 osób (tj. 14,7% odpowiedzi), którzy aplikowali na inną jeszcze uczelnię poza Państwową Szkołą Wyższą była zainteresowana podjęciem studiów na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Nieco mniej studentów aplikowało dodatkowo na Akademię Wychowania Fizycznego w Białej Podlaskiej (25 osób), Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie (20 osób), Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy w Siedlcach (14 osób) i Politechnikę Lubelską (13 osób). Odnotowano kilka przypadków aplikowania na Uniwersytet Warszawski, Katolicki Uniwersytet Lubelski, czy na Uniwersytet w Białymstoku. Studenci PSW przyznali także że nosili się z zamiarem podjęcia studiów w różnych ośrodkach na terenie całego kraju (pojedyncze wskazania): Wrocław, Poznań, Gdańsk, Kraków, Łódź.

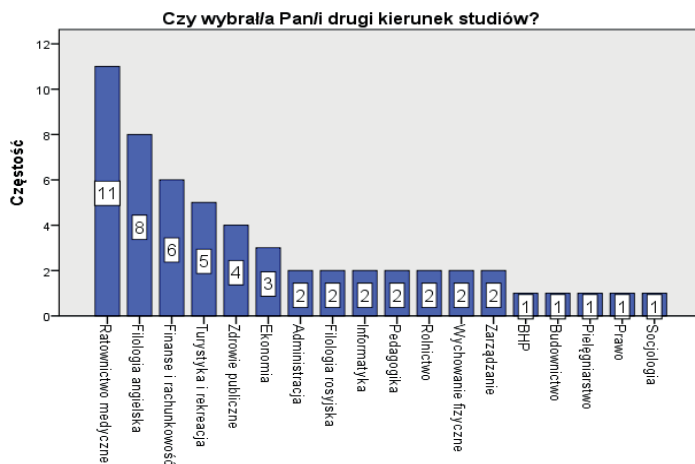
Studenci zostali zapytani także o wybór drugiego kierunku studiów.

Wykres 7. Wybór drugiego kierunku studiów wyższych.

Źródło: opracowanie własne

W badanej grupie 56 studentów zdecydowało się w roku akademickim 2012/13 na studia na dodatkowym kierunku. Większość ankietowanych (848 osób) nie była zainteresowana zdobyciem dodatkowego wykształcenia.

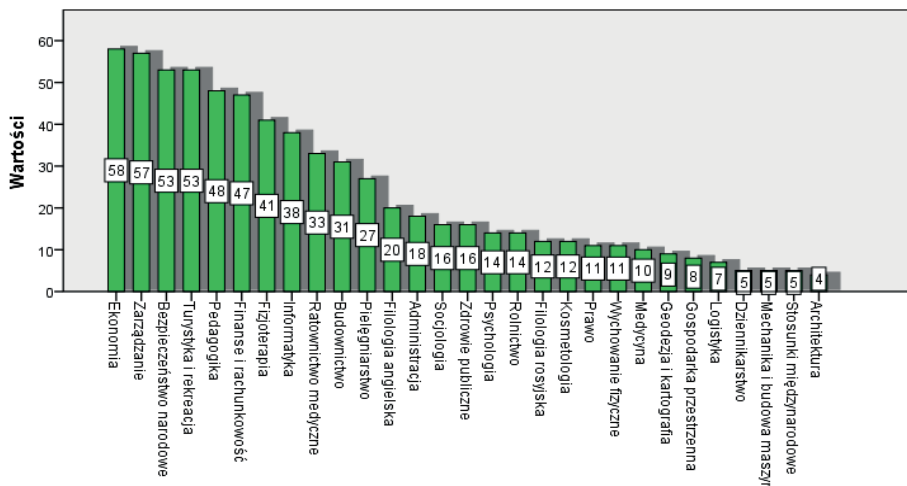
Wykres 8. Drugi kierunek podejmowany przez studentów

Źródło: opracowanie własne

Największa grupa wybrała jako drugi kierunek ratownictwo medyczne (11 studentów); popularnością cieszyła się też filologia angielska (8 studentów) i finanse i rachunkowość (6 studentów). W pojedynczych przypadkach wybierano studia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, budownictwa, pielęgniarstwa, prawa i socjologii.

Ankietowanych zapytano także o ewentualne wskazanie innego kierunku, gdyby nie mogli podjąć nauki na wybranym przez siebie.

Gdyby Pan/i nie mógł/a podjąć studiów na wybranym przez siebie kierunku, to jaki inny kierunek by Pan/i wybrał/a ?

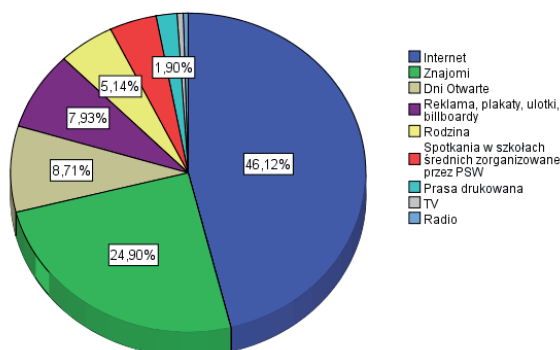
Wykres 9. Alternatywny kierunek studiów

Źródło: opracowanie własne

Studenci PSW, gdyby nie mogliby studiować wybranego kierunku, najchętniej wybraliby ekonomię (58 wskazań, tj. 6,4% odpowiedzi), zarządzanie (57 wskazań, tj. 6,3% odpowiedzi), bezpieczeństwo narodowe lub turystykę i rekreację (po 53 wskazania tj. po 5,8% odpowiedzi). Ankietowani znacznie rzadziej wskazywali jako alternatywny wybór jeszcze inne kierunki studiów prowadzone na PSW. Poniżej 1% wskazań znalazły się kierunki w zasadzie nie prowadzone w PSW, stąd być może słabe nimi zainteresowanie: gospodarka przestrzenna, logistyka dziennikarstwo, mechanika i budowa maszyn, stosunki międzynarodowe, architektura, inżynieria środowiska, matematyka, transport, iberystyka, filologia polska, filozofia, fotografia, hotelarstwo, politologia, pożarnictwo, technologia żywienia.

Zespół badawczy chciał również poznać, z jakich źródeł studenci PSW korzystali poszukując informacji na temat kierunku studiów i uczelni.

Z jakich źródeł Pan/i korzysta/a poszukując informacji na temat kierunku studiów i uczelni?

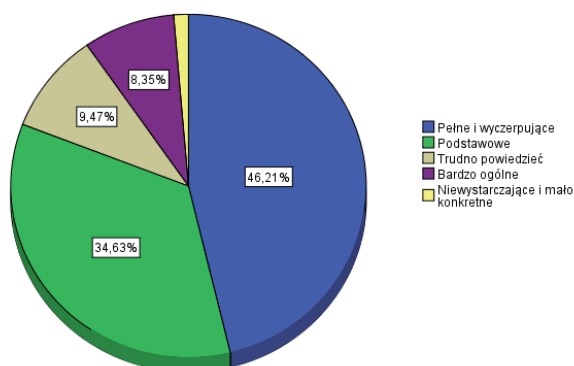

Wykres 10. Źródła informacji na temat studiów
Źródło: opracowanie własne

Respondenci w przeważającej większości korzystali z dwóch źródeł informacji. Największa grupa studentów 46,1% przy poszukiwaniu informacji na temat kierunku studiów i odpowiedniej uczelni korzystała z Internetu. Bardzo popularne okazało się także pozyskiwanie informacji od znajomych 24,9%. Dopiero na trzecim miejscu pod względem popularności w poszukiwaniu informacji znalazły się organizowane przez uczelnię dni otwarte 8,71%. Najmniejsza grupa respondentów przy poszukiwaniu przedmiotowych informacji korzystała z prasy drukowanej i przekazów radiowych (1%).

Respondenci oceniali także, na ile otrzymane lub wyszukane informacje na temat kierunku studiów i uczelni były przydatne.

Czy otrzymane bądź wyszukane informacje na temat kierunku studiów i uczelni były:

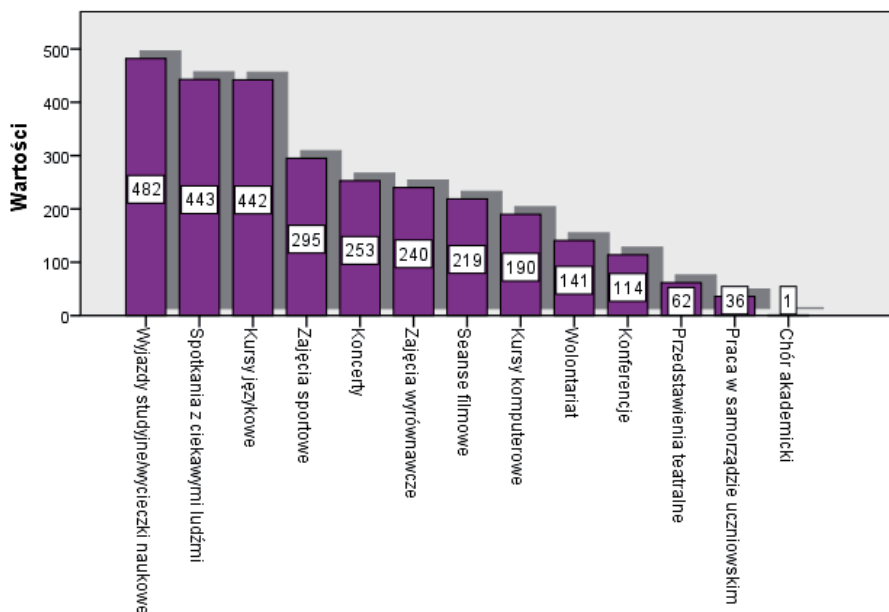

Wykres 11. Ocena przydatności wyszukanych informacji
Źródło: opracowanie własne

Największa grupa ankietowanych – 415 osób (45,8%) uznała, że otrzymane bądź wyszukane informacje na temat kierunku studiów i uczelni były pełne i wyczerpujące. 311 osób (34,63%) uznało, że informacje były jedynie podstawowe. W ocenie 12 osób (1,3%) otrzymane informacje były niewystarczające i mało konkretne. Prawie 10% studentów PSW nie potrafiło ocenić na ile informacje były kompletne.

Interesowano się także oczekiwaniami i planami ankietowanych. Zespół badawczy szczególnie chciał poznać oczekiwania studentów w zakresie oferty edukacyjnej, społecznej i kulturalnej przygotowanej przez PSW w Białej Podlaskiej.

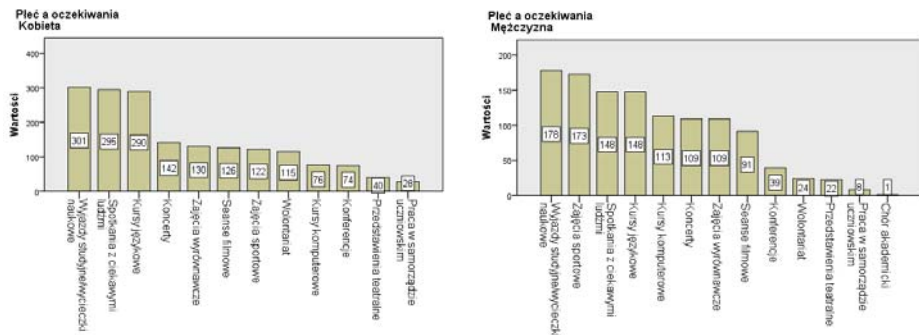
Jakie są Pana/i oczekiwania w zakresie oferty edukacyjnej, społecznej i kulturalnej przygotowanej przez PSW w Białej Podlaskiej?

Wykres 12. Oczekiwania studentów ze strony PSW

Źródło: opracowanie własne

Ankietowani mają przede wszystkim trzy rodzaje oczekiwań względem Państwowej Szkoły Wyższej w Białej Podlaskiej. Najwięcej studentów 482 (16,5%) oczekuje zorganizowania wyjazdów studyjnych lub wycieczek naukowych. Po drugie, niewielu mniej (443 osoby, tj. 15,2% odpowiedzi) studentów chce spotkań z ciekawymi, interesującymi ludźmi. Na trzecim miejscu, 442 studentów (15,1% ankietowanych) wskazało oczekiwania w postaci kursów językowych. Najmniejsze oczekiwania respondenci mają względem pracy w samorządzie (ok. 1%). Jeden ankietowany wskazał oczekiwania w postaci zorganizowania na PSW chóru akademickiego.

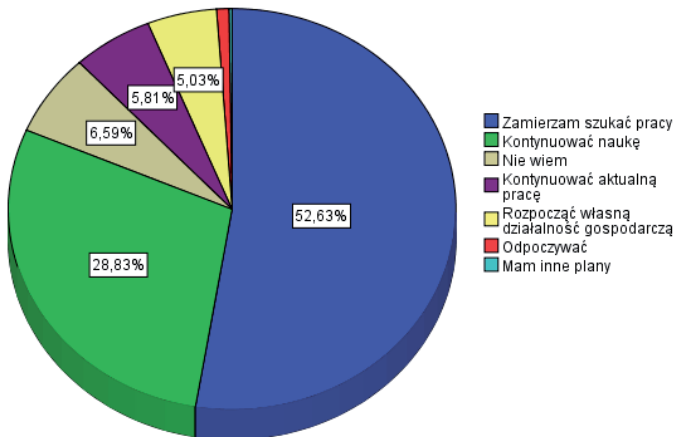
Wykres 13. Oczekiwania a płeć studentów PSW

Źródło: opracowanie własne

Oczekiwania kobiet i mężczyzn względem Państwowej Szkoły Wyższej w Białej Podlaskiej nie są jednakowe. Kobiety oczekują przede wszystkim wyjazdów i wycieczek (301), spotkań z ciekawymi ludźmi (295) i kursów językowych. Mężczyźni za ważne uznali również zajęcia sportowe (2 wskazanie, 173).

Interesujące okazały się także plany ankietowanych po ukończeniu PSW.

Jakie ma Pan/i plany po ukończeniu studiów w PSW?

Wykres 14. Plany ankietowanych po ukończeniu studiów

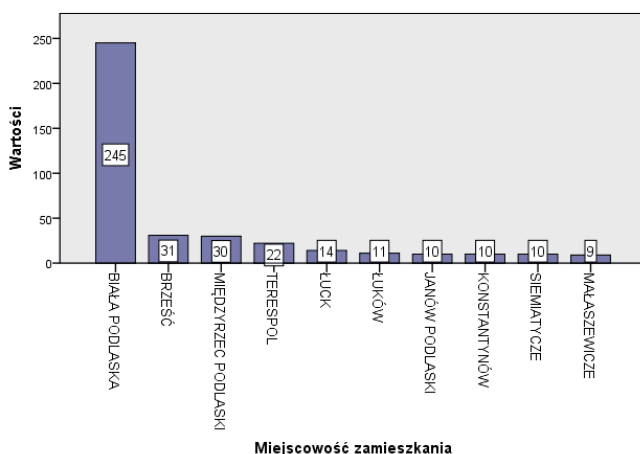
Źródło: opracowanie własne

Ponad połowa studentów PSW w Białej Podlaskiej – 471 ankietowanych (52,6%) po ukończeniu studiów planuje szukać pracy. 28,8% pytanym (258 osób) już zdecydowało, że będzie kontynuować naukę. Kilka osób (ok. 1%) ze chce odpocząć po skończeniu studiów lub ma inne plany. Decyzji na temat dalszej przyszłości po zakończeniu studiów nie podjęło zaledwie 59 osób, tj. 6,6% respondentów.

Metryczka

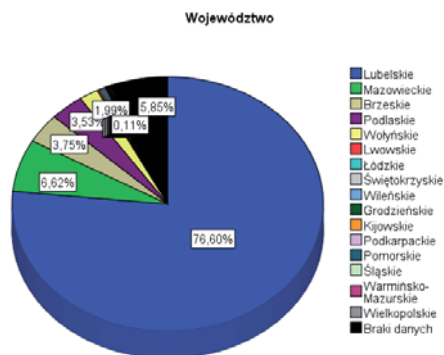
Na podstawie otrzymanych wyników możliwe okazało się określenie miejscowości, województwa, kraju z których pochodzą studenci PSW oraz wskazanie jaki typ szkoły średniej ukończyli.

Miejscowość zamieszkania - 10 najliczniej reprezentowanych miejscowości

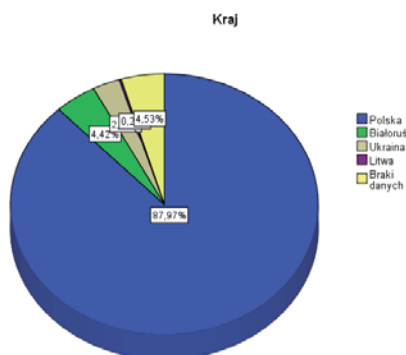
Wykres 15. Miejscowości stałego zamieszkania ankietowanych

Źródło: opracowanie własne

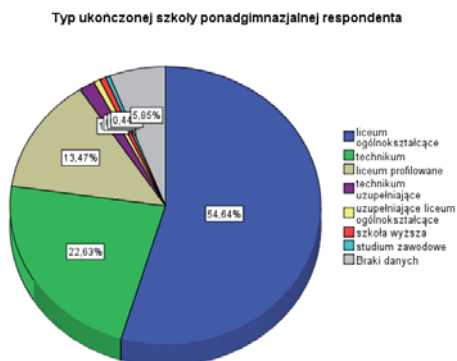

Wykres 16. Województwo stałego zamieszkania ankietowanych

Źródło: opracowanie własne

Wykres 17. Kraj pochodzenia respondentów
Źródło: opracowanie własne

Wykres 18. Typ ukończonej przez respondenta szkoły ponadgimnazjalnej
Źródło: opracowanie własne

Najliczniejszą grupę studentów stanowią mieszkańcy woj. lubelskiego (76,6%), rzadziej mazowieckiego (6,6%), czy innych. Pochodzą z 279 miejscowości, w tym spoza kraju (ok. 8% - Białoruś, Ukraina, Litwa). Studenci PSW w zdecydowanej większości to ludzie młodzi, 95% ankietowanych nie przekroczyło 25 roku życia. Studenci pierwszego roku w PSW to przede wszystkim absolwenci liceów ogólnokształcących (58%) i techników (24%).

Podsumowanie i wnioski

Z przeprowadzonej weryfikacji hipotez badawczych, wynika, że większość z nich została potwierdzona w pełni lub w części.

Studenci Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, co pokazały zaprezentowane wyniki w dużej części jako główny powód podjęcia studiów uznali zaspokojenie własnych potrzeb intelektualnych.

Biorąc pod uwagę także inne alternatywy należy stwierdzić że hipoteza 1 jest jedynie w części prawdziwa. Niewielu mniej studentów zapisało się na studia dla zdobycia dobrze płatnego zawodu. „Kierunek zamawiany” też nie jest szczególnie częstym powodem podjęcia studiów.

Okazało się, że głównym motywem wyboru uczelni była bliskość od miejsca zamieszkania, a respondenci byli dobrze zorientowani w kierunkach kształcenia. Hipoteza nr 2 okazała się prawdziwa; studenci pierwszego roku niemalże w 80% pochodzą z terenu województwa lubelskiego.

Hipoteza dotycząca kierowania się perspektywami znalezienia pracy i wysokich zarobków przy wyborze kierunku studiów okazała się po części prawdziwa. To dwa bardzo ważne powody dla studentów, ale przede wszystkim o wyborze kierunku decyduje zbieżność z zainteresowaniami.

Pozytywnie zweryfikowano działania informacyjne PSW w zakresie kierunków kształcenia. Jedynie nieliczni (poniżej 10% zapytanych) uznali informacje za niewystarczające i mało konkretne. Decydującą rolę w poszukiwaniu wiadomości o uczelni i jej ofercie przypisano sieci internet i znajomym; hipoteza 4 jest prawdziwa.

Studenci nie oczekują od władz uczelni imprez rozrywkowych, tj. zorganizowania koncertów, przedstawień teatralnych i seansów filmowych. Przeciwnie, młodzież spodziewa się raczej wyjazdów studyjnych (wycieczek naukowych), spotkań z ciekawymi ludźmi i kursów językowych. Hipoteza 5 okazała się fałszywa.

Pozytywnie sprawdzono hipotezę nr 6; po ukończeniu studiów na wybranym kierunku studenci PSW zamierzają w większości podjąć pracę, do tego kilkadziesiąt osób chce rozpocząć własną działalność gospodarczą. Wielu spośród ankietowanych (28,83%) chce jednak kontynuować naukę.

Przeprowadzone badania pokazały jakie są główne motywy podjęcia studiów wyższych, wyboru Państwowej Szkoły Wyższej w Białej Podlaskiej jako uczelni oraz wyboru konkretnego kierunku kształcenia. Okazało się, że w lokalnym środowisku, bogata oferta dydaktyczna, prestiż oraz baza infrastrukturalna znajduje wielu zwolenników. W przeważającej części studenci PSW to ludzie młodzi, absolwenci liceów ogólnokształcących i techników w regionie. Mają jasno sprecyzowane oczekiwania, choć kierują się modami, najczęściej posiadają już plany na przyszłość, na najbliższe lata.

Skoordynowana akcja promocyjna nastawiona na tę grupę docelową, wzmocnienie wizerunku w internecie i wśród znajomych studentów, w przyszłości może przysporzyć nowych studentów.

Analiza luki kompetencyjnej na lokalnym rynku pracy

Streszczenie

Celem artykułu jest przedstawienie struktury luki kompetencyjnej na lokalnym rynku pracy na przykładzie 150 podmiotów gospodarki narodowej zatrudniających co najmniej 10 osób w mieście Biała Podlaska i powiecie bialskim. Badania zostały wykonane w ramach projektu „Przejdźmy do praktyki! Pilotażowa ścieżka przygotowania studentów Zarządzania do wejścia na rynek pracy” realizowanego przez Państwową Szkołę Wyższą im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej i współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. W pracy przedstawiono wyniki badań 150 pracodawców przeprowadzone w 2013 roku metodą ankietową.

Słowa kluczowe: kompetencje, profil kompetencyjny, luka kompetencyjna, lokalny rynek pracy

Wstęp

Funkcjonowanie i rozwój współczesnych przedsiębiorstw są determinowane przez synergiczne oddziaływanie wielu czynników i procesów. W ostatnich latach obserwuje się zmianę determinantów wpływających na konkurencyjność i możliwości rozwój przedsiębiorstw. Coraz większe znaczenie mają zasoby niematerialne, które zaczynają przesądzać o zajmowanej przez przedsiębiorstwo pozycji rynkowej. O ile jeszcze w 1978 roku wartość księgową spółek giełdowych Stanów Zjednoczonych stanowiła 83% wartości rynkowych ich akcji, o tyle 20 lat później - w 1998 roku - odsetek ten wynosił zaledwie 31%¹. Oznacza to, że ponad 2/3 wartości firmy jest zdeterminowana przez składniki niematerialne. Większość badaczy określa owe składniki niematerialne mianem kompetencji, chociaż nie jest to pojęcie zbyt precyzyjne. Pomimo wielu trudności związanych z definiowaniem kompetencji, w literaturze z zakresu zarządzania wiele miejsca poświęca się tzw. wyróżniającym kompetencjom umożliwiającym przedsiębiorcom uzyskanie przewagi konkurencyjnej na rynku. Niewiele jest natomiast opracowań zwracających uwagę na to, jakich kompetencji organizacjom brakuje. Niniejsza praca ma na celu analizę jakie kompetencje są pożądane na lokalnym rynku pracy oraz jakiego rodzaju kompetencji brakuje organizacjom aby osiągać sukcesy.

¹ Becker B.E., Huselid M.A., Ulrich D.: Karta wyników zarządzania zasobami ludzkimi Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2002 s.21-22

Już w Słowniku Języka Polskiego PWN wskazuje się na wieloznaczność tego pojęcia określając kompetencje jako:

„1. Zakres uprawnień urzędu lub urzędnika do zajmowania się określonymi sprawami i podejmowania dotyczących ich decyzji

2. zakres czyjejś wiedzy, umiejętności i doświadczenia (...)”²

W literaturze kompetencje rozpatrywane są w dwóch aspektach:

- wykonywanej pracy, czyli zespołu cech danej osoby, na który składają się charakterystyczne dla niej elementy, takie jak: motywacja, cechy osobowości, umiejętności, samoocena związana z funkcjonowaniem w grupie oraz wiedza, którą ta osoba sobie przyswoiła i którą się posługuje;
- sześciopokreślony, sześciowymiarowy kontekst obejmujący wiedzę, umiejętności, uprawnienia, motywację wewnętrzną (w tym motywację zawodową), zbiór wzorców zachowań oraz cechy charakterologiczne; kompetencje są odzwierciedleniem przygotowania pracownika do wykonywania konkretnego zawodu lub zajmowania konkretnego stanowiska pracy³.

T. Oleksyn kompetencje pracowników przedstawia jako ich uzdolnienia, zainteresowania, predyspozycje, wykształcenie, wiedzę, doświadczenie, praktyczne umiejętności, postawy, zachowania (w tym także stosunek do pracy, morale, możliwości i ambicje zawodowe, elastyczność zatrudnienia), inne cechy psychofizyczne ważne z punktu widzenia treści pracy oraz wyposażenia w uprawnienia do działania w organizacji, podejmowania decyzji i zaciągania zobowiązań w jej imieniu⁴.

Z powodu niejednoznaczności i złożoności definicji kompetencji istnieje kilka klasyfikacji dokonanych przez badaczy zajmujących się tym tematem.

A. Pocztowski dzieli kompetencje na:

- kompetencje podstawowe- mające zasadnicze znaczenie dla prawidłowego wykonywania danej pracy (wiedza, umiejętności)
- kompetencje wyróżniające- odróżniające pracownika efektywnego od pozostałych (postawy, motywacja, wartości)⁵.

G. Filipowicz wyróżnia:

- kompetencje bazowe- dyspozycje stanowiące podstawę dla innych (np. komunikatywność)
 - » kompetencje poznawcze
 - » kompetencje społeczne
 - » kompetencje osobiste
- kompetencje wykonawcze- związane są z wykonywanymi w miejscu pracy konkretnymi działaniami (np. prowadzenie prezentacji):

² <http://sjp.pwn.pl/szukaj/kompetencje>

³ Sidor-Rządkowska M., *Kompetencyjne systemy ocen pracowników, Przygotowanie, wdrażanie i integrowanie z innymi systemami ZZL*, Wolters Kluwer Polska, Wydawnictwo Ekonomiczne, Kraków 2006, str. 20-21

⁴ Oleksyn T., *Zarządzanie Zasobami Ludzkimi w Organizacji*, Oficyna a Wolters Kluwer business, Warszawa 2011, str. 544

⁵ Sidor-Rządkowska M., *Kompetencyjne systemy ocen pracowników, Przygotowanie, wdrażanie i integrowanie z innymi systemami ZZL*, Wolters Kluwer Polska, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2006, str. 22

- » kompetencje biznesowe
- » kompetencje firmowe
- » kompetencje menedżerskie⁶

Według T. Rostkowskiego można wyróżnić:

- kompetencje kluczowe będące wspólnym mianownikiem dla wszystkich pracowników firmy, umożliwiające tworzenie jednolitej kultury organizacyjnej, stanowiące podłoże do porównań wszystkich pracowników przedsiębiorstwa
- kompetencje specyficzne dla funkcji- występujące u osób pracujących w konkretnych obszarach działalności (np. marketing, sprzedaż, zarządzanie jakością). Na bazie tych kompetencji dokonuje się porównań pracowników danej komórki organizacyjnej. Następnie przygotowuje się plany rozwoju zawodowego pracowników
- kompetencje specyficzne dla roli- zwane hierarchicznymi, przyporządkowane są one do ról pełnionych w organizacji (np. stratega, lidera zespołu); umożliwiają porównywanie pracowników pełniących podobne role, ułatwiają planowanie systemu awansów.⁷

Lukę kompetencyjną można określić jako różnicę pomiędzy faktycznym pułapem posiadanych kompetencji (poziom kompetencji pracowniczych) a poziomem kompetencji, przypisanych poszczególnym stanowiskom, niezbędnych do realizowania strategii organizacji. Inaczej rzecz ujmując lukę kompetencyjną można zdefiniować jako niedostosowanie potencjału ludzkiego (w zakresie wiedzy, umiejętności, postaw, systemu wartości itp.) do wymogów wynikających z bieżących potrzeb realizacji strategii organizacji (luka bieżąca), bądź potrzeb, które organizacja chciałaby zaspokoić w przyszłości (luka antycypowana). Całkowita likwidacja luki kompetencyjnej jest praktycznie niemożliwa, można ją tylko minimalizować. Wynika to z nieustannych zmian w otoczeniu oraz aspiracji kierownictwa nieustannie „podwyższających poprzeczkę” dla swojej firmy.⁸

Interesującego podziału dokonuje Bogusław Gulski różniąc:

- » lukę bieżącą, która utrudnia zachowania reaktywne, będące reakcją na już istniejące i znane zjawiska zagrażające organizacji,
- » lukę antycypowaną utrudniającą zachowania mające wywoływać zmiany w otoczeniu organizacji, kreowanie zmian korzystnych dla przedsiębiorstwa⁹.

Istnieje wiele sposobów minimalizowania luki kompetencyjnej, ale większość z nich ma następujące cechy wspólne:

- » organizacja powinna mieć jasną wizję rozwoju wyrażoną w długoterminowych celach, które wskazują kierunek działań oraz wymagane kompetencje, aby te działania zrealizować

⁶ Sidor-Rządkowska M., *Kompetencyjne systemy ocen pracowników, Przygotowanie, wdrażanie i integrowanie z innymi systemami ZZL*, Wolters Kluwer Polska, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2006, str. 24

⁷ Sidor-Rządkowska M., *Kompetencyjne systemy ocen pracowników, Przygotowanie, wdrażanie i integrowanie z innymi systemami ZZL*, Wolters Kluwer Polska, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2006, str. 24

⁸ Sitko-Lutek A., *Polskie firmy wobec globalizacji Luka kompetencyjna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, str. 23-24

⁹ Gulski B.: „Luka kompetencyjna a równowaga organizacyjna” w” Sitko-Lutek A., *Polskie firmy wobec globalizacji Luka kompetencyjna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, str. 85

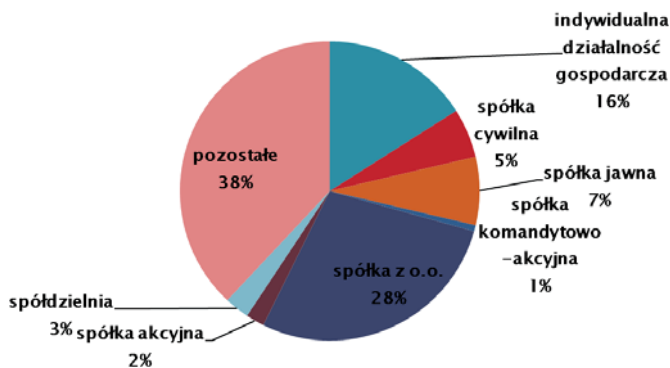
- » organizacja stale „uczy się”, wyciągając wnioski z dotychczasowych doświadczeń, modyfikuje wymagania wobec swoich pracowników, stale pogłębia wiedzę aby zyskiwać przewagę konkurencyjną,
- » organizacja stale monitoruje to co dzieje się poza nią i potrafi uaktualniać swoją strategię dopasowując ją do zmiennego otoczenia. Jej strategia nie jest wynikiem tradycyjnego formalnego procesu planowania, ale elastycznym procesem strategicznym zapewniającym zgodność działania z wymogami otoczenia¹⁰.

Material i metody

Badania wykonano w ramach projektu „Przejdźmy do praktyki! Pilotażowa ścieżka przygotowania studentów Zarządzania do wejścia na rynek pracy” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Badaniem objęto pracodawców – podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON na terenie powiatu Bialskiego i Miasta Biała Podlaska o liczbie pracujących 10 i więcej osób. Ogółem przebadano 150 podmiotów w 2013 roku za pomocą kwestionariusza ankiety.

Wyniki badań

Badane podmioty posiadały zróżnicowaną formę prawną. Wykres 1 przedstawia strukturę badanej grupy pod względem formy organizacyjno-prawnej. Blisko 1/3 z nich stanowiły spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Wykres 1. Forma organizacyjno-prawna badanych podmiotów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań

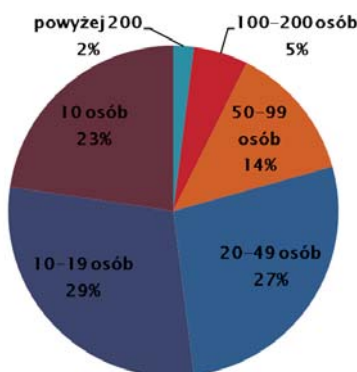
¹⁰ Żuk Andrzej: Luka kompetencyjna w procesie tworzenia i implementacji strategii przedsiębiorstwa w: Sitko-Lutek A. (red.): Polskie firmy wobec globalizacji. Luka kompetencyjna. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007 s. 64-65

Obok organizacji nastawionych na zys znalazły się także podmioty takie jak: szkoły, poradnie pedagogiczne, urzędy gminy czy NZOZ-y.

Do najczęściej wskazywanych branż, w jakich funkcjonują dane podmioty należą:

- Handel detaliczny i hurtowy
- Opieka zdrowotna
- Produkcja przemysłowa
- Transport, logistyka
- Budownictwo
- Oświata

W badaniu wzięły udział organizacje zatrudniające 10 osób i więcej. Strukturę podmiotów pod względem liczby zatrudnionych przedstawia wykres 2.

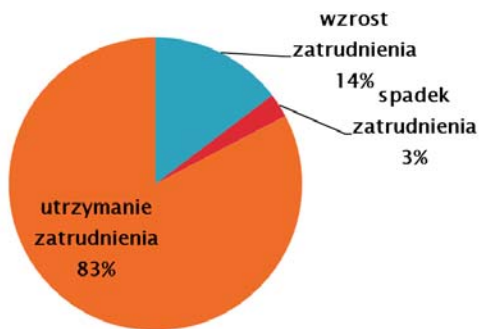

Wykres 2. Liczba zatrudnionych w badanych podmiotach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań

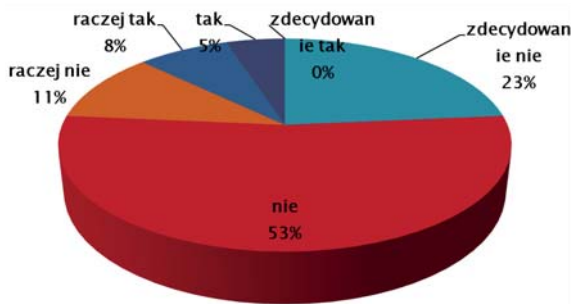
Prawie 80% badanych organizacji to podmioty małe - zatrudniające do 49 osób. Blisko połowa podmiotów to organizacje średniej wielkości. W badanej grupie znalazły się także 3 przedsiębiorstwa posiadające ponad 200 pracowników.

Interesujące wydaje się przedstawienie planów badanych podmiotów dotyczących zmian w zatrudnieniu w ciągu najbliższego roku. Okazuje się, że pomimo kryzysu zaledwie 3% organizacji przewiduje redukcje zatrudnienia, a blisko 15% ma zamiar zatrudnić kolejnych pracowników.

Wykres 3. Plany dotyczące zatrudnienia
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań

Zaskakujące wydają się wyniki badań przedstawione na wykresie 3 dotyczące problemów z pozyskiwaniem pracowników o odpowiednich kwalifikacjach. Są one o wiele bardziej optymistyczne w stosunku do wyników badań ogólnopolskich realizowanych przez ManpowerGroup, według których 32% pracodawców w Polsce ma trudności w obsadzaniu stanowisk pracownikami o odpowiednich kompetencjach. Rozbieżności te wynikają prawdopodobnie z relatywnie mniejszych wymagań lokalnych pracodawców wobec kandydatów do pracy.

Wykres 3. Problemy z pozyskaniem pracowników o odpowiednich kwalifikacjach
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań

Wśród specjalistów, z których pozyskaniem badane podmioty mają największe problemy znaleźli się:

- Wykwalifikowani pracownicy fizyczni (mechanik, murarz, stolarz, elektryk)
- Kierowcy
- Pracownicy działu administracyjnego
- Informatycy
- Przedstawiciele handlowi
- Księgowi
- Logistycy.

Dla porównania w tabeli 1 przedstawiono wyniki badań grupy Manpower przedstawiające zestawienie 10 najbardziej poszukiwanych zawodów w ciągu ostatnich 3 lat

Tabela 1. Najbardziej poszukiwane zawody w Polsce w latach 2011-2013

L.p.	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013
1	Wykwalifikowani pracownicy fizyczni	Inżynierowie	Wykwalifikowani pracownicy fizyczni
2	Inżynierowie	Wykwalifikowani pracownicy fizyczni	Inżynierowie
3	Operatorzy produkcji	Technicy	Technicy
4	Kierowcy	Kierowcy	Przedstawiciele handlowi
5	Menedżerowie projektów	Przedstawiciele handlowi	Kierowcy
6	Technicy	Pracownicy działów IT	Członkowie zarządu/kadra najwyższego szczebla
7	Niewykwalifikowani pracownicy fizyczni	Szefowie kuchni/kucharze	Szefowie kuchni/kucharze
8	Członkowie zarządu/kadra najwyższego szczebla	Menedżerowie projektów	Pracownicy działów IT
9	Szefowie kuchni/kucharze	Operatorzy maszyn	Niewykwalifikowani pracownicy fizyczni
10	Pracownicy działów IT	Pracownicy działów księgowości i finansów	Projektanci

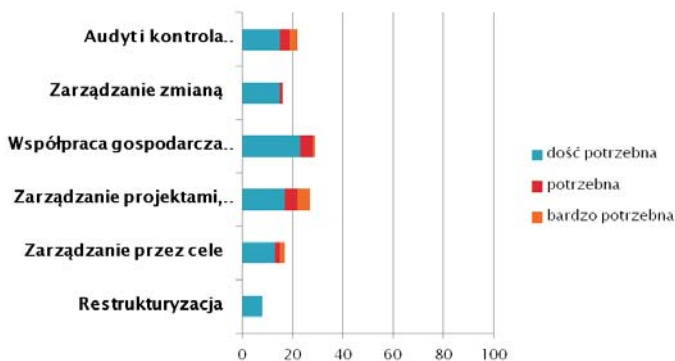
Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportów: „Niedobór talentów. Wyniki badania. 2013” Grupa Manpower, „Niedobór talentów w Polsce i na świecie – 2012” Grupa Manpower, Niedobór talentów w Polsce i na świecie – 2011” Grupa Manpower

Porównanie wyników badań własnych z badaniami Grupy Manpower wskazuje, iż lokalna struktura niedoboru kompetencji jest podobna jak w skali krajowej. Na uwagę zasługuje fakt, że najbardziej poszukiwaną grupą zawodową zarówno lokalnie jak i w skali krajowej są wykwalifikowani pracownicy fizyczni.

W badaniu analizowano, które z kompetencji o charakterze psychologicznym są najbardziej pożądane wśród pracodawców. Do najczęściej wymienianych należały:

- Umiejętność pracy w zespole,
- Komunikatywność,
- Zdolność rozwiązywania problemów,
- Umiejętność dopasowania się do zmian,
- Samodzielność,
- Umiejętność zarządzania własnym czasem.
- Zdolność podejmowania decyzji.

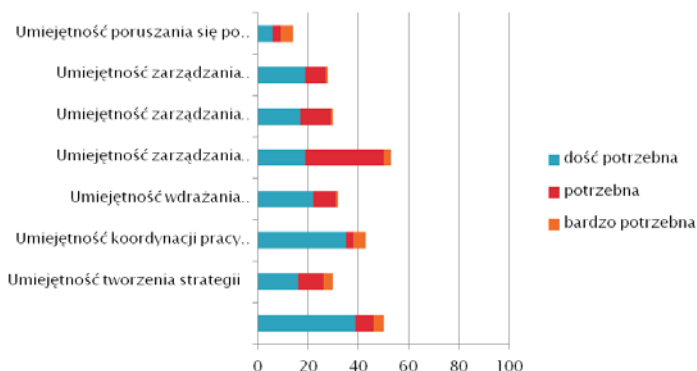
Poza umiejętnościami psychologicznymi analizowano jakiego rodzaju wiedza jest potrzebna w badanych podmiotach. Wykres 4 przedstawia szczegółowe wyniki badań.

Wykres 4. Pożądana wiedza wśród badanych podmiotów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań

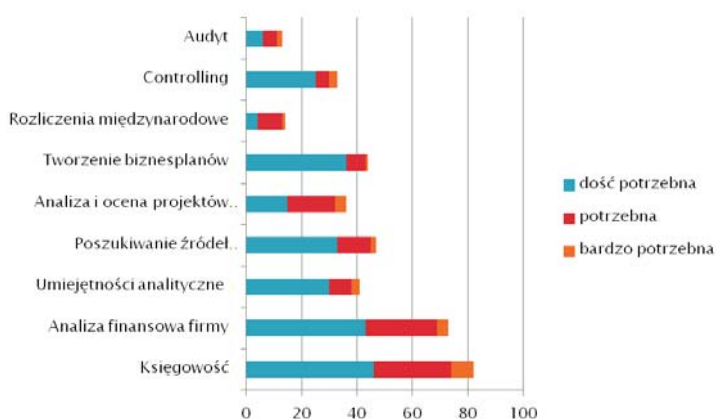
Wyniki wskazują, że pracodawcy zdecydowanie bardziej cenią sobie umiejętności od wiedzy w danej dziedzinie. Relatywnie najbardziej potrzebują wiedzy z zakresu współpracy gospodarczej oraz zarządzania projektami, na co wskazał co czwarty badany podmiot. Odsetki dotyczące pożądanych ogólnych umiejętności biznesowych są już wyższe. Do najbardziej potrzebnych można zaliczyć: umiejętność zarządzania logistycznego oraz umiejętność planowania czy koordynacji działań. Zaledwie co trzeci badany potrzebuje umiejętności z zakresu tworzenia strategii oraz zarządzania procesami (Wykres 5). Prawdopodobnie wynika to z dosyć niskiej świadomości w zakresie zarządzania. Lokalni pracodawcy potrzebują prostych kompetencji dotyczących planowania (ale nie strategicznego) oraz organizowania działań.

Wykres 5. Pożądane umiejętności wśród badanych podmiotów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań

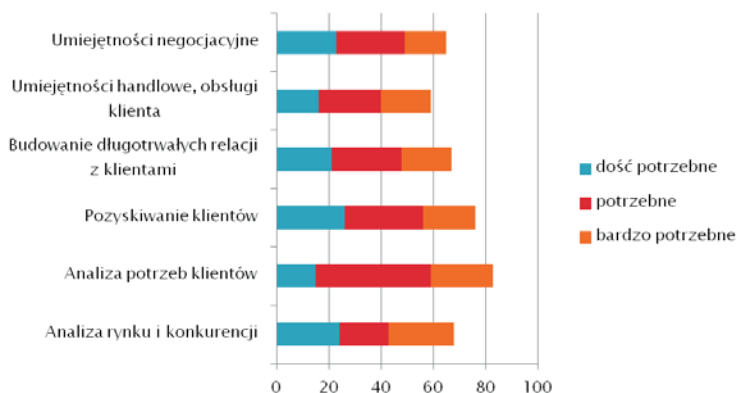
W badaniu analizowano z jakich obszarów potrzebne są kompetencje (Wykres 6). Wśród najbardziej pożądanых kompetencji z zakresu finansów i rachunkowości znalazły się: umiejętności księgowania oraz dokonywania analizy finansowej firmy. Relatywnie niewiele podmiotów potrzebuje kompetencji audytowych czy z zakresu controllingu.

Wykres 6. Pożądanе kompetencje z zakresu finansów i rachunkowości

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań

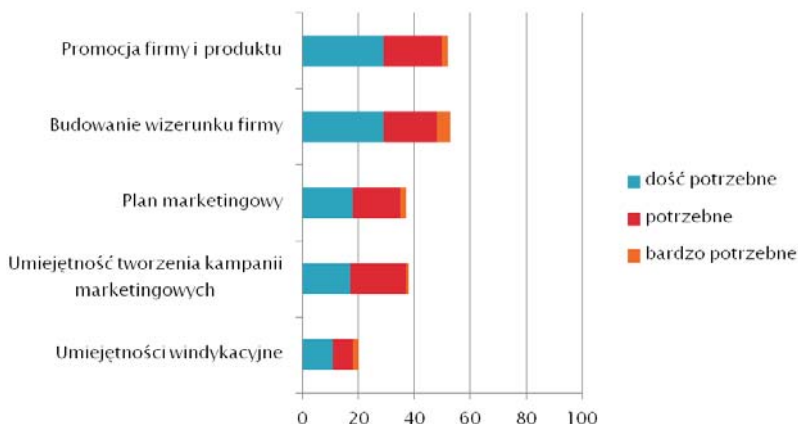
Pracodawcy zdecydowanie bardziej potrzebują kompetencji z zakresu marketingu i sprzedaży. Ponad 80% badanych podmiotów za szczególnie cenną uważa umiejętność analizy potrzeb klientów. Niewiele mniejszy odsetek badanych wskazał na konieczność rozwijania umiejętności pozyskiwania klientów czy dokonywania analizy rynku i konkurencji (Wykres 7).

Wykres 7. Pożądanе kompetencje z zakresu marketingu i sprzedaży

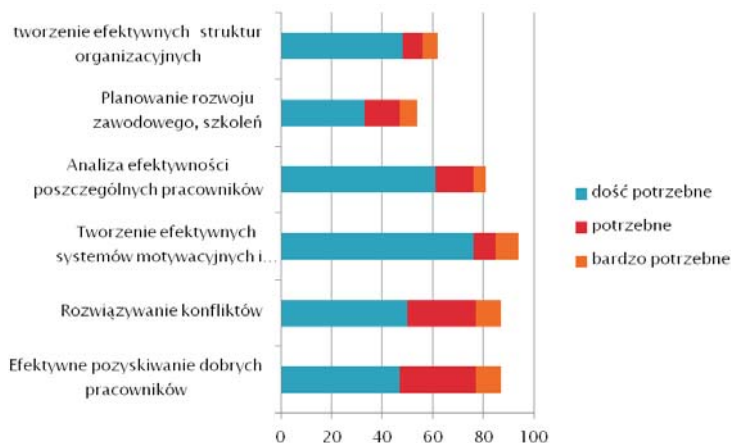
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań

Bardziej „wyrafinowane” kompetencje dotyczące marketingu i sprzedaży są zdecydowanie mniej pożądane. Tylko co trzeci badany podmiot zgłasza potrzebę posiadania umiejętności tworzenia planu marketingowego czy budowania kampanii marketingowych. Mniej niż połowa zwraca uwagę na konieczność promowania firmy i oferowanych produktów oraz budowania wizerunku firmy.

Wykres 8. Pożądane kompetencje z zakresu marketingu i sprzedaży – c.d.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań

Na uwagę zasługuje stosunek pracodawców do kompetencji z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi, co szczegółowo przedstawia wykres 9.

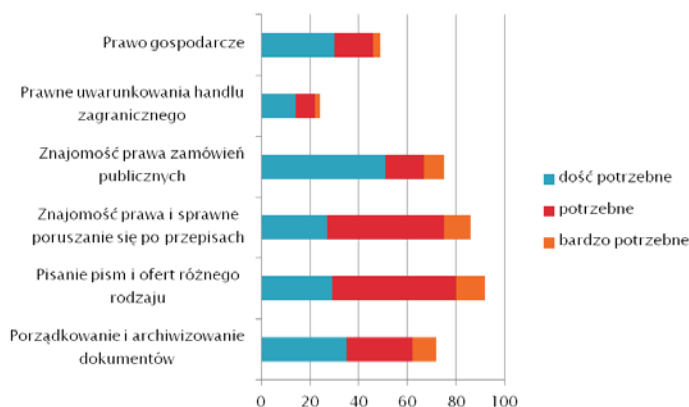

Wykres 9. Pożądane kompetencje z zakresu zarządzania ludźmi
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań

Ponad 90% pracodawców zgłasza potrzebę posiadania umiejętności tworzenia efektywnych systemów motywacyjnych. Ponad 80% chce efektywnie rozwiązywać konflikty oraz potrzebuje umiejętności z zakresu doboru pracow-

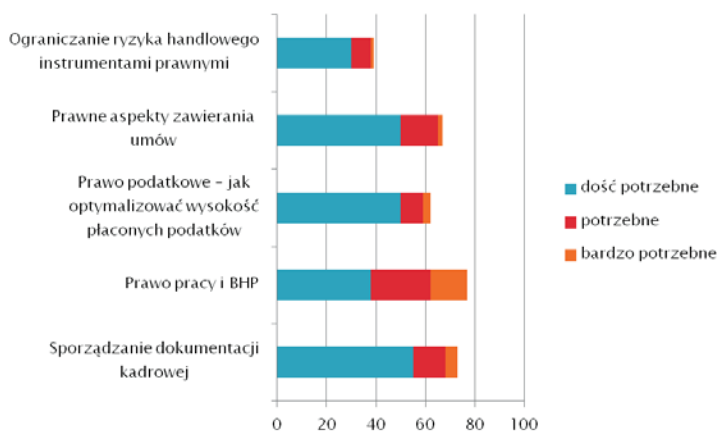
ników do pracy. Umiejętności z zakresu zarządzania ludźmi są najbardziej pożądane przez badane podmioty spośród wszystkich kategorii kompetencji. Jednocześnie badane podmioty nie zgłaszają potrzeby zatrudniania specjalistów personalnych, co może świadczyć o tym, że pracodawcy sami chcą posiadać takie kompetencje i nie chcą delegować zadań z tego obszaru na inne osoby.

Kompetencje z zakresu prawa i administracji przedstawia wykres 10 i 11.

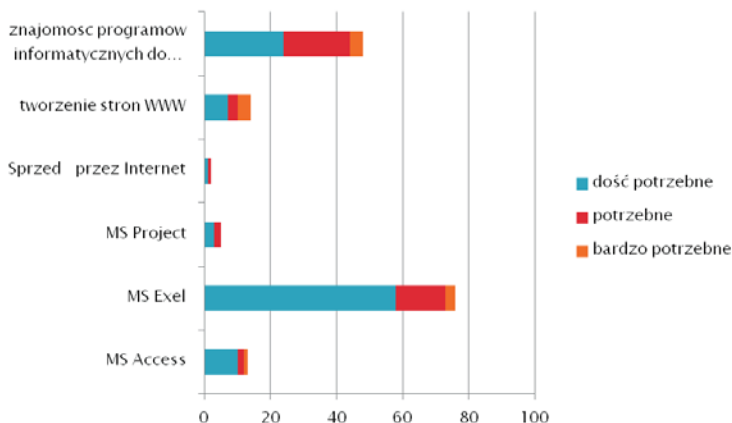
Wykres 10. Pożądanые kompetencje z zakresu prawa i administracji
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań

Do najbardziej pożądanych umiejętności z zakresu prawa i administracji należą: pisanie pism oraz ofert czy sprawne poruszanie się po przepisach. Pracodawcy nie są zainteresowani kompetencjami z zakresu handlu zagranicznego czy ograniczania ryzyka handlowego przez instrumenty prawne. Ponownie świadczyć to może o niskiej świadomości biznesowej badanych podmiotów i - co jest tego konsekwencją - zgłaszania zapotrzebowania na stosunkowo proste kompetencje z różnych obszarów zarządzania.

Wykres 11. Pożądanые kompetencje z zakresu prawa i administracji – c.d.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań

Badane podmioty są umiarkowanie zainteresowane optymalizacją wysokości płaconych podatków, natomiast bardziej pożądaną kompetencją jest znajomość prawa pracy oraz przepisów BHP.

Wykres 12. Pożądanые kompetencje z zakresu informatyki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań

Do najbardziej pożądanых kompetencji z zakresu informatyki należy umiejętność posługiwania się MS Excel oraz, w mniejszym stopniu, znajomość programów informatycznych do zarządzania firmą. Pracodawcy nie potrzebują umiejętności sprzedaży przez Internet czy tworzenia stron internetowych, co wskazuje, że są przywiązani do raczej tradycyjnych kanałów dystrybucji.

Wnioski

Podmioty funkcjonujące na lokalnym rynku pracy mają umiarkowany problem z pozyskaniem odpowiedniej kadry. Większość badanych podmiotów planuje w najbliższym czasie utrzymać zatrudnienie.

Badane podmioty mają problemy z pozyskaniem odpowiednich pracowników przede wszystkim w trzech „kategoriach”:

- Wykwalifikowanych pracowników fizycznych
- Specjalistów- ekspertów w wąskiej dziedzinie
- Pracowników związanych ze sprzedażą i obsługą klienta

Do najbardziej pożądanых kompetencji pracowniczych wśród badanych podmiotów należą: umiejętności „miękkie” związane z pracą własną jak i pracą w zespole. Pożądanые są kompetencje związane zarządzaniem ludźmi, chociaż badane podmioty nie mają potrzeby zatrudniania specjalistów w tej dziedzinie, co oznacza, że właściciele firm i/lub menedżerowie odczuwają potrzebę samodzielnego doskonalenia się w tym obszarze.

Duże zapotrzebowanie na specjalistów związanych ze sprzedażą i obsługą klienta jest związane raczej z tradycyjnymi formami obsługi w formie sprzedaży stacjonarnej lub jako przedstawiciel handlowy. Badane podmioty nie wykazują większego zainteresowania w wykorzystaniu kanału dystrybucji jakim jest internet.

Badane podmioty nie potrzebują specjalistycznych kompetencji z zakresu zarządzania takich jak: restrukturyzacja, zarządzanie zmianą, zarządzanie przez cele czy umiejętność tworzenia strategii. Potrzebują stosunkowo prostych umiejętności z zarządzania dotyczących koordynacji czy planowania.

Literatura:

1. Becker B.E., Huselid M.A., Ulrich D.: *Karta wyników zarządzania zasobami ludzkimi Oficyna Ekonomiczna*, Kraków 2002, s. 21-22,
2. Gulski B., *"Luka kompetencyjna a równowaga organizacyjna"* w" Sitko- Lutek A., *Polskie firmy wobec globalizacji Luka kompetencyjna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007,
3. Oleksyn T., *Zarządzanie Zasobami Ludzkimi w Organizacji*, Oficyna Wolters Kluwer business, Warszawa 2011,
4. „Niedobór talentów. Wyniki badania. 2013” Grupa Manpower,
5. „Niedobór talentów w Polsce i na świecie – 2012” Grupa Manpower,
6. „Niedobór talentów w Polsce i na świecie – 2011” Grupa Manpower,
7. Sitko-Lutek A., *Polskie firmy wobec globalizacji Luka kompetencyjna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007
8. Sidor-Rządkowska M., *Kompetencyjne systemy ocen pracowników, Przygotowanie, wdrażanie i integrowanie z innymi systemami ZZL*, Polska, Wydawnictwo Ekonomiczne, Kraków 2006
9. Żuk A.: *Luka kompetencyjna w procesie tworzenia i implementacji strategii przedsiębiorstwa* w: Sitko-Lutek A. (red.): *Polskie firmy wobec globalizacji. Luka kompetencyjna*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, s. 64-65
10. <http://sjp.pwn.pl/szukaj/kompetencje>

Mariusz Pyra

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Społeczna odpowiedzialność PWSZ na przykładzie Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Streszczenie

Społeczna odpowiedzialność biznesu to temat wielu opracowań naukowych i raportów. Biznes jest bowiem jednym z trzech filarów tworzących gospodarkę opartą na wiedzy. Dwa pozostałe to instytucje rządowo-samorządowe oraz środowisko szkolnictwa wyższego. Przedmiotem zainteresowania autora jest ostatni filar, a konkretniej państwowe wyższe szkolnictwo zawodowe.

We współczesnym społeczeństwie szkoła wyższa jest jedną z podstawowych, konstytutywnych instytucji społecznych, wręcz decydującą o społecznym rozwoju. Szkołę można ujmować z różnych punktów widzenia. W pracy podjęto próbę poszukiwań odpowiedzi na pytanie o zasadnicze funkcje społeczne pełnione przez szkołę, a także o realizację idei społecznej odpowiedzialności przez Państwową Szkołę Wyższą im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. Można stwierdzić, że nowoczesna uczelnia zawodowa to taka, która poszukuje systemu wartości zbudowanego wokół społecznej odpowiedzialności. Taka uczelnia, aby stała się organizacją służącą otoczeniu musi pozytywnie, ale nie bezkrytycznie, odpowiadać na oczekiwania interesariuszy. Natomiast stopień realizacji tych oczekiwań jest miarą jej społecznej odpowiedzialności.

Słowa kluczowe: PWSZ, społeczna odpowiedzialność, interesariusz, uczelnia

Wstęp

Idea społecznej odpowiedzialności ma korzenie w czasach starożytnych, ale też w późniejszych wielu momentach historycznych. Związana jest głównie z rozwojem społeczeństw oraz z postępem cywilizacyjnym. Coraz powszechniejsza staje się wizja kompleksowej odpowiedzialności organizacji za podejmowane działania. Ocenia się nie tylko wyniki ekonomiczne, ale też i efekty społeczne funkcjonowania organizacji.

We współczesnym społeczeństwie szkoła wyższa jest jedną z podstawowych, konstytutywnych instytucji społecznych, wręcz decydującą o społecznym rozwoju. Kształtuje bowiem ona przyszłe elity, uczestniczy w procesie budowania społeczeństwa opartego na wiedzy, bada otaczającą rzeczywistość. A więc naturalnym jest, że realizacja tak istotnych zadań wymaga od szkoły wyższej społecznie odpowiedzialnego działania (Geryk 2012, s. 9).

Społeczna odpowiedzialność biznesu to temat wielu opracowań naukowych i raportów. Biznes jest bowiem jednym z trzech filarów tworzących gospodarkę opartą na wiedzy. Dwa pozostałe to instytucje rządowo-samorządowe oraz środowisko szkolnictwa wyższego. Przedmiotem zainteresowania autora jest ostatni filar, a konkretniej państwowe wyższe szkolnictwo zawodowe.

Można stwierdzić, że nowoczesna uczelnia zawodowa to taka, która poszukuje systemu wartości zbudowanego wokół społecznej odpowiedzialności. Taka uczelnia, aby stała się organizacją służącą otoczeniu musi pozytywnie, ale nie bezkrytycznie, odpowiadać na oczekiwania interesariuszy. Natomiast stopień realizacji tych oczekiwań jest miarą jej społecznej odpowiedzialności.

Gwałtowny wzrost liczby uczelni oraz liczby studentów w Polsce spowodował, że państwowe wyższe szkoły zawodowe, aby pozyskać kandydatów na studia, są zmuszone kłaść większy nacisk na relacje z otoczeniem.

Państwowe wyższe szkoły zawodowe ponoszą coraz wyraźniej, w szeroko rozumianym otoczeniu, odpowiedzialność społeczną. A zatem warto postawić sobie następujące pytania:

- jak zdefiniować pojęcie społecznej odpowiedzialności w odniesieniu do uczelni zawodowej?
- na czym polegają działania z zakresu społecznej odpowiedzialności uczelni zawodowej?
- kim są interesariusze państwowej wyższej szkoły zawodowej?

Główny materiał badawczy stanowi krytyczna analiza literatury przedmiotu, aktów prawnych związanych ze szkolnictwem wyższym, dokumentów wewnętrznych Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, materiałów źródłowych Zespołu Statystyki i Analiz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie oraz raportu dr. Marcina Geryka pt. „Społeczna odpowiedzialność uczelni w percepcji jej interesariuszy”.

W pracy autor przedstawia charakterystykę głównych obszarów działania państwowej wyższej szkoły zawodowej pod kątem jej społecznej odpowiedzialności, a także przedstawia realizację tej idei przez Państwową Szkołę Wyższą im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej.

Problematyka społecznej odpowiedzialności uczelni, a zwłaszcza uczelni zawodowej nie jest obszarem gruntownie rozpoznany, dlatego tym bardziej ważna i celowa wydaje się być próba podjęcia tego tematu.

Istota społecznej odpowiedzialności

Funkcjonowanie wszelkich podmiotów życia społeczno – gospodarczego wywiera istotny wpływ na otaczającą rzeczywistość. Każda działalność wchodzi w interakcję z otoczeniem, a jakość tych relacji ma niezwykle istotny wpływ na jakość życia społecznego.

Oczywistym jest, że organizacje i ich zarządcy ponoszą odpowiedzialność za swoje działania, ale nie można jej ograniczyć jedynie do odpowiedzialności przed właścicielami. Bowiem muszą brać też na siebie społeczną odpowiedzialność.

Jak twierdzi P.F. Drucker „organizacja ponosi pełną odpowiedzialność za swój wpływ na społeczność i społeczeństwo”. Każde przedsiębiorstwo jest związane z jakimś otoczeniem lokalnym. Obustronne relacje oparte na wzajemnych świadczeniach stanowią podstawę zależności funkcjonowania organizacji w społeczności. Przedsiębiorstwo jest systemem dynamicznym i zorientowanym na realizację założonych celów. Dążenie do osiągnięcia tych celów uznaje się za ważny cel społeczny, a działalność przedsiębiorstwa wyznacza jego sens społeczny (Geryk 2012, s. 20).

Genezę społecznej odpowiedzialności stanowi brak zainteresowania ludzi dbaniem o innych. Obecnie rolę tę coraz częściej przejmują organizacje. Dojrzałe organizacje dostrzegają potrzebę społecznego uwrażliwienia, a oczekiwania interesariuszy stają się co najmniej tak istotne, jak założycieli i udziałowców.

Posiadanie dóbr materialnych nie jest złem, ale ważny jest sposób korzystania z nich. Arystoteles sprowadza to do trafnego stwierdzenia, że „rzeczy, których można używać, używać można źle lub dobrze”. Słowa te, choć genezę mają w starożytności, dobrze oddają istotę odpowiedzialności. Świadomość osiągnęła obecnie taki poziom, że nie istnieje już problem, czy wdrażać ideę społecznej odpowiedzialności, ale raczej jak tego dokonać.

Idea społecznej odpowiedzialności odgrywa ważną rolę w życiu społeczeństwa. Wpływ, jaki organizacja wywiera na otoczenie, przejawia się w dostarczaniu usługi czy produktu, dzięki czemu zaspokajany jest określony popyt. W ten sposób organizacja może wpływać na lepsze zaspokojenie potrzeb i poprawę jakości życia ludzi. A więc wpływem są wszystkie zmiany społeczne wywołane przez działalność danej organizacji.

Sens istnienia organizacji polega na tym, że są one potrzebne społeczeństwu. Wypełnianie tej funkcji wymaga stworzenia określonego środowiska społecznego, czyli szczebla kierowniczego, pracowników i idei – strategicznych celów organizacji.

Społeczną odpowiedzialność można pojmować w rozróżnieniu na odpowiedzialność pozytywną, oznaczającą zobowiązanie do podejmowania pewnych działań oraz odpowiedzialność negatywną, oznaczającą unikanie określonych działań. Odpowiedzialność organizacji wg W. Gasparskiego, powinna być charakteryzowana jako całość powstała poprzez kompozycję następujących elementów:

- przedsiębiorstwo powinno dążyć do osiągnięcia strategicznych celów (przyrost wartości organizacji, dostarczanie produktów i usług wysokiej jakości);
- podejmowane działania muszą mieć długofalowy charakter i prowadzić do harmonijnego wzrostu;
- wysiłki powinny być prowadzone na podstawie odpowiednio ukształtowanych relacji z głównymi interesariuszami (udziałowcy, pracownicy, kierownicy, klienci, dostawcy, społeczność lokalna, środowisko naturalne), a całokształt celów organizacji powinien być osiąganym w warunkach pełnej zgodności z przepisami prawa oraz społecznie przyjętymi normami etycznymi (Geryk 2012, s. 71).

Światowa Rada Biznesu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju określa społeczną odpowiedzialność jako zobowiązanie środowisk biznesu do aktywnego uczestnictwa w zrównoważonym rozwoju gospodarczym, we współpracy z pracownikami, ich rodzinami, lokalną społecznością i szeroko rozumianym społeczeństwem, w celu poprawy ich jakości życia. Zdaniem P. Kotlera i N. Lee, społeczną odpowiedzialność przedsiębiorstwa najpełniej można zdefiniować jako zobowiązanie do poprawy dobra społecznego dzięki sposobowi prowadzenia działalności i zaangażowaniu zasobów przedsiębiorstwa. Autorzy kładą tutaj nacisk na dobrowolność działalności społecznej zamiast działalności wymaganej lub wymuszanej przez prawo czy zwyczaje, dobro społeczne zaś dotyczy zarówno warunków życia ludzi, jak i ochrony środowiska (Geryk 2012, s. 75).

Reasumując można stwierdzić, iż społeczna odpowiedzialność to filozofia prowadzenia działalności gospodarczej, jednak nie oznacza to, że zagadnienia społecznej odpowiedzialności nie można odnieść do przedstawicieli sektora niedochodowego, jakim są państwowe wyższe szkoły zawodowe.

Państwowa wyższa szkoła zawodowa jako organizacja

Szkoły kształcące na poziomie wyższym od wieków odgrywały ważną rolę w społeczeństwie. Rola ta i podejście do uczelni jednak się zmieniały. Postrzeganie pozycji edukacji ma istotny wpływ na funkcjonowanie szkół wyższych i budowanie przez nie relacji z otoczeniem.

W ogólnym ujęciu edukację można rozumieć jako ogół działań zmierzających do przystosowania człowieka do życia w społeczeństwie, wychowanie pod względem intelektualnym, moralnym i psychologicznym. Również w edukacji na poziomie wyższym często zwraca się uwagę na ogromną rolę zarówno nabywania wiedzy i umiejętności, jak i wychowania młodych ludzi. Bowiem posiadając dyplom szkoły wyższej, powinni się oni cechować odpowiednim wykształceniem humanistycznym, kulturą osobistą i moralnością (Drapińska 2013).

Państwowa wyższa szkoła zawodowa jest uczelnią prowadzącą studia pierwszego lub drugiego stopnia albo jednolite studia magisterskie, nieposiadającą uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora.

Podstawowymi zadaniami państwowej wyższej szkoły zawodowej są:

- Kształcenie studentów w celu zdobywania i uzupełniania wiedzy oraz umiejętności niezbędnych w pracy zawodowej;
- Wychowywanie studentów w poczuciu odpowiedzialności za państwo polskie, za umacnianie zasad demokracji i poszanowanie praw człowieka;
- Prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych oraz świadczenie usług badawczych;
- Kształcenie i promowanie kadr naukowych;
- Upowszechnianie i pomnażanie osiągnięć nauki, kultury narodowej i techniki, w tym poprzez gromadzenie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych i informacyjnych;

- Prowadzenie studiów podyplomowych, kursów i szkoleń w celu kształcenia nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy w systemie uczenia się przez całe życie;
- Stwarzanie warunków do rozwoju kultury fizycznej studentów;
- Działanie na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych;
- Stwarzanie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia i w badaniach naukowych (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

W świecie akademickim ścierają się poglądy o rolę, miejsce i kształt uczelni, w tym również państwowej wyższej szkoły zawodowej. Poszukuje się odpowiedzi na pytania, czy uczelnia powinna pozostać świątynią wiedzy, pełnić tak jak dawniej rolę kulturową, być centrum takich wartości, jak altruizm, krytycyzm, idealizm poznawczy, czy raczej pełnić funkcję użyteczności ekonomicznej, wiedzy stosowanej, użytkowej, przekształcić się w efektywną i sprawnie zarządzaną organizację (Drapieńska 2013).

Wydaje się, że najlepszym rozwiązaniem jest poszukiwanie „złotego środka”, jednakże państwowe wyższe szkoły zawodowe winny stawiać się sprawnie funkcjonującymi organizacjami. Do tego konieczne są zmiany w zarządzaniu chociażby ze względu na szybko zmieniające się otoczenie, w którym funkcjonują. Państwowym wyższym szkołom zawodowym potrzebne są takie elementy, jak:

- dobrze sprecyzowane cele działania (wspólne dla wszystkich pracowników);
- zaangażowanie w osiągnięcie celów wszystkich pracowników;
- długofalowe planowanie osiągnięcia celów;
- finansowa elastyczność;
- niezależność i samodzielność operacyjna pracowników;
- decentralizacja procesu decyzyjnego;
- wymierna współzależność między przychodami a społecznymi efektami działalności organizacji;
- wewnętrznie spójne zasady funkcjonowania (Drapieńska 2013).

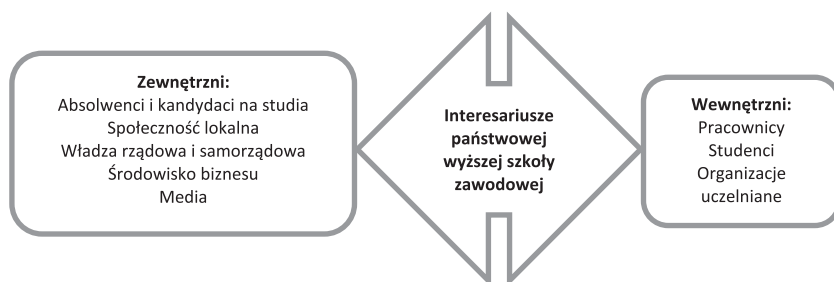
Wszystkie te elementy pozwalają na efektywne funkcjonowanie bez utraty misji i idei służby społeczeństwu. Można zatem stwierdzić, że nie jest łatwo wskazać jednego dobrego rozwiązania dla wszystkich państwowych wyższych szkół zawodowych. Każdy taki podmiot powinien szukać swojej drogi. Ale niezmienny pozostaje fakt, że sektor państwowego wyższego szkolnictwa zawodowego potrzebuje silnego przywództwa, odpowiedniej kultury organizacyjnej i budowania partnerskich relacji w otoczeniu, opartych na zaufaniu i zrozumieniu. A więc tak naprawdę zrozumienia znaczenia społecznej odpowiedzialności szkoły wyższej, które zależy w głównej mierze od dobrej woli ich kierownictwa oraz przekonania pracowników o wadze problemu. Punktem wyjścia powinna być diagnoza stanu obecnego uczelni, sformułowanie stanu pożądanego oraz wytyczenie jak najkrótszej drogi dojścia do tego stanu. Wydaje się zasadne określenie „mapy drogowej” ewolucji uczelni zawodowej w kierunku organizacji służących otoczeniu.

Pojęcie i zakres społecznej odpowiedzialności uczelni zawodowej

Trzeci sektor to ogólny termin, którego używa się wobec ogółu organizacji pozarządowych działających społecznie i nie dla zysku. Organizacje te najczęściej koncentrują swoją aktywność w dziedzinie ochrony zdrowia, pomocy społecznej czy edukacji.

Dotychczas zagadnienie społecznej odpowiedzialności odnoszono głównie do przedsiębiorstw lub innych podmiotów gospodarczych mających jasno określony cel (kumulacja zysku). Ale można też, a nawet powinno się mówić o społecznej odpowiedzialności uczelni, w tym też szkoły zawodowej. Jednakże w przypadku tych jednostek organizacyjnych funkcjonujących w różnych warunkach ekonomicznych i mających także charakter misyjny, brak jest jednoznacznych standardów w tym zakresie.

Do problematyki społecznej odpowiedzialności uczelni nawiązuje wielu autorów. Burton Clark, pisząc o uniwersytetach przedsiębiorczych, wskazuje na znaczenie budowania organizacji pomostowych, łączących uczelnie z ich interesariuszami. Judith Sutz dostrzega z kolei konieczność rozszerzenia tradycyjnych ról uczelni, jakimi są kształcenie i prowadzenie badań naukowych, o tzw. trzecią misję, określaną jako kreowanie wzajemnych relacji uczelni z otoczeniem. Henry Etzkovitz i Loet Leydesdorff akcentują konieczność budowania trwałych więzi uniwersytetów z otoczeniem biznesowym i rządowo-samorządowym, nazywając je „potrójną helisą”, co obrazuje siłę tych powiązań. Bogdan Wawrzyniak podkreśla, że tradycyjnie rozumiana instytucja publiczna musi przede wszystkim spełniać oczekiwania zróżnicowanego zbioru udziałowców i na tym polega jej społeczna odpowiedzialność. Społeczną odpowiedzialność uczelni można rozważać zarówno w odniesieniu do jej klientów wewnętrznych, jak i klientów zewnętrznych (Leja 2009, s. 4).

Rys. 1. Interesariusze uczelni zawodowej
Źródło: Opracowanie własne.

Genezą badań przeprowadzonych przez dr. Marcina Geryka była teza o istnieniu oczekiwań aktywnej roli społecznej uczelni. Badaniu poddano istotę społecznej odpowiedzialności oraz istotność relacji z interesariuszami. Okazało się, że uczelnie budują model społecznego oddziaływania poprzez zestaw odpowiednich działań (Geryk 2012).

Tabela 1. Elementy zarządzania relacjami uczelnia zawodowa – interesariusz

L.p.	Element
1.	Satysfakcja
2.	Wartość
3.	Jakość
4.	Komunikacja
5.	Zaufanie
6.	Zaangażowanie
7.	Reputacja

Źródło: A. Drapińska, *Zarządzanie relacjami na rynku usług edukacyjnych szkół wyższych*, PWN, Warszawa 2013.

Wielokierunkowe oddziaływanie państwowej wyższej szkoły zawodowej powinno znajdować wyraz w działaniach pożądanym społecznie, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Działania prospołeczne wyższej szkoły zawodowej

L.p.	Działanie
1.	Działania związane ze statutową działalnością uczelni zawodowej: - edukacja społeczeństwa - opinotwórczość - kształtowanie programu zajęć na potrzeby społeczeństwa - prowadzenie badań naukowych - wywieranie wpływu na rynek pracy
2.	Działania dodatkowe: - działania na rzecz dzieci - działania na rzecz niepełnosprawnych - działania na rzecz ochrony zdrowia, środowiska naturalnego, wspierania sportu, kultury i sztuki oraz akcji charytatywnych - działania na rzecz własnych pracowników i studentów - rozwój społeczeństwa informacyjnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu z badań M. Geryka „*Społeczna odpowiedzialność uczelni w percepcji jej interesariuszy*”.

Uczelnie zawodowe powinny obserwować zmiany zachodzące na rynku i kształcić kadry oraz ewentualnie prowadzić badania w kierunkach oczekiwanych i pożądanym z punktu widzenia rozwoju gospodarki regionu i kraju. Ważne jest także, aby uczelnie dostosowały profil kształcenia do najnowszych trendów i wymagań gospodarki światowej. Zakres takiego działania objaśnia termin glocal (z ang. global + local), czyli myśl globalnie, działaj lokalnie. Nieuniknionym wydaje się być fakt, że w końcu i tak wszyscy będziemy musieli przyjąć zrównoważoną wizję dnia dzisiejszego i jutra, ale im szybciej zrozumie to sektor państwowego wyższego szkolnictwa zawodowego w Polsce, tym lepiej.

Tak więc społeczna odpowiedzialność uczelni zawodowej to nie tylko zarządzanie nią na podstawie kodeksu dobrych praktyk, ale także kształtowanie społecznie pożądaných postaw wśród interesariuszy, a przede wszystkim studentów. Obejmuje ona ekonomiczne, prawne, etyczne oraz filantropijne oczekiwania pokładane w organizacji.

Idea społecznej odpowiedzialności w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Spośród 36 państwowych wyższych szkół zawodowych w Polsce jako studium przypadku została wybrana Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. Uczelnia ta powstała 1 sierpnia 2000 roku. Obecnie w PSW prowadzonych jest 17 kierunków studiów, w tym 5 inżynierskich i 3 na poziomie magisterskim, a także 20 kierunków studiów podyplomowych. Szczegółowy wykaz oferty edukacyjnej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Oferta edukacyjna PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Studia I stopnia
Inżynierskie: budownictwo, gospodarka przestrzenna, informatyka, mechanika i budowa maszyn, rolnictwo.
Licencjackie: bezpieczeństwo narodowe, ekonomia, finanse i rachunkowość, fizjoterapia, filologia (język angielski, język rosyjski), pedagogika, pielęgniarstwo, ratownictwo medyczne, socjologia, turystyka i rekreacja, zarządzanie, zdrowie publiczne.
Studia II stopnia
Magisterskie (uzupełniające): ekonomia, turystyka i rekreacja, zdrowie publiczne.
Studia podyplomowe
Kierunki pedagogiczne: podyplomowe studia kwalifikacyjne edukacja dla bezpieczeństwa, edukacja wczesnoszkolna z informatyką, wychowanie przedszkolne z podstawami logopedii, podyplomowe studia pedagogiki integracyjnej, podyplomowe studia kwalifikacyjne w zakresie pedagogiki resocjalizacyjnej, podyplomowe studia kwalifikacji pedagogicznych, doradztwo zawodowe i personalne, terapia pedagogiczna z podstawami logopedii, asystent rodziny.
Kierunki związane z zarządzaniem i ekonomią: zarządzanie zasobami ludzkimi, ochrona informacji niejawnych i danych osobowych, zarządzanie oświatą.
Kierunki filologiczne: język angielski w biznesie, obsługa transgranicznej i lotniczej, język rosyjski w biznesie, obsługa transgranicznej i lotniczej, kształcenie nauczycieli języka angielskiego, kształcenie nauczycieli języka rosyjskiego, kształcenie tłumaczy języka angielskiego.
Kierunki informatyczne: grafika komputerowa i multimedia, technologia informacyjna i informatyka w szkole.
Kierunki związane z rolnictwem: rolnictwo ekologiczne i projektowanie terenów zielonych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie strony internetowej www.pswbp.pl

Analizując wskaźniki bezrobocia wśród absolwentów szkół wyższych należy pamiętać, iż nie do końca oddają one rzeczywisty wynik konfrontacji siły dyplomu z możliwościami zaistnienia na rynku pracy. Wynika to z faktu, że powiatowe urzędy pracy nie dysponują danymi na temat absolwentów, którzy mogą pozostawać w rejestrach urzędów pracy na terenie innych województw, analogicznie jak absolwenci uczelni nie lubelskich zasilają szeregi bezrobotnych powiatowych urzędów pracy naszego województwa. Jednakże z danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie wynika, iż najwyższy odsetek bezrobotnych absolwentów odnotowano na następujących kierunkach: technologia żywności i żywienia człowieka, mechanika i budowa maszyn, zarządzanie, pedagogika, administracja, politologia i nauki społeczne oraz wychowanie fizyczne. Na te kierunki na rynku pracy jest niewielkie zapotrzebowanie. Natomiast najmniejszy wskaźnik bezrobocia charakteryzuje absolwentów następujących kierunków: kierunek lekarski, farmacja, finanse i rachunkowość, informatyka, grafika komputerowa (WUP Lublin 2012).

W PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej studiuje około 3300 studentów, w tym ponad 2700 na studiach stacjonarnych i ponad 500 na studiach niestacjonarnych. Ponad 60 osób są to studenci niepełnosprawni, a ponad 1300 studentów otrzymuje stypendia pieniężne. Na uczelni zatrudnionych jest około 330 pracowników, w tym ponad 230 nauczycieli akademickich. Najliczniejszą grupę stanowią profesorzy i docenci – około 66 osób, następnie starsi wykładowcy – około 65 osób oraz instruktorzy – około 50 osób.

O skali i zakresie działalności uczelni może świadczyć również fakt, że na jej terenie znajduje się 8 auli, kilkadziesiąt sal wykładowych i ćwiczeniowych, publiczne telecentrum, klub studencki i stołówka studencka, dom studenta, centrum badań nad innowacjami czy też basen. Uczelnia dysponuje rocznym budżetem w wysokości około 30 mln PLN, z czego około 65% stanowi podstawowa dotacja dydaktyczna. Inwestycyjne projekty infrastrukturalne w naukę i szkolnictwo wyższe w białskiej uczelni zawodowej przekroczyły kwotę 90 mln PLN m.in. na takie projekty, jak: Centrum Badań nad Innowacjami w zakresie zdrowia, technologii informatycznych oraz źródeł energii odnawialnej, budowa domu studenta, modernizacja budynków, urządzenie laboratoriów, czy też Regionalne Centrum Badań środowiska, rolnictwa i technologii innowacyjnych EKO-AGRO-TECH.

Oprócz działań związanych ze statutową działalnością uczelni, informatyzacją, troską o osoby niepełnosprawne i ich dostęp do możliwości kształcenia, występuje również szereg innych inicjatyw z zakresu społecznej odpowiedzialności szkoły wyższej. Są to między innymi: konferencje naukowe, wykłady otwarte, seminaria z zakresu przedsiębiorczości dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych, targi pracy, biuro karier, akademickie liceum ogólnokształcące, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Uniwersytet Dziecięcy, studenckie koła naukowe, duszpasterstwo akademickie, klub uczelniany Akademickiego Związku Sportowego, wirtualna biblioteka nauki, współpraca z uczelniami partnerskimi, spotkania władz samorządów terytorialnych z Rektorem w celu zdiagnozowania oczekiwań przedstawicieli samorządu terytorialnego wobec Uczelni, działalność wydawnicza PSW, wewnętrzny system zapewnienia jakości, zagraniczne wyjazdy pracowników

i studentów w ramach programu ERASMUS lub Asystentury Comeniusa, zagraniczne studenckie praktyki wakacyjne, Fundacja „Edukacja i Przyszłość”, juwenalia, projekty unijne, takie jak np. „Ponad granicami – transfer wiedzy i doświadczeń osób 50+” czy też „Przejdźmy do praktyki. Pilotażowa ścieżka przygotowania studentów Zarządzania do wejścia na rynek pracy” i wiele innych.

Ponadto PSW kształtuje wśród studentów zrozumienie i szacunek dla praw człowieka, demokracji oraz zachęca do tolerancji i szacunku wobec innych ludzi i kultur. Organizowane są różne akcje charytatywne mające na celu integrowanie grup zagrożonych wykluczeniem z pozostałą częścią społeczeństwa m.in. Stół Wigilijny – akcja podejmowana przez świętami Bożego Narodzenia czy też zbiórka darów na rzecz domów dziecka. Uczelnia aktywnie działa także na rzecz integracji z Białorusią w ramach Euroregionu Bug współpracując z uczelniami białoruskimi oraz realizując szereg projektów dofinansowanych z programu Interreg III A. W bialskiej uczelni wśród studentów od kilku lat słychać język nie tylko polski, ale także rosyjski, białoruski, ukraiński, łotewski, a nawet węgierski.

Co prawda w Statucie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej brakuje bezpośredniego odniesienia do idei społecznej odpowiedzialności, jednakże w niektórych zapisach można odnaleźć wątki oczekiwane przez interesariuszy. Najbardziej interesującym i godnym uwagi w opinii autora jest §44 Statutu, który mówi, iż Konwent jest organem doradczym i opiniującym. W jego skład wchodzi oprócz interesariuszy wewnętrznych, jak Rektor, Prorektor, Dziekani, Kanclerz, przedstawiciele pracowników, także interesariusze zewnętrzni, jak przedstawiciel zarządu województwa lubelskiego, starosta powiatu bialskiego, prezydent miasta Biała Podlaska, dyrektor banku prowadzącego obsługę finansową uczelni, prezes izby gospodarczej w Białej Podlaskiej, przedstawiciel absolwentów PSW, przedstawiciel instytucji i stowarzyszeń naukowych, zawodowych oraz twórczych, przedstawiciel przedsiębiorców, przedstawiciele dwóch uczelni, z którymi PSW posiada umowę o współpracy. Natomiast §45 Statutu PSW wymienia kompetencje Konwentu, a mianowicie:

- wyrażanie opinii odnośnie strategii i planów rozwoju oraz sposobów funkcjonowania uczelni;
- wyrażanie opinii dotyczących potrzeb kształcenia i prowadzenia działalności naukowo – badawczej i wdrożeniowej;
- występowanie do Senatu z wnioskami o uruchomienie nowych kierunków studiów, kierunków i specjalności zawodowych, studiów podyplomowych itp.;
- wspieranie inicjatyw władz uczelni służących rozwojowi regionu, władz lokalnych, regionalnych i krajowych;
- informowanie opinii publicznej w regionie o działalności Uczelni.

Powyższe inicjatywy i działania uzupełnione o inne akcje charytatywne, infrastrukturę przystosowaną dla osób niepełnosprawnych czy też wewnętrzny system zapewnienia jakości potwierdzają tezę o tym, że idea społecznej odpowiedzialności w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej jest realizowana na wielu płaszczyznach i w wielu wymiarach.

Podsumowanie

Instytucje szkolnictwa wyższego przez długi czas nie integrowały się ze społeczeństwem, pozostając na jego uboczu. Obecnie jednak, szkoły wyższe stają się odpowiedzialne za efekty procesu dydaktycznego. A zatem społeczna odpowiedzialność szkoły zawodowej jest przede wszystkim oparta na przywileju kształcenia przyszłych pokoleń. Bowiem używając słów M. Szczepańskiego „miasto i region nie będą nigdy piękniejsze ani lepsze, aniżeli ludzie, którzy je tworzą”.

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej jest jedną z wyżej notowanych w krajowym rankingu sektora wyższego szkolnictwa zawodowego. W najnowszym rankingu Rzeczypospolitej i Perspektyw z 2013 roku bialska uczelnia zawodowa znajduje się na 3 miejscu wśród państwowych wyższych szkół zawodowych. Co roku na ten ranking czekają młodzi ludzie, którzy muszą podjąć jedną z najważniejszych życiowych decyzji – wybrać uczelnię i kierunek studiów. W ranking wpisana jest też wizja uczelni idealnej – model, który co roku Kapituła Rankingu dopasowuje do zmieniającej się rzeczywistości, kontekstu, w jakim uczelnie działają. Uczelnia idealna A. D. 2013 prowadzi badania na światowym poziomie, jest blisko powiązana z rynkiem pracy oraz gospodarką i stwarza studentom jak najlepsze warunki do studiowania. W duchu i w działaniu jest innowacyjna i międzynarodowa. Takie dążenie do stanu idealnego już samo w sobie posiada pierwiastek społecznej odpowiedzialności, co odzwierciedla między innymi właśnie ten ranking.

Przykład bialskiej uczelni zawodowej wyraźnie ukazuje, jak szeroko jest rozumiane pojęcie społecznej odpowiedzialności. Uczelnia oferuje różnorodne programy edukacyjne – niemal dla każdego: dzieci, młodzieży szkolnej, studentów, absolwentów różnych uczelni, aż po seniorów. Ale też posiada w swojej ofercie wiele ciekawych kursów, takich jak: narciarstwo, jazda konna czy samoobrona, które są kierowane do społeczności Białej Podlaskiej oraz regionu. Szkoła otwarta jest również na osoby niepełnosprawne i studentów z zagranicy, oferując im przyjazne warunki studiowania oraz wygodną i nowoczesną infrastrukturę administracyjną – dydaktyczną.

Podejmowane są także inicjatywy rozwijania współpracy z otoczeniem biznesowym i rządowo-samorządowym. Ma to służyć wymianie wiedzy i doskonaleniu funkcjonowania uczelni, a także jej promocji. Współpraca ta jest aktywnie wspierana przez Konwent, który stanowi stały i ważny element uczelni. Duże nadzieje pokładane są w nowo powstałym Centrum Badań nad Innowacjami oraz w powstającym Regionalnym Centrum Badań środowiska, rolnictwa i technologii innowacyjnych EKO – AGRO – TECH, które wskazują na to, że uczelnia będzie się rozwijała, służąc otoczeniu.

Konkludując, warto przytoczyć ciekawą opinię dotyczącą społecznej odpowiedzialności prof. Tadeusza Lutego, byłego rektora Politechniki Wrocławskiej:

„Dla mnie społeczna odpowiedzialność, po pierwsze to nie jest abstrakcja. To jest przede wszystkim odpowiadanie na ambicje i potrzeby intelektualne i profesjonalne każdego obywatela, który ma ochotę w tej uczelni robić jakąś intelektualną karierę. To się wiąże z moją definicją *uniwersytetu*, który powinien przedstawić możliwie szeroką paletę programów studiów stacjonarnych, niestacjonarnych i co ważne w ramach „life-long learningu”, którą jest w stanie zaoferować na najwyższym poziomie. A społeczeństwo niech z niej korzysta. Uczelnia odpowiada też za przygotowanie młodego człowieka do życia w społeczeństwie. Nie ma innego sposobu na podnoszenie poziomu społeczeństwa i poszukiwanie społecznej akceptacji dla reform oraz likwidowanie nonsensów politycznych, jak wykształcenie społeczeństwa. I to jest rola uczelni, której nikt nie zastąpi” (Leja, s.11, 2009).

Literatura:

1. Drapińska A. (2013), *Zarządzanie relacjami na rynku usług edukacyjnych szkół wyższych*. PWN, Warszawa.
2. Geryk M. (2012), *Społeczna odpowiedzialność uczelni*, SGH, Warszawa.
3. Leja K. (2008), *Uniwersytet organizacją służącą otoczeniu*. W: Leja K. (red.), *Społeczna odpowiedzialność uczelni*, Politechnika Gdańska, Gdańsk.
4. Leja K. (2009), *Uniwersytet społecznie odpowiedzialny – przykład AGH*. W: *E – mentor* Nr 4 (31).
5. Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, Zespół Statystyk i Analiz (2012), *Ranking szkół wyższych wg poziomu bezrobocia absolwentów (rok akademicki 2010/2011)*, Lublin
6. Ustawa z dnia 27 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).
7. <http://www.nauka.gov.pl/szkolnictwo-wyzsze/inwestycje-w-obszarze-nauki-i-szkolnictwa-wyzszego>
8. <http://www.pswbp.pl>

Liczba znaków ze spacjami: 30 884

Marta Borys

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Wpływ współpracy Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej ze szkołami ponadgimnazjalnymi na efekty rekrutacji na przykładzie Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 w Białej Podlaskiej

Streszczenie

Opracowanie przedstawia współpracę Państwowej Szkoły Wyższej w Białej Podlaskiej z Zespołem Szkół Zawodowych nr 1 w Białej Podlaskiej przede wszystkim w sferze rekrutacji na studia oraz w innych formach działalności edukacyjnej i promocyjnej.

Wykazano udział absolwentów ZSZ w zbiorowości przyjętych na pierwszy rok poszczególnych kierunków studiów PSW oraz wskazano na potrzebne i możliwe formy współpracy między uczelnią a Zespołem Szkół Zawodowych.

Słowa kluczowe: rekrutacja PSW w Białej Podlaskiej, Zespół Szkół Zawodowych, formy współpracy

Wstęp

Rozwój szkół wyższych jest uzależniony od wielu czynników, z czego bardzo ważnym jest też demografia. Przy tak dużym, jaki jest obecnie niżu, zarówno szkoły średnie jak też uczelnie zastanawiają się, co będą robiły nie tylko w najbliższej przyszłości, ale też za 10-15 lat. Ich sytuacja, a szczególnie uczelni regionalnych jest trudna, potrzebują one zatem wsparcia, a głównie ze strony władz miasta, władz samorządowych jak również przez miejscowe szkoły ponadgimnazjalne.

Jest to bardzo ważne dla wszystkich, bowiem posiadanie uczelni w regionie to nie tylko sprawa prestiżu, ale przede wszystkim możliwość zatrzymania młodych ludzi w mieście, regionie. Uczelnie muszą więc podejmować różne działania mające na celu przyciągnięcie do siebie jak największej liczby młodzieży.

Szkoły wyższe to instytucje, które nie powinny zniknąć z małych miejscowości, ale winny stawać się lokalnym ośrodkiem edukacyjno-kulturalno-informatycznym, a więc miejscem rozwijania zainteresowań i poszerzania horyzontów młodych ludzi.

Państwowa Szkoła Wyższa w Białej Podlaskiej i jej oferta edukacyjna

W szkolnictwie wyższym, podobnie jak na wszystkich szczeblach edukacji szkolnej, istnieje ogromna konkurencja, co wiąże się z koniecznością wielokierunkowych działań uczelni związanych nie tylko z dobrym przygotowaniem swoich absolwentów do wymagań rynku pracy ale również z jednoczesnym uatrakcyjnianiem oferty edukacyjnej.

Państwowa Szkoła Wyższa realizując wymienione zadania podejmuje szeroką współpracę z lokalnym środowiskiem. Na szczególne podkreślenie, jako dyrektor zespołu szkół Autor może stwierdzić, zasługuje zacieśnianie więzi z lokalnymi szkołami ponadgimnazjalnymi. Dzięki temu uczelnia może odpowiednio wcześniej zaprezentować się potencjalnym kandydatom na studia.

Państwowa Szkoła Wyższa w Białej Podlaskiej kształcąc obecnie 3500 studentów na 17 kierunkach i 35 specjalnościach bezpłatnych studiów licencjackich, inżynierskich i magisterskich otwiera się nie tylko na potrzeby rynku pracy, ale także na potrzeby środowiska. Podejmuje współpracę ze szkołami ponadgimnazjalnymi i kieruje do nich ofertę działań zmierzającą do:

- » zacieśniania współpracy,
- » podniesienia jakości kształcenia i dostosowania do oczekiwań uczniów, przyszłych studentów,
- » wyrównywania szans młodzieży w sferze dostępu do uczelni znajdujących się w pobliżu miejsca zamieszkania.

Działania te mają pomóc w promocji uczelni i lepszym przygotowaniu młodzieży do studiów.

Z dotychczasowych badań wynika, że chętnie z oferty edukacyjnej korzystają zespoły szkół zawodowych, w tym głównie klasy technikum.

W ramach współpracy zajęcia i spotkania odbywają się zarówno na uczelni jak i w szkołach. Wykładowcy są zapraszani do szkół lub uczniowie z opiekunami przychodzą na uczelnię. W ofercie uczelni najbardziej popularne są takie formy zajęć jak:

- » prezentacja uczelni i jej poszczególnych kierunków na otwartych licznych spotkaniach ze wszystkimi uczniami szkoły przez pracowników i studentów PSW,
- » wykłady,
- » konferencje,
- » zajęcia laboratoryjne, które wśród uczniów cieszyły się największym powodzeniem.

Formy współpracy PSW z ponadgimnazjalnymi Szkołami Zawodowymi

Między Państwową Szkołą Wyższą a Zespołem Szkół Zawodowych nr 1 w Białej Podlaskiej istnieje ścisła współpraca, która przebiega na kilku płaszczyznach, a dotyczy ona między innymi:

- » udziału młodzieży w Dniach Otwartych – zapoznanie z ofertą
- » edukacyjną uczelni,
- » zwiedzania obiektów uczelni, sal wykładowych, Domu Studenta,

- » udziału młodzieży w konkursie programistycznym na najlepszego programistę szkół ponadgimnazjalnych, (młodzież uczestniczyła już w II edycji konkursu, w bieżącym roku szkolnym 4 uczniów zajęło pierwsze miejsca, otrzymali oni Medale PSW i nagrody rzeczowe),
- » udziału uczniów w teście z języka angielskiego: „Walka o indeks”,
- » udziału w konkursie rosyjskiej piosenki poetyckiej,
- » udziału uczniów technikum w zawodzie technik architektury krajobrazu w wykładzie na temat „Ogrody starożytności”.

Wymienione przykłady dowodzą, że uczniowie wraz z opiekunami mają możliwość uczestniczenia w ciekawych zajęciach edukacyjnych, mogą poznawać ofertę uczelni i jej obiekty.

Młodzież chętnie i aktywnie uczestniczy w zajęciach proponowanych przez uczelnię w czasie których poznaje profesjonalne laboratoria, nowoczesnie wyposażone sale wykładowe i sprzęt na najwyższym poziomie. Ma także możliwość obycia się z uczelnią wyższą, co niejednokrotnie pomaga młodym ludziom w wyborze dalszej drogi kształcenia.

Państwowa Szkoła Wyższa ma także ofertę adresowaną do nauczycieli, a mianowicie: organizuje konferencje, spotkania, studia podyplomowe, w czasie których nauczyciele mogą podnosić swoje kwalifikacje zawodowe.

Współpraca uczelni ze szkołą polega również na umożliwianiu studentom przeprowadzania w szkole ankiet wykorzystywanych w pracach licencjackich i magisterskich.

Ponadto pracownicy uczelni i studenci uczestniczą w akcjach i przedsięwzięciach prowadzonych przez szkołę. W tym roku szkolnym uczestniczyli w „Pikniku rodzinnym” zorganizowanym w Zespole Szkół Zawodowych nr 1.

Przedstawione formy współpracy mają na celu podjęcie wszelkich kroków w kierunku zacieśniania relacji między społecznością akademicką Państwowej Szkoły Wyższej, a społecznością uczniowską zespołu.

Dotychczasowa współpraca uczelni z Zespołem Szkół Zawodowych nr 1 układa się bardzo dobrze, co daje wymierny efekt w postaci dużej ilości absolwentów tej szkoły podejmujących studia na uczelni. Jest to pozytywny przejaw współpracy i współdziałania uczelni i szkoły sprawnie funkcjonujących w tym samym mieście. Zdarza się bowiem, że uczniowie poznają uczelnię w dużych miastach, a swojej, tej, którą mają na miejscu nie znają.

W tym przypadku jest inaczej, o czym mogą świadczyć dane zamieszczone w tabeli nr 1.

Tabela 1. Liczba studentów przyjętych w roku akademickim 2010-2013 studia licencjackie i inżynierskie, w tym absolwentów Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 w Białej Podlaskiej

nazwa kierunku	nabór	studia	Rok akademicki					
			2010/2011		2011/2012		2012/2013	
			ilość osób ogółem	w tym absolwenci ZSZ nr 1 im. KEN	ilość osób ogółem	w tym absolwenci ZSZ nr 1 im. KEN	ilość osób ogółem	w tym absolwenci ZSZ nr 1 im. KEN
Bezpieczeństwo Narodowe	2010/2011	licencjackie stacjonarne	-	-	82	9	115	17
Ekonomia	2010/2011	licencjackie stacjonarne	-	-	-	-	39	10
Filologia – Język Angielski	2010/2011	licencjackie stacjonarne	31	1	37	1	71	6
Filologia – Język Rosyjski	2010/2011	licencjackie stacjonarne	14	1	18	1	21	3
Finanse i rachunkowość	2010/2011	licencjackie stacjonarne	-	-	60	21	66	29
Pedagogika	2010/2011	licencjackie stacjonarne	97	11	73	14	59	6
Pielęgniarstwo	2010/2011	licencjackie stacjonarne	24	1	48	3	81	6
Ratownictwo Medyczne	2010/2011	licencjackie stacjonarne	34	0	46	5	47	1
Socjologia	2010/2011	licencjackie stacjonarne	43	5	28	6	14	2
Turystyka i Rekreacja	2010/2011	licencjackie stacjonarne	58	4	43	3	59	7
Zarządzanie	2010/2011	licencjackie stacjonarne	100	26	62	16	59	12
Zdrowie Publiczne	2010/2011	licencjackie stacjonarne	54	8	47	7	35	5
Razem:			455	57	544	86	666	104
Bezpieczeństwo Narodowe	2010/2011	licencjackie niestacjonarne	-	-	38	3	22	0
Pedagogika	2010/2011	licencjackie niestacjonarne	63	3	31	4	21	2
Pielęgniarstwo	2010/2011	licencjackie niestacjonarne	-	-	117	1	61	0
Zarządzanie	2010/2011	licencjackie niestacjonarne	36	4	25	5	23	2
Razem:			99	7	211	13	127	4
Budownictwo	2010/2011	inżynierskie stacjonarne	95	6	90	7	77	6

Informatyka	2010/2011	inżynierskie stacjonarne	70	11	46	6	55	7					
Rolnictwo	2010/2011	inżynierskie stacjonarne	19	7	26	7	13	6					
Razem:			184	24	162	20	145	19					
Budownictwo	2010/2011	inżynierskie niestacjonarne	18	1	36	0	27	0					
Informatyka	2010/2011	inżynierskie niestacjonarne	0	0	0	0	0	0					
Rolnictwo	2010/2011	inżynierskie niestacjonarne	0	0	0	0	0	0					
Razem:			18	1	36	0	27	0					
Ogółem kierunki licencjackie i inżynieryjne			554 202	756 25	64 198	89 953	755 198	99 20	119 119	793 172	965 965	108 19	127 127

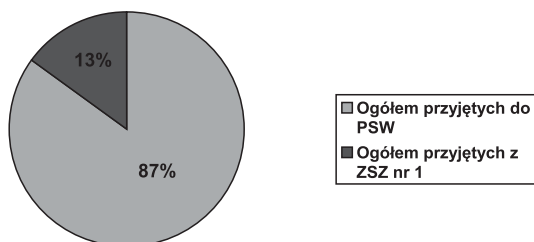
Z przedstawionych danych w tabeli nr 1 wynika, że w latach 2010-2013 najczęściej wybieranymi kierunkami kształcenia w uczelni przez absolwentów omawianej szkoły są: zarządzanie (65 osób), ekonomia, finanse i rachunkowość (razem 60 osób), pedagogika oraz bezpieczeństwo narodowe (razem 69 osób). Pierwsze dwa kierunki są kontynuacją nauki pobieranej w technikum.

Kolejna tabela zawiera dane dotyczące ogólnej liczby studentów PSW, z trzech ostatnich lat, którzy stali się absolwentami omawianej szkoły.

Tabela 2. Liczba absolwentów Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej w Białej Podlaskiej, którzy w latach 2010-2012 zostali studentami Państwowej Szkoły Wyższej Białej Podlaskiej

Rok akademicki	Ogółem przyjętych	Przyjętych z ZSZ nr 1	
		liczba	%
2010/11	756	89	11,8
2011/12	953	119	12,5
2012/13	965	127	13,2
ogółem	2674	335	12,5

Źródło: Akta Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Wykres 1. Udział absolwentów ZSZ nr 1 w liczbie przyjętych na studia w PSW w latach 2010-2013 w %

Z danych przedstawionych w tabeli i na wykresie wynika, że w omawianych trzech latach odsetek młodzieży z ZSZ nr 1 studiującej w Państwowej Szkole Wyższej w Białej Podlaskiej średnio wynosi niemal 13% wszystkich studentów przyjętych na pierwszy rok studiów. Jest to bardzo wysoki procent, gdy weźmie się przy tym pod uwagę fakt, że uczelnia kształci absolwentów szkół nie tylko z Białej Podlaskiej ale również z jej bliższych i dalszych okolic.

Obserwując wyniki rekrutacji z trzech ostatnich lat nie można pominąć wcześniejszego okresu funkcjonowania uczelni i szkoły. Od początku bowiem ta pierwsza cieszyła się dużym zainteresowaniem uczniów zespołu. Dodać należy, że każdego roku po zakończonej rekrutacji Pan Rektor przysyłał do szkoły dane liczbowe dotyczące przyjętych na listę studentów absolwentów Zespołu Szkół Zawodowych wraz z podziękowaniami za współpracę.

Należy podkreślić dużą otwartość uczelni na współpracę, kontakty ze szkołą i szkoły z uczelnią.

Wnioski, które w wyniku dotychczasowej współpracy się nasuwają są następujące:

1. kontynuować współpracę i poszerzać ofertę edukacyjną kierowaną do szkół,
2. organizować więcej konkursów, ćwiczeń laboratoryjnych, zajęć adresowanych do uczniów,
3. zorganizować w uczelni specjalny program adresowany do uczniów zdolnych,
4. prowadzić zajęcia w języku angielskim dla potencjalnych studentów filologii angielskiej,
5. organizować więcej zajęć, kursów adresowanych do nauczycieli,
6. zorganizować doradztwo dla uczniów i rodziców, dotyczące wyboru kierunku studiów zgodnie z predyspozycjami i zainteresowaniami uczniów,
7. podjąć wspólne inicjatywy PSW i uczniów ZSZ nr 1, np. nawiązać współpracę pomiędzy samorządem studenckim i samorządem uczniowskim w zakresie kształtowania przedsiębiorczości, samorządności i odpowiedzialności obywatelskiej.
8. rozważyć możliwość podpisania umowy o współpracy jeśli będzie taka wola ze strony uczelni.

Można przypuszczać, że dalsze rozszerzanie form współpracy pomiędzy uczelnią i szkołą może przyczynić się do podniesienia wyników rekrutacji do uczelni w kolejnych latach jej funkcjonowania.

Liliana A. Białach

Państwowa Szkoła Wyższa im. Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej jako ośrodek kreujący rozwój lokalnej przestrzeni społeczno-gospodarczej

Streszczenie

Powołanie przed 13 laty – 1 sierpnia 2000r. – Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Białej Podlaskiej, było wydarzeniem przełomowym, o niebagatelnym znaczeniu dla kształtowania warunków życia w miejscu jej funkcjonowania. Wyższa uczelnia otwarta na środowisko stała się pomysłodawcą rozwijania różnych form aktywności i inicjowania procesów sprzyjających lokalnemu rozwojowi.

Przesłanką takiego stanowiska jest uznanie edukacji, a przede wszystkim szkolnictwa wyższego za kluczowy element rozwoju indywidualnego i społecznego. Uczelnia oprócz realizacji funkcji edukacyjnej podejmuje współpracę z pracodawcami i instytucjami rynku pracy w opracowywaniu programów nauczania oraz uwzględniania w ramach zajęć potrzebę praktycznego doświadczenia. Działania te wynikają głównie z powiązania z otoczeniem społecznym i chęcią reagowania na płynące z jego strony oczekiwania.

Biała uczelnia rozwija również współpracę na arenie międzynarodowej, dzięki której corocznie wzrasta liczba zagranicznych studentów podejmujących tu naukę. Owocuje to pogłębianiu umiejętności społecznych i międzykulturowych oraz zwiększaniu zdolności do zatrudnienia osób w niej uczestniczących. Zachęcanie studentów, nauczycieli akademickich i naukowców spoza Unii oraz rozwijanie nowych form współdziałania pozytywnie wpływa na wizerunek szkoły i miasta oraz może być ważnym źródłem dochodów.

Władze uczelni mając świadomość, iż korzyści z rozwoju może zapewnić jedynie współdziałanie na linii szkoły wyższe – biznes – samorząd, rozbudowuje sieć współpracy z innymi szkołami wyższymi w regionie, biznesem regionalnym i lokalnym, ale także z władzami samorządowymi, włączając się w rozwiązywanie problemów miasta i regionu.

Słowa kluczowe: edukacja, rozwój, współpraca

Wstęp

W strategii „Europa 2020”, związanych z nią inicjatywach przewodnich oraz w nowych zintegrowanych wytycznych, za zasadnicze pole działań Unii zmierzających do osiągnięcia inteligentnego i trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu uznano wiedzę. Przesłanką dla takiego podejścia jest fakt, że edukacja, w szczególności szkolnictwo wyższe związane

z badaniami naukowymi i innowacyjnością, odgrywa kluczową rolę w rozwoju indywidualnym i społecznym, kształcąc wysoko wykwalifikowanych pracowników oraz aktywnych obywateli. Europa potrzebuje ich, aby tworzyć miejsca pracy, zwiększyć wzrost gospodarczy i zapewnić sobie dobrobyt. Instytucje szkolnictwa wyższego są zatem kluczowymi partnerami w realizacji strategii Unii Europejskiej, która ma doprowadzić do wyjścia z kryzysu i utrzymania wzrostu gospodarczego. Główny cel nakreślony w strategii „Europa 2020” określa, że do roku 2020, 40% młodych ludzi (w wieku do 34 lat) powinno posiadać wykształcenie wyższe. Obecny poziom kwalifikacji jest zbyt niski, by zaspokoić przewidywany wzrost liczby miejsc pracy wymagających wiedzy specjalistycznej i zwiększyć konkurencyjność Europy w świecie¹.

Realizacja wspólnych europejskich dążeń możliwa jest przy pełnym zaangażowaniu poszczególnych państw członkowskich, z zachowaniem suwerenności w sprawach organizacji systemu szkolnictwa oraz treści i programów nauczania. Odpowiedzią na tak ważny problem mogą być zmiany ustroju edukacyjnego oraz powstawanie wyższych uczelni w środowisku oferującym możliwości i warunki rozwoju.

W dzisiejszych czasach kiedy „zwiększa się polaryzacja rozwoju w układach terytorialnych, ponieważ tylko niektóre miejsca – głównie metropolie, ale także i niektóre specyficzne mniejsze ośrodki – oferują warunki [...] rozwoju do poziomów w zasadzie nieosiągalnych przez większość pozostałych układów terytorialnych” [Gorzela 2007, s. 101], jedynie niektóre miejsca zdolne są aktywnie postępować.

Rozwój kształcenia w PSW w Białej Podlaskiej

Na tym większą uwagę i uznanie zasługuje Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, funkcjonująca w regionalnej przestrzeni od 13 lat. Została powołana pod nazwą Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w dniu 1 sierpnia 2000 r. i rozpoczęła kształcenie 345 studentów na 4 specjalnościach: język angielski, język niemiecki, zarządzanie przedsiębiorstwem, organizacja i obsługa turystyki i rekreacji oraz na studiach podyplomowych z zakresu: nauczania informatyki, przedsiębiorczości, pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej. Od początku działalności określiła swoją tożsamość w stosunku do bezpośredniej praktyki edukacyjnej, przede wszystkim zaś do profesjonalnej nauki w obszarach języków obcych, informatyki oraz przygotowania studentów do pełnienia roli skutecznych menadżerów swobodnie poruszających się w problematyce prowadzenia przedsiębiorstw, gospodarki lokalnej, krajowej i globalnej.

Uczelnia nie pozostaje obojętna wobec otoczenia, wobec kultury oraz jego potrzeb. Działania o charakterze celowym i świadomym, podejmowane są

¹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. Działania na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia- plan modernizacji europejskich systemów szkolnictwa wyższego, Bruksela 2011.

przez PSW pod kątem potrzeb oraz oczekiwań środowiska lokalnego. Ich zasięg i treść w znacznym stopniu zostały uzależnione od zaangażowania, aktywności i prężności funkcjonowania społeczności lokalnej, poziomu jej świadomości co do roli i znaczenia uczelni wyższej w procesie rozwijania kapitału ludzkiego i społecznego otoczenia, i - jednocześnie - od potencjału samej uczelni, trafności w „odczytywaniu” sygnałów płynących ze środowiska, w którym uczelnia działa. Funkcje regionalne przybierały zatem postać dwustronnych związków zadaniowych obejmujących - z jednej strony - czynności realizowane przez uczelnię, wywierające wpływ na dokonujące w regionie procesy ekonomiczne, społeczne, kulturowe i pedagogiczne, z drugiej zaś - zadania płynące z regionu ku uczelni, wywołujące zmiany w jej wewnętrznym funkcjonowaniu. Można zatem przyjąć, iż te dwustronne działania składają się na pełnienie wobec siebie służebnej roli: szkoły wyższej wobec społeczeństwa oraz środowiska lokalnego - wobec uczelni. Zgodne realizowanie wspólnie podejmowanych zadań to wyraz troski obydwu stron o rozwój i kształt jednocześnie przestrzeni lokalnej, jak i samej szkoły wyższej, o współtworzenie warunków umożliwiających ten rozwój. Wykonywanie przez uczelnię tego rodzaju misji podnosi jej rangę, ważność oraz prestiż, potwierdzając tym samym społeczną przydatność. Reagując zaś na zapotrzebowanie społeczne - wzbogaca swą ofertę edukacyjną i poszerza płaszczyzny swej aktywności. Ponadto, w sytuacji mnogości i daleko posuniętej unifikacji szkół wyższych realizując funkcje regionalne uczelnia buduje i wzmacnia swoją własną tożsamość i odrębność [G. Kapica, M. Kapica 2011].

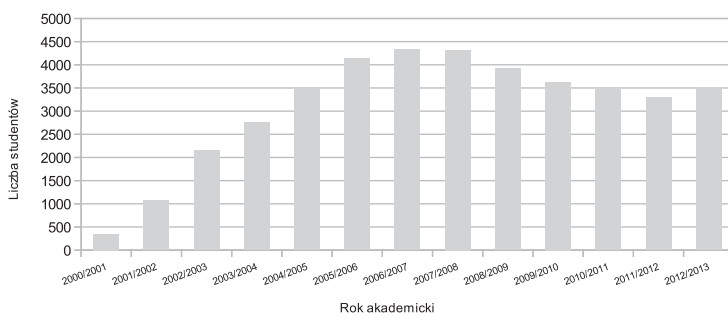
Owa tożsamość uczelni posiada cechy lokalne, a edukacja w PSW - zwłaszcza po utworzeniu nowych kierunków, jest szansą dla edukacji w regionie². Pojęcie regionu rozumiane w ujęciu geograficznym, to „jakaś ograniczona przestrzeń, która oznacza się pewnymi, charakterystycznymi cechami” [Kwaśniewski 1987, s.67]. Region w kontekście geograficznym jest zazwyczaj punktem wyjścia wszelkich badań i analiz. Nakreślona granicami przestrzeń charakteryzuje się bowiem typowymi sposobami gospodarowania, elementami życia kulturalnego, naukowego, edukacyjnego. W sensie socjologicznym region jest synonimem zbiorowości, istotą której jest poczucie odrębności i więzi opartej na emocjonalnym stosunku do zamieszkiwanego terytorium. Rozumiejąc zatem pojęcie geograficznie i socjologicznie, PSW w Białej Podlaskiej funkcjonuje w powiązaniu z regionem realizując swoje podstawowe funkcje.

Wiodącą funkcją jest funkcja edukacyjna, spełniająca się poprzez tworzenie lokalnego i regionalnego kapitału intelektualnego oraz kadr dla społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy³. Kształcenie dobrych specjali-

² 1 października 2001 r. uruchomiono trzy kolejne specjalności: informatyka stosowana, pedagogika społeczna, oraz pielęgniarstwo, w 2003- ratownictwo medyczne, 2006- socjologię, 2007- zdrowie publiczne (od 2011- również studia II stopnia), 2008- rolnictwo, 2011- bezpieczeństwo narodowe, 2012 - budownictwo, ekonomia, 2013- gospodarka przestrzenna i fizjoterapia. Dane uzyskane z Sekcji Promocji i Kształcenia Ustawicznego PSW w Białej Podlaskiej.

³ Gospodarka oparta na wiedzy (*knowledge-based economy*) to określenie współczesnej gospodarki, w której wiedza rozumiana jest jako zdolność do działania i odgrywa decydującą rolę w stymulowaniu rozwoju gospodarczego i społecznego każdego regionu [Matusiak, 2005, s. 57-59].

stów z zakresu informatyki, ekonomii, ochrony zdrowia, pedagogiki, rolnictwa, budownictwa, którzy będą zatrudnieni w różnych dziedzinach gospodarki, kultury, administracji jest silnie związane z aktywizacją gospodarczą regionu, a transfer nowych informacji jest czynnikiem jego rozwoju [Malewska 2000, s. 12-13].

Wykres 1. Studenci studiów I i II stopnia w latach 2000/2001 – 2012/2013

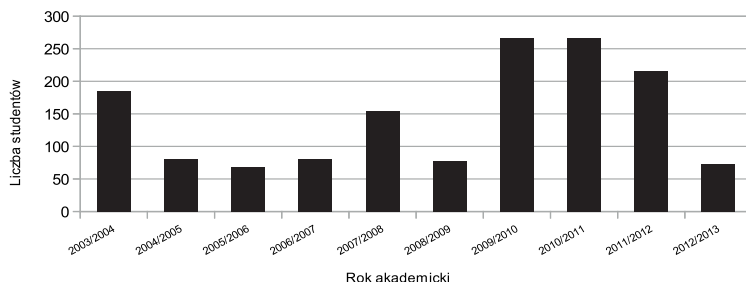
źródło: dane uzyskane z Działu Spraw Studenckich PSW w Białej Podlaskiej.

Obecnie, w roku akademickim 2012/2013 w PSW na studiach I i II stopnia uczą się 3.504 osoby. W porównaniu z rokiem 2000/2001 jest to wzrost ponad 10-krotny. Tendencja corocznego zwiększania się liczby studentów podejmujących tu naukę trwała do roku 2006/2007, osiągając ilość 4328. W kolejnych latach następował systematyczny spadek, który można przypisać pewnym nowym elementom na rynku szkolnictwa wyższego, jakie zaistniały po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej:

- negatywny wpływ zjawisk migracyjnych w zjednoczonej Europie, z masowym udziałem polskiej młodzieży;
- niekorzystne uwarunkowania demograficzne;
- możliwość wchodzenia uczelni zagranicznych do Polski oraz odpływ polskich studentów na studia zagraniczne [Woźnicki 2007, s. 46].

Trend uległ zmianie dopiero w roku akademickim 2012/2013, przy czym do osiągnięcia stanu liczebowego z rekordowego roku 2006 brakuje 824 osoby (patrz wykres 1).

W przypadku studiów podyplomowych, których oferta jest bardzo bogata - gdyż obejmuje takie dziedziny jak: pedagogika, ekonomia, zarządzanie, filologię, informatykę i rolnictwo, sytuacja przedstawia się bardziej dynamicznie, przy czym ten rodzaj kształcenia największą popularnością cieszył się w latach 2009/2010 i 2010/2011. Wówczas na różnych kierunkach było 266 słuchaczy.

Wykres 2. Studenci studiów podyplomowych w latach 2003/2004 – 2012/2013
 źródło: dane uzyskane z Działu Spraw Studenckich PSW w Białej Podlaskiej.

Poszukiwania kierunków studiów

Zainteresowanie kształceniem uwarunkowane jest między innymi przez czynniki ekonomiczne. Wybierając kierunek studiów młodzi ludzie kierują się z pewnością przede wszystkim swoimi zainteresowaniami i predyspozycjami. Jednak równie ważna jest przyszłość, jaka czeka na nich zgodnie z wybranym zawodem. Odpowiadając sobie na pytanie czy uda im się zdobyć dobrą pracę i jakie będą zarobki, coraz częściej podejmują decyzję o wyborze konkretnego kierunku świadomie, przewidując korzyści jakie mogą osiągnąć studiując wybrana dziedzinę. Ci, którzy zdecydują się zdobyć tytuł inżyniera, mają obecnie najlepsze perspektywy na rynku pracy. Polska i Europa cierpi na brak absolwentów uczelni technicznych. Dlatego oferta białskiej uczelni np. w dziedzinie nauk ekonomicznych, technicznych, wpisuje się w realizację specjalności szczególnie poszukiwanych na rynku. Absolwenci kierunku budownictwo są fachowcami z zakresie budowy i eksploatacji obiektów budownictwa ogólnego i przemysłowego. Posiadają umiejętności organizowania procesu inwestycyjnego, prowadzenia remontów i oceny stanu technicznego budynków, a po uzyskaniu niezbędnej praktyki zawodowej i zdaniu odpowiednich egzaminów przed okręgową komisją kwalifikacyjną Izby Inżynierów Budownictwa mogą ubiegać się o przyznanie uprawnień budowlanych.

Ogromne zapotrzebowanie na rynku pracy na informatyków, a co się z tym wiąże, perspektywa atrakcyjnych zarobków – często tuż po zakończeniu edukacji jest powodem, dla którego absolwenci szkół średnich wybierają ten kierunku rozwoju zawodowego. Nie bez znaczenia jest również fakt, w toku przeprowadzonej w listopadzie 2006 roku kontroli, Państwowa Komisja Akredytacyjna, wydała pozytywną ocenę w sprawie jakości kształcenia na kierunku tym studiów prowadzonym w Państwowej Szkole Wyższej.

Zapotrzebowanie na inżynierów czy finansistów nie jest domeną jedynie Polski. Podobny „głód na fachowców” z tych dziedzin odczuwany jest w Unii Europejskiej, Rosji oraz krajach Bliskiego Wschodu. Według najnowszego raportu opublikowanego przez Work Service, informatyka jest czołową wśród 15 branż,

w których, w perspektywie najbliższych 3-5 lat zapotrzebowanie na pracowników będzie wzrastać. Sytuacja na rynku pracy w branży IT jest spowodowana ogromnym popytem na absolwentów kierunków technicznych. Z tego powodu Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego uruchomiło program stypendialny, mający na celu zachęcić młodych ludzi do podjęcia studiów na kierunkach technicznych - tzw. listę kierunków zamawianych. Według danych resortu w 2012 roku listę najczęściej wybieranych kierunków studiów otwiera informatyka, która zanotowała jeden z najwyższych skoków popularności - okazując się najszybciej rozwijającym się kierunkiem studiów w naszym kraju⁴.

W PSW w Białej Podlaskiej realizowany jest projekt „Budownictwo - kierunek zamawiany”, który zyskał pozytywną ocenę Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, wygrywając fundusze na jego realizację w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Celami szczegółowymi projektu są:

- podniesienie wiedzy matematycznej i fizycznej na kierunku budownictwo,
- zwiększenie motywacji do osiągania wysokich wyników w nauce,
- polepszenie praktycznego przygotowania studentów do potrzeb rynku pracy,
- zwiększenie międzynarodowej mobilności akademickiej studentów,
- zwiększenie atrakcyjności studiowania na tym kierunku.

Chociaż studia filologiczne są trudne i wymagające, to nie brakuje fascynatów kunsztu języka chcących studiować tę dziedzinę w białskiej PSW. Wysoko rozwinięte kompetencje językowe są dziś w cenie, a znajomość języków obcych stanowi poważny atut zwłaszcza na początku kariery zawodowej. Umiejętność komunikowania się przynajmniej w jednym języku obcym nie tylko zwiększa szansę na znalezienie pracy, ale również wpływa na wysokość zarobków. W bardzo wielu przypadkach jest przekładana nad posiadane doświadczenie zawodowe. Bierze się to z faktu, iż w wielu zawodach można wyszkolić człowieka w stosunkowo krótkim czasie, natomiast biegłe posługiwanie się językiem to kwestia kilku lat systematycznej pracy.

W odniesieniu do filologii angielskiej i rosyjskiej specjalności obejmują szeroki wachlarz, który pozwala na wykształcenie prawdziwych fachowców, kreatywnych, o doskonałej wiedzy, rywalizujących w środowisku zawodowym⁵.

Zainteresowaniem wśród młodzieży cieszą się również kierunki związane z ochroną zdrowia: pielęgniarstwo, ratownictwo medyczne, zdrowie publiczne. Zaspokojenie potrzeb zdrowotnych ludności stanowi jedno z podstawowych zadań funkcjonowania społeczeństwa i państwa, a wykwalifikowana kadra medyczna jest gwarantem właściwego wywiązania się z odpowiedzialności za zdrowie obywateli.

⁴ <http://www.chip.pl/news/wydarzenia/umowy-i-fuzje/2012/12/deficyt-na-ryнку-pracy-informatyko-w-moze-siegnac-nawet-30-proc>, (07.04.2013).

⁵ Studenci filologii angielskiej oprócz specjalizacji nauczycielskiej mają do wyboru jedną z trzech specjalizacji dodatkowych: glottodydaktyczną, literacko-kulturową i tłumaczeniową, natomiast na kierunku filologia rosyjska kształcenie odbywa się w specjalizacjach: nauczycielskiej i język rosyjski w biznesie.

Przygotowaniu absolwentów do zmieniających się wymagań rynku pracy służy rozwijanie inicjatywy i przedsiębiorczości u studentów, powiązane z zasadą łączenia kształcenia ogólnego oraz zorientowanego na kształcenie umiejętności i zdolności do wykonywania konkretnych zadań. Dotyczy to głównie zadań realizowanych w ramach różnych form pracy zespołowej dla osiągnięcia celu utylitarnego [Woźnicki 2007, s. 48].

Współpraca z zagranicą

Studiujący w białskiej uczelni mogą brać udział w programie Erasmus, który od roku 2007/2008 jest częścią programu Unii Europejskiej w dziedzinie edukacji i doskonalenia zawodowego „Uczenie się przez całe życie” (LLP – *the Lifelong Learning Programme*). Powstał w 1987 roku jako program wymiany studentów. Wspiera międzynarodową współpracę szkół wyższych, umożliwia wyjazdy studentów za granicę na część studiów i praktykę, promuje mobilność pracowników uczelni, stwarza uczelniom liczne możliwości udziału w projektach wraz z partnerami zagranicznym. Uczelnie prowadzące wymianę studentów lub pracowników mogą uzyskać dofinansowanie na działania związane z organizacją wymiany, np. na promocję, przygotowanie (organizacyjne, językowe) wyjeżdżających, opiekę nad studentami przyjeżdżającymi z zagranicy, w tym np. kursy języka polskiego, czy programy „integracyjne”⁶.

Tabela 1. Studenci PSW w Białej Podlaskiej korzystający z wymiany w ramach programu Erasmus

Rok akademicki	Liczba studentów wyjeżdżająca na praktyki (SMP)	Liczba studentów wyjeżdżająca na studia (SMS)
2007/2008	8	
2008/2009	10	
2009/2010	15	
2010/2011	14	
2011/2012	14	2
2012/2013	19*	4
2013/2014	20*	6*

* liczby dotyczą wyjazdów zaplanowanych.

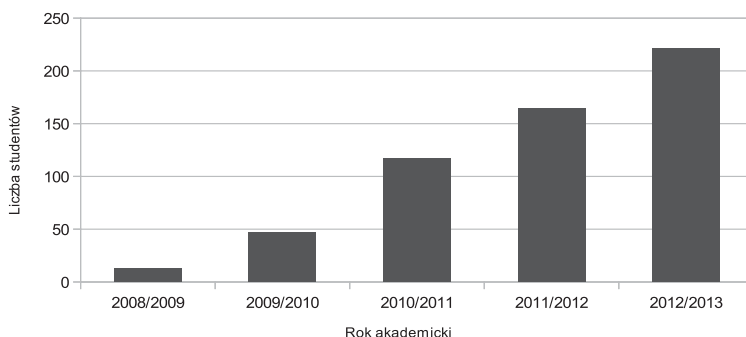
źródło: dane uzyskane z Sekcji Projektów i Funduszy Europejskich Dział Współpracy z Zagranicą PSW w Białej Podlaskiej.

Program Erasmus oferuje studentom dwa typy mobilności: wyjazdy na studia (SMS) oraz na praktykę (SMP). Powyższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby studentów korzystających z programu w poszczególnych latach.

Rozwojowi współpracy transgranicznej sprzyja mobilność studentów i pracowników dydaktycznych także tych spoza Unii Europejskiej. Białska PSW od 5 lat przyjmuje studentów – cudzoziemców. Liczba ich corocznie wzrasta począwszy do roku akademickiego 2008/2009 kiedy przyjęto 13. W kolejnych latach:

⁶ www.erasmus.org.pl (12.04.2013).

47, 117, 164 i 221 (patrz wykres nr 3). Mobilność edukacyjna sprzyja pogłębianiu umiejętności zawodowych, społecznych i międzykulturowych, zwiększeniu prestiżu, wzajemnego zaufania oraz wzrostowi zdolności do zatrudnienia. Może być również źródłem dochodów dla uczelni. Poprzez otwarcie na studentów z zagranicy szkoła działa również na rzecz podniesienia swojej konkurencyjności.

Wykres 3. Studenci cudzoziemcy

źródło: dane uzyskane z Działu Spraw Studenckich PSW w Białej Podlaskiej.

Ułatwieniu dostępu, poprawie warunków zatrudnienia i możliwości rozwoju studentów, pracowników naukowych i dydaktycznych z innych państw służą zawarte przez uczelnię liczne porozumienia z podmiotami zagranicznymi. Należą do nich: Preszowski Uniwersytet, Państwowy Uniwersytet im. A.S. Puszkina w Brześciu, Narodowa Akademia Zarządzania Państwowego przy Prezydencie Ukrainy Lwowski Instytut Regionalny Zarządzania Państwowego, Wyższy Prywatny Ekonomiczno- Prawniczy College w Barnowiczach, Państwowy Uniwersytet Baranowski, Państwowy Uniwersytet im. I. Franki we Lwowie, Jurgijski Instytut Technologiczny w Rosji, Międzynarodowy Wydział Przygotowawczy do naboru na Uczelnie Wyższe Ukrainy i Polski, Białoruski Państwowy Uniwersytet Kultury Fizycznej, Łucki Narodowy Uniwersytet Techniczny, Wołyński Uniwersytet Narodowy im. Łesi Ukrainki w Łucku, Państwowy Uniwersytet Medyczny w Grodnie, Państwowy Uniwersytet Toribio Rodriguez de Mendoza de Amazonas, Chachapoyas w Peru, Tarnopolski Uniwersytet Medyczny im. I. Ya. Horbaczewskiego w Tarnopolu, Państwowy Techniczny Uniwersytet w Witebsku, Centrum Naukowo- Metodyczne „Nauka Dwojga Narodów” w Dnietropietrowsku, Międzynarodowe naukowo-edukacyjne i innowacyjno- technologiczne konsorcjum wyższych instytucji medycznych oraz instytucji kultury fizycznej i sportu reprezentowane przez Rektora Wyższej Instytucji Edukacyjnej, Prezesa Rady Konsorcjum, Członka Korespondenta Narodowej Akademii Nauk Medycznych Ukrainy, Ministerstwo Edukacji - Centrum Stosunków Międzynarodowych na Białorusi.

Zakres współdziałania obejmuje: wymianę pracowników i studentów, współpracę naukową i dydaktyczną, kulturalną, sportową, promocję i informację o działalności PSW na terenie innych państw, organizowanie spotkań, pokazów promocyjnych z osobami zainteresowanymi studiowaniem w PSW, staże

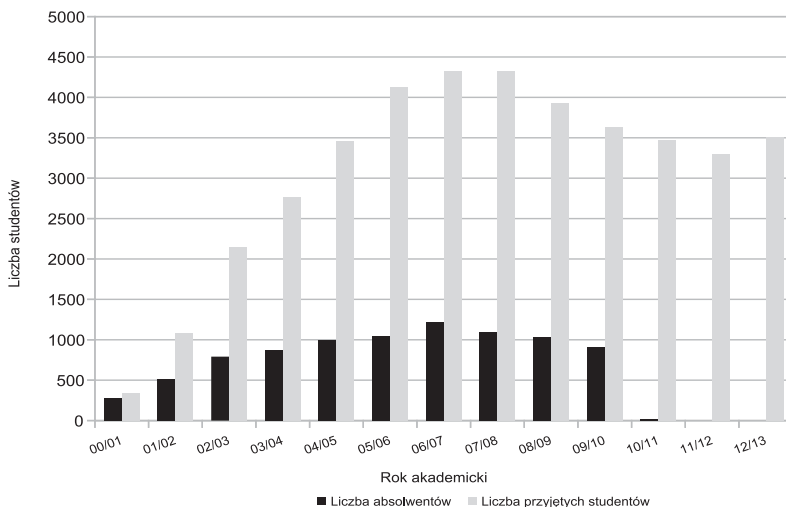
naukowe doktorantów i wykładowców, prowadzenie wykładów, wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjnych w procesie nauczania i badaniach naukowych, wymianę wydawnictw, publikacji, przygotowanie wspólnych projektów, prowadzenie badań naukowych nad efektywnością kształcenia, wspólne pozyskiwanie środków unijnych⁷.

PSW poprzez uczestnictwo w międzynarodowej współpracy, przyczynia się skutecznej promocji miasta, której zasięg ma wymiar nie tylko lokalnym czy regionalnym ale również międzynarodowy.

Efekty działań edukacyjnych

Bilans lat 2000-2013 w dziedzinie edukacyjnej PSW można byłoby uznać za pozytywny, gdyby nie niski odsetek absolwentów. Zredukowanie liczby osób przedwcześnie przerywających studia wyższe stanowi wyzwanie dla władz uczelni. Jednakże zwiększenie aspiracji i osiągnięć nie może być przedmiotem działań tylko na poziomie szkolnictwa wyższego; sukces zależy także od polityki na rzecz poprawienia wyników kształcenia na wcześniejszych etapach edukacji i ograniczenia przedwczesnego kończenia nauki.

Jednakże ci, którzy zdobyli wyższe wykształcenie mogą liczyć na sukces na rynku pracy, bądź mają większe szanse na rozwój kariery w ramach zawodu, który wykonując jednocześnie podnosili kwalifikacje.

Wykres 4. Porównanie liczby studentów przyjętych w poszczególnych latach do liczby absolwentów
 źródło: dane uzyskane z Działu Spraw Studenckich PSW w Białej Podlaskiej.

⁷ Informacja uzyskana z Biura Organizacyjno-Prawnego PSW.

Fakt ten potwierdzają liczby zatrudnionych osób, które legitymują się dyplomem PSW, bądź ukończyły tu studia podyplomowe. I tak wśród państwowych lub samorządowych jednostek działających w regionie, najwięcej, bo 36 absolwentów uczelni zatrudnia Izba Celna w Białej Podlaskiej. Następnie w kolejności są: Urząd Miasta w Białej Podlaskiej – 20, Urząd Skarbowy w Białej Podlaskiej – 8, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – 8 i Urząd Miasta w Międzyrzeczu Podlaskim – 4⁸. Zatrudnianie osób kończących kierunki lub specjalności adekwatne dla danego regionu (np. specjalność obsługa graniczna) jest nie do przecenienia, szczególnie w sytuacji dużego miejscowego bezrobocia.

Studenci zanim zostaną pracownikami miejscowych firm i instytucji, odgrywają bardzo istotną rolę w kontekście lokalnego i regionalnego rozwoju. Są konsumentami na rynku artykułów spożywczych, wynajmu mieszkań, gastronomicznym, komunikacyjnym, rozrywki, sportu i rekreacji, usług edukacyjnych, zakupu sprzętu komputerowego, artykułów biurowych, podręczników, korzystania z ksero itp. Roczne zasoby finansowe, którymi dysponują studenci stanowią niebagatelną kwotę stanowiącą ok. 15% rocznego budżetu Białej Podlaskiej⁹.

Z myślą o swoich przyszłych studentach z inicjatywy PSW, która pragnie inwestować w kapitał intelektualny młodzieży i dzieci, w roku 2005 zostało utworzone Akademickie Liceum Ogólnokształcące mieszczące się w nowoczesnym budynku uczelni i korzystające z jej oferty naukowej i bazy dydaktycznej. Ponadto, aby wspomóc rozwój i dostęp do wiedzy wszystkim dzieciom w Białej Podlaskiej i okolicy przed trzema laty utworzono Uniwersytet Dziecięcy „Dzieci Przyszłości”. Patronat nad inicjatywą objęła Państwowa Szkoła Wyższa w Białej Podlaskiej. Uniwersytet dziecięcy ma za zadanie przyciągnąć szczególnie te dzieci, które nie miały dotychczas kontaktu ze światem uniwersyteckim. Uniwersytet „Dzieci Przyszłości” prowadzi misję w miastach, które są ośrodkami uniwersyteckimi, a jednocześnie przez swoją lokalizację, tworzą możliwość wyrównywania szans edukacyjnych dla dzieci wiejskich, które do większych ośrodków dojechać by nie mogły. Tak, jak w innych miastach w Europie, dzieci z sąsiednich powiatów w wieku 6-12 lat mogą wziąć udział w serii wykładów i warsztatów, otrzymać indeks swojej uczelni i wejść w fascynujący świat nauki¹⁰.

Inną, zasługującą na uznanie inicjatywą, było utworzenie w 2005 roku Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Powstał w odpowiedzi na potrzeby ludzi, którzy zakończyli karierę zawodową, osób samotnych, by stworzyć im możliwości udziału w: procesie edukacyjnym w zakresie różnych dziedzin wiedzy, realizacji osobistych zainteresowań, utrzymaniu sprawności psychicznej i fizycznej, życiu kulturalnym i społecznym, a także włączyć je do systemu kształcenia ustawicz-

⁸ Dane liczbowe uzyskane na podstawie ustawy o informacji publicznej.

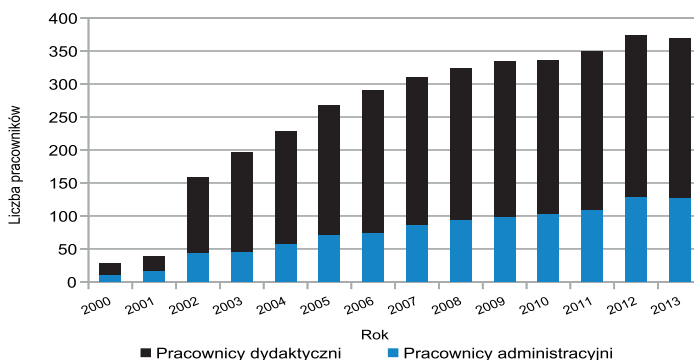
⁹ przyjęto średni miesięczny koszt utrzymania studenta na poziomie 800 zł, zaś budżet miasta Biała Podlaska na rok 2013 to 227 mln zł http://umbialapodlaska.bip.ezeto.eu/bip/80_umbialapodlaska/fckeditor/file/budzet/budzet%202013/Projekt%20budzetu%202013//uzasadnienie.budzet.pdf (13.04.2013).

¹⁰ http://www.dzieciprzyszlosci.pl/Biala_Podlaska/historia-uniwersytetow-dzieciwych.html, (14.04.2013).

nego. Aktywizacja intelektualna, psychiczna, fizyczna słuchaczy, nauka zdrowego życia i wdrażanie profilaktyki gerontologicznej, podejmowanie działań na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych – to główne cele działalności UTW. Wszystkie podejmowane działania mają służyć rozwiązaniu poważnego problemu społecznego jakim jest poprawa jakości życia ludzi starszych¹¹.

Uczelnia jako pracodawca i instytucja rynku pracy

W kontekście rozwoju regionalnego i lokalnego bialska szkoła wyższa jest jednym z istotniejszych pracodawców. W 13 letnim okresie funkcjonowania obserwuje się stały wzrost liczby pracowników - zarówno nauczycieli akademickich jak i osób na stanowiskach administracyjnych (patrz wykres nr 5). W roku 2000, kiedy uczelnia rozpoczynała działalność zatrudniała 29 osób: 18 to kadra dydaktyczna (w tym 5 profesorów, 3 doktorów i 10 magistrów) i 11- administracyjna. Obecnie w PSW pracuje 396 osób z czego 242 to wykładowcy (54 profesorów, 97 doktorów i 91 magistrów). Dla 285 pracowników (160 nauczycieli i 125 pracowników administracyjnych) uczelnia jest podstawowym - a w zdecydowanej większości – jedynym miejscem pracy.

Wykres 5. Struktura zatrudnienia w PSW w latach 2000-2013

źródło: dane uzyskane z Sekcji Kadr PSW

Praca ze studentami jest motorem aktywności dla kadry dydaktycznej. Stymuluje do twórczego działania, chęci podejmowania pracy w kierunku osiągnięcia wyższych stopni naukowych oraz wzmocnienia zaangażowania w naukę. Dowodem na to jest fakt uzyskania przez 37¹² zatrudnionych na uczelni magistrów stopnia naukowego doktora.

Rola PSW jako lokalnego pracodawcy przekłada się bezpośrednio na poprawę sytuacji zatrudnienia w regionie, zwiększenie konsumpcji oraz ożywienie lokalnego rynku usług, wzrost dochodu funkcjonujących lokalnie firm.

¹¹ http://utw.pswbp.pl/?page_id=10&language=pl.(14.04.2013).

¹² Dane uzyskane z Sekcji Kadr PSW.

Wykorzystanie funduszy europejskich

PSW w Białej Podlaskiej systematycznie ubiega się o środki unijne na wykonanie różnego rodzaju projektów badawczych, szkoleniowych oraz mających na celu przyspieszenie tempa rozwoju gospodarczego, budowanie konkurencyjności i znaczenia regionu. W okresie ostatnich 7 lat uczelnia otrzymała dofinansowanie w wysokości blisko 40 milionów złotych na realizację ponad 20 projektów. Jednym z pierwszych był projekt „Adaptacja pomieszczeń budynku administracyjnego na potrzeby biblioteki PSW w Białej Podlaskiej”, który został dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach funduszu Zintegrowanego Programu Rozwoju Regionalnego w wysokości 789 929,98 zł., przy czym całkowita wartość wynosiła 1 293 124, 98zł¹³. Ponad 17 milionów złotych otrzymała uczelnia na realizację projektu „Centrum Badań nad Innowacjami w zakresie zdrowia, technologii informatycznych oraz źródeł energii odnawialnej - infrastruktura badawcza przy PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej”. Dzięki pieniądзом pochodzącym z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz z Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej powstały nowoczesne laboratoria, pozwalające Białej Podlaskiej konkurować z najlepszymi ośrodkami badawczymi w Polsce.

W styczniu 2012r. uczelnia rozpoczęła kolejną inwestycję w ramach projektu „Regionalne Centrum Badań środowiska, rolnictwa i technologii innowacyjnych Eko-Agro-Tech”, w ramach którego funkcjonować będzie Laboratorium Analiz Środowiskowych, Laboratorium Analiz Biologiczno-Żywnościowych, Laboratorium Mechaniki, Budowy i Eksploatacji Maszyn. Realizacja przedsięwzięcia zakłada zwiększenie zainteresowania podmiotów gospodarczych kwestiami wdrażania innowacji, rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy, poprawę atrakcyjności gospodarczej regionu. Projekt w swoim kształcie ma doprowadzić do realizacji 12 projektów badawczych, rozwojowych i celowych, wdrożenie nowoczesnych technologii, innowacyjnych rozwiązań w przedsiębiorstwach oraz zapewnienie dostępu do zaplecza badawczo-rozwojowego¹⁴. Koszt inwestycji szacowany jest na 17,6 mln złotych, a kwota dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego to ponad 14,8 mln.

Na uwagę zasługuje również projekt „Zintegrowany System Zarządzania Uczelnią z infrastrukturą publicznego dostępu do Internetu”, w ramach którego powstało Publiczne Telecentrum. Wyposażone jest w 30 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, skanerami, drukarką, kopiarką, z których mogą korzystać zarówno studenci jak i osoby spoza uczelni. Infrastruktura bezprzewodowego dostępu do Internetu, pozwala na korzystanie z niego wszystkim zainteresowanym. Dopełnieniem systemu są kioski informacyjne - multimedialne komputery umożliwiające studentom pozyskiwanie aktualnych informacji m.in. z Działu Spraw Studenckich czy Kwestury¹⁵.

¹³ Dane uzyskane z Sekcji Projektów i Funduszy Europejskich PSW.

¹⁴ <http://porpw.parp.gov.pl/index/more/29315> (21.04.2013)

¹⁵ <http://www.pswbp.pl/index.php/pl/o-uczelni/baza-dydaktyczna> (21.04.2013).

Organizowane corocznie konferencje naukowe stały się specjalnością PSW. Przedsięwzięcia są w dużej mierze współfinansowane ze środków unijnych. Spośród licznych wymienić należy konferencję będącą uwieńczeniem projektu badawczego „Determinanty aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych zamieszkających na obszarach wiejskich w województwie lubelskim”. Celem symposium była identyfikacja oraz charakterystyka czynników mających wpływ na podejmowanie aktywności zawodowej przez osoby niepełnosprawne, ich analiza oraz wypracowanie innowacyjnych rozwiązań.

Środki finansowe pochodzące z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przeznaczone są również na pogłębianie integracji mieszkańców Euroregionu Bug. Celem projektu „Szlakiem dawnych kultur i religii - spotkanie integracyjne studentów Uniwersytetów Trzeciego Wieku z Białą Podlaską i Grodną” było wspieranie bezpośrednich kontaktów mieszkańców obszarów przygranicznych, poznania walorów krajoznawczych i historii terenów.

W ramach Programu Współpracy Transgranicznej na lata 2007-2013, PSW w Białej Podlaskiej wspólnie z Katedrą Geografii Ekonomiczno-Społecznej i Turystyki Państwowego Uniwersytetu im. Aleksandra Puszkina w Brześciu zrealizowała projekt „Szlak rowerowy - Śladami Nadbużańskich Tajemnic”¹⁶. Rezultatem inicjatywy jest zwiększenie wykorzystania transgranicznego potencjału turystycznego, stworzenie platformy wymiany informacji, doświadczeń, wytyczenie i znakowanie ścieżek rowerowych po stronie polskiej i białoruskiej, wydanie map, przewodników turystycznych, co w konsekwencji stymulując wpływa na rozwój terenów przygranicznych i poprawę sytuacji.

PSW oprócz działań promujących region poprzez organizację konferencji, wydawanie publikacji czy podejmowanie współpracy na arenie międzynarodowej jest także lokalnym podmiotem realizującym bieżące zakupy towarów (np. urządzenia komputerowe, wyposażenia pracowni dydaktycznych) i usług (np. zaprojektowanie i wykonanie różnego rodzaju robót budowlanych), inwestorem.

Bialska szkoła wyższa to również społeczność naukowa, która dzięki swej kreatywności, inicjatywom wносить wkład w rozwój regionu i miasta oraz buduje jego markę. Władze Białej Podlaskiej mogą wykorzystać obecność PSW w swoich materiałach promocyjnych i informatorach. Kampania billboardowa pod hasłem *PSW w Białej Podlaskiej w gronie najlepszych w kraju* wskazuje na możliwości studiowania w tym mieście na dobrej uczelni i zachęca maturzystów do podjęcia tu nauki. Należy podkreślić, że oferta skierowana jest do potencjalnych studentów z województwa lubelskiego oraz województw sąsiednich. Korzyścią dla miasta jest również usytuowanie szkoły w budynkach byłych Zakładów Przemysłu Włókienniczego „Biawena”, ich rewitalizacja, budowa nowych obiektów w ramach Campusu uczelni tj. Domu Studenta oraz Centrum Badań nad Innowacjami. Obecność Białej Podlaskiej na mapie ośrodków akademickich w Polsce to dla miasta sprawa istotna i prestiżowa, to - jak powiedział prezydent Andrzej Czapski - „jeden ze znaczących wyróżników miasta”¹⁷.

¹⁶ <http://www.szlak-rowerowy.pswbp.pl/> (21.04.2013).

¹⁷ <http://www.opinieouczelniach.pl/z-zycia-uczelni/pokaz/id/508>, (22.04.2013).

Podsumowanie

Wyższa uczelnia, bez względu na rodzaj reprezentowanych dyscyplin naukowych, jest instytucją szczególną, kierującą się własną misją i respektującą zasadę służby społecznej, instytucją, która odwołując się do wielowiekowych tradycji, działa nie dla zysku, ale dla dobra publicznego. Odgrywa rolę kulturotwórczą i ma wielki udział w rozwoju cywilizacji. Ale to także przedsiębiorstwo, które działanie jest mocno uwarunkowane ekonomicznie i podlega rygorom gospodarki rynkowej. Jest również instytucją użyteczności publicznej, o szczególnym charakterze, której fundamentem działania jest zasada twórczości [Woźnicki 2007, s. 19-20].

13 lat funkcjonowania PSW w Białej Podlaskiej udowodniło potrzebą powołania do życia - na tak zwanej prowincji - uczelni zwiększającej dostęp do studiów dla młodzieży uboższej, albo wywodzącej się z miejscowości oddalonych od dużych ośrodków akademickich. Pokazało, że może ona poprawnie współdziałać z lokalnym rynkiem na wysokim poziomie dydaktycznym, umiejętnie wyważając proporcje między teorią a praktyką, mocno osadzonej w środowisku gospodarczym i społecznym kształcącej praktycznie, odpowiadającej na potrzeby miejscowego rynku pracy, oddziałującej na rozwój regionu w sensie naukowym i kulturotwórczym.

Literatura:

1. Gorzelak G. (2007), *Strategiczne kierunki rozwoju Polski Wschodniej*, [w:] *Ekspertyzy do Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020*, t. I, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa
2. Kapica G., Kapica M., *Eunomia*, nr 1(50)/styczeń 2011, Funkcjonowanie szkoły wyższej w środowisku lokalnym, (<http://www.raciborz.com.pl/art24317.html>) (06.04.2013)
3. Kwaśniewski K. (1987), *Integracja społeczności lokalnej*. Opole
4. Malewska E. (2000), *Funkcje niepaństwowej szkoły wyższej* [w:] *Rola i wpływ wyższej uczelni na rozwój społeczny i ekonomiczny regionu*. Materiały z Międzynarodowej Konferencji Naukowej Olsztyn, 26 maja 2000r., Olsztyn.
5. Matusiak M. (2005), *Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa.
6. Woźnicki J. (2007), *Uczelnie akademickie jako instytucje życia publicznego*, Warszawa

CZĘŚĆ IV

Halina Chodkiewicz

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Umiejętność czytania jako podstawa efektywnego studiowania wiedzy przedmiotowej

Streszczenie

Umiejętność czytania tekstów w różnych ich formach, tradycyjnych jak i elektronicznych stanowi uznany sposób komunikowania się we współczesnym społeczeństwie informacji globalnej, co więcej, w dużym zakresie determinuje nasze działanie i podejmowane zadania w sytuacjach edukacyjnych i zawodowych. Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie krótkiego zarysu podstaw naukowych, które pozwalają na lepsze zrozumienie mechanizmów funkcjonowania umiejętności czytania wykorzystywanej przez uczących się w przyswajaniu wiedzy przedmiotowej w różnych dziedzinach nauki, szczególnie na zaawansowanym poziomie szkolnictwa średniego i wyższego. Artykuł opiera się głównie na literaturze anglojęzycznej poświęconej rozważaniom teoretycznym i wynikom badań empirycznych w obrębie tematyki określonej jako czytanie i uczenie się wiedzy przedmiotowej (ang. *content area reading and learning*), zainteresowanie którą w edukacji światowej ostatnio zdecydowanie wzrosło, również w związku z akceptacją języka angielskiego jako języka komunikacji międzynarodowej. Artykuł analizuje wybrane definicje czytania i jego modele oraz ich wkład w propagowanie bardziej rzetelnego opisu przebiegu procesu czytania i przetwarzania dyskursu pisanego, którego celem jest nie tylko zrozumienie jednostkowego tekstu, ale także budowanie przez czytającego wiedzy w zakresie danej dziedziny. Szczególna uwaga poświęcona jest wadze adekwatnego zrozumienia tego procesu przez nauczyciela akademickiego, który odpowiedzialny jest za dobór sekwencji tekstów stanowiących literaturę danego przedmiotu oraz ich wykorzystanie w oparciu o właściwie skonstruowane zadania. Omówione są przykłady zadań realizowanych w warunkach akademickich wychodzących od czytania tekstów w różnych ich formach w celu wyszukiwania wybranych informacji w tekście, ich integrowania, czy ewaluacji w celu wykorzystania ich do przygotowania się do zdawania egzaminów, pisania prac projektowych czy dyplomowych. Krótkiej charakterystyce zostanie poddanych kilka strategii wspomagających efektywność czytania i uczenia się z tekstu tj. konstruowania i zgłębiania wiedzy przedmiotowej.

Słowa kluczowe: umiejętność czytania, wiedza przedmiotowa, modele czytania, praca z tekstem, strategie czytania, funkcjonalne podejście do języka

Wstęp

Uznanie przewodniego miejsca umiejętności czytania i uczenia się z tekstu w realizacji całej gamy zadań realizowanych na poziomie studiów wyższych wydaje się nie sprawiać problemu ani nauczycielom akademickim ani studentom wyższych uczelni. Inną kwestią jest, na ile skutecznie nauczyciele potrafią

wykorzystać umiejętność uczenia się z tekstu i zaoferować studentom takie zadania praktyczne, które wynikają z implikacji rozważań teoretycznych specjalistów w tym zakresie. Niniejszy artykuł odniesie się do aktualnych poglądów na temat umiejętności czytania i jej roli w studiowaniu wiedzy przedmiotowej, które w opinii autorki powinni kształtować wiedzę fachową współczesnego nauczyciela akademickiego.

Jak wiele czasu spędzają studenci na pracy z tekstem zaobserwowali, w odniesieniu do uczelni amerykańskich, Nist i Simpson (2000), którzy ustalili, że może to stanowić w zależności od studiowanego przedmiotu nawet 85% czasu poświęcanego nauce. W efekcie stawianych przed nimi zadań akademickich studenci czytając, pisząc eseje i prace seminaryjne nie tylko stają się ekspertami w danej dziedzinie wiedzy, ale też w sposób intencjonalny i incydentalny doskonalą umiejętność użycia języka jako środka komunikacji i przekazu wiedzy w danym zakresie. W warunkach zinstytucjonalizowanych nauczyciele asystują studentom w przeprowadzeniu wyznaczonych zadań, ale także wskazują na efektywne techniki i strategie, które przygotowują ich do skutecznego działania autonomicznego w nauce poza uczelnią (Alexander, Jetton 2000). Przy obciążeniu dużą ilością zadań wymagających studiowania materiałów tekstowych, zwiększanie efektywności procesu czytania tekstów akademickich poprzez dobór i stosowanie właściwych zadań i strategii czytania dla realizacji wytyczonych celów staje się prymarnym celem edukacyjnym. W każdej dziedzinie wiedzy od studentów wymagany jest wysoki poziom kompetencji w czytaniu i pisanu gatunków tekstów akademickich charakterystycznych dla tej dziedziny.

W polskiej literaturze problematyka czytania na poziomie akademickim jest znaczenie rzadziej pojawiającym się problemem adresowanym do ogółu nauczycieli akademickich rozpatrywanym z punktu widzenia umiejętności czytania. Jest ona natomiast podejmowana w kontekście zagadnienia studiowania piśmiennictwa fachowego z zamiarem opracowywania stanu wiedzy w zakresie danego przedmiotu (np. Duraj-Nowakowa 2012). Jak podkreśla autorka, w zadaniach związanych z opracowywaniem studium teoretycznego jako elementu samokształcenia, opracowywaniem przesłanek teoretycznych oraz metodologicznych jako podstawy do rozwinięcia własnej koncepcji badań, a także z przygotowaniem się do kolokwiów i egzaminów studenci podejmują tzw. studia literaturowe. Autorka przedstawia kilka etapów i metod studiowania literatury przedmiotu poczynając od jej wyszukiwania i właściwego dobierania źródeł, do formułowania finalnych wniosków. Przystudiowanie piśmiennictwa przedmiotu poznania, jeden z etapów, bazuje na umiejętności czytania, którą autorka nazywa naczelną metodą studiowania (Duraj-Nowakowa 2012).

Należy zauważyć, że wiedza na temat czytania z jego funkcją uczenia się z tekstów i studiowania wiedzy przedmiotowej wyrasta z interdyscyplinarnej perspektywy badawczej. Na temat czytania wypowiadają się m.in. eksperci z dziedziny językoznawstwa, psychologii kognitywnej i rozwojowej, psychologii uczenia się, psycholingwistyki, socjologii, socjolingwistyki, pedagogiki, glottodydaktyki, teorii dyskursu oraz dydaktycy szkolni i akademicy. Stąd wiedza na

temat roli czytania w przyswajaniu treści i wiedzy przedmiotowej często ulega modyfikacjom i uzupełnieniom spowodowanym rozwojem kilku dziedzin naukowych, granice między którymi są przeważnie płynne i elastyczne.

Umiejętność czytania: definicje i modele

Aby dyskusja na temat rozwijania i wykorzystywania umiejętności czytania w jego bardziej zaawansowanych formach we współczesnej edukacji akademickiej mogła być prowadzona w oparciu o rzetelne podstawy naukowe, należy nie tylko wziąć pod uwagę definicje czytania proponowane przez interdyscyplinarne grono specjalistów, ale także modele wyjaśniające funkcjonowanie czytania jako uniwersalnej umiejętności osadzonej w różnych kontekstach społecznych. Istotne spostrzeżenie, jakie przychodzi na myśl w odniesieniu do sytuacji w naszym kraju dotyczy obserwacji, iż literatura naukowa poświęcona umiejętności czytania zbyt często ogranicza się do zainteresowania nauczaniem wczesnoszkolnym, podczas gdy światowa literatura anglojęzyczna, nie zaniedbując tej problematyki, obfituje w liczne teoretyczne modele czytania, które na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat podejmowały próbę identyfikowania i opisu podstawowych komponentów i mechanizmów przetwarzania i rozumienia tekstu przez czytelnika dojrzałego. Modele te niewątpliwie wywarły i wywierają duży wpływ na rozumienie czym jest czytanie – proces i sprawność – dla osób podejmujących studia całej gamy przedmiotów specjalistycznych na poziomie akademickim. Znaczący wkład w rozwój teorii i propozycje nowoczesnych aplikacji dydaktycznych na tym właśnie poziomie edukacyjnym wnieśli uczeni Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych, Australii i Nowej Zelandii.

Definiując termin ‘czytanie’, należy przede wszystkim zauważyć, iż w jego opisie pojawiają się takie kategorie psycholingwistyczne jak: sprawność, umiejętność, kompetencje, a z drugiej strony: proces, akt, działanie, zachowanie. W ujęciu socjokulturowym czytanie to repertuar zróżnicowanych praktyk podejmowanych przez pewne grupy wiekowe, społeczne i zawodowe. Wielu badaczy definiuje czytanie odwołując się do jego głównych cech jako umiejętności (sprawności). Podczas gdy w opinii Smitha (1994) są to: celowość, selektywność, antycypacja oraz rozumienie, Koda (2005) wymienia trzy podstawowe aspekty czytania: poznawczy, rozwojowy oraz funkcjonalny. Pełniejsza definicja czytania, zaproponowana przez Alexander & The Disciplined Reading and Learning Research Laboratory (2012, s. 261) wyróżnia następujące kategorie, które definiują czytanie:

1. wielowymiarowość – poznanie, motywacja, czynniki neurofizjologiczne i socjokontekstualne;
2. rozwój podczas całego życia – ciągłe zmiany w wyniku interakcji pomiędzy uczeniem się czytać i czytaniem w celu uczenia się (tj. uczenie się z tekstu);
3. ukierunkowanie na cele i intencjonalność – znaczenie powstające w rezultacie interakcji pomiędzy autorem i czytającym, który realizuje swoje cele, bardzo skomplikowany proces budowania wiedzy.

Bardzo ciekawą syntetyczną klasyfikację najbardziej znanych modeli czytania w literaturze anglosaskiej poczynawszy od lat 60-tych zaproponowali Fox i Alexander (2009), posługując się takimi kryteriami jak: rodzaj tekstu stosowanego dla celów dydaktycznych, opis samego aktu czytania oraz jego produktu. Pierwszy z modeli, zwany *Extraction-Assembly Model*, całkowicie błędny w świetle nowych badań naukowych, niestety ciągle jest akceptowany przez laików. Zakłada on, że proces czytania stanowi przekaz treści, które czytający wydobywa ze statycznego tekstu, najczęściej narracyjnego, jednoznacznego w swoim znaczeniu, tak więc odtwarza informacje z tekstu i porównuje je z posiadanymi schematami poznawczymi.

Model zwany *Constructive-Integrative Model* natomiast, ciągle znajduje poparcie w dydaktyce dzięki wprowadzeniu tekstu informacyjnego oraz interpretacji procesu czytania jako konstrukcji znaczenia tekstu. Czytający dociera do znaczenia tekstu na bazie posiadanej wiedzy, dzięki procesom integracji i elaboracji, które pomagają mu przejść od modelu tekstu do jego własnego, sytuacyjnego modelu tego tekstu. Według Kintscha (1998, 2005) do powstania sytuacyjnego modelu tekstu prowadzi aktywizacja wiedzy czytającego w pamięci długotrwałej i jej integracja ze znaczeniem tekstu przetwarzanym w pamięci roboczej przy użyciu odpowiednich strategii, które zostają uruchomione w razie zaistniałego problemu w rozumieniu tekstu. Inny model (Linderholm i in. 2004) podkreśla znaczenie bardzo ważnych relacji, jakie pojawiają się pomiędzy wiedzą czytającego i celem danego aktu czytania, w efekcie czego osoby czytające ten sam tekst osiągają różny stopień jego zrozumienia, jak również odmienną interpretację. Jest to istotna zaleta w modelowaniu procesu czytania, chociaż powodująca problem dla dydaktyki – brak jednej właściwej interpretacji tekstu zwyczajowo przyjmowany tradycyjnie dla oceny zrozumienia danego tekstu.

Najbardziej aktualny model czytania, tzw. *Transitional Extensions Model*, dodatkowo uwzględnia tekst elektroniczny, multimedialny, tj. tekst płynny, nielinearny, argumentatywny oraz hipertekst (Fox i Alexander 2009). Czytający ma możliwość wejścia w interakcję z autorem tekstu i oceny jego wiarygodności. Co więcej, każda osoba czytająca tekst elektroniczny wybiera własną ścieżkę nawigacji. Czytający mogą pracować w zespole, a poza tym przetwarzają sekwencje kilku tekstów na wybrany temat tworząc mentalną reprezentację danej tematyki. Model ten jest interesujący z punktu widzenia budowania wiedzy przedmiotowej w wybranej dziedzinie, ponieważ pozwala czytającemu na dokonywanie wyboru tekstów, które zaspokoją jego zainteresowania i pozwolą mu na podjęcie indywidualnej drogi w realizowaniu celów poznawczych poprzez uczenie się z tekstu.

Czytanie tekstu jako studiowanie/budowanie wiedzy przedmiotowej

Jak wiadomo, umiejętność czytania wykorzystywana jest w licznych sytuacjach codziennych w związku z potrzebą odbioru zróżnicowanych tekstów pisanych, takich jak: ogłoszenia czy informacje umieszczone w naszym najbliż-

szym otoczeniu, gazety lub teksty literackie, które nas zaciękały. Z drugiej strony, w pewnej opozycji mamy do czynienia z tekstami informacyjnymi, akademickimi wymagającymi dogłębnego studiowania, typowymi dla środowiska edukacyjnego i zawodowego. W anglojęzycznej literaturze naukowej dotyczącej czytania niejednokrotnie podkreślany jest kontrast pomiędzy czytaniem dla przyjemności i czytaniem dla studiowania tekstu (ang. *reading for pleasure vs. reading to study*). Warto zauważyć, że w języku angielskim w użyciu jest jeszcze kilka innych terminów, które w swym znaczeniu nawiązują do uczenia się z tekstu w trakcie procesu czytania lub do procesu budowania/przyswajania treści/wiedzy. Są to takie wyrażenia jak: *reading to learn*, *learning by/from reading*, *learning from text*, *content-based learning* oraz *knowledge-based learning*.

Podstawową kwestią, jaką należy uwzględnić mówiąc o czytaniu w celu uczenia się z tekstu, tj. z nastawieniem na przyswajanie wiedzy na poziomie akademickim w zakresie danej dyscypliny naukowej, jest istnienie specyficznego rodzaju przestrzeni dyskursywnej, dzięki której wiedza ta jest rozpowszechniana. W gruncie rzeczy, oprócz wiedzy, nowych treści, czytający przyswajają pewne zasady, standardy, jakości struktury czy ograniczenia cechujące dany rodzaj dyskursu (Shanahan 2009). Z tego powodu liczne badania poświęcone czytaniu i uczeniu się z tekstu przeprowadzane w ostatnim dziesięcioleciu koncentrowały się na wybranych dyscyplinach wiedzy, tj. historii, biologii, naukach ścisłych, czy matematyce, uwzględniając specyfikę dotyczącą sposobu konceptualizacji przez nie wiedzy realizowanej poprzez dobór terminologii, struktur gramatycznych i kompozycyjnych odpowiadających gatunkom tekstów typowych dla dyskursu danej dyscypliny. Badacze udowodnili, iż osoby czytające teksty specjalistyczne a niebędące ekspertami w danej dziedzinie, napotykają trudności związane z właściwym zrozumieniem i interpretacją elementów leksykalno-gramatycznych oraz struktury tekstu, co rzutuje na skuteczny odbiór komunikacyjnej wartości dyskursu i krytyczne podejście do jego interpretacji (Shanahan 2009).

Ponadto, jak wykazały badania empiryczne dotyczące języka angielskiego jako rodzimego, typowe dla dyskursu akademickiego teksty ekspozycyjne-informacyjne przetwarzane w celu uczenia się angażują czytającego w odmienne procesy niż popularne czytanie tekstu dla przyjemności. I tak np. badania oparte na protokołach głośnego myślenia pozwoliły stwierdzić, że osoby czytające teksty ekspozycyjne często powtarzały fragmenty przeczytanego tekstu, uświadamiały sobie brak wiedzy w danym zakresie oraz dokonywały oceny ich zawartości treściowej (Navarez i in. 1999). Zaobserwowano także, że osobom, których pamięć robocza nie działa dość efektywnie, trudniej jest poradzić sobie z przetwarzaniem dyskursu pisanego, stąd ich ograniczenia w monitorowaniu rozumienia czytanego tekstu, dokonywania inferencji i przewidywania co do pojawiających się nowych treści (Linderholm, van den Broek 2002).

Casteel, Isom (1994) doszli do ciekawego wniosku, że istnieje duże podobieństwo pomiędzy wykonywaniem zadań opartych na umiejętności czytania i pisanie (ang. *literacy*) oraz tych, których celem jest budowanie wiedzy w zakresie nauk ścisłych. Paralelizm pomiędzy procesami czytania i konstruowania wiedzy w zakresie nauk ścisłych, jak zauważyli, jest widoczny w sekwencji faz przez jakie

przechodzą te procesy i w rodzajach aktywizowanych procesów kognitywnych, stąd można je opisać przy pomocy podobnych konceptów. I tak, realizując zadania wymagające zdobywania wiedzy w ramach nauk ścisłych uczący się: zadaje pytania, stawia hipotezy, zbiera dane przy pomocy odpowiednich metod badawczych, analizuje wyniki, wyciąga wnioski i prezentuje/streszcza zdobytą wiedzę. Pracując zaś nad tekstem zawierającym informacje/treści reprezentujące daną dziedzinę, czytający rozpoczyna od postawienia celu dla wykonywanego zadania, czyni przewidywania co do treści tekstu, organizuje zdobyte informacje w mapy kognitywne przy pomocy odpowiedniego słownictwa technicznego, odnosi się do swoich doświadczeń i posiadanej wiedzy, po czym komponuje wypowiedź pisemną, dokonuje jej ewaluacji i dzieli się wnioskami z innymi osobami (Casteel, Isom 1994, s. 540-541). Nie ulega wątpliwości, że proces rozumienia czytanego testu akademickiego przy jednoczesnym wykorzystaniu go do budowania wiedzy przedmiotowej są ze sobą ściśle zazębiane i pozostają w ciągłej interakcji. Wynika to m. in. z faktu stosowania przez czytającego tej samej konstelacji mechanizmów psychologicznych w procesie czytania i uczenia się, a także z istnienia bardzo skomplikowanych zależności pomiędzy językiem jako narzędziem komunikacji i tekstem jako komunikatem – nośnikiem treści.

Opracowaniem teoretycznych modeli oraz wynikających z nich aplikacji praktycznych, które powiązałyby proces czytania tekstu z celową pracą nad jego treścią w zakresie pewnej dziedziny wiedzy zajmuje się z dużą intensywnością w ciągu ostatnich kilkunastu lat grupa badaczy amerykańskich, określających swoje pole działania jako *content reading and learning*. Zwolennicy tego podejścia jako podstawę swoich rozważań traktują funkcjonalną analizę języka, którą postrzegają jako szczególnie użyteczną dla osoby, którego celem jest rozwinięcie umiejętności dogłębnego i krytycznego czytania tekstów w zakresie wybranej wiedzy przedmiotowej. Fang i Schleppegrell (2010, s. 9) twierdzą, iż prymarnym środkiem dla rozwoju wiedzy staje się tekst, za pośrednictwem którego wiedza jest produkowana i w którym jest zawarta, stąd właściwe odczytywanie tekstu i jego krytyka stanowią jedną z ważniejszych praktyk społecznych.

Uczenie się z tekstu – budowanie i kumulowanie wiedzy: funkcjonalne podejście do języka

Nie ulega kwestii, iż w poszukiwaniu bardziej adekwatnego sposobu pracy z tekstem ekspozycyjnym, gdzie czytający w sposób intencjonalny rozwija wiedzę przedmiotową, zasadniczą rolę odegrało umocnienie się funkcjonalnego podejścia do tekstu pisanego. Opiera się ono na systemowym funkcjonalnym językoznawstwie, dla rozwoju którego podwaliny stworzył w ostatnim czterdziestoleciu Michael Halliday (Fang, Schleppegrell 2010). W ujęciu pedagogicznym szczególne miejsce zajęła akceptacja poglądu, iż znaczenie komunikacyjne tekstu jest współtworzone przez czytającego i autora, a kluczową rolę w tym procesie grywa gatunek tekstu, jego makro-organizacja, kohezja, oraz dobór leksykalny, z podstawami opisywa-

nymi przez specjalistów analizy dyskursu (Miller, 1997). Martin (2013) podkreśla przekonanie, iż sukces w opanowaniu i skumulowaniu u wiedzy z zakresu danej dziedziny na poziomie szkolnictwa średniego może zapewnić jedynie skuteczne nauczanie pisanego dyskursu, czyli rozwijanie zaawansowanej umiejętności czytania i pisania. Nie należy zapominać, że środowisko edukacyjne dodatkowo cechuje współkonstrukcja wiedzy pomiędzy uczącymi się i nauczycielem (Lyster 2007).

Szczegółowe wyjaśnienie jak powstaje wiedza w systemie edukacyjnym proponuje Maton (2013), który swoje poglądy opiera na socjologicznym podejściu do języka i nauczania (socjologia edukacji Bernsteina). Rozróżnia on pomiędzy dyskursem poziomym dotyczącym wiedzy codziennej (podzielonej na segmenty, opartej na różnorodnych kryteriach) oraz pionowym dyskursem edukacyjnym bazującym na wyspecjalizowanych strukturach symbolicznych wiedzy *explicite*. Wiedza ta jest systematyczna, spójna, oparta na regułach, gdzie jedne znaczenia powiązane są z innymi. Powszechnym jest dążenie do generalizacji – teorii, integrowanie wiedzy, przyporządkowywanie informacji strukturze hierarchicznej wiedzy, a zadaniem uczących się jest rozumienie treści pojawiających się w różnych kontekstach.

Jako główny problem, idąc tym samym torem rozumowania, Martin (2013) postrzega fakt, iż wiedza pojawiająca się w danych warunkach edukacyjnych jest zależna od kontekstu i operuje uproszczonymi znaczeniami, podczas gdy przyszłe jej użycie wymaga dekontekstualizacji i dużego stopnia skondensowania. Krytykując psychologiczne ujęcie procesu budowania wiedzy jako formy, badacz ten postuluje zajęcie się wiedzą *sensu stricte*, czyli samą wiedzą. Jak twierdzi, dotychczas tworzone typologie wiedzy potrzebują zestawu reguł, które będą służyć generowaniu konkretnych praktyk, czyli działania związanego z określoną dziedziną wiedzy. Osiągnięcie tego celu, w opinii badacza jest możliwe dzięki zastosowaniu profili semantycznych, w których zmienia się zasięg, ciężar gatunkowy oraz gęstość znaczeniowa pomiędzy przyswajanymi kategoriami oraz konceptami używanymi do opisu tej wiedzy.

Taka konceptualizacja wiedzy wymaga odpowiedniego opisu funkcjonowania języka jako środka służącego powstawaniu dyskursu specjalistycznego, i ustalenia jaki ma on udział w ujęciu wiedzy w danej dziedzinie/dyscyplinie. Wiele wysiłku w analizę tego zagadnienia włożyli specjaliści edukacji przedmiotowej na gruncie anglosaskim, prowadzący badania dotyczące rozwijania i posługiwania się wiedzą z zakresu historii, matematyki, biologii, chemii, fizyki czy literatury. Jak zauważono, akceptując odmienność dyskursów – tekstów reprezentujących różne dziedziny wiedzy, dajemy przyzwolenie na wprowadzenie terminu oznaczającego umiejętność rozumienia tekstów należących do różnych dziedzin (ang. *disciplinary comprehension*).

Co do programu nauczania przedmiotów szkolnych, idąc za ogólnym postulatem, Martin (2013) proponuje, aby nauczyciele opierali swoje działania dydaktyczne na właściwym zrozumieniu funkcjonowania języka – jego płaszczyzn o wzrastającej abstrakcyjności, tj. podsystemu fonologicznego/graficznego, leksykalno-gramatycznego, semantykę dyskursu oraz trzy rodzaje osiąganego znaczenia: konceptu-

alne, interpersonalne oraz tekstowe. Dla funkcjonowania każdej z tych płaszczyzn kontekst stanowi gatunek tekstu. Tworzenie wiedzy naukowej wymaga zwrócenia szczególnej uwagi na elementy leksykalne (nie tylko na ich definicje, ale też gęstość semantyczną – wyrazy techniczne), użycie metafory gramatycznej (np. fraza nominalna, sekwencje wyrazowe w ramach zdania pojedynczego) oraz kompozycję tekstów. Każda dziedzina opiera się bowiem na charakterystycznych dla niej gatunkach tekstów. Teksty te zawierają opisy, wyjaśnienia reprezentujące daną dziedzinę, a zadaniem ucznia jest opanowanie odpowiednich gatunków tekstów w sposób świadomy w celu przyswojenia sobie sposobu organizacji wiedzy dla danej dyscypliny.

Czytanie tekstu akademickiego – główne cele i zadania

Zadania w czytaniu na poziomie akademickim, kiedy czytający wyraźnie kieruje swoją uwagę na zawartość informacyjną tekstu mogą stawiać przed nim kilka głównych celów do realizacji. Grabe (2009) opisuje te cele w sposób następujący:

- zrozumienie głównych myśli tekstu;
- poszukiwanie informacji – lokalnych lub związanych z głównymi myślami tekstu;
- przetwarzanie tekstu z myślą o jego późniejszej przydatności: odwoływanie się do wiedzy posiadanej przez czytającego, dążenie do spójności w jego odbiorze;
- integrowanie i organizowanie informacji z różnych części tekstu lub z kilku tekstów, radzenie sobie z informacjami sprzecznymi;
- ewaluacja, krytyka, wykorzystanie informacji z tekstu – monitorowanie stosunku do odbieranych treści, interpretacja/reinterpretacja tekstu w kontekście posiadanej wiedzy i przyszłego celu.

Należy podkreślić, że kiedy proces czytania przybiera swój akademicki charakter jest on bardzo czasochłonny, ponieważ tekst przetwarzany jest w niezbyt szybkim tempie i przy znacznym wysiłku, z jakim wiąże się jednoczesne organizowanie informacji. Bardzo popularnym zabiegiem, a wręcz wymogiem jest łączenie zadań w czytaniu z pisanem lub dyskusją, co z jednej strony ma zapewnić bardziej skuteczne gromadzenie i zapamiętywanie nowych informacji przy pomocy pisanego dyskursu typowego dla danej dziedziny wiedzy, a z drugiej zaktywizować krytyczne myślenie czytającego.

Integrowanie zadań w czytaniu z pisanem od wielu lat stanowi istotny punkt rozważań specjalistów czytania, a wielu nauczycieli szkolnych i akademickich uważa takie rozwiązanie dydaktyczne za niezbędne. Istnienie bliskiej relacji pomiędzy czytaniem i pisanem uzasadniane jest w kategoriach: proceduralnych (realizacja zintegrowanych zadań akademickich), retorycznych (bazowanie na tej samej roli nadawcy i odbiorcy komunikatu) oraz w kategorii wspólnej reprezentacji wiedzy, wykorzystywania tych samych procesów i mechanizmów językowych, kognitywnych, czy ograniczeń kontekstualnych (Fitzgerald, Shanahan 2000).

Macnaught i in. (2013) proponują zastosowanie trójstopniowego cyklu służącego budowaniu wiedzy poprzez czytanie i pisanie tekstów reprezentujących podstawowe gatunki dyskursu w danej dziedzinie. Fazy tego cyklu to:

1. dekonstrukcja – kontekstualizacja, analiza i anotacja tekstu modelowego, sprawdzenie znajomości pojęć przez studentów, dokonywanie analizy struktury tekstu w celu określenia roli elementów leksykalno-gramatycznych w jego kompozycji, rozwój potrzebnego metajęzyka;

2. zespołowa konstrukcja – wspólne tworzenie tekstu, negocjacje w sprawie powstającego tekstu, ze szczególnym naciskiem na odpowiednie użycie wybranych jednostek leksykalnych;

3. samodzielna konstrukcja – indywidualne tworzenie tekstu przez uczących się.

Jak widać, w cyklu tym bardzo ważna jest rola nauczyciela, który towarzyszy uczącym się nie tylko w dekonstrukcji tekstu, ale także w próbach konstrukcji tekstu w zakresie danego tematu w zgodzie z właściwym rejestrem i gatunkiem tekstu.

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż poza stosowanymi podręcznikami wiedzy przedmiotowej, czy skryptami na poziomie akademickim, wyższy stopień zaawansowania znajomości danego przedmiotu w naturalny sposób wymaga wprowadzania do kursu wielu źródeł wiedzy. Dla specjalistów zajmujących się czytaniem i uczeniem się z tekstu w centrum zainteresowania jest także precyzyjny opis procesów związanych z kumulacją informacji przez czytającego. Vitale i Romance (2007), na przykład, zakładają, że w sytuacji gdy czytający napotyka materiał zawierający nowe informacje możliwe są trzy scenariusze:

1. nowo nabywana wiedza staje się częścią wiedzy ogólnej czytającego, chociaż nie oznacza to, że posiada on już pełną strukturę podstawowych pojęć danej dziedziny wiedzy w swoim umyśle;

2. struktura podstawowych pojęć w zakresie danej dziedziny wiedzy czytającego nie jest odpowiednia do przyswojenia nowej porcji wiedzy, tak więc integracja nowej i posiadanej już wiedzy wymaga zastosowania efektywnych strategii metapoznawczych (elaboracji, mapy konceptów, streszczenia);

3. nowo nabywana oraz posiadana już wiedza przez czytającego nie zapewnia zrozumienia danego problemu (deficyt informacji) – czytający poszukuje kolejnego źródła wiedzy – tekstu, z którego zaczerpnie potrzebne mu informacje do dokonania pełnej integracji wiedzy.

Tego rodzaju interpretacja przyswajania nowej wiedzy związana jest silnie z koncepcją integracyjno-kompensacyjnych modeli czytania i problematyki integracji wszelkich informacji pochodzących z tekstu ze strukturą wiedzy i wszystkimi innymi umiejętnościami czytającego. W przypadku deficytu informacji następuje wprowadzenie źródła uzupełniającego.

Kolejna koncepcja powstała z myślą o wykorzystywaniu kilku tekstów z tego samego zakresu tematycznego w czytaniu jako dodatkowych materiałów

wzmacniających dyskusję na dany temat i rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia (Almasi 2008). Hartman i Allison (1996, za Almasi 2008, s. 492-494) w ciekawy sposób ujmują 5 rodzajów zestawiania tekstów opartych na innych zależnościach między nimi i przypisują im następujące terminy:

1. komplementarny – teksty uzupełniające się nawzajem dzięki wprowadzeniu dodatkowych informacji na dany temat;
2. alternatywny – teksty różnorodne, pokazujące odmienne perspektywy dla tego samego zagadnienia;
3. kontrolujący – jeden z tekstów przedstawia ogólny schemat omawianej tematyki, inne teksty odbierane są w jego kontekście i z nim porównywane;
4. synoptyczny – teksty przeglądowe zawierają kilka wariantów, ujęć tego samego zagadnienia nadając mu inną perspektywę;
5. dialogiczny – teksty ukazujące zmiany w perspektywie podejścia do danego zagadnienia w czasie, wyjaśniające ich przyczyny.

W warunkach edukacji na poziomie akademickim na tworzeniu właściwie dobranych list materiałów źródłowych nie tylko opierają się wykładowcy opracowujący poszczególne kursy przedmiotowe. Studenci przygotowujący prace seminaryjne, licencjackie, czy magisterskie stają przed trudnym zadaniem przestudiowania całego zbioru tekstów dających obraz wybranej tematyki, widzianej z wielu perspektyw, również z tych odmiennych lub zgoła przeciwstawnych.

Uczenie się z tekstu – strategie czytania

Jak już wspomniano, czytanie tekstów akademickich w celu budowania w oparciu o nie wiedzy przedmiotowej jest czynnością pochłaniającą wiele czasu i wysiłku czytającego. Jednak efektywność jej może znacząco podnieść się dzięki zastosowaniu odpowiednich strategii czytania. Działanie strategiczne oznacza wykonywanie przez czytającego czynności zaplanowanych, o charakterze globalnym lub lokalnym, które zwiększają poziom zrozumienia czytanego tekstu i pozwalają czytającemu monitorować proces przetwarzania tekstu w celu realizacji postawionych celów (Dakowska 2005, Chodkiewicz 2013). Specjaliści badający proces czytania zaproponowali dotychczas wiele taksonomii strategii czytania, wyróżniając różne typy strategii identyfikowanych przez czytających. Z punktu widzenia pracy z tekstem akademickim, dyskursem charakterystycznym dla danego rodzaju wiedzy przedmiotowej, wśród najbardziej skutecznych strategii wymieniane są: strategia elaboracji, podkreślanie informacji w tekście, robienie notatek, streszczanie tekstu oraz stosowanie elementów wizualnych.

Strategia elaboracji wykorzystywana jest przez nauczyciela w opracowywaniu nowego materiału lub samodzielnie przez czytającego w celu lepszego zrozumienia i zapamiętania czytanego tekstu. Jej zastosowanie polega na refleksyjnym wyjaśnianiu posiadanej wiedzy na dany temat przez czytającego oraz jego ogólnej wiedzy o świecie w celu osiągnięcia jej skuteczniejszej integracji z nowymi informacjami (King 1994, Vitale, Romance 2007).

Podkreślanie wybranych fragmentów tekstu przyjmuje różne formy, które służą zwróceniu uwagi przez czytającego na uznane przez niego za ważne wyrazy, wyrażenia czy fragmenty tekstu w kontekście przetwarzanych treści. Strategia ta pomocna jest w monitorowaniu procesu czytania, kiedy to czytający dokonuje samooceny pod kątem realizowanych przez siebie celów czytania. Pozwala mu także wyselekcjonować ważne środki językowe zastosowane do przekazu kluczowych informacji zawartych w tekście, np. ważne terminy i ich definicje (Chodkiewicz 2006, Chodkiewicz 2011).

Robienie notatek w trakcie czytania umożliwia czytającemu przeprowadzenie selektywnych operacji myślowych, które w swym efekcie prowadzą do lepszego zrozumienia tekstu. Co więcej, dzięki nim czytający jest w stanie wybrać informacje ważne, dokonać ich ewaluacji i odpowiednio ująć je w formie pisemnej, która syntetyzuje i koduje informacje pojawiające się w tekście oryginalnym. Notatki mogą przybierać różny format, który personalizuje zawarte w nich informacje, ale także wspomaga ich zrozumienie i zapamiętanie (Chodkiewicz 2009, Chodkiewicz 2011).

Streszczanie jest popularną strategią, uznaną za pomocną w zapamiętywaniu najważniejszych informacji z tekstu, ale zarazem trudnym zadaniem w pisaniu. Osoba tworząca tekst streszczenia, w przemyślany sposób eliminuje informacje z tekstu oryginalnego i reorganizuje informacje zawarte w nim, uzyskując ich skondensowaną, ale pełną pod względem przewodniego znaczenia formę. Kintsch (1998) wymienia 3 główne reguły, na których opiera się streszczenie; są to: selekcja najważniejszych informacji, dokonywanie generalizacji oraz konstrukcja nowego tekstu. Dla wielu studentów pisanie streszczenia stanowi spore wyzwanie w sensie intelektualnym, związane z potrzebą dokonywania eliminacji informacji, ich kondensacji czy transformacji, ale także opracowania tekstu streszczenia pod względem językowym – użycia parafrazy, wyrażenia o znaczeniu synonimicznym, odpowiednich terminów (Chodkiewicz 2011).

Bardzo ważny rodzaj strategii używanych aktualnie w edukacji, szczególnie ze względu na popularność multimedialnych, stanowią **elementy graficzne**, w tym organizatory graficzne. Jak zauważają Vitale i Romance (2007), bardzo użyteczne dla czytającego może okazać się samodzielne opracowanie wizualnej prezentacji głównych i podrzędnych myśli zawartych w tekście oraz wybranych przykładów, które je ilustrują w hierarchicznej formie mapy. Grabe (1997) zwraca uwagę na istnienie wielu form organizatorów graficznych przedstawiających tematyczną strukturę tekstu, które wymagają, aby czytający dokładnie zrozumiał treść tekstu, a co więcej dokładnie przeanalizował jego strukturę. Wśród często stosowanych są: tabele, diagramy (np. ujmujące przyczyny i skutki, problem-rozwiązanie, diagram Venn), skale (kontinuum), czy łańcuchy wydarzeń.

Oprócz tych pięciu strategii szczególnie użytecznych dla uczenia się z tekstu wartościowymi strategiami są także: wykorzystywanie świadomości struktury tekstu, zadawanie pytań i konstruowanie odpowiedzi, tworzenie domysłów i wyciąganie wniosków. Celem ich jest przede wszystkim wspomaganie procesu budowania wiedzy jako efektu intencjonalnego przetwarzania zawartości merytorycznej tekstu.

Podsumowanie

Ze względu na fakt, iż studiowanie wiedzy przedmiotowej w kontekście akademickim wymaga od osób uczących się realizacji bardzo wielu zadań opartych na czytaniu materiałów tekstowych reprezentujących daną dziedzinę, podnoszenie efektywności zabiegów dydaktycznych opartych na właściwie skonstruowanych zadaniach i odpowiednio dobranych strategiach czytania stanowi podstawę skutecznej realizacji celów edukacyjnych związanych z przyswajaniem wiedzy w zakresie danej dziedziny. Takie podejście do działania dydaktycznego dodatkowo prowadzi do doskonalenia kompetencji czytelniczych niezbędnych do samodzielnej pracy studenta. Co więcej, najnowsze publikacje postulują, aby wykonywane zadania w czytaniu wynikały z bardzo bliskiego kontaktu z tekstem, jego analizy pod kątem struktury związanej z reprezentowanym gatunkiem, sposobem wyrażania relacji semantycznych, używanymi środkami gramatycznymi oraz tak ważnym słownictwem akademickim i terminologią specjalistyczną. Konstruowanie wiedzy przedmiotowej w efekcie czytania tekstu oznacza przecież budowanie układu pojęciowego, na którym opiera się wiedza w danej dziedzinie. Osiągnięcie tak postawionych celów edukacyjnych dla społeczności akademickiej jest jednak możliwe jedynie dzięki podnoszeniu świadomości i wiedzy nauczycieli co do tego, jak funkcjonuje język tekstów akademickich w poszczególnych dziedzinach i jak należy je wykorzystywać w dydaktyce, aby wspomagać studentów w procesie budowania wiedzy przedmiotowej.

Literatura:

1. Alexander, P. A., Jetton, T. L. (2000), *Learning from text: a multidimensional and developmental perspective*. W: M. L. Kamil, P. B. Mosenthal, P. D. Pearson, R. Barr (red.), *Handbook of Readings Research, Vol.III.*, Lawrence Erlbaum, Mahwah, s. 285-310.
2. Alexander P. A. and The Disciplined Reading and Learning Research Laboratory (2012), *Reading into the future: Competence for the 21st century*. "Educational Psychologist", 47, s. 259-280.
3. Almasi, J.F. (2008), *Using questioning strategies to promote students' active discussion and comprehension of content area material*. W: D. Lapp, J. Flood, N. Farnan (red.), *Content Area Reading and Learning: Instructional Strategies*, Lawrence Erlbaum, New York, s. 487-514.
4. Casteel, C.P., Isom, B.A. (1994), *Reciprocal processes in science and literacy learning*. "The Reading Teacher", 47, 7, s. 538-544.
5. Chodkiewicz, H. (2006), *Strategy use as a factor in promoting reading comprehension in EFL*. W: J. Zybert (red.) *Issues in Foreign Language Learning and Teaching*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, s. 33-45.

6. Chodkiewicz, H. (2009), *Reading to learn and notetaking at academic level: students' perceptions of strategies used*. W: M. Wysocka (red.), *On Language Structure, Acquisition and Teaching. Part 2*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice, s. 114-127.
7. Chodkiewicz, H. (2011), *Individual differences in L2 readers' strategic behaviour while performing reading to learn tasks: A case study*. W: J. Arabski, A. Wojtaszek (red.), *Individual Learner Differences in SLA*, Multilingual Matters, Bristol, s. 259-270.
8. Chodkiewicz, H. (2013), *Reading as a purpose-driven process: taking an L2 reader perspective*. W: D. Gabryś-Barker, E. Piechurska-Kuciel, J. Zybert (red.) *Investigations in Teaching and Learning Languages*, Springer, International Publishing Switzerland, s.79-95.
9. Dakowska, M. (2005), *Teaching English as a Foreign Language. A Guide for Professionals*. PWN, Warszawa.
10. Duraj-Nowakowa K. (2012), *Studiowanie literatury przedmiotu*. Wydawnictwo WAM, Kraków.
11. Fang, Z., Schleppegrell, M.J. (2010), *Reading in Secondary Content Areas: A Language-Based Pedagogy*. The University of Michigan Press, Ann Arbor.
12. Fitzgerald, J., Shanahan, C. (2000), *Reading and writing relations and their development*. "Educational Psychologist", 35, 1, s. 39-50.
13. Fox, E., Alexander, P.A. (2009), *Text comprehension: a retrospective, perspective, and prospective*. W: W S. E. Israel, G. G. Duffy (red.), *Handbook of Research on Reading Comprehension*, Routledge, New York, s. 227-239.
14. Grabe, W. (1997), *Discourse analysis and reading instruction*. W: T. Miller (red.), *Functional Approaches to Written Text: Classroom Applications*, United States Information Agency, Washington, s. 2-15.
15. Grabe, W. (2009), *Reading in a Second Language: Moving from Theory to Practice*. CUP, Cambridge.
16. Hartman, D., Allison, J. (1996), *Promoting inquiry-oriented discussions using multiple texts*. W: L.B. Gamfrell, J.F. Almasi (red.), *Lively Discussions: Fostering Engaged Reading*, International Reading Association, Newark, s. 106-133.
17. King, A., (1994). *Guiding knowledge construction in the classroom: effects of teaching children how to question and how to explain*. "American Educational Research Journal", 31, 2, s. 338-368.
18. Kintsch, W. (1998), *Comprehension*. CUP, New York.
19. Kintsch, W. (2005), *An overview of top-down and bottom-up effects in comprehension. The CI perspective*. "Discourse Processes" 39, 2, s. 125-128.
20. Koda, K., (2005), *Insights into Second Language Reading. A Cross-Linguistic Approach*, CUP, Cambridge.
21. Linderholm, T., van den Broek P. (2002), *The effects of reading purpose and working memory capacity on the processing of expository text*. "Journal of Educational Psychology" 94, 4, s. 778-784.

22. Linderholm, T., Virtue, S., Tzeng, Y., van den Broek, P. (2004), *Fluctuations in the availability of information during reading: Capturing cognitive processes using the Landscape Model*. "Discourse Processes" 37, 2, s. 165-186.
23. Lyster, R. (2007), *Learning and Teaching Languages through Content. A Counterbalanced Approach*. Benjamins, Amsterdam.
24. Macnaught, L., Maton, K., Martin, J.R., Matruglio, E. (2013), *Jointly constructing semantic waves: Implications for teacher training*. "Linguistics and Education", 24, s. 50-63.
25. Martin, J.R. (2013), *Embedded literacy: Knowledge as meaning*. "Linguistics and Education", 24, s. 23- 37.
26. Maton, K. (2013), *Making semantic waves: A key to cumulative knowledge-building*. "Linguistics and Education", 24, s. 8-22.
27. Miller, T. (red.), (1997), *Functional Approaches to Written Text: Classroom Applications*, United States Information Agency, Washington.
28. Narvaez D., van den Broek, P., Ruiz, A.B. (1999), *The influence of reading purpose on inference generation and comprehension in reading*. "Journal of Educational Psychology", 91, 3, s. 488-496.
29. Nist, S.L, Simpson, M. L. (2000), *College studying*. W: M. L. Kamil, P. B Mosenthal, P. D. Pearson, R. Barr (red.), *Handbook of Readings Research, Vol.III*, Lawrence Erlbaum, Mahwah, s. 645-666.
30. Shanahan, C. (2009), *Disciplinary comprehension*. W: S. E. Israel, G. G. Duffy (red.), *Handbook of Research on Reading Comprehension*, Routledge, New York, s. 240-260.
31. Smith, F. (1994), *Understanding Reading*. 5th edition. Erlbaum, Hillsdale, NJ.
32. Vitale, M. , Romance, N. R. (2007), *A knowledge-based framework for unifying content-area reading comprehension and reading comprehension strategies*. W: McNamara, D.S. (red.) *Theories, Interventions, and Technologies*, Lawrence Erlbaum, New York, s. 73-104.

Liczba znaków ze spacjami: 40 363

Patrycja Hołownia, Agnieszka Cyburt

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Wybrane zagadnienia prawa autorskiego w świadomości studentów Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Streszczenie

Opracowanie ma na celu przybliżenie wybranych zagadnień prawa autorskiego, których znajomość ułatwia poprawne pod względem prawnym konstruowanie pracy, tak by nie zostały naruszone autorskie prawa osobiste i majątkowe twórcy. Niemniej jednak z uwagi na ograniczone ramy artykułu autorzy zaprezentowali jedynie część poglądów przedstawicieli doktryny gdyż liczba interpretacji dotyczących poruszanych zagadnień przekraczałaby przewidzianą objętość pracy. W artykule zastosowano metody analizy opisowej, natomiast próbę stanowili studenci pierwszego, drugiego i trzeciego roku studiów na kierunku Zarządzanie PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. Dobór próby był zatem celowy.

Słowa kluczowe: prawo autorskie, utwór, dozwolony użytek, cytaty, plagiat

Wstęp

Postęp technologiczny, który dokonuje się na naszych oczach, niewątpliwie ułatwiający codzienne życie, umożliwia szybsze, bardziej precyzyjne i mniej kłopotliwe pozyskiwanie różnego typu informacji, danych, tekstów źródłowych, wykresów, ich edytowanie bądź zwielokrotnianie. By działało się to w zgodzie z prawem szczególnie ważką wydaje się znajomość prawa autorskiego. Istotne z punktu widzenia każdego studenta są zwłaszcza te regulacje, które dotyczą przygotowania pracy dyplomowej, ale bez wątpienia potrzebne także przy pisaniu prezentacji, referatów czy prac semestralnych.

Kulminacyjnym punktem procesu nauczania, niezależnie od stopnia, charakteru czy kierunku studiów, jest pisanie pracy dyplomowej pod kierunkiem promotora oraz jej obrona. Dlatego też, należy dołożyć wszelkiej staranności, by przygotowana praca licencjacka, magisterska bądź inżynierska, czyniła zadość wszelkim wymogom merytorycznym, edytorskim, stylistycznym, a ponadto była tworzona z poszanowaniem zasad prawa autorskiego.

Autorzy zaprezentowali wyniki badań, które zobrazują stopień świadomości grupy studentów pierwszego, drugiego i trzeciego roku studiów na kierunku Zarządzanie PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej z zakresu wybranych zagadnień prawa autorskiego. Wyniki badań mogą stać się wskazówką dla

dydaktyków prowadzących zajęcia z przedmiotu „ochrona własności intelektualnej”, dotyczące m.in. problematyki przedmiotu w zakresie wnikliwej analizy zagadnień budzących wątpliwości wśród przyszłych magistrów, inżynierów czy licencjatów.

W niniejszym opracowaniu analizę wybranych zagadnień rozpoczęto od charakterystyki utworu.

Utwór w rozumieniu prawa autorskiego

Zgodnie z treścią art. 1 ustawy z dnia 4 lipca 1994 roku „o prawie autorskim i prawach pokrewnych” każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia jest utworem, chociażby miał postać nieukończoną¹. Regulacja ta zakłada, że spełnienie określonych prawem przesłanek pozwala zakwalifikować dzieło jako przedmiot prawa autorskiego gwarantując mu tym samym ochronę. Ochrona ta ponadto następuje niejako automatycznie i nie wymaga od twórcy spełnienia jakichkolwiek formalności. Dzieło ma być zatem wynikiem działalności intelektualnej, mającej swoje źródło w umyśle twórcy, który dzięki posiadanej wiedzy, doświadczeniu, własnej wyobraźni i przy wykorzystaniu swoich oryginalnych zdolności potrafi stworzyć wyjątkowy, indywidualny utwór odróżniający się od innych dzieł przejawionych w danej dziedzinie. Przy czym należy zaznaczyć, że nie musi on charakteryzować się „nowością w znaczeniu obiektywnym, można jednak wymagać nowości w znaczeniu subiektywnym (nowości ocenianej z perspektywy wiedzy samego autora)” (Barta i in., 2011)², gdyż często może się zdarzyć, iż rezultat pracy różnych autorów będzie podobny z uwagi na te same inspiracje, pomysły, przedstawienie zbliżonej tematyki. „Utwór powinien kreować rzeczywistość, to znaczy wpisywać się w proces nadawania jej swoistego kształtu, szczególnych cech (...), powinien charakteryzować się indywidualnością płynącą z osobowości twórcy” (Ferenc-Szydełko in. 2011). Dlatego też w myśl ustawy ochroną objęty może być wyłącznie sposób wyrażenia³, to on powinien być twórczy, oryginalny, nowatorski zaś bez znaczenia jest wartość utworu estetyczna, moralna czy ekonomiczna, jak również jego przeznaczenie oraz zastosowane środki i forma wyrazu. Ostatnim kluczowym elementem definicji utworu jest konieczność jego przejawienia inaczej ustalenia. Oznacza ono przeniesienie z umysłowości twórcy wytworu jego intelektu i przejawienie go w taki sposób by jego postać pozwalała na zapoznanie się z nim przez kogokolwiek poza twórcą (Ferenc-Szydełko i in. 2011).

¹ Dz.U.06.90.631 j.t. ze zm.

² Por. Wyrok SN z dn. 25 stycznia 2006 r., I CK 281/05

³ Art. 1ust. 2¹ (Dz.U.06.90.631 j.t. ze zm.)

Autorskie prawa majątkowe i osobiste - prawo do autorstwa utworu

Konstrukcja praw, przysługujących twórcy do dzieła, przyjęta przez polskiego ustawodawcę zakłada istnienie swoistego dualizmu i wyróżnia prawa autorskie osobiste i majątkowe. Inny jest zatem charakter i sfera interesów twórcy, do których odnosi się każda z kategorii tych praw.

Majątkowe prawa autorskie odnoszą się do gospodarczych sposobów korzystania z dzieła (tzw. pola eksploatacji) i dotyczą przede wszystkim możliwości korzystania z utworu, rozporządzania nim, a zwłaszcza pobierania za korzystanie z utworu przez osoby trzecie, wynagrodzenia. Mają one charakter terminowy, zbywalny i dziedziczny, a w swej istocie gwarantują uprawnionemu wyłączność na korzystanie z danego dobra niematerialnego. Monopol twórcy wynikający z konstrukcji majątkowych praw autorskich jest ograniczony jedynie w przypadkach ściśle określonych przez ustawę. Wśród instytucji związanych z powyższym ograniczeniem wyłączności praw autora, w kontekście problematyki pisania pracy dyplomowej, szczególnego znaczenia nabierają: dozwolony użytek prywatny utworów chronionych oraz prawo cytatu.

Autorskie prawa osobiste mają odmienną naturę. W literaturze podkreśla się, że należą one do dóbr osobistych *sensu largo*, czyli „wartości ze świata uczuć i przeżyć psychicznych człowieka” (Stec 2011). W konsekwencji chronią one nieograniczoną w czasie i niepodlegającą zrzeczeniu się lub zbyciu więź twórcy z utworem, a w szczególności należą do nich prawo: do autorstwa utworu; oznaczenia utworu swoim nazwiskiem lub pseudonimem albo do udostępniania go anonimowo; nienaruszalności treści i formy utworu oraz jego rzetelnego wykorzystania; decydowania o pierwszym udostępnieniu utworu publiczności, a także do nadzoru nad sposobem korzystania z utworu⁴.

W kontekście przygotowywania wszelkiego typu prac licencjackich, magisterskich czy semestralnych, wydaje się zasadne zwłaszcza omówienie prawa do autorstwa utworu. Prawo to powstaje w chwili uzewnętrznienia myśli twórczej w jakikolwiek sposób i ma chronić prawowitego twórcę przed zawłaszczeniem jego dzieła. Regulacja ta zatem, ma na celu ochronę związku psychicznego twórcy z jego utworem. Podstawą tworzącej się w ten sposób więzi jest osobiste zaangażowanie autora w powstanie dzieła, a co za tym idzie zabarwienie go niepowtarzalnymi cechami osobowości twórcy. Z powyższego należy wnioskować, iż autor ma prawo domagać się, by nie pomijano, nie przekręcano nazwiska bądź tytułu utworu w związku z rozpowszechnianiem utworu. Prawidłowa identyfikacja twórcy ma bowiem znaczenie dla budowania jego wizerunku, niewątpliwie postrzeganego przez pryzmat osiągnięć w dorobku zawodowym i jest podstawowym czynnikiem mającym bezpośredni wpływ na osiągnięcie przez niego określonego statusu społecznego (Ferenc-Szydełko i in. 2011).

Podając za G. Michniewiczem prawo do autorstwa „jest to ochrona przed twierdzeniem kogokolwiek, że jest autorem określonego utworu. Jeżeli ktoś nieuprawniony twierdzi, że jest twórcą utworu, to dokonuje pewnego rodzaju

⁴ Art. 16 (Dz.U.06.90.631 j.t. ze zm.)

kradzieży prawa do autorstwa, określanego często słowem plagiat, czyli inaczey kradzież, dokonana w jakiegokolwiek formie cudzego utworu lub jego części i przedstawienie go pod własnym nazwiskiem” (Michniewicz 2010).

Przestępstwo plagiatu

Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych nie posługuje się pojęciem plagiatu, jednakże uznaje się, że oznacza on przywłaszczenie sobie autorstwa cudzego dzieła lub jego części, przez rozpowszechnienie go pod własnym nazwiskiem⁵, przy czym bez znaczenia jest to, czy rzeczywisty twórca żyje oraz czy doznał z tego tytułu szkody materialnej.

Plagiat może mieć charakter jawny, co oznacza przypisywanie sobie autorstwa bez wnoszenia wkładu własnego, albo ukryty polegający na przypisywaniu sobie autorstwa wykorzystanych we własnym utworze elementów twórczych z cudzego utworu. W działalności naukowej plagiat jest zjawiskiem spotykanym, aczkolwiek nie zawsze łatwym do wychwycenia. Zwłaszcza w sytuacji, gdy przejęcie nie dotyczy formy zewnętrznej, swoistego planu, lecz mamy do czynienia z plagiatem twórczym, tj. przejmowana jest cudza argumentacja, komentarz bądź układ pracy (Barta, Markiewicz 2011).

W jednym z wyroków Sądu Apelacyjnego w Warszawie⁶ czytamy, że istotą plagiatu jest „wykorzystanie elementów cudzego utworu w takim stopniu, iż brak jest twórczej działalności plagiatora i jego utwór nie nosi cech oryginalności”, zaś autorka Gadek-Gizen B. dodaje, że plagiatozem jest ten, „kto przejmuje „jądro” cudzej pracy i podaje się za jej autora”. Konkludując, znamion przestępstwa z art. 115 ust.1 nie wypełni przejęcie pomysłu, czy idei innego twórcy nawet wówczas, gdy odgrywają one podstawową rolę w danym utworze dopóty, „dopóki nie dochodzi do przejęcia chronionej prawem autorskim formy wyrażenia utworu” (Gienas i in. 2011).

Podkreślenia ponadto wymaga fakt, że podmiotem przestępstwa plagiatu może być każdy, a warunkiem odpowiedzialności karnej nie jest ani cel w jakim sprawca przywłaszczył sobie autorstwo, np.: korzyść majątkowa, ani to, że utwór który bezprawnie wykorzystano był mniej popularny od dzieła plagiatora. Bez znaczenia jest również czy dzieło, w którym dopuszczono się plagiatu zostało rozpowszechnione i jaka jest jego wartość merytoryczna. Istotna jest bowiem przejęta forma wyrażenia (Gienas i in. 2011).

W kontekście regulacji odpowiedzialności karnej będącej wynikiem bezprawnego przypisania sobie autorstwa cudzego dzieła, szczególnie ważne wydają się zasady zgodnego z prawem korzystania z dorobku innych autorów, bez narażania się na negatywne konsekwencje prawne. Plagiat zagrożony jest bowiem karą: grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3. Naprzeciw potrzebom właściwego korzystania z cudzej twórczości wychodzą przede wszystkim przepisy regulujące dozwolony użytek osobisty utworów chronionych oraz prawo cytatu.

⁵ Art. 115 ust 1. (Dz.U.06.90.631 j.t. ze zm.)

⁶ Wyrok z dn. 15 września 1995 r., Sąd Apelacyjny - I ACr 620/95

Dozwolony użytek osobisty utworów chronionych

Instytucja dozwolonego użytku prywatnego jest wyjątkiem ograniczającym wyłączone prawa majątkowe twórcy do dzieła. Pozwala ona na korzystanie z twórczości autora, bez konieczności uzyskania jego zgody oraz ponoszenia z tego tytułu opłat, aczkolwiek dopiero pod warunkiem spełnienia określonych ustawowo przesłanek⁷.

Należy nadmienić, że obok dozwolonego użytku osobistego prawo przewiduje również dozwolony użytek publiczny związany z edukacją, badaniami naukowymi, upowszechnianiem kultury. Z uwagi na tematykę opracowania rozważania zawężono jedynie do analizy domeny prywatnej. Wydaje się, że niezależnie od sfery interesów i grupy beneficjentów, których te dwie instytucje dotyczą, powód ich wprowadzenia jest tożsamy. Chodzi głównie o to, że „tworzenie bezgranicznej ochrony utworów w istotny sposób zawęziłoby zakres swobody twórczej” (Barta, Markiewicz 2011), a w konsekwencji przyczyniłoby się do znacznego spadku liczby nowych utworów.

Warunkiem skorzystania przez piszącego pracę z możliwości jakie niesie ze sobą dozwolony użytek prywatny jest po pierwsze, uprzednie rozpowszechnienie dzieła. W myśl prawa autorskiego⁸ opublikowanym jest utwór, który za zezwoleniem twórcy został zwielokrotniony i którego egzemplarze zostały udostępnione publicznie (także w sieci internetowej). Po drugie regulacja ta, nie może służyć celom komercyjnym, zaś powołanie się na nią jest uzasadnione, wyjaśnianiem, analizą krytyczną, nauczaniem lub prawami gatunku twórczości⁹. Po trzecie komentowana instytucja ogranicza krąg podmiotów legitymujących się prawem korzystania z egzemplarzy utworów do grona osób pozostających ze sobą w związku osobistym, w szczególności pokrewieństwa, powinowactwa lub stosunku towarzyskiego. Po czwarte dozwolony użytek osobisty obejmuje korzystanie z pojedynczych egzemplarzy utworu.

Zwielokrotnienie dzieła jest jednak możliwe, a co więcej ustawodawca nie wprowadził ograniczenia liczby kopii, które można sporządzić. „Przyjmuje się że uprawniony może do własnego użytku osobistego zlecić sporządzenie egzemplarzy utworu innemu podmiotowi np. w punkcie kserograficznym” (Traple 2011). Aby zrekompensować uszczerbek jakiego doznają w związku z powyższym twórcy, wprowadzono rozwiązanie przewidujące obowiązek uiszczania określonych ustawowo opłat przez: wykonujących zawodowo usługi reprograficzne, a także producentów i importerów sprzętu bądź czystych nośników służących do nagrywania, utrwalania utworów, pozyskiwania ich kopii.¹⁰ W literaturze podnosi się jednak kwestię braku sprawiedliwości takiego rozwiązania, gdyż scedowując obowiązek uiszczania opłat wyłącznie na przedsiębiorców, sami użytkownicy kserokopii w ogóle nie partycypują w kosztach mających zrekompensować autorom uszczerbek (Ferenc-Szydełko i in. 2011).

⁷ Art. 23 (Dz.U.06.90.631 j.t. ze zm.)

⁸ Ibidem art. 6 ust 1, pkt 1

⁹ Art. 29 (Dz.U.06.90.631 j.t. ze zm.)

¹⁰ Ibidem art. 20 - 20¹

Nie sposób też pominąć faktu, że uzupełnieniem prawidłowej wykładni przepisu o dozwolonym użytku osobistym, jest również regulacja zawarta w art. 35 pr. aut., stanowi ona, iż dozwolony użytek nie może naruszać normalnego korzystania z utworu lub godzić w słusne interesy twórcy (Gienas i in. 2011).

Ostatnim fundamentalnym wymogiem zgodnego z prawem korzystania z cudzego utworu jest wymienienie imienia i nazwiska twórcy oraz źródła. Niestety ustawodawca nie wyjaśnia w jaki sposób należy podawać źródło, co niejednokrotnie budzi wątpliwości praktyczne. Podając za Traple E. nie do końca zatem trafne było stwierdzenie SN, iż sposób wskazywania źródeł jest normowany przepisami prawa autorskiego, a nie stosowanymi w praktyce zwyczajami. Zastrzeżeń autorki nie budzi natomiast stanowisko SN stwierdzające, iż „wymaganiu wyraźnego wymienienia źródła, z którego pochodzi fragment cudzego dzieła, nie czyni zadość wymienienie tego dzieła w zestawieniu literatury, bez jakiegokolwiek wyjaśnienia, ani zasady, ani stopnia wykorzystania tego dzieła, a w szczególności bez wskazania, że dokonano z niego przedruku określonej części”.¹¹ W kontekście cytowanej sentencji należy zatem naświetlić problematykę prawa do cytatu.

Prawo do cytatu

Cytat, oznacza inkorporowanie fragmentów utworów lub drobnych utworów w całości do samodzielnie stworzonego dzieła. Zgodnie z definicją to „wyjętek z obcego tekstu a. czyjejś wypowiedzi, przytoczony dosłownie, zwykle w cudzysłowie” (Kopaliński 2013). Powszechnie uznano jednak, za dopuszczalne nie tylko oryginalne, niezmienione włączenie urywków cudzego tekstu do własnego utworu, ale także jego własne tłumaczenie.

Polskie prawo autorskie przewiduje tę instytucję podając, że „wolno przytaczać w utworach stanowiących samoistną całość urywki rozpowszechnionych utworów lub drobne utwory w całości, w zakresie uzasadnionym wyjaśnianiem, analizą krytyczną, nauczaniem lub prawami gatunku twórczości”.¹² Swoboda cytowania, rodzi zatem pytanie o dopuszczalną wielkość cytowanych treści. Niestety, ani orzecznictwo, ani regulacje ustawowe nie dają klarownej odpowiedzi. „Stwierdza się jedynie że chodzi nie tyle o rozmiar przytaczanej w dziele „zawartości”, co jej relacje do cytowanego utworu oraz pełnioną w nim funkcję” (Barta i in. 2011). Niezwykle trafne wydają się zatem stanowisko SN wyrażone w sentencji wyroku, iż „przytaczany utwór musi pozostawać w takiej proporcji do wkładu twórczości własnej, aby nie było wątpliwości co do tego, że powstało własne dzieło”.¹³ Ponadto zawsze trzeba mieć tu na uwadze, że znaczna ilość cytowań, w oczywisty sposób zmniejsza wartość naukową pracy i nie wyczerpuje znamion jej oryginalności.

¹¹ Wyrok SN z dn. 29 grudnia 1971 r., I CR 191/71

¹² Art. 29 ust 1. (Dz.U.06.90.631 j.t. ze zm.)

¹³ Wyrok SN z dn. 23 listopada 2004 r. I CK 232/04

Zasady odnoszące się do prawidłowego cytowania, dotyczą tylko dzieł chronionych prawem autorskim, nie wyłączając żadnej ze znanych kategorii utworów. Jednocześnie należy pamiętać, że cytaty będący formą dozwolonego użytku, wymaga by inkorporowany wytwór działalności twórczej, był za zgodą autora uprzednio rozpowszechniony. Ponadto by był stosowany w jednym z przewidzianych ustawowo celów: wyjaśniania, dokonywania analizy krytycznej, nauczania bądź praw gatunku twórczości (w literaturze podkreślono tendencję do szerszej interpretacji Stanisławska-Kloc 2009).

Wracając do wspomnianego obligatoryjnego podawania imienia i nazwiska autora oraz źródła, z którego nastąpiło zapożyczenie, powinno się zawsze uwzględniać istniejące możliwości. Zaś sposób ich oznaczania, z braku odpowiednich przepisów prawnych, powinien zostać zaczerpnięty z powszechnie akceptowanych zwyczajów do których należą m.in. (Stanisławska-Kloc 2009):

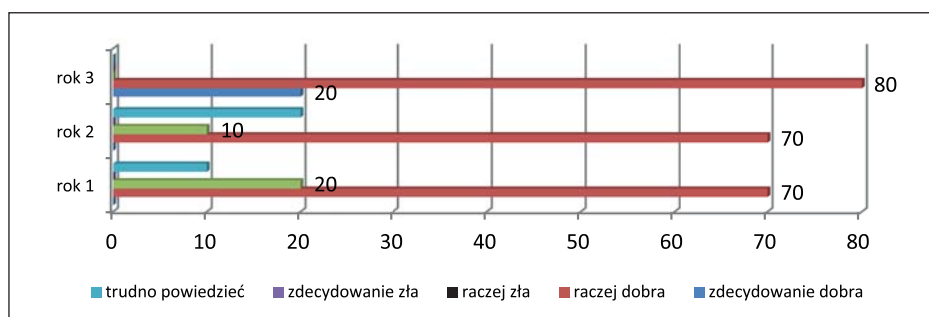
- oznaczanie cytatu znakiem cudzysłowu, ewentualnie inną czcionką lub kolorem,
- w przypadku parafrazy podanie nazwiska autora i źródła bez używania cudzysłowu,
- wskazanie powinno mieć miejsce bezpośrednio w miejscu cytowania za pomocą przypisu bądź umieszczenia danych w nawiasie,
- przy dziele współautorskim powinno się podać nazwiska wszystkich autorów nie zaś jednego,
- dopuszczalne jest stosowanie zapisu skróconego, z jednoczesnym podaniem pełnych danych bibliograficznych na końcu opracowania,
- w utworach piśmienniczych podawanie z reguły: tytułu publikacji, roku i miejsca wydania, nazwy wydawnictwa, informacji o opracowaniu redakcyjnym, numerów stron,
- cytowanie utworów udostępnionych w Internecie wymaga podania pełnej nazwy strony internetowej oraz daty – która świadczy o tym kiedy utwór w cytowanym kształcie znajdował się na stronie www.,
- „cytat w cytacie” inaczej cytat „piętrowy” oznacza sytuację, w której cytowany przez nas fragment cudzego utworu również zawiera zapożyczenie części utworu innego twórcy: wówczas wymaga się precyzyjnego wyodrębnienia obydwu wykorzystywanych dzieł oraz ich autorów,
- „cytat z drugiej ręki” oznacza podanie jako źródła cytatu, utworu z którego co prawda cytowany fragment pochodzi, ale pozyskaliśmy tę wiedzę z lektury dzieła innego twórcy tzw. źródła pośredniego; o ile pojedynczy cytat tego typu jest dopuszczalny to już kontrowersyjne czy wręcz negowane w aspekcie dobrych obyczajów w działalności naukowej jest stosowanie „tzw. cytatu (cytatów)”.

W dzisiejszych czasach problematyka cytatu, a przede wszystkim trudności z poprawnym oznaczaniem cytowanych treści, nabierają szczególnego znaczenia. Obecnie praktycznie każdy korzysta z możliwości szybkiego pozyskiwania informacji, poznawania utworów zarówno literackich jak i muzycznych, kopiowania fotografii, tabel, wykresów ściągania filmów. Łatwość z jaką to przycho-

dzi stanowi również swoistą pułapkę, by przy małym nakładzie pracy własnej, uzyskać zamierzony efekt. Niestety ta „droga na skróty” w prosty i dość częsty sposób prowadzi do łamania prawa, zwłaszcza z zakresu ochrony własności intelektualnej. Znajomość zagadnień prawa autorskiego przez studentów, głównie w kontekście pisania różnego typu prac, w tym prac dyplomowych, wydaje się być zatem fundamentalna. Zwłaszcza, że obowiązująca zasada *ignorantia iuris nocet* naraża ich na odpowiedzialność karną bądź cywilną za łamanie przepisów prawa autorskiego, szczególnie związane z nadużywaniem dozwolonego użytku oraz nieprawidłowym cytowaniem. W zakresie oznaczania granic poprawnego przytaczania, poza regulacjami prawnymi, istotną rolę odgrywają normy etyczne i dobre obyczaje naukowe.

Wyniki badań

W toku przeprowadzonych badań z użyciem kwestionariusza ankiety ocenie poddano znajomość przepisów prawa autorskiego w opinii studentów pierwszego, drugiego i trzeciego roku studiów stacjonarnych na kierunku Zarządzanie. Studenci zostali zatem poproszeni o dokonanie swoistej samooceny w kwestii znajomości uregulowań z zakresu prawa autorskiego. Uzyskane dane prezentuje (Wykres 1.)

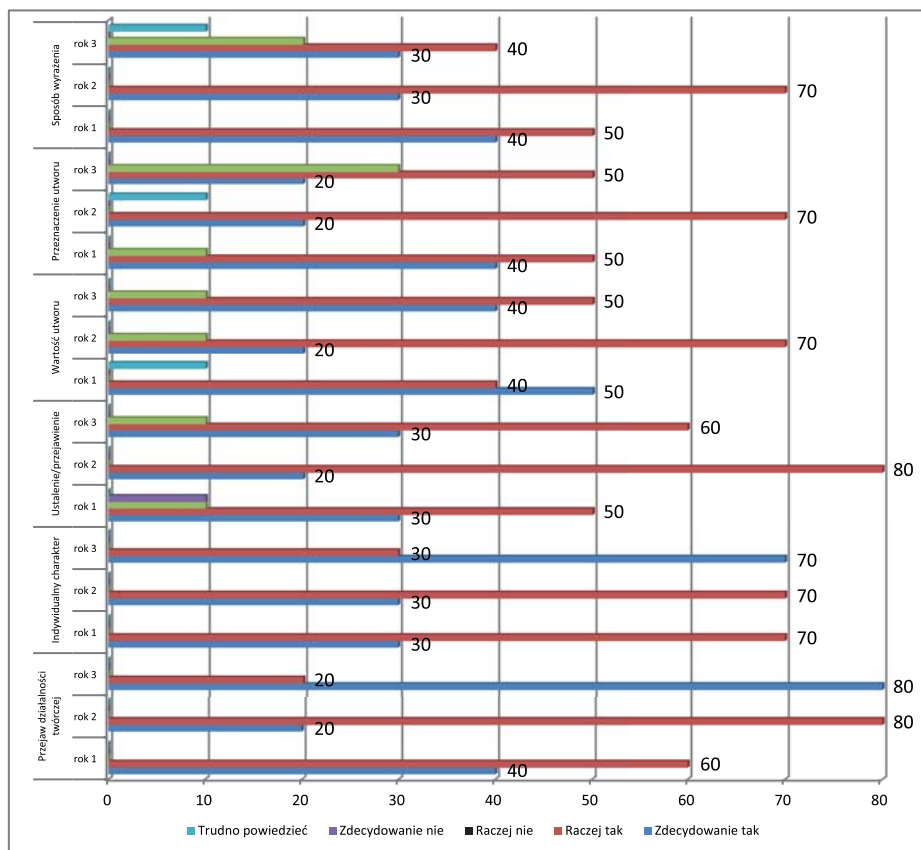

Wykres 1. Ocena znajomości przepisów z zakresu prawa autorskiego w opinii studentów I, II, III roku studiów

Źródło: opracowanie własne

Wyniki wskazują, iż zdecydowana większość studentów wszystkich roczników studiów ocenia raczej dobrze swoją ogólną wiedzę z zakresu prawa autorskiego.

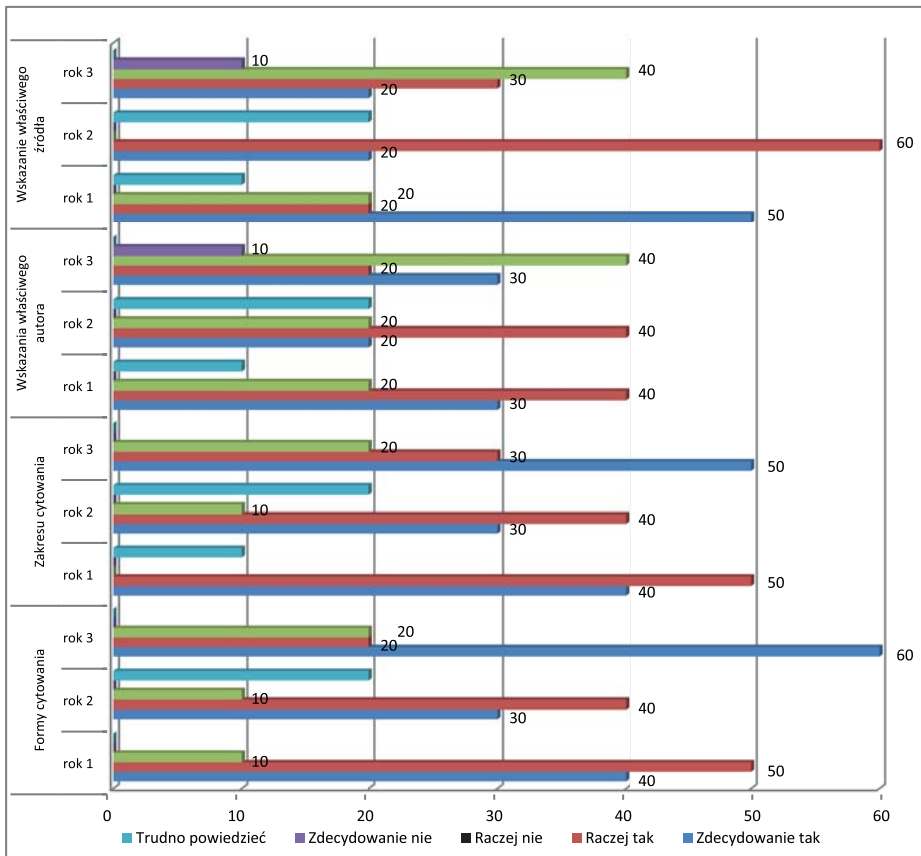
W kolejnym etapie badań ustalono jaka jest świadomość studentów w zakresie wymogów stawianych utworom w rozumieniu przepisów prawa autorskiego (Wykres 2.).

Wykres 2. Wymogi jakie powinien posiadać utwór w aspekcie prawa autorskiego w opinii studentów
Źródło: opracowanie własne

Pozyskane dane wskazują, iż studenci mają świadomość znaczenia fundamentalnych wymogów jakie powinien spełniać utwór. Ocenili zdecydowanie pozytywnie przede wszystkim przejaw działalności twórczej oraz indywidualny charakter dzieła. Trzeci z istotnych wymogów (ustalenie, przejawienie) został wytypowany jedynie przez 80% studentów drugiego roku oraz odpowiednio 60% i 50% studentów trzeciego i pierwszego roku studiów. Pomimo wysokiego odsetka wskazań pozostałych elementów ujętych w definicji utworu, z punktu widzenia prawa autorskiego są one nieistotne dla klasyfikacji prawnej.

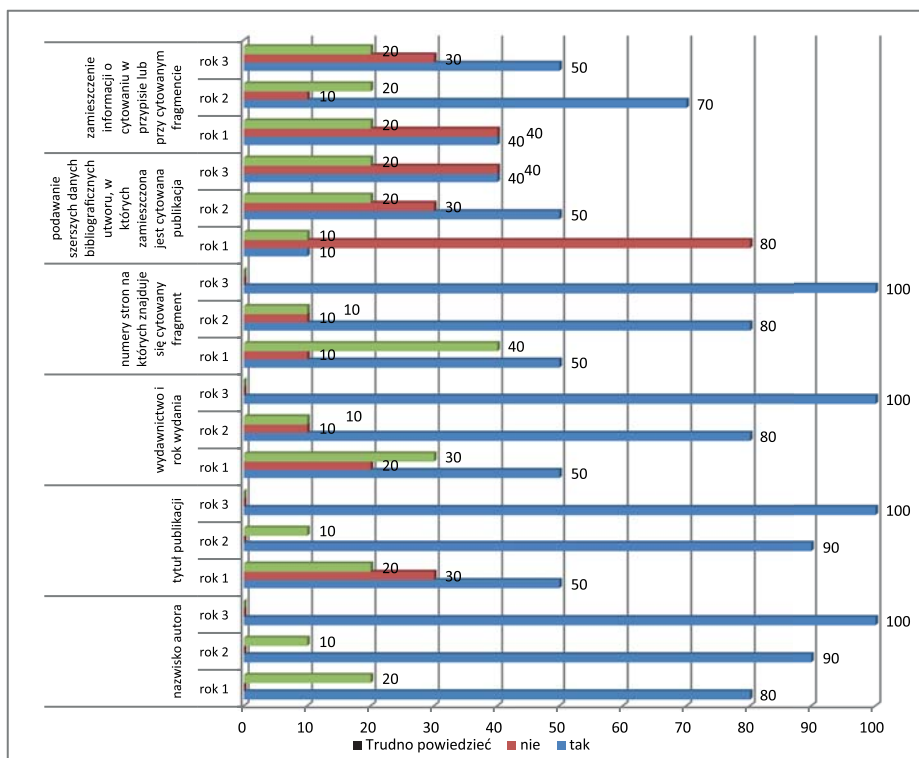
Aby poszerzyć analizę o najczęstsze problemy związane z przestrzeganiem przepisów prawa autorskiego, z którymi spotykają się studenci podczas pisania różnego typu prac podjęto próbę ich określenia (Wykres 3).

Wykres 3. Najczęstsze obawy związane z przestrzeganiem prawa autorskiego ujawniające się podczas pisania pracy licencjackiej/magisterskiej/semestralnej
Źródło: opracowanie własne

Analiza uzyskanych wyników wskazuje, iż studenci poszczególnych roczników są zróżnicowani pod względem oceny problemów przestrzegania prawa autorskiego. Wśród studentów pierwszego roku zdecydowanie najistotniejsze okazały się obawy związane z wskazaniem właściwego źródła, z którego pochodzi cytat. Opinie studentów drugiego roku pokazują, iż największy problem mają oni z zakresem oraz formą cytowania. W przypadku studentów trzeciego roku najwyższy odsetek wskazań dotyczył formy cytowania.

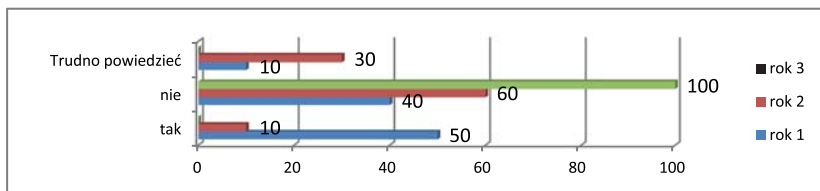
Z punktu widzenia analizowanych zagadnień kluczowe jest ustalenie znajomości zasad właściwego oznaczania cytatów oraz miejsca ich podawania. Opinie studentów na ten temat prezentuje (Wykres 4).

Wykres 4. Wymogi właściwego cytowania w opinii studentów I, II, III roku studiów
Źródło: opracowanie własne

Wyniki prezentują pewną zależność wzrostu świadomości oraz wiedzy odnoszącej się do prawidłowego cytowania wraz z przejściem na wyższy rok studiów. Jedynie w zakresie miejsca przywoływania cytatu znajomość tego zagadnienia jest niewystarczająca.

Częstym błędem dotyczącym cytowania jest powoływanie jedynie autora oraz tytułu utworu bez wskazania informacji szczegółowych tj. numerów cytowanych stron, wydawnictwa, roku i miejsca wydania. W związku, z tym zadano pytanie o wystarczające dane do właściwego oznaczania źródła (Wykres 5).

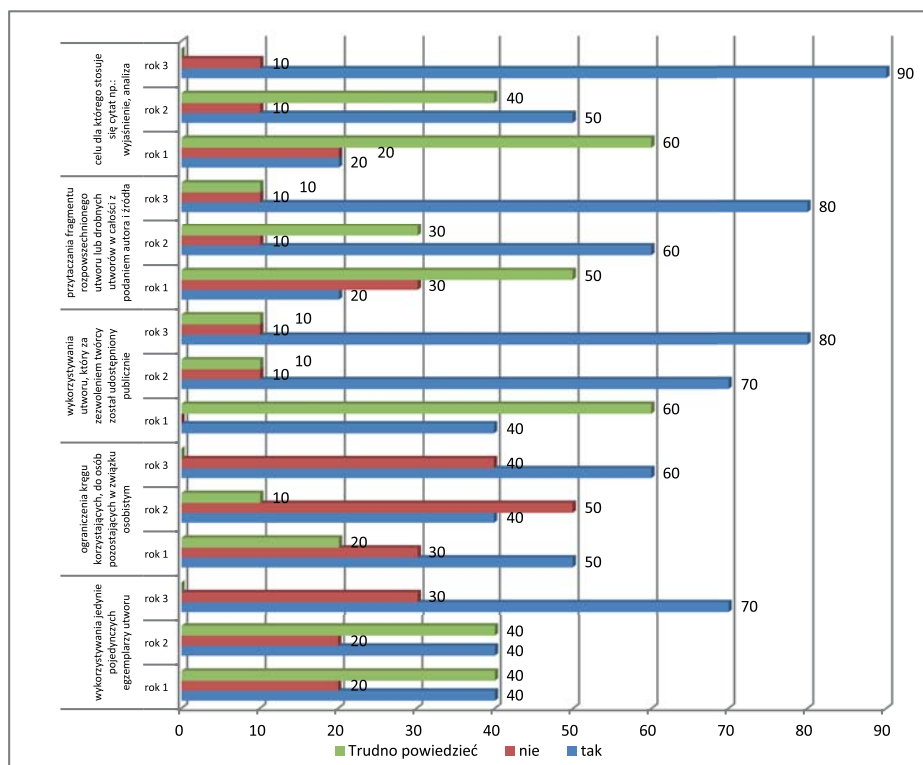

Wykres 5. Ocena poprawności cytowania polegającego wyłącznie na podaniu w bibliografii autora i tytułu dzieła

Źródło: opracowanie własne

Studenci roku pierwszego wskazali, iż podanie autora i tytułu dzieła jest wystarczające, natomiast studenci drugiego i trzeciego roku uznali, iż właściwemu wskazaniu źródła powinna towarzyszyć większa ilość informacji. Z powyższych danych wynika, iż wraz z upływem kolejnych lat studiów wzrasta świadomość w analizowanym zakresie.

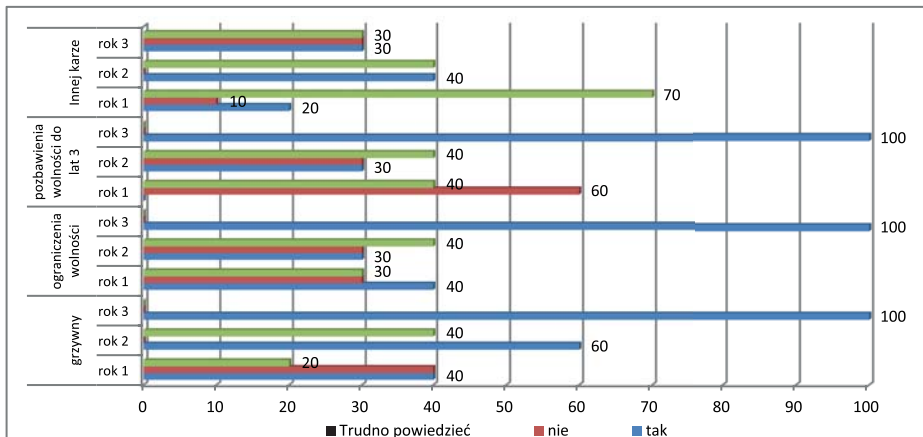
W opracowaniu poruszono zagadnienie dozwolonego użytku osobistego analizując jego przesłanki (Wykres 6.).

Wykres 6. Przesłanki zgodnego z prawem korzystania z utworu w granicach dozwolonego użytku osobistego (czyli bez potrzeby uzyskania zgody twórcy i nieodpłatnie) w opinii studentów
Źródło: opracowanie własne

Wszystkie wymienione kryteria są równorzędne i powinny być spełnione jednocześnie. W przypadku roku pierwszego wszystkie przesłanki poza ograniczeniem kręgu korzystających zostały uznane za mało istotne. Studenci drugiego roku studiów za najistotniejszą przesłankę uznali wykorzystywanie utworu, który za zezwoleniem twórcy został udostępniony publicznie (70%). Największą znajomością przesłanek dozwolonego użytku osobistego wykazali się studenci trzeciego roku. Dobra znajomość wymienionych zagadnień wynika przede wszystkim z faktu pisanie pracy dyplomowej oraz uczestnictwa w zajęciach z zakresu ochrony własności intelektualnej.

Szczególnym naruszeniem prawa do autorstwa utworu jest przestępstwo plagiatu zagrożone karą. Rodzaje przewidzianych kar przedstawia (Wykres 7.)

Wykres 7. Rodzaje kar przewidzianych za przestępstwo plagiatu w opinii studentów

Źródło: opracowanie własne

Wśród studentów roku trzeciego istnieje powszechna i kompleksowa znajomość kar przewidzianych za przestępstwo plagiatu. Studenci drugiego roku najczęściej wskazywali karę grzywny, natomiast pierwszy rok wykazał się najniższym stopniem wiedzy dotyczącej kar. Uznali wymieniony katalog za zbyt surowy, o czym świadczy zanegowanie w 60% kary pozbawienia wolności do lat 3, przy jednoczesnym 70% wskazaniu na zasadność stosowania innych sankcji, niż przewidziane przez ustawodawcę.

Wnioski

Podsumowując podjęte w artykule rozważania sformułowano kilka wniosków. Pierwszy z nich dotyczy zróżnicowania poziomu wiedzy i świadomości studentów w zależności od ich roku studiów. Świadczy o tym fakt, iż studenci roku trzeciego odznaczali się najwyższymi wskaźnikami wiedzy dotyczącej przesłanek zgodnego z prawem dozwolonego użytku osobistego, wymogów właściwego cytowania, zarówno w zakresie podawanych informacji jak i ich miejsca oraz kar grożących za popełnienie przestępstwa plagiatu.

Kolejna konkluzja dotyczy obszerności tematyki ochrony własności intelektualnej, a przede wszystkim zagadnień prawa autorskiego budzi nadal wiele wątpliwości oraz problemów z praktycznym, poprawnym sposobem ich interpretowania. Pozyskane wyniki pokazują, iż zwłaszcza wśród studentów z niższych lat studiów znajomość zagadnień prawa autorskiego jest niewystarczająca i może budzić wątpliwości co do prawidłowego pod względem prawnym,

przygotowywania przez nich prac, prezentacji i projektów. Zasadne wydaje się zatem wprowadzenie do procesu nauczania zagadnień z zakresu prawa własności intelektualnej już na pierwszych latach studiów oraz zwiększenie liczby godzin przewidzianych na ten przedmiot.

Ostatni wniosek, jest związany ze sposobem formułowania oraz treścią przepisów prawa aktorskiego. Analizowane regulacje jasno pokazują, że brak jest często wyraźnych wskazówek legislatora co do właściwej interpretacji powyższych zagadnień. Niejednokrotnie należy odwoływać się do stanowiska doktryny i orzecznictwa sądów aby uzyskać potrzebną wiedzę jak właściwie rozumieć i przestrzegać przepisów prawa pomocnych w sporządzaniu prac zaliczeniowych, licencjackich, magisterskich i innych. Powyższe stwierdzenie wskazuje, że na gruncie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych jest jeszcze wiele zagadnień wymagających doprecyzowania.

Literatura:

1. Barta J., Markiewicz R. *Komentarz do art.1 W*: Barta J., (red), Markiewicz R. (red), Czajkowska-Dąbrowska M., Ćwiąkański Z., Felchner k., Traple E. (2011), *Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz*, Lex nr. 109027
2. Barta J., Markiewicz R. (2011), *Prawo autorskie i prawa pokrewne*, Wolters Kluwer business, s. 43, 69-72
3. Ferenc-Szydełko (red), Szyjewska-Bagińska J., Drzewiecki A., Gienas K., Tomczak S. (2011), *Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz.*, Wyd. C.H. Beck, s. 8-21, 736-748
4. Gadek-Gizen B. (2011), *Plagiat dzieł naukowych-zagadnienia wybrane*. Teza nr 3. ZNUJ.2011.2.63, Lex nr 130668/3
5. Michniewicz G. (2010), *Ochrona własności intelektualnej*, Wyd. C.H. Beck s. 26
6. Stanisławska-Kloc S. (2009), *Zasady wykorzystywania cudzych utworów: prawo autorskie i dobre obyczaje (etyka cytatu)*, *Diametros* nr 19 (marzec 2009), s. 160-184
7. Traple E. (2011), *Komentarz do ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych*. Lex nr. 109071, Art. 23, 34
8. <http://www.sloownik-online.pl/kopaliniski/B6EDD970D-D98602F412565B7000E0DB2.php> - stan na dzień 22.06.2013

Akty prawne:

1. Ustawa z dnia 4 lipca 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U.06.90.631 j.t. ze zm.)
2. Wyrok SN z dn. 29 grudnia 1971 r., I CR 191/71
3. Wyrok SN z dn. 23 listopada 2004 r. I CK 232/04
4. Wyrok SN z dn. 25 stycznia 2006 r., I CK 281/05

Marta Chodyka, Marta Pietraszuk, Tomasz Grudniewski

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Zwiększenie potencjału badawczo-rozwojowego Państwowej Szkoły Wyższej na przykładzie Centrum Badań nad Innowacjami i jego oczekiwany wpływ na rozwój lokalnej przedsiębiorczości

Streszczenie

Badania prowadzone w ośrodkach badawczych od zawsze przyczyniały się w sposób znaczący do rozwoju gospodarczego. Skala obecnych badań naukowych ma szczególnie istotne znaczenie.

Centrum Badań nad Innowacjami (CBnI) w zakresie zdrowia, technologii informacyjnych oraz źródeł energii odnawialnych funkcjonuje przy Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej (PSW) od 2012 r. Celem badań prowadzonych w tym nowoczesnym ośrodku badawczym jest realizacja strategicznych programów naukowych i prac rozwojowych, które będą miały bezpośredni wpływ na rozwój innowacyjności i zwiększenie potencjału badawczo-rozwojowego PSW. Bazę aparaturową Centrum Badań nad Innowacjami stanowią specjalistyczne urządzenia dające ogromne możliwości wdrażania nowych rozwiązań oraz umożliwiające kreowanie implementacji do gospodarki. Wyniki uzyskane w trakcie realizacji projektów badawczych będą stanowić bazę w kierunku zintensyfikowania działalności na linii przedsiębiorstwo-nauka.

Badania w zakresie innowacyjnych rozwiązań są szczególnie istotne dla firm i podmiotów gospodarczych Lubelszczyzny. Działalność innowacyjna przedsiębiorstw często bazuje na dorobku prac badawczo - rozwojowych przeprowadzanych w takiego rodzaju ośrodkach badawczych. Koniunktura podmiotów gospodarczych zależy głównie od ich innowacyjności, a nowo powstałe Centrum Badań nad Innowacjami zapewnia warunki i bazę wsparcia o nowoczesną aparaturę do rozwoju gospodarki regionu Polski Wschodniej.

Słowa kluczowe: innowacyjność, potencjał badawczy, rozwojowy, rozwój gospodarki lokalnej, zwiększenie potencjału regionu Polski Wschodniej

Wstęp

Badania prowadzone w ośrodkach badawczych od zawsze przyczyniały się w sposób znaczący do rozwoju gospodarczego. Jednak problem transferu wiedzy i technologii do gospodarki stał się przedmiotem prac badawczych stosunkowo niedawno. Główny wpływ na to miał gwałtowny rozwój technologiczny, który można było zaobserwować w ostatnim dwudziestolecu. Istotne stało się wówczas akcentowanie kwestii właściwego rozpoznania mechanizmów przepływu wiedzy pomiędzy sferą nauki, a gospodarki. Prowadzone badania naukowe mają

służyć naukowcom, uczelniom, ale także gospodarce. Ma to ogromne znaczenie dla rozwoju przedsiębiorczości oraz zwiększenia poziomu innowacyjności. Wiąże się to ze zdobyciem wiedzy, opracowaniem produktów, usług, procesów, technologii, jak również ma istotny wpływ na znaczące ulepszenie istniejących rozwiązań.

Działalność innowacyjna przedsiębiorstw często bazuje na dorobku prac badawczo - rozwojowych przeprowadzanych w ośrodkach badawczych zapewniających warunki naukowe i aparaturę do rozwoju gospodarki innowacyjnej.

W artykule przedstawione zostaną wybrane aspekty wpływu działalności badawczo - rozwojowej możliwej do realizacji w ośrodkach badawczych oraz ich wpływ na innowacyjność przemysłu na przykładzie firm i podmiotów gospodarczych Lubelszczyzny. Przedstawione zostaną rola jednostek badawczo - rozwojowych (JBR) w procesie transferu technologii z aktualnie dostępnymi danymi statystycznymi, współpraca uczelni z biznesem w zakresie innowacyjności, a następnie analizie poddane zostaną działalność i możliwości jakie oferuje w tym zakresie nowoczesny ośrodek badawczy Centrum Badań nad Innowacjami funkcjonujący przy Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. Nowopowstałe Centrum Badań nad Innowacjami stanowi mocny atut w postaci zaplecza naukowego oraz odpowiedzi na potrzeby lokalnego przemysłu. Należytem jest zatem wykorzystanie potencjału badawczo - rozwojowego PSW do umocnienia łącznika między uczelnią a lokalnym biznesem.

Rola jednostek badawczo-rozwojowych w procesie transferu technologii

Transfer technologii to proces zasilania rynku nowymi rozwiązaniami, stanowiący szczególny przypadek procesu komunikowania się. Proces ten ma charakter interakcyjny. Transfer dokonuje się głównie pomiędzy sektorem nauki i badań, a sferą działalności gospodarczej (Osęka, 2012). Proces ten zachodzi także wewnątrz sfery gospodarczej między przedsiębiorstwami oraz na jej styku: indywidualni wynalazcy – przedsiębiorcy. Partnerami są w różnych układach instytucje naukowo-badawcze, duże, średnie i małe przedsiębiorstwa, instytucje publiczne oraz osoby prywatne.

W tradycyjnym ujęciu transfer wiedzy i technologii dokonuje się poprzez (Matusiak, 2011):

- » zamówienia na realizację działalności innowacyjnej i badawczo - rozwojowej, zlecane głównie przez duże przedsiębiorstwa, agencje i programy rządowe;
- » inwestycje bezpośrednie, współpracę i fuzje firm;
- » rynek technologii obejmujący obrót patentami, licencjami, know-how;
- » zakup maszyn i urządzeń technicznych (modernizacja), będący rodzajem przenoszenia, wraz z rzeczowymi składnikami, nowej techniki mogącej inspirować swoją konstrukcją i sposobem działania do naśladownictwa lub do tworzenia rozwiązań doskonalących;
- » proces dydaktyczny (studenci przenoszą nabytą wiedzę w życie zawodowe);

- » publikacje naukowe i popularno-naukowe, konferencje, seminaria, targi;
- » nieformalne kontakty naukowców z praktykami owocujące wymianą doświadczeń;
- » wymianę/przechodzenie pracowników – jako rodzaj informacyjnej dyfuzji;
- » kontakty indywidualnych wynalazców z praktykami oraz naukowcami;
- » naśladownictwo (kopiowanie) obcych rozwiązań.

Współcześnie problematykę transferu technologii rozszerza się o zagadnienia:

- » przedsiębiorczości akademickiej i tworzenia małych technologicznych firm;
- » rozwoju systemów wspierania przedsięwzięć innowacyjnych obejmujących doradztwo i pośrednictwo technologiczne, inicjowanie transferu, informacja o nowych technologiach itp.;
- » wspierania przedsięwzięć innowacyjnych w małych i średnich przedsiębiorstwach;
- » inicjowania sieci współpracy i kooperacji;
- » rozwoju struktur sieciowych (klastry, środowisko innowacyjne).

Problem stanowi fakt, iż wolny rynek nie jest w stanie w sposób samoistny generować odpowiednich nakładów przedsiębiorców na działalność innowacyjną i badawczo-rozwojową. W związku z tym państwo angażuje się w prowadzenie badań i nauczanie, jak również wspieranie działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej. Instytucjami generującymi wiedzę w celu jej transformacji do przedsiębiorstw są powołane przez państwo jednostki badawczo-rozwojowe (JBR).

Jednostki badawczo-rozwojowe coraz bardziej stanowią istotny element w polskiej gospodarce. Świadczy o tym zarówno liczba zatrudnionych pracowników, jak również ich potencjał badawczy (Leśniewski, 2010). Jednostki te stanowią ogół instytucji i osób zajmujących się pracami twórczymi. Celem tych prac jest zwiększenie zasobu wiedzy, jak również znalezienie nowych zastosowań dla wiedzy. W skład sfery badawczo-rozwojowej w Polsce wchodzi następujące jednostki¹:

- » placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk obejmujące instytuty naukowe i samodzielne zakłady naukowe;
- » jednostki badawczo-rozwojowe;
- » jednostki prywatne, których podstawowy rodzaj działalności zaklasyfikowany został do działu 73, według PKD: Nauka;
- » szkoły wyższe publiczne i prywatne prowadzące działalność badawczo-rozwojową w zakresie tej działalności;
- » jednostki obsługi nauki (biblioteki naukowe, archiwa, stowarzyszenia, fundacje, itd.);
- » jednostki rozwojowe;
- » pozostałe jednostki - instytucje państwowe i samorządowe oraz niewymienione wcześniej instytucje niekomercyjne, m.in. szpitale, parki narodowe i ogrody botaniczne, agencje i instytucje rządowe.

¹ Główny Urząd Statystyczny „*Nauka i technika w Polsce*”, Warszawa, 2007r.

Analiza potencjału badawczo-rozwojowego w Polsce

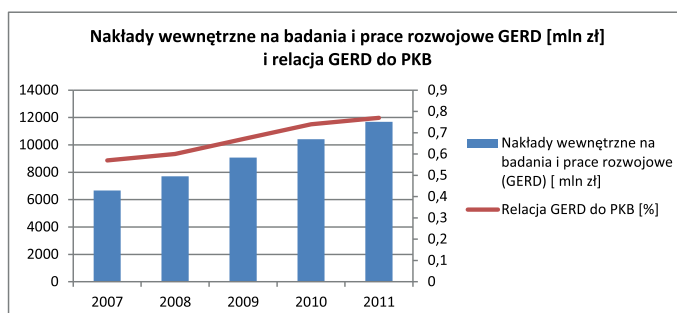
Zgodnie z najnowszymi danymi² opublikowanymi w listopadzie 2012 r. w działalności badawczej i rozwojowej w 2011 r. zatrudnionych było 134,6 tys. osób. W stosunku do roku poprzedniego nastąpił wzrost o 3,7%. Udział pracowników naukowo-badawczych w ogólnej liczbie zatrudnionych przy pracach badawczo-rozwojowych w 2011 r. wyniósł 74,8%. Liczba podmiotów, które prowadziły działalność badawczo-rozwojową lub zlecały wykonanie takich prac innym podmiotom w roku 2011 wyniosła 2200 i była o 27,3% większa niż w roku 2010. Zachowana zostaje tendencja wzrostowa w przeciągu ostatnich lat. W 2011 r. nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową (GERD) w Polsce wyniosły 11 686,7 mln zł, w tym nakłady w województwie lubelskim wyniosły ogółem 378 mln zł. W stosunku do roku poprzedniego zanotowano wzrost w Polsce o 12,2%. W województwie lubelskim zaś tylko o 4,4%. Jednocześnie odnotowano w skali kraju wzrost nakładów wewnętrznych poniesionych na badania naukowe i prace rozwojowe w relacji do PKB (intensywność prac badawczo - rozwojowych wewnątrz jednostek). Wskaźnik ten wyniósł w 2011 r. 0,77%.

Tabela 1. Zestawienie nakładów wewnętrznych poniesionych na badania i prace rozwojowe w poszczególnych latach i ich relacja do PKB.

Rok	Nakłady wewnętrzne na badania i prace rozwojowe (GERD) [mln zł]	Relacja GERD do PKB [%]
2007	6673	0,57
2008	7706	0,60
2009	9070	0,67
2010	10416	0,74
2011	11687	0,77

Źródło : opracowanie własne na podstawie danych GUS

Graficzna prezentacja wyników przedstawiona została na rys 1.

Rys. 1. Nakłady wewnętrzne na badania i prace rozwojowe (GERD) [mln zł] i relacja GERD do PKB [%]

² Główny Urząd Statystyczny „Działalność badawcza i rozwojowa w Polsce w 2011r.”, Szczecin, listopad 2012r.

Należy mieć jednak na uwadze, iż wskaźnik ten jest stosunkowo niski – kształtuje się poniżej wartości wskaźnika dla Unii Europejskiej. Średnie wydatki na działalność badawczo-rozwojową w krajach Unii Europejskiej wyniosły w 2011 r. 2,03% w relacji do PKB³. Zadowalający natomiast jest fakt, iż nakłady na działalność badawczo-rozwojową w Polsce systematycznie rosną.

Nakłady wewnętrzne na działalność badawczo-rozwojową można skategoryzować jako nakłady bieżące i nakłady inwestycyjne, które w analizowanym okresie – 2011 r. wyniosły odpowiednio: 8517,5 mln zł i 3169,3 mln zł. W stosunku do roku poprzedniego, nakłady te zwiększyły się odpowiednio o 10,0% i 18,6%.

Intensywność działalności badawczo-rozwojowej w Polsce jest wysoce zróżnicowana w zależności od regionu. Potencjał badawczy województwa lubelskiego na tle całego kraju kształtuje się na dosyć niskim poziomie². W 2011 r. nakłady wewnętrzne na działalność badawczo-rozwojową na 1 mieszkańca województwa lubelskiego wyniosły 173,8 zł. Dla porównania, na 1 mieszkańca województwa mazowieckiego przypada 886,5 zł. Ma to ścisły związek z faktem, iż Warszawa stanowi największy ośrodek akademicki w kraju.

Pod względem bieżących nakładów wewnętrznych faktycznie poniesionych w 2011 r. na działalność badawczo-rozwojową według województw - Lubelszczyzna na tle innych województw Polski zajmowała 9 pozycję (378 mln zł), utrzymując swoją pozycję w stosunku do roku poprzedniego⁴. (Pierwsze miejsce – województwo mazowieckie - 4675,6 mln zł). Również 9 pozycję w kraju zajmowało województwo lubelskie w rankingu *"Jednostki w działalności badawczej i rozwojowej w 2011 r."* z wynikiem 87 zarejestrowanych jednostek. Pierwsze miejsce również i w tej kategorii zajęło województwo mazowieckie z wynikiem 552 jednostki. Wysoką pozycję – 4 miejsce – zajęło województwo lubelskie w statystykach *"Przedsiębiorstwa innowacyjne w zakresie innowacji produktowych i procesowych w przemyśle wg rodzajów wprowadzanych innowacji w latach 2009 – 2011"*. Stanowi to dowód, iż przedsiębiorstwa w województwie lubelskim na miarę swoich możliwości wykorzystują innowacyjne rozwiązania.

Podmioty prowadzące prace badawcze i rozwojowe: przedsiębiorstwa, jednostki naukowe PAN, instytuty badawcze i szkoły wyższe grupuje się w tzw. sektory instytucjonalne. Wyróżnia się cztery sektory instytucjonalne: sektor przedsiębiorstw, sektor rządowy, sektor szkół wyższych oraz sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych, w których łącznie w 2011 r. zatrudnionych było przy pracach badawczo – rozwojowych 134,5 tys. osób (wzrost wobec roku poprzedniego o 3,7%). Dużą rolę w statystykach porównawczych zajmują pracownicy naukowcy. 19,84% zatrudnionych w dziedzinie badawczo - rozwojowej stanowili pracownicy zatrudnieni w sektorze przedsiębiorstw, 20,06% w sektorze rządowym, 59,96% stanowili pracownicy szkolnictwa wyższego i 0,15% w sektorze prywatnych instytucji niekomercyjnych (Tabela 2). Należy mieć na uwadze, iż dobrze wykształcona i kompetentna kadra z każdego z wymienionych sektorów stanowi podstawę rozwoju działań badawczo – rozwojowych w Polsce.

³ Roczniki Statystyczne 2012, GUS

⁴ Główny Urząd Statystyczny, 2012

Tabela 2. Zatrudnieni w działalności B + R według sektorów instytucjonalnych

SEKTORY	w tys. osób	w tys. osób
	2010	2011
OGÓŁEM	129,8	134,6
Przedsiębiorstw	22,7	26,7
Rządowy	26,0	27,0
Szkolnictwa wyższego	80,9	80,7
Prywatnych instytucji niekomercyjnych	0,1	0,2
W TYM PRACOWNICY NAUKOWO-BADAWCZY		
OGÓŁEM	100,9	100,7
Przedsiębiorstw	13,8	14,3
Rządowy	16,2	16,1
Szkolnictwa wyższego	70,8	70,2
Prywatnych instytucji niekomercyjnych	0,1	0,1

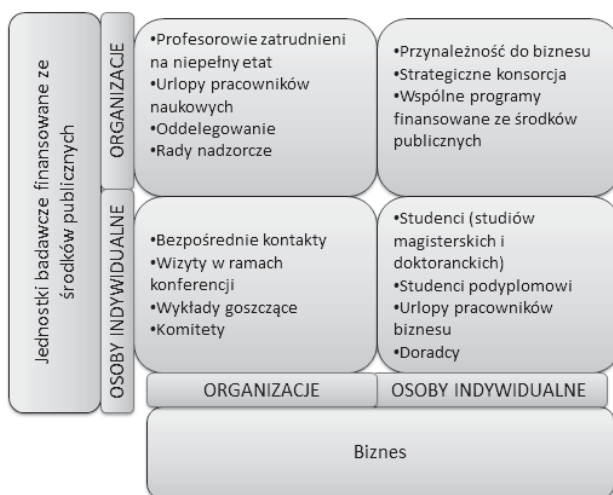
Źródło : opracowanie własne na podstawie danych GUS

Istotnym elementem w ocenie innowacyjności gospodarki jest analiza źródeł finansowania (środków pochodzących z przedsiębiorstw, z budżetu państwa i samorządów terytorialnych, czy z zagranicy). Przedsięwzięcia badawczo-naukowe mogą liczyć na pomoc i wsparcie finansowe udzielane przez rząd, dostępne z funduszy unijnych, jak również oferowane przez instytucje naukowe. Dofinansowanie dotyczy głównie realizacji prac badawczo-rozwojowych prowadzących do uzyskania innowacji. Perspektywa finansowania na kolejne lata opiera się na inteligentnym rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacji, wspieranie efektywnego wykorzystania zasobów, a przez to również wzrost konkurencyjności. W celu zachęcenia przedsiębiorców do inwestowania, w budżecie krajowym przewidziano z programu rządowego środki na wspieranie projektów o istotnym znaczeniu dla gospodarki „*Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2020*”. Działalność ta może być prowadzona samodzielnie lub we współpracy z sektorem naukowym. Istnieje również szereg programów wspierających tego typu projekty. Głównym dysponentem tych środków jest Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR), które oferuje szereg zróżnicowanych możliwości współfinansowania projektów badawczo-rozwojowych. Jednym z istotnych instrumentów oferowanym przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju jest Program INNOTECH. Program ten skierowany jest do podmiotów podejmujących działania badawcze i prace przygotowawcze do wdrożenia wyników badań, ukierunkowane na opracowanie i wdrożenie innowacyjnych technologii, produktów lub usług. Kolejnym źródłem wsparcia jest Program Badań Stosowanych (PBS). Wspiera on zarówno prowadzenie prac badawczych podejmowanych w celu zdobycia wiedzy w określonej dziedzinie nauki, mającej zastosowanie praktyczne, jak i prowadzi badania pozwalające na osiągnięcie z góry założonych celów praktycznych poprzez zastosowanie nowych rozwiązań w określonych branżach.

Współpraca uczelni z biznesem w zakresie innowacyjności

Nauczanie i badania naukowe stanowią dwa podstawowe filary działalności szkoły wyższej. Trzecią misją uczelni jest bezpośrednia służba społeczna na rzecz swego otoczenia. Jedną z form zastosowań tej misji jest transfer technologii i innowacji do przemysłu, dostosowywanie oferty dydaktycznej do potrzeb odbiorców. Najistotniejszym elementem budowania innowacyjności przedsiębiorstwa jest nawiązanie współpracy. Współpraca może mieć różnoraki charakter: m.in. współpraca uczelni z biznesem z punktu widzenia zaleceń unijnych, czy budowania współpracy z interesariuszami. Uczelnia jest źródłem wiedzy i platformą, którą można wykorzystać do zdobywania informacji, testowania koncepcji oraz planowania innych prac procesu innowacyjnego.

Mając na uwadze współpracę uczelni z biznesem, istotnym dokumentem z punktu widzenia zaleceń unijnych jest Deklaracja Lizbońska, wg której „współpraca uniwersytetów z biznesem jest procesem „ko-innowacji”, w którym podstawową rolę uniwersytetów jest transfer wiedzy”⁵. Budowanie innowacyjności może się odbywać tylko poprzez współpracę, gdyż tylko ona zapewnia przepływ właściwej wiedzy. Stanowi to odwołanie do dokumentu *Responsible partnering guidelines*⁶, dotyczącego kwestii budowania odpowiedzialnego partnerstwa, aspektów ludzkich w budowaniu współpracy identyfikowania dobrych partnerów, budowania umów oraz aspektów prawnych współpracy. Możliwych do realizacji jest szereg form współpracy, które można zaklasyfikować do dwóch wymiarów: biznes i jednostki badawcze finansowane ze środków publicznych (Rys. 2).

Rys. 2. Formy współpracy między biznesem a jednostkami badawczymi finansowanymi ze środków publicznych [EIRA, EUA, EARTO, PROTON]⁷

⁵ Deklaracja Lizbońska „Europejskie uniwersytety po 2010 r.: różnorodność przy wspólnym celu”, Bruksela 13.04.2007r.

⁶ The European Industrial Research Management Association (EIRMA); The European University Association (EUA); The European Association of Research and Technology Organizations (EARTO); ProTon Europe; „Joining forces in a world of open innovation: For Collaborative Research And Knowledge Transfer Between Science And Industry, Eira, Eua, Proton; 2005 r. (poprawki 2009 r.)

⁷ [EIRA, EUA, EARTO, PROTON] *Joining forces in a world of open innovation: guidelines for collaborative re-*

Przedstawione w dokumencie rozważania skupiają się na włączeniu jak największej liczby osób do dyskusji na temat współpracy pomiędzy nauką i biznesem w zakresie innowacyjności. Wg autorów dokumentu współpraca może zająć przy chęci obu stron i przy wzajemnym zrozumieniu. Cel ten może zostać osiągnięty tylko poprzez wzajemne poznawanie się np. poprzez wspólne tworzenie ram do współpracy.

Analiza istniejących relacji pomiędzy biznesem i nauką jest szeroko omawiana w literaturze (Beltamo i inni, 2001; Mackiewicz, 2007; Peryoux i inni, 2009; Santarek, 2008). W 2008 roku prowadzone były przez firmę KPMG badania m.in. na temat współpracy uczelni z biznesem w zakresie innowacyjności. KPMG jest międzynarodową siecią firm audytorsko-doradczych. Firma obecnie zatrudnia ponad 152 000 pracowników w 156 krajach. W raporcie (Żagun, Strojny, 2009) autorzy przedstawili wyniki badań przeprowadzonych na próbie 75 dużych przedsiębiorstw i 59 organizacji naukowo – badawczych. Autorzy wyciągnęli szereg wniosków z badań. Wbrew powszechnemu przekonaniu szereg dużych firm w Polsce prowadzi prace badawczo-rozwojowe, koncentrując się na praktycznej stronie badań. Do głównych instytucji, z którymi firmy współpracują zaliczają się jednak krajowe jednostki naukowe i badawcze, a więc uczelnie i jednostki badawczo-rozwojowe (JBR). W Polsce jest wysoki poziom formalizacji – w zdecydowanej większości przedsiębiorstw jest dział badawczo-rozwojowy. Stosowanie czystych strategii innowacji lub imitacji przynosi przedsiębiorstwom w dłuższym okresie najlepsze wyniki finansowania. Należy jednak zwrócić uwagę na to, iż wydatki przedsiębiorstw na te działania są poniżej średniej krajowej i inwestowanie w badania i rozwój nie jest jeszcze postrzegane jako element kreowania przewagi konkurencyjnej. Poza głównymi aglomeracjami brak jest w Polsce centrów realizujących działalność badawczo-rozwojową. Jednocześnie przedsiębiorstwa nie korzystają w tej kwestii z pomocy publicznej, a główną przeszkodą w wydatkowaniu środków publicznych są skomplikowane procedury. Problemem jest fakt, iż rozwiązania podatkowe w zakresie badań i rozwoju oraz mechanizmy wsparcia w tej kwestii nie są znane firmom.

Centrum Badań nad Innowacjami PSW

Centrum Badań nad Innowacjami (CBnI) w zakresie zdrowia, technologii informacyjnych oraz źródeł energii odnawialnych funkcjonuje przy Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej (PSW) od 2012 r. CBnI powstało w ramach realizacji projektu w ramach działania I.3 „Wspieranie innowacji” z Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW). Instytucją pośredniczącą w działaniu była Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP). Celem działania Agencji jest realizacja programów rozwoju gospodarki wspierających działalność innowacyjną i badawczą małych i średnich przedsiębiorstw (MSP), rozwój regionalny, wzrost eksportu, rozwój zasobów ludzkich oraz wykorzystywanie nowych technologii.

CBnI oferuje duże możliwości nawiązania bliskiej współpracy pomiędzy nauką a podmiotami gospodarczymi (Pietraszuk, 2013). Istotne znaczenie mają rozwój działalności przedsiębiorstw, a także transfer i absorpcja innowacji oraz zwiększenie ich dostępności. Przyczyniło się to do zwiększenia konkurencyjności województwa lubelskiego. Możliwe stało się wykorzystanie wewnętrznego potencjału rozwojowego regionu a także wzmocnienie znaczenia i pozycji miasta Biała Podlaska na mapie Polski Wschodniej. Realizacja tych działań zapewniła także warunki i bazę wsparcia o nowoczesną aparaturę do rozwoju gospodarki innowacyjnej regionu. W wyniku realizacji Centrum powstał nowoczesny ośrodek badawczy mieszczący laboratoria naukowe Instytutu Budownictwa, Informatyki i Zdrowia. Instytut Budownictwa. W skład wybudowanych laboratoriów wchodzi: pracownia konwersji energii odnawialnej; pracownia optyki; Cleanroom ISO 1; pracownia symulacji; pracownia chemiczna; pracownia materiałów i analizy wyników; pracownia mikrobiologii; pracownia dezaktywacji i dekontaminacji; pracownia serologii; pracownia immunologii; pracownia biologii molekularnej; pracownia genotypowania. Każda pracownia posiada specjalistyczny sprzęt i urządzenia umożliwiające realizację działań w określonych obszarach badawczych.

Wykorzystując zaplecze naukowe Instytutu Budownictwa, dzięki zastosowaniu innowacyjnej technologii budowania i modyfikowania struktury cienkich warstw, możliwe będzie uzyskanie struktur baterii słonecznych o podwyższonej sprawności. Powstałe laboratorium ma na celu opracowanie taniej technologii wytwarzania cienkowarstwowych baterii słonecznych o wysokich wydajnościach.

Zadaniem powstałego w ramach projektu zaplecza badawczego Instytutu Informatyki będzie skupienie badań jak i wdrożeń w tematyce związanej z:

- badaniem kryształów fotonicznych i ich zastosowaniem w informatyce;
- informatyką skojarzeniową, sieciami neuronowymi, symulacją procesów skojarzeniowych;
- budową urządzeń bazujących na zastosowaniu ciekłych kryształów różnych własnościach celem ich zastosowania w informatyce;
- prowadzenie prac badawczych nad pamięciami holograficznymi oraz holograficznym zobrazowaniem informacji;
- świadczenie usług pomiarowo-analitycznych dla innych ośrodków naukowych.

W powstałych laboratoriach Instytutu Zdrowia realizowane są diagnostyczne i epidemiologiczne badania zagrożeń gruźlicą i boreliozą w rejonie Biała Podlaska jako podstawa do działań profilaktycznych i terapeutycznych.

Do zadań badawczych należą:

- Ocena stopnia zakażenia przez *Mycobacterium tuberculosis* społeczeństwa regionu wschodniego Polski z rozróżnieniem latentnej i aktywnej postaci gruźlicy. Identyfikacja ognisk epidemiologicznych i dróg transmisji szczepów *M. tuberculosis* z uwzględnieniem oporności na leki, oraz czynników predysponujących do zakażenia prątkiem gruźlicy;

- Identyfikacja pełnoobjawowych i bezobjawowych zakażeń *Borrelia burgdorferi* na terenach endemicznych boreliozy w Polsce wschodniej ze szczególnym uwzględnieniem województwa lubelskiego, co jest związane z warunkami geograficznymi.

Centrum Badań nad Innowacjami stworzyło możliwość rozwoju potencjału, wiedzy, umiejętności i kompetencji kadry naukowej, poprzez wyposażenie w nowoczesną aparaturę i sprzęt badawczy. W chwili obecnej w Centrum realizowanych jest 8 projektów, na które uzyskano granty ze środków przeznaczonych na rozwój kadry własnej PSW. Przyznana kwota dofinansowania grantów na badania własne zamyka się w kwocie 51664,50 zł.

Również Studenci kierunku Informatyka PSW na obecnym etapie wdrażania badań naukowych Uczelni korzystają ze wsparcia naukowego pracowników, jak również z wyposażenia laboratoriów tworząc swoje prace inżynierskie. Tematy prac inżynierskich będą miały aspekt innowacyjny dotyczący rozbudowy aparatury badawczej jednostki. Będzie to miało ścisły związek ze specyfiką planowanych badań nad ogniwami fotowoltaicznymi. Centrum Badań nad Innowacjami daje Studentom możliwość wzbogacenia o doświadczenia empiryczne zdobyte podczas kształcenia wiedzy oraz umożliwiają rozpoczęcie kariery naukowej. Podjęte zostały działania mające na celu czynny udział Studentów w pracach naukowo – badawczych. Grupa naukowa skupia pracowników Instytutu Informatyki, Centrum Zdrowia oraz Studentów PSW. Do głównych zadań grupy należą: analiza i przetwarzanie obrazów oraz wyszukiwanie i analiza obrazów w bazach danych. Obecnie Studenci zajmują się opracowaniem modelu i struktury aplikacji do przechowywania w bazie danych obrazów prątka gruźlicy i ich automatycznej analizy za pomocą specjalistycznego oprogramowania.

CBnI oferuje szerokie spektrum możliwości nawiązania współpracy pomiędzy nauką a podmiotami gospodarczymi. Istotne znaczenie mają: rozwój działalności przedsiębiorstw, a także transfer i absorpcja innowacji oraz zwiększenie ich dostępności.

Mając na uwadze realizację celu w zakresie współpracy z podmiotami gospodarczymi podjęto również stosowne działania. W ramach współpracy w działaniu „*Identyfikacja pełnoobjawowych i bezobjawowych zakażeń *Borrelia burgdorferi* na terenach endemicznych w Polsce wschodniej ze szczególnym uwzględnieniem województwa lubelskiego*” zainteresowanie wykazało 5 regionalnych placówek Nadleśnictwa. Podjęto również pierwsze działania w celu nawiązania współpracy z placówką szpitalną w Białej Podlaskiej.

Podsumowanie

Powiązania między nauką a biznesem stanowią niezbędny czynnik podnoszący poziom innowacyjności regionów we współczesnej gospodarce, mają także nieodzowny wpływ na zwiększenie potencjału badawczo-rozwojowego. Istotne jest zatem stworzenie warunków koniecznych do efektywnej współpracy między nauką i biznesem. Do warunków tych można zaliczyć m.in. zapewnienie nie-

zbędnej infrastruktury badawczej, czy wprowadzenie odpowiednich rozwiązań prawnych ułatwiających współdziałanie środowiska naukowego z przedstawicielami sfery biznesu. Należy mieć na uwadze, iż potencjał badawczo – rozwojowy uczelni wyższych zależy przede wszystkim od zaangażowania pracowników naukowych i zaplecza naukowego uczelni. W artykule przedstawione zostały możliwości jakie oferuje w tej kwestii Centrum Badań nad Innowacjami przy Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. Funkcjonujące kilka miesięcy CBnI posiada na wyposażeniu specjalistyczny sprzęt i urządzenia, stanowiąc tym samym odpowiedź na potrzeby lokalnego rynku na innowacyjne rozwiązania oraz ich możliwy transfer do gospodarki.

Literatura:

1. Beltramo J.P., Paul J.J., Perret C., (2001), „The recruitment of researchers and the organization of scientific activity in industry”, *International Journal of Technology Management*, t. 22, nr 7/8, s. 811–834.
2. Leśniewski Ł. (red.), (2010), *The R&D Sector in Poland*, Polish Information and Foreign Investment Agency S.A., Economic Information Department Polish Information and Foreign Investment Agency S.A., Warszawa
3. Matusiak K., (2011), *Innowacje i transfer technologii*, PARP Warszawa, 2011
4. Mackiewicz M., (2007), „Instrumenty wspierania powiązań nauka-biznes w świetle teorii”, w: M.A. Weresa (red.), *Transfer wiedzy z nauki do biznesu: doświadczenia regionu Mazowsze*, Warszawa: Oficyna Wydawnicza SGH
5. Osęka M., (2011), *Jednostki badawczo – rozwojowe w procesie zwiększania współpracy z gospodarką Polski w 2010 roku*, red. T. Baczko, Instytut Nauk Ekonomicznych PAN, Warszawa
6. Peyroux C., Nowakowska A., Sokołowicz M.E., (2009), „Oddziaływanie wyższych uczelni na rozwój środowiska przedsiębiorczości”, w: A. Nowakowska (red.), *Innowacyjność regionów w gospodarce opartej na wiedzy*, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego
7. Pietraszuk M., (2013), *Raport z działalności Centrum Badań nad Innowacjami*, Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej
8. Santarek K. (red.), (2008), *Transfer technologii z uczelni do biznesu. Tworzenie mechanizmów transferu technologii*, Warszawa: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.
9. Żagun K., Strojny M., (2009) *Czy warto inwestować w innowacje: analiza sektora badawczo – rozwojowego w Polsce*. Raport KPMG, Warszawa

Wykorzystanie funduszy strukturalnych szansą na lepszy rozwój państwowych wyższych szkół zawodowych

Streszczenie

Celem pracy jest przedstawienie analizy stanu wykorzystania środków pochodzących z funduszy strukturalnych przeznaczonych na finansowanie nauki i szkolnictwa wyższego w perspektywie finansowej 2007-2013, do których zaliczono Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (POIG), Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ), Program Operacyjny Rozwoju Polski Wschodniej (PORPW) oraz Program Operacyjny Kapitał Ludzki (POKL). Do celów pracy zaliczono także przedstawienie wybranych projektów realizowanych przez uczelnie wyższe w ramach programów operacyjnych w perspektywie finansowej 2007-2013 oraz scharakteryzowanie projektów realizowanych przez Państwową Szkołę Wyższą im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej (PSW im. Papieża Jana Pawła II). Podstawą analizy jest próba określenia stopnia wykorzystania funduszy europejskich i ich wpływ na rozwój państwowych szkół wyższych.

Badając zagadnienia związane z wykorzystaniem funduszy strukturalnych przeznaczonych na rozwój państwowych szkół wyższych autorzy pracy analizowali polską i zagraniczną literaturę oraz dokumenty dotyczące zagadnień związanych z problematyką pozyskania funduszy strukturalnych. Do głównych dokumentów źródłowych w pracy zaliczono materiały statystyczne dotyczące stanu wykorzystania funduszy strukturalnych udostępnione przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwo Rozwoju Regionalnego z podziałem na programy operacyjne, wdrażane w Polsce w perspektywie finansowej 2007-2013. W pracy skoncentrowano się na danych dotyczących wykorzystania funduszy UE przez uczelnie wyższe, w tym państwowe szkoły zawodowe.

W pracy przedstawiono wyniki badań pozwalające stwierdzić, iż największej projektów realizowanych przez PSW w perspektywie finansowej 2007-2013 pochodzi z POKL oraz PORPW. W POIG oraz POLiŚ Priorytet XIII spośród szkół i uczelni wyższych beneficjentami są w głównej mierze uniwersytety. Należy ponadto stwierdzić, iż PSW im. Papieża Jana Pawła II jest uczelnią, która wśród PSW w Polsce aktywnie uczestniczy w pozyskiwaniu środków z funduszy strukturalnych. W perspektywie finansowej 2007-2013 pozyskała fundusze na 18 projektów o łącznej kwocie dofinansowania ok. 55 mln PLN.

Słowa kluczowe: fundusze UE, rozwój, PSW w Białej Podlaskiej

Wstęp

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej (UE) w 2004 r. stworzyło możliwość zwiększenia środków zasilających nasz budżet krajowy poprzez fundusze strukturalne i tym samym zwiększyło możliwość finansowania nauki i szkolnictwa wyższego. Rolą funduszy strukturalnych stało się zmniejszenie dysproporcji między krajami członkowskimi UE, co wynikało również z zapisów Strategii Lizbońskiej, której celem głównym miało być uczynienie z UE jednej z najbardziej konkurencyjnych gospodarek świata. W pakiecie „*Zintegrowanych Wytucznych na rzecz wzrostu i zatrudnienia na lata 2005-2008*”, stanowiącym główne filary odnowionej Strategii Lizbońskiej¹ do trzech głównych nurtów działań UE zaliczono (Musiałkowska 2010, s. 64; Bajko, Jóźwik, Szewczak 2009, s. 47-48):

1. Obszar pierwszy – wiedza i innowacje na rzecz wzrostu gospodarczego - wspieranie wiedzy i innowacji w Europie, w tym m.in. poprzez wzrost i poprawę inwestycji w sferze B+R, pobudzenie innowacji, wykorzystanie ICT oraz zrównoważone wykorzystanie zasobów.

2. Obszar drugi – Europa jako bardziej atrakcyjne miejsce inwestowania i pracy - uproszczenie działań związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - rozwój atrakcyjności UE jako miejsca inwestowania i pracy, w tym m.in. rozszerzenie i pogłębienie wspólnego rynku, stworzenie otwartych i konkurencyjnych rynków w obrębie UE i poza nią.

3. Obszar trzeci – tworzenie większej liczby lepszych miejsc pracy - rozwój „mechanizmów” umożliwiających przedsiębiorstwom tworzenie większej liczby lepszych miejsc pracy, w tym m.in. zwiększenie zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw oraz elastyczności rynków pracy.

Aby sprostać powyższym działaniom dla lepszego, zrównoważonego rozwoju społeczno-ekonomicznego UE w perspektywie finansowej 2007-2013 przeznaczyła Polsce 67,3 mld EUR na rozwój obszarów a tym samym podmiotów wpływających na ich rozwój, do których zaliczono m.in. uczelnie wyższe. Sprawilo to jednocześnie, że Polska stała się największym spośród wszystkich państw członkowskich beneficjentem środków unijnych. Dzięki wsparciu możliwa stała się realizacja wielu inwestycji infrastrukturalnych w zakresie rozwoju bazy naukowo-dydaktycznej uczelni wyższych w Polsce, jak również realizacja projektów miękkich, które przyczyniły się do m.in. wyrównywania różnic w dostępie do wiedzy między państwami UE.

¹ Dokument Strategii Lizbońskiej został przyjęty w 2000 r. na szczycie przywódców UE, jako społeczno-gospodarczy plan rozwoju Wspólnoty realizowany w latach 2000-2010. W 2005 r. został przyjęty pakiet Zintegrowanych Wytucznych na rzecz wzrostu i zatrudnienia na lata 2005-2008, stanowiących redefinicję celów Strategii Lizbońskiej. W 2010 r. Rada Europy zatwierdziła kolejny dokument „Strategię na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – Europa 2020”, który zastąpił Agendę z Lizbony i ma stanowić obecnie ścieżkę rozwoju UE.

Poziom wsparcia państwowych szkół wyższych z funduszy UE w perspektywie finansowej 2007-2013

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) (2011) w roku akademickim 2011/2012 w 460 szkołach wyższych wszystkich typów kształciło się 1764, 1 tys. studentów, co według Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNISW) daje Polsce jeden z najwyższych na świecie wskaźników skolaryzacji oraz największą liczbę instytucji szkolnictwa wyższego w Europie. Studenci w Polsce mogą kształcić się na ponad 200 kierunkach. Największym zainteresowaniem cieszą się kierunki ekonomiczne oraz administracyjne, na których studiuje 23% osób, kolejno społeczne – 13,9%, pedagogiczne – 12%, humanistyczne – 8,8%, inżynierijno-techniczne – 6,8%, medyczne – 5,8%, informatyczne – 4,9%, usług dla ludności – 3,7%, prawne – 3,1% oraz ochrony środowiska – 1,4%. Na pozostałych kierunkach kształci się 16,4% osób.

Jak pisze Borowiec (2010, s. 11) „ośrodki akademickie należy traktować jako ważne elementy struktury społeczno-gospodarczej, które są generatorami postępu naukowo-technicznego oraz pobudzają i stymulują proces kształtowania regionalnych biegunów rozwoju”. Uczelnie wyższe postrzegane są jako instytucje przyczyniające się do zwiększenia poziomu badań i rozwoju oraz innowacji regionalnych firm (Uyarra 2008). Nijkamp (2010, s. 14) do czynników sukcesu, które mogą wpłynąć na konkurencyjność regionu oprócz infrastruktury i innowacji również zalicza edukację. Uważa on, iż „edukacja przeszłej kadry pracowniczej jest jedną z najefektywniejszych dróg zapewniających wzrost produkcji regionu”.

Dlatego tak ważne staje się wsparcie finansowe uczelni wyższych, które nie tylko kształcą przyszłą kadrę pracowniczą ale również stanowią istotny wkład w rozwój gospodarczy i tym samym podniesienie konkurencyjności nie tylko w aspekcie lokalnym ale również regionalnym i często krajowym. Według prof. Duszyńskiego i Szumowskiego (2012) prawidłowe spożytkowanie funduszy strukturalnych stwarza niepowtarzalną szansę na m.in. poprawienie parametrów polskiej nauki poprzez liczbę publikacji w renomowanych czasopismach naukowych czy liczbę cytowań prac polskich naukowców.

Zarówno w Polsce, jak i innych krajach UE środki na finansowanie nauki i szkolnictwa wyższego pochodzą w przeważającej części z budżetów krajowych. W Polsce wydatki na szkolnictwo wyższe w roku 2013 zostały zaplanowane na kwotę ok. 13 mld PLN. W tym ze środków budżetowych pochodzi ok. 12,2 mld PLN, a ze środków europejskich 550 mln PLN. Wydatki na naukę zaplanowano w kwocie 6,4 mld PLN. Z tego 5 mld PLN pochodzi z budżetu państwa, a 1,4 mld PLN zostało zaplanowanych ze środków UE.

W okresie programowania 2007-2013 w ramach łącznej sumy środków dla nauki i szkolnictwa wyższego przeznaczono ok. 4,15 mld EUR (3,53 mld EUR z budżetu UE) na POIG, POLiŚ, POKL (tab. 1) oraz ok. 1 mld EUR z PORPW Priorytet I. Środki rozłożono na programy operacyjne oraz priorytety i działania, w ramach których uczelnie wyższe mogą partycypować o środki unijne.

Tabela 1. Programy operacyjne, w ramach których o środki w perspektywie 2007-2013 mogą ubiegać się uczelnie wyższe

Lp.	Nazwa programu	Priorytet	Kwota przeznaczona na szkolnictwo wyższe w mld EUR
1	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	I	1 299 270 589
		II	1 299 270 589
2	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	XIII	588 235 294
3	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	IV	960 366 839
		Razem	4 147 143 311

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Rozwoju Regionalnego

Dodatkowo uczelnie w okresie programowania 2007-2013 mogą starać się o dofinansowanie projektów w ramach: Regionalnych Programów Operacyjnych - 16 województw, programów wspierających współpracę na obszarach transgranicznych, np. Program Współpracy Transgranicznej – Polska-Białoruś-Ukraina (PWT - PL-BY-UA) oraz funduszy norweskich.

Stan pozyskania środków z podziałem na wybrane programy operacyjne. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

Zgodnie z dokumentem Stanu realizacji programu na dzień 10.06.2013 liczba zawartych umów w ramach programu wyniosła 12 872. W priorytecie I najwięcej wniosków złożono w ramach działania 1.4 – 967, z czego zawarto 875 umów. W ramach priorytetu II najwięcej wniosków złożono w ramach działania 2.3 – 64, z czego dofinansowanie otrzymały 63 (tab. 2).

Do przykładowych projektów realizowanych w ramach programu POIG można zaliczyć:

a) *System wraz z biblioteką modułów dla zaawansowanej analizy i interaktywnej syntezy ruchu postaci ludzkiej* - projekt stanowi odpowiedź na zgłaszane przez jednostki służby zdrowia współpracujące z Polsko-Japońską Wyższą Szkołą Technik Komputerowych zainteresowanie narzędziami pomiarowymi i informatycznymi wspierającymi terapię narządu ruchu. Beneficjentem i jednocześnie realizatorem projektu jest Polsko-Japońska Wyższa Szkoła Technik Komputerowych. Wartość projektu wyniosła 6 004 090,52 PLN. Dofinansowanie projektu wyniosło 6 004 090,52 PLN.

b) *Organizacja i wdrożenie ogólnopolskiego elektronicznego systemu komercjalizacji recenzowanych prac naukowych przy Wyższej Szkole Ekonomicznej w Białymstoku* - projekt stanowi rozwiązanie problemu ochrony praw autorskich przy publikacjach elektronicznych dzięki wykorzystaniu technologii Adobe Content Server 4. Celem projektu jest zapewnienie środowisku naukowemu w Polsce stałego i bezpiecznego dostępu do zaawansowanej infrastruktury informatycznej,

Tabela 2. Stan wykorzystania POIG (10.06.2013)

Priorytet/ działanie/	Alokacja w EURO		Alokacja w PLN (dane na podstawie Arkusza Kalkulacyjnego MF)		Wnioski o dofinansowanie zatwierdzone do realizacji przez Instytucję Zarządzającą (po ocenie formalnej i merytorycznej)			Zawarte umowy			Płatności dokonane na rzecz beneficjentów	
					liczba	wartość dofinansowania	% wykorzystania środków publicznych	liczba	wartość dofinansowania (* dane uwzględniają kwotę oszczędności na projektach zakończonych)	% wykorzystania środków publicznych	wartość dofinansowania	% wykorzystania środków publicznych
Ogółem	10 186 030 644,00		42 840 743 004,21		14 851	41 843 868 088,31	97,67%	12 872	36 875 233 716,36	86,08%	18 479 999 392,69	43,14%
Oś priorytetowa 1												
Badania i rozwój nowoczesnych technologii	1 522 633 778,00		6 389 409 801,44		1482	6 467 991 545,30	101,23%	1322	6 114 517 993,22	95,70%	3 222 031 153,74	50,43%
Działanie 1.1	460 000 613,00		1 919 192 499,04		77	1 949 397 917,37	101,57%	77	1 949 626 051,97	101,59%	1 281 549 741,29	66,78%
Działanie 1.2	96 762 102,00		405 265 887,26		6	400 000 000,00	98,70%	6	407 948 943,79	100,66%	247 882 602,28	61,17%
Działanie 1.3	389 626 286,00		1 624 008 265,78		432	1 592 448 672,08	98,06%	364	1 491 626 173,85	91,85%	1 036 451 929,36	63,82%
Działanie 1.4	576 244 777,00		2 440 943 149,37		967	2 526 144 955,85	103,49%	875	2 265 316 823,61	92,80%	656 146 880,81	26,88%
Oś priorytetowa 2												
Infrastruktura sfery B+R	1 299 270 589,00		5 441 316 740,03		132	5 661 484 494,20	104,05%	130	5 603 946 318,16	102,99%	3 085 300 964,18	56,70%
Działanie 2.1	726 423 530,00		3 050 503 037,01		51	3 209 324 789,93	105,21%	51	3 195 072 496,58	104,74%	1 630 175 571,10	53,44%
Działanie 2.2	314 117 647,00		1 311 767 082,18		17	1 357 203 080,19	103,46%	16	1 319 659 360,66	100,60%	748 443 277,78	57,06%
Działanie 2.3	258 729 412,00		1 079 046 620,85		64	1 094 956 624,08	101,47%	63	1 089 214 460,92	100,94%	706 682 115,30	65,49%

Źródło: poig.gov.pl

umożliwienie prowadzenia nowoczesnych badań z zastosowaniem technologii społeczeństwa informacyjnego. Beneficjentem jest Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Białymstoku. Wartość projektu wyniosła 14 563 798,00 PLN. Dofinansowanie projektu wyniosło 14 563 798,00 PLN.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Zgodnie z dokumentem Stanu realizacji POIiŚ na 30.04.2013 r. złożono 83 wnioski o łącznej wartości dofinansowania 4 357 695 553 PLN, z których 50 otrzymało dofinansowanie. W związku z tym procent realizacji zobowiązań UE wyniósł 99,8. Wartość dofinansowania UE zaakceptowanych wniosków na szkolnictwo wyższe wyniosła 2 438 122 829,4 PLN (tab. 3).

Do przykładowych projektów, które otrzymały dofinansowanie można zaliczyć:

a) *Śląskie Międzyuczelniane Centrum Edukacji i Badań Interdyscyplinarnych* – celem projektu było m.in. zapewnienie infrastruktury, podniesienie jakości kształcenia i wzrost liczby studentów w priorytetowych dziedzinach z gospodarczego punktu widzenia, zwiększenie dostępu do nowoczesnych narzędzi i technik informacyjnych, zwiększenie międzynarodowej mobilności studentów i również kadry naukowej. Beneficjentem projektu był Uniwersytet Śląski. Wartość projektu wyniosła 80 178 991 PLN, natomiast dofinansowanie z UE 54 961 000 PLN.

b) *Budowa i modernizacja Wydziałów Biologii, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Łódzkiego* - projekt zakłada przekształcenie siedemnastu budynków uniwersytetu w Łodzi i Spale na cele kształcenia i przekazywania nowoczesnej wiedzy w nauczaniu. Projekt umożliwi m.in. zastosowanie przez uczelnię wysokich technologii oraz rozwój infrastruktury informatycznej oraz możliwość kształcenia na odległość. Beneficjentem projektu był Uniwersytet Łódzki. Wartość projektu wyniosła 102 086 538 PLN. Dofinansowanie z UE – 86 729 056 PLN

c) *Rozbudowa Wydziału Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej UMK w Toruniu - utworzenie Centrum Optyki Kwantowej - zastosowania w naukach przyrodniczych i biometrycznych* – realizacja projektu ma doprowadzić do m.in. podniesienia poziomu badań naukowych, zwiększenia kształcenia specjalistów jako kadr dla nowoczesnych technologii, jak również podniesienie poziomu kształcenia. Beneficjentem projektu był Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. Wartość projektu wyniosła 26 286 786 PLN, natomiast dofinansowanie 21 875 227 PLN.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

W raporcie miesięcznym z postępu realizacji programu z dnia 31.05.2013 r. zapisano, iż najwięcej wniosków o płatność zatwierdzono w ramach priorytetu IV, działanie 4.1 – 6 641, których wartość wydatków kwalifikowanych bez wy-

Tabela 3 Stan wykorzystania środków w ramach POiŚ

Priorytet	Lista projektów indywidualnych w ramach POiŚ - podstawowa			Złożone wnioski o dofinansowanie (po ocenie formalnej)		Zawarte umowy o dofinansowanie		Wydatki wykazane przez beneficjentów				Płatności realizowane na rzecz beneficjentów	
	Liczba	Wartość dofinansowania UE (dane w PLN)	% realizacji zobowiązań UE	Liczba	Wartość dofinansowania (dane w PLN)	Liczba	Wartość dofinansowania UE (dane w PLN)	% realizacji zobowiązań UE	ogółem	wydatki kwalifikowalne	wydatki kwalifikowalne w części UE	wydatki kwalifikowalne	% realizacji zobowiązań UE
0	1	2	3	10	11	13	14	15	16	17	18	19	20
I	26	3 948 500 000,0	30,1%	338	15 788 524 872,2	234	10 643 913 252,3	81,1%	8 507 321 998,1	5 748 873 447,4	4 886 474 038,9	37,3%	4 465 020 849,5
II	20	2 478 610 000,0	57,8%	84	7 573 347 709,8	52	3 998 978 465,2	93,2%	1 327 983 240,7	853 948 138,4	722 562 947,9	16,8%	623 262 859,9
III	25	2 293 300 000,0	98,6%	26	5 567 753 992,9	24	2 287 404 857,7	98,4%	805 781 434,6	660 869 355,7	475 661 892,2	20,5%	422 420 270,9
IV	0	0,0	0,0%	366	2 124 930 027,0	224	1 006 209 385,2	96,8%	3 801 316 908,9	2 637 953 867,0	530 655 687,5	51,0%	530 655 687,5
V	6	41 170 000,0	11,0%	376	896 601 082,8	161	364 736 403,3	97,3%	197 903 727,6	188 185 230,3	159 607 267,9	42,6%	138 730 916,9
VI	44	35 905 790 000,0	96,8%	55	61 590 613 437,7	48	36 361 313 761,6	98,1%	48 174 116 671,1	31 967 759 034,7	26 753 525 140,2	72,2%	26 653 339 705,2
VII	148	32 091 690 000,0	99,9%	97	32 414 214 292,4	87	21 091 579 333,3	65,7%	13 983 797 337,1	9 266 730 436,5	6 009 468 090,1	18,7%	5 209 808 319,6
VIII	45	9 788 190 000,0	76,4%	135	20 304 142 391,6	95	11 445 852 244,8	89,4%	11 408 809 255,9	9 161 642 269,6	7 387 818 143,8	57,7%	7 305 296 383,6
IX	0	0,0	0,0%	427	7 202 566 413,3	159	2 835 674 529,4	90,7%	3 938 709 237,0	2 833 740 362,1	1 374 341 350,8	43,9%	1 299 940 645,9
X	19	3 551 520 000,0	86,3%	78	5 946 900 777,8	42	3 215 568 327,5	79,6%	4 760 246 247,4	2 097 296 227,9	1 157 888 232,3	28,3%	1 149 001 515,8
XI	32	1 345 270 000,0	58,3%	171	5 220 077 128,1	79	2 281 620 892,4	98,9%	2 017 427 177,4	1 643 826 914,3	1 143 522 807,7	49,6%	1 035 485 931,9
XII	30	672 890 000,0	41,0%	482	2 081 357 654,1	351	1 584 246 268,9	96,5%	1 369 056 991,4	1 210 662 518,8	1 025 258 798,7	62,5%	969 454 442,5
XIII	26	1 530 970 000,0	62,7%	83	4 357 695 653,0	50	2 438 122 829,4	99,8%	1 808 125 652,5	1 636 327 507,2	1 390 878 378,1	56,9%	1 338 818 396,7
XIV	0	0,0	0,0%	103	146 338 325,7	103	105 137 698,7	57,0%	72 251 442,6	71 488 616,4	60 738 662,7	32,9%	59 063 137,1
XV	0	0,0	0,0%	327	1 133 911 912,8	279	842 408 077,9	51,5%	1 048 079 132,2	696 835 389,3	592 310 076,6	36,2%	575 296 064,3
RAZEM	421	93 627 900 000,0	78,9%	3 148	172 348 975 671,1	1 988	100 502 766 327,7	84,7%	103 220 926 454,1	70 676 139 315,5	53 670 711 517,2	45,3%	51 775 595 128,9
ŚRODOWISKO	77	8 761 580 000,0	41,4%	1 190	31 951 157 684,7	695	18 301 242 363,6	86,5%	14 640 307 309,7	10 089 830 038,8	6 774 961 834,3	32,0%	6 180 090 584,6
TRANSPORT	237	77 785 670 000,0	94,8%	287	114 308 970 121,6	230	68 898 745 339,7	84,0%	73 566 723 264,1	50 396 131 740,8	40 150 811 374,1	49,0%	39 168 444 408,4
ENERGETYKA	19	3 551 520 000,0	48,9%	505	13 149 467 191,1	201	6 051 242 857,0	83,8%	8 698 955 484,4	4 931 036 590,0	2 532 229 583,1	35,1%	2 448 942 161,6
KULTURA	32	1 345 270 000,0	58,3%	171	5 220 077 128,1	79	2 281 620 892,4	98,9%	2 017 427 177,4	1 643 826 914,3	1 143 522 807,7	49,6%	1 035 485 931,9
ZDROWIE	30	672 890 000,0	41,0%	482	2 081 357 654,1	351	1 584 246 268,9	96,5%	1 369 056 991,4	1 210 662 518,8	1 025 258 798,7	62,5%	969 454 442,5
SZKOLNICTWO WYŻSZE	26	1 530 970 000,0	62,7%	83	4 357 695 653,0	50	2 438 122 829,4	99,8%	1 808 125 652,5	1 636 327 507,2	1 390 878 378,1	56,9%	1 338 818 396,7
POMOC TECHNICZNA	0	0,0	0,0%	430	1 280 250 238,5	382	947 545 776,7	52,1%	1 120 330 574,7	768 324 005,7	653 048 741,3	35,9%	634 359 201,4
RAZEM	421	93 627 900 000,0	78,9%	3 148	172 348 975 671,1	1 988	100 502 766 327,7	84,7%	103 220 926 454,1	70 676 139 315,5	53 670 711 517,2	45,3%	51 775 595 128,9

Źródło: www.pois.gov.pl

datków prywatnych wyniosła 2 039 468 753,03 PLN. W ramach działania 4.2, które również stwarzało możliwości pozyskania funduszy na realizację projektów przez psw zatwierdzono 761 wniosków o płatność o łącznej wartości wydatków kwalifikowanych (bez wydatków prywatnych) wynoszących 115 188 385,56 PLN (tab. 4).

W porównaniu do wcześniej omawianych programów operacyjnych, w których państwowe szkoły wyższe nie otrzymały środków na dofinansowanie inwestycji lub w nich nie partycypowały można zauważyć, iż w ramach POKL liczba wniosków, na których realizację państwowe szkoły wyższe otrzymały dofinansowanie znacznie się zwiększyła. Na podstawie danych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (MRR) zgodnie ze stanem na 27.06.2013 liczba uczelni, które otrzymały dofinansowanie wyniosła 129. Do projektów realizowanych w ramach POKL można zaliczyć:

a) *Inżynieria środowiska szansą na zawód z przyszłością* – celem projektu było uruchomienie kierunku zamawianego, w ramach którego wybrani studenci mogli otrzymać m.in. stypendium w wysokości 1000 PLN, darmowe kursy i szkolenia, wyjazdy krajowe oraz międzynarodowe. Beneficjentem była Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu. Wartość projektu wyniosła 4 713 862 PLN a dofinansowanie z UE 4 006 782 PLN.

b) *Profesjonalne kadry administracji podstawą sprawnie funkcjonującego państwa* – projekt miał na celu poprawę potencjału dydaktycznego uczelni poprzez m.in. poszerzenie oferty dydaktycznej uczelni. Studenci w ramach projektu mogli m.in. skorzystać z doradztwa specjalisty ds. prawa pracy, doradcy zawodowego i psychologa, szkoleń z zakresu autopromocji oraz w płatnych stażach. Beneficjentem projektu była Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży. Wartość projektu wyniosła 2 999 999 PLN. Dofinansowanie z UE – 2 549 999 PLN.

c) *Profesjonalne praktyki-profesjonalni nauczyciele* – projekt miał na celu wdrożenie systemu praktyk pedagogicznych, zwiększenie kompetencji nauczycieli, zwiększenie liczby szkół, które będą uczestniczyły w procesie przygotowania studentów do wykonywania pracy w zawodzie nauczyciela. Beneficjentem projektu był Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie. Koszt projektu wyniósł 3 542 459 PLN. Dofinansowanie z UE – 3 011 090 PLN.

Program Operacyjny Rozwoju Polski Wschodniej

Według dokumentu pt. „Sprawozdanie roczne z realizacji PORPW (2013)” na koniec 2012 r. liczba podpisanych umów w ramach programu wyniosła 208 a ich wartość 5 804,5 mln EUR (ogółem 3 511,6 mln EUR, z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) 2 292,9 mln EUR). Najwięcej środków wypłacono w woj. lubelskim 650 mln EUR (57 umów). Najmniej środków pozyskało woj. świętokrzyskie, dla którego wartość dofinansowania z EFRR wyniosła 275 mln EUR. Uczelnie i jednostki naukowe podpisały 65 umów o wartości EFRR

Tabela 4. Stan wdrażania POKL

	Alokacja w EUR (ogółem)	Alokacja w PLN (ogółem)	Wnioski o dofinansowanie po ocenie formalnej			Umowy o dofinansowanie			Zatwierdzone wnioski o płatność			Wydatki certyfikowane do KE		
			liczba	wartość ogółem	% alokacji	liczba	krajowe środki publiczne (wydatki kwalifikowalne)	% alokacji	liczba	Wartość wydatków kwalifikowalnych (bez wydatków prywatnych)	% alokacji	wydatki certyfikowane EUR	Wydatki certyfikowane do KE (narastająco, PLN)	% alokacji
Priorytet IV	985 366 839,00	4 070 451 875,23	3 177	14 588 378 093,13	358,4%	873	3 945 955 868,60	96,9%	7 412	2 155 165 124,37	52,9%	471 423 960	1 948 926 042	47,8%
Działanie 4.1	887 366 839,00	3 665 623 675,23	2 567	13 212 167 197,62	360,4%	728	3 632 381 423,79	99,1%	6 641	2 039 468 753,03	55,6%			
Poddziałanie 4.1.1	572 811 000,00	2 366 224 959,90	1 674	9 122 485 707,94	385,5%	441	2 345 359 535,44	99,1%	4 578	1 432 410 819,14				
Poddziałanie 4.1.2	295 500 000,00	1 220 680 950,00	878	4 008 626 918,58	328,4%	272	1 207 511 837,25	98,9%	1 875	563 180 409,46				
Poddziałanie 4.1.3	19 055 839,00	78 717 765,33	15	81 054 571,10	103,0%	15	79 510 051,10	101,0%	188	43 877 524,43				
Działanie 4.2	51 000 000,00	210 675 900,00	340	545 977 138,65	259,2%	112	213 970 595,57	101,6%	761	115 188 385,56	54,8%			

Źródło: pokl.gov.pl

537 mln EUR, co czyniło je po jednostkach samorządu terytorialnego (82 umowy o wartości EFRR 1 334 mln EUR) drugim beneficjentem środków w ramach programu. W ramach obszaru infrastruktura społeczna (czyli infrastruktura dydaktyczna uczelni) podpisano 26 umów o wartości z EFRR 331 mln EUR. Do przykładowych projektów zrealizowanych w ramach POPW można zaliczyć:

a) *Rozwój Infrastruktury Uczelni wraz z halą laboratoryjną do nowoczesnego przetwórstwa rolno-spożywczego* – jako cel główny projektu określono zwiększenie roli i prestiżu Państwowej Wyższej Szkoły Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży w procesie rozwoju społeczno-gospodarczego Polski wschodniej poprzez stymulowanie wzrostu konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy. Realizację projektu oparto na m.in. budowie budynku dydaktycznego Instytutu Technologii Żywności oraz jego wyposażenie oraz zakup wyposażenia Instytutu Informatyki i Automatyki. Beneficjentem projektu była Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży. Wartość projektu wyniosła 53 913 254 PLN z czego dofinansowanie z UE 43 770 299 PLN.

b) *Rozbudowa bazy dydaktycznej kampusu Państwowej Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej w Przemyśle* – do celu głównego projektu zaliczono poprawę infrastruktury dydaktycznej związanej z procesem edukacji na poziomie wyższym. W ramach projektu założono wybudowanie nowoczesnego ośrodka akademickiego z nowoczesnymi laboratoriami i pracowniami badawczymi dla kierunków inżynierijsko-technicznych, priorytetowych dla rozwoju gospodarki wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, spełniającą europejskie standardy kształcenia i wszechstronnie oddziałującego na otoczenie. Beneficjentem projektu była Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska w Przemyśle. Wartość projektu wyniosła 40 895 932 PLN, natomiast dofinansowanie z UE 33 807 786 PLN.

c) *Rozbudowa, przebudowa i wyposażenie obiektów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Krośnie* – do celów projektu zaliczono m.in. stworzenie bazy dydaktycznej służącej prowadzeniu zajęć laboratoryjnych, realizację prac dyplomowych i badań naukowych dla studentów i pracowników następujących kierunków studiów: Budownictwo, Informatyka, Mechanika i budowa maszyn, Inżynieria środowiska i Rolnictwo. Inwestycja ma również na celu podniesienie jakości procesu dydaktycznego oraz upowszechnianie nowoczesnych metod kształcenia. Beneficjentem projektu była Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Krośnie. Wartość projektu wyniosła 34 804 885 PLN, z czego dofinansowanie z UE wyniosło 23 008 746 PLN.

Charakterystyka obszarów wsparcia

Zgodnie ze stanem na 18.07.2013 najwięcej inwestycji w obszarze nauki i szkolnictwa wyższego zrealizowano w województwie mazowieckim – 533, kolejno w województwie małopolskim – 261 oraz wielkopolskim – 236. Najmniej projektów zrealizowano w województwie lubuskim – 32 oraz świętokrzyskim – 37 (tab. 5). W sumie wartość inwestycji dla całej Polski wyniosła 26 711 317 224,08 PLN.

Tabela 5. Stan wykorzystania środków z funduszy strukturalnych przeznaczonych na naukę i szkolnictwo wyższe

Lp.	Województwo	Liczba inwestycji	Wartość inwestycji w PLN
1	Dolnośląskie	170	2 613 483 494,4
2	Kujawsko-pomorskie	52	542 697 347,92
3	Lubelskie	146	2 046 275 026,48
4	Lubuskie	32	359 796 147,05
5	Łódzkie	109	1 196 633 354,80
6	Małopolskie	261	3 793 134 960,29
7	Mazowieckie	533	5 801 466 723,00
8	Opolskie	61	277 505 878,61
9	Podkarpackie	73	1 357 879 918,08
10	Podlaskie	62	822 932 833,66
11	Pomorskie	121	1 359 777 132,62
12	Śląskie	209	1 540 719 806,33
13	Świętokrzyskie	37	555 059 843,11
14	Warmińsko-mazurskie	63	729 994 006,00
15	Wielkopolskie	236	2 907 868 227,01
16	Zachodniopomorskie	109	806 092 524,72

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MNiSW

Pozyskanie funduszy strukturalnych a rozwój PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej – studium przypadku

PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej jest publiczną uczelnią utworzoną na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 lipca 2000 r. w sprawie utworzenia Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Białej Podlaskiej (Dz. U. Nr 61, poz. 705, z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 września 2009 r. w sprawie zmiany nazw niektórych publicznych szkół zawodowych (Dz. U. Nr 162, poz. 1289). W roku akademickim 2012/2013 uczelnia kształciła studentów na 13 kierunkach studiów: zarządzanie, turystyka i rekreacja, neofilologia, socjologia, pedagogika, pielęgniarstwo, ratownictwo medyczne, zdrowie publiczne, finanse i rachunkowość, bezpieczeństwo narodowe i ekonomia, w tym na 4 kierunkach studiów inżynierskich: informatyka, rolnictwo, budownictwo. Mimo tak licznej grupy kierunków uczelnia w dalszym ciągu dąży do poszerzenia swojej oferty edukacyjnej, czego dowodem może być uzyskanie zgody Państwowej Komisji Akredytacyjnej na uruchomienie nowych kierunków studiów w roku akademickim 2013/2014 tj.: Gospodarka przestrzenna, Inżynieria geologiczna, Fizjoterapia, Mechanika i budowa maszyn.

Należy zaznaczyć, iż w ciągu 13-tu lat funkcjonowania uczelnia rozbudowała i stworzyła od nowa unikalną bazę dydaktyczną, wyposażoną w nowoczesne urządzenia do nauki i studiowania, zatrudniając ok. 50 profesorów i prawie 90 wykładowców ze stopniem naukowym doktora, a także ok. 100 asystentów, lektorów i instruktorów. Uczelnia reprezentuje duży potencjał wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych rozlokowanych w 9 instytutach i innych jednostkach ogólnouczelnianych. Bazę materialną Uczelni stanowią nowoczesne obiekty, w tym oddany do użytku w styczniu 2008 r. gmach główny uczelni o powierzchni ok. 8 tys. m² z bazą dydaktyczną spełniającą najwyższe światowe standardy. W 2012 Uczelnia przejęła od miasta Biała Podlaska pływalnię, mieszczącą się przy kampusie PSW na potrzeby realizacji zajęć z wychowania fizycznego. Obecnie uczelnia jest w trakcie realizacji inwestycji pod nazwą Hala sportowa z kompleksem boisk sportowych i zapleczem dydaktycznym na kierunku zdrowie publiczne oraz turystyka i rekreacja. W latach 2013-2014 nastąpi rozbudowa biblioteki i czytelni z zapleczem.

Należy zaznaczyć, iż Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej czynnie uczestniczy również w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych. W perspektywie finansowej 2007-2013 uczelni udało się pozyskać ok. 55 mln PLN na projekty dotyczące nie tylko rozwoju naukowego ale również rozbudowy bazy dydaktycznej. Najwięcej środków uczelnia pozyskała z POKL (tab. 6).

Tabela 6. Projekty zrealizowane przez PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej z POKL w perspektywie finansowej 2007-2013

Lp.	Okres realizacji	Tytuł projektu	Charakterystyka	Całkowita wartość projektu w PLN
1	05/01/2009 – 31/12/2009	Jak budować relacje z otoczeniem – szkolenia z komunikacji w organizacjach	Celem szkolenia było przekazanie uczestnikom najnowszej wiedzy dotyczącej komunikacji w grupie, tworzenia i kierowania zespołem, public relations organizacji oraz projektowania i realizacji procesu komunikacji organizacji z otoczeniem. W szkoleniu wzięło udział 45 osób.	381 125,00
2	01/12/2008 – 29/10/2010	Edukacja potrzebuje specjalistów! – studia podyplomowe nadające kwalifikacje do nauczania	W ramach studiów podyplomowych uprawnienia do nauczania zdobyło łącznie 60 os o nast. profilu wykształcenia: 1. Hotelarstwo i obsługa turystyki; 2. Ekonomia; 3. Informatyka systemy operacyjne, oprogramowanie. W ramach studiów zrealizowano 400 godz. dydaktycznych rozłożonych na 25 zjazdów weekendowych, w tym jeden zjazd wyjazdowy, tj. zjazd edukacyjno-integracyjny, w czasie którego odbywał się trening interpersonalny oraz zajęcia z emisji głosu. Ponadto słuchacze odbyli 150-godz. praktyk w szkole.	906 388,00

3	03/08/2009 – 31/12/2010	Wychowanie przedszkolne – studia podyplomowe dla nauczycieli	Celem projektu było przeprowadzenie studiów nadających kwalifikacje do pracy na stanowisku nauczyciela wychowania przedszkolnego w przedszkolu, punktach przedszkolnych lub w innych placówkach wychowania przedszkolnego. Projekt zakładał także przygotowanie wykwalifikowanej kadry pedagogicznej do prowadzenia zajęć dydaktyczno - wychowawczych z dziećmi w wieku przedszkolnym. Do celów szczegółowych projektu zaliczono m.in.: podniesienie poziomu jakości nauczania i wychowania przedszkolnego, zwiększenie zdolności nauczycieli do elastycznego dostosowania się do wymogów rynku pracy, przygotowanie kadry pedagogicznej do tworzenia przedszkoli, punktów przedszkolnych i innych form wychowania przedszkolnego.	414 788,00
4	03/08/2009 – 30/09/2013	Przejdźmy do praktyki! Pilożowa ścieżka przygotowania studentów Zarządzania do wejścia na rynek pracy”	Do celów projektu zaliczono m.in.: przygotowanie praktyczne studentów kierunku Zarządzanie do wejścia na rynek pracy, kształtowanie postaw przedsiębiorczych i poprawa zdolności adaptacyjnych absolwentów kierunku Zarządzanie, podniesienie umiejętności studentów w zakresie matematyki, stworzenie fundamentów pod budowę systemu wspierania i rozwoju przedsiębiorczości w PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, jak również umożliwienie studentom bezpośredniego kontaktu z przedsiębiorcami, ekspertami.	2 798 654,00
5	01/09/2009 - 31/08/2015	Kierunek zamawiany – Informatyka	Celem projektu jest wdrożenie działań, które uatrakcyjnią kształcenie w tym m.in.: przyznanie stypendiów dla 10 najlepszych studentów kształcących się na kierunku zamawianym w wysokości 1000 PLN miesięcznie wypłacanych przez cały okres studiów począwszy już od pierwszego semestru studiów, przeprowadzenie zajęć wyrównawczych z matematyki i fizyki, utworzenie nowych specjalności Inżynieria Oprogramowania i Systemy Sieciowe, przygotowanie i wdrożenie platformy systemu e – learningowego, uruchomienie ITACADEMY MICROSOFT z opcją Advanced.	4 889 222,00

6	01/04/2010 - 29/02/2012	Determinanty aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych zamieszkających na obszarach wiejskich województwa lubelskiego	Celem projektu była identyfikacja oraz charakterystyka czynników mających wpływ na podejmowanie aktywności zawodowej przez osoby niepełnosprawne. W ramach projektu dokonano m.in. charakterystyki społeczno-demograficznej osób niepełnosprawnych zamieszkających na obszarach wiejskich, określono stan ekonomiczny i warunki bytowe gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych, opracowano również modelowe rozwiązania ukierunkowane na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych.	392 345,00
7	01/09/2010 - 31/12/2015	Inżynier Budownictwa – zawód z przyszłością	Celem głównym projektu jest zwiększenie do 2015 roku wśród absolwentów szkół wyższych województwa lubelskiego, we współpracy ze środowiskiem gospodarczym, liczby specjalistów z dyplomem inżyniera z zakresu budownictwa poprzez ukończenie przez 120 studentów nowego kierunku studiów w PSW budownictwa z dwoma specjalnościami.	2 013 996,00
8	01/09/2010 - 30/06/2012	Edukacja potrzebuje specjalistów! Studia podyplomowe nadające kwalifikacje do nauczania II edycja	Celem głównym projektu była poprawa jakości kształcenia na obszarze objętym projektem do roku 2012 dzięki przygotowaniu 60 osób do zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych. Projekt skierowany był do osób z wykształceniem wyższym (licencjat/inżynier/magister), które ukończyły studia na jednym z następujących kierunków: Technologia żywności/ Dietetyka, Mechanika pojazdowa, Elektrotechnika, Naprawa i eksploatacja pojazdów oraz były zameldowane na terenie województwa lubelskiego, woj. podlaskiego - powiat siemiatycki oraz mazowieckiego – powiat siedlecki i łosicki.	961 509,00
9	01/01/2011 – 31/03/2012	Wychowanie Przedszkolne” studia podyplomowe dla nauczycieli II edycja	Celem projektu było nadanie kwalifikacji do pracy na stanowisku nauczyciela wychowania przedszkolnego w przedszkolu, punktach przedszkolnych lub w innych placówkach wychowania przedszkolnego. Studia przygotowywały także do pracy z dzieckiem o indywidualnych potrzebach edukacyjnych. Projekt skierowany był do nauczycieli uczących na obszarach wiejskich powiatu bialskiego, łukowskiego, parczewskiego, radzyńskiego i włodawskiego.	439 163,00

10	01/01/2011 – 31/03/2012	Edukacja wczesnoszkolna z podstawami logopedii	Projekt miał na celu przygotowanie kadry pedagogicznej do pracy z dziećmi w klasach I-III szkoły podstawowej (w tzw. kształceniu zintegrowanym). Studia miały charakter kwalifikacyjny. Adresowane były do nauczycieli pracujących i mieszkających na terenach wiejskich woj. lubelskiego.	426 040,00
11	01/01/2011 – 31/10/2013	Nowoczesny nauczyciel w społeczeństwie informacyjnym – studia podyplomowe dla nauczycieli	Celem projektu jest nadanie kwalifikacji do nauczania jednocześnie w dwóch obszarach: informatyki i TI oraz wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej. Adresatami projektu są nauczyciele i pracownicy oświaty z terenów wiejskich województwa lubelskiego.	1 135 224,00
12	01/02/2011 – 31/07/2012	Bibliotekarz XXI wieku – przewodnik po labiryncie informacji i wiedzy	Projekt skierowany był do bibliotekarzy bibliotek publicznych, pedagogicznych i szkół wyższych z powiatu bialskiego, radzyńskiego i parczewskiego. Celem projektu było podniesienie kwalifikacji i umiejętności zawodowych oraz aktualizacja wiedzy zawodowej, która zostanie osiągnięta poprzez realizację celów szczegółowych, w tym m.in.: inspirowanie do podejmowania aktywności nastawionej na innowację w zakresie stosowania nowoczesnych technologii informacyjno -komunikacyjnych i teleinformatycznych, co wpłynie na poprawę jakości usług oferowanych w bibliotece, integrację bibliotekarzy w realizacji stojących przed nimi zadań edukacyjnych i informacyjnych oraz wymianę doświadczeń i inspirowanie do podejmowania współpracy.	605 000,00
13	01/06/2012 – 31/12/2015	Budownictwo-kierunek zamawiany	Do celów projektu zaliczono: zwiększenie ilości absolwentów oraz uatrakcyjnienie procesu kształcenia na kierunku Budownictwo w PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. W ramach projektu studenci otrzymają m.in. stypendia, certyfikaty ze szkolenia AUTOCAD, będą mogli uczestniczyć w branżowych kursach językowych oraz zagranicznych wyjazdach studyjnych.	1 746 775,00
14	01/02/2012 – 30/09/2012	Innowacyjny nauczyciel	Celem projektu było podniesienie kwalifikacji nauczycieli województwa lubelskiego w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii i narzędzi informatycznych, pedagogiczno-psychologicznych oraz przygotowanie ich do prowadzenia zajęć z zakresu udzielania pierwszej pomocy.	238 694,00
			Razem	17 348 923,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Sekcji projektów i funduszy europejskich PSW.

Drugim programem pod względem wielkości pozyskanych środków w perspektywie 2007-2013 przez PSW im. Papieża Jana Pawła II jest PORPW (tab. 7).

Tabela 7. Projekty zrealizowane przez PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej z PORPW w perspektywie finansowej 2007-2013

Lp.	Okres realizacji	Tytuł projektu	Charakterystyka	Całkowita wartość projektu w PLN
1	05/05/2009 - 30/06/2012	Centrum Badań nad Innowacjami w zakresie zdrowia, technologii informatycznych oraz źródeł energii odnawialnej – infrastruktura badawcza przy PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej	Celem głównym projektu było przyspieszenie tempa rozwoju gospodarczego, budowania konkurencyjności i znaczenia regionu poprzez zwiększenie potencjału badawczo - rozwojowego PSW. W wyniku realizacji projektu powstały nowoczesne ośrodki badawcze mieszczące laboratoria naukowe Instytutu Budownictwa, Informatyki i Zdrowia.	19 326 828
2	20/01/2012 - 30/09/2014	Regionalnego Centrum Badań Środowiska, rolnictwa i technologii innowacyjnych EKO-A-GRO-TECH	Celem projektu jest wzmocnienie uczelni w sferze badawczej poprzez budowę trzech Laboratoriów: Laboratorium Analiz Środowiskowych, Laboratorium Analiz Biologiczno-Żywnościowych, Laboratorium Mechaniki, Budowy i Eksploatacji Maszyn.	17 596 549
		Razem		36 923 377

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Sekcji projektów i funduszy europejskich PSW

Uczelnia pozyskała również środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego (RPOWL) na projekt dotyczący transferu wiedzy i doświadczeń osób w wieku 50+. Według informacji uzyskanych z PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej głównym celem projektu było stworzenie warunków dla wzrostu aktywności zawodowej i społecznej generacji 50+ na Lubelszczyźnie, dzięki stworzeniu efektywnych, ponadnarodowych powiązań partnerskich w ramach współpracy między Lubelszczyzną (Polska), a Perthshir (Szkocja). Celem projektu było również złamanie stereotypów, które panują na rynku pracy, związanych z zatrudnieniem lub stworzeniem własnego miejsca pracy wyłącznie przez ludzi młodych. Okres realizacji projektu obejmował od 01.01.2010 do 31.01.2011 r. Całkowita wartość projektu wyniosła 608 124 zł.

W pierwszej połowie 2013 r. PSW w Białej Podlaskiej podpisała umowę w ramach dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na realizację projektu pt. „*Campus Uczelni – hala sportowa z częścią dydaktyczną PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej*”. Całkowita wartość projektu wyniosła 15 998 147,55 zł, w tym dofinansowanie z UE 11 998 610, 66 zł, wkład własny 3 99 536, 89 zł.

Należy również zaznaczyć, iż PSW im. Papieża Jana Pawła II z sukcesem startuje w konkursach z zakresu współpracy transgranicznej - PWT – PL-BY-UA. Uczelni udało się pozyskać środki na realizację projektu pt. „*Szlak rowerowy – Śladami Nadbużańskich Tajemnic*”. Celem ogólnym projektu jest zwiększenie wykorzystania transgranicznego potencjału turystycznego do podniesienia efektów społeczno-gospodarczych obszaru do roku 2013. W wyniku realizacji projektu osiągnięte zostaną następujące rezultaty:

- wytyczenie i znakowanie ścieżek rowerowych po stronie polskiej i białoruskiej,
- wydanie przewodników turystycznych,
- wydanie map,
- stworzenie tablic informacyjnych umieszczonych na szlaku rowerowym,
- stworzenie miejsc postojowych na szlaku rowerowym,
- stworzenie platformy wymiany informacji i doświadczeń.

Okres realizacji projektu obejmuje 1.02.2012 do 31.01.2014. Całkowita wartość projektu wyniosła 304 908 EUR.

Obecnie PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej czeka na możliwość wdrożenia kolejnych projektów, które znajdują się na różnych etapach oceny bądź czekają na podpisanie umowy, w tym m.in. na projekt pt. „*Stworzenie transgranicznej platformy Biznestrans promującej i wspierającej współpracę między biznesem a instytucjami naukowymi w kierunku ich dalszych powiązań*”. Partnerem projektu jest Uniwersytet im. A.S. Puszkina w Brześciu. Do celów szczegółowych projektu Biznestrans zaliczono:

a) stworzenie transgranicznej platformy Binzestrans w zakresie tworzenia sieci kooperacji i współpracy między przedsiębiorcami przy współudziale uczelni wyższych, złożonej z E-platformy oraz Centrum Obsługi Przedsiębiorcy (COP).

b) opracowanie do końca trwania projektu Raportu z badań ankietowych uczelni wyższych przeprowadzonych na grupie przedsiębiorców i instytucji otoczenia biznesu a następnie opracowanie na podstawie Raportu z badań „Transgranicznego Przewodnika dla Przedsiębiorców” w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej w obszarze przygranicznym.

c) wzmocnienie współpracy pomiędzy firmami działającymi w obszarze przygranicznym a uczelniami wyższymi poprzez przekazywanie przez uczelnie wyższe wiedzy dotyczącej zakładania, prowadzenia oraz promocji przedsiębiorstwa a ze strony firm problemów związanych z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa na obszarze transgranicznym do końca trwania projektu.

Wnioski

Należy podkreślić, iż najwięcej projektów realizowanych przez PSW w perspektywie finansowej 2007-2013 PSW pochodzi z POKL oraz PORPW. W POIG spośród szkół i uczelni wyższych beneficjentami są w głównej mierze uniwersy-

tety, w tym m.in. Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, politechniki, w tym m.in. Politechnika Warszawska, Politechnika Poznańska, jak również Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, czy Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego. W ramach POIiŚ Priorytet XIII do uczelni wyższych, które partycypowały o środki można zaliczyć m.in.: Uniwersytet Gdański, Łódzki i Śląski. Można stwierdzić, iż środki, jakie uczelnie wyższe pozyskały na rozbudowę swojej bazy naukowo-dydaktycznej, uruchomienie nowych kierunków studiów, przeprowadzenie szkoleń niewątpliwie wpłyną na podniesienie poziomu nauczania, rozwój zaplecza naukowo-badawczego i przyczynią się do wzrostu ich konkurencyjności nie tylko w skali lokalnej, ale również i krajowej.

Analiza projektów w perspektywie 2007-2013 pozwala stwierdzić, iż PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej jest uczelnią, która wśród PSW aktywnie uczestniczy w pozyskiwaniu środków z funduszy strukturalnych - w perspektywie 2007-2013 pozyskała fundusze na 18 projektów o łącznej kwocie dofinansowania ok. 55 mln zł, co czyni ją wiodącą uczelnią wśród państwowych szkół wyższych w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych.

Literatura:

1. Bajko Z., Józwik B., Szewczak M. (2009), *Fundusze Unii Europejskiej w Polsce na lata 2007-2013*, Wydawnictwo KUL, Lublin.
2. Borowiec M. (2010), *Funkcjonowanie uczelni krakowskiego i rzeszowskiego ośrodka akademickiego w świetle koncepcji układów biopolarnych*, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Prace Monograficzne nr 539, Kraków.
3. Duszyński J., Szumowski M. (2012), *Nauka w Polsce w obliczu nowej perspektywy finansowej UE 2014-2020 i nowego programu ramowego tej perspektywy – Horizon 2020*, Nauka 2/2012, Biuro Upowszechniania i Promocji Nauki PAN, s. 43-52.
4. Główny Urząd Statystyczny (2012), *Szkoły Wyższe i ich finanse w 2011 r.*, Informacje i opracowania statystyczne, Zakład Wydawnictw Statystycznych, Warszawa.
5. Nijkamp P. (2010), *Regional development in an unstable world* [w:], Regional development and regional policy in Poland: first experiences and new challenges of the European Union membership, part I, red. P. Churski, W. Ratajczak, Polish Academy of Sciences Committee for Spatial Economy and Regional Planning, Warsaw, s. 10-18.
6. Musiałkowska I. (2010), *Research and development policy and cohesion policy in the new member states of the European Union* [w:], Regional development and regional policy in Poland: first experiences and new challenges of the European Union membership, part I, red. P. Churski, W. Ratajczak, Polish Academy of Sciences Committee for Spatial Economy and Regional Planning, Warsaw, s. 60-77.

7. Sprawozdanie z realizacji Programu Operacyjnego Rozwoju Polski Wschodniej 2007-2013 za 2012 r. (2013), Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa.
8. Stan realizacji Programu Kapitał Ludzki na 31.05.2013 r.
9. Stan realizacji Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na 10.06.2013 r.
10. Stan realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na 30.04.2013 r.
11. Uyarra E. (2008), *The impact of universities on regional innovation: A critique and policy implications*, Working Paper Series, Manchester Business School, The University of Manchester Paper No 564, Manchester.

Liczba znaków ze spacjami: 39 091

Ewa Pawłowicz, Małgorzata Zaśkiewicz

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej w opinii studentów z niepełnosprawnością

Streszczenie

Możliwość studiowania osób z niepełnosprawnością jest bardzo ważnym elementem ich drogi do kariery zawodowej i pełnej adaptacji w społeczeństwie. Celem niniejszej pracy jest diagnoza sytuacji studentów z niepełnosprawnością oraz poznanie ich percepcji oferty edukacyjnej Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. Badania pedagogiczne przeprowadzono metodą sondażu diagnostycznego wśród studentów PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, których dotknął ten problem.

Podsumowując niniejsze badania stwierdzamy, iż PSW jest uczelnią, która dąży do wyrównania szans edukacyjnych osób z różnym stopniem niepełnosprawności. Badane osoby zwróciły uwagę na możliwość kształcenia integracyjnego na wszystkich kierunkach studiów oraz na pomoc uczelnianego Pełnomocnika Rektora PSW do spraw osób niepełnosprawnych. Jednocześnie badani podkreślili brak barier architektonicznych, co przyczynia się do sprawniejszego poruszania się po uczelni. Kolejnym ważnym elementem, o którym mówią studenci to wsparcie i wyrozumiałość ze strony innych studentów. Ułatwia to im studiowanie i pełne uczestnictwo w życiu uczelni.

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej to uczelnia, która dużo osiągnęła na poziomie wyrównywania szans edukacyjnych osób z niepełnosprawnością. Osoby, których dotyczy ten problem mają nadzieję, że jest to dopiero początek zmian, które zaowocują możliwością studiowania jeszcze większej liczby studentów, którzy zmagają się z różnym stopniem niepełnosprawności.

Słowa kluczowe: niepełnosprawność, studenci z niepełnosprawnością, oferta edukacyjna PSW

Wstęp

Możliwość studiowania osób z niepełnosprawnością jest bardzo ważnym elementem ich drogi do kariery zawodowej i pełnej adaptacji w społeczeństwie. Dostosowanie kształcenia wyższego do potrzeb wszystkich studentów jest bardzo trudnym i złożonym procesem. System edukacji należy zmieniać stopniowo, uwzględniając wielorakość i różnorodność problemów, dotyczących także niepełnosprawności młodzieży.

Wyższe uczelnie starają się co raz bardziej wzmacniać proces integracji osób z niepełnosprawnością, tworząc wiele form wsparcia dla studentów mających problemy ze zdrowiem. Wynikać to może z jednej strony z wrażliwości środowiska akademickiego na tę ważną kwestię społeczną, a z drugiej strony chodzi też o wzrost liczby osób kształcących się na studiach. Można zauważyć coraz liczniejsze grono studentów z niepełnosprawnością niż w latach poprzednich. Dysfunkcje studentów z niepełnosprawnością powodują, że natrafiają oni często na różne bariery: architektoniczne, w dostępie do pomocy naukowych, a także te powstające w relacjach społecznych. Wyrównanie szans w procesie kształcenia i wzmocnienie integracji studentów z niepełnosprawnością ze środowiskiem akademickim wymaga zatem wieloaspektowych działań. Należy też zwrócić uwagę na to, iż umożliwiając studiowanie osobom z niepełnosprawnością, dajemy im możliwość kształcenia aby w przyszłości mogli podjąć pracę zawodową i dzięki temu w pełni zaadaptować się w społeczeństwie.

W skali całego kraju ponad 12,2% społeczeństwa stanowią osoby niepełnosprawne, posiadające orzeczoną niepełnosprawność wg NSP z 2011r. Dlatego tak istotna staje się integracja społeczna młodzieży z niepełnosprawnościami, która zaczęła następować sprawnie od roku 1990, kiedy zainicjowano udostępnianie szkół wyższych dla osób z niepełnosprawnościami. Z biegiem lat lista takich uczelni powiększała się. Wymienić tu można (Grabowska i in., 2001): Wyższą Szkołę Bankową w Poznaniu (warto zwrócić na nią uwagę, gdyż to szkoła niepubliczna), Uniwersytet Jagielloński, Wyższą Szkołę Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, Katolicki Uniwersytet Lubelski, a także Państwową Szkołę Wyższą im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej.

W Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II liczba studiujących z niepełnosprawnościami z roku na rok rośnie i już w roku akademickim 2011/2012 podjęło naukę aż 52 studentów z niepełnosprawnością, czyli 1,6% z 3293 studentów wg GUS.

Niepełnosprawność a kształcenie na poziomie wyższym

Jednakże wprowadzając do tematu, na wstępie przybliżymy kilka pojęć, takich jak: niepełnosprawność, osoba niepełnosprawna oraz wyższe szkoły zawodowe.

Niepełnosprawność (ang. *disability*), według definicji opracowanej przez Światową Organizację Zdrowia (1980) i opublikowanej w Międzynarodowej Klasyfikacji Uszkodzeń, Niepełnosprawności i Upośledzeń, rozumie się wszelkie ograniczenie lub wynikający z uszkodzenia brak zdolności wykonywania czynności w sposób lub w zakresie uważanym za normalny dla człowieka. (Pilch 2004, s. 646). W związku z tym można wyróżnić trzy płaszczyzny konsekwencji danej niepełnosprawności (Pilch 2004, s. 647):

- w sferze biologicznej – zniesienie, ograniczenie lub zaburzenie przebiegu funkcji organizmu w zależności od stopnia uszkodzenia jego organów i układów,

- w sferze osobowej (psychicznej) – ograniczenie aktywności i działania,
- w sferze społecznej – ograniczenie uczestnictwa w życiu społecznym.

Jak można zauważyć sferę pierwszą należy zaakceptować, natomiast dwie pozostałe można zmienić - tak na nie działać, aby osoby z niepełnosprawnością nie musiały się ograniczać, a mogły wykazywać cały potencjał kryjący się w sobie.

Inaczej według Karty Praw Osób Niepełnosprawnych „niepełnosprawność dotyczy osób, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi” (Szczepankowska, Mikulski 1999).

Za osobę niepełnosprawną uważa się osobę, której stan fizyczny lub/i psychiczny trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie zadań życiowych i ról społecznych zgodnie z przyjętymi normami prawnymi i społecznymi (Maryniarczyk 1997; Grabowska i in., 2001).

Osoby z niepełnosprawnością postrzegane są niejednokrotnie jako jednostki cierpiące, załamane, nieprzystosowane - i w taki sposób są często jeszcze traktowane (Polenceusz 2002). Moment wystąpienia niepełnosprawności to zwykle moment szoku, rozczarowania, to świadomość bezpowrotnej utraty zdrowia, nadziei i wyobrażeń związanych z przyszłością. Większość osób reaguje smutkiem, lękiem, przygnębieniem, niekiedy złością, rozpaczą i negacją. Często izolacja ze strony społeczeństwa dodatkowo pogłębia uczucie nieszczęścia, wzmacnia lęk (Dz.U. nr 111 poz. 535). Niezrozumienie i dyskryminacja skutecznie wstrzymują proces przystosowania się do nowej sytuacji, uniemożliwiają pogodzenie się z zaistniałym stanem rzeczy, wywołując niejednokrotnie uczucie niższości i bezradności (Maryniarczyk 1997). Dlatego tak ważne staje się kształcenie osób z różnym stopniem niepełnosprawności, które może odbywać się w szkołach i placówkach ogólnodostępnych, integracyjnych, przy zapewnieniu odpowiednich warunków merytorycznych i technicznych oraz w razie potrzeby specjalistycznej opieki odpowiednich instytucji, a także w szkołach specjalnych z zachowaniem możliwości przejścia pomiędzy poszczególnymi typami szkół na każdym etapie kształcenia, zależnie od potrzeb niepełnosprawnego ucznia. Reforma systemu kształcenia, która objęła również dzieci i młodzież niepełnosprawną (ustawa z 7 września 1991r. o systemie oświaty i ustawa z 8 stycznia 1999r. – przepisy wprowadzające reformę ustroju szkolnego), uwzględniła kształcenie specjalistyczne i integracyjne. Wybór odpowiedniej formy kształcenia należy do rodziców lub opiekuna dziecka z niepełnosprawnością albo od samego ucznia (Pilch 2004, s. 649).

Z kolei kształcenie już na poziomie akademickim zależy od samych zainteresowanych - kandydatów z różnym stopniem niepełnosprawności na studia, ich odwagi bycia i siły woli oraz wiary we własne możliwości. Jedną z ofert kształcenia integralnego stwarzają także i dla osób z niepełnosprawnością Wyższe Szkoły Zawodowe - uczelnie prowadzące studia pierwszego lub drugiego stopnia. (Pilch 2008, s. 575), mające na uwadze przede wszystkim przygotowanie zawodowe przyszłych absolwentów pod kątem wymogów rynku pracy.

Kształcenie studentów i też studentów z niepełnosprawnością jest integralnym procesem, prowadzącym do osiągnięcia efektów kształcenia (według KRK – Krajowych Ram Kwalifikacji) w trzech płaszczyznach: wiedzy, umiejętności i tak ważnych kompetencji społecznych.

Studenci na uczelni zawodowej mogą ubiegać się również o pomoc materialną w formie: stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością, stypendium za wysokie wyniki w nauce lub sporcie, stypendium ministra za osiągnięcia w nauce i/lub w sporcie, stypendium na wyżywienie, stypendium mieszkaniowe, zapomogi (Pilch 2008, s. 583).

Uwarunkowania integracji społecznej studentów z niepełnosprawnością

Niepełnosprawność jest nie tylko poważnym problemem zdrowotnym, ale również i społecznym. Istnieje wiele uwarunkowań, które decydują o integracji społecznej osób z niepełnosprawnością. W budowaniu relacji międzyludzkich najważniejsze stają się postawy społeczne wobec osób z niepełnosprawnością, oraz postawy samych osób z niepełnosprawnością wobec integracji społecznej.

Spółeczeństwo akceptuje podstawowe potrzeby osób z niepełnosprawnością, wykazując znacznie mniejsze zrozumienie dla ich oczekiwań, dotyczących zaspokojenia potrzeb wyższego rzędu. Społeczne szanse osób niepełnosprawnych; zależą one nie tylko i nawet nie tyle od ustawodawstwa, lecz przede wszystkim od społecznego nastawienia, przychylności lub jej braku, zrozumienia, lub jego braku, chęci okazania pomocy lub bezdusznej obojętności - ze strony ludzi (Dz.U. nr 123 poz. 776). Dominuje raczej potrzeba udzielania pomocy niepełnosprawnym, niż chęć zapewnienia im równoprawnego udziału we wszystkich sferach życia społecznego. Chodzi o to, jak to ujęła Deklaracja Madrycka - aby przejść od traktowania osób niepełnosprawnych jako przedmiotu działań charytatywnych - do postrzegania ich jako osób obdarzonych prawami; od traktowania osób niepełnosprawnych jako pacjentów - do postrzegania ich jako konsumentów i niezależnych obywateli; od sytuacji, w której profesjonalści podejmują decyzje w imieniu osób niepełnosprawnych - do sytuacji, w której same osoby z niepełnosprawnością podejmują niezależne decyzje i biorą odpowiedzialność za sprawy, które ich dotyczą; od koncentrowania się na indywidualnych uszkodzeniach i zaburzeniach - do usuwania barier, rewidowania norm społecznych, polityki i wzorców kulturowych oraz promowania wspierającego i dostępnego środowiska; od określania ludzi niepełnosprawnych mianem zależnych lub nienadających się do pracy - do podkreślania ich uzdolnień i tworzenia aktywnych form wspierania; od tworzenia warunków ekonomicznych i społecznych dla niewielkiej garstki - do kreowania przyjaznego, elastycznego świata dla wszystkich; od niepotrzebnej segregacji w edukacji, zatrudnieniu i innych sferach - do integrowania osób z niepełnosprawnością w normalny nurt życia (Rządowy program..., 1993).

Jednakże kluczową też kwestią staje się to, jak aktywizować osoby z niepełnosprawnością do działań w procesie własnych zainteresowań w zakresie integralnego rozwoju, także na poziomie akademickim. Pomocne staje się tu poznanie przyjętych sposobów spędzania czasu wolnego i uczestnictwa w tych dziedzinach zainteresowań, czy też rodzinnych tradycji, od których to w dużej mierze zależy (Juros 1997).

Wnikliwa analiza sytuacji osób z niepełnosprawnością – poprzez ocenę jakości życia tej grupy społecznej, poprzez także badania opinii studentów z niepełnosprawnością – pozwala nam na stwierdzenie adekwatności podejmowanych i planowanych działań na rzecz ich integracji społecznej, a w tym też w szkole wyższej na przykładzie PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej.

Niska świadomość społeczeństwa o przyczynach, skutkach niepełnosprawności oraz sporadyczny bądź też nawet całkowity brak kontaktu z osobami z niepełnosprawnościami powodowała dużo uprzedzeń i stereotypów. Wszystko to prowadziło do tego, że osoby „sprawne inaczej” mogły się bać odrzucenia czy „innego” traktowania, więc mało osób miało odwagę kształcić się dalej.

Taka wyzwalana aktywność, nie tylko intelektualna, lecz nade wszystko społeczna – staje się dobrą alternatywą zastępowania postawy biernego oglądania telewizji, biernego wypoczynku i konsumpcyjnego, konformistycznego modelu życia. Możliwość aktywnego uczestnictwa w życiu szkoły dla osób z niepełnosprawnością stanowi bardzo ważny element w życiu, ponieważ jest ona odskocznią od zmagania się z codziennością, co pozwala na lepsze dostosowanie swojej niepełnosprawności do realiów życia. Aktywność intelektualna wyzwala siłę woli i intelektu, jak również sama w sobie zwiększa aktywność ruchową, usprawnia tym samym organizm.

Dostępność placówek oświatowych z ofertą edukacyjną dostosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnością, a nie tylko do rynku pracy, jest stale analizowana pod względem zwłaszcza uwarunkowań architektonicznych – w aspekcie podjazdów, dojazdów, wejść, parkingów, oznakowań, toalet, transportu, a także widoczności i słyszalności. Jednakże często istnienie w społecznej świadomości przez dziesiątki lat wytworzonego poczucia współczucia, a nawet litości w stosunku do osób z niepełnosprawnością, oferującego pomoc, a nie równe szanse (Juros i in., 1997), w tym edukacyjne są prawdziwą barierą. Podstawowe bariery tkwią w ludzkiej psychice i to one muszą zostać przezwyciężone. Bariery „techniczne” zostaną przełamane, jeśli ludzie będą tego chcieli. O tym, że najważniejsza jest przemiana serc i umysłów, mówi zawsze Jan Paweł II, nie bez powodu symbol zwycięskiej walki z własną niepełnosprawnością. Ale w tym dziele ustawodawstwo, nawet najświatlejsze ma ograniczoną moc sprawczą. Trzeba cierpliwej edukacji społecznej. Rzeczywista równość wszystkich obywateli jest podstawowym warunkiem dojrzałego społeczeństwa. I nasz stosunek do osób z niepełnosprawnością jest dobrą miarą spełnienia tego warunku (Witkowski i in. 1993).

Nie jest to tylko kwestia różnicy w poziomie życia, lecz kwestia długoletniej edukacji społecznej. Usunięcie barier społecznych jest istotnym elementem w aktywizacji niepełnosprawnych (Bielecki. I in., 2002). Nawet najlepsze

ustawy i systemy rehabilitacji mogą okazać się niewystarczające, gdy zabraknie powszechnego wsparcia i akceptacji niepełnosprawnych jako pełnoprawnych obywateli państwa (Gałęziak i in., 1996).

Wychodząc od koncepcji osoby ludzkiej, gdzie osoba z niepełnosprawnością (jej potrzeby, marzenia, życzenia) byłaby w centrum, wymaga takiego kształcenia integralnego, w której kluczowym zadaniem jest integracja oddziaływań w stosunku do osoby (Otrębski 1997). Niektórzy z zaangażowanych w świadczenie usług rehabilitacyjnych, leczniczych czy socjalnych bądź edukacyjnych mówią, że to jest utopijne oczekiwanie pełnej podmiotowości i respektowania godności osoby niepełnosprawnej. Uważamy, że może to być utopijne dla tych, którym wygodniej jest nie zastanawiać się jak rozumieją człowieczeństwo i co dla nich znaczy być osobą. Doświadczenie innych i życie pokazuje, iż wszędzie tam, gdzie budowano modele i organizowano działania w oderwaniu od koncepcji osoby ludzkiej, bardzo szybko okazywało się, że brakuje czegoś istotnego w tym wszystkim, czego nie można kupić, zaplanować, zorganizować, a mianowicie więzi międzyludzkich. Czegoś, co jest podstawowym warunkiem bycia częścią danej społeczności, bycia włączonym w społeczność, (McKnight 1995), także akademicką.

Metody badań opinii studentów z niepełnosprawnością

Celem niniejszej pracy jest diagnoza sytuacji studentów z niepełnosprawnością oraz poznanie ich percepcji oferty edukacyjnej Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej.

Badania pedagogiczne przeprowadzono metodą sondażu diagnostycznego wśród 52 studentów PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, których dotknął ten problem.

Zastosowano także studium przypadków w celu jakościowej analizy i interpretacji wyników. Jest to rodzaj badania, które może być wykorzystywane zarówno w metodologii ilościowej jak i jakościowej. Jest to badanie, które zawęża swój przedmiot poznania do pojedynczego, bądź kilku przypadków, gdy chce się je ze sobą porównać. Ludzie, zjawiska są do siebie podobne, ale też są od siebie różne i właśnie te różnice nadają badanemu zjawisku wymiar szczególny. Celem studium przypadku jest dokładny opis badanego (osoby, obiektu) z możliwie różnych stron i z uwzględnieniem rozmaitych jego aspektów. Najczęściej stosuje się tutaj wywiad narracyjny i obserwację uczestniczącą. Studium przypadku jest badaniem, które skłania badacza do stosowania pewnych zasad, a należą do nich (Pilch, Bauman 2001, s. 297-299):

- otwartość, zarówno pomiędzy badaczem i badanym, jak i wobec sytuacji, czyli elastyczność w podejściu do sposobów zbierania danych. Jediną przeszkodą tu może być, stereotypowość postrzeganiu i interpretowaniu różnych zjawisk,
- komunikacja najbardziej zależy od wzajemnych interakcji międzyludzkich, częstotliwości i intensywności kontaktów, szczególnie w towarzystwie osób badanych,

- naturalność, zakłada aby zebrane materiały jak najlepiej odzwierciedlały rzeczywistość,
- interpretacja nie opisuje tylko i wyłącznie własnych doświadczeń obustronnie, przekazuje natomiast doświadczenia zinterpretowane przez siebie w oparciu o wcześniejszą wiedzę i przeżycia.

Wiedza, która zostanie zdobyta podczas badania przez studium przypadku wskazuje bardziej na prawdopodobieństwo wystąpienia danego zjawiska, niż na ciągłość występowania danego przypadku. Wiedza uzyskana w tym badaniu pozwala jedynie na stwierdzenie, że „tak bywa”, a nie że „tak jest”.

Jako techniki zbierania materiałów badawczych wykorzystano tu obserwację uczestniczącą, trwającą przez rok akademicki 2012/2013, studentów I roku kierunku Pedagogika oraz studentów uczestniczących w kole naukowym studentów Pedagogiki *Klub Pedagoga* oraz wywiad recepcyjny z kilkoma studentami o różnych niepełnosprawnościach z kierunków: Pedagogiki i Informatyki. Zaczynając od obserwacji uczestniczącej można powiedzieć, iż w badaniu ilościowym zakłada się, że obserwacja pozostaje czysta, to znaczy, że badacz nie wchodzi w interakcję z obiektem, uczestniczy w zjawisku wyłącznie poprzez swoją w nim obecność. Obserwacja uczestnicząca ma również swoje ograniczenia przestrzenne i czasowe. Ograniczeniem przestrzennym jest to, że pole obserwacji jest ograniczone do tego wycinka badanej rzeczywistości, który badacz jest w stanie dostrzec. Natomiast jeśli chodzi o ograniczenia czasowe, to wynika ona z tego, że obserwuje się interesujące zjawisko przez pewien określony czas, który jest z góry ustalany wcześniej, lub też wyznacza limit badanych sytuacji. Jeśli trwa ona zbyt krótko, to istnieje niebezpieczeństwo, że za normę można uznać jakieś sytuacje ekstremalne bądź zdarzenia przypadkowe. Im dłuższy będzie całościowy okres badania tym mniej zapamięta się szczegółów i większe prawdopodobieństwo będzie, że sytuacje będą marginalne, wyjątkowe nie zostaną uznane za typowe (Pilch, Bauman 2001, s. 319-323).

Z kolei wywiad (ang. *interview*) to jedna z podstawowych technik zdobywania informacji, wykorzystywanych w naukach społecznych; jest sposobem gromadzenia danych poprzez bezpośredni kontakt z określonymi osobami (w procesie komunikacji, przez zadawanie pytań), które mogą udzielić informacji na temat interesujących badacza zagadnień (Grzeżołowska-Klarkowska, Szustrowa 1991; Łobocki 2003; Pilch, Bauman 2001; Sztumski 1995; Gertsman 1985). Konkretyzując, jest to rozmowa badającego z respondentem, prowadzona według określonych dyspozycji, z zachowaniem określonych reguł jej poprawności. Służy do zbierania danych empirycznych głównie o charakterze jakościowym, takich jak: fakty, wydarzenia, sądy badanych, ich opinie postawy, wyobrażenia, uczucia, deklarowane zachowania, wiedza o rzeczywistości. Pozwala też pozyskiwać informacje potrzebne do analizy zależności między różnymi zjawiskami. Stanowi zatem podstawę zarówno opisu rzeczywistości (jednostki i jej otoczenia) jak i jej wyjaśniania (analiza zależności) (Pilch 2000, 556-557).

W tych badaniach posłużono się wywiadem recepcyjnym, który przeprowadzono w naturalnym środowisku badanego, ponieważ istotny tu jest fizyczny kontekst, w którym odbywa się rozmowa. Tu badacz jest osobą typowo pasywną,

może jedynie przysłuchiwać się jedynie temu, co mówi badany i nie przyjmować żadnych wstępnych założeń. Bardzo ważnym aspektem jest tu wykorzystanie, tzw. „aktywnego słuchania”, podczas którego powinno zachęcać się badanego do mówienia, mimiką, gestami, najmniej słowami. Przedmiotem wywiadu recepcyjnego jest codzienność i sprawy z nią związane. Badacz prosi więc o wyrażenie opinii na dany temat, a gdy zagadnienie to jest znane badanemu, wówczas o nie po prostu pyta (Pilch, Bauman 2001, s. 333). Także w Encyklopedii pedagogicznej XXI wieku przybliżono przedmiot badań wywiadu recepcyjnego jako uchwycenie codzienności i spraw z nią związanych (np. opinie lub przekonania na jakiś temat). Tego rodzaju wywiad dokonuje się w naturalnym środowisku badanego ze względu na znaczenie fizycznego kontekstu rozmowy, zaś badacz koncepcyjnie (założenia teoretyczne) i behawioralnie (kierowanie rozmową) jest zupełnie pasywny, a jego działanie ogranicza się do aktywnego słuchania i recepcji wypowiedzi werbalnych i pozawerbalnych respondenta (Pilch 2000, s. 560).

Wyniki badań

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej stara się budować wizerunek uczelni przyjaznej osobom z wszystkimi rodzajami niepełnosprawności. W przedstawionych badaniach staraliśmy się pokazać sytuacje, które decydują o stopniu dostosowania się uczelni do potrzeb studentów z różnymi ograniczeniami.

Początkowo pojawiły się pytania ogólne, dotyczące spędzania czasu wolnego, tradycji rodzinnych oraz światopoglądu i zainteresowań. Następnie przeszliśmy do pytań dotyczących ich miejsca i podejmowanych działalności na uczelni, atmosferze tu panującej, czy mają kontakt z uczelnianym Pełnomocnikiem Rektora PSW im. Papieża Jana Pawła II do spraw osób niepełnosprawnych oraz jakie widzą dobre i słabe strony naszej uczelni.

Pierwsza osoba badana na pytanie, jak spędza swój wolny czas powiedział, że najchętniej „odpoczywa, słuchając radia”. Kolejna badana osoba natomiast woli spotkać się ze znajomymi i integrować się z nimi. Jeśli zaś chodzi o pytanie drugie, które dotyczyło tradycji rodzinnych i spędzania czasu z rodziną, to ciężko było pierwszemu respondentowi rozmawiać na ten temat, jednak powiedział on, że czas jaki mają, to spędzają głównie osobno, obchodzą wspólnie, przeważnie tylko jakieś większe święta. Następny respondent ma dobry kontakt z rodzicami i starają się oni spędzać ze sobą czas. Na pytanie jak postrzegają swoje życie, to w pierwszym przypadku student powiedział, że nie jest łatwo, wręcz przeciwnie, „życie nie jest usłane różami, wydaje się szare, ciężkie i trudno czasem sobie poradzić ze wszystkimi problemami, które zamiast maleć to przybywają”. W kolejnym przypadku dostaliśmy odpowiedź, iż choć nie jest łatwo, to należy czerpać z życia jak najwięcej, poznawać ludzi i integrować się z nimi.

Jak widać z powyższych wyników badań obserwacją uczestniczącą i wywiadem recepcyjnym, osobowościowe uwarunkowania jak i rodzinne wpływy są istotne w procesie integracji społecznej naszych studentów z różnymi niepełnosprawnościami ze społecznością akademicką. Potwierdzamy to, co tłumaczy doskonale teoria trójczynnikowa wychowania, która przybliży nam podstawowe trzy zmienne faktory: czynniki wewnętrzne (wrodzone) – inaczej własne i charakterystyczne dla danej osoby (endogenne), zawierające cechy dziedziczne oraz stany somatyczne organizmu; czynniki zewnętrzne (egzogenne) – uważane za bodźce środowiskowe i nadprzyrodzone (czynnik łaski), wpływające na proces wychowania i pobudzające do rozwoju także czynniki własne (wrodzone). Mogą tu występować zarówno wpływy zamierzone, celowe i pochodzące ze środowiska społecznego: rodziny, szkoły, Kościoła, jak i wpływy niezamierzone – w tym także pochodzące z biosfery (klimat, krajobraz przyrodniczy, fauna i flora, środowisko lokalne, kulturalne itp.), tworzące razem tzw. cechy nabyte wychowanka oraz czynnik osobowościowy (duchowy), tworzony przez duchowość człowieka i w istocie związany z udzielaniem pozytywnych (lub negatywnych) odpowiedzi wychowanka na działanie czynników wewnętrznych i zewnętrznych. Czynnik osobowościowy pozwala racjonalizować doświadczenia jednostki, rozwijać możliwości i kształtować odpowiedzialność za samego siebie i za wspólnotę (Nowak 2010, s. 52.), a w naszym rozważanym przypadku za integrację ze społecznością akademicką.

Na kolejne pytanie dotyczące uczestnictwa w jakichkolwiek działaniach uczelnianych, część studentów odpowiedziało, iż nie uczestniczą w żadnych kołach czy działaniach, dlaczego? Gdyż akurat nie znalazło się takie, które by pasowało do ich zainteresowań. Gdyby było to coś związane np. z zajęciami „artyistyczno – muzycznymi”, to chętnie by wtedy brali w nich udział. Natomiast część studentów jest bardzo aktywna, gdyż jest m.in. w wolontariacie studenckim „Projektor” oraz uczestniczy w Kole Naukowym Studentów Pedagogiki „*Klub Pedagog*”. Gdy zostało zadane pytanie na temat atmosfery panującej na uczelni to wszyscy respondenci stwierdzili, iż jest ona przyjazna i dobrze się tu czują. Wszyscy respondenci również podkreślili to, iż mieli dobry kontakt z pełnomocnikiem ds. osób niepełnosprawnych w razie zaistniałej potrzeby.

Następnie przedyskutowano to jak inne osoby postrzegają osoby z niepełnosprawnościami i jak wykładowcy akademicki zwracają się do takich osób. Badania wykazały, że wszyscy studenci i pracownicy administracyjni bardzo dobrze i ze zrozumieniem odnoszą się do wszystkich niepełnosprawnych w potrzebie, jednocześnie służąc pomocą w razie potrzeby. Jedynie nauczyciele akademicki, mimo deklaracji wsparcia studentów z różnym stopniem niepełnosprawnościami, nie zmniejszają swoich wymagań i w tym przypadku studenci odczuwali często trudność w studiowaniu, np. w zapisywaniu ze slajdów podczas wykładów czy w sprawnej realizacji wszystkich wymagań. Czasami też studenci zapominali o potrzebach osób z niepełnosprawnościami, które często nie chciały przypominać się i prosić o pomoc.

Kolejne pytanie dotyczyło dobrych i słabych stron PSW. Jeśli chodzi o dobre strony naszej uczelni to respondenci wymienili dwa odnośniki - pierwszy, że uczelnia jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz po drugie, że można też liczyć na pomoc ze strony pracowników uczelni, gdy zachodzi taka potrzeba. Jeśli zaś chodzi o minusy to podawano tylko jeden, w którym zaznaczono, że niektórzy wykładowcy nie rozumieją problemów osób z niepełnosprawnością i w dalszym ciągu wymagają konsekwentnie według danego opracowanego sylabusu przedmiotowego.

Jak pokazały wyniki badań, respondenci jednogłośnie stwierdzili, że nasza uczelnia architektonicznie jest dopasowana do ich potrzeb oraz są zadowoleni z atmosfery, jaka panuje na naszej uczelni. Jedynie mają apel do niektórych wykładowców o więcej cierpliwości i wyrozumiałości. A zatem nasza uczelnia pokonała wszelkie bariery architektoniczne i nie tylko, jak zauważyli badani studenci z niepełnosprawnością.

Pomagamy naszym studentom z niepełnosprawnościami przede wszystkim w:

- zintegrowaniu się ze społeczeństwem,
- pokonywaniu barier psychicznych,
- uwierzeniu w siebie, w swoje możliwości.

Szkoła wyższa stwarza właśnie taką możliwość *«wyjścia do ludzi»*, zapominania o niepełnosprawności, zwiększenie swojego poczucia własnej wartości i rozwinięcia własnej potencjalności. W związku z powyższym nasza uczelnia po za tym, że jest architektonicznie dostosowana do osób z niepełnosprawnością, to posiada również ofertę stypendialną dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością oraz stwarza fachową pomoc uczelnianego Pełnomocnika Rektora PSW im. Papieża Jana Pawła II do spraw osób niepełnosprawnych.

Możliwość studiowania osób z niepełnosprawnością jest bardzo ważnym elementem na ich drodze do przyszłej kariery zawodowej. Osoby z niepełnosprawnością, jak każde inne, mają też potrzeby wyższego rzędu, mają prawo do uczestnictwa w życiu społecznym w każdej dziedzinie.

Wnioski

Reasumując niniejsze badania stwierdzamy, iż Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej jest uczelnią, która dąży do wyrównania szans edukacyjnych osób z różnym stopniem niepełnosprawności.

Badane osoby podkreśliły stworzoną możliwość kształcenia integracyjnego na wszystkich kierunkach studiów w ofercie edukacyjnej Naszej Uczelni oraz na pomoc uczelnianego Pełnomocnika Rektora PSW im. Papieża Jana Pawła II do spraw osób niepełnosprawnych.

Jednocześnie badani podkreślili brak barier architektonicznych, co przyczynia się do sprawniejszego poruszania się po uczelni. Kolejnym ważnym elementem, o którym mówią studenci to wsparcie i wyrozumiałość ze strony innych studentów i pracowników uczelni. Ułatwia to im studiowanie i pełne uczestnictwo w życiu uczelni.

Obecnie w szkołach wyższych polityka wzmacniania procesów integracji studentów z niepełnosprawnościami ze środowiskiem akademickim staje się coraz powszechniejsza. Warto jednak pamiętać o tym, że na uczelniach wyższych definicja studenta niepełnosprawnego nie powinna ograniczać się jedynie do tych z orzeczonym stopniem niepełnosprawności. Wśród studentów istnieje też spora grupa osób, które mimo braku formalnego orzeczenia również mają problemy zdrowotne.

Konsekwentnie realizowana polityka znoszenia barier i otwarcia na studentów z niepełnosprawnością przynosi oczekiwane rezultaty w środowisku akademickim. W Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej studenci, którzy mają problemy zdrowotne raczej nie natrafiają na poważne bariery czy to chodzi o zasoby dydaktyczne czy pomoc. Pozytywnie oceniają także relacje społeczne z kolegami i pracownikami uczelni.

Z przeprowadzonych badań wynika, że studenci z niepełnosprawnością mają na uwadze swoją przyszłość, chcą ją kreować podwyższając swoje umiejętności intelektualne łącznie z praktycznymi, w powiązaniu ze swoimi zainteresowaniami. Nasza uczelnia doskonale służy do tego celu.

Jeszcze raz na koniec chcemy podkreślić ważność słów patrona naszej uczelni – Jana Pawła II, że najważniejsza jest przemiana serc i umysłów, także w procesie integracji społecznej studentów z niepełnosprawnościami ze społecznością akademicką. Koncepcja osoby ludzkiej i godność człowieka stanowią filary, na których wypracowujemy kompetencje społeczne wszystkich studentów oraz równocześnie budujemy trwałe i dobre relacje międzyludzkie.

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej to uczelnia, która dużo osiągnęła na poziomie wyrównywania szans edukacyjnych osób z niepełnosprawnością. Osoby, których dotyczy ten problem mają nadzieję, że jest to dopiero początek zmian, które zaowocują możliwością studiowania jeszcze większej liczby studentów, którzy zmagają się z różnym stopniem niepełnosprawności.

Literatura:

1. Apanowicz J. (2003), *Metodologia nauk*, Zakład Poligraficzno-Wydawniczy „POZKAL” Toruń.
2. Bielecki J., Stankiewicz A., (2002), *Integrowanie niepełnosprawnych*. Rzeczpospolita nr 73.
3. Chajda E (2007), *Postawy wobec osób niepełnosprawnych. Komunikat z badań*, CBOS, Warszawa.
4. Gąciarz B. (red.) (2010), *Niepełnosprawni studenci w społeczności akademickiej*, Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, Warszawa.
5. Gałęziak J., Juros A., (1996), *Dokąd zmierza pomoc społeczna?* LOS - Czasopismo Samopomocy, nr 10.
6. Grabowska B., Graban J. (red.) (2001), *Raport integracji niepełnosprawni normalna sprawa*, Fundacja Polska bez barier, Stowarzyszenie przyjaciół integracji, Warszawa.
7. Juros A. (1997), *Całościowe Planowanie Życia jako metoda (CPŻ) jako metoda przekraczania trudnych sytuacji przez osoby z niepełnosprawnością*.

8. Juros A., Otrębski W. (red.) (1997), *Integracja osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej*. FSCEDS Lublin.
9. Maryniarczyk A. (1997), *Definicja niepełnosprawności a obraz człowieka*. W: Juros A., Otrębski W. (red.), *Integracja osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej*. FSCEDS, Lublin.
10. McKnight J., (1995), *The Careless Society: Community and its Counterfeits*. Basic Books. New York.
11. Nowak M. (2010), *Osoba i wartość w pedagogice ogólnej*. W: Nowak M., Magier P., Szewczak I. (red.), *Antropologiczna pedagogika ogólna*, Lublin 2010, s. 41-56.
12. Otrębski W. (1997), *Koncepcja człowieka punktem wyjścia w planowaniu działań wobec osób niepełnosprawnych*. Problemy Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej 3 (153).
13. Perdeus-Białek M (2010), *Nowoczesne podejście do niepełnosprawności*. Źródło: http://www.dareproject.eu./index.php?option=com_content&view=article&id=10&Itemid=13&lang=pl (29.01.2010)
14. Pilch T (2000), *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, t. VII, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa, s. 556-557.
15. Pilch T (2004), *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, t. III, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa, s. 646-652.
16. Pilch T (red.) (2008), *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, t. IV, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa, s. 575-583.
17. Pilch T, Bauman T (2001), *Zasady badań pedagogicznych: Strategie ilościowe i jakościowe*, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa, s. 297-300.
18. Polenceusz M., (2002), *Społeczny odbiór osób niepełnosprawnych i niepełnosprawności w Polsce*. Wyniki badań OBOP.
19. Rządowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych i ich integracji ze społeczeństwem. MPiPS, Warszawa (1993).
20. Saryusz-Wolska H, Figlewicz R, Wodnicka D, Ciołkiewicz P (red.), (2003), *Niepełnosprawność a edukacja akademicka*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej, Łódź.
21. Szczepankowska B, Mikulski J. (1999), *Reforma systemu kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Materiały reformy szkolnictwa specjalnego*, MEN, Warszawa.
22. Sztumski J (2005), *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, Wydawnictwo Naukowe Kraków.
23. Tomczyszyn D. (2013), *Studenci z niepełnosprawnościami w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej*, W: Białski Przegład Akademicki nr 12, s. 18-19.
24. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. nr 111 poz. 535).
25. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. nr 123 poz. 776).
26. Witkowski T. (red.) (1993) *Podmiotowość osób niepełnosprawnych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych*. WZPS Lublin.

Agnieszka Filipiuk, Paulina Rynkiewicz

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Działalność wydawnicza państwowych wyższych szkół zawodowych w Polsce

Streszczenie

Artykuł dotyczy działalności wydawniczej, jaką na przestrzeni 15 lat funkcjonowania prowadziły państwowe wyższe szkoły zawodowe w Polsce, poczynając od roku powstania tych uczelni, tj. 1998 r. do 2013 r. włącznie. W pierwszej części zdefiniowano pojęcia związane z tematyką publikacji, opisano działania, na jakie w sferze wydawniczej według obowiązującej ustawy mogą sobie pozwolić PWSZ-y, a także opisano poszczególne rodzaje wydawnictw, dzieląc je na: monografie naukowe, książki popularnonaukowe, skrypty i podręczniki, czasopisma naukowe oraz czasopisma informacyjne. W drugiej części pracy zostały omówione wyniki badań, do przeprowadzenia których posłużono się kwestionariuszem ankiety składającej się z trzynastu pytań zawierających najważniejsze zagadnienia z zakresu działalności wydawniczej praktykowanej w państwowych wyższych szkołach zawodowych. Na 36 istniejących w Polsce PWSZ-ów w badaniu wzięły udział 24 uczelnie.

Słowa kluczowe: działalność wydawnicza, państwowe wyższe szkoły zawodowe, publikacja, czasopismo

Wstęp

Według definicji określonej przez Polską Normę, działalność wydawnicza to „publikowanie; produkcja i rozpowszechnianie dokumentów do użytku publicznego” (Polska Norma - PN-EN ISO 9707:1998). W rozumieniu ustawy o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych, „przez określenie ‘wydawca’ należy rozumieć osobę prawną, jednostkę organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej oraz osobę fizyczną, która prowadzi na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej działalność polegającą na publikowaniu dzieł; domniemywa się, że wydawcą jest osoba, której nazwę lub nazwisko uwidoczniiono w tym charakterze na egzemplarzach publikacji” (Ustawa z dn. 7 listopada 1996 r. o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych). Prawo prasowe bardziej szczegółowo definiuje wydawcę – w art. 8 ustawy mowa jest o tym, że „w szczególności wydawcą może być organ państwowy, przedsiębiorstwo państwowe, organizacja polityczna, związek zawodowy, organizacja spółdzielcza, samorządowa i inna organizacja społeczna oraz kościół i inny związek wyznaniowy” (Ustawa z dn. 26 stycznia 1984 – Prawo prasowe).

Pojęcia przedstawione powyżej odnoszą się do ogółu działań związanych z wydawaniem, należałoby zatem zawęzić je do działalności wydawniczej o charakterze naukowym. Według Marszałka „wydawnictwa naukowe podają wyniki

pracy naukowej autorów; zalicza się do nich podstawowe dzieła przedstawiające całość wiedzy w danej dziedzinie albo poszczególne zagadnienia, nawet przyczynki, jednakże mające charakter odkrywczy, a także dzieła pomocnicze, jak encyklopedie, bibliografie, poważniejsze słowniki, niektóre sprawozdania instytucji naukowych” (Marszałek 1986, s. 139). U tego autora czytamy dalej, że publikacje naukowe można podzielić na cztery rodzaje: publikacje teoretyczno-badawcze, publikacje dotyczące kształcenia i doskonalenia podyplomowego, podręczniki dla szkół wyższych, publikacje informacyjne (np. bibliografie, encyklopedie, słowniki o charakterze dzieł naukowych) (Marszałek 1986). Można stwierdzić, że do grupy wydawnictw naukowych zaliczają się wydawnictwa uczelniane, w tym również wydawnictwa funkcjonujące w państwowych wyższych szkołach zawodowych.

Odwrotnie niż w sytuacji komercyjnych wydawców publikujących poczytne pozycje popularnych autorów, wydawnictwa funkcjonujące w uczelniach wyższych nastawione są głównie na prezentowanie wyników własnych prac badawczych. Zdaniem Łukasza Kocója, dyrektora Wydawnictwa Uniwersytetu Jagiellońskiego i wiceprezesa Stowarzyszenia Wydawców Szkół Wyższych, zadaniem wydawnictw nie jest jedynie publikowanie i sprzedaż prac naukowych, ale rozpowszechnianie treści naukowych (Kieraciński 2012). Odwołując się do statutu wspomnianego stowarzyszenia (jedyną uczelnią spośród PWSZ-tów zrzeszoną w SWSW jest Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie), powstawanie publikacji akademickich wiąże się z pracą dla dobra polskiej nauki i szkolnictwa wyższego i jego rozwojem (Statut SWSW).

Wydawnictwa naukowe zaspokajają potrzeby pracowników nauki w zakresie ich prac badawczych, zaspokajają również potrzeby kadr wysoko wykwalifikowanych, dla których publikacja wyników badań ma wpływ na ich działalność zawodową, wydawnictwa wychodzą również naprzeciw potrzebom studentów (Marszałek 1986). Jest to istotne chociażby z punktu widzenia ustawy z dn. 18 marca 2011, w której w art. 11 czytamy, że „warunkiem wszczęcia przewodu doktorskiego jest posiadanie wydanej lub przyjętej do druku publikacji naukowej w formie książki lub co najmniej jednej publikacji naukowej w recenzowanym czasopiśmie naukowym o zasięgu co najmniej krajowym, określonym przez ministra właściwego do spraw nauki na podstawie przepisów dotyczących finansowania nauki lub w recenzowanym sprawozdaniu z międzynarodowej konferencji naukowej lub publiczna prezentacja dzieła artystycznego” (Ustawa z dn. 18 marca 2011 o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw).

W odróżnieniu od beletrystyki czy dzieł publicystycznych, „książka naukowa powstaje w innych warunkach i ma odmienne przeznaczenie. Dojrzewa najpierw pod piórem autora, następnie pod okiem redaktora wydawniczego, zaś kształtu nabiera w pracowni typografa. Przechodzi przez sito recenzji. Redakcja książki naukowej jest zatem rzeczą najistotniejszą. Dzięki mądrej współpracy autora z redaktorem podnosi się językowa i merytoryczna jakość książki”

(Zacharski, Kania 2011). W związku z tym, że wytyczne Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w odniesieniu do wydawnictw naukowych, a zwłaszcza czasopism naukowych, są dość restrykcyjne, a wypełnianie wymogów ministerialnych wiąże się z oceną parametryczną jednostki naukowej, wydawnictwa uczelniane spełniają istotną rolę w działalności uczelni. Nie tylko bowiem wspierają pracowników w ich awansie naukowym, ale też przyczyniają się do podnoszenia rangi uczelni. Zdaniem Henryka Podolskiego, prezesa Stowarzyszenia Wydawców Szkół Wyższych, rola wydawcy uczelnianego związana jest nie tylko z wyłapywaniem błędów, do wydawcy należy też praca typograficzna, przygotowanie do druku, wyłapanie fragmentów splagiatowanych. Podolski również zauważa rolę wydawców w promowaniu kadr, w przygotowaniu materiałów do dydaktyki i w promowaniu wyników działalności naukowo-badawczej (Kieraciński 2010). Należy pamiętać, że wydawnictwa uczelniane przyczyniają się również do promocji samej uczelni – niektóre wydawnictwa zajmują się również wydawaniem informatorów i ulotek, albumów okolicznościowych, czasopism o charakterze informacyjnym.

Najogólniej rzecz ujmując, publikacje wydawane przez wydawnictwa dzielą się na: wydawnictwa zwarte (nieperiodyczne) i ciągłe (periodyczne). Odnosząc się bezpośrednio do działalności wydawniczej uczelni, wydawnictwami zwartymi będą: monografie autorskie (również te wydawane w seriach wydawniczych), monografie pokonferencyjne, książki popularnonaukowe, skrypty i podręczniki akademickie. Do grupy wydawnictw ciągłych zaliczyć można natomiast czasopisma naukowe i czasopisma uczelniane o charakterze informacyjnym. Wydawnictwa uczelniane publikują również m.in. albumy okolicznościowe, leksykony i słowniki, atlasy – w zależności od potrzeb uczelni. W dalszej części pracy omówione zostaną poszczególne rodzaje wydawnictw.

Monografie naukowe

Obowiązujące od 16 sierpnia 2012 r. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym monografię naukową definiuje w sposób następujący (§ 8):

„Monografie naukowe, w szczególności: edycje tekstów źródłowych, leksykografie, atlasy i mapy wieloaspektowe, tłumaczenia publikacji zagranicznych wraz z opracowaniem redakcyjnym, tematyczne encyklopedie i leksykony, komentarze do ustaw, opracowania krytyczne tekstów literackich, słowniki biograficzne i bibliograficzne, bibliografie, katalogi zabytków, a w zakresie grupy nauk humanistycznych i społecznych oraz grupy nauk o sztuce i twórczości artystycznej także opracowania naukowe zawierające spójne tematycznie referaty wygłoszone na konferencji lub konferencjach naukowych, zalicza się do osiągnięć naukowych i twórczych jednostki naukowej, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) stanowią spójne tematycznie, recenzowane opracowania naukowe;
 - 2) zawierają bibliografię naukową;
 - 3) posiadają objętość co najmniej 6 arkuszy wydawniczych¹;
 - 4) są opublikowane jako książki lub odrębne tomy;
 - 5) przedstawiają określone zagadnienie w sposób oryginalny i twórczy”
- (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym).

Należy zauważyć, że MNiSW do monografii naukowych nie zalicza „monograficznych artykułów opublikowanych w czasopismach, skryptów i podręczników akademickich, powieści, zbiorów poezji, zbiorów opowiadań i reportaży, pamiętników i dzienników oraz wznowień monografii naukowych” (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie kryteriów...).

Marszałek przytacza następujące definicje: monografia to „rozprawa dotycząca jednego przedmiotu”, bądź też „dzieło naukowe wszechstronnie przedstawiające jedno zagadnienie (dziedzinę nauki, epokę, życiorys danej osoby)”; kolejna określa monografię jako badawcze całościowe ujęcie określonego przedmiotu, zjawiska lub faktu ze stanowiska danej dyscypliny”. Ostatnia przytoczona definicja dodaje, że monografia powinna być poświęcona obszernemu i doniosłemu zagadnieniu naukowemu lub dyscyplinie naukowej. W ujęciu Marszałka monografia naukowa to pojemny termin, ponieważ takie cechy monografii, jak „jeden przedmiot (zagadnienie)” oraz „wszechstronne przedstawienie” mogą występować w różnym zakresie, w zależności od ujęcia tematyki (Marszałek 1986, s. 147).

Książki popularnonaukowe

W odróżnieniu od monografii naukowych, książki popularnonaukowe służą udostępnieniu niespecjalistom informacji o nauce i ułatwiają jej zrozumienie, zaspokajanie naukowych zainteresowań pozazawodowych, bądź też pozwalają na nabycie umiejętności praktycznych (Marszałek 1986). Monografie naukowe w pewnym stopniu również mogą służyć powyższym celom, ale ich nadrzędną rolą jest prezentowanie oryginalnych badań naukowych w sposób właściwy dla środowiska, do którego są one z reguły kierowane, tymczasem od publikacji popularnonaukowych wymaga się, by były napisane bardziej zrozumiałym językiem, ponieważ ich zasięg z założenia ma być większy, odbiorcą ma być czytelnik spoza środowiska naukowego. Książki popularnonaukowe od monografii naukowych różnią się ponadto tym, że z reguły nie przechodzą procedury recenzji, nie podlegają również pozostałym wymogom, które pojawiają się choćby w przytoczonej powyżej ministerialnej definicji.

¹ przy czym rozdział w monografii, stanowiący opracowanie naukowe, powinien mieć objętość co najmniej pół arkusza wydawniczego (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie kryteriów...).

Skrypty i podręczniki akademickie

Skrypty i podręczniki akademickie to książki pisane i wydawane w konkretnym celu: mają za zadanie usprawnić proces dydaktyczny, służyć jako pośtarczenie studentom usystematyzowanej wiedzy zgodnie z zaleconym bądź obowiązującym programem. W grupie tej mogą znaleźć się zarówno zbiory ćwiczeń, zadań, materiałów źródłowych, jak i książki ze względu na swój charakter zbliżone do publikacji badawczych czy przeglądowych, ponieważ informują o warsztacie naukowym, jego metodologicznych założeniach, przedstawiają aktualny stan wiedzy (Marszałek 1986). Do publikacji naukowych zbliża je również fakt, że bywają poddawane procedurze recenzji.

Czasopisma naukowe

W rozumieniu Ustawy Prawo Prasowe „czasopismem jest druk periodyczny ukazujący się nie częściej niż raz w tygodniu, a nie rzadziej niż raz w roku” (Ustawa Prawo prasowe). Ustawa ta w dalszej części doprecyzowuje, że redakcją [czasopisma] kieruje redaktor naczelny, który odpowiada m.in. za treść przygotowywanych przez redakcję materiałów prasowych. Przy redakcji działu kolegium redakcyjne, może też działać rada redakcyjna (programowa, naukowa) jako organ opiniodawczo-doradczy redaktora naczelnego (Ustawa Prawo prasowe).

W definicjach czasopisma naukowego pojawia się sformułowanie, że zawierają one „treści specjalne, przez co należą do grupy czasopism specjalnych, charakteryzują się dużą amplitudą wydań i mają zbliżoną szatę graficzną. Wyraźny jest profil i specjalizacja czasopism naukowych oraz układ zawartych w nich treści” (Nowak 2000, s. 28). Uważa się, że czasopismo naukowe stanowi najważniejsze medium komunikacji w społeczności uczonych. Spełnia również inne funkcje, takie jak selekcja jakościowa, archiwizacja i przynoszenie uznania autorom. Istotna jest również selekcja tematyczna, ponieważ istnieją zarówno czasopisma przeglądowe dla całej dyscypliny, jak również czasopisma prezentujące badania związane z bardzo wąską specjalnością (Prinke 2010).

W odniesieniu do Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 13 lipca 2012 w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym (na podstawie którego MNiSW dokonuje oceny parametrycznej jednostek naukowych) stosuje się odrębne przepisy odnośnie oceny czasopism naukowych. Obowiązujący komunikat Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 29 maja 2013 w sprawie kryteriów i trybu oceny czasopism naukowych zawiera obszerne wytyczne, które czasopisma naukowe powinny spełniać. MNiSW dzieli czasopisma naukowe na trzy grupy: w części A wykazu czasopism naukowych znajdują się czasopisma posiadające współczynnik wpływu Impact Factor (IF), znajdujące się w bazie Journal Citation Reports (JCR), w części B bierze się pod uwagę czasopisma nieposiadające IF oraz

nieujęte w bazie European Reference Index for the Humanities (ERIH), część C – to czasopisma ujęte w ERIH, nie uwzględniane z kolei w bazie JCR. Ogólnie rzecz ujmując, z punktu widzenia MNiSW czasopisma oceniane są według kryteriów, do których należą: udostępnianie listy recenzentów, stosowanie określonej procedury recenzji (powoływanie co najmniej dwóch niezależnych recenzentów, stosowanie procedury „double-blind review process”; pisemna recenzja powinna zawierać jednoznaczny wniosek co do odrzucenia lub akceptacji artykułu naukowego, a kryteria odrzucenia bądź akceptacji powinny być podane do publicznej wiadomości, nazwiska recenzentów poszczególnych numerów wydań nie mogą być ujawniane). Czasopismo powinno posiadać również czynną i aktualną stronę internetową, co najmniej połowa recenzentów powinna być recenzentami zewnętrznymi (spoza rady naukowej, redakcji oraz podmiotu, w którym afiliowany jest redaktor naczelny czasopisma), w okresie dwóch lat poprzedzających rok wydania ankiety czasopismo powinno opublikować co najmniej dwa artykuły naukowe zawierające co najmniej tytuł i streszczenie w języku angielskim; czasopismo nie powinno popadać w opóźnienie większe niż 6 miesięcy, powinno wdrożyć zaporę ghostwriting oraz w każdym numerze zamieścić deklarację o wersji pierwotnej. Wymienione kryteria są kryteriami wstępnymi, w dalszej części ocenia się m.in. zagraniczną afiliację autorów publikacji, klasyfikowanie w bazach referencyjnych, umiędzynarodowienie recenzentów i rady naukowej, częstotliwość wydawania publikacji, język publikacji, wersję on-line oraz zatrudnianie redaktorów językowych, statystycznych oraz tematycznych. Podane kryteria szczegółowe ocenia się różnie dla czasopism z grupy nauk technicznych, ścisłych, medycznych, przyrodniczych, grupy nauk społecznych i grupy nauk humanistycznych.

W odróżnieniu od wcześniej publikowanych komunikatów MNiSW dotyczących oceny czasopism naukowych, obowiązujący obecnie komunikat zamieścił definicję artykułu naukowego: za artykuł naukowy należy rozumieć artykuł prezentujący wyniki oryginalnych badań o charakterze empirycznym, teoretycznym, technicznym lub analitycznym zawierający tytuł publikacji, nazwiska i imiona autorów wraz z ich afiliacją i przedstawiający obecny stan wiedzy, metodykę badań, przebieg procesu badawczego, jego wyniki oraz wnioski, z przytoczeniem cytowanej literatury (bibliografię). Do artykułów naukowych zalicza się także opublikowane w czasopismach naukowych opracowania o charakterze monograficznym, polemicznym lub przeglądowym, jak również glosy lub komentarze prawnicze.

Czasopisma informacyjne

Czasopisma informacyjne, lub inaczej: gazety akademickie lub periodyki uczelniane to rodzaj publikacji, które podlegają przytoczonej wcześniej definicji czasopisma zaczerpniętej z Ustawy prawo prasowe. Geneza tego typu pism jest różnicowana: mają one różnorodny charakter i ukazują się z różną częstotli-

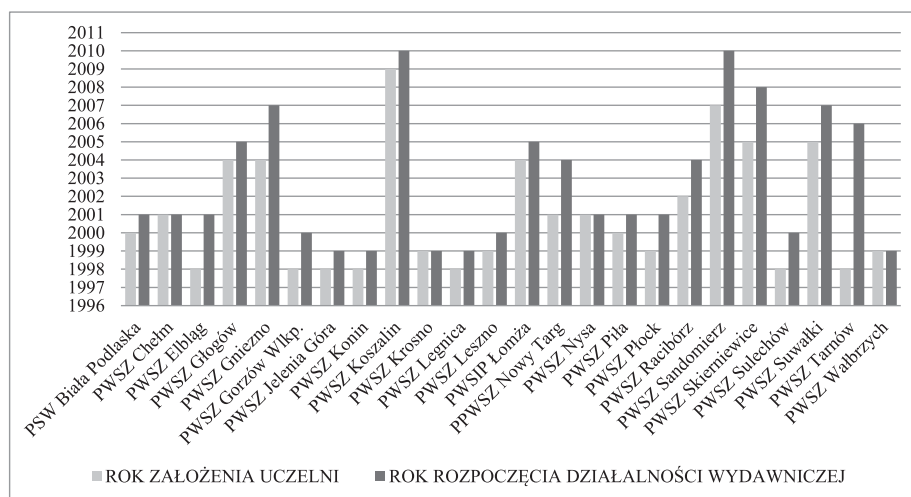
wością. Są wśród nich czasopisma niezależne, nie ograniczające się do tematyki związanej z uczelnią, ale poruszające na swych łamach m.in. sprawy regionu; są też czasopisma o charakterze bardziej promocyjnym lub są mniej lub bardziej rozbudowanymi biuletynami wykorzystywanymi głównie przez władze uczelni jako narzędzie komunikacji z własną społecznością akademicką (Makarewicz, Zaleski 2010). Najstarszym tego typu czasopismem jest najprawdopodobniej „Gazeta AMG”, gazeta wydawana przez Gdański Uniwersytet Medyczny – pierwszy numer ukazał się z datą 1 stycznia 1991 r. (Makarewicz 2012). W tego typu gazetach publikowane są m.in. wywiady, felietony, reportaże, aktualności z życia uczelni, sprawozdania z konferencji itp.

Działalność wydawnicza w państwowych wyższych szkołach zawodowych w Polsce

Dynamiczny rozwój państwowych wyższych szkół zawodowych w Polsce znacząco wpłynął na powstanie i rozwijane działalności wydawniczej poszczególnych uczelni. Szczegółową analizę tego zjawiska prezentują poniższe wyniki badań.

Wyniki badań

Do przeprowadzenia badań wykorzystano ankietę, która składała się z trzynastu pytań dotyczących najważniejszych zagadnień z zakresu działalności wydawniczej prowadzonej w państwowych wyższych szkołach zawodowych. Na 36 istniejących w Polsce PWSZ-ów w badaniu wzięły udział 24 uczelnie (67%). Najmłodszą z nich była powołana do życia w 2009 roku Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koszalinie, zaś najstarszymi, założonymi w 1998 roku, były: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu, Gorzowie Wielkopolskim, Jeleniej Górze, Koninie, Legnicy, Sulechowie i Tarnowie. W czterech z przebadanych PWSZ-ów rozpoczęto działalność wydawniczą wraz z rokiem powstania uczelni, były to: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie (2001 r.), Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Krośnie (1999 r.), Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie (2001 r.) i Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Wałbrzychu. Inne uczelnie zaczęły prowadzenie działalności wydawniczej po roku, dwóch lub trzech latach swojej działalności. Najdłużej, bo aż 8 lat, z prowadzeniem takiej działalności zwlekała Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie (2006 r.). Wykaz wszystkich przebadanych PWSZ-ów wraz z rokiem ich założenia oraz rokiem powstania działalności wydawniczej prezentuje rysunek 1.

Rys. 1. Wykaz wszystkich przebadanych PWSZ-ów z rokiem ich założenia oraz rokiem powstania działalności wydawniczej

Źródło: Opracowanie własne.

Trzynaście (54%) spośród badanych PWSZ-ów zadeklarowało, że w ich strukturze funkcjonuje oddzielna komórka zajmująca się wydawnictwami. W tej grupie znalazły się PWSZ w Koninie, PWSZ w Krośnie, PWSZ w Lesznie oraz PWSZ w Suwałkach, które poza działalnością wydawniczą nie mają innych dodatkowych obowiązków. W pięciu uczelniach istnieje wydzielona jednostka wydawnicza, jednakże poza działalnością publikacyjną zajmuje się także: działalnością naukowo-badawczą (PSW w Białej Podlaskiej, PWSZ w Gorzowie Wielkopolskim, PPWSZ w Nowym Targu), sprzętem audiowizualnym (PWSZ w Raciborzu) czy prowadzeniem archiwum zakładowego (PWSZ w Nysie). W poniższych uczelniach obecnie funkcjonuje komórka wydawnicza, lecz wcześniej publikacjami zajmowały się inne jednostki: Biblioteka (PSW w Białej Podlaskiej), Biuro Rektora (PWSZ w Elblągu), Sekcja Wydawnictw (PWSZ w Legnicy), Dział Współpracy i Promocji (PPWSZ w Nowym Targu), Rada Programowo-Wydawnicza Karkonoskiego Towarzystwa Naukowego wraz z Kolegium Karkonoskim (PWSZ w Jeleniej Górze) oraz Dział Promocji i Wydawnictw (PWSZ w Raciborzu). Inną sytuację posiada Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu, w której w latach 1999-2008 funkcjonowało osobno „Wydawnictwo Uczelniane”, a od 2008 roku działalnością wydawniczą zajmuje się wspólna komórka o nazwie „Biblioteka i Wydawnictwo Uczelniane”.

Pozostałych 11 uczelni nie posiada wyodrębnionej komórki wydawniczej. W tych PWSZ publikacjami najczęściej zajmuje się Biblioteka (PWSZ w Płocku, PWSZ w Skierniewicach), tylko Dyrektor Biblioteki (PWSiP w Łomży), Dyrektor Biblioteki, który jest jednocześnie sekretarzem Rady Wydawniczej (PWSZ w Głogowie oraz PWSZ w Sulechowie), czy Instytut Nauk Humanistycznych we współpracy z Biblioteką (PWSZ w Koszalinie). W Państwowej Wyższej Szkole

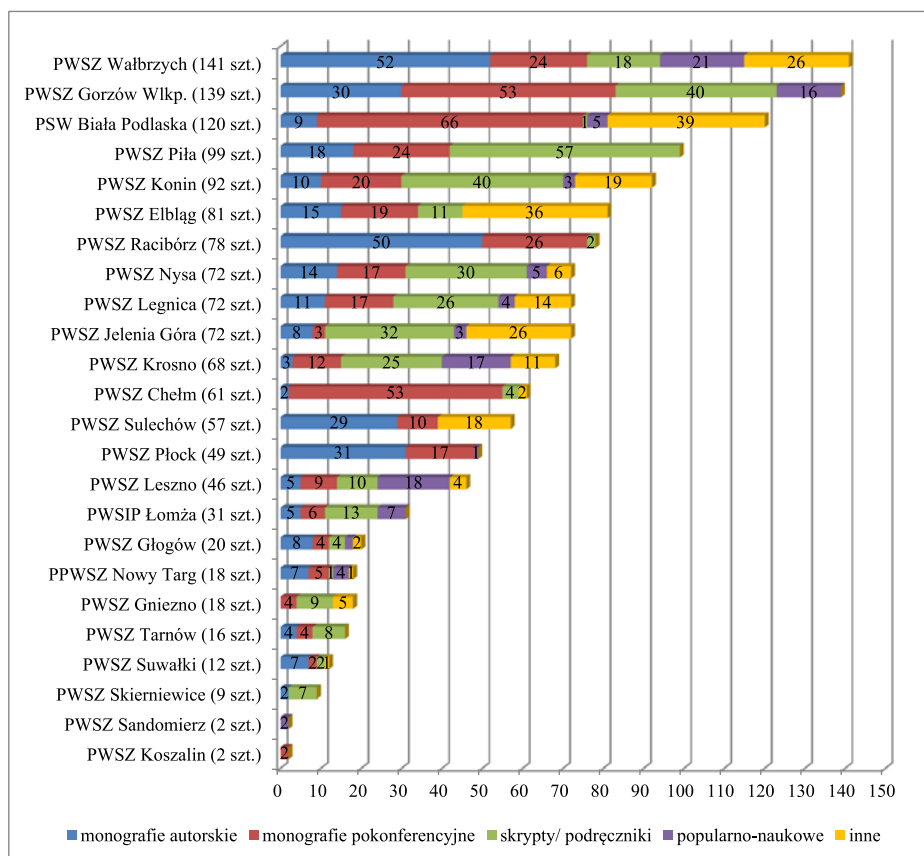
Zawodowej im. Stanisława Staszica w Pile wydawnictwami zajmuje się pracownik Działu Rektora, w PWSZ w Tarnowie asystentka Prorektora ds. Współpracy i Rozwoju, natomiast w PWSZ w Chełmie koordynacją i nadzorem nad działalnością wydawniczą zajmuje się Prorektor ds. Studiów i Nauczania.

PWSZ w Gnieźnie posiada specjalistę do spraw promocji i wydawnictw, zaś PWSZ w Sandomierzu Dział Promocji.

Dla dobrej rozpoznawalności wydawnictwa i zwiększenia prestiżu wydawanych dzieł naukowych, PWSZ idąc doświadczeniem dużych jednostek naukowych również opracowały własne logotypy. Siedem z 24 (co stanowi 29%) wydawnictw PWSZ-ów posiada własne logo, są to: PSW w Białej Podlaskiej, PWSZ w Gnieźnie, PWSZ w Gorzowie Wielkopolskim, PWSZ w Koninie, PWSZ w Legnicy, PPWSZ w Nowym Targu oraz PWSZ w Raciborzu. Pozostałe 71% wydawnictw jako znak identyfikujący używa logo uczelni.

Własną drukarnię posiada jedynie PWSZ w Gorzowie Wielkopolskim, w którym projekty wykonywane są przez 4 pracowników Działu Nauki i Wydawnictw, zaś znaczna większość PWSZ-ów (96%) nie ma własnego zakładu poligraficznego, a skład i druk publikacji zleca firmom zewnętrznym. Wśród tej grupy, tylko w 9 uczelniach projekty wykonywane są przez pracowników, natomiast w pozostałych 14 kompleksowym projektowaniem publikacji zajmują się zewnętrzne firmy.

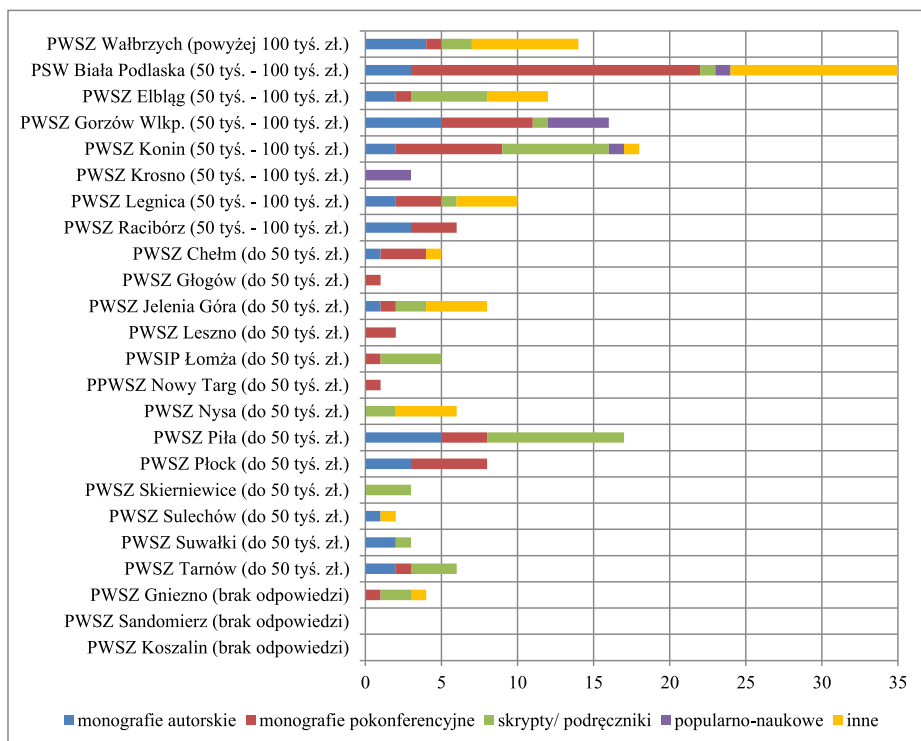
Szybki rozwój państwowych wyższych szkół zawodowych, a co za tym idzie, coraz większe zainteresowanie kandydatów na studia i chęć kształcenia własnej kadry naukowo-badawczej znacząco wpłynął na rozwój działalności wydawniczej w niektórych uczelniach. Od początku istnienia działalności wydawniczej najwięcej publikacji wydały: PWSZ w Wałbrzychu - 141 szt., w tym 52 monografie autorskie, 24 monografie pokonferencyjne, 18 skryptów/podręczników, 21 publikacji popularno-naukowych i 26 innych pozycji; PWSZ w Gorzowie Wielkopolskim - 139 szt., w tym 30 monografii autorskich, 53 monografii pokonferencyjnych, 40 skryptów/podręczników i 16 publikacji popularno-naukowych oraz PSW w Białej Podlaskiej - 120 szt., w tym 9 monografii autorskich, 66 monografii pokonferencyjnych, 1 skrypt/ podręcznik, 5 publikacji popularno-naukowych i 39 innych pozycji. Natomiast najmniej publikacji od początku swojego istnienia wydały: PWSZ w Skierniewicach - 9 szt., w tym 2 monografie autorskie i 7 skryptów/ podręczników, PWSZ w Koszalinie - 2 monografie pokonferencyjne, a także PWSZ w Sandomierzu wydając tylko 2 monografie autorskie. W grupie publikacji określanych w ankiecie mianem „inne” najczęściej pojawiały się: albumy jubileuszowe, publikacje okolicznościowe, a także tłumaczenia, encyklopedie, wspomnienia i informatory. Liczbę opublikowanych rodzajów publikacji w poszczególnych PWSZ od początku istnienia działalności wydawniczej przedstawia rysunek 2.

Rys. 2. Liczba opublikowanych rodzajów publikacji w poszczególnych PWSZ-ach od początku istnienia w nich działalności wydawniczej
Źródło: Opracowanie własne.

Bardzo ważnym aspektem umożliwiającym rozwój wydawnictw są środki, jakie poszczególne PWSZ-y poniosły na działalność wydawniczą. W 2012 roku, najwięcej, bo powyżej 100 tys. zł., wydał PWSZ w Wałbrzychu publikując przy tym zaledwie 14 tytułów: 5 monografii, 2 skrypty i 7 innych pozycji. W przedziale kwotowym 50 tys. – 100 tys. zł. znalazły się: PSW Biała Podlaska (35 publikacji), PWSZ Elbląg (12 publikacji), PWSZ Gorzów Wlkp. (16 publikacji), PWSZ Konin (18 publikacji), PWSZ Krosno (3 publikacje), PWSZ Legnica (10 publikacji) i PWSZ Racibórz (6 publikacji). W działalność publikacyjną kwotę nie większą niż 50 tys. złotych zainwestowały: PWSZ Chełm (5 publikacji), PWSZ Głogów (1 publikacja), PWSZ Leszno (2 publikacje), PWSIP Łomża (5 publikacji), PPWSZ Nowy Targ (1 publikacja), PWSZ Nysa (6 publikacji), PWSZ Piła (17 publikacji), PWSZ Płock (8 publikacji), PWSZ Skierniewice (3 publikacje), PWSZ Sulechów (2 publikacje), PWSZ Suwałki (3 publikacje), PWSZ Tarnów (6 publikacji) i PWSZ Jelenia Góra (8 publikacji). Ponadto PWSZ w Jeleniej Górze przeznaczyła na publikacje tylko 14 tys. zł.,

ponieważ poszczególne tytuły wydaje w małym nakładzie (średnio 80 egzemplarzy), a pełne teksty umieszcza w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej, oszczędzając tym samym papier i chroniąc środowisko. PWSZ w Gnieźnie, PWSZ w Koszalinie oraz PWSZ w Sandomierzu nie udzieliły odpowiedzi na pytanie dotyczące łącznej kwoty wydanej na publikacje w 2012 roku. Jednak PWSZ w Gnieźnie wydał 2 skrypty/ podręczniki, zaś PWSZ w Koszalinie oraz PWSZ w Sandomierzu nie opublikowały żadnego tytułu w tym roku. Wykaz liczby opublikowanych rodzajów publikacji w poszczególnych PWSZ wraz z łączną kwotą przeznaczoną na działalność wydawniczą w 2012 roku prezentuje rysunek 3.

Rys. 3. Liczba opublikowanych rodzajów publikacji w poszczególnych PWSZ wraz z łączną kwotą przeznaczoną na działalność wydawniczą w 2012 roku
Źródło: Opracowanie własne.

Tylko w 6 (25%) z badanych uczelni funkcjonują serie wydawnicze prezentujące prace doktorskie i habilitacyjne kadry naukowej. W PSW w Białej Podlaskiej są to „Monografie i Rozprawy”, w PWSZ w Głogowie „Zeszyty Naukowe Automatyki i Robotyki”, w PWSZ w Jeleniej Górze „Wychowanie w rodzinie”, a w PWSZ w Krośnie „Prace Naukowo-Dydaktyczne PWSZ w Krośnie”. Do tej grupy zaliczają się także PWSZ w Wałbrzychu oraz w Gorzowie Wielkopolskim. Pozostałych 18 uczelni, co stanowi 75% badanych PWSZ, w swojej ofercie wydawniczej nie posiada takiej serii.

Poza publikowaniem wydawnictw zwartych PWSZ-y inwestują również w publikacje ciągłe, takie jak czasopisma naukowe i informacyjne. Ponad w połowie badanych PWSZ-ów (54%) funkcjonuje łącznie 21 tytułów czasopism naukowych obejmujących nauki ekonomiczne, społeczne, humanistyczne, techniczne, przyrodnicze, nauki o zdrowiu czy o kulturze fizycznej. PSW w Białej Podlaskiej oraz PWSZ w Elblągu posiadają czasopisma z największą punktacją, tj. 3 pkt. wg wykazu MNiSW z 2013 r.² Są to następujące tytuły: „Rozprawy Społeczne” wydawane przez PSW w Białej Podlaskiej oraz „Rozprawy Naukowe i Zawodowe PWSZ w Elblągu”. W jedenastu spośród badanych uczelni występują czasopisma naukowe, które nie są punktowane, tj.: „Scientia” oraz „Scientific Bulletin of Chełm” (PWSZ Chełm), „Rocznik Naukowy Instytutu Humanistycznego” (PWSZ Głogów), „Język. Religia. Tożsamość” oraz „Dziedzictwo kulturowe regionu pogranicza” (PWSZ Gorzów Wielkopolski), „Zeszyty Wydziału Humanistycznego” oraz „Zeszyty Wydziału Przyrodniczo-Technicznego” (PWSZ Jelenia Góra), „Konińskie Studia Językowe” (PWSZ Konin), „Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy”, „Scripta Comeniana Lesnensia” (PWSZ Leszno), „Nauki Ekonomiczne”, „Neofilologia” oraz „Pedagogika” (PWSZ Płock), „Journal of Physical Education & Health. Social perspective” oraz „Studia Filologiczne” (PWSZ Racibórz), a także „Logistyka. Współczesne wyzwania” (PWSZ Wałbrzych). Wykaz czasopism naukowych wraz z punktacją MNiSW prezentuje tabela 1.

Tabela 1. Wykaz czasopism naukowych wraz z punktacją MNiSW z 2013 roku

Lp.	Uczelnia	Tytuł czasopisma naukowego	Punktacja MNiSW z 2013 r.
1	PSW Biała Podlaska	Rozprawy Społeczne (półrocznik)	3 pkt.
		Człowiek i Zdrowie (kwartalnik)	2 pkt.
		Studia Ekonomiczne i Regionalne (kwartalnik)	2 pkt.
2	PWSZ Elbląg	Rozprawy Naukowe i Zawodowe PWSZ w Elblągu	3 pkt.
3	PWSZ Chełm	Scientia	brak
		Scientific Bulletin of Chełm	brak
4	PWSZ Głogów	Rocznik Naukowy Instytutu Humanistycznego	brak
5	PWSZ Gorzów Wlkp.	Język. Religia. Tożsamość (rocznik)	brak
		Dziedzictwo kulturowe regionu pogranicza (rocznik)	brak
6	PWSZ Jelenia Góra	Zeszyty Wydziału Humanistycznego (półrocznik)	brak
		Zeszyty Wydziału Przyrodniczo-Technicznego (półrocznik)	brak
7	PWSZ Konin	Konińskie Studia Językowe	brak

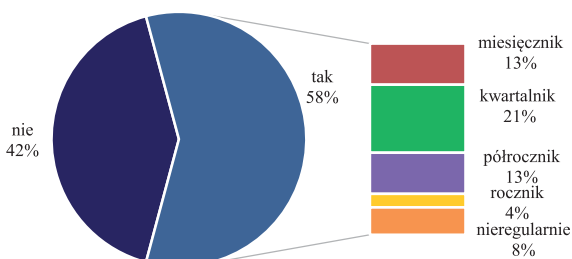
² punktacja z roku 2013 obejmuje publikacje wydane w latach 2012-2011

8	PWSZ Legnica	Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy (1-2 razy do roku)	brak
9	PWSZ Leszno	Scripta Comeniana Lesnensia (rocznik)	brak
10	PWSZ Płock	Nauki Ekonomiczne (półrocznik)	brak
		Neofilologia (nieregularne)	brak
		Pedagogika (nieregularnie)	brak
11	PWSZ Racibórz	Journal of Physical Education & Health. Social perspective (półrocznik - baza EBSCO)	brak
		Studia Filologiczne (rocznik)	brak
12	PWSZ Suwałki	Kwartalnik Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Suwałkach (kwartalnik - ePNP)	brak
13	PWSZ Wałbrzych	Logistyka. Współczesne wyzwania (rocznik - baza BazTech)	brak
14	PWSZ Gniezno	brak	brak
15	PWSZ Koszalin	brak	brak
16	PWSZ Krosno	brak	brak
17	PWSiP Łomża	brak	brak
18	PPWSZ Nowy Targ	brak	brak
19	PWSZ Nysa	brak	brak
20	PWSZ Piła	brak	brak
21	PWSZ Sandomierz	brak	brak
22	PWSZ Skierniewice	brak	brak
23	PWSZ Sulechów	brak	brak
24	PWSZ Tarnów	brak	brak

Źródło: Opracowanie własne.

Z przeprowadzonego badania wynika, iż czasopisma informacyjne publikuje 58% badanych uczelni. Wśród tej grupy najwięcej wydawanych jest czasopism będących kwartalnikami (21%), po 3 uczelnie publikują półroczniki (13%) oraz miesięczniki (13%). Tylko „Afisz” wydawany w PWSZ w Pile jest rocznikiem. W czasopismach tego typu najczęściej prezentowane są wywiady, reportaże, felietony, relacje z konferencji, sylwetki profesorów, a także pasje studentów, sport, podróże oraz inne relacje z bieżących wydarzeń uczelni. W dwóch uczelniach, w PWSZ w Jeleniej Górze i PWSZ w Krośnie, funkcjonują czasopisma ukazujące się nieregularnie, co stanowi 8% wszystkich wydawanych czasopism informacyjnych. W latach 2007-2013 ukazało się 13 numerów „Biuletynu PWSZ w Krośnie”, zaś „Witryna UTW” to czasopismo ukazujące się nieregularnie wydawane średnio raz na rok, zawierające relacje z działalności Karkonoskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, który jest włączony w struktury PWSZ w Jeleniej Górze. Pozostałych 10 uczelni, co stanowi 42%, nie wydaje czasopism in-

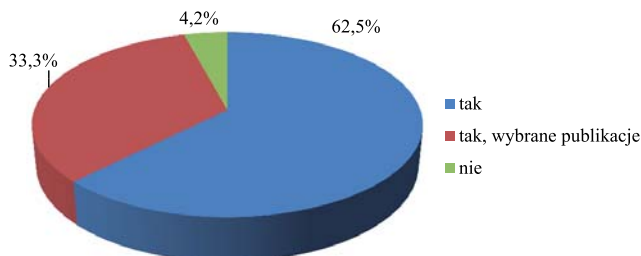
formacyjnych. Do tej grupy należą: PWSZ Głogów, PWSZ Gniezno, PWSZ Gorzów Wielkopolski, PWSZ Koszalin, PWSiP Łomża, PPWSZ Nowy Targ, PWSZ Nysa, PWSZ Sandomierz, PWSZ Skierniewice oraz PWSZ Suwałki. Procentowy wykaz poszczególnych rodzajów czasopism informacyjnych pokazuje rysunek 4.

Rys. 4. Procentowy wykaz poszczególnych rodzajów czasopism informacyjnych ukazujących się w PWSZ

Źródło: Opracowanie własne.

Zdecydowana większość uczelni (95,8%) sprzedaje własne publikacje, z czego 62,5% badanych sprzedaje wszystkie tytuły, a 33,3% tylko wybrane pozycje. Tylko PWSZ w Koszalinie (4,2%) nie udostępnia swoich publikacji do sprzedaży. Opisaną sytuację prezentuje poniższy rysunek 5.

Rys. 5. Procentowy udział PWSZ-ów, które sprzedają publikacje swojego wydawnictwa

Źródło: Opracowanie własne.

Podsumowanie

Podsumowując należy stwierdzić, że działalność wydawnicza w państwowych wyższych szkołach zawodowych w Polsce rozwija się prężnie i dynamicznie. Na przestrzeni 15 lat funkcjonowania uczelnie te zrobiły olbrzymi skok nie tylko związany z kształceniem zawodowym studentów, kształceniem własnej kadry dydaktycznej niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania i zapewnienia

nia odpowiedniego toku nauczania, ale przede wszystkim znacząco rozwinęły działalność związaną z wydawaniem prac naukowych, czasopism czy innych wydawnictw, z których korzystają pracownicy naukowcy i studenci. Z przeprowadzonych badań można wywnioskować, iż:

- Tylko w czterech PWSZ działalność wydawnicza powstała wraz z rokiem powołania uczelni. Inne uczelnie rozpoczęły prowadzenie działalności wydawniczej po roku, dwóch lub trzech latach funkcjonowania. Uczelnią, która dopiero po 8 latach istnienia zdecydowała się na rozpoczęcie takiej działalności była Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie.

- Wśród przebadanych 24 PWSZ-ów 54% zadeklarowało, że w ich strukturze funkcjonuje oddzielna komórka zajmująca się wydawnictwami. W tej grupie są też uczelnie, w których wcześniej tą działalnością zajmowała się Biblioteka, Biuro Rektora, Sekcja Wydawnictw, Dział Współpracy i Promocji, Rada Programowo-Wydawnicza Karkonoskiego Towarzystwa Naukowego wraz z Kolegium Karkonoskim, czy Dział Promocji i Wydawnictw. W czterech PWSZ-ach mimo, że istnieje taka jednostka, to poza sferą publikacyjną zajmuje się także działalnością naukowo-badawczą, sprzętem audiowizualnym, czy prowadzeniem archiwum zakładowego. Pozostałych 11 uczelni nie posiada wyodrębnionej komórki wydawniczej, a wydawaniem publikacji zajmuje się Biblioteka, Instytut Nauk Humanistycznych we współpracy z Biblioteką, Dział Rektora, asystentka Prorektora ds. Współpracy i Rozwoju, Prorektor ds. Studiów i Nauczania, czy Dział Promocji.

- Własną drukarnię posiada jedynie PWSZ w Gorzowie Wielkopolskim, zaś znaczna większość PWSZ-ów (96%) nie ma własnego zakładu poligraficznego, a skład i druk publikacji zleca firmom zewnętrznym.

- Dla dobrej rozpoznawalności wydawnictwa i zwiększenia prestiżu wydawanych publikacji naukowych, PWSZ opracowały własne logotypy. Jednak jest ich zaledwie 29%, a pozostałe 71% wydawnictw jako znak identyfikujący używa logo swojej uczelni.

- Szybki rozwój państwowych wyższych szkół zawodowych, a co za tym idzie, coraz większe zainteresowanie kandydatów na studia i chęć kształcenia własnej kadry naukowo-badawczej doprowadził do tego, iż od początku istnienia działalności wydawniczej poszczególne PWSZ wydały ponad 140 tytułów różnych rodzajów publikacji, tj. monografii autorskich, monografii pokonferencyjnych, skryptów/podręczników, publikacji popularno-naukowych, czy innych wydawnictw okolicznościowych i albumów jubileuszowych. Ponadto w ¼ badanych funkcjonują serie wydawnicze prezentujące prace doktorskie i habilitacyjne własnej kadry naukowej.

- Zadowolającą sytuacją jest fakt, że PWSZ-y będąc uczelniami zawodowymi, uzyskały dobrą pozycję w dziedzinie czasopism naukowych, które funkcjonują w 54% badanych uczelni. Tematyka ich jest różnorodna, od nauk społecznych, technicznych, aż po zdrowotne. Łącznie w PWSZ-ach funkcjonuje 21 tytułów. Dwie uczelnie posiadają czasopisma z punktacją MNiSW na poziomie

3 pkt. Są to PSW w Białej Podlaskiej z czasopismem „Rozprawy Społeczne” oraz PWSZ w Elblągu z tytułem „Rozprawy Naukowe i Zawodowe PWSZ w Elblągu”. Ponadto PSW w Białej Podlaskiej posiada jeszcze dwa czasopisma z punktacją ministerialną „Studia Ekonomiczne i Regionalne” (2 pkt.) oraz „Człowiek i Zdrowie” (2 pkt.). Jedenaście uczelni także wydaje czasopisma naukowe, lecz nie są one punktowane. Natomiast dziesięć z badanych PWSZ-ów nie ma w swojej ofercie tego typu czasopism.

- Kwoty, jakie PWSZ-y przeznaczają na prowadzenie działalności wydawniczej mieszczą się w przedziale 50 – 100 tys. złotych. Zdarzyły się też takie uczelnie, które potrzebowały powyżej 100 tys. zł, ale też i takie, które nie wydały nawet 20 tys. zł, jak w PWSZ w Jeleniej Górze, która drukuje publikacje w nakładzie do 80 egzemplarzy, a pełne teksty udostępnia Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej.

- Prawie 96% uczelni sprzedaje swoje publikacje innym podmiotom. Wśród nich 62% badanych sprzedaje wszystkie pozycje, a 34% tylko wybrane tytuły; jedna uczelnia nie udostępnia swoich publikacji do sprzedaży.

Literatura:

1. Kieraciński P. (2010), *Uczony potrzebuje redaktora. Rozmowa z Henrykiem Podolskim, prezesem Stowarzyszenia Wydawców Szkół Wyższych*. „Forum Książki”, nr 2, <http://forumakademickie.pl/fk/2010/02/uczony-potrzuje-redaktora/>, dostęp: 24.07.2013.
2. Kieraciński P. (2012), *Stowarzyszenie Wydawców Szkół Wyższych*. „Forum Książki”, nr 2, 2012.
3. *Komunikat Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 29 maja 2013 w sprawie kryteriów i trybu oceny czasopism naukowych*, http://www.bip.nauka.gov.pl/_gALLERY/24/03/24031/20130529_KOMUNIKAT_w_sprawie_kryteriow_i_trybu_oceny_czasopism_naukowych.pdf, dostęp: 25.07.2013.
4. Makarewicz W., (2012), *Kilka refleksji redaktora Gazety AMG*. „Wiadomości uczelniane”, nr 16 (233), s. 40-41.
5. Makarewicz W., Zaleski T. (2012), *Coroczne spotkania redaktorów gazet akademickich (1993-2012)*. „Forum Bibliotek Medycznych”, nr 1.
6. Marszałek L. (1986), *Edytorstwo publikacji naukowych*. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
7. Nowak P. (2000), *Wybrane problemy efektywności polskich czasopism naukowych z dziedziny humanistyki*. Wydawnictwo SORUS, Poznań.
8. Polska Norma - PN-EN ISO 9707:1998.
9. Prinke R.T. (2010), *Tradycyjne funkcje czasopisma naukowego a współczesne technologie komunikacyjne*. „Biblioteka”, nr 14, t. 23, s. 137-147.
10. *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym*, Dz. U. 2012, nr 0, poz. 877, WDU20120000877 (dostęp: 24.07.2013).

11. *Statut Stowarzyszenia Wydawców Szkół Wyższych*, <http://www.sws.w.uksw.edu.pl/node/13> (dostęp: 20.07.2013).
12. *Ustawa z dn. 18 marca 2011 o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw*, <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20110840455>, (dostęp: 20.07.2013).
13. *Ustawa z dn. 26 stycznia 1984 – Prawo prasowe*, <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19840050024>, (dostęp: 20.07.2013)
14. *Ustawa z dn. 7 listopada 1996 r. o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych*, <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19961520722>, (dostęp: 20.07.2013)
15. Zacharski T., Kania M. (2011), *Kilka uwag o książce naukowej*. „Forum Książki”, nr 2. <http://forumakademickie.pl/fk/2011/02/kilka-uwag-o-ksiazce-naukowej/> dostęp: 24.07.2013.

Liczba znaków ze spacjami: 38 207

CZĘŚĆ V

**PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA
IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II W BIAŁEJ PODLASKIEJ**
ul. Sidorska 95/97, 21-500 Biała Podlaska,
tel. 83 344 99 00, www.pswbwp.pl

HISTORIA

Utworzenie PWSZ w Białej Podlaskiej w sierpniu 2000 r. było wynikiem aktywności i starań miejscowego środowiska polityków, działaczy społecznych i samorządowców, którzy wykorzystali umiejętnie pomoc silnych ośrodków akademickich z Warszawy i Lublina. Była to mądra i ważna decyzja o strategicznym znaczeniu nie tylko dla miasta Biała Podlaska i powiatu bialskiego ale większego, obejmującego coraz szerszy krąg regionu południowego Podlasia i północnej Lubelszczyzny. Powstanie PWSZ w Białej Podlaskiej stworzyło unikalną szansę dla młodzieży z terenów oddalonych od dużych miast, zamieszkałych przez ludność o niewysokich dochodach na uzyskanie dyplomu szkoły wyższej, otwierającego drogę do dalszego kształcenia w renomowanych ośrodkach akademickich. Wykształcenie znacznej liczby młodzieży, która w innej sytuacji nie miałaby szansy na studia wyższe, to budowanie kapitału ludzkiego dla bialskiej ziemi i terenów przygranicznych, który zaliczany jest do najważniejszych zasobów i czynników społecznego rozwoju. Funkcjonowanie uczelni w Białej Podlaskiej to także szansa dla Polaków mieszkających za wschodnią granicą, która jest coraz bardziej dostrzegana przez absolwentów szkół średnich z Białorusi i Ukrainy.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Białej Podlaskiej rozwijała się dynamicznie zarówno pod względem ilościowym jak i jakościowym. W pierwszym roku akademickim rozpoczęło studia 345 studentów na czterech specjalnościach: zarządzanie, turystyka i rekreacja, język angielski oraz język niemiecki, prowadzonych przez trzy instytuty. Większość zatrudnionej kadry nauczycieli dojeżdżała do pracy z różnych ośrodków akademickich. Stopniowo uruchamiane były inne specjalności, które po pierwszych akredytacjach zostały przekształcone w kierunki studiów.

W rok akademicki 2009/2010 uczelnia wchodziła już z 11 kierunkami, w tym były 2 kierunki inżynierskie, i 25 specjalnościami. Uczelnia prowadziła też studia magisterskie – II stopnia na turystyce i rekreacji. W ciągu czterech lat do roku 2013 PSW wzbogaciła się o dalszych 7 kierunków studiów I stopnia i 3 kierunki studiów magisterskich. Utworzone zostały takie nowe kierunki I stopnia, jak finanse i rachunkowość, budownictwo, ekonomia, fizjoterapia, mechanika i budowa maszyn, gospodarka przestrzenna i inżynieria geologiczna. Nowe kierunki studiów magisterskich to: ekonomia, zdrowie publiczne i pielęgniarstwo.

Aktualnie staliśmy się też wiodącą uczelnią w grupie Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych w Polsce, której oddziaływanie przekracza granice regionu i granice kraju. Upoważnieniem do takiego stwierdzenia jest uzyskanie uprawnień do prowadzenia 18 kierunków studiów I stopnia, w tym 6 kierunków inżynierskich oraz dodatkowo 4 kierunków studiów magisterskich, studiów podyplomowych i innych form kształcenia, na których, mimo niżu demograficznego, studiuje ok. 3,5 tys. studentów.

Poszerzenie oferty edukacyjnej było istotną strategią PSW ukierunkowaną na zaspokojenie potrzeb kandydatów na studia. Młodzież z regionu bez wyjazdu do dużych ośrodków akademickich, mogła uzyskać wybrane wykształcenie na miejscu. Strategia ekspansji horyzontalnej pozwoliła uczelni skutecznie przyciągać odpowiednią liczbę kandydatów na studia w warunkach szybkiego ograniczenia liczby maturzystów powodowanego przez niż demograficzny. Niż ten jest na tyle głęboki, iż nie pozwoli w dalszych latach na otwieranie nowych kierunków studiów. Co gorzej, uczelnia może być zmuszona do zawieszenia lub całkowitego zamknięcia kierunków, na które nie będzie wystarczającej liczby kandydatów.

KIERUNEK NA AKADEMICKOŚĆ

Nawiązując do tradycji powstałej w 1628r. Akademii Bialskiej PSW ma aspiracje stać się w pełni nowoczesną akademicką szkołą wyższą o zasięgu regionalnym. W dążeniu do akademickości jej misją jest kształcenie młodzieży na wysokim poziomie jakościowym na studiach I, II i III stopnia, ze szczególnym uwzględnieniem kierunków medycznych, ekonomicznych i technicznych oraz inicjowanie i prowadzenie badań naukowych, a także działań na rzecz rozwoju miasta i regionu. Realizuje te zadanie poprzez kształcenie studentów, własnej kadry naukowej, rozwijanie talentów oraz poprzez budowanie, nowoczesnej bazy dydaktycznej jaka daje szanse przygotowania się do udanego startu zawodowego dla młodzieży studiującej w Białej Podlaskiej.

Pierwszym rektorem Uczelni był prof. dr hab. Józef Bergier, który pełnił swoją funkcję przez dwie kadencje (2000-2009), na stanowisku rektora zastąpił go prof. zw. dr hab. dr h.c. Mieczysław Adamowicz (2009-2013). W kadencji (2013-2017) uczelnią ponownie kieruje prof. dr hab. Józef Bergier.

W związku z aspiracjami PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej do przekształcenia się w Akademię Bialską we wrześniu 2013 r., działające do tej pory Instytuty zastąpiły dwa wydziały: Wydział Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych, który w trzech katedrach prowadzi kształcenie na 8 kierunkach studiów oraz Wydział Nauk Ekonomicznych i Technicznych, który w trzech katedrach prowadzi kształcenie na 10 kierunkach studiów.

W ciągu ostatniego okresu Uczelnia wzbogaciła się o nowoczesne obiekty, uruchomiła nowe kierunki i formy studiów, rozwinęła własną kadrę naukowo-badawczą, przygotowała nową strategię rozwoju i nową strukturę organizacyj-

ną. Wszystko to powinno doprowadzić do przekształcenia jej w Akademię Białską i umocnienia wizerunku jako uczelni stanowiącej jądro znaczącego ośrodka akademickiego na mapie województwa lubelskiego.

ZASOBY UCZELNI

Zasoby materialne

Początkowo skromne materialne zasoby uczelni były wzbogacane przez cały okres funkcjonowania. Uczelnia rozpoczęła działalność w kompleksie dawnego biurowca BIAWENY przy ul. Sidorskiej 102 oraz dawnego budynku socjalnego tego przedsiębiorstwa przy ul. Sidorskiej 95/97. Po wykonaniu prac adaptacyjnych i rozbudowie oraz budowie głównej siedziby uczelni w 2010 r., uczelnia dysponowała dwoma położonymi obok siebie kompleksami budynków dydaktyczno-biurowych o powierzchni ponad 11 tys. m², w których znajdowały się dwie sale wykładowe, w tym osiem sal mających charakter auli, 7 pracowni komputerowych, 8 pracowni Instytutu Zdrowia, sale ćwiczeń ruchowych, siłownia i inne pomieszczenia. W 2010 roku uczelnia przystąpiła do budowy nowych obiektów: Domu Studenckiego, Centrum Badań nad Innowacjami oraz Hali Sportowej, wykorzystano na ten cel środki z funduszy resortowych, wojewódzkich i własnych. Dom Studenta i Centrum Badań nad Innowacjami zostały przekazane do użytkowania w 2012 r., wtedy też rozpoczęto budowę ze środków unijnych obiektu Regionalnego Centrum Badań środowiska, rolnictwa i technologii informacyjnych EKO-AGRO-TECH. Uzupełniono też wyposażenie sal komputerowych, pracowni i laboratoriów w ramach projektów edukacyjnych. Uczelnia przyjęła też od miasta położoną w sąsiedztwie pływalnię. Aktualnie zlokalizowany w bliskim sąsiedztwie trzyczęściowy kampus uczelni rozbudowuje się dalej. Już teraz stał się ważnym elementem i wizytówką miasta Biała Podlaska.

Zasoby kadrowe

Szczególnym zasobem, jakim dysponuje uczelnia to pracownicy. Kapitał ludzki tworzony przez kadrę naukowo-dydaktyczną oraz profesjonalny personel administracyjny i techniczny to najcenniejszy zasób, jakim dysponujemy. Szkoła wypracowała unikalny system rozwijania kapitału ludzkiego obejmujący powszechny dostęp do szkoleń i różnych form doskonalenia zawodowego dla pracowników administracyjnych i dydaktycznych, możliwość korzystania z wyjazdów na konferencje i seminaria naukowe, wsparcie dla prowadzenia badań i publikowania będących podstawą przewodów doktorskich i habilitacyjnych, system stypendiów i zwolnień z obowiązków dydaktycznych. Uczelnia pokrywała koszty prowadzonych w uczelniach akademickich przewodów doktorskich. Osoby, które w latach 2009-2012 uzyskały stopnie doktorskie przedstawia plakat nr 5.

Stan zatrudnienia w PSW w latach 2009-2013 był stosunkowo stabilny. Ogólna liczba etatów wzrosła z 309 do 357, w tym liczba nauczycieli zwiększyła się z 221 do 237 etatów, zaś pracowników administracji z 88 do 120. Trzecią część zatrudnionych nauczycieli stanowią profesorowie i doktorzy habilitowani. W czerwcu 2013 r. w PSW w Białej Podlaskiej pracowało 30 profesorów, 24 doktorów habilitowanych, 94 doktorów i 98 magistrów.

Zmiany dokonujące się w strukturze kadry nauczycielskiej przebiegają w pożądanym kierunku i są wynikiem świadomego działania kierownictwa uczelni. Poza programem wsparcia dla doktorantów w uczelni uruchomiono program wsparcia dla osób podejmujących przewody habilitacyjne. Z programu tego skorzystały 4 osoby.

Rozwojowi kadry służy też wyasygnowanie środków własnych uczelni na Fundusz Grantów na Badania Własne. Mimo, iż uczelnia nie była zobowiązana do prowadzenia badań naukowych to wielu pracowników angażowało się w działalność naukowo-badawczą. W 2012 r. w PSW realizowano łącznie 51 projektów badawczych, z czego 5 było finansowanych ze środków zewnętrznych (w tym 2 z NCN), 27 prowadzono w ramach doktoratów i 8 w ramach Funduszu Grantów PSW. W 2012 r. ukazało się 179 publikacji pracowników afiliowanych w PSW, z czego 46 stanowiły prace recenzowane i 117 publikacji o charakterze monografii.

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA

Obecnie PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej kształci ponad 3500 tys. studentów na 18 kierunkach studiów licencjackich, inżynierskich i magisterskich oraz na 41 specjalnościach funkcjonujących w ramach tych kierunków studiów. Są to na Wydziale Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych: Pielęgniarstwo, Ratownictwo Medyczne, Zdrowie Publiczne, Turystyka i Rekreacja, Fizjoterapia, Filologia angielska i rosyjska, Pedagogika, i Socjologia, natomiast na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Technicznych: Bezpieczeństwo Narodowe, Ekonomia, Finanse i rachunkowość, Zarządzanie, Budownictwo, Informatyka, Mechanika i Budowa Maszyn, Inżynieria Geologiczna, Gospodarka Przestrzenna oraz Rolnictwo.

PSW w Białej podlaskiej kształci również studentów na studiach podyplomowych z zakresu kierunków pedagogicznych, kierunków związanych z ekonomią i zarządzaniem, kierunków filologicznych, informatycznych, rolniczych. Corocznie ruszają także studia podyplomowe tj. kwalifikacje pedagogiczne, zarządzanie zasobami ludzkimi, rolnictwo ekologiczne i projektowanie terenów zielonych.

Uczelnia prowadzi również różnego rodzaju kursy doszkalające i szkolenia. W uczelni od 2013 r. funkcjonuje Akademickie Centrum Edukacji Ustawicznej, które zajmuje się działalnością doszkalającą i posiada w swojej ofercie kursy i szkolenia dla studentów oraz, mieszkańców miasta. Ponadto w Uczelni funkcjonuje Biuro Karier, które zajmuje się m.in. badaniem ścieżki absolwentów PSW (plakat nr 2)

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

PSW jest uczelnią, która realizuje działalność naukowo-badawczą. Prowadzi badania naukowe oraz świadczy usługi badawcze poprzez prowadzenie badań w nowo postawnym Centrum Badań nad Innowacjami w zakresie zdrowia, technologii informatycznych oraz źródeł energii odnawialnej, w których realizowane są badania z zakresu zdrowia - diagnostyki i epidemiologii oraz badania nad chorobami zakaźnymi tj. w zakresie gruźlicy i boreliozy. W Centrum prowadzone są też badania z zakresu informatyki – rozwój optycznych technik gromadzenia i przetwarzania informacji oraz budownictwa, dotyczące odnawialnych źródeł energii. Uczelnia aktualnie buduje nowoczesne Centrum Badań środowiska, rolnictwa, i technologii innowacyjnych EKO-AGRO-TECH, w których zlokalizowane zostaną laboratoria analiz środowiskowych, analiz biologiczno – żywieniowych, a także laboratoria mechaniki, budowy i eksploatacji maszyn.

PSW realizuje również działalność naukową poprzez organizowane konferencje naukowe i sympozja badawcze, w których uczestniczą pracownicy i studenci, których rezultatem są książki pokonferencyjne, monografie oraz inne publikacje w języku polskim i angielskim. Z działalnością naukową wiąże się działalność wydawnicza. Pracownicy i naukowcy z zewnątrz mogą publikować swoje artykuły w czasopismach uczelnianych, punktowanych przez MNiSW tj. *Rozprawy Społeczne/Social Dissertations*, *„Studia Ekonomiczne i Regionalne/ Economic and Regional Studies”*, *„Człowiek i Zdrowie/Human and Health”*.

W uczelni w ciągu roku odbywa się liczne wykłady otwarte, szkolenia i panele dyskusyjne.

DZIAŁALNOŚĆ KULTUROWA I SPORTOWA

Uczelnia jak każda jednostka skupiająca w sobie studentów powołana jest do krzewienia kultury i pokazywania wartości z jakich czerpie młody człowiek. Idąc tym tokiem, Uczelnia dokłada wszelkich starań, współfinansuje różnego rodzaju działania mające na celu propagowanie kultury tj. organizuje przedstawienie, spotkania otwarte ze znanymi i szanowanymi postaciami życia publicznego, organizuje Juwenalia, „Stół Wigilijny” – akcja która na stałe wpisała się przedświąteczny klimat Miasta Biała Podlaska, oraz festyn pn. „Wielka Majówka z PSW” – której zadaniem jest zbliżenie środowiska lokalnego i mieszkańców miasta z Uczelnią.

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej prowadzi starania nad ukończeniem budowy hali sportowej z zapleczem dydaktycznym. Uczelnia dysponuje salą gimnastyczną oraz boiskiem na których realizowane są programowe zajęcia dydaktyczne. W skład Kampusu wchodzi również Pływalnia, jaką w 2012 r. Uczelnia otrzymała od Miasta Biała Podlaska. Na pływalni odbywają się zajęcia dla studentów niemal wszystkich kierunków studiów w tym również dla studentów kierunku Turystyka i Rekreacja oraz Ratownictwo

Medyczne. Pływanie udostępniona jest również mieszkańcom miasta. W podziemiach Domu Studenta znajduje się sala fitness oraz siłownia. Największą chlubą sportową uczelni jest sekcja piłki nożnej kobiet, która występuje w rozgrywkach ekstraklasy piłki nożnej kobiet. Rok 2012 i 2013 był rokiem bardzo dobrym dla sportu PSW - piłkarki nożne KU AZS PSW zajęły pierwsze miejsce w rozgrywkach futsal kobiet rozgrywanych w ramach Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego 2012/2013. Sekcja piłki ręcznej mężczyzn, w rozgrywkach finałowych Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego 2012/2013 zajęły zaszczytne 3. miejsce. Działalność sportowa to też liczne uczestnictwo studentów i nauczycieli akademickich w przedsięwzięciach sportowych organizowanych przez miasto m.in. rajdy rowerowe czy biegi przełajowe.

ŻYCIE I AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNOŚCI STUDENCKIEJ

Społeczność studencka – studenci mają możliwość rozwoju własnych pasji, marzeń, talentów, umiejętności, pragnień czy też zainteresowań. W tym wszystkim pomocni są pracownicy administracyjni oraz nauczyciele akademicy. Studenci mają możliwość realizacji własnych zainteresowań w niemal 15 kołach naukowych, które funkcjonują przy każdym Zakładzie, a także w największej organizacji studenckiej jaka jest samorząd studencki (plakat nr 2).

Studenci po raz drugi w 2013 r. organizowali Konferencję Studenckich Kół Naukowych, która zakończyła się wydaniem publikacji „Koła Naukowe – szkołą twórczego działania”. Studenci uczestniczą także w otwartych spotkaniach, wykładach, prelekcjach, seminariach oraz licznych konkursach akademickich. Organizują Dzień Patrona Uczelni oraz związany z nim przegląd piosenki akademickiej, a także biorą czynny udział w przygotowaniu imprezy pn. „Wielka Majówka z PSW” podczas której prezentowana jest oferta edukacyjna poszczególnych kierunków studiów oraz podczas której dochodzi do „spotkania” się Uczelni z bliższym i dalszym otoczeniem.

Studenci są organizatorami wyjazdów, akcji charytatywnych „Pomóż dzieciom przetrwać zimę” czy też „Wigilia” – którą rok rocznie przygotowują w ostatnią niedzielę przed świętami Bożego Narodzenia. Organizują święto kultury studenckiej – Juwenalia oraz współorganizują Tragi Pracy, Targi Turystyczne oraz drzewi otwarte i inne imprezy.

RELACJE Z OTOCZENIEM I WSPÓŁPRACA W REGIONIE

Uczelnia zawsze miała dobre relacje z otoczeniem i ciągle pracowała nad ich umocnieniem. Podstawą działalności w tym obszarze byli sami studenci i absolwenci, poprzez których kształtuje się opinia o studiach, nauczycielach i uczelni. Relacje te kształtowane są przez studia podyplomowe, praktyki studenckie, umowy

o współpracy, a także otwarte na zewnątrz imprezy, takie jak Święto Patrona, Wielka Majówka, Stół Wigilijny, Juwenalia, koncerty, otwarte wykłady i spotkania, akcje charytatywne i społeczne. Środowisko uczelniane zawsze było otwarte na miasto i na ludzi z zewnątrz oferując miejsce spotkań i przeżyć estetycznych i kulturalnych. Służyły temu dni otwarte dla kandydatów, rodziców i nauczycieli, materiały informacyjne i promocyjne oraz wydawnictwa, w tym zapoczątkowane w 2009 r. czasopismo „Bialski Przegląd Akademicki”, który co kwartał informuje o życiu szkoły i stanowi ciekawą lekturę dla wszystkich interesujących się uczelnią i szkolnictwem wyższym. Zaczęliśmy budować prestiż i umacniać w środowiskach naukowych pozycję trzech czasopism naukowych wydawanych przez Wydawnictwo PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej: „Rozprawy Społeczne/ Social Dissertations”, „Człowiek i Zdrowie/ Human nad Health” oraz „Studia Ekonomiczne i Regionalne/ Economic and Regional Studies”. Tym dwóm ostatnim nadajemy charakter kwartalników ukazujących się w języku angielskim i języku polskim.

Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej od początku istnienia współpracuje z samorządem lokalnym, zarówno Prezydentem Miasta Biała Podlaska, jak i Starostą powiatu bialskiego oraz innymi instytucjami regionalnymi na wszystkich możliwych płaszczyznach, które mają wpływ na kształcenie młodzieży. Należy w tym miejscu wskazać, iż właśnie za dobrą współpracę pomiędzy Uczelnią a Regionem PSW otrzymała wyróżnienie w postaci statuetki i dyplomu „Dobre bo bialskie”.

Nie przypadkowe jest zaproszenie do współpracy w Konwencie Uczelni przedstawicieli władz regionalnych, miasta, powiatu, przedstawicieli przedsiębiorstw, przedstawicieli przyjaciół Uczelni, studentów. Te wszystkie osoby mają ogromny wpływ na kierunek rozwoju uczelni na organizację studiów podyplomowych, konferencji naukowych, publikacji książek. Uczelnia silnie współpracuje z instytucjami kultury tj. Bialskie Centrum Kultury przy różnego rodzaju przedsięwzięciach artystycznych, tj. koncertach, juwenaliach, wystawach, spotkania z ludźmi kultury, konferencjach. Uczelnia współpracuje również z wieloma organizacjami samorządowymi oraz stowarzyszeniami, które mają wpływ na gospodarkę, edukację, turystykę, sport, kulturę. Uczelnia współpracuje z ośrodkami, w których jej studenci odbywają praktyki zawodowe. Rok rocznie organizując wspólne spotkanie opłatkowe mające m.in. na celu dodatkową wymianę refleksji dotyczącej funkcjonowania Uczelni.

Jednym z ważniejszych aspektów pokazujących dobrą współpracę Uczelni z regionem jest realizowany w ramach współpracy ze starostwem projekt transgraniczny – Szlak rowerowy „Śladem Nadbużańskich Tajemnic”. Włączamy się czynnie w prowadzoną przez starostwo współpracę z powiatami i regionami zagranicznymi. Przykładem tego była ostatnia wizyta delegacji z regionu Bekes na Węgrzech, z Sambora na Ukrainie i z obwodu wileńskiego na Litwie. Jest to dobry start do nawiązania bezpośredniej współpracy między PSW a uczelniami z regionów na Węgrzech i na Ukrainie.

W przyszłości, współpraca z powiatem i regionem powinna skupiać się na dwóch sprawach: aktywizacji i działaniach w ramach Euroregionu Bug, a także w promowaniu i doprowadzeniu do realizacji budowy „Transgranicznego Centrum Nauki i Kultury”, w którym uczelnia chciałaby znaleźć miejsce na księgozbiór – zbiory informacji, wystawy multimedialne, galerie kultury pogranicza, pamiątki związane z powstaniem szkoły i urządzenia do komunikowania się między ludźmi.

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Od początku swojej działalności Państwowa Szkoła Wyższa w Białej Podlaskiej nieustannie stara się pogłębiać i rozwijać współpracę z uczelniami zagranicznymi. Pierwszą umowę o współpracę władze uczelni podpisali niespełna pół roku po powstaniu uczelni. W ciągu niemal 14 lat funkcjonowania Uczelnie ma podpisane 23 umowy w zakresie dydaktyki, kultury, sportu, wymiany studentów i organizacji konferencji naukowych min z ośrodkami: z Białorusi, Litwy, Ukrainy, Rosji, Peru, oraz z 13 Uczelniami w ramach których realizuje porozumienia partnerskie podpisane w ramach programu ERASMUS. Do tych ośrodków należą uczelnie z: Belgii, Turcji, Łotwy, Węgier, Litwy, Portugalii, (plakat nr 3).

PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II W BIAŁEJ PODLASKIEJ

58 036 157,74 zł

ŁĄCZNA WARTOŚĆ ZREALIZOWANYCH PROJEKTÓW
W PRZECIĄGU OSTATNICH 10 LAT

Środki unijne na:

- rozwój potencjału dydaktycznego uczelni
- zwiększenie liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki
- studia podyplomowe
- szkolenia i kursy
- seminaria i konferencje
- badania
- rozbudowę infrastruktury
- wyposażenie i sprzęt
- zintegrowany system zarządzania Uczelnią
- rozwój współpracy ponadregionalnej
- integrację kultur przygranicznych
- rozwój i promocję turystyki w regionie
- rozwój innowacji

Centrum Badań nad Innowacjami w zakresie zdrowia, technologii informatycznych oraz źródeł energii odnawialnej - infrastruktura badawcza przy PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Planowane obszary badawcze:

W ramach **Instytutu Zdrowia** będą prowadzone diagnostyczne i epidemiologiczne badania nad chorobami zakaźnymi. W pierwszej kolejności będą to badania w zakresie gruźlicy i boreliozy.

W ramach **Instytutu Informatyki** badania będą skierowane na rozwój optycznych technik gromadzenia i przetwarzania informacji.

W ramach **Instytutu Budownictwa** głównym obszarem badawczym i podstawowych działań wdrożeniowych będzie energia odnawialna.

Regionalne Centrum Badań środowiska rolnictwa i technologii innowacyjnych EKO-AGRO-TECH

Celem głównym projektu jest poprawa warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej rozwoju i dyfuzji przedsięwzięć innowacyjnych.

W ramach Regionalnego Centrum Badań środowiska, rolnictwa i technologii innowacyjnych EKO-AGRO-TECH powstaną następujące Laboratoria:

- Analiz Środowiskowych (analizy geośrodowiskowe i badania środowiskowe w zakresie fizyki budowli).
- Analiz Biologiczno - Żywnościowych.
- Mechaniki, Budowy i Eksploatacji Maszyn.

www.pswbp.pl

PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA

IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II W BIAŁEJ PODLASKIEJ

studia magisterskie, inżynierskie, licencjackie, podyplomowe

DZIAŁALNOŚĆ STUDENCKA

BIURO KARIER

Biuro Karier to...

- ... warsztaty z zakresu doradztwa zawodowego
- ... warsztaty i szkolenia kładące nacisk na rozwój kompetencji społecznych (m.in. warsztaty „Europa dla młodzieży”, warsztaty edukacji międzykulturowej „Między Innymi”)
- ... promocja idei wolontariatu jako pierwszego doświadczenia oraz programów młodzieżowych, w tym programu Unii Europejskiej - „Młodzież w działaniu” (Wymiana młodzieży, Wolontariat Europejski - EVS)
- ... monitorowanie losów zawodowych Absolwentów
- ... spotkania z Pracodawcami i prezentacja firm
- ... pośrednictwo pracy

Byłeś w Biurze Karier? Przyjdź i sprawdź sam naszą ofertę!

Sekcje KU AZS PSW Biała Podlaska:

1. Sekcja Piłki Ręcznej Mężczyzn
2. Sekcja Futsalu Mężczyzn
3. Sekcja Piłki Nożnej Kobiet

W roku akademickim 2011/12

II miejsce w Akademickich Mistrzostwach Polski w Futbale

I miejsce w Akademickich Mistrzostwach Województwa Lubelskiego w Futbale

W roku akademickim 2012/13

I miejsce w Akademickich Mistrzostwach Województwa Lubelskiego w Futbale

II miejsce w Mistrzostwach Polski juniorów U-19

4. Sekcja Piłki Siatkowej Mężczyzn
5. Sekcja Biegów Przełajowych
6. Sekcja Tenisa Stołowego
7. Sekcja Ćwiczeń Siłowych
8. Sekcja Strzelectwa
9. Sekcja Fitness
10. Sekcja Piływania
11. Sekcja Jeździectwa

SPONSORZY:

Klub Uczelniany AZS PSW to także drużyna piłki nożnej kobiet, która należy do grona najlepszych zespołów

Samorząd Studencki aktywnie angażuje się w bieżące życie Uczelni. Uczestniczy w pracach Senatu, Konwentu, Komisji Dyscyplinarnej i Odwoławczej, Komisji Stypendialnej. Bierze udział w wyjazdach na Targi Edukacyjne. Współpracuje z różnymi organizacjami tj.: AZS, NZS, PTTK. Bierze udział w akcjach charytatywnych: „POMÓŻ DZIECIOM PRZECIWDZIAĆ ZIMIE” czy „STÓŁ WIGILIJNY”. Organizuje imprezy rozrywkowe takie jak DZIEŃ PARTONA, JUWENALIA, WYBORY MISS PSW, dyskoteki. Studenci PSW aktywnie działają w kołach naukowych, chętnie uczestniczą też w wymianach studenckich w ramach programu ERASMUS.

ŻYCIE STUDENCKIE

Uniwersytet Trzeciego Wieku PSW w Białej Podlaskiej powstał w 2005 r., w roku Jubileuszu 5-lecia Uczelni.

Skupia ponad 80 zarejestrowanych członków, osób w wieku 50+, którzy korzystają z szerokiej oferty zajęć.

Za sukces w działalności należy uznać zdobycie w 2007 r. funduszy UE „Światem dawnych kultur i religii - spotkanie integracyjne studentów UTW z Białej Podlaskiej i Grodna” oraz zrealizowanie w 2010 r. projektu pod nazwą „Ponad granicami - transfer wiedzy i doświadczeń osób w wieku 50+”, realizowane ze środków UE, w ramach którego odbyły się m.in. dwie wizyty studyjne tj. Polaków w Szkole i słuchaczy The University of the Third Age z Perthshire ze Szkocji w Polsce.

www.pswbp.pl

PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II W BIAŁEJ PODLASKIEJ

WSPÓŁPRACA

ZAGRANICZNA

PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA PROWADZI WSPÓŁPRACĘ W ZAKRESIE:
DYDAKTYKI, KULTURY, WYMIANY STUDENTÓW I ORGANIZACJI KONFERENCJI NAUKOWYCH
Z NASTĘPUJĄCYMI PODMIOTAMI ZAGRANICZNYMI:

- **Przemyślska Uniwersytet**: wymiana studentów, udział w konferencjach;
- **Państwowy Uniwersytet im. A.S. Pużysłina w Brześciu**: wymiana pracowników naukowo-dydaktycznych, wymiana studentów, współpraca naukowa i dydaktyczna, kulturalna i sportowa;
- **Narodowa Akademia Zarządzania Państwowego przy Prezydencji Ukrainy, Lwowski Instytut Regionalny Zarządzania Państwowego**: wymiana pracowników naukowo-dydaktycznych, wymiana studentów, współpraca naukowa i dydaktyczna, kulturalna i sportowa;
- **Wyższy Prywatny Ekonomiczno-Prawniczy College w Baranowie**: wymiana pracowników naukowo-dydaktycznych, wymiana studentów, współpraca naukowa i dydaktyczna, kulturalna i sportowa;
- **Państwowy Uniwersytet im. A.S. Pużysłina w Brześciu**: rozwój transgranicznej współpracy gospodarczej i edukacyjnej w regionie Biała Podlaska - Brześć;
- **Państwowy Uniwersytet Baranowski, Republika Białoruś**: działalność naukowo-badawcza, naukowo-wychowawcza i społeczno-kulturalna;
- **Państwowy Uniwersytet im. I. Franki, Lwów, Ukraina**: prowadzenie wspólnych badań naukowych, projektów badawczych, wymiana pracowników, studentów i programów kształcenia oraz wymiana doświadczeń w zakresie kształcenia studentów;
- **Juryski Instytut Technologiczny, Jurga, Rosja**: prowadzenie wspólnych badań naukowych, projektów badawczych, wymiana pracowników, studentów i programów kształcenia oraz wymiana doświadczeń w zakresie kształcenia studentów;
- **Medynarodowy Wydział Przygotowawczy do naboru na Uczelnię Wyższą Ukrainy i Polski**: promocja i informacja o działalności PSW na terenie Ukrainy, organizowanie spotkań, pokazów promocyjnych z osobami zainteresowanymi studiowaniem w PSW;
- **Białoruski Państwowy Uniwersytet Kultury Fizycznej, Republika Białoruś**: wymiana wykładowców i studentów, wspieranie wspólnych działań badawczych, wymiana informacji w sprawach wspólnych interesów, promocja nowoczesnych usług turystycznych, wymiana publikacji;
- **Łucki Narodowy Uniwersytet Techniczny, Łuck, Ukraina**: wymiana studentów, słusze naukowe doktorantów i wykładowców, prowadzenie wykładów, wymiana doświadczeń, wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjnych w procesie nauczania i badaniach naukowych, wymiana wydawnictw, publikacji, przygotowanie wspólnych projektów;
- **Wołyński Uniwersytet Narodowy im. Lesi Ukrainki w Łucku, Ukraina**: współpraca i wymiana kadry naukowo-dydaktycznej, wspieranie wspólnych działań badawczych, organizowanie konferencji naukowych i sympozjów, wymiana studentów w zakresie staży i praktyk, wymian informacji, wzajemna promocja obu uczelni, wymiana publikacji;
- **Państwowy Uniwersytet Medyczny w Grodnie, Białoruś**: organizacja procesu dydaktycznego, kształcenie na poziomie studiów wyższych zawodowych oraz magisterskich, współpraca naukowo-dydaktyczna obu uczelni, prowadzenie badań naukowych nad efektywnością kształcenia, wspólnie pozyskiwanie środków unijnych;
- **Państwowy Uniwersytet Toribio Rodriguez de Mendosa de Amazona, Chachapoyas, Peru**: współpraca i wymiana kadry naukowo-dydaktycznej, wspieranie wspólnych działań badawczych, organizowanie konferencji naukowych i sympozjów, wymiana studentów w zakresie staży i praktyk, wzajemna promocja uczelni;
- **Tamopolski Uniwersytet Medyczny im. I. Ya. Horbaczewskiego w Tamopolu**: organizacja procesu dydaktycznego, kształcenie na poziomie wyższych studiów zawodowych oraz studiów magisterskich na kierunkach: zdrowie publiczne, pielęgniarstwo, ratownictwo medyczne;
- **Państwowy Techniczny Uniwersytet w Wilebsku, Białoruś**: współpraca i wymiana kadry naukowo-dydaktycznej, wspieranie wspólnych działań badawczych, organizowanie konferencji naukowych i sympozjów, wymiana studentów w zakresie staży i praktyk, wymian informacji, wzajemna promocja obu uczelni;
- **Centrum Naukowo-Medyczne Nauka Dwójga Narodów w Dniepropietrowsku, Ukraina**: promocja i informowanie o działalności PSW na terenie obwodu Dniepropietrowskiego na Ukrainie, organizowanie spotkań, pokazów promocyjnych, współpraca i wymiana kadry naukowo-dydaktycznej, wspieranie wspólnych działań badawczych, organizowanie konferencji naukowych i sympozjów, wymiana studentów w zakresie staży i praktyk, wymian informacji, wzajemna promocja obu uczelni;
- **Medynarodowe naukowo-edukacyjne i innowacyjno-technologiczne Konsorcjum wyższych instytucji medycznych oraz instytucji kultury fizycznej i sportu reprezentowane przez Rektora Wyższej Instytucji Edukacyjnej, Prezesa Rady Konsorcjum, Członka Korespondenta Narodowej Akademii Nauk Medycznych**: otrzymanie odpowiedniego wsparcia miedzysektorowego Konsorcjum w organizowaniu i promowaniu edukacyjnych, naukowych i miedzysektorowych technologii, dostęp do wiedzy na temat kampanii edukacyjnych rozpoczynać i opracowanych przez członków Konsorcjum, bierze udział w dyskusji na temat bieżących programów podkasz ogólnych spotkań konsorcjum i posiedzenia dyskusyjnego głosu w czasie spotkań, uczestniczenia we wszystkich projektach i kampaniach organizowanych przez Konsorcjum, dostęp do edukacyjnych, naukowych i miedzysektorowych technologii uniwersyteckich bieżących członkami Konsorcjum;
- **Ministerstwo Edukacji - Centrum Stosunków Miedzynarodowych, Białoruś**: wymiana informacji, zorganizowanie wyjazdu na Białoruś delegacji składającej się z wykładowców PSW, wymiana studentów w zakresie staży i praktyk;
- **Białoruski Państwowy Uniwersytet Kultury Fizycznej, Republika Białoruś**: wymiana wykładowców i studentów, wspieranie wspólnych działań badawczych, wymiana informacji w sprawach wspólnych interesów, promocja nowoczesnych usług turystycznych, wymiana publikacji;
- **Konferencja Rektorów Publicznych Szkół Zawodowych i Jej odpowiednik na Litwie**;
- **Narodowy Uniwersytet Sądowiczy, Ukraina**: opracowanie i wdrażanie wspólnych przedmiotów, kursów, organizowanie wymiany kadry dydaktycznej i naukowo-dydaktycznej, organizowanie wymiany studentów i wspólnych przedsięwzięć o charakterze naukowym oraz opracowanie i wdrażanie wspólnych projektów, organizowanie wspólnych konferencji naukowych, współpraca w zakresie realizacji i wdrażania efektów badań naukowych i prac rozwojowych;
- **Państwowy Uniwersytet Techniczny w Wilebsku, Białoruś**: współpraca między wykładowcami i studentami obu uczelni w zakresie naukowym i kulturalnym.

PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA REALIZUJE POROZUMIENIA PARTNERSTWA Z UCZELNIAMI ZAGRANICZNYMI, PODPISANE W RAMACH PROGRAMU ERASMUS DLA WSPÓŁPRACY NA NASTĘPUJĄCYCH KIERUNKACH:

- **Hovest University College West Flanders (Hovest, Belgia)**: Business and Administration;
- **Halic University (Istanbul, Turcja)**: Business Administration;
- **Health Sciences Linguistics Baltic Psychology and Management University College (Ryga, Łotwa)**: Psychology, Social Work;
- **Baltic International Academy (Ryga, Łotwa)**: Business Studies and Management Sciences, Tourism Management, Languages and Philosophical Sciences, Finance;
- **Ventapils University College (Windawa, Łotwa)**: Business Administration, Computer Science;
- **Károly Robert College (Győrnygy, Węgry)**: Business Studies and Management Sciences;
- **Nevsehir University (Nevsehir, Turcja)**: Tourism and Recreation;
- **Utenas Kolegijs (Utena, Litwa)**: Agriculture, Tourism and Recreation, Management, Pedagogy, Computer Science, Nursing;
- **CESPU - Cooperativa de Ensino Superior Politecnico e Universitario, Crt (Gandra - Paredes, Portugalia)**: Nursing, Public Health;
- **Universidade de Evora (Evora, Portugalia)**: Business Studies and Management Sciences;
- **Instituto Politecnico do Cavado e do Ave (Barcelos, Portugalia)**: Management, Computer Science;
- **Daugavpils University (Daugavpils, Łotwa)**: Languages and Philosophical Sciences Education, Teacher Training, Computer Science;
- **University Balkesir (Balkesir, Turcja)**: Tourism and Recreation, Computer Science;

Program „Uczenie się przez całe życie”
Erasmus

KRAJOWA

- POROZUMIENIE ze Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, z dnia 18.06.2003r.
- UMOWA o Współpracy z Wyższą Szkołą Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, z dnia 01.06.2002r.
- POROZUMIENIE w sprawie pomocy PSW z Cechu, na czas nieokreślony, z dnia 27.01.2005r.
- UMOWA o współpracy z Uniwersyteciem Warszawskim, z dnia 25.05.2006r.
- POROZUMIENIE O WSPÓŁPRACY NAUKOWO-DYDAKTYCZNEJ z Politechniką Lubelską, z dnia 10.06.2007r.
- POROZUMIENIE z Akademią Podlaską w Siedlcach, z dnia 05.04.2010r.
- POROZUMIENIE z Wyższą Szkołą Zarządzania i Przedsiębiorczości im. Bogdana Jankego w Łomży, z dnia 21.05.2010r.
- UMOWA O WSPÓŁPRACĘ z Polską Towarzystwem Hipoterapeutycznym z siedzibą w Krakowie, z dnia 24.06.2010r.
- UMOWA o ustanowieniu Konsorcjum Naukowo-Technologicznego „Polska Platforma Technologiczna Ekologii i Systemów Ochrony Środowiska”, z 22.09.2010r.
- POROZUMIENIE O WSPÓŁPRACĘ NAUKOWĄ z Instytutem Wai im. Witolda Chodźki w Lublinie, z dnia 16.02.2011r.
- POROZUMIENIE O WSPÓŁPRACĘ DYDAKTYCZNĄ I NAUKOWĄ z Uniwersyteciem Medycznym w Lublinie, z dnia 15.06.2011r.
- UMOWA PARTNERSTWA O WSPÓŁPRACĘ NA WZGLĘDZIE PRZEMYSŁOWĄ z Powiatem Białym, z dnia 31.03.2011r.
- POROZUMIENIE O WSPÓŁPRACĘ z Z.L. „Jzdewsko Naleczów” S.A., z dnia 30.04.2011r.
- POROZUMIENIE w sprawie pozwolenia inicjatywy „Kłostrowy Nadburzanie Kłostrowy” - Dolina Zielonej Energii”, z dnia 11.06.2011r.
- POROZUMIENIE O WSPÓŁPRACĘ ze Skarbem Państwa - Ministerstwem Finansów, z dnia 30.06.2011r.
- POROZUMIENIE O WSPÓŁPRACĘ z Zarządzeniem Banku Polskiego - Przewodniczącym Informacji Sp. z o.o., z dnia 21.10.2011r.
- UMOWA o realizację i finansowanie projektu badawczego realizowanego przez osobę, rozpoczynając karierę naukową posiadającą stopień naukowy doktora, zawarta z Narodowym Centrum Nauki w Krakowie, z dnia 20.12.2011r.
- POROZUMIENIE O WSPÓŁPRACĘ ze Skarbem Państwa - Naczelnikiem Urzędu Skarbowego w Białej Podlaskiej, z dnia 25.02.2012r.
- POROZUMIENIE O WSPÓŁPRACĘ z Zespołem Szkół z Oddziałem Integracyjnym w Białej Podlaskiej, z dnia 19.04.2012r.
- POROZUMIENIE z Województwem Świętokrzyskim w Białej Podlaskiej, z dnia 11.12.2012r.
- POROZUMIENIE O WSPÓŁPRACĘ z Państwowym Instytutem Geologicznym - Państwowym Instytutem Badawczym w Warszawie, z dnia 14.12.2012r.
- POROZUMIENIE O WSPÓŁPRACĘ z PWSZ w Chełmie, z dnia 03.01.2013r.
- POROZUMIENIE z Zakładem Kształcenia w Białej Podlaskiej, z dnia 26.04.2013r.
- UMOWA z Agnita S.A. z siedzibą w Orlu, z dnia 02.01.2013r.
- POROZUMIENIE O WSPÓŁPRACĘ z Instytutem Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowym Instytutem Badawczym w Putawach, z dnia 15.05.2013r.

PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II W BIAŁEJ PODLASKIEJ

Biblioteka

- DYREKTOR: mgr Marzena Dziolak (kustosz)
- DZIAŁ GROMADZENIA, OPRACOWANIA I KONTROLI ZBIORÓW:
mgr Katarzyna Cyran (kustosz), mgr Sylwia Borkowicz (bibliotekarz),
mgr Cezary Borkowicz (młodszy bibliotekarz)
- DZIAŁ UDOSTĘPNIANIA
CZYTELNI OGÓLNA:
mgr Dorota Paszkiewicz (bibliotekarz), mgr Katarzyna Gajosz (bibliotekarz)
CZYTELNI NEOFILOLOGICZNA: mgr Monika Gościak (bibliotekarz)
WYPOŻYCZALNIA: mgr Jolanta Derlikiewicz (młodszy bibliotekarz),
lic. Barbara Marchewka (magazynier), Marlena Harasimiuk (magazynier)

www.biblioteka.pswbip.pl

Biblioteka PSW została utworzona w 2001 r.
Dziś stanowi podstawę systemu biblioteczno-informacyjnego uczelni o zadaniach naukowych, dydaktycznych i usługowych.
Podstawowy księgozbiór znajdujący się w systemie biblioteczno-informacyjnym Uczelni jest gromadzony i opracowywany w systemie SOWA2/MARC2.
Informacja o zbiorach jest dostępna poprzez katalog komputerowy.
Księgozbiór obejmuje książki z zakresu informatyki i matematyki, psychologii, pedagogiki, socjologii i polityki społecznej, filozofii, etyki, ekologii, turystyki i rekreacji, ekonomii, zarządzania, bankowości i finansów, gospodarki, handlu, rozwoju lokalnego i regionalnego, medycyny, pielęgniarstwa i ratownictwa medycznego oraz podręczniki do nauki języków obcych (angielskiego i rosyjskiego) i innych dyscyplin naukowych wykładanych w PSW.

Misja biblioteki: Gromadzimy, chronimy, powiększamy i udostępniamy wiedzę.

Oferujemy:

- przestronną Czytelnię Ogólną i kameralną Czytelnię Neofilologiczną;
- wypożyczanie zbiorów na zewnątrz oraz udostępnianie na miejscu;
- katalog komputerowy dostępny również online;
- informację biblioteczną, rzeczową, bibliograficzną;
- dostęp do krajowych i światowych zasobów elektronicznych;
- książki i czasopisma w językach: polskim, angielskim, rosyjskim;
- usługi online: katalogi, zamawianie i rezerwowanie, zapytaj bibliotekarza, przewodnik po bibliotece, lokalizacja materiałów w katalogach bibliotek krajowych, zaproszenie zakup książki, prolongata, wirtualne wystawy;
- stanowiska komputerowe z bezpłatnym dostępem do Internetu;
- bezprzewodowy dostęp do Internetu z własnych laptopów;
- skanery, magnetofony;
- specjalistyczny sprzęt dla osób niepełnosprawnych: klawiatura BigKeys LX, klawiatura IntelliKeys, mysz BigTrack, mysz Head Mouse Extreme, Sip Puff Switch;

Bazy licencjonowane:

Bazy własne:

- Bibliografia publikacji pracowników PSW;
- Baza prac magisterskich, dyplomowych i licencjackich;
- Tematyczna baza raportów;
- Baza spisów treści czasopism obcojęzycznych;
- Bibliografia zawartości wybranych wydawnictw gromadzonych w Bibliotece PSW;

Dostęp do baz jest możliwy z każdego stanowiska komputerowego na terenie uczelni.

Realizacje:

Spotkania autorskie

Projekt „Bibliotekarz XXI wieku
- przewodnik po labiryncie informacji i wiedzy

Bookcrossing
- uwolnij książkę!

Białskie Festiwale Okołoliterackie

Katalog Bibliotek Białskich

CZYTELNICZY
KÓŁ WROTEK
NA TYDZIEŃ BIBLIOTEK

Klaster Bibliotek Białskich

Maratony czytania

Staża zagraniczne bibliotekarzy
(Wino, Avignon, Londyn)

[illegible]

PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II W BIAŁEJ PODLASKIEJ

INSTYTUT BUDOWNICTWA

Struktura Instytutu

INSTYTUT BUDOWNICTWA
ZAKŁAD BUDOWNICTWA
KIERUNEK BUDOWNICTWO
SPECJALNOŚĆ BUDOWNICTWO OGÓLNE
EKOBUDOWNICTWO

Tok studiów studia inżynierskie stacjonarne i niestacjonarne

Dyrektor Instytutu Budownictwa / Kierownik Zakładu Budownictwa – **prof. nadzw. dr hab. inż. Stanisław Fic**
Zastępca Kierownika Zakładu Budownictwa – dr Anna Jakubowicz

Rys historyczny i Instytut dzisiaj

Instytut Budownictwa Państwowej Szkoły Wyższej rozpoczął swoją działalność w roku akademickim 2010/2011. W ramach Instytutu funkcjonuje jeden zakład – Zakład Budownictwa.

Studia inżynierskie stacjonarne I stopnia na kierunku Budownictwo trwają 3,5 roku (7 semestrów) w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. W ramach kierunku istnieją dwie specjalności: budownictwo ogólne oraz ekobudownictwo. Absolwent studiów uzyskuje tytuł zawodowy inżyniera z możliwością kształcenia na II stopniu studiów magisterskich w specjalności budownictwo. Instytut Budownictwa dąży do powołania II stopnia kształcenia na kierunku budownictwo (studia magisterskie).

Prowadzi działalność naukową i badawczą, organizację konferencji naukowych i specjalistycznych seminariów. Współpracuje z przedsiębiorcami branży budowlanej regionu lubelskiego ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania zrównoważonego rozwoju w budownictwie, szkoli kadre budowlaną w ramach studiów podyplomowych.

Najważniejsze wydarzenia

Instytut Budownictwa zorganizował w 2012 roku I Międzynarodową Konferencję Naukową „Materiały, instalacje i technologie energooszczędne i ekologiczne w budownictwie”. Konferencja przyciągnęła sporo grono naukowców, ale też studentów, debiutujących w roli prelegentów.

Dyrektor Instytutu Budownictwa, prof. nadzw. dr hab. inż. Stanisław Fic otrzymał w 2012 r. nagrodę Prezesa Krajowej Izby Gospodarczej „INNOVATICA” w kategorii Innowacyjna Osobowość.

Instytut Budownictwa gościł przedstawicieli firm: Cokol, Cemex, AEC Design na seminariach z zakresu najnowszych technologii.

Studenti uczestniczyli w szkoleniach z zakresu deskowania i rusztowania w firmie Per Polska w Płochocinie, w wykładach otwartych: „Technologia solarna – prawdy i mit” firmy Hewelox oraz „Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii – pompy ciepła oraz kolektory słoneczne technologii Viessmann”.

Sukcesem mogą pochwalić się studenci III roku Budownictwa – Anna Kowalczyk i Katarzyna Stankiewicz, które zajęły III miejsce w konkursie referatów studentów studiów I stopnia podczas III Ogólnopolskiej Studenckiej Konferencji Budowlanej EUROINŻYNIER.

Instytut Budownictwa realizuje dwa projekty.

Projekt pt. „Inżynier budownictwa – zawód z przyszłością” – głównym celem projektu jest zwiększenie do 2015 roku wśród absolwentów szkół wyższych województwa lubelskiego, we współpracy z środowiskiem gospodarczym, liczby specjalistów z dyplomem inżyniera z zakresu budownictwa poprzez ukończenie przez 120 studentów studiów na kierunku Budownictwo z dwoma specjalnościami.

Projekt „Budownictwo – kierunek zamawiany” odniósł sukces i zyskał pozytywną ocenę Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, wygrywając fundusze na jego realizację w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Celem projektu jest zwiększenie ilości absolwentów oraz uaktywnienie procesu kształcenia na kierunku Budownictwo w Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej. Problemem, na który odpowiada projekt jest niewystarczająca, w stosunku do potrzeb regionalnego i krajowego sektora budowlanego, liczba specjalistów.

Projekt badawczy „Opracowanie technologii budowy domów ekologicznych i energooszczędnych z komponentów wypełniających szkielet drewniany”

Działalność studencka

Kółko Naukowe Instytutu Budownictwa rozpoczęło swoją działalność w roku akademickim 2011/2012.

Główne aspekty działalności Kółka Naukowego:

1. Udział studentów w organizacji Międzynarodowej Konferencji Instytutu Budownictwa pt. „Materiały, instalacje i technologie energooszczędne i ekologiczne w budownictwie”, która odbyła się 30.05.2012.
2. Wyjazd na Trąb Budowlaną Biedną do Poznania oraz wyjazd na budowę np. Szpitala w Białej Podlaskiej. Studenci mieli możliwość zapoznania się na miejscu z nowymi materiałami budowlanymi oraz technologiami stosowanymi w budownictwie. Wyjeżdżali na budowy umotywowani zapoznaniem się z teorią do strony praktycznej.
3. Wyjazd na szkolenie z zakresu deskowania i rusztowania do firmy Per Polska w Płochocinie. Szkolenie jest zakończone certyfikatem, na którym Studenci zobowiązuje do zasad deskowania i rusztowania na placu budowy.
4. Współpraca międzyuczelniana z Kółkiem Naukowym „Adifalco” z Politechniki Lubelskiej, która zaowocowała wymianą doświadczeń oraz chęcią spotkań i współpracy na gruncie naukowym i prywatnym.
5. Udział studentów II roku budownictwa w III OGÓLNOPOLSKIEJ KONFERENCJI STUDENCKICH KÓŁ NAUKOWYCH pt. „Kółko Naukowe – szkoląc twórczego specjalistę”.
6. Przygotowanie przez Kółko Naukowe Budownictwa konferencji studenckiej.
7. Kontynuacja w przygotowaniu modeli i pomocy dydaktycznych przez Kółko Naukowe Budownictwa.

PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II W BIAŁEJ PODLASKIEJ

INSTYTUT EKONOMII I ZARZĄDZANIA

Struktura Instytutu

KIERUNEK: BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE

SPECIALNOŚCI:

- ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE
- BEZPIECZEŃSTWO ŻYWIWOTNE
- BEZPIECZEŃSTWO W ŚRODOWISKU WOJNYM

KIERUNEK: EKONOMIA – STUDIA LICENCJACKIE

KIERUNEK: EKONOMIA – STUDIA MAGISTERSKIE

SPECIALNOŚCI:

- EKONOMIA MENEDŻERSKA
- MEZOEKONOMIA

KIERUNEK: ZARZĄDZANIE

SPECIALNOŚCI:

- EUROBIZNES
- OBSŁUGA GRANICZNA
- ZARZĄDZANIE INNOWACJAMI

KIERUNEK: FINANSY I RACHUNKOWOŚĆ

SPECIALNOŚCI:

- FINANSY PRZEDSIĘBIORSTW
- INFORMATYKA W FINANSACH

Dyrektor Instytutu: **dr Agnieszka Siedlecka**
Kierownik Zakładu Bezpieczeństwa Narodowego: dr Andrzej Łaszczyk, z-ca dr inż. Agnieszka Smarżewska,
Kierownik Zakładu Ekonomii i Rachunkowości: dr Ewelina Dresler,
Kierownik Zakładu Finansów i Rachunkowości: dr Marek Kulmicki,
Kierownik Zakładu Zarządzania Przedsiębiorstwem: dr inż. Magdalena Zwołńska-Liga

Rys historyczny i Instytut dzisiaj

Instytut Ekonomii i Zarządzania funkcjonuje od początku istnienia Uczelni czyli od 01.10.2000 roku. Dyrektorem Instytutu do 30 września 2009 był prof. dr hab. Mieczysław Adamowicz natomiast od 01 października 2009 roku do chwili obecnej funkcję tę pełni dr Agnieszka Siedlecka. W Instytucie Ekonomii i Zarządzania cyklicznie uruchamiane są kolejne edycje studiów podyplomowych z zakresu *Zarządzanie Zasobami Ludzkimi*.

Konferencje naukowe

Dbając o rozwój kadry dydaktycznej i badań naukowych Instytut systematycznie organizuje liczne konferencje naukowe. Do kluczowych zaliczyć można:

- **Rozwój transgranicznej współpracy gospodarczej w regionie Biała Podlaska-Brześć** – 24-25 maja 2007 r.,
- **Ruch graniczny w kontekście rozszerzenia Unii Europejskiej** – 28 marca 2008 r.,
- **Stan badań na temat aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich** – 27-28 lutego 2009 r.,
- **Marketing terytorialny szansą rozwoju miast, gmin i regionów** – 27-28 stycznia 2011 r.,
- **Budżet zadaniowy w realizacji funkcji Równomierny rozwój kraju** – 8-9 grudnia 2011 r.,
- **Marketing terytorialny jako czynnik rozwoju lokalnego i regionalnego** – 26-27 kwietnia 2012 r.,
- **Higiena żywności i żywienia podstawą zdrowia**
- **Informatyk w naukach o żywieniu i żywieniu** – 3-6 września 2013 r. (współorganizacja konferencji z Wojskowym Instytutem Higieny i Epidemiologii Polskiego Towarzystwa Nauk Żywnościowych),
- **Konsumpcja mięs i rola we współczesnej gospodarce światowej (I konferencja studentów i młodych naukowców)** – 13 września 2013 r.,
- **Potencjał konkurencyjny regionów, miast i przedsiębiorstw oraz możliwości jego aktywizacji** – 19-20 września 2013 r.,

Działalność studencka

„JESTEŚMY AKTYWNI – DZIAŁAMY”

Studenckie Koło Naukowe „Progress” funkcjonuje od początku istnienia Instytutu Ekonomii i Zarządzania pod opieką mgr. Mariusza Pyry. Wśród wielu sfer aktywności, do najważniejszych osiągnięć zaliczyć można:

- udział w międzynarodowym konkursie **„Debiut Naukowy 2011 – Zrównoważony rozwój”** oraz w konferencji laureatów tego konkursu pod patronatem prof. Jerzego Buzka,
- udział w prestiżowym projekcie bazującym na zaawansowanych symulacjach biznesowych **„Global Management Challenge”**,
- organizację wyjazdów edukacyjnych, m.in. do Centrum Nauki Kopernik, Narodowego Banku Polskiego, Parlamentu RP czy Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

Realizowane projekty

Projekt BIZNESTRANS „Stworzenie transgranicznej platformy Biznestrans promującej i wspierającej współpracę między biznesem a instytucjami naukowymi w kierunku ich dalszego powstania”. Projekt otrzymał dofinansowanie w ramach Priorytetu 1. Wzrost konkurencyjności obszaru przygranicznego w ramach Działania 1.1. Lepsi warunkii dla przedsiębiorczości realizowanego w ramach programu Polska-Białoruś-Ukraina 2007-2013 a jego realizację przewidziana jest na okres dwóch lat. Partnerem projektu po stronie białoruskiej jest Państwowy Uniwersytet im. A. Puszkina w Biełostoku. Do rezultatów twardej projektu zalicza się:

1. Utworzenie internetowej platformy współpracy transgranicznej, tzw. E-platformy,
2. Stworzenie Centrum Obsługi Przedsiębiorcy (COP) w po stronie lidera i partnera projektu,
3. Opublikowanie Raportu z badań ankietowych Uczelni wyższych,
4. Zorganizowanie konferencji naukowych poświęconych tematyce rozwoju przedsiębiorczości obszarów transgranicznych.

Projekt Ekologiczne uwarunkowania i czynniki rozwoju funkcji gospodarczych na obszarach przyrodniczo cennych województwa lubelskiego. Projekt finansowany

z **Agencji Narodowego Centrum Nauki**. Celem projektu jest: poznanie lokalnych i regionalnych uwarunkowań oraz problemów związanych z wykorzystaniem czynnika ekologicznego w kreowaniu zrównoważonego i wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich województwa lubelskiego.

Wyniesiem, odczuwalnym efektem realizacji projektu będą opracowania i publikacje naukowe w czasopiśmie o zasięgu krajowym i zagranicznym, 4 książki (3 dotyczące środowiskowych aspektów funkcjonowania na obszarach przyrodniczo cennych badanych podmiotów – samorządów gmin, przedsiębiorców i rolników, a także 1 książka podsumowująca wyniki badań), poradnik skierowany do rolników, przedsiębiorców i władz samorządowych dotyczący wspierania i poprawiania działalności gospodarczej na obszarach cennych przyrodniczo.

Projekt **Przejdźmy do praktyki! Pilotowa ścieżka przygotowania studentów Zarządzania do wejścia na rynek pracy** współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, działanie 4.1.1. Okres: rok akad. 2009/2010 – 2012/2013

Działania:

- **Zajęcia wyprzedzające z matematyki**
- **Nowe przedmioty** – specjalistyczne przedmioty prowadzone przez praktyków posiadających doświadczenie w pracy w przedsiębiorstwach w dziedzinach związanych z prowadzonym przedmiotem: **informatyczne wsparcie biznesu, controlling operacyjny i strategiczny, zarządzanie wartością firmy-biznesplan,**
- **Firma symulacyjna oraz Letnia Szkoła Zarządzania Projektami**
- **Praktyki studenckie** odbywające się będą w renomowanych firmach, co stanowić będzie gwarancję najwyższej jakości zdobytego doświadczenia zawodowego.
- **Biuro Karier**

PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II W BIAŁEJ PODLASKIEJ

INSTYTUT INFORMATYKI

Struktura Instytutu

INSTYTUT INFORMATYKI
ZAKŁAD INFORMATYKI STOSOWANEJ
KIERUNEK: INFORMATYKA
SPECJALNOŚCI:

- INŻYNIERIA KOMPUTEROWA
- TECHNOLOGIE INTERNETOWE I GRAFIKA KOMPUTEROWA
- INFORMATYKA W E-BIZNESIE
- INŻYNIERIA OPROGRAMOWANIA I SYSTEMY SIECIOWE

Tok studiów: studia inżynierskie stacjonarne i niestacjonarne

Dyrektor Instytutu Informatyki / Kierownik Zakładu Informatyki Stosowanej: **prof. zw. dr hab. inż. Jan Marian Ochowski**
Zastępca Kierownika Zakładu Informatyki Stosowanej: doc. dr inż. Tomasz Grudniewski

Rys historyczny i Instytut dzisiaj

listopad 2000 – powołanie specjalności Informatyka stosowana
grudzień 2001 – powołanie Instytutu Informatyki oraz Zakładu Informatyki Stosowanej

Oferta

- Microsoft IT Academy – certyfikaty, szkolenia
- Letnia Szkoła Zarządzania Projektami Informatycznymi – Prince2, e-learning
- MSDN AA – oprogramowanie Microsoft za darmo
- nowoczesna baza aparaturowa
- bogata oferta studiów podyplomowych 2 i 3 semestralnych

Projekty

Informatyka – kierunek zamawiany, projekt realizowany od 2009 do 2015 r. W ramach projektu prowadzone są następujące działania:

- przyznanie stypendiów dla 10 najlepszych studentów kształcących się na kierunku zamawianym w wysokości 1 000 PLN, miesięcznie wypłacanych przez cały okres studiów począwszy już od pierwszego semestru studiów
- przeprowadzenie zajęć wyrównawczych dla studentów pierwszego roku kształcących się na kierunku zamawianym z Matematyki (90 godzin) i z Fizyki (90 godzin)
- utworzenie nowych specjalności Inżynieria Oprogramowania i Systemy Sieciowe
- uprządkowanie kształcenia
- stworzenie studentom możliwości ukończenia pozaprogramowych specjalistycznych szkoleń i kursów branżowych zakończonych uzyskaniem certyfikatu
- przygotowanie i wdrożenie platformy systemu e – learningowego
- uruchomienie ITACADEMY MICROSOFT z opcją Advanced
- uruchomienie akademii gier i grafiki komputerowej
- uruchomienie letniej szkoły zarządzania projektami informatycznymi
- zorganizowanie praktyk dla najlepszych studentów – współpraca z pracodawcami
- zorganizowanie wycieczek edukacyjnych do firm informatycznych
- udział w branżowych imprezach targowych organizowanych w całym kraju

Centrum badań nad Innowacjami – w Centrum prowadzone są badania w dziedzinach zdrowia, technologii informacyjnych i energii odnawialnej

- Laboratoria Optyki
- Pracownia Symulacji
- Laboratoria Konwersji Energii Odnawialnej
- Laboratorium Chemiczne
- Cleanroom
- Laboratoria chorób zakaźnych
- Sala Konferencyjna

Działalność studencka

Instytutem Kół naukowych działają od roku 2005/2006. Zakres działalności Kół Naukowych:

- wykłady, wykładające z dziedziny informatyki, elektroniki, automatyki i robotyki
- fakultatywne zajęcia laboratoryjne związane z programowaniem
- zakończone certyfikatem Microsoft kursy programowania w środowisku .NET
- stworzenie serwisu bibliotecznego „Wirtualny Katalog Bibliotek Białskich”
- prace nad zbudowaniem sterującego robotem
- uczestnictwo w wydarzeniach i promujących, takich jak Dni Otwarte, Dzień Nauki czy też konferencje naukowe Instytutu Informatyki

Druge kół naukowe „Prest” funkcjonuje od roku 2010/2011 i zresztą w swoim gronie fanów multimedów. W ramach kół wykonano zostały filmy reklamujące Instytut Informatyki, wykonywane są strony internetowe na potrzeby Uczelni, słudenci stworzyli ciekawą animację reklamową, opracowywali ulotki, plakaty na różne uroczystości i wydarzenia uczelne.

Studenci kierunku Informatyka czynnie wspierają chronologicznie dla bezdomnych zwierząt „Azyl” w Białej Podlaskiej (wykonanie monitoringu chronologicznego).

PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II W BIAŁEJ PODLASKIEJ

INSTYTUT NEOFILOLOGII

WELCOME! ДОБРО ПОЖАЛОВАТЬ!

Struktura Instytutu

Instytut Neofilologii
Zakład Języka Rosyjskiego
Zakład Języka Angielskiego
Kierownik: Filologia
Specjalność: Język Angielski
Język Rosyjski

Tok studiów. Studia licencjackie stacjonarne i niestacjonarne

Dyrektor Instytutu: **prof. dr hab. Roman Lewicki**
Zakład Języka Angielskiego (kierownik Zakładu: dr hab. Halina Chodkiewicz, prof. PSW)
Zakład Języka Rosyjskiego (kierownik Zakładu: prof. dr hab. Roman Lewicki)

Rys historyczny

Instytut Neofilologii został utworzony wraz z poaniem Uczelni w roku 2000 pod nazwą Instytut Języków Obcych. Rozpoczął wówczas kształcenie na dwóch specjalnościach: „język angielski” i „język niemiecki”. Oba specjalności miały zawodowy charakter nauczycielski.

W tymże roku 2000 rozpoczął się nabór na studia filologiczne. Byli to w większości studenci stacjonarni, ale także niestacjonarni. Kadra kierownicza ówczesnego Instytutu Języków Obcych wywodziła się z UMCS i UW (dodatkowo miejsce pracy), pozostała pochodziła z dawnego Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych. Instytut rozpoczął działalność z 8 nauczycielami akademickimi: 1 profesorem, 1 dr. hab. i 6 magistrów.

W roku 2002 rozpoczęło kształcenie na specjalności „język rosyjski”, zatrudniając doświadczoną kadrę z UMCS i KUŁ oraz młode absolwentki tych uniwersytetów.

Od roku 2005 Instytut nosi obecną nazwę. Wyższymi specjalnościami filologicznymi zostały podporządkowane kierunkowi „filologia”, a plany i programy nauczania doposażono do wymogów stawianych przez standardy lingwo

W roku 2010 wobec niewystarczających rozmiarów rekrutacji zakończono kształcenie na specjalności „język niemiecki”.

Instytut dzisiaj

Instytut Neofilologii kształci specjalistów w zakresie wybranego języka obcego na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia. Absolwenci tych studiów ma kompetencję językową w zakresie praktycznego władania językiem na poziomie B2 (wg ESKO), na także wiedzę o jego strukturze i funkcjonowaniu, a także o historii i wybitnych dziełach literatury oraz o kulturze danego obszaru językowego. Pozwala mu to na pracę bądź w zawodzie nauczycielskim, bądź we wszelkich firmach, wymagających znajomości języka i kultury danego kraju w swej działalności gospodarczej.

W ramach każdej ze specjalności oferujemy specjalizacje zawodowe. Jedną z nich jest nadal specjalizacja zawodowa nauczycielska, poza tym na specjalności „język angielski” można wybrać specjalizację tłumaczeniową, a na specjalności „język rosyjski” – specjalizację zawodową „język rosyjski w biznesie”.

Ważnym aspektem kształcenia, zwłaszcza praktycznego opanowania studiowanego języka obcego, są staże i wyjazdy zagranicę. Odbijają się one w szczególności w ramach projektów Erasmus i Comenius: studenci specjalności „język angielski” odbywają praktyki nauczycielskie w Irlandii i Hiszpanii, a najlepsi studenci specjalności „język rosyjski” z powodzeniem corocznie ubiegają się o stypendium Rządu RP na semestralne studia w Instytucie Języka Rosyjskiego im. Puszkina w Moskwie na mocy umowy międzyrządowej.

Chętni i zdolni mogą uczestniczyć w pracach **studenckich Kół Naukowych**. Od 2006 roku działa Studenckie Koło Naukowe Rosyjskich, organizujące projekcje filmów rosyjskich w oryginalnej wersji językowej oraz imprezy popularyzujące kulturę, sztukę i literaturę Rosji. W ostatnich latach dołączyło do niego także Studenckie Koło Naukowe Anglistów. Przy aktywnym udziale Kół Naukowych organizuje się corocznie konkursy językowe dla studentów PSW pn. „Mistrz języka angielskiego / rosyjskiego”. Również każdego roku odbywa się **konkurs recytacji poezji rosyjskiej**, w którym uczestniczą wspólnie studenci specjalności „język rosyjski” oraz uczniowie szkół średnich. Dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku prowadzi się kurs języka angielskiego.

Rozwój kadry Instytutu i działalność naukowa

Obecnie Instytut zatrudnia 1 profesora tytularnego, 2 doktorów habilitowanych, 5 doktorów oraz 10 magistrów.

Od początku istnienia Instytutu jego pracownicy ustawicznie podwyższają swe kwalifikacje, zdobywając kolejne stopnie naukowe w dziedzinie językoznawstwa, literaturoznawstwa i historii. Przez ten czas uzyskał oni 2 tytuły naukowe profesora oraz 4 stopnie naukowe doktora nauk humanistycznych. Wszyscy nasi nowi doktorzy to nauczyciele akademicy, da których PSW jest podstawowym miejscem pracy. Działalność 6 osób ma obwarować przewidywać. Obecnie na studiach doktorskich kształci się 12 pracowników Instytutu.

Pracownicy Instytutu publikują w kraju i za granicą, ogłosili oni drukiem ogółem około 50 prac naukowych afiliowanych przy Uczelni, w tym 3 książki. Uczestniczą czynnie w konferencjach naukowych w kraju i za granicą, wygłaszając referaty powiadające o wynikach prowadzonych przez nich badań.

W roku 2007 Instytut zorganizował konferencję naukowo-metodyczną na temat „Kompetencje językowe i kulturowe absolwentów szkół średnich wobec zadań kształcenia na neofilologicznych studiach zawodowych”. W tymże roku ukazał się drukiem recenzowany tom zebrań pt. *Aspekty rozwijania kompetencji komunikacyjnej języka obcego w kształceniu neofilologicznym pod red. Haliny Chodkiewicz i Renana Lewickiego*, zawierający artykuły autorstwa pracowników Instytutu.

Kolejna konferencja naukowo-metodyczna filologów odbyła się w roku 2012 gromadząc uczestników z 6 ośrodków w kraju. Jej pokłosiem jest przygotowany tom zbiorowy, również pod red. Haliny Chodkiewicz i Renana Lewickiego, pt. *Rozwijanie wiedzy, umiejętności i postaw w kształceniu neofilologicznym – nowe wyzwania* (2013).

Akredytacja

W listopadzie 2008 r. kierunek „filologia” był wziętowany przez Państwową Komisję Akredytacyjną, w wyniku czego uzyskał pozytywną ocenę PKA i akredytację na 6 lat.

PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II W BIAŁEJ PODLASKIEJ

INSTYTUT PEDAGOGIKI

Struktura Instytutu

Instytut Pedagogiki
Zakład Pedagogiki Społecznej
Kierownik: Pedagogika
Specjalność: REHABILITACJA I PROFILAKTYKA
WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE Z EDUKACJĄ WZROSNĄCĄ
OPRACOWANIE WYCHOWAWCZĄ Z TERAPIĄ PEDAGOGICZNĄ
PSYCHOLOGIA I PORADNICTWEM

Tok studiów: Studia licencjackie stacjonarne i niestacjonarne

Dyrektor Instytutu Pedagogiki/Kierownik Zakładu Pedagogiki Społecznej: **dr hab. prof. dr hab. Marian Nowak**
Zastępca Kierownika Zakładu Pedagogiki Społecznej: dr Cezary Kałta

Rys historyczny

Instytut Pedagogiki w pierwszych latach działalności Uczelni nosił nazwę Instytutu Pedagogiki i Pedagogstwa. Powołany został w roku akademickim 2001/2002 i rozpoczął kształcenie studentów w Zakładzie Pedagogiki Społecznej na trzech specjalizacjach: praca opiekuńczo-wychowawcza, praca socjalna, poradnictwo.
W roku akademickim 2004/2005 nastąpiło utworzenie samodzielnego Instytutu Pedagogiki, który funkcjonuje do chwili obecnej. Instytut kształci na kierunku Pedagogika na czterech specjalnościach: resocjalizacja i profilaktyka, wychowanie przedszkolne z edukacją wczesnoszkolną, opiekuńczo-wychowawcza z terapią pedagogiczną, psychopedagogika z poradnictwem.

Instytut dzisiaj

Działalność na rzecz środowiska lokalnego

Coroczne organizowanie szkoleń i kursów skierowanych do nauczycieli placówek przedszkolnych i szkolnych:

- Warsztaty Podnoszenia Kompetencji Zawodowych „Niechemiczne sposoby rozpoznawania zachowań narkotykowych”. Szkolenie zorganizował Instytut Pedagogiki we współpracy z Fundacją „Dziękuję – nie boję”.
- Warsztaty – Podnoszenie Kompetencji Zawodowych „Nasze dziecko w wielkiej SIECI. Infohizm i nowe zagrożenia w cyberprzestrzeni”. Szkolenie zorganizował Instytut Pedagogiki we współpracy z Mazowieckim Centrum Profilaktyki Uzależnień.
- Szkolenie „Dopalacze – nowe zagrożenie na scenie środków psychoaktywnych w Polsce i Europie”. Szkolenie zorganizował Instytut Pedagogiki we współpracy z krajowym biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii przy Ministerstwie Zdrowia.
- Warsztaty szkoleniowe „Klanza” – uczymy się bawić w przedszkole i szkole”.
- Szkolenie „Podstawy terapii i edukacji dzieci z autyzmem” – zorganizowano we współpracy z Ośrodkiem szkoleniowym „Wspólny Świat” w Białej Podlaskiej.

Konferencje Naukowe:

1. Zapotrzebowania a oferta edukacyjna w lokalnej polityce oświatowej
2. Pedagogiczna inspiracja w nauczaniu Jana Pawła II
3. Praca – Ethos – Wychowanie
4. Dziecko wiejskie
5. V Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Skuteczność Profilaktyki i Resocjalizacji – utopie a rzeczywistość
6. Wykluczenie społeczne – czynniki ryzyka, profilaktyka, remedia
7. Kształcenie zawodowe i ustawiczne a potrzeba rynku

Projekty realizowane ze środków Unii Europejskiej

- 2005/2006 1. „Polsko-Białoruski Festiwal Kultury Studenckiej – Juwenalia 2006”
2007/2008 2. „Polsko-Białoruskie Pismo Studenckie – Kalejdoskop”
3. „Studia Podyplomowe nadające kwalifikacje do nauczania”
2009/2010 4. „Wychowanie Przedszkolne – studia podyplomowe dla nauczycieli”
2010/2012 5. Edukacja potrzebujących specjalistów – studia podyplomowe nadające kwalifikacje do nauczania – II edycja
2011/2012 6. „Wychowanie Przedszkolne – studia podyplomowe dla nauczycieli II edycja”
7. „Edukacja wczesnoszkolna z podstawami logopedii”

Wydarzenia:

2011. Bal Absolwentów Instytutu Pedagogiki
2011–2012. Nawigacja współpracy z przedszkolami w Białej Podlaskiej i Międzyrzeczu Podlaskim.
2012. Podpisanie porozumienia ze Zespołem Szkół z Oddziałami Integracyjnymi z Białej Podlaskiej
2013. Nawigacja współpracy z Zakładem Karnym
2013. Spektakl

Koła Naukowe

Studenckie koło naukowe „KLUB PEDAGOGA”
Koło naukowe REHABILITACJA I PROFILAKTYKA
Studenckie koło teatralne

Wolontariat studencki:

Współpraca ze Światową Socjoterapeutyczną SYMBIOZĄ
Organizacja zabaw podczas Festynu w Woskrznicach Głuchych
Dzień Dziecka dla dzieci ze Stowarzyszenia Pomocy na Rzecz Dzieci i Młodzieży
PERSPEKTYWA
Warsztaty teatralne dla uczniów Społecznego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Żalymie

PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II W BIAŁEJ PODLASKIEJ

INSTYTUT ROLNICTWA

Struktura Instytutu

Instytut Rolnictwa
Zakład Technologii Produkcji Rolniczej
Kierownik: Rolnictwo
Specjalność: Projektowanie terenów zielonych
Rolnictwo ekologiczne

Tok studiów: Studia stacjonarne i niestacjonarne, inżynierskie, I stopnia
Studia podyplomowe: Rolnictwo ekologiczne i projektowanie terenów zielonych

Dyrektor Instytutu/Kierownik Zakładu Technologii Produkcji Rolniczej – **prof. zw. dr hab. Stanisław Kondracki**
Zastępca Kierownika Zakładu Technologii Produkcji Rolniczej – dr Alicja Baranowska

Rys historyczny

Instytut Rolnictwa rozpoczął swoją działalność w roku akademickim 2008/2009 z inicjatywy Rektora Uczelni prof. dr hab. Józefa Bergiera. Dyrektorem i kierownikiem Instytutu jest prof. dr hab. Stanisław Kondracki. Funkcję zastępcy kierownika pełni dr inż. Alicja Baranowska.

Obecna działalność

Instytut prowadzi szeroką działalność naukową i dydaktyczną. Pracownicy Instytutu Rolnictwa wyniki swoich badań naukowych publikują w renomowanych czasopiśmie krajowych i zagranicznych. Instytut organizuje konferencje naukowe z udziałem znanych osób ze świata nauki. Współpracuje z licznymi instytucjami związanymi z branżą rolniczą na szczeblu ogólnopolskim.

Plany na przyszłość

- Dalszy sukcesywny rozwój kierunku,
- powołanie nowych specjalności,
- powołanie studiów II stopnia,
- rozwój współpracy naukowej w kraju i za granicą,
- Dalszy rozwój naukowy kadry dydaktycznej,
- Zagospodarowanie nowoczesnych laboratoriów naukowych EKO-AGRO-TECH.

Najważniejsze wydarzenia, sukcesy

- W 2012 roku pracownik Instytutu Rolnictwa uzyskał tytuł naukowy doktora habilitowanego.
- Studenci Instytutu Rolnictwa uzyskali stypendia Naukowe Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz stypendia naukowe Marszałka Województwa Lubelskiego.
- Do ważniejszych wydarzeń należy również zaliczyć organizację konferencji naukowych pod patronatem i z udziałem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Działalność studencka

Studenci Rolnictwa, członkowie Studenckiego Koła Naukowego Instytutu Rolnictwa biorą udział w:

- targach, wystawach, np. targi AGROTECH, XXVI Wystawa Zwierząt Hodowlanych, Maszyn i Urządzeń Rolniczych, MLEKO-EXPO,
- konferencjach naukowych, np. „Młodzież akademicka w procesie innowacji”, „Kola naukowe – szkoła twórczego doskonalenia”,
- promocji kierunku Rolnictwo podczas Dni Otwartych PSW, Wielkiej Majówki z PSW, wydarzeń promocyjnych.

PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II W BIAŁEJ PODLASKIEJ

INSTYTUT SOCJOLOGII

Struktura Instytutu

INSTYTUT SOCJOLOGII
ZAKŁAD SOCJOLOGII GOSPODARSTWA I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ
KIERUNEK: SOCJOLOGIA
SPECJALNOŚĆ: SOCJOLOGIA GOSPODARSTWA I INTERNETU
KOMUNIKACJA SPOŁECZNA I MEDIA

Tok studiów: Studia licencjackie stacjonarne

Dyrektor Instytutu/Kierownik Zakładu Socjologii Gospodarki i Komunikacji Społecznej: **prof. zw. dr hab. inż. Sławomir Partycki**
Zastępca Kierownika Zakładu Socjologii Gospodarki i Komunikacji Społecznej: dr Doroł Tomczyszyn

Rys historyczny i Instytut dzisiaj

Instytut Socjologii rozpoczął swoją działalność w roku akademickim 2006/2007 z inicjatywy Rektora Uczelni prof. dr hab. Józefa Bergera. Instytut prowadzi badania teoretyczne, metodologiczne i empiryczne w zakresie socjologii gospodarki, socjologii Internetu, socjologii religii, problemów niepełnosprawności, rozwoju, zmian i funkcjonowania społeczności lokalnej, współpracy transgranicznej, funkcjonowania społeczności lokalnej w sferze nadgranicznej, analizy sieciowej.

Plany na przyszłość:

1. Poszerzenie oferty edukacyjnej
2. Nawiązanie współpracy z jednostkami z zagranicą
3. Kontynuacja dotychczasowej działalności badawczej i rozwojowej
4. Nawiązanie współpracy ze społecznością lokalną

Najważniejsze wydarzenia, sukcesy, projekty badawcze

Projekt

a) Pracownicy Instytutu uczestniczyli w projekcie badawczym pt. „Praca policji w powiecie białskim”, realizowanym w roku akademickim 2006/2007 oraz 2007/2008.

Celem projektu badawczego było: poznanie opinii mieszkańców powiatu białskiego na temat pracy policji. Bezpośrednim animatorem i symulatorem tych działań, była Komenda Policji w Białej Podlaskiej, która w sposób bestronny włączyła się w to przedsięwzięcie.

b) Pracownicy Instytutu Socjologii: dr Doroł Tomczyszyn oraz dr Wiesław Romanowicz uczestniczyli w projekcie „Determinanty aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych zamieszkałych na obszarach wiejskich w województwie lubelskim” ramach umowy z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Lublinie nr POKL.07.02.01-06-005/09-00

Współpraca międzyuczelniana

Instytut współpracuje stale z Instytutem Socjologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie, gdzie studenci po ukończeniu studiów licencjackich na PSW mają możliwość podjęcia studiów uzupełniających magisterskich. Swoje oferty studiów Instytut Socjologii PSW im. Papieża Jana Pawła II kieruje również do osób nieposiadających obywatelstwa polskiego a mających możliwość podjęcia studiów w ramach tzw. „Karty Polaka”.

Konferencje

Od 6 lat Instytut Socjologii wraz z Katedrą Mikrostruktur Społecznych i Współczesnych Teorii Socjologicznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II jest współorganizatorem Międzynarodowych Konferencji Naukowych. Tematyka konferencji dotyczyła m.in. takich zagadnień jak: kryzys gospodarczy oraz jego skutki, strategie działań w kryzysie, e-gospodarka, społeczeństwo sieci, partnerstwo i współpraca, społeczeństwo obywatelskie, nowoczesność i ponowoczesność, doświadczenia Europy Środkowo-Wschodniej.

Instytut Socjologii i Katedra Socjologii Grup Etnicznych i Antropologii Społecznej KUL są stałymi współorganizatorami konferencji naukowych z zakresu antropologii kulturowej. W ramach tej współpracy odbyły się już 4 konferencje.

Instytut Socjologii organizował również konferencje z zakresu socjologii niepełnosprawności, socjologii rynku pracy i aktywności zawodowej, socjologii kultury, społeczności lokalnych, dziedzictwa kulturowego oraz ważnych wydarzeń historycznych.

Pozostałe wydarzenia

- Organizacja licznych konkursów fotograficznych („Człowiek w przestrzeni społecznej”, „W drodze na beatyfikację”)
- Stała współpraca z lokalnymi mediami (portal biala24.pl, Tygodnik Podlaski)
- Udział w inicjatywach uczelni (Majówka, Dni Otwarte, Dzień Patrona)
- Organizacja Białskich Spotkań Socjologicznych. Dotychczasowymi gośćmi spotkań byli: Wojciech Rzeszczyński oraz Wojciech Cegowski.
- Liczne publikacje naukowe pracowników Instytutu Socjologii wydawane w kraju i za granicą.
- W 2011 roku prof. zw. dr hab. inż. Sławomir Partycki uzyskał tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Daugavpils (Łotwa)
- Organizacja spotkań eksperckich oraz warsztatów skierowanych do studentów i uczniów szkół ponadgimnazjalnych Instytut Socjologii uzyskał akredytację Predictive Solutions na prowadzenie dla kursu „Zastosowanie pakietu IBM SPSS w analizie danych empirycznych”. Wszyscy studenci uczestniczący w akredytowanych zajęciach, po ich zakończeniu na ocenę co najmniej dobrą, uzyskują certyfikat SPSS Technology Junior Expert.
- Opracowanie raportu nt. „Preferencji wyboru kierunku studiów” wśród studentów PSW.

Działalność studencka

W ramach Instytutu Socjologii prężnie działa Kóło Naukowe Studentów Socjologii. Głównie działają to:

- dyskusje, spotkania naukowe związane z tematyką socjologiczną
- organizacja Studenckiej Konferencji Naukowej „Wizjoner polityki”
- organizacja corocznych Noworocznych Akcji Dobroczynnych „Należy się szczęście dziecku, aby je pomógł”, mających na celu pomoc najbliższemu rodzeństwu
- udział członków kół w konferencjach międzynarodowych i krajowych
- liczne wyróżnienia i nagrody za wystąpienia naukowe dla członków kół podczas Konferencji Kół Naukowych i Młodych Naukowców „Kół naukowe – szkoła twórczego działania” odbywającej się w PSW
- wspólne inicjatywy kulturalne (wycieczki do muzeów, galerii)

Działalność charytatywna

Instytut Socjologii prowadzi szeroką działalność społeczną i charytatywną. Do podejmowanych działań należą:

- uczestnictwo wykładowców i studentów w licznych akcjach charytatywnych na rzecz dzieci niepełnosprawnych i rodzin w miastach i gminach Białej Podlaskiej
- wolontariat studentów socjologii w terapii osób z niepełnosprawnością intelektualną
- wolontariat studentów socjologii w zajęciach z uczniami niepełnosprawnymi w ZSS w Białej Podlaskiej oraz współpraca ze szkołą Podstawową nr 5
- akcje malkielkowe dla dzieci niepełnosprawnych

PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II W BIAŁEJ PODLASKIEJ

INSTYTUT TURYSTYKI I REKREACJI

Struktura Instytutu

Instytut Turystyki i Rekreacji
Kierownik: Turystyka i Rekreacja
Specjalności – studia licencjackie:
• HOTELARSTWO
• TURYSTYKA I REKREACJA ZDROWOTNA
• OBSŁUGA RUCHU TURYSTYCZNEGO
Specjalności – studia magisterskie:
• TURYSTYKA AKTYWNA I SPORT DLA WSZYSTKICH
• ZARZĄDZANIE PRZEDSIĘWZIEM TURYSTYCZNYM

Tok studiów: Studia licencjackie i magisterskie, stacjonarne i niestacjonarne

Dyrektor Instytutu: dr Andrzej Soroka
Kierownik Zakładu Turystyki: dr Joanna Biał Korpak
Kierownik Zakładu Rekreacji: dr Ewelina Nitkowska

Rys historyczny i Instytut dzisiaj

Od pierwszego roku działalności Uczelnia rozpoczęła kształcenie studentów na studiach dziennych i wieczorowych w ramach specjalności Organizacja i Obsługa Turystyki i Rekreacji. W roku akademickim 2001/2002 utworzono Instytut Ekonomii i Zarządzania w ramach którego powołano Zakład Turystyki i Rekreacji. Istotne zmiany organizacyjne nastąpiły dopiero od roku akademickiego 2005/2006. Zgodnie z decyzją MEN z 11 maja 2005 roku przeprowadzono specjalność zawodową „Organizacja i obsługa turystyki i rekreacji” do kierunku „Turystyka i Rekreacja”. W tym samym roku akademickim zgodnie z decyzją Senatu PSW z dnia 8 września 2005 powołano Instytut Turystyki i Rekreacji oraz Zakład Turystyki i Rekreacji. Od roku akademickiego 2006/2007 decyzją Senatu PSW w Instytucie powołano dwa zakłady: Zakład Turystyki oraz Zakład Rekreacji. Instytut Turystyki i Rekreacji w roku akademickim 2012/2013 zatrudnia 7 profesorów, 7 doktorów oraz 11 osób z tytułem magistra, w tym dwóch pracowników ma odtwarty przewód doktorski, licząc publikacji pracowników Instytutu Turystyki i Rekreacji, afiliowanych przez PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej: 496, w tym 4 z punktacją IF.

Projekty

Projekt „Szlak rowerowy – Śladami Nadbuzzańskich Tajemnic”
Problemy 1: Wzrost konkurencyjności obszaru przygranicznego
Działanie 1.2 Rozwój turystyki
Program współpracy transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina 2007-2013

Projekt badawczy pt. „Determinanty aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych zamieszkałych na obszarach wiejskich”. Projekt dotyczy całego obszaru Polski i był współfinansowany przez PFRON. Projekt zakończony w 2012 roku.

Projekt „Społeczne uwarunkowania udziału w turystyce i rekreacji osób niepełnosprawnych z terenów wschodniej Polski” 2005-2007 – finansowanie PFRON

Współpraca

- Targi edukacyjne
- Spotkania z maturzystami
- Współpraca ze szkołami i przedszkolami – Andrzejki, Mikołajki, Dzień Dziecka, Olimpiada Przedszkolaka, zjednoczona rekreacyjna, festyny
- Współpraca z Urzędem Marszałkowskim – zjednoczona rekreacyjna, festyny
- Konkurs geograficzny wiedzy o regionie – kolportaż edycji
- Organizacja stoisk Instytutu podczas Dni Otwartych oraz Majówki z PSW
- Organizacja kursów wychowawców i kierowników wypoczynku dzieci i młodzieży, pilotów wycieczek oraz kursów instruktorskich o specjalnościach: fitness – gimnastyczne formy rekreacji, narciarstwo górskie
- Współpraca z Uniwersyteciem III Wieku, Klubem Seniora „Wzrost” w Białej Podlaskiej (wykonanie monitoringu zdrowotnego)

Działalność studencka

W Instytucie funkcjonuje Kółko Naukowe Studentów Turystyki i Rekreacji.

Działalność:
24.04.2012 – piątnica w historii uczelni Konferencja Studenckich Kół Naukowych i Młodych Naukowców nt. „Kół Naukowych – szkołą twórczego działania”. Głównym celem obrad było prezentacja wyników prowadzonych badań oraz działalności kół naukowych funkcjonujących przy Instytutach Państwowej Szkoły Wyższej. Zwierczeniem konferencji było wydanie monografii pokonferencyjnej.
23.04.2013 – druga w historii uczelni, tym razem o zasięgu ogólnopolskim, Konferencja Studenckich Kół Naukowych nt. „Kół Naukowych – szkołą twórczego działania”. Głównym celem obrad było sformułowanie interdyscyplinarnego forum do prezentacji osiągnięć naukowych studentów nawiązujących do uczelnianych kół naukowych.

PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II W BIAŁEJ PODLASKIEJ

INSTYTUT ZDROWIA

Struktura Instytutu

INSTYTUT ZDROWIA
ZAKŁAD PIELĘGNIARSTWA
ZAKŁAD RATOWNICTWA MEDYCZNEGO
ZAKŁAD ZDROWIA PUBLICZNEGO
KIEBUNEK - STUDIA LICENCJADKIE
PIELĘGNIARSTWO
PIELĘGNIARSTWO POMOSTOWE
RATOWNICTWO MEDYCZNE
ZDROWIE PUBLICZNE
KIEBUNEK - STUDIA MAGISTERSKIE
ZDROWIE PUBLICZNE

Dyrektor Instytutu Zdrowia – **doc. dr n. med. Stanisława Spisacka**

Zakład Pielęgniarstwa
Kierownik – **prof. dr hab. Krzyształ Turwalski**
Z-ca kierownika – **mgr Barbara Golańska**
Zakład Ratownictwa Medycznego
Kierownik – **dr n. med. Anna Słirczyk**
Zakład Zdrowia Publicznego
Kierownik – **prof. dr hab. Jacek Daniluk**
Z-ca kierownika – **mgr Beata Kosłowska**

Rys historyczny i Instytut dzisiaj

Instytut Zdrowia z trzema Zakładami: Zakładem Pielęgniarstwa, Zakładem Ratownictwa Medycznego oraz Zakładem Zdrowia Publicznego został powołany w roku 2007 Uchwałą Senatu PWSZ Nr 27/2007 z dnia 17.07.2007 r. W Instytucie Zdrowia prowadzone są następujące kierunki kształcenia:

- **Pielęgniarstwo** – studia stacjonarne, trwające 3,5 roku, kończące się uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata pielęgniarstwa
- **Pielęgniarstwo** – studia niestacjonarne tzw. „pomostowe” przeznaczonych dla pielęgniarów, prowadzone zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 14.06.2012 roku w sprawie szczegółowych warunków prowadzenia studiów dla pielęgniarów i położnych, które posiadają świadectwo dojrzałości i ukończyły licencjat medyczny lub szkołę policjalną albo szkołę pomaturalną, kształcącą w zawodzie pielęgniarstwa i położnictwa (Dz. U. z 2012r. Nr 12, poz. 770/3). Studia tzw. „pomostowe” realizowane są w ramach projektu systemowego „Kształcenie zawodowe pielęgniarów i położnych w ramach studiów pomostowych”, który jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt ten jest realizowany przez Instytut Zdrowia w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (2.3 wzmocnienie potencjału zdrowia osób pracujących oraz poprawa jakości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia, - poddziałanie 2.3.2 doskonalenie zawodowe kadr medycznych).
- **Zdrowie Publiczne studia pierwszego stopnia** – trzyletnie studia kończące się uzyskaniem tytułu licencjata
- **Zdrowie Publiczne studia drugiego stopnia** – prowadzone w formie stacjonarnej i niestacjonarnej, absolwenci uzyskują tytuł magistra
- **Ratownictwo Medyczne studia pierwszego stopnia**
- Planowane jest uruchomienie studiów drugiego stopnia na kierunku Pielęgniarstwo. Od roku 2010 Instytut Zdrowia jest organizatorem cyklicznych międzynarodowych konferencji „Współczesny człowiek w zdrowiu i chorobie”.

Działalność studencka

Studenckie Koło Naukowe „Diagnoza” przy Instytucie Zdrowia Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, zrzesza studentów Instytutu Zdrowia PSW.

Celem tego koła jest:

- poszerzanie wiedzy i umiejętności studentów,
- rozwijanie życia naukowego studentów,
- popularyzacja wiedzy na temat zdrowia i zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży,
- popularyzacja wiedzy medycznej wśród studentów Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej,
- rozwijanie współpracy naukowej z innymi ośrodkami, wymiana poglądów i dyskusje w ramach Koła,
- ogólna działalność dla dobra Instytutu Zdrowia PSW.

Opiekunami koła są: mgr Danuta Pawlik i dr Anna Słirczyk

Studenckie Koło Naukowe „eRka” zrzesza 45 członków, którzy swoim działaniem promują uczelnię, współpracując z społecznością lokalną oraz władzami samorządowymi, a przede wszystkim podnoszą swoją wiedzę teoretyczną i praktyczną biorąc czynny udział w warsztatach z udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

- Najważniejsze działania:
- współpraca z bibliotekami szkolnymi i przedszkolami z zakresu przeprowadzanych warsztatów z udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej
 - profilaktyka zdrowotna podczas spotkań z społecznością lokalną i władzami samorządowymi
 - organizacja akcji poboru krwi – Wampniada oraz akcja – Rejestr Niespokrewnionych Dawców Szpiku
 - promocja uczelni

Opiekunem koła jest dr Anna Słirczyk

Studenckie Koło Naukowe „Zdrowie” funkcjonuje przy Zakładzie Zdrowia Publicznego w Instytucie Zdrowia Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II. Koło zrzesza studentów kierunku Zdrowie Publiczne. Swoją działalność rozpoczęło w październiku 2011 roku.

Działalność koła opiera się na:

- nawiązanie organizacji akcji zdrowotnych mających na celu zwrócenie uwagi na problemy związane ze zdrowiem
- licznych spotkaniach dydaktyczno-naukowych organizowanych przez członków Koła w szkołach i przedszkolach
- uczestnictwie w konferencjach i sesjach naukowych

Opiekunem jest mgr Beata Kosłowska.

Koło Wolontariatu „Przyjaciół Serca”

Najważniejsze przedsięwzięcie: naukowy oboz pielęgniarstwa w Janowie Podlaskim (student kierunku Pielęgniarstwo I i IV roku)

Cykliczna działalność Koła Wolontariatu

- Mikolajki dla dzieci w szpitalu w Białej Podlaskiej
- Przygotowywanie paczki dla rodzin o bardzo trudnej sytuacji życiowo-materiałnej z terenu Białej Podlaskiej i gminy Biała Podlaska
- Mikolajki dla dzieci w Miejskim Zbożu „Skarbiec Skrzyni”
- Mikolajki w Domu Pomocy Społecznej w Krzeczku
- Mikolajki dla dzieci i młodzieży w Przedszkolu Samorządowym nr 13 w Białej Podlaskiej
- Akcja „Ciepła Polska czyta dzieciom” – czytanie książek dla dzieci w przedszkolach
- Dni Zdrowia organizowane na terenie miasta (pomiar RR, TT, glukozy)
- Dzień dziecka dla najmłodszych pacjentów szpitala w Białej Podlaskiej

Opiekunem Koła: dr D. Ptaszczyk, dr B. Sokolowska

**PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA
W CHEŁMIE**
ul. Pocztowa 54, 22-100 Chełm, tel. 82 565 88 54
www.pwsz.chelm.pl

W 2001 roku odbyła się pierwsza inauguracja roku akademickiego w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie. Inspiracją do powstania Uczelni była potrzeba wzmocnienia potencjału naukowego w regionie, umożliwienie podjęcia studiów na atrakcyjnych kierunkach ambitnej i zdolnej młodzieży z Polski Wschodniej oraz odbudowanie wielowiekowych tradycji kształcenia na poziomie wyższym w mieście Chełm.

W pierwszym roku akademickim, w ramach Instytutu Matematyki i Informatyki, studia rozpoczęło 210 osób. W październiku 2002 r. studiowało już ponad 600 osób. W chwili obecnej liczba ta kształtuje się na poziomie ponad 3000 studentów.

Równocześnie wraz ze wzrostem liczby studentów, z każdym rokiem akademickim ulegała poszerzeniu oferta kształcenia.

Studia prowadzone w PWSZ w Chełmie w ramach pięciu Instytutów, są n kierowane przede wszystkim na kształcenie umiejętności praktycznych, umożliwiających zdobycie konkretnego i prestiżowego zawodu (znakomitym tego przykładem są prowadzone na Uczelni specjalności lotnicze). Takie podejście władz Uczelni do tworzenia unikatowej oferty edukacyjnej daje studentom pewność, że konfrontacja z rynkiem pracy będzie uwieńczona sukcesem.

Integralnym elementem rozwoju PWSZ w Chełmie jest współpraca z licznymi ośrodkami akademickimi w kraju za granicą.

PWSZ w Chełmie podejmuje także działania mające na celu rozpowszechnianie rozwiązań naukowych i organizacyjnych, poprzez organizację konferencji naukowych, seminariów szkoleniowych i wykładów otwartych.

Do konferencyjnego kalendarza na trwałe wpisała się już Konferencja Informatyki Stosowanej, stanowiąca forum wymiany informacji i doświadczeń pomiędzy osobami mającymi znaczący dorobek naukowy a entuzjastami informatyki oraz seminaria z zakresu wykorzystania technik satelitarnych w nawigacji i w systemach informacji geograficznej. PWSZ w Chełmie była już dwukrotnie organizatorem Międzynarodowej Konferencji Funkcji Analitycznych, skupiającej znanych matematyków i informatyków z całego świata. Ponadto w murach Uczelni przeprowadzano burzliwe dyskusje nad historią literatury angielskiej w ramach konferencji: „Sztuka interpretacji. Kanon literatury angielskiej”. Podobnie, wysoki poziom merytoryczny zaprezentowano na konferencjach „Związki Mikołaja Reja z ziemią chełmską. W 500 rocznicę urodzin poety” oraz „Spotkania polsko-ukraińskie. Literatura, język, kultura”, organizowanych w Instytucie Nauk Humanistycznych, gdzie w szczególny sposób promowano ziemię chełmską.

W swojej kilkunastoletniej historii Uczelnia chełmska dwukrotnie otwierała swoje podwoje dla Konferencji Rektorów Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych, których dyskusje zaowocowały m.in. uchwałą w sprawie kierunków zmian prawodawstwa, regulującego pozycję i status prawny państwowych wyższych szkół zawodowych.

Wypowiedzi mieszkańców Chełma i okolic, przytaczane przez lokalne tygodniki wskazują, iż Uczelnia postrzegana jest jako źródło naukowego i kulturalnego rozwoju regionu.

Od początku istnienia Uczelni, władze PWSZ w Chełmie podejmują starania w celu zapewnienia jak najwyższej jakości procesu dydaktycznego, właściwego doboru kadry dydaktycznej i dopasowania profilów kształcenia do aktualnego zapotrzebowania rynku pracy.

Wykładowcami PWSZ w Chełmie są głównie nauczyciele o dużym doświadczeniu akademickim, legitymujący się uznanym w Polsce i świecie dorobkiem naukowym i praktycznym.

Prawidłowa realizacja procesu dydaktycznego nie byłaby możliwa bez odpowiedniej bazy dydaktycznej. Wszelkie inicjatywy zmierzające do uatrakcyjnienia oferty dydaktycznej i poprawy stanu bazy materialnej, realizowane są w oparciu o własne środki finansowe, fundusze pozyskane z grantów oraz fundusze pochodzące z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Uczelnia aktywnie korzysta ze wsparcia finansowego pochodzącego z Unii Europejskiej. Dzięki temu pozyskano niezbędne fundusze na budowę i wyposażenie budynku dla pierwszego, powołanego w strukturze organizacyjnej Uczelni instytutu tj. Instytutu Matematyki i Informatyki, który został oddany do użytku od początku roku akademickiego 2007/2008 jak również dla flagowego przedsięwzięcia – Centrum Studiów Inżynierskich w Depułtyczach Królewskich (uroczyste otwarcie I i II etapu CSI odbyło się podczas inauguracji roku akademickiego 2012/2013). Jest to największy i najnowocześniejszy ośrodek kształcenia przyszłych inżynierów mechaniki i budowy maszyn oraz lotnictwa, budownictwa i elektrotechniki w Polsce.

Obecnie Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie kształci studentów na 9 kierunkach. W ofercie edukacyjnej Uczelni znajdują się zarówno kierunki humanistyczne i społeczne (filologia, stosunki międzynarodowe, filologia polska, pedagogika) oraz typowo ścisłe i techniczne (matematyka, mechanika i budowa maszyn, budownictwo, elektrotechnika, rolnictwo). Szczególnie te drugie cieszą się coraz większą popularnością wśród młodzieży. Studia inżynierskie od lat były priorytetem PWSZ w Chełmie. Obserwacja rynku i zapotrzebowanie na fachowców sprawiły, że Uczelnia była przygotowana na uruchomienie studiów technicznych. Dumą Uczelni są przede wszystkim specjalności lotnicze – pilotaż śmigłowcowy i samolotowy oraz mechanika lotnicza. Studenci mają znakomite warunki do zdobywania różnych kwalifikacji. Student kończący naukę w PWSZ otrzymuje wszystkie niezbędne certyfikaty, by móc pracować w lotnictwie cywilnym.

Uczelnia pełni rolę ważnego centrum edukacyjnego miasta Chełma oraz regionu lubelskiego, w związku z czym zobowiązana jest do ciągłego podnoszenia poziomu kształcenia oraz dostosowywania go do potrzeb rynku pracy.

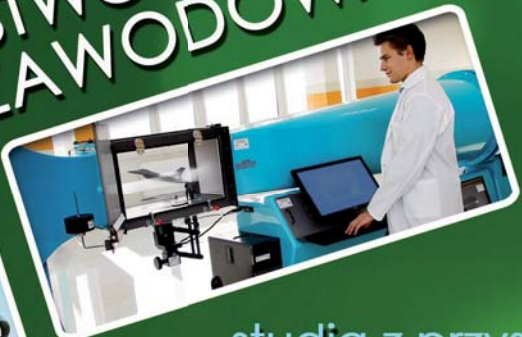
W zakresie poprawy jakości procesu dydaktycznego na najbliższe lata do realizacji przewidziano min: rozwijanie dotychczas uruchomionych kierunków kształcenia w zgodzie z realiami krajowego i regionalnego rynku pracy, a w szczególności rozwijanie kierunków oraz specjalności technicznych związanych z lotnictwem i górnictwem węgla; rozszerzanie oferty edukacyjnej o nowe kierunki i specjalności studiów – pielęgniarstwo, ratownictwo medyczne, odpowiadające wymogom regionalnej gospodarki oraz oczekiwaniom studentów; dążenie do uruchomienia studiów magisterskich (II stopnia).

Pomimo krótkiej historii chełmska Uczelnia stara się również wprowadzać akademickie tradycje i formy życia studenckiego. Samorząd Studentów organizuje m.in. „Otrzęsiny”, w czasie których studenci pierwszego roku są przyjmowani do grona braci studenckiej, „Juwenalia” oraz „Połowinki” Studenci prowadzą również aktywną działalność charytatywną.

Studenci mogą rozwijać swoje naukowe i pozanaukowe zainteresowania w działających na Uczelni kołach m.in.: Informatycznym, Matematycznym, Pedagogicznym, Dziennikarskim, Technicznym, brać udział w pracach grupy teatralnej oraz realizować swoje pasje w AZS PWSZ w Chełmie.

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W CHEŁMIE

studia z przyszłością
w
PWSZ w Chełmie

22-100 Chełm, ul. Pocztowa 54
tel./fax 82 565 88 94

www.pwsz.chelm.pl

**PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA
W CIECHANOWIE i MŁAWIE**
Ciechanów, ul. Narutowicza 9, tel. 23 672 62 00
Mława, ul. Warszawska 52, tel. 23 654 98 09
www.pwszciechanow.edu.pl

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa ma już 12 lat. Powstała w 2001 roku i jest jedyną w naszym regionie (północne Mazowsze) uczelnią publiczną prowadzącą **bezpłatne studia stacjonarne**.

Można z całą odpowiedzialnością powiedzieć, że po dwunastu latach funkcjonowania Uczelnia na stałe wtopiła się w krajobraz Ciechanowa, Mławy i spełnia ważną rolę na mapie edukacyjnej Mazowsza. Posiada fachową kadrę, bardzo dobrą nowoczesną bazę dydaktyczną oraz systematycznie wzbogaca swoją ofertę edukacyjną.

W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Ciechanowie z Wydziałem Zamiejscowym w Mławie studenci mają lepszy niż gdzie indziej kontakt z kadrą akademicką prowadzącą kierunki studiów wymagające odpowiedniej infrastruktury dydaktycznej, której próżno szukać w uczelniach niepublicznych. Wysoki poziom kształcenia gwarantuje kadra naukowo-dydaktyczna z renomowanych uczelni akademickich oraz baza dydaktyczna, laboratoria czy pracownie. Władze Uczelni mają bowiem świadomość, że trudno wykształcić inżyniera czy pielęgniarzkę bez odpowiedniego zaplecza i nowoczesnej aparatury. W pracowniach automatyki, elektroniki, informatyki czy laboratoriach chemii i biologii stworzono lepsze warunki kształcenia niż istnieją na Politechnice Warszawskiej. Usytuowanie Uczelni poza dużymi ośrodkami akademickimi zmniejsza odległość i znacząco obniża ponoszone wydatki studiowania, jednocześnie zapewnia wysoki poziom kształcenia dzięki kadrze naukowej uczelni patronackich.

W Uczelni funkcjonuje skuteczny system pomocy materialnej. Stypendia socjalne, stypendia Rektora, stypendia dla osób niepełnosprawnych, zapomogi, możliwość zamieszkania w Domu Studenta, to wszystko umożliwia podejmowanie nauki młodzieży z rodzin mniej zamożnych która do tej pory nie miała takiej szansy.

Po dwunastu latach funkcjonowania Uczelnię opuściło ponad 3000 absolwentów inżynierów i licencjatów. To właśnie Oni są sukcesem Uczelni, doskonale radzący sobie w pracy zawodowej, o czym świadczą liczne pochwały ze strony pracodawców za profesjonalne przygotowanie do zawodu. Wielu z absolwentów podejmuje naukę na studiach magisterskich na takich uczelniach jak Uniwersytet Warszawski, Politechnika Warszawska, Uniwersytet Gdański, Szkoła Główna Handlowa i są wyróżniającymi się studentami. Dobrym przykładem jest absolwent ekonomii PWSZ Piotr Kaczyński studiujący zarządzanie na Uniwersytecie Warszawskim stypendysta rektora UW. W tym miejscu należy powiedzieć o piątce studentów ekonomii z naszej uczelni którzy w ubiegłym roku akademickim otrzymali stypendia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Uczelnia posiada studia techniczne, medyczne, ekonomiczne i humanistyczne kończące się tytułem inżyniera lub licencjata na dziewięciu kierunkach z możliwością dalszego kształcenia na studiach magisterskich. Atrakcyjność prowadzonych przez nas studiów polega na tym, że absolwenci mają duże szanse na rynku pracy. Na inżynierów i pielęgniarki czekają liczne oferty pracy.

Wydział Inżynierii i Ekonomii proponuje studia na kierunkach: **mechanika i budowa maszyn, inżynieria środowiska i rolnictwo**. Studia inżynierskie trwają siedem semestrów. Przygotowują specjalistów do projektowania i nadzoru nad realizacją produkcji, realizacją procesów wytwarzania, montażu i eksploatacji maszyn. Absolwent studiów inżynierskich posiada wiedzę dającą podstawy do rozwiązywania problemów technicznych, technologicznych i organizacyjnych.

Wydział Inżynierii daje możliwość zdobycia atrakcyjnego zawodu, rozwijania zainteresowań, umożliwia także kontakt z firmami reprezentującymi miejscowy przemysł. Jest inicjatorem atrakcyjnych, połączonych z prowadzeniem badań, wyjazdów ze studentami w ramach kół naukowych.

Studia **ekonomiczne** w czterech specjalnościach: zarządzanie i finanse, bankowość i rynek finansowy, administracja i finanse sektora publicznego oraz finanse i rachunkowość przedsiębiorstw – dają studentom możliwość pozyskania wiedzy w zakresie analizy rynków, zasad funkcjonowania banków, przedsiębiorstw, organów podatkowych a następnie zdobycia pracy w przedsiębiorstwach, jednostkach administracji, bankach oraz umiejętności prowadzenia własnego biznesu. W ramach praktyk Wydział współdziała z bankami, przedsiębiorstwami i jednostkami administracji publicznej, w tym urzędami skarbowymi, starając się łączyć teorię z praktyką. Studenci Wydziału ekonomii aktywnie działają w kołach naukowych. Wyniki prowadzonych badań prezentują na sympozjach i konferencjach.

Ciekawe i użyteczne zawodowo studia na **informatyce** to zdobywanie realnej wiedzy w wirtualnym świecie pod kierunkiem wybitnych inżynierów informatyków o międzynarodowym doświadczeniu i autorytecie. Kształcenie na kierunku informatyka odbywa się na dwóch specjalnościach: inżynieria systemów oprogramowania, informatyka w procesach biznesowych. Ukończenie studiów zapewnia pewny zawód, przyszłość oraz realizację swoich pasji i marzeń.

Studia na kierunku **elektronika i telekomunikacja** odpowiadają współczesnym tendencjom kształcenia zawodowego dzięki dostępowi do najnowszych technologii z branży elektronicznej, telekomunikacyjnej i informatycznej. Dobra współpraca Uczelni z Koreańską firmą LG Electronics Sp. z o.o. stworzyła dodatkowe możliwości rozwoju dla studentów poprzez prowadzenie zajęć na terenie zakładu LG. Zapewnia to znakomite przygotowanie studentów w zakresie wykorzystania zdobytej wiedzy teoretycznej w praktyce.

Na wydziale Ochrony Zdrowia i Nauk Humanistycznych funkcjonuje kierunek **pielęgniarstwo**, wzorowo wyposażone pracownie umiejętności pielęgniar-skich oraz znakomita kadra dydaktyczna zapewniają fachowe przygotowanie

absolwentów do samodzielnego pełnienia roli zawodowej pielęgniarki. Wydział Ochrony Zdrowia jest jednym z najlepszych tego typu ośrodków w Polsce pod względem wyposażenia i jakości studiów. Kończąc studia pielęgniarские masz gwarancję zatrudnienia w atrakcyjnym zawodzie a także szansę dużego wyboru miejsca pracy. To także satysfakcja z pomagania innym, ale również coraz lepsze warunki finansowe. Studenci pielęgniarstwa mają też możliwość rozwoju naukowego prowadząc badania w ramach autorskich projektów badawczych a ich prace są prezentowane podczas ogólnopolskich i międzynarodowych konferencji i publikowane w periodykach naukowych.

Studia z **kulturoznawstwa** o specjalności animator i menadżer kultury przygotowują absolwentów do pracy w domach kultury, muzeach, mediach, kinach, teatrach, agencjach reklamowych. W trakcie ciekawych studiów studenci nabywają umiejętności niezbędne w pracy animatora kultury, posiadają wiedzę z zakresu komunikacji społecznej, różnych dziedzin sztuki oraz tworzenia własnego warsztatu pracy.

Dziennikarstwo i komunikacja społeczna, specjalności fotografia prasowa, media elektroniczne to nowy kierunek studiów umożliwiający wykonywanie zawodu dziennikarza lub pracownika instytucji publicznych i prywatnych działów związanych z komunikacją społeczną takich, jak: public relation, reklama, marketing, promocja. Dodatkowo nabyte umiejętności z dziedziny fotografii dziennikarskiej dziennikarstwa elektronicznego, znajomość różnorodnych technik fotograficznych czy przetwarzania graficznego obrazu pozwoli absolwentowi znaleźć zatrudnienie między innymi w firmach medialnych, agencjach reklamowych, promocyjnych, firmach związanych z edukacją medialną i placówkach upowszechniania kultury.

Studenci zainteresowani sportem i turystyką skupieni są wokół Uczelnianego Koła Turystycznego „Traper” Koło prowadzi trzy sekcje: kajakową, rowerową i wędkarską. Spływy kajakowe rajdy rowerowe i zawody wędkarskie to zajęcia w których chętnie i licznie uczestniczą studenci. Zajęcia sportowe dopasowywane są do zainteresowań młodzieży. Gry sportowe, piłka nożna, koszykówka, siatkówka, pływanie, ale także ćwiczenia ruchowe kształtujące sylwetkę, to ulubione formy spędzania czasu wolnego przez studentów.

W ramach Programu Erasmus prowadzona jest zagraniczna wymiana studentów. Studenci z innych krajów oraz PWSZ w Ciechanowie wyjeżdżają na wymianę zagraniczną do takich krajów jak Turcja, Bułgaria, Hiszpania. Dużym zainteresowaniem studentów cieszą się również wyjazdy naukowe do Niemiec, Austrii czy Szwecji.

Nowo otwarty Klub Studenta którego działalność adresowana jest do studentów i młodzieży licealnej, która być może przekroczy progi Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Ciechanowie i Mławie sprzyja szeroko rozumianej integracji Uczelni ze środowiskiem lokalnym.

Głównym celem Klubu Studenta jest szeroko pojęta edukacja w zakresie tańca, teatru, plastyki, fotografii; oraz integracja i aktywizacja środowiska studenckiego. Cel ten będzie realizowany w oparciu o popularyzację i wykorzystanie zdolności artystycznych studentów oraz edukację przez organizowanie imprez kulturalnych z wykorzystaniem wartości, jakie niesie kultura.

W czternastej edycji Rankingu Szkół Wyższych przygotowanego przez miesięcznik edukacyjny *Perspektywy* i dziennik *Rzeczpospolita* ogłoszonego 09.05.2013 roku oceniono 219 polskich uczelni (83 uczelnie akademickie, 84 niepubliczne magisterskie oraz 29 niepublicznych licencjackich i 29 państwowych wyższych szkół zawodowych). W rankingu państwowych wyższych szkół zawodowych nasza Uczelnia Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie zajęła bardzo dobre SZÓSTE miejsce !!! Dorobek uczelni a szczególnie warunki studiowania, baza dydaktyczna, siła naukowa, oraz inne czynniki składające się na najwyższą jakość wpływają korzystnie na prestiż w środowisku. Wysoką pozycję zawdzięczamy naszym studentom bez których nie byłoby takiego sukcesu.

Absolwenci i studenci uważają, że warto podjąć i ukończyć studia w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Ciechanowie. Szczegółowe informacje na stronie www.pwszciechanow.edu.pl .ZAPRASZAMY!!!

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA w Ciechanowie i Mławie

Ciechanów, ul. Narutowicza 9 tel. 23 672 62 00

Mława, ul. Warszawska 52 tel. 23 654 98 08

STUDENCI NA KONFERENCJI "POLSKIE PUZLE - MARKA POLSKA W OCZACH POLAKÓW" ZORGANIZOWANEJ W MIN. GOSPODARKI

GMACH GŁÓWNY PWSZ W CIECHANOWIE

INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO

BEZPŁATNE STUDIA STACJONARNE

- 📖 **Ekonomia**
- 📖 **Inżynieria Środowiska**
- 📖 **Mechanika
i Budowa Maszyn**
- 📖 **Rolnictwo**
- 📖 **Informatyka**

- 📖 **Pielęgniarstwo**
- 📖 **Kulturoznawstwo**
- 📖 **Dziennikarstwo
i Komunikacja Społeczna**
- 📖 **Elektronika
i Telekomunikacja**

STUDENCI INFORMATYKI PODCZAS ZAJĘĆ

PRACOWNIA UMIEJĘTNOŚCI PIELĘGNIARSKICH

LABORATORIUM MECHANIKI TECHNICZNEJ
I WYTRZYMAŁOŚCI MATERIAŁÓW

"DZIEŃ RZUCANIA PALENIA" - HAPPENING
Z UDZIAŁEM STUDENTÓW PWSZ

WYKŁAD INAUGURACYJNY
- PROF. KRZYSZTOF ZANUSSI

KOŁO TURYSTYCZNE "TRAPER"
- SPŁYW KAJAKOWY

www.pwszciechanow.edu.pl

**PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA
W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM**
ul. Teatralna 25, 66-400 Gorzów Wielkopolski
tel. 95 721 60 23, www.pwsz.pl

1998-2013

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gorzowie Wielkopolskim powstała w 1998 roku, kiedy to po wielu staraniach wniosek o powołanie uczelni w Gorzowie Wielkopolskim – Gorzowskiej Szkoły Wyższej przygotowany pod kierunkiem Kazimierza Marcinkiewicza został pozytywnie zaopiniowany najpierw przez Państwową Komisję Akredytacyjną, a następnie przez Radę Główną Szkolnictwa Wyższego. Moment ten poprzedziły żmudne przygotowania. Pierwszym Rektorem uczelni wybrano prof. dr hab. Zenona Głodka, który sprawował władzę przez dwie kadencje. Jego następcą był prof. dr hab. Andrzej Bałaban, a obecnie ten zaszczytny urząd sprawuje prof. dr hab. Elżbieta Skorupska-Raczyńska.

Uczelnia jako pierwsza publiczna samodzielna szkoła wyższa w regionie gorzowskim spełniła oczekiwania lokalnego środowiska, wyrównując szansę dostępu do kształcenia na poziomie wyższym. Warto przypomnieć, iż w pierwszym roku działalności Uczelni społeczność akademicka liczyła 1900 studentów i 200 słuchaczy kolegiów, którzy mogli wybierać spośród 6 specjalności. Dzisiaj PWSZ w Gorzowie Wielkopolskim to uczelnia oferująca 13 kierunków oraz 39 specjalności w ramach 4 Instytutów: Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego (bezpieczeństwo narodowe, administracja), Ekonomicznego (zarządzanie, finanse i rachunkowość, ekonomia), Humanistycznego (filologie – polska i obce, kulturoznawstwo, pedagogika, turystyka i rekreacja) i Technicznego (informatyka, mechanika i budowa maszyn, inżynieria bezpieczeństwa).

Dzięki szerokiej ofercie kształcenia, uczelnia przygotowuje do pracy: inżynierów, ekonomistów, pracowników administracji i nauczycieli. Do tej pory mury PWSZ w Gorzowie Wielkopolskim opuściło łącznie ponad 12 tysięcy absolwentów. Dużą popularnością w PWSZ w Gorzowie Wielkopolskim cieszą się kierunki z zakresu nauk technicznych, społecznych, a także humanistycznych, o czym świadczy najwyższa liczba studiujących i absolwentów. Od roku akademickiego 2009/2010 w ofercie uczelni znajdują się studia drugiego stopnia (magisterskie) na kierunku filologia polska oraz inżynierskie studia I stopnia.

Władze uczelni dbają nie tylko o poszerzanie zakresu usług edukacyjnych, ale także o jakość kształcenia. Atrakcyjny program kształcenia jest na bieżąco konsultowany z praktyką gospodarczą. Ścisłe i dobre kontakty z lubuskim środowiskiem biznesowym oraz dostosowywanie oferty kształcenia do zmieniających się potrzeb rynku pracy ułatwiają absolwentom start zawodowy. PWSZ w Gorzowie

Wielkopolskim jest doceniana także w skali ogólnopolskiej czego wyrazem jest prestiżowe wyróżnienie „Uczelnia Liderów” oraz certyfikat Uberrima Fide przyznany za stosowanie procedur ochrony własności intelektualnej spełniających najwyższe europejskie standardy.

Działalność uczelni znacząco wpływa na rozwój naukowy, kulturalny, społeczny i gospodarczy województwa lubuskiego. Wspiera ona innowacje oraz współpracę nauki i biznesu, inicjując i realizując badania w ramach Akademickiego Centrum Badań Euroregionalnych czy uczestnicząc w działaniach Zachodniego Centrum Innowacji, Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości czy Lubuskiego Klastra Metalowego. Owa współpraca z Klastrem, który jest niezwykle istotnym składnikiem Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, skłoniła uczelnię do uruchomienia, od roku akademickiego 2013/2014, trzeciego już technicznego kierunku studiów inżynieria bezpieczeństwa.

Dzięki powołaniu Akademickiego Centrum Kultury, uzupełniona została kulturalna oferta miasta i regionu, czego przykładem jest odbywający się cyklicznie Festiwal Kultury Europejskiej, a w ramach Akademickiego Centrum Sportu i Turystyki współtworzy Strategię Turystyczną Miasta Gorzowa.

Działalność uczelni oparta jest na wysoko wykwalifikowanej, pierwszo etapowej kadrze naukowej i naukowo-dydaktycznej. Wszystkie obiekty PWSZ w Gorzowie Wielkopolskim stanowią wizytówki. Przy ulicy Teatralnej 25 znajduje się budynek Rektoratu wraz siedzibą Instytutu Humanistycznego, z kolei kampus mieszczący Instytuty: Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego oraz Ekonomiczny znajduje w pokoszarowym kompleksie przy ul. Fryderyka Chopina 52. Tutaj też zlokalizowana jest przestronna i ultranowoczesna aula mieszcząca ok. 500 osób, w której aktualnie odbywa się większość wydarzeń uczelnianych, skupiających szersze audytorium. Na tym terenie znajduje się też obiekt sportowy (hala wraz z zapleczem socjalnym, przyległe boisko), odpowiadający standardom PLK, dzięki czemu mogą się tu rozgrywać mecze ekstraklasy koszykówki kobiet. Od 1999 roku chlubę i dumę przynosi uczelni drużyna KSSSE AZS PWSZ w Gorzowie Wielkopolskim.

Dumą uczelni jest niezwykle nowoczesna Biblioteka Główna, która została oddana do użytku w 2006 r. Księgozbiór biblioteki to: 100 tys. woluminów, odpowiadających kierunkom i specjalizacjom, w których uczelnia prowadzi kształcenie, 97 tytułów fachowych czasopism z zakresu prowadzonych kierunków. Najmłodszym instytutem jest Instytut Techniczny z siedzibą w kampusie przy ul. Myśluborskiej 32-34, kształcący na kierunkach inżynierskich i obecnie najelastyczniej reagujący na potrzeby kadrowe lokalnego biznesu i regionu.

Wielkim projektem podsumowującym współpracę uczelni z otoczeniem jest utworzenie parku naukowo-przemysłowego w obrębie aglomeracji gorzowskiej w celu podniesienia poziomu innowacyjności północnej części województwa. Ponadto, będzie to impuls do rozwoju środowiska akademickiego w Gorzowie Wielkopolskim. Projekt ten swoim charakterem ma być komplementarny w stosunku do istniejących lub powstających parków naukowych w regionie. W tym celu zostały

już podjęte działania na rzecz utworzenia Gorzowskiego Ośrodka Technologicznego (GOT) przez: Lubuski Klaster Metalowy, Urząd Miasta Gorzowa Wielkopolskiego, Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o. o. w Gorzowie Wielkopolskim oraz Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Gorzowie Wielkopolskim. Podmioty te podpisały porozumienie w celu utworzenia GOT, a punktem wyjścia jest stworzenie warunków do budowy Centrum Badawczo-Wdrożeniowego „EKO-INNOWACJE”.

Jednym z priorytetów działalności PWSZ w Gorzowie Wielkopolskim jest współpraca międzynarodowa, realizowana w oparciu o bilateralne umowy. PWSZ w Gorzowie Wielkopolskim współpracuje z 16 uczelniami zagranicznymi a są to: Pädagogische Hochschule w Wiedniu, Frederick University Cyprus w Nikosia/Limassol, Université de Lorraine w Metz-Nancy, Lithuanian University of Educational Sciences w Wilnie, Hochschule Lausitz w Cottbus, Hochschule für nachhaltige Entwicklung w Eberswalde, Hochschule w Koblenz, Instituto Politécnico de Castelo Branco, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University w Ivano-Frankivsk, Uman National University of Horticulture, The National University of Ostroh Academy, Eotvos József Foiskola w Baja, Università degli Studi di Bari, Università degli Studi di Catania, Università degli Studi di Macerata, Università degli Studi di Salerno. Wieloletnia współpraca z uczelnią Hochschule Lausitz, Cottbus zaowocowała możliwością uzyskania przez studentów obu uczelni podwójnego dyplomu na kierunku pedagogika. W ramach tej współpracy studenci realizują część studiów w uczelni partnerskiej. Dzięki wieloletniej współpracy z uczelnią francuską, Université de Lorraine, Metz-Nancy, każdego roku realizowane są w PWSZ w Gorzowie Wielkopolskim, cieszące się wielką popularnością wśród studentów, gry symulacyjne. Poza współpracą w ramach programu Erasmus, intensywnie rozwija się współpraca z Vasyl Stefanyk Precarpathian National University w Ivano-Frankivsku, w ramach której podejmowanych jest wiele wspólnych przedsięwzięć. Pod opieką merytoryczną JM Rektora PWSZ w Gorzowie Wielkopolskim – prof. dr hab. Elżbiety Skorupskiej-Raczyńskiej organizowany jest ogólnoukraiński Konkurs Ortograficzny z Języka Polskiego dla Młodzieży Akademickiej pod patronatem Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Kijowie. Prowadzone są również wspólne badania naukowe, które prezentowane są w ramach cyklicznych konferencji takich jak „Dziedzictwo kulturowe regionu pogranicza” i „Język. Religia. Tożsamość.”

PWSZ w Gorzowie Wielkopolskim to uczelnia, która od początku w istotny sposób oddziałuje na środowisko lokalne, miasto i region przyczyniając się do jego rozwoju. W ostatnich latach władze PWSZ zawarły porozumienia o współpracy, m.in. z: Wojewódzkim Ośrodkiem Doskonalenia Zawodowego, Drawieńskim Parkiem Narodowym, Izbą Celną w Rzepinie, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych w Gorzowie Wielkopolskim, wieloma szkołami średnimi z Gorzowa Wielkopolskiego i okolicznych miast. W myśl tego założenia uczelnia realizuje cykl spotkań „Niezwyczajni ludzie, niezwykłe sprawy”, w ramach których gościła, m.in. tak znamienitych gości, jak: Premiera RP – Kazimierza Marcinkiewicza, Wicepremiera RP oraz Prezesa Narodowego Banku Polskiego – Leszka Balcerowicza, posła na Sejm RP – Waldemara Śługockiego, Wojewodę Lubuskiego – Marcina Jabłońskiego, Marszałek Województwa Lubuskiego – Elżbietę Polak, dyrektora Izby Celnej w Rzepinie – Sylwestra Skórskiego.

Specjalną ofertę edukacyjną kierujemy także do osób dorosłych i specjalistów, którzy chcą pogłębiać swoją wiedzę podczas kilkutygodniowych kursów oraz dwu- i trzysemestralnych studiów podyplomowych, a także dla dzieci, uczestnicząc w organizacji zajęć Uniwersytetu Dziecięcego „UNIKIDS”. Odpowiadając na zapotrzebowanie lubuskiego biznesu uczelnia uruchomiła Szkołę Języka Polskiego dla Cudzoziemców. Jednocześnie Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gorzowie Wielkopolskim posiada licencję na przeprowadzanie międzynarodowych egzaminów językowych (TELC). Egzaminy i certyfikaty TELC są instrumentem służącym opisowi umiejętności i kompetencji językowych użytkowników języka obcego dla celów międzynarodowego charakteru rynku pracy. TELC jest administrowany przez organizację non-profit TELC GmbH z siedzibą we Frankfurcie nad Menem. Oferowane egzaminy uwzględniają różne poziomy zaawansowania językowego, obejmują tematykę życia codziennego i zawodowego, sprawdzają umiejętność komunikowania się.

Po 15 latach funkcjonowania gorzowskiej uczelni i jej wpływie na północną część województwa lubuskiego, trudno wyobrazić sobie nasze miasto bez Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Gorzowie Wielkopolskim. Rozumiejąc rolę uczelni, jej Senat, 21 maja 2013 r. zdecydował o wyborze patrona, którym po konsultacjach społecznych i starannej analizie życiorysu został największy i najbardziej postępowy myśliciel epoki średniowiecza - Jakub z Paradyża (Jacobi de Paradiso).

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

1. Uroczyste Otwarcie Biblioteki Głównej PWSZ przez Premiera RP Ryszarda Marciniewicza

2. Wicemistrzynie Polski w koszykówce kobiet - drużyna KSSE AZS PWSZ z trenerem Dariuszem Maciejewskim

1. Studenci Instytutu Ekonomicznego podczas zajęć

2. Absolwentki zarządzania po odebraniu dyplomów

Wykłady z cyklu "Niezwyczajni ludzie, niezwykłe sprawy".

1. Wojewoda Lubuski - Marcin Jaskolski
2. Minister Finansów, Prezes NBP - Leszek Balcerowicz
3. Dyktator litry Calej w Rozganie - Sylwester Skorski

1. Ewa Dębicka tańcząca podczas spotkania pn. "Tożsamość kulturowa Romów"
2. Studentki wydziału sztuki z Iwano-Frankowska podczas Festiwalu Kultury Europejskiej

3. JM Rektor Elżbieta Skorupska-Raczyńska podczas międzynarodowej konferencji naukowej „Dziedzictwo kulturowe regionu pogranicza”

1. Obóz sportowy w Łazach zorganizowany przez Radę Niepełnosprawnych Studentów PWSZ w Gorzowie Wielkopolskim

2. Arenalia studenckie

www.pwsz.pl

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W KONINIE

ul. Przyjaźni 1, 62-510 Konin, tel. 63 249 72 20

www.pwsz.konin.edu.pl

HISTORIA

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie jest publiczną uczelnią funkcjonującą od 1998 r. Jej misją jest tworzenie przyjaznego miejsca do studiowania, które umożliwia młodym ludziom rozwój talentów i realizację pasji. Dzięki doskonałej kadrze i nowoczesnej bazie dydaktycznej studenci mają szansę przygotowania się do udanego startu zawodowego. PWSZ w Koninie jest uczelnią uznaną nie tylko w regionie, ale także w kraju, o czym świadczą wysokie miejsca w rankingach szkół wyższych.

Już 8,5 tys. absolwentów legitymuje się dyplomem ukończenia Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie. W pierwszych latach uczelnia prowadziła studia na specjalnościach, od 2005 r. kształcenie odbywa się na kierunkach. W 2007 pojawiły się wydziały. Od września 2013 r. funkcjonować będą trzy wydziały: Wydział Kultury Fizycznej i Ochrony Zdrowia, Wydział Społeczno-Humanistyczny, Wydział Budownictwa, Mechaniki i Inżynierii Środowiska.

Pierwszym rektorem był prof. dr hab. Józef Orczyk (1998-2007), kolejnym prof. nadzw. dr hab. Wojciech Poznaniak (2007-2011). W obecnej kadencji (2011-2015) uczelnią kieruje prof. nadzw. dr hab. Mirosław Pawlak.

Jednym z ważniejszych wydarzeń w historii uczelni było oddanie do użytku w 2011 r. Centrum Wykładowo-Dydaktycznego z reprezentacyjną aulą (na 650 miejsc) imienia Jana A.P. Kaczmarska, pochodzącego z Konina kompozytora i zdobywcy Oscara. W 2012 r. wprowadzono elektroniczny system obsługi studenta oraz elektroniczne legitymacje studenckie.

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA

Obecnie PWSZ w Koninie kształci ponad 3 tys. studentów na 11 kierunkach. Są to: budownictwo, filologia, fizjoterapia, inżynieria środowiska, mechanika i budowa maszyn, pedagogika, politologia, praca socjalna, turystyka i rekreacja, wychowanie fizyczne, zarządzanie. W przyszłym roku akademickim planowane jest uruchomienie (po akceptacji MNiSW) dwóch nowych kierunków: bezpieczeństwa wewnętrznego i dietetyki.

Od początku działalności uczelnia kształci na studiach podyplomowych. Część z nich jest organizowana przy współpracy z lokalnymi instytucjami oraz w porozumieniu z samorządem lokalnym. Największym zainteresowaniem cieszą się: organizacja i zarządzanie w sektorze publicznym, kompetencje pedagogiczne nauczyciela, podatki i skarbowość, rachunkowość, zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

Choć państwowe wyższe szkoły zawodowe nie mają obowiązku prowadzenia działalności naukowej, w PWSZ w Koninie przywiązuje się do niej dużą wagę. Uczelnia od początku istnienia jest miejscem spotkań, konferencji, seminariów. Do cyklicznych konferencji należą m.in. „Autonomia ucznia w nauczaniu języków obcych”, „Ewaluacja i innowacje w edukacji”, „Kultura fizyczna – stan i perspektywy”, „Mówienie w języku obcym”, „Profesjonalne praktyki – profesjonalni nauczyciele”. Odbywa się również wiele konferencji okolicznościowych i wykładów otwartych.

DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA

Uczelnia od zawsze była i jest animatorem wielu przedsięwzięć kulturalnych. Współpracuje z instytucjami kultury z Konina i regionu. Do organizowanych lub współorganizowanych imprez należą: Wielkopolski Festiwal Chórów Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych, konkurs fotograficzny „Subregion koniński w barwach jesienno-zimowych”, wystawy w galerii „Pod Biblioteką”, tj. „Szlakiem obywatelk”, „Głos Wolnej Europy”, spotkania autorskie, np. z Januszem L. Wiśniewskim, wykłady otwarte (Jan A.P. Kaczmarek, Dorota Zawadzka).

DZIAŁALNOŚĆ SPORTOWA

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie ma nowoczesną bazę sportową: stadion lekkoatletyczny z bieżnią tartanową, zespół boisk sportowych ze sztucznymi nawierzchniami do piłki ręcznej, koszykowej i siatkowej, boiskiem do siatkówki plażowej, a także dwa korty tenisowe, salę sportową, salę fitness oraz siłownię.

Jednak największym atutem naszej uczelni są studenci, którzy zdobywają tytuły, medale i puchary w ogólnopolskich i międzynarodowych zawodach sportowych. Futsalistki zdobyły w tym roku akademickim I miejsce w Finale Akademickich Mistrzostw Polski, a IV w Futsalu Kobiet podczas Europejskich Igrzysk Studentów w Cordobie w 2012 r. Zwycięstwa odnoszą koszykarki (I miejsce w Akademickich Mistrzostwach Polski w Koszykówce Kobiet w 2012 r.) i siatkarki (III miejsce w Akademickich Mistrzostwach Wielkopolski w Piłce Siatkowej Mężczyzn w 2012 r.). W XXIX edycji Akademickich Mistrzostw Polski, PWSZ w Koninie zajęła V miejsce w grupie wyższych szkół zawodowych, natomiast w klasyfikacji generalnej – 62 miejsce na 175 sklasyfikowanych wyższych uczelni w Polsce.

ŻYCIE I DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNOŚCI STUDENCKIEJ

Uczelnia to przede wszystkim studenci, którzy rozwijają swoje talenty i zainteresowania w samorządzie studenckim oraz kołach naukowych (każdy kierunek ma swoje koło) i organizacjach studenckich. Owocuje to organizacją konferencji naukowych, np. „Komunikacja interpersonalna w życiu studenta i absolwenta”, sympozjów „Materiały inteligentne”, wykładów otwartych oraz udziałem w wielu ogólnopolskich seminariach, zjazdach i konkursach akademickich, np. „Uczelnia-da” dla amatorów rachunkowości.

Studenci prowadzą działalność wolontaryjną (praca w hospicjum, udział w akcjach „Poła nadziei”, „Szlachetna paczka”), organizują koncerty charytatywne na rzecz potrzebujących. Od kilku lat działają czynnie w Fundacji Mam Marzenie. Organizują i współorganizują juwenalia, drzwi otwarte.

WSPÓŁPRACA W REGIONIE

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie od początku istnienia współpracuje z samorządami lokalnymi, np. przy organizacji studiów podyplomowych, konferencji naukowych i publikacji książek; instytucjami kultury przy przedsięwzięciach artystycznych, tj. koncerty, wystawy, spotkania z ludźmi kultury; organizacjami samorządowymi i stowarzyszeniami o profilu gospodarczym, sportowym, edukacyjnym, turystycznym i innymi.

Osobnym zagadnieniem jest współdziałanie z regionalnymi zakładami pracy, w tym szkołami, gdzie większość naszych studentów odbywa praktyki. Przedstawiciele władz Konina i starostwa konińskiego są stałymi członkami Konwentu Uczelni.

W celu jak najlepszego powiązania procesu kształcenia z potrzebami rozwojowymi podregionu konińskiego i z potrzebami pracodawców, powołana została Rada Programowa Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie. Zasiadają w niej władze uczelni oraz przedstawiciele władz Konina, powiatu konińskiego, Sejmiku Województwa Wielkopolskiego, powiatu kolskiego, powiatu tureckiego, powiatu słupeckiego, przedstawiciele gmin z regionu konińskiego, przedstawiciele zakładów pracy, Agencji Rozwoju Regionalnego w Koninie, Konińskiej Izby Gospodarczej. Do zadań Rady należy m.in. wskazywanie kierunków rozwoju Uczelni, proponowanie możliwości dopasowania oferty edukacyjnej Uczelni do potrzeb rynku pracy, inicjowanie działań zmierzających do zacieśnienia współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, inicjowanie działań pro-przedsiębiorczych dla studentów. Także poszczególne wydziały i kierunki nawiązują i utrzymują kontakty z wieloma podmiotami w regionie. Wyrazem takiej współpracy są rady programowe funkcjonujące dla niektórych kierunków studiów. W ich skład wchodzi, obok nauczycieli akademickich, studentów i absolwentów, osoby reprezentujące różne sfery życia społeczno-gospodarczego – przedstawiciele firm i instytucji pro-

wadzących działalność w zakresie zbieżnym z danym kierunkiem studiów. Rady mają charakter opiniotawczo-doradczy, a ich zadaniem jest udział w kształtowaniu koncepcji kształcenia na kierunku studiów, w szczególności poprzez wskazywanie pożądanych umiejętności i kompetencji absolwentów oraz wskazywanie pożądanych zmian w celu doskonalenia programu i procesu kształcenia.

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Od lat Państwowa Wyższej Szkoła Zawodowa w Koninie konsekwentnie rozwija współpracę z uczelniami zagranicznymi. Umowy z ponad 40 uczelniami, w ramach programu LLP Erasmus, dają możliwość wymiany studentów, wykładowców i pracowników administracji, realizacji wspólnych projektów naukowych i praktyk zawodowych. Wśród partnerów PWSZ w Koninie są uczelnie z Chorwacji, Hiszpanii, Litwy, Malty, Niemiec, Portugalii, Szwecji, Turcji, Wielkiej Brytanii i Włoch. Poza programem Erasmus uczelnia współpracuje z Uniwersytetem Państwowym w Briańsku (Rosja).

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie

Studiuj blisko, solidnie, bezpłatnie

HISTORIA

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie jest publiczną uczelnią funkcjonującą od 1998 r. Jej misją jest tworzenie przyjaznego miejsca do studiowania, które umożliwia młodym ludziom rozwój talentów i realizację pasji. Dzięki doskonałej kadryze i nowoczesnej bazie dydaktycznej studenci mają szanse przygotowania się do udanego startu zawodowego. PWSZ w Koninie jest uczelnią znaną nie tylko w regionie, ale także w kraju, o czym świadczą wysokie miejsca w rankingach szkół wyższych.

Już 8,5 tys. absolwentów legitymuje się dyplomem ukończenia Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie. W pierwszych latach uczelnia prowadziła studia na specjalnościach, od 2005 r. kształcenie odbywa się na kierunkach. W 2007 pojawiły się wydziały. Pierwszym rektorem był prof. dr hab. Józef Orczyk (1998-2007), kolejnym prof. nadzw. dr hab. Wojciech Puzaniak (2007-2011). W obecnej kadencji (2011-2015) uczelnią kieruje prof. nadzw. dr hab. Mirosław Pawlak.

Jednym z ważniejszych wydarzeń w historii uczelni było oddanie do użytku w 2011 r. Centrum Wykładowo-Dydaktycznego z reprezentacyjną salą (na 650 miejsc) imienia Jana A.P. Kaczmarska, pochodzącego z Konina kompozytora i zdobywcę Oscara.

W 2012 r. wprowadzono elektroniczny system obsługi studenta oraz elektroniczne legitymacje studenckie.

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA

Obecnie PWSZ w Koninie kształci ponad 3 tys. studentów na 11 kierunkach. Są to: budownictwo, filologia, fizjoterapia, inżynieria środowiska, mechanika i budowa maszyn, pedagogika, politologia, praca socjalna, turystyka i rekreacja, wychowanie fizyczne, zarządzanie. W przyszłym roku akademickim planowane jest uruchomienie (po akceptacji MNSWi) dwóch nowych kierunków: bezpieczeństwa wewnętrznego i dietetyki. Od początku działalności uczelnia kształci na studiach podyplomowych. Czeki z nich jest organizowana przy współpracy z lokalnymi instytucjami oraz w porozumieniu z samorządami lokalnymi. Największym zainteresowaniem cieszą się: organizacja i zarządzanie w sektorze publicznym, kompetencje pedagogiczne nauczyciela, podatków i skarbowość, rachunkowość, zarządzanie bez-

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

Choć państwowe wyższe szkoły zawodowe nie mają obowiązku prowadzenia działalności naukowej, w PWSZ w Koninie przywiązuje się do niej dużą wagę. Uczelnia od początku istnienia jest miejscem spotkań, konferencji, seminariów. Do cyklicznych konferencji należą m.in. „Autonomia ucznia w nauce języków obcych”, „Ewaluacja i innowacje w edukacji”, „Kultura fizyczna – stan i perspektywy”, „Mówienie w języku obcym”, „Profesjonalne praktyki – profesjonalni nauczyciele”. Odbywa się również wiele konferencji oko-

DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA

Uczelnia od zawsze była i jest animatorem wielu przedsięwzięć kulturalnych. Współpracuje z instytucjami kultury z Konina i regionu. Do organizowanych lub współorganizowanych imprez należą: Wielkopolski Festiwal Chórów Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych, konkurs fotograficzny „Sobiegrom koniński w barach jesienno-zimowych”, wystawy w galerii „Pod Biblioteką”, tj. „Śladami obywateli”, „Głos Wolnej Europy”, spotkania autorskie, np. z Januszem L. Wisniewskim, wykłady otwarte (Jan A.P. Kaczmarek, Dorota

DZIAŁALNOŚĆ SPORTOWA

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie ma nowoczesną bazę sportową: stadion lekkoatletyczny z bieżnią tartanową, zespół boisk sportowych ze sztucznymi nawierzchniami do piłki ręcznej, koszykowej i siatkowej, boiskiem do siatkówki plażowej, a także dwa korty tenisowe, salę sportową, salę fitness oraz siłownię. Jednak największym atutem naszej uczelni są studenci, którzy zdobywają tytuły, medale i puchary w ogólnopolskich i międzynarodowych zawodach sportowych. Futuściści zdobyli w tym roku akademickim I miejsce w Finale Akademickich Mistrzostw Polski, a IV w Futuście Kobiet podczas Europejskich Igrzysk Studentów w Cor-dobie w 2012 r. Zwycięstwa odnoszą koszykarki (I miejsce w Akademickich Mistrzostwach Polski w Koszykówce Kobiet w 2012 r.) i siatkarki (III miejsce w Akademickich Mistrzostwach Wielkopolski w Piłce Siatkowej Mężczyzn w 2012 r.).

W XXII edycji Akademickich Mistrzostw Polski, PWSZ w Koninie zajęła V miejsce w grupie wyższych szkół zawodowych, natomiast w klasyfikacji generalnej – 62. miejsce na 175 sklasyfikowanych wyższych uczelni w Polsce.

ŻYCIE I DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNOŚCI STUDENCKIEJ

Uczelnia to przede wszystkim studenci, którzy rozwijają swoje talenty i zainteresowania w samorządzie studenckim oraz łozach naukowych (łaski kierunek ma swoje koło) i organizacjach studenckich. Dwoje to organizacja konferencji naukowych, np. „Komunikacja interpersonalna w życiu studenta i absolwenta”, sym-pozjów „Materiały inteligentne”, wykładów otwartych oraz udziałem w wielu ogólnopolskich seminariach, zjazdach i konkursach akademickich. „Uczelnia” dla amatorów rachunkowości. Studenci prowadzą działalność wolontaryjną (praca w hospicjum, udział w akcjach „Pola nadziei”, „Siłachetna paczka”), organi-zując koncerty charytatywne na rzecz potrzebujących. Od kilku lat działają czynnie w Fundacji Mam Marzenie.

WSPÓŁPRACA W REGIONIE

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie od początku istnienia współpracuje z samorządami lokalnymi, np. przy organizacji studiów podyplomowych, konferencji naukowych i publikacji książek; instytucjami kultury przy przedsięwzięciach artystycznych, tj. koncertach, wystawach, spotkaniach z ludźmi kultury; organizacjami samorządowymi i stowarzyszeniami o profilu gospodarczym, sportowym, edukacyjnym, turystycznym i innym.

Osobnym zagadnieniem jest współdziałanie z regionalnymi zakładami pracy, w tym szkołami, gdzie większość naszych studentów odbywa praktyki. Przedstawiciele władz Konina i starostwa konińskiego są stałymi członkami Konwentu Uczelni.

WSPÓŁPRACA ZAGRANICĄ

Od lat Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koninie konsekwentnie rozwija współpracę z uczelniami zagranicznymi. Umowy z ponad 40 uczelniami, w ramach programu LLP Erasmus, dają możliwość wymiany studentów, wykładowców i pracowników administracji, realizacji wspólnych projektów naukowych i praktyk zawodowych. Wśród partnerów PWSZ w Koninie są uczelnie z Chorwacji, Hiszpanii, Litwy, Malty, Niemiec, Portugalii, Szwecji, Turcji, Wielkiej Brytanii i Włoch. Poza programem Erasmus uczelnia współpracuje z Uni-

**PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA
W KOSZALINIE****ul. Leśna 1, 75-582 Koszalin, tel. 94 342 67 66
www.pwsz-koszalin.pl**

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koszalinie jest uczelnią państwową, prowadzącą studia pierwszego stopnia. Została powołana do życia uchwałą Rady Ministrów opublikowaną w Dzienniku Ustaw w dniu 1.10.2009 r. Zgodnie z tą decyzją oficjalną działalność rozpoczęła 1 października 2009 roku.

Uczelnia prowadzi bezpłatne, stacjonarne kształcenie w systemie dziennym.

Starania o utworzenie w Koszalinie uczelni państwowej podjęto kilka lat wcześniej, kiedy to na mapie administracyjnej kraju przestało widnieć województwo koszalińskie. Wyłoniony w wyborach 2006 roku Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego, z Marszałkiem W. Husejką na czele, w porozumieniu z Radą Miejską w Koszalinie oraz Prezydentem Miasta Koszalina M. Mikietyńskim złożyli wniosek o powołanie PWSZ. Pełnomocnikiem i przedstawicielem wnioskodawców był wieloletni propagator idei utworzenia PWSZ w Koszalinie, poseł na Sejm RP, dr J. Kuriata. Inicjatywa znalazła poparcie bardzo wielu środowisk, w tym bp Edwarda Dajczaka, ordynariusza diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej. Niestrudzonym promotorem powstania Uczelni był Sekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska, poseł ziemi koszalińskiej St. Gawłowski.

Poprzez swoją działalność dydaktyczną i naukową, współtworzy obraz gospodarczy i kulturowy miasta i regionu. Zapewnienie najwyższej jakości pracy dydaktycznej, naukowej i wychowawczej oraz czynne uczestnictwo w tworzeniu europejskiej przestrzeni edukacyjnej, traktujemy jako podstawową społeczną rolę Uczelni dziś i w przyszłości.

Od początku istnienia Uczelni funkcję Rektora PWSZ w Koszalinie pełnił prof. dr hab. Waldemar Żarski (lata 2009-2012), Prorektora ds. nauczania - dr Jan Kuriata, funkcję Kanclerza – mgr Beata Koronkiewicz. Od 1.03.2012r. Rektorem PWSZ został dr Jan Kuriata, a Prorektorem ds. nauczania dr Agnieszka Kühnl-Kinel.

Władze PWSZ dbają przede wszystkim o rozwój dydaktyczno-naukowy poprzez pozyskiwanie wysoko wykwalifikowanej kadry dydaktyczno-naukowej, dostosowanie kierunków kształcenia i programów nauczania do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy oraz do oczekiwań pracodawców. Rozszerzanie oferty kształcenia na kierunkach i specjalnościach, na które istnieje obecnie i będzie istnieć w przyszłości lokalne i regionalne zapotrzebowanie rynku pracy jest gwarancją zwiększenia roli i atrakcyjności inwestycyjnej Koszalina i regionu.

Obecnie w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Koszalinie studiuje ok. 500 studentów. Uczelnia oferuje kształcenie na następujących kierunkach i specjalnościach:

Pielęgniarstwo, Wychowanie fizyczne (specjalizacja nauczycielska) ze specjalnościami: Wychowanie fizyczne z językiem angielskim, Gimnastyka korekcyjno-kompensacyjna, Odnowa biologiczna, Organizacja turystyki i rekreacji, Menedżer sportu **Pedagogika - specjalności nauczycielskie:** Pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna, Edukacja elementarna i język angielski, Pedagogika wczesnoszkolna i terapia pedagogiczna, Pedagogika wczesnoszkolna z gimnastyką korekcyjną **specjalność nienauczycielska:** Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza z resocjalizacją **Filologia polska - specjalności nauczycielskie:** Bibliotekarstwo i informacja naukowa, Logopedia szkolna **specjalności nienauczycielskie:** Kultura i promocja regionu, Komunikacja medialna z podstawami dziennikarstwa. **Filologia:** Filologia angielska ze specjalnościami: nauczycielską, translatoryką, z językiem norweskim i kulturą skandynawską, język angielski w biznesie i turystyce. Filologia francuska ze specjalnościami: nauczycielską, nienauczycielską, język francuski w biznesie i turystyce, kultura Francji. Filologia germańska ze specjalnościami: nauczycielską, język niemiecki w biznesie i turystyce, historia i kultura Pomorza, kultura Niemiec.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koszalinie oferuje również studia niestacjonarne oraz kursy kształcące w różnych dziedzinach. Studia niestacjonarne prowadzone są na następujących kierunkach i specjalnościach: Na kierunku pielęgniarstwo: studia pomostowe dla pielęgniarek oraz na kierunku pedagogika ze specjalnością: pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna, edukacja elementarna i język angielski, pedagogika opiekuńczo-wychowawcza z resocjalizacją. Kursy kształcące oferowane są w następujących dziedzinach: kurs przygotowawczy dla kandydatów na wychowawców placówek wypoczynku dzieci i młodzieży, kurs pierwszej pomocy, kurs menedżerów sportu. Specjalistyczne kursy trenera II klasy dotyczą dziedzin sportu: piłki nożnej, piłki siatkowej, koszykówki, piłki ręcznej, akrobatyki. Specjalistyczne kursy instruktora sportu prowadzone są w dziedzinie: piłki nożnej, koszykówki, piłki siatkowej, piłki ręcznej, pływania, akrobatyki, gimnastyki sportowej. Specjalistyczne kursy instruktora rekreacji ruchowej oferowane są w dziedzinie: hipoterapii, kinezygerontoprofilaktyki, odnowy biologicznej, pływanie rekreacyjne, Nordic walking, trener personalny. Uczelnia oferuje też kursy językowe przygotowujące do testów gimnazjalnych i egzaminów maturalnych.

Uczelnia od początku swego istnienia uczelnia organizuje doroczne interdyscyplinarne konferencje naukowe, których tematyka pozwala na uczestnictwo specjalistów z różnych dziedzin. Przy uczelni działa również Wszechnica, której celem jest organizowanie cyklicznych otwartych dyskusji ze znanymi przedstawicielami świata polityki i kultury. Wszechnica została zainaugurowana 22 marca 2010 r. Wykład inauguracyjny pt. „21 postulatów. Zabytek UNESCO – pamięć świata” wygłosił Arkadiusz Rybicki, historyk, współpracownik Prezydenta Lecha Wałęsy, Podsekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Sztuki i Poseł na Sejm PR, zmarły

tragicznie w katastrofie smoleńskiej. Później odbyły się kolejne spotkania. Ideą Wszechnicy jest stworzenie dodatkowej oferty kulturalnej adresowanej nie tylko do studentów PWSZ, ale również do szerokiej rzeszy mieszkańców Koszalina.

Uczelnia organizuje również szereg imprez kulturalnych, których uczestnikami są przedszkolaki i uczniowie szkół z Koszalina i całego województwa zachodniopomorskiego. Należy wśród nich wymienić Gimnazjalny Turniej Koszykówki, Konkursy Poezji i Prozy – angielskiej, francuskiej oraz niemieckiej, Konkurs Piosenki Francuskiej, zabawa mikołajkowa dla chorych dzieci ze Szpitala Specjalistycznego w Koszalinie, przedstawienia dla przedszkolaków i wiele innych.

Bazę materialną uczelni stanowią: budynek dydaktyczny, sala gimnastyczna, dwa budynki tworzące Dom Studenta oraz obiekty gospodarcze. Wszystkie te obiekty przeszły w 2010 r. generalny remont i zostały zmodernizowane. Budynek dydaktyczny wyposażony jest ponadto w sale do ćwiczeń i zajęć praktycznych na kierunku Pielęgniarstwo.

W uczelni działa również biblioteka, której księgozbiór wynosi ponad 35.000 jedn.inw. Biblioteka udostępnia blisko 40 tytułów czasopism krajowych i zagranicznych, z czego 25 stanowi bieżącą prenumeratę. Biblioteka jest w pełni zautomatyzowana, pracuje w zintegrowanym systemie bibliotecznym Patron3, który zapewnia kompleksową obsługę pracy wypożyczalni i czytelní. Wykładowcy i studenci uczelni mogą korzystać z bezpłatnego dostępu do Internetu.

Pomimo młodego wieku Uczelnia, rozwija się prężnie, a co za tym idzie przyciąga coraz więcej studentów. Życie studenckie kwitnie w uczelni działa Samorząd Studentów, powstają koła naukowe, jak np. Koło Pielęgniarstwa Anestezjologiczno-Chirurgicznego, organizowane są imprezy studenckie, których przykładem są doroczne Juwenalia. Dla rozwoju swych zainteresowań studenci PWSZ w Koszalinie mogą korzystać z nowoczesnego akademika, w którym znajdują się również oferująca całodienne wyżywienie stołówka, sala rekreacyjno-sportowa z siłownią, świetlica i sala telewizyjna.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koszalinie jest uczelnią nowoczesną, której założeniem jest stworzenie oferty edukacyjnej dostosowanej do potrzeb współczesnego rynku pracy. Wydaje się zatem być ciekawym wyborem dla młodych ludzi nie tylko z Koszalina i okolic, lecz także całego kraju.

Studiuj z NAMI. To się OPŁACA

**STUDIA
BEZPŁATNE**

**AKADEMIK
GWARANTOWANY**

STUDIA DZIENNE STACJONARNE BEZPŁATNE - OFERTA KSZTAŁCENIA W PWSZ

- **PIELĘGNIARSTWO**
- **WYCHOWANIE FIZYCZNE**
- **PEDAGOGIKA**
- **FILOLOGIA** *
 - JĘZYK ANGIELSKI
 - JĘZYK NIEMIECKI
 - JĘZYK FRANCUSKI
- **FILOLOGIA POLSKA** *

* Pod warunkiem przyjęcia wystarczającej liczby osób.

www.PWSZ-KOSZALIN.pl

tel. 94 342 67 66 K Koszalin 75-582, ul. Leśna 1 e-mail: pwsz-koszalin@wp.pl

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA
IM. STANISŁAWA PIGONIA W KROŚNIE
ul. Rynek 1, 38-400 Krosno, tel. 13 437 55 30
www.pwsz.krosno.pl

HISTORIA UCZELNI

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa jest pierwszą uczelnią w Krośnie, z dumą jednak odwołuje się do bogatej historii kształcenia w tym mieście, na poziomie średnim lub półwyższym kadry nauczycielskiej dla okolicznych szkół.

Tradycja ta sięga czasów, w których Krosno miało już za sobą świetność gospodarczą XV i XVI w. Za sprawą sprowadzonych w 1614 r. jezuitów rozpoczęła w 1631 r. funkcjonowanie szkoła, która po szesnastu latach intensywnej działalności edukacyjnej w klasach gramatyki, retoryki i humanistycznych oraz dzięki odpowiedniemu doborowi kadry, została podniesiona do rangi kolegium. W 1647 r. jezuita otworzyli pierwszą bursę i internat. Dzięki przedsiębiorczości zakonników oraz licznych funduszom i zapisom kolegium przetrwało, z drobnymi przerwami, aż do 1773 r. Kasata zakonu i likwidacja kolegium zapoczątkowały okres zapaści edukacyjnej. W XX w. w budynku kolegium otworzono Szkołę Tkacką, a następnie Technikum Tkackie. Po drugiej wojnie światowej w części budynku mieściła się Szkoła Podstawowa nr 1, do której uczęszczała większa część ówczesnych mieszkańców Krosna.

Kiedy zaistniały ustawowe warunki dla organizowania państwowych wyższych szkół zawodowych, Wojewoda Krośnieński wystąpił do Ministra Edukacji Narodowej z wnioskiem o powołanie uczelni w oparciu o działające w Krośnie i Jaśle placówki kształcące nauczycieli. Dzięki śmiałości otwarcia władz administracyjnych i oświatowych województwa krośnieńskiego na założenia i wymagania stawiane kolegiom oraz życzliwej pomocy władz i twórczemu wysiłkowi pracowników naukowo-dydaktycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Akademii Górniczo-Hutniczej i Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie, w 1999 roku powstała w Krośnie Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa (na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 1999 r. Dz. U. Nr 55, poz. 575).

Pierwszym rektorem uczelni został prof. dr hab. Janusz Strutyński, polonista-językoznawca z Uniwersytetu Jagiellońskiego. W latach 2000-2004 funkcję tę pełnił prof. dr hab. inż. Andrzej Gonet, specjalista w zakresie górnictwa i geodezji inżynierskiej związany z Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie. W latach 2004-2008, 2008-2012 rektorem był dr hab. Janusz Gruchała prof. nadzw., polonista-literaturoznawca z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od roku 2012 uczelnią zarządza prof. dr hab. Grzegorz Przebinda - profesor nauk humanistycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego.

PRAKTYCZNY PROFIL KSZTAŁCENIA

PWSZ w Krośnie kształci dla potrzeb nowoczesnej gospodarki. Jako uczelnia zawodowa pierwszego stopnia łączy wykształcenie akademickie z praktycznym, opartym na współpracy z lokalnymi instytucjami i przedsiębiorcami. Uczelnia oferuje bezpłatne studia stacjonarne oraz niestacjonarne na 13 kierunkach technicznych, humanistycznych, kultury fizycznej i zdrowia. Bardzo dobre warunki do studiowania i wysoką jakość kształcenia zapewniają:

- doskonale przygotowana kadra,
- nowoczesna, dobrze wyposażona baza dydaktyczna i biblioteka,
- wysoki poziom zajęć praktycznych i praktyk,
- dogodne warunki do uprawiania sportu i rekreacji,
- rozbudowany system stypendiów.

Praktyczny profil kształcenia umożliwia zdobycie doświadczenia w wybranym zawodzie.

Najważniejsze osiągnięcia

- Współpraca z Akademią Górniczo-Hutniczą, Uniwersytetem Jagiellońskim, Politechniką Rzeszowską i Uniwersytetem Rzeszowskim.
- Studenci realizują swoje pasje w 15 studenckich kołach naukowych, artystycznych i sportowo-rekreacyjnych.
- Rokrocznie około 40 studentów wyjeżdża na studia do uczelni partnerskich w Europie (Austria, Dania, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Niemcy, Portugalia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Turcja, Węgry, Włochy), w USA, do Rosji i na Ukrainę.
- Drużyna siatekarek AZS PWSZ Krosno na I miejscu w Akademickich Mistrzostwach Polski w 2012 i 2013 roku.
- PWSZ w Krośnie najlepszą uczelnią Podkarpacia w II edycji rankingu „Ile za dyplom” w 2012 roku.
- Organizowanie Międzynarodowego Festiwalu Młodzieży w 2009 i 2011 roku, w którym wzięła udział młodzież z Rosji, Ukrainy, Węgier i Słowacji.

KIERUNKI KSZTAŁCENIA

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Stanisława Pigonia w Krośnie kształci na 13 kierunkach studiów:

Studia licencjackie

Filologia: Dwujęzyczne studia dla tłumaczy, Filologia angielska, Filologia germańska, Język rosyjski dla biznesu.

Filologia polska: Edytorstwo i wiedza o mediach, Informacja i komunikacja społeczna, Filologia polska nauczycielska.

Pedagogika: Edukacja wczesnoszkolna z językiem angielskim, Edukacja wczesnoszkolna z wychowaniem przedszkolnym, Pedagogika społeczno-opiekuńcza z terapią pedagogiczną.

Pielęgniarstwo. Turystyka i rekreacja: Obsługa ruchu turystycznego i rekreacji, Turystyka aktywna z agroturystyką, Turystyka uzdrowiskowa, Wellness i Spa. Wychowanie fizyczne: Odnowa biologiczna z gimnastyką korekcyjną, Sportowo-instruktorska, Trener osobisty.

Studia inżynierskie

Budownictwo, Energetyka, Informatyka: Technologie internetowe i bazy danych, Sieciowe systemy informatyczne, Informatyka praktyczna. Inżynieria środowiska: Geotechnika i geologia inżynierska, Instalacje sanitarne i technologiczne, Instalacje gazowe. Mechanika i budowa maszyn: Obrabiarki sterowane numerycznie, Mechatronika i diagnostyka samochodowa, Mechanika lotnicza. Rolnictwo: Agroeconomia, Ochrona i kształtowanie krajobrazu. Towaroznawstwo: Kształtowanie i ocena jakości towarów, Towaroznawstwo wyrobów przemysłowych, Towaroznawstwo i technologia żywności, Inżynier sprzedaży.

RÓŻNORODNA OFERTA

Studenci krośnieńskiej uczelni przywykli już do doskonałych warunków, jakie stwarza uczelnia w Krośnie. Młodzi ludzie kształcą się w trzech nowoczesnych kampusach wyposażonych w najnowszy sprzęt dydaktyczny i laboratoryjny. Instytut Kultury Fizycznej i Politechniczny mieszczą się w Turaszówce, Instytut Humanistyczny, biblioteka oraz rektorat w obrębie krośnieńskiej starówki, Instytut Gospodarki i Polityki Społecznej w przepięknie położonym kompleksie w Suchodole. W bibliotece uczelnianej studenci mają dostęp do bogatego księgozbioru i internetowych baz danych. Uczelnia ma w swojej ofercie studia podyplomowe, kursy instruktorskie, kursy językowe i egzaminy w Wewnętrznym Ośrodku Egzaminacyjnym British Council. Studenci korzystają z rozbudowanego systemu stypendiów, zamiejscowym proponuje się miejsca w akademiku. Uczelnia dba o wysoki poziom praktyk i zająć praktycznych realizowanych zgodnie z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji, co stwarza realne szanse na uzyskanie atrakcyjnej pracy po zakończeniu studiów. Rozwija też współpracę międzynarodową; w każdym roku 40 studentów uczelni wyjeżdża na semestralne studia do uniwersytetów w Hiszpanii, Portugalii, Grecji, Francji, Irlandii, Austrii, do Niemiec, na Węgry i Słowację oraz do Stanów Zjednoczonych. Koszty wyjazdów są finansowane z programu Erasmus. Studenci mogą rozwijać swoje pasje w jednym z kilkunastu kół naukowych lub sprawdzić się w działającym w uczelni Akademickim Związku Sportowym.

BAZA DYDAKTYCZNA

Zespół obiektów w Krośnie przy ul. Kazimierza Wielkiego 4-8.

W skład kompleksu dydaktycznego wchodzi cztery budynki, z których trzy posiadają wybitne walory historyczne i architektoniczne. Mieszczą się w nich sale wykładowe i aula ze 160 miejscami i kompletnym wyposażeniem audiowizualnym.

Budynek Collegium Pigionianum to najstarszy budynek z tradycją XVII-wieczną. W nim mieściło się krośnieńskie kolegium jezuickie. Po remoncie i przystosowaniu do potrzeb studentów i pracowników, stał się nowoczesnym budynkiem dydaktycznym. Studenci i wykładowcy szczególnie cenią sobie atmosferę, swoisty *genius loci*, której źródłem jest bogata przeszłość tego miejsca.

Zespół obiektów dydaktyczno-sportowych przy ul. Wyspiańskiego 20

W skład kompleksu dydaktycznego wchodzi dwa budynki dydaktyczne i zespół obiektów sportowych. Mieści się tu zespół pracowni komputerowych i specjalistycznych oraz hala sportowa, sale do gimnastyki korekcyjnej i gimnastyki sportowej oraz siłownia.

Budynek przy Rynku 1 i 1a.

W samym sercu krośnieńskiego rynku, w przepięknie odremontowanej kamienicy „Pod zegarem” mieszczą się biura rektorów, kancelaria, działy kwestury i kadr, promocji i rozwoju uczelni oraz sala obrad Senatu.

W bibliotece uczelnianej stworzono nowoczesne warunki do pracy naukowej i studiowania, a jednocześnie stała się ona ośrodkiem informacji naukowej umożliwiającym obsługę użytkowników z własnej uczelni, miasta i regionu.

W wypożyczalni i czytelni wprowadzony wolny dostęp do półek umożliwia czytelnikowi bezpośredni kontakt ze zbiorami bibliotecznymi, gwarantując swobodne przeglądanie i wybór materiałów. W czytelni dla użytkowników przeznaczono 60 miejsc oraz 40 stanowisk komputerowych. Tu można korzystać z Internetu, baz danych oraz z zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki (ISI Web of Knowledge, ScienceDirect, Springer, EBSCO Publishing). Czytelnicy gazet i czasopism mają zapewnione także dogodne warunki, natomiast korzystający ze zbiorów audiowizualnych kameralne miejsce, w którym - nie przeszkadzając innym - mogą przesłuchać CD czy obejrzeć film na DVD. Nowoczesna architektura, przestrzeń, estetyczne i funkcjonalne wyposażenie decydują o tym, że biblioteka nie pełni jedynie funkcji wypożyczalni, ale jest miejscem, w którym chce się być, spędzać czas, korzystając z gazet i czasopism lub „nawigując po sieci”.

Kampus Techniczny przy ul. Dmochowskiego 12

W skład Kampusu Technicznego uczelni wchodzi trzy budynki dydaktyczno-badawcze. Mieści się tu amfiteatralna aula wraz z zapleczem, sala wykładowa na 100 osób oraz sale laboratoryjne i pracownie dydaktyczne. Na terenie Kampusu odrestaurowano park z zabytkowym drzewostanem.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa

im. Stanisława Pigonia
w Krośnie

PWSZ w Krośnie kształci dla potrzeb nowoczesnej gospodarki. Jako uczelnia zawodowa pierwszego stopnia łączy wykształcenie akademickie z praktycznym, opartym na współpracy z lokalnymi instytucjami i przedsiębiorcami.

Tradycja i Nowoczesność

Oferta kształcenia

Budownictwo

Energetyka

Filologia

- filologia angielska
- filologia niemiecka
- język rosyjski dla biznesu
- dwujęzyczne studia dla tłumaczy

Filologia polska

- edytorstwo i wiedza o mediach
- informacja i komunikacja społeczna
- nauczycielska

Informatyka

- technologie internetowe i bazy danych
- sieciowe systemy informatyczne
- informatyka praktyczna

Inżynieria środowiska

- geotechnika i geologia inżynierska
- instalacje sanitarne i technologiczne
- instalacje gazowe

Mechanika i budowa maszyn

- obrabiarki sterowane numerycznie
- mechatronika i diagnostyka samochodowa
- mechanika lotnicza

Pedagogika

- edukacja wczesnoszkolna z językiem angielskim
- edukacja wczesnoszkolna z wychowaniem przedszkolnym
- pedagogika społeczno-opiekuńcza z terapią pedagogiczną

Pielęgniarstwo

Rolnictwo

- agroeconomia
- ochrona i kształtowanie krajobrazu

Towaroznawstwo

- towaroznawstwo żywności
- towaroznawstwo biopreparatów kosmetycznych i dietetycznych
- towaroznawstwo i technologia drewna
- inżynier sprzedaży

Turystyka i rekreacja

- obsługa ruchu turystycznego i rekreacji
- turystyka aktywna z agroturystyką
- turystyka uzdrowiskowa, Wellness i Spa

Wychowanie fizyczne

- odnowa biologiczna z gimnastyką korekcyjną
- sportowo-instruktorska
- trener osobisty

Rynek 1, 38-400 Krosno
tel. 013-43-755-30
fax 013-43-755-11
e-mail: pwsz@pwsz.krosno.pl

WWW.PWSZ.KROSNO.PL

**PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA
IM. WITELONA W LEGNICY**
ul. Sejmowa 5a, 59-220 Legnica, tel. 76 723 21 50
www.pwsz.legnica.edu.pl

Przypadające na koniec lat 90. minionego stulecia, początki wyższego publicznego szkolnictwa zawodowego w Polsce były trudne, a jednym z największych problemów, abstrahując od trudności kadrowych i materialnych, była nieufność, z jaką odnoszono się do uczelni oferujących kształcenie jedynie w zakresie licencjatu lub studiów inżynierskich. W tym kontekście PWSZ nijak nie przystawały do wizerunku uczelni prowadzących „normalne” studia, kończące się uzyskaniem tytułu zawodowego magistra czy magistra inżyniera. Pewną poprawę postrzegania wyższych szkół zawodowych w Polsce przyniosła powszechna akceptacja Traktatu Bolońskiego, wdrażającego na większości kierunków, prowadzonych na wszystkich uczelniach, studia trójstopniowe; licencjat przestał być specyfiką uczelni „nieakademickich”.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy jest jedną z najstarszych szkół tego typu w Polsce – należy do „pionierskiej” trójki publicznych szkół zawodowych, powstałych w 1998 roku. Uczelnia zaczynała bez własnej bazy materialnej i kadry dydaktycznej, a mimo to, w ciągu kilku lat, stała się jedną z największych PWSZ w Polsce; nawet obecnie - w niesprzyjającej sytuacji demograficznej - kształci ponad 5 tysięcy studentów na studiach stacjonarnych, niestacjonarnych i podyplomowych, a powierzchnia sal dydaktycznych przekracza 21 tys. m², czyli ponad dwa hektary.

Pierwszą siedzibą Uczelni były budynki po Zespole Szkół Samochodowych przy ul. Mickiewicza 10. Kiedy, mimo wykonanego częściowo remontu, okazało się, że obiekty te nie mogą pomieścić wszystkich studentów, koniecznością stało się znalezienie innych pomieszczeń. Rektorat ulokowano w części budynku przy ul. Złotoryjskiej 89, niewielkiej przedwojennej willi, która - jakkolwiek bardzo urokliwa - nie nadawała się na stałą siedzibę władz Uczelni. Na kilkudziesięciu metrach poddasza pomieszczono gabinety rektora, prorektora i kanclerza, trzy sekretariaty instytutów oraz administrację Uczelni. Tu także funkcjonowały Studium Języków Obcych i Studium Wychowania Fizycznego. Nieco lepsze warunki mieli studenci. Zajęcia odbywały się w budynku przy ul. Jaworzyńskiej 151, należącym do prywatnej Wyższej Szkoły Technicznej i w Zamku Piastowskim.

Nadzieja na poprawę sytuacji lokalowej pojawiła się 31 grudnia 1998 roku, kiedy to Wojewoda Legnicki przekazał Uczelni kilka nieruchomości, w tym poszarowy kompleks przy ulicy Sejmowej, o powierzchni ponad 3,5 ha. Na kompleks składa się kilka budynków, w tym trzy o kubaturze około 30 tys. m³ każdy oraz kilka mniejszych. Do 1993 r. kompleks ten służył wojsku; budynki wzniesione w drugiej połowie XIX wieku były najpierw koszarami pruskimi, potem niemieckimi, a po zakończeniu II wojny światowej – słynnym „Czerwonym Miasteczkiem” Północnej Grupy Wojsk Armii Radzieckiej.

Po wyjściu Rosjan, przez kilka lat budynki niszczały, a kiedy stały się własnością Uczelni były już zupełnie zdewastowane. Mimo to władze PWSZ zdecydowały, że kompleks stanie się siedzibą Uczelni i po kilkumiesięcznych pracach projektowych, w połowie 1999 r., rozpoczął się remont pierwszego budynku. Podjęcie tego przedsięwzięcia było wielkim wyzwaniem. Nieliczni tylko wierzyli, że prace remontowe uda się szybko zakończyć. Zwątpienie rodził przede wszystkim stan techniczny budynku i skala zaplanowanych robót adaptacyjnych. Prace remontowe rozpoczęły się od wymiany elementów konstrukcyjnych, dachu i wszystkich stropów.

W minionych latach Uczelnia rozwinęła się z mało znanej placówki w autonomiczną szkołę wyższą, oddziałującą na Miasto i Region. Dlatego warto odnotować najważniejsze wydarzenia z historii Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy.

Działalność naukowo-badawcza Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy skupia się przede wszystkim na aktywności młodej kadry dydaktycznej. W Uczelni prowadzony jest konkursowy system grantów zewnętrznych i wewnętrznych. Kryteria, tryb oraz sposób przyznawania i rozliczania grantów regulują uchwały Senatu Uczelni. Przyznawane granty mają głównie na celu rozwój naukowy kadry, kształtowanie specjalizacji naukowych jednostek organizacyjnych szkoły, doskonalenie metod dydaktycznych i rozwój nowych kierunków kształcenia.

Uczelnia corocznie ubiega się o dotację na badania własne oraz na działalność wspomagającą badania. Po raz pierwszy Państwowa Wyższa Szkoła im. Witelona w Legnicy została zgłoszona do kategoryzacji jednostki naukowej i przeszła pozytywnie ocenę parametryczną za lata 2000-2004. Wówczas to, jako jedyna w kraju - wśród państwowych wyższych szkół zawodowych - uzyskała IV kategorię jednostki naukowej. Kryteria oceny obejmowały aktywność Uczelni, m.in. w: uzyskiwaniu stopni naukowych pracowników dydaktycznych, uczestnictwie w realizacji projektów badawczych i projektów celowych, publikacjach w czasopiśmie recenzowanych (w tym z tzw. listy filadelfijskiej), autorstwie monografii lub podręcznika akademickiego.

W październiku 2010 r. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego ogłosiło wykaz jednostek naukowych dla których ustalono kategorię naukową. W grupie tej znalazły się podstawowe jednostki organizacyjne Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy. Na liście znalazły się tylko cztery PWSZ w kraju, którym nadano kategorię naukową w wyniku oceny parametrycznej za lata 2005 - 2009. W wykazie znalazło się pięć wydziałów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy. Najwyżej oceniono dorobek Wydziału Zarządzania i Informatyki (zaliczony został do drugiej kategorii); pozostałe wydziały otrzymały kategorię trzecią.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy zaangażowana jest też w upowszechnianie i popularyzację osiągnięć naukowych, w tym poprzez organizowanie konferencji i realizację zleczanych przedsięwzięć badawczych.

Dzięki współpracy z regionalnymi i lokalnymi liderami życia gospodarczego, fundacjami oraz instytucjami samorządowymi regionu, w minionych latach mogły powstać różnorodne naukowo-badawcze przedsięwzięcia. W piętnastoletniej historii Uczelni było ich już ponad sto.

Do najważniejszych z wymienionych przedsięwzięć można z całą pewnością zaliczyć:

- *Zarządzanie przedsiębiorstwem – teoria i praktyka* – listopad 1999 r.,
- *Polska w środowisku międzynarodowym* – maj 2002 r.,
- *Przedsiębiorczość studentów – teoria i praktyka* – październik 2005 r.,
- *Uwarunkowania rozwoju regionalnego i lokalnego – subregion legnicki na tle doświadczeń ogólnopolskich* – kwiecień 2006 r.,
- *Partnerstwo jako forma aktywnej polityki rynku pracy* – luty 2007 r.,
- *Letnia Akademia Międzynarodowego Forum Administracji Publicznej i Zarządzania IFPAM* – wrzesień 2008 r.,
- *Geografia historyczna jako determinant rozwoju innych dyscyplin nauki* – wrzesień 2009 r.,
- *Kolokwia Witelonica* – organizowane cyklicznie od 2008 r.,
- *Determinanty rozwoju regionalnego – stan obecny i kierunki zmian* – wrzesień 2010 r.,
- *Bitwa z Mongołami na Dobrym Polu 1241 – miejsce, tło, środowisko, relacje* – kwiecień 2011 r.,
- *Ruch Solidarność – kontynuacja i zaniechanie* – grudzień 2011 r.,
- *Szkolnictwo Zawodowe dla Przemysłu* - luty 2012 r.

Od marca 2009 w strukturze organizacyjnej PWSZ im. Witelona Legnicy funkcjonuje Dział Badań, Projektów i Współpracy, który koncentruje się, między innymi, na pozyskiwaniu funduszy unijnych. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy realizowała dzięki temu projekty naukowo-badawcze ze środków pozyskanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Były to:

- *„Badane mobilności edukacyjno-zawodowej osób niepełnosprawnych w województwie dolnośląskim”*,
- *„Partnerstwo na rzecz innowacji – wsparciem dla tworzenia Akademickiego Inkubatora Technologicznego w Legnicy”*,
- *„Diagnoza potrzeb edukacji zawodowej w kontekście uwarunkowań rynku pracy na terenie byłego województwa legnickiego”*,
- *„Krok do sukcesu – zwiększenie potencjału dydaktycznego uczelni”*,
- *„Wiedza najlepsza inwestycją”*,
- *„Bliżej realiów rynkowych – wzmocnienie więzi studentów z pracodawcami”*,
- *„Ucz się praktycznie! Od refleksji w działaniu ku profesjonalizmowi”*,
- *„Efektywne zarządzanie podmiotami leczniczymi”*.

Aktywność Uczelni w wymiarze międzynarodowym jest zbieżna z polityką państwa i skupia się na krajach Unii Europejskiej i pretendujących do przystąpienia do tej wspólnoty. Nawiązywanie nowych kontaktów z zagranicznymi ośrodkami akademickimi i naukowymi jest jednym z priorytetów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy.

Uczelnia współpracuje, w ramach programu Erasmus - „*Uczenie się przez całe życie*”, z następującymi partnerami zagranicznymi, z którymi zawarte są umowy bilateralne:

KRAJ	UCZELNIA	KIERUNKI STUDIÓW
Belgia	XIOS University College Limburg	informatyka, zarządzanie, ekonomia, turystyka i rekreacja, pedagogika, politologia
Bułgaria	The Technical University of Gabrovo	administracja, zarządzanie, ekonomia
Cypr	European Univeristy Cyprus in Nicosia	administracja, informatyka, zarządzanie, ekonomia
Dania	International Business Academy in Kolding	zarządzanie, ekonomia, politologia
Francja	Universite Jean Monnet – Saint Etienne – Institut Universitaire de Technologie Roanne	administracja, zarządzanie i inżynieria produkcji, zarządzanie, ekonomia
Grecja	University of Piraeus	informatyka
Grecja	University of the Peloponnese	informatyka
Hiszpania	Universidad de Almeria	administracja, zarządzanie, ekonomia
Litwa	International School of Law and Business in Vilnius	administracja, zarządzanie, ekonomia, turystyka i rekreacja, politologia
Litwa	Klaipeda State College	tylko praktyki studenckie
Niemcy	Hochschule Bremem	informatyka
Niemcy	Hochschule für öffentliche Verwaltung Kehl	administracja
Niemcy	Pädagogische Hochschule Ludwigsburg	informatyka, ekonomia, turystyka i rekreacja, pedagogika, filologia
Niemcy	Fachhochschule Nordhausen	administracja
Niemcy	Fachhochschule Schmalkalden	administracja, informatyka, zarządzanie, ekonomia, turystyka i rekreacja,
Niemcy	Bergische Universität Wuppertal	administracja, zarządzanie, ekonomia, filologia, politologia,

Portugalia	Instituto Politécnico de Portalegre	informatyka, zarządzanie, ekonomia, turystyka i rekreacja,
Portugalia	Uniwersytet w Algarve	zarządzanie, marketing i ekonomia
Rumunia	1 Decembrie 1918 University of Alba Iulia	administracja
Rumunia	Romanian American University in Bucharest	informatyka, zarządzanie, ekonomia
Słowacja	Univerzita Pavla Jozefa Safarika v Košicach	administracja
Słowacja	Univerzita Konstantina Filozofa v Nitre	pedagogika
Turcja	Cukurova University in Adana	turystyka i rekreacja
Turcja	Cumhuriyet University Sivas	administracja
Turcja	Izmir University	administracja, informatyka, zarządzanie, ekonomia, filologia
Turcja	Mustafa Kemal University in Hatay	administracja, turystyka i rekreacja, filologia
Turcja	Selcuk University in Konya	informatyka, zarządzanie, ekonomia, politologia

Wysyłanie studentów za granicę, przyjmowanie studentów z zagranicy, wyjazdy na praktyki i staże oraz wymiana kadry dydaktycznej i administracyjnej odbywa się na podstawie Uczelnianej Karty Erasmus, która została przyznana Uczelni na lata 2007-2013.

Ponadto, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy współpracuje z wieloma innymi uczelniami i instytucjami niemieckimi, francuskimi, czeskimi i ukraińskimi, są to między innymi:

- *IHK-Bildungszentrum GMBH w Dreźnie – Niemcy,*
- *Fachhochschule des Bundes für Öffentliche Verwaltung w Brühl – Niemcy,*
- *Heimvolkshochschule St. Hedwigshaus w Örlinghausen - Niemcy,*
- *Hochschule w Ludwigsburgu - Hochschule für öffentliche Verwaltung und Finanzen – Niemcy,*
- *Fachhochschule der Sächsischen Verwaltung w Miśni – Niemcy,*
- *Uniwersytet w Hradec Kralove - Pedagogicka Fakulta – Czechy.*

W ramach współpracy realizowane są, między innymi, wspólne badania i konferencje naukowe oraz praktyki zagraniczne dla studentów Uczelni i wymiana kadry naukowo-dydaktycznej. Dzięki stażom, praktykom i studiom za granicą

studenci mają możliwość pogłębiania wiedzy dotyczącej zachodnich systemów samorządowych i rządowych. Jest to także doskonała okazja do podniesienia swych umiejętności językowych.

W 2008 roku Uczelnia była gospodarzem Międzynarodowego Forum Administracji Publicznej i Zarządzania IFPAM (International Forum for Public Administration and Management). Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy, jako jedyny ośrodek akademicki w Polsce, jest również członkiem tej organizacji. Wśród zaproszonych gości znalazło się wielu przedstawicieli europejskich ośrodków akademickich, między innymi, z Niemiec, Węgier, Belgii, Holandii, Bułgarii, Francji, Rosji i Słowacji.

W ramach współpracy zagranicznej, PWSZ im. Witelona w Legnicy zatrudnia na I etacie pracowników dydaktycznych o uznanych i kompetencjach i renomie pochodzących z zagranicznych uczelni.

Pomimo swojej niezbyt długiej historii Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy otrzymała wiele nagród i wyróżnień.

W 1999 roku Uczelnia po raz pierwszy uczestniczyła w V Dolnośląskich Prezentacjach Edukacyjnych TARED '99, zdobywając od razu główną nagrodę i wyprzedzając wiele renomowanych uczelni. Podczas XII Dolnośląskich Prezentacji Edukacyjnych TARED 2006 Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy otrzymała wyróżnienie Marszałka Województwa Dolnośląskiego za udział i aktywność studentów w promowaniu Uczelni.

Corocznie Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy uczestniczy w targach edukacyjnych organizowanych w Głogowie, Legnicy, Zgorzelcu, Lubinie, Nowej Soli i we Wrocławiu. Ciekawie prezentowana oferta edukacyjna i atrakcyjne stoiska ekspozycyjne zaprocentowały licznymi nagrodami – w Głogowie w roku 2003 oraz podczas Legnickich Targów Edukacyjnych 2004 i 2005 roku Uczelnia zdobyła pierwsze miejsca za najlepszą aranżację stoiska targowego w kategorii szkół wyższych.

Uczelnia honorowana była wielokrotnie za działalność inwestycyjną. Budynek główny przy ul. Sejmowej 5A, został wyróżniony nagrodą w ogólnopolskim konkursie „Modernizacja Roku 2000” w kategorii „Obiekty Nauki” oraz w konkursie Dolnośląska Budowa Roku 2001. Również za adaptację garaży na Centrum Konferencyjno - Widowiskowe Uczelnia została wyróżniona tytułem „Modernizacja Roku 2002” w kategorii „Obiekty Szkolnictwa Podstawowego, Średniego i Wyższego”. Za remont i modernizację budynku przy ulicy Sejmowej 5C, PWSZ im. Witelona w Legnicy otrzymała nagrodę „Modernizacja Roku 2005” w kategorii „Obiekty szkolnictwa”. Uczelnia została doceniona także w 2007 r., kiedy to zdobyła drugą nagrodę „Dolnośląska Budowa Roku 2005-2006” w kategorii obiektów zabytkowych, za remont i modernizację powojennych koszar przy ulicy Sejmowej.

W roku 2005 kapituła rankingu szkół wyższych „Rzeczypospolitej” i „Perspektyw” z dnia 12 kwietnia 2005 roku przyznała Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Witelona w Legnicy drugie miejsce w Polsce wśród uczelni tego typu. Również w 2005 r. Uczelnia została wyróżniona Dolnośląskim Kluczem Sukcesu w kategorii Najlepszego Instytutu Edukacyjnego.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy została też laureatem Rankingu Gepardy Biznesu za najdynamiczniejszą firmę edukacyjną.

W rankingu „Newsweek Polska” z roku 2008 Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy znalazła się na 2. miejscu wśród państwowych wyższych szkół zawodowych w Polsce (na 36. miejscu wśród wszystkich uczelni w kraju). Redakcja „Newsweeka” uwzględniła 120 uczelni wszystkich typów w kraju. Pod uwagę brano między innymi odsetek absolwentów, którzy znaleźli zatrudnienie oraz liczbę absolwentów w latach 1996-2006.

W rankingu przeprowadzonym w roku 2009 przez dziennik „Polska The Times” oraz Akademickie Centrum Informacyjne w Poznaniu, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy znalazła się na 1. miejscu wśród PWSZ w Polsce.

W 2009 roku Uczelnia została nagrodzona wyróżnieniem „Pozytywista Roku 2008”. W 2011 roku, w wydawanej co roku przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji publikacji pt. „*Erasmus w Polsce*”, Uczelnia została wymieniona wśród 15 uczelni, przyjmujących najwięcej studentów z zagranicy.

W tym samym roku ogłoszono wyniki 12. edycji Rankingu Szkół Wyższych 2011 przygotowanego przez miesięcznik *Perspektywy* i dziennik *Rzeczpospolita*. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy zajęła 3. miejsce wśród państwowych wyższych szkół zawodowych w Polsce.

W roku 2012 w tym samym rankingu Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy zajęła 4. miejsce w połączonym zestawieniu niepublicznych uczelni zawodowych i państwowych wyższych szkół zawodowych w Polsce (3. miejsce wśród PWSZ).

W roku 2011 Uczelnia uzyskała certyfikat w I edycji konkursu „*Uczelnia Liderów*”, organizowanego przez Fundację Rozwoju Edukacji i Szkolnictwa Wyższego pod honorowym patronatem Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego Jerzego Buzka. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy otrzymała przy tym nagrodę nadzwyczajną - wyróżnienie „*Primus*”. Przyznano ją za najwyższą liczbę punktów rankingowych.

Redakcja Magazynu Przedsiębiorców „*Europejska Firma*” przyznała Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Witelona w Legnicy tytuł „*Efektywna Firma 2010*”. Uczelnia została wyróżniona spośród 30 tysięcy podmiotów gospodarczych.

Podczas konferencji „*Pełno(s)prawny Student*”, która odbyła się pod patronatem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, prof. Barbary Kudryckiej w Krakowie w 2011 r. zostały zaprezentowane wyniki raportu dostępności stron internetowych uczelni dla osób niepełnosprawnych. Strona PWSZ im. Witelona w Legnicy znalazła się na 8. Miejscu, wyprzedzając nie tylko wiele witryn PWSZ, ale również najlepszych Uczelni technicznych w kraju.

W roku 2012 Uczelnia została laureatem II edycji konkursu certyfikacji szkół wyższych organizowanego przez Fundację Rozwoju Edukacji i Szkolnictwa Wyższego pod honorowym patronatem Parlamentu Europejskiego i otrzymała certyfikat „*Uczelnia Liderów*”. Została także uhonorowana wyróżnieniem „*Primus*”, za uzyskanie w procedurze konkursowej najwyższej liczby punktów rankingowych

**PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA
IM. JANA AMOSA KOMEŃSKIEGO W LESZNIE**
ul. Mickiewicza 5, 64 – 100 Leszno, tel. 65 529 60 60
www.pwsz.edu.pl

HISTORIA

Intencją powstania naszej uczelni było stworzenie szkoły głęboko zakorzenionej w środowisku lokalnym, szybko reagującej na potrzeby gospodarcze i społeczne. Uczelnia jest profilowana zawodowo z odpowiednio wyważonymi proporcjami teorii i praktyki.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie zapoczątkowała swoją działalność decyzją Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej z 1 lipca 1999 r. Utworzenie uczelni znacząco wpłynęło na rozwój Leszna i określiło nowy obszar działań szkolnictwa wyższego na Ziemi Leszczyńskiej. Uczelnia charakteryzuje się jednostopniową strukturą kształcenia, wspólną dla publicznych wyższych szkół zawodowych w całym kraju.

Uczelnia kształci blisko 2,5 tysiąca studentów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Oferuje szeroki wybór kierunków i specjalności o zróżnicowanym profilu kształcenia. Od kilku lat z powodzeniem prowadzi studia podyplomowe z bogatą ofertą specjalności i kursów dokształcających. Po ukończeniu studiów absolwenci uzyskują tytuł licencjata lub inżyniera z możliwością kontynuacji studiów na poziomie magisterskim na uczelniach wyższych w całym kraju. Wielu absolwentów wybiera poznańskie uczelnie akademickie, z którymi PWSZ im. J. A. Komeńskiego w Lesznie zawarła porozumienia o współpracy. Są to:

- Uniwersytet im. A. Mickiewicza,
- Akademia Muzyczna im. I. J. Paderewskiego,
- Uniwersytet Ekonomiczny,
- Uniwersytet Przyrodniczy,
- Akademia Wychowania Fizycznego im. E. Piaseckiego
- Politechnika Poznańska.

Sukces to na szczęście część historii Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie. Dowodem na to, jest fakt iż leszczyńska Uczelnia znajduje się w czołówce rankingu Państwowych Szkół Wyższych w Polsce, a pozostałe certyfikaty i wyróżnienia tylko potwierdzają nasze osiągnięcia.

Uczelnia w swej 15-letniej działalności otrzymała wyróżnienia dotyczące edukacji i biznesu. Do najważniejszych wyróżnień należą:

- Ranking Państwowych Uczelni Zawodowych – 2006, 2009, 2013 – 2 miejsce – Rzeczpospolita, Perspektywy;
- Ranking Państwowych Wyższych Szkół – 2007, 2008, 2012 – 3 miejsce – Rzeczpospolita, Perspektywy;

- Certyfikat - „Uczelnia liderów” – od 2011 – Fundacja Rozwoju Edukacji i Szkolnictwa Wyższego oraz Agencja Public Relations Przemysław Ruta Communication;
- Wyróżnienie Primus – 2011, 2013; – srebrny certyfikat – 2013
- Wyróżnienie Aurea Praxis dla JM Rektora prof. zw. dr. hab. inż. Czesława Królikowskiego – 2012;
- Sportowo Najlepsza Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Polsce - Akademickie Mistrzostwa Polski – od 2006;
- Wyróżnienie Dobra Uczelnia – Dobra Praca – 2012/2013 Akademickie Centrum Informacyjne,
- Przedsiębiorstwo fair PLAY – 2010 – Krajowa Izba Gospodarcza;
- Nagrody i wyróżnienia w ogólnopolskich i międzynarodowych konkursach chóralskich oraz w festiwalach piosenki.

ZASOBY UCZELNI

PWSZ im. J. A. Komeńskiego zapewnia najwyższą jakość warunków nauki i pracy. Dysponuje nowoczesnymi salami wykładowymi, pracowniami komputerowymi z dostępem do sieci „Internet” oraz laboratoriami wyposażonymi w wysokiej klasy sprzęt i aparaturę badawczą. Uczelnia oferuje, darmowy, bezprzewodowy dostęp do sieci „Internet” dla studentów, we wszystkich jej budynkach.

Uczelnia posiada Bibliotekę, która w całości obsługiwana jest przez komputerowy system biblioteczny PROLIB zintegrowany z najnowocześniejszym systemem zabezpieczenia i kontroli zbiorów w technologii RFID. Katalog komputerowy OPAC, obejmujący całość zbiorów biblioteki, jest dostępny na wszystkich stanowiskach komputerowych w bibliotece oraz poprzez Internet (on-line) ze strony domowej Biblioteki Uczelnianej.

Największą część zbiorów stanowią książki, ale biblioteka gromadzi również dokumenty dźwiękowe, dokumenty kartograficzne, dokumenty elektroniczne, ikonografię, filmy, nuty oraz prace dyplomowe studentów.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. J. A. Komeńskiego w Lesznie posiada własny akademik znajdujący się w pobliżu Uczelni. W domu studenckim do dyspozycji studentów jest 70 pokoi dwu i trzy osobowych na czterech kondygnacjach zapewniających zakwaterowanie 200 studentom.

Zaadoptowano budynek przyszpitalny, w który urządzono i wyposażono w niezbędne – nowoczesne sprzęty medyczne, 3 pracownie – laboratoria. Pozy-skano niezbędną kadrę naukową i uruchomiono kierunek pielęgniarstwo w roku akademickim 2011/2012.

W grudniu 2011 roku PWSZ w Lesznie przejęła do użytkowania nowy obiekt pod nazwą: „Wielofunkcyjna Aula z Zespołem Sal Wykładowych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie”.

Wyjątkowość tego obiektu wynika z faktu, że jest to „Aula” która daleko wykracza poza potrzeby samej Uczelni. Jest to obiekt, w którym można organizować: konferencje naukowe o wymiarze międzynarodowym, kongresy, festiwale, sympozja, koncerty profesjonalne i amatorskie, spektakle teatralne, seanse filmowe, wystawy, itp. Za kwotę ponad 18 mln złotych powstała budowla, która posiada: amfiteatralną aulę na 660 miejsc (dzielona na 3 niezależne sale wykładowe- pierwsza na 420 miejsc i dwie po 125 miejsc każda). Dwie sale wykładowe po 90 miejsc, salę prób artystycznych, scenę (180 m²) z zapleczem, garderoby dla artystów, salę prób (mała), pokój reżyserski z wszystkimi urządzeniami nagłośniającymi i oświetleniowymi, 2 szatnie dla artystów, pokoje dla reżyserów i dyrygentów, hol na parterze (400 m²) i szatnia na 1 000 wieszaków, hol na piętrze - foyer (400 m²) Obiekt jest dostępny dla osób niepełnosprawnych posiada około 40 miejsc dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Obiekt jest klimatyzowany.

Zadanie to zrealizowane zostało zgodnie ze strategią rozwoju Uczelni i określonej w niej - społecznej misji Uczelni. Poprzedzone było też konsultacjami z władzami samorządowymi i innymi przedstawicielami społecznymi i kulturalnymi Leszna i subregionu leszczyńskiego, które dotychczas nie posiadały obiektu o takich funkcjach.

Oddana do użytku aula poczyniła poważne zmiany w procesie wyposażenia naszej uczelni w materialne instrumenty rozwoju aktywności naukowej, edukacyjnej i kulturalnej naszej lokalnej i subregionalnej społeczności.

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA I NAUKOWA

Nieustanny rozwój instytucjonalny i kadrowy uczelni generowany jest zapotrzebowaniem społecznym. Od 1999 roku do dnia dzisiejszego następowały zmiany w strukturze uczelni podyktowane zmianą liczby instytutów prowadzących działalność dydaktyczną. Restrukturyzacja podyktowana chęcią udoskonalenia systemu organizacyjnego uczelni zmieniła w 2013 roku ilość instytutów z ośmiu na cztery. Instytuty wraz z odpowiadającymi im kierunkami studiów:

- Instytut Pedagogiczny

kierunek: edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej

kierunek: pedagogika

- Instytut Politechniczno-Rolniczy

kierunek: mechanika i budowa maszyn

kierunek: elektrotechnika

kierunek: informatyka

kierunek: rolnictwo

- Instytut Ekonomii i Turystyki

kierunek: ekonomia

kierunek: turystyka i rekreacja

- Instytut Zdrowia i Kultury fizycznej

kierunek: wychowanie fizyczne

kierunek: fizjoterapia

kierunek: pielęgniarstwo

Uczelnia stara się dostosowywać ofertę edukacyjną, przede wszystkim do potrzeb rynku. Dewizą PWSZ jest dawanie równych szans na wykształcenie osobom z mniejszych miejscowości z naszego regionu, ale też osób, których sytuacja finansowa rodziny nie pozwala na studiowanie w dużych ośrodkach akademickich. W ramach ciągłego dostosowania kierunków kształcenia i specjalności do potrzeb społeczno gospodarczych powstał leszczyński model studiów dualnych.

Przedsięwzięcie wdrażano przy ścisłej współpracy z Regionalną Izbą Przemysłowo-Handlową w Lesznie. Główne zadanie sprowadzało się do znalezienia zakładów przemysłowych, przedsiębiorstw i instytucji, które wyraziły wolę przyjęcia na praktyki zawodowe studentów studiów dualnych, podpisania z nimi umów, ustalenia wynagrodzeń za te praktyki i wytypowania zakładowych opiekunów praktyk. Z zakładami tymi Uczelnia podpisała porozumienia w sprawie stałej współpracy w tym zakresie. Cel finalny tych studiów – to pełnowartościowy inżynier wyposażony w umiejętności potrzebne temu zakładowi pracy bądź innym podmiotom gospodarczym. Inicjatorem tego przedsięwzięcia jest JM Rektor prof. zw. dr hab. inż. Czesław Królikowski

Uruchomienie studiów licencjackich (stacjonarnych i niestacjonarnych – tzw. „pomostowych”) na kierunku „Pielęgniarstwo”, po ujawnieniu tzw. „luki pokoleniowej” wśród kadr pielęgniarских subregionu leszczyńskiego. Uczelnia – wypełniając swoją misję, podjęła trud uruchomienia studiów licencjackich i „pomostowych” dla czynnych zawodowo pielęgniarów.

Instytut Pedagogiczny na specjalności: wychowanie przedszkolne i edukacja wczesnoszkolna, współpracuje z miejscowymi przedszkolami i szkołami podstawowymi w zakresie rozszerzonych praktyk studentów w tych specjalnościach. M.in. studenci pierwszego roku obejmują opiekę indywidualną uczniów klasy pierwszej szkoły podstawowej i we współpracy z wychowawcami wspomagają proces adaptacyjny tych uczniów i ich rozwój psychofizyczny. W następnych latach studiów odbywają rozszerzony system praktyk zawodowych w szkołach podstawowych, w zakresie obserwacji wychowanków, współdziałania pedagogicznego z nauczycielami w procesie edukacyjnym, samodzielnego prowadzenia zajęć, diagnozy efektów ich pracy itd. Współpracują z okolicznymi przedszkolami w zakresie w/w przedsięwzięć, przygotowują i przedstawiają spektakle teatralne w szkołach, przedszkolach, w trakcie których studenci występują w rolach bohaterów określonych bajek. Przedsięwzięcia te doskonale przygotowują np. nauczycieli przedszkoli do reżyserowania i organizacji przedstawień w przedszkolu.

Instytut Ekonomii i Turystyki powołał Radę Biznesu. Do jej składu zaproszono przedstawicieli wiodących firm subregionu leszczyńskiego oraz przedstawicieli samorządów. Głównymi celami współdziałania Rady z Uczelnią są: problemy

skutecznego transferu wiedzy użytkowej do procesu dydaktycznego oraz zacieśnianie współpracy z zakładami w innych płaszczyznach (np. zatrudnianie absolwenta, organizacji praktyk, itp.).

Sytuacja na rynku pracy ulega dynamicznym przeobrażeniom, a kierownictwa firm patrzące perspektywicznie powinny już dziś myśleć o kształceniu kadry „następców” mogących przejąć obowiązki od osób przechodzących na emeryturę lub na stanowiska konieczne ze względu na rozwój, zmianę produkcji lub usług, nadążanie za światowymi trendami. Sytuacja w podaży wysoko wykwalifikowanych pracowników zaczyna przybierać niepokojące zjawisko. Możliwość pracy na otwartym europejskim rynku pracy wraz z nadchodzącym niżem demograficznym jeszcze bardziej pogłębi widoczne między innymi zjawisko tzw. „ubywania rąk do pracy”. Mądry z wizją przedsiębiorca już dziś powinien zapewnić sobie dobrze wykształcone kadry na przyszłość.

Prof. zw. dr hab. Czesław Królikowski, Rektor PWSZ im. J.A. Komeńskiego w latach 2008 – 2012, dostrzegając ten problem wyszedł na przeciw przedsiębiorcom z inicjatywą uruchomienia pierwszych w Polsce studiów dualnych na kierunku Elektrotechnika specjalność Elektromechatronika.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Amosa Komeńskiego jako pierwsza wśród wyższych uczelni w roku akademickim 2011/2012 uruchomiła 3,5 letnie studia inżynierskie z zakresu elektromechatroniki w leszczyńskim module studiów dualnych. Studia w tej formie posiadają znaczną przewagę strony praktycznej nad studiami prowadzonymi w formie tradycyjnych studiów stacjonarnych. Dualny system studiowania wyróżnia się tym, że w czasie kształcenia student odbywa praktykę zawodową w zakładzie pracy w cyklu przemennym. Przemienny system kształcenia polega na tym, że student na uczelni jeden tydzień uczestniczy w zajęciach dydaktycznych takich jak: wykłady, ćwiczenia, laboratoria, a drugi tydzień pracuje w zakładzie pracy.

Student praktykę zawodową odbywa w ramach umowy o pracę na określonej części etatu wynikającej z ilości godzin pracy (praktyki). Program szkolenia zawodowego dostosowany jest do profilu produkcyjno-organizacyjnego danego zakładu pracy jednocześnie powiązany jest z teoretycznym programem studiów.

W zakładzie student przechodzi fazę szkolenia zawodowego, która wynika z programu ściśle dostosowanego do zakładu pracy i skorelowana jest z teoretycznym tokiem studiów, zajmując po kolei poszczególne stanowiska pracy. Student w zakładzie pisze prace przejściowe, a na zakończenie nauki rozwiązuje konkretny problem związany z zakładem pracy w formie pracy dyplomowej - inżynierskiej.

Uczelnia ma podpisane umowy o współpracy z nowoczesnymi zakładami pracy w zakresie wykształcenia studentów, w których to młodzież zdobywa specjalistyczną wiedzę. Jednocześnie zakłady te wyrażają wolę, że po ukończeniu studiów przez zatrudnionego u siebie studenta otrzyma on od zakładu propozycje pracy zawodowej na stanowisku inżynierskim. Dotychczas leszczyńska Uczelnia nawiązała współpracę z wiodącymi przedsiębiorstwami m.in.: SKANSKA S.A., LOB

S.A., Netbox Polska, Werner Kenkel, Astromal, Leszczyńska Fabryka Pomp, Auto-Mród, RAWAG, zaś z możliwości studiowania w systemie dualnym skorzystało dotychczas 62 studentów.

Po zakończonej edukacji, będzie można stwierdzić, że absolwent zapoznał się z systemem ekonomiczno-technologicznym i społecznym w zakładzie pracy, poznał zagadnienia organizacyjno techniczne, a co najważniejsze wie, jakie są jego zadania i natychmiast po otrzymaniu dyplomu jest gotów do podjęcia pracy. Z drugiej zaś strony kadra zarządzająca przedsiębiorstwem pozna go na tyle, że wie czego może się po nim spodziewać, co potrafi na jakim stanowisku sprawdzi się najlepiej.

W związku z dużym zainteresowaniem powyższym trybem kształcenia, uczelnia planuje kontynuować leszczyński model studiów dualnych na kierunku mechanika i budowa maszyn na specjalnościach: diagnostyka samochodowa, diagnostyka i eksploatacja maszyn. Dotychczas przemienny system kształcenia obowiązywał studentów już od I roku studiów. System ten uległ modyfikacji i tak od nowego roku akademickiego 2013/2014 przez pierwszy rok wszyscy studenci będą uczęszczać na zajęcia, tak jak w tradycyjnym sposobie studiowania (zajęcia cotygodniowe wg planu i rozkładu zajęć). Jednak już podczas drugiego semestru chętni studenci zaczną kontaktować się z zakładami pracy, z którymi Uczelnia posiada podpisane umowy z zakresu kształcenia dualnego.

Dobre przygotowanie młodych inżynierów, którzy ukończą studia w systemie dualnym pomoże im wcześniej od swoich rówieśników utorować własną ścieżkę kariery zawodowej. Absolwent przygotowany jest do korzystania z nabytej wiedzy w życiu zawodowym, komunikowania się z otoczeniem w miejscu pracy, aktywnego uczestniczenia w pracy grupowej, kierowania podległymi sobie pracownikami, podejmowania samodzielnej działalności gospodarczej oraz radzenia sobie z problematyką prawa pracy i ekonomiczną. Uczelnia uruchamiając dualny system kształcenia postawiła sobie za cel, aby dać gospodarce bardzo dobrze wykształconych ludzi, wyposażonych w obszerną wiedzę oraz takie umiejętności zawodowe, które po ukończeniu studiów pozwolą im być w pełni przygotowanymi do inżynierskiej pracy zawodowej.

ŻYCIE I DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNOŚCI STUDENCKIEJ

PWSZ w Lesznie daje studentom możliwość samorealizacji poprzez przynależność do kół naukowych, tj. Międzyinstytutowe Koło Naukowe Środowisko i Rozwój, Koło Naukowe Pedagogów Społecznych, Koło Naukowe Politechnik, Koło Naukowe Elektrotechnik, Koło Naukowe Spider, Koło Naukowe Ekonomii i Agrobiznesu, Koło Naukowe Odkrywcy, Koło Naukowe Samorządowicz, Koło Naukowe Inwestor, Koło Naukowe Rozwoju Regionalnego, Koło Naukowe Medyk działających przy każdym z instytutów.

Po za tym student ma możliwość sprawdzenia swoich kompetencji językowych podczas Ogólnopolskiego Konkursu Języka Angielskiego, a sportowego ducha rywalizacji w trakcie Rajdu Pieszo-Rowerowego i licznych zawodów sportowych. Studenci mogą zdobywać doświadczenie poprzez wolontariackie działania w kołach naukowych oraz współredagując Leszczyński Notatnik Akademicki. Mogą również brać udział w akcjach organizowanych przez Uczelnię np. Juwenalia, Dni Nauki i Kultury, wystawy w galerii J.A.K. sympozja, konferencje czy wyjazdy na targi edukacyjne, podczas których promują własne kierunki studiów. Studenci mogą również rozwijać swoje umiejętności artystyczne w Uczelnianym Chórze, który zdobywa liczne nagrody na arenie międzynarodowej.

Należy także wspomnieć, o tym, że Uczelnia uzyskała Kartę Erasmusa, która umożliwia wymianę studentów i pracowników dydaktycznych z uczelniami zagranicznymi z Niemiec, Finlandii, Austrii, Węgier Włoch i Ukrainy.

Oczywiście nauka to nie wszystko. Wiosną pod patronatem uczelni organizowane są: Festiwal Piosenki Studenckiej, Juwenalia oraz Dni Nauki i Kultury w Lesznie. Dla studentów interesujących się sportem prężnie działa Klub Uczelniany AZS PWSZ, w ramach którego funkcjonuje 14 sekcji sportowych. Dzięki temu PWSZ w Lesznie jest od 7 lat najlepszym sportowo PWSZ w Polsce. W gronie studentów PWSZ w Lesznie znajduje się również obecna olimpijka z Londynu, Akademicka Mistrzyni Świata w triathlonie – **Agnieszka Jerzyk** oraz nasz absolwent, olimpijczyk - szczypiornista - **Bartosz Jurecki**. Niemalą radość przyniosła nam tegoroczna absolwentka kierunku ekonomia – **Patrycja Dorywalska**, która z konkursu Miss Polonia 2012 przywiozła finałowe, czwarte miejsce.

Wielu powodów do dumy przysparza również chór uczelniany, który zdobywa nagrody na festiwalach w kraju i za granicą. Podczas spotkań w ramach Studenckiego Klubu Filmowego miłośnicy kina pogłębiają swoją wiedzę z zakresu sztuki filmowej.

Pomyślne zakończenie studiów nie oznacza wcale rozstania studenta z uczelnią. Jako absolwent ma stały dostęp do Biura Karier, które wspiera w wejściu na rynek pracy.

RELACJA Z OTOCZENIEM/WSPÓŁPRACA W REGIONIE

System leszczyńskiego modułu studiów dualnych stanowi przykład udanego partnerstwa szkolnictwa z biznesem. System ten wychodzi naprzeciw oczekiwaniom potencjalnych pracodawców i przyszłych pracowników. Podjęcie na uczelni kształcenia w systemie dualnym jest świadectwem, że PWSZ odpowiedziała gospodarce na postawione jej zadania, tj. daje społeczeństwu ludzi wyposażonych w wiedzę i umiejętności zawodowe, a także rozumiejących potrzeby społeczeństwa jako całości oraz wolę działania na rzecz dobra wspólnego i samodoskonalenia się. Uczelnia w sprawie wyżej wyszczególnionych studiów dualnych podpisała umowę o współpracy tym zakresie z Regionalną Izbą Przemysłowo-Handlową.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie ma niezbędne doświadczenie w aplikowaniu o środki unijne i realizacji projektów finansowanych ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki o czym może świadczyć zaangażowanie w następujące projekty:

- „Nowoczesny inżynier dobrym pedagogiem”, budżet 513.130,89 zł - beneficjent
- „Nauka Bliżej Biznesu, Biznes Bliżej Nauki”, budżet 1 012 487,00 zł - partner
- „Kształcenie zawodowe pielęgniarek i położnych w ramach studiów pomyślowych” - projekt systemowy

Uczelnia, również rozwija wśród studentów postawy pro-przedsiębiorcze poprzez nawiązanie współpracy z Urzędem Miasta Leszna. Współpraca ta dotyczy projektu „Rozwiń skrzydła w biznesie” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Działanie 6.2 Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Współpraca ta daje zainteresowanym studentom możliwość:

- bezpłatnego szkolenia przygotowujące do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej,
- doradztwo indywidualne - pomoc w opracowaniu biznes planu planowanego przedsięwzięcia,
- środki finansowe na rozpoczęcie i rozwój działalności gospodarczej,
- wsparcie pomostowe przez okres pierwszych 6 m-cy prowadzenia firmy.

Uczelnia uruchomiła dla swoich studentów cykle wykładów prowadzonych przez doświadczonych osoby ze ścisłego kierownictwa największych lokalnych firm oraz cieszących się dużym autorytetem zawodowym i społecznym. Tematyka wykładów jest związana ze sposobem motywowania młodych ludzi do rozpoczęcia samodzielnego życia gospodarczego, a w szczególności wyrabiania w nich postaw pro-przedsiębiorczych. Przekazywanie przez wykładowców własnej ścieżki kariery zawodowej ze wskazaniem trudności napotkanych po drodze oraz sposobów ich pokonania, jak również przedstawienie pozytywnych efektów ustawicznego dążenia do wyznaczonego sobie celu, jest dla studentów najlepszą drogą do zdobywania wiedzy niezbędnej w życiu gospodarczym. Poza tym studenci uczestniczą w plenerowych spotkaniach, gdzie mogą zapoznać się z realiami obowiązującymi w nowoczesnym biznesie.

Miasto Leszno poszukując skutecznych mechanizmów wzrostu lokalnej gospodarki i jej transformacji w kierunku gospodarki rozwijającej się w oparciu o wiedzę powołało Lokalną Grupę Wsparcia, w której Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej powierzono udział przewodniczenia zespołowi ds. współpracy nauki z biznesem. Wypracowanie odpowiedniego planu pozwoli na wspólne realizowanie kontraktów, wspólnych badań, wymianę personelu, wymianę technologii oraz zakup lub współużytkowanie sprzętu.

Ponadto Uczelnia ma stały kontakt z Wojewódzkim i Powiatowym Urzędem Pracy w sprawie ciągłego dostosowania kierunków kształcenia i specjalności do potrzeb społeczno gospodarczych.

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Uczelnia od początku istnienia konsekwentnie dąży do realizacji Procesu Bolońskiego w zakresie tworzenia wspólnej Europejskiej Przestrzeni Szkolnictwa Wyższego. Udział w programie edukacyjnym Erasmus sprzyja mobilności studentów i nauczycieli akademickich oraz umożliwia transfer wiedzy i doświadczeń z zagranicznymi uczelniami wyższymi.

W ramach tegoż programu uczelnia współpracuje z następującymi uczelniami zagranicznymi:

- Dunajvaros College ,Węgry – Instytut Ekonomii i Turystyki, Instytut Politechniczno – Rolniczy
- Helsinki Metropolia University, Finlandia – Instytut Pedagogiczny
- Hochschule Darmstadt, Niemcy – Instytut Politechniczno - Rolniczy
- Hochschule Hannover, Niemcy – Instytut Politechniczno - Rolniczy
- Hochschule Merseburg, Niemcy – Instytut Pedagogiczny
- Fachhochschule Köln, Niemcy – Instytut Pedagogiczny
- Fachhochschule St. Pölten, Austria – Instytut Pedagogiczny, Instytut Politechniczno – Rolniczy, Instytut Zdrowia i Kultury Fizycznej
- Fachhochschule Stralsund, Niemcy – Instytut Ekonomii i Turystyki
- Saxion, Enschede, Holandia – Instytut Ekonomii i Turystyki, Instytut Pedagogiczny
- Uniwersytet we Florencji, Włochy - Instytut Politechniczno - Rolniczy

Uczelnia ma również podpisane umowy z partnerami spoza Unii Europejskiej, do których należy zaliczyć Guangzhou Vocational School of Finance and Economics (Chiny), Uniwersytetem Sun Yatsen (Chiny), Uniwersytetem Diliman (Filipiny), filię Saratowskiego Uniwersytetu Społeczno-Ekonomicznego w Sewastopolu (Ukraina), Uniwersytet Pedagogiczny im. Pawła Tyuczyna w Humaniu (Ukraina), Instytut Pedagogiczny w Siergiejew Pasad (Rosja) Uniwersytet im. E.A. Bukietowa w Karagandzie (Kazachstan), Uniwersytet Nafty i Gazu w Atyrau (Kazachstan) oraz Uniwersytet Fraser Valley w Kanadzie.

Specyfiką Uczelni od 2010 r. stała się wymiana studentów z Państwowym Uniwersytetem Pedagogicznym im. Pawła Tyuczyny w Humaniu, mająca na celu doskonalenie nie tylko kompetencji naukowych lecz także nabywanie umiejętności komunikacji międzykulturowej. Podobna wymiana, poza systemem Erasmus stażystów od 2011 r. odbywa się z Uczelniami w Kazachstanie: z Państwowym Uniwersytetem im. Akademika Bukietowa w Karagandzie oraz Uniwersytetem Nafty i Gazu w Atyrau.

Studenci Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie regularnie biorą udział w międzynarodowym obozie dydaktycznym International Summer School, który jest organizowany przez Uniwersytet w Bolonii i ma za zadanie podnoszenie praktycznych umiejętności, doskonalenie kompetencji językowych oraz wymianę doświadczeń pomiędzy studentami i nauczycielami wychowania fizycznego z wielu europejskich uczelni.

Władze uczelni ciągle rozwijają sieć kontaktów i porozumień zagranicznych o czym świadczy ostatnia umowa z Papieskim Uniwersytetem Laterańskim w Watykanie oraz przygotowane nowe porozumienia z uczelniami z Niemiec, Włoch, czy Wielkiej Brytanii.

Dzięki Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. J.A. Komeńskiego w Lesznie, samo „Miasto Szkół” jak niegdyś nazywano miasto Leszno, staje się coraz bardziej znaczącym ośrodkiem na edukacyjnej mapie Europy.

PAŃSTWOWA
WYŻSZA
SZKOŁA
ZAWODOWA
W LESZNIE

im. JANA AMOSA KOMEŃSKIEGO

**Z pospolitych szkół
po stopniach pomknieni bywamy
do szkół większych, stamtąd do akademii,
które bakałarze, mistrze i doktory czynią.**

Jan Amos Komeński
Janua linguarum reserata,
1631

**PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA INFORMATYKI
I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W ŁOMŻY**
ul. Akademicka 14, 18-400 Łomża, tel. 86 215 59 53
www.pwsip.edu.pl

HISTORIA, DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA I NAUKOWO-BADAWCZA

Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży jest jedną z najmłodszych uczelni tworzących grupę państwowych wyższych szkół zawodowych.

Powołana do istnienia przez Radę Ministrów w lipcu 2004 roku, miała spełniać ważne cele w środowisku lokalnym. Kluczowym argumentem do jej powstania było ułatwienie dostępności edukacji na poziomie wyższym młodym ludziom, którzy głównie ze względów ekonomicznych nie mogliby kształcić się w dużych ośrodkach akademickich. Cel ten uczelnia spełniła już na starcie, przyciągając w procesie pierwszej rekrutacji, opóźnionej w stosunku do innych uczelni z racji momentu powstania, taką ilość kandydatów, która w 100% wypełniła określony wtedy limit przyjęć.

Pierwszy rok akademicki uczelnia rozpoczęła realizacją dwóch kierunków studiów: zarządzanie i marketing oraz informatyka. Z każdym rokiem oferta edukacyjna wzbogacana była przynajmniej o jeden nowy kierunek. Aktualnie, na progu dziesiątego roku akademickiego, oczekując na decyzję o uruchomieniu kolejnego kierunku, Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży kształci blisko 2 200 studentów na 11 kierunkach studiów. Prowadzone są też studia podyplomowe, kursy i szkolenia w swojej ofercie kompatybilne z wymogami gospodarki regionu.

Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży, jako pierwsza wśród pwsz-tów, otrzymała uprawnienia do kształcenia na poziomie studiów drugiego stopnia, otwierając innym uczelniom tę ważną drogę rozwoju.

KIERUNKI STUDIÓW:

Studia inżynierskie (I st.)

1. technologia żywności i żywienie człowieka, specjalności: technologia żywności, gastronomia, inżynieria żywności i organizacja produkcji,
2. informatyka, specjalności: systemy oprogramowania, grafika komputerowa i techniki multimedialne
3. automatyka i robotyka, specjalności: automatyzacja procesów, robotyka użytkowa

Studia licencjackie(I st.)

1. administracja, specjalność: administracja samorządowa
2. zarządzanie, specjalności: zarządzanie małym i średnim przedsiębiorstwem, rachunkowość w zarządzaniu, zarządzanie projektami, zarządzanie logistyką w przedsiębiorstwie
3. praca socjalna
4. filologia, specjalność: filologia angielska z technologią informacyjną
5. kosmetologia
6. dietetyka
7. pielęgniarstwo
8. wychowanie fizyczne, specjalność: instruktorska i trenerska, wychowanie fizyczne i zdrowotne
9. *fizjoterapia – w organizacji*

Studia magisterskie (II st.):

1. pielęgniarstwo

Studia podyplomowe: socjoterapia, asystent rodziny, menedżerskie, zarządzanie jakością i bezpieczeństwem w przedsiębiorstwie rolno-spożywczym, zarządzanie finansami banków i przedsiębiorstw, zarządzanie projektami Unii Europejskiej, język angielski w tłumaczeniach biznesowych i prawniczych, terapia pedagogiczna, *przygotowanie pedagogiczne – w organizacji*

Od roku 2007, kiedy to pierwsi absolwenci złożyli swoje dyplomowe egzaminy, uczelnię ukończyło ponad 2,5 tysiąca absolwentów, z których, jak wykazują badania Biura Karier PWSliP, 60% bezpośrednio po studiach podjęło pracę, w większości w zawodzie, około 50% kontynuuje studia na studiach II. stopnia, po części jednocześnie pracując. W przypadku absolwentów kierunku pielęgniarstwo, podjęcie pracy w zawodzie jest bliskie 100%.

Od 1 września 2010 r. PWSliP w Łomży jest organem prowadzącym Akademicki Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych, w ramach którego pracuje Akademicka Szkoła Policealna o profilu medycznym i Akademickie Państwowe Liceum Ogólnokształcące z klasami sportowymi - jedyna szkoła tego typu w regionie.

PWSliP w Łomży prowadzi unikatowe w skali ponadregionalnej, kierunki studiów. Są nimi: wychowanie fizyczne oraz technologia żywności i żywienie człowieka. Wprowadzenie do oferty edukacyjnej kierunku związanego ze specyfiką gospodarki regionu, jakim jest technologia żywności i żywienie człowieka, otworzyło przed uczelnią wielkie możliwości rozwoju.

W uczelni studiuja studenci zagraniczni, także w ramach realizacji programu LLP-Erasmus. W 2006 r. program startował z budżetem 1 500 EURO, a w bieżącym roku akademickim dysponuje kwotą 104 120 EURO, co przekłada się na 63 wyjazdy studentów, pracowników administracji i nauczycieli akademickich. W pierwszym roku działania LLP-Erasmus wyjechało za granicę 2 osoby. Do roku

obecnego zrealizowano łącznie 158 wyjazdów, a przyjechały do uczelni do nas 83 osoby. PWSliP w Łomży posiada rozszerzoną kartę Erasmusa i podpisała umowy z ponad czterdziestoma zagranicznymi partnerami.

Każda uczelnia, która chce być ważnym i żywym ośrodkiem edukacyjnym, musi realizować swoje zadania w oparciu o własną kadre naukowo-dydaktyczną. Od początku istnienia PWSliP kierujący nią Rektorzy szczególną wagę przykładają do tego, by ułatwiać zdobywanie kolejnych szczebli w rozwoju naukowym osobom pochodzącym z ziemi łomżyńskiej i tym, którzy chcą, by Łomża stała się miejscem ich pracy i życia. Liczba nauczycieli akademickich to blisko 120 osób etatowo związanych z uczelnią, a ponad połowa z nich to pracownicy na pierwszym etacie. 31 osób to samodzielni pracownicy naukowcy: profesorowie i doktorzy habilitowani – co stanowi jedną czwartą kadry, a ponad 50% to nauczyciele ze stopniem doktora. Obok „etatowych” nauczycieli akademickich, z uczelnią współpracuje ponad 180 osób w formie umów autorskich. Uwzględniając pracowników Akademickiego Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych i pracowników administracyjnych – PWSliP w Łomży jest pracodawcą dla rzeszy ponad 400 osób, co wynosi ją na kluczowe miejsce wśród pracodawców subregionu.

Spośród 66 doktorów zatrudnionych etatowo w PWSliP, sześciu osobom z Łomży nadano stopień doktora w latach 2011 i 2012. Pięć osób uzyskało habilitację, a kolejnych sześć jest na mocno zaawansowanej drodze do tego tytułu. Wśród magistrów jedenaście osób ma otwarte przewody doktorskie.

Taką dynamikę można było osiągnąć dzięki wprowadzeniu przez Rektora, dr hab. Roberta Charmasa, prof. PWSliP, specjalnego programu motywacyjnego dla pracowników chcących podnosić swoje kwalifikacje.

Dobra atmosfera wspierająca rozwój naukowy owocuje zaangażowaniem wielu osób w organizację sympozjów, seminariów i konferencji, także ogólnopolskich i międzynarodowych, których uczelnia w swoim dorobku ma kilkadziesiąt. Ważnym czynnikiem rozwojowym uczelni, świadczącym także o jej potencjale, są pozyskiwane granty, m.in. na prowadzenie kierunków zamawianych (trzykrotnie na cztery konkursy MNiSW) czy też prowadzenie kierunków studiów realizujących potrzeby gospodarcze regionu.

Przykładem pracy uczelni na rzecz gospodarki regionu może być podpisane porozumienie w ramach Grajewskiego Klastra Przemysłowego (GKP). Ma ono na celu stworzenie trwałych ram współpracy przedsiębiorców z branży przemysłowej, jednostek naukowo-badawczych, instytucji otoczenia biznesu oraz jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego. Działania GKP w szczególności koncentrują się na wdrażaniu i rozpowszechnianiu innowacyjnych technologii wśród przedsiębiorstw i instytucji badawczo-rozwojowych oraz realizacji wspólnych projektów badawczych, eksportowych lub edukacyjnych. Na obecnym etapie w skład GKP wchodzi dziesięć przedsiębiorstw oraz trzy jednostki naukowo-badawcze, w tym PWSliP w Łomży.

Potencjał naukowy uczelni stanowią także jej studenci. Wielu z nich pracuje w kołach naukowych, prezentując wyniki swoich prac na ogólnopolskich konferencjach, a także publikując swoje osiągnięcia.

Wielką szansą rozwojową dla uczelni była możliwość pozyskiwania środków z funduszy europejskich. W krótkim czasie PWSliP zdobyła pozycję regionalnego lidera w tym obszarze, skutecznie aplikując w konkursach, także infrastrukturalnych. Od 2005 r. do PWSliP w Łomży trafiła kwota ponad 84,5 miliona złotych, co oznacza, że w ostatnich latach na każdą jedną złotówkę, jaką uczelnia uzyskała z Budżetu Państwa, z innych źródeł pozyskano 3 złote.

Dynamiczny rozwój Państwowej Wyższej Szkoły Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży nieodłącznie związany jest z postępującym rozwojem bazy materialnej. Pierwszy budynek, czterokondygnacyjny biurowiec z lat 70. ubiegłego wieku, dar od Zarządu Województwa Podlaskiego, wymagał gruntownego remontu i przebudowy. Dzięki wielkiej determinacji pierwszego Rektora PWSliP, prof. dr hab. Kazimierza Pieńkowskiego, Kanclerza mgr Henryka Trojanowskiego, przy zrozumieniu potrzeb ze strony ówczesnego ministerstwa właściwego dla szkół wyższych, udało się w przeciągu zaledwie 3 lat w taki sposób rozbudować gmach uczelni, że jego charakterystyczna bryła stała się wizytówką miasta. Zgromadzono także najnowocześniejsze wyposażenie sal dydaktycznych i laboratoriów, zapewniające studentom bardzo dobre warunki studiowania.

Kolejnym, bardzo istotnym etapem wzbogacania zasobów materialnych uczelni, było zakończone sukcesem, aplikowanie do Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej. W ramach projektu „Rozwój Infrastruktury uczelni wraz z halą laboratoryjną do nowoczesnego przetwórstwa rolno-spożywczego” (kwota projektu 11,74 mln EURO), wybudowano kompleks nowoczesnych budynków, w skład których wchodzi część technologiczna i laboratoryjna, wyposażona w unikatową w skali kraju aparaturę badawczą. Dzięki potencjałowi technicznemu i dydaktycznemu, jakim dysponuje PWSliP w Łomży, uczelnia może stać się wiodącym ośrodkiem badawczo-dydaktycznym o zasięgu nie tylko regionalnym czy krajowym, ale także europejskim, a poprzez to wspaniałą wizytówką regionu, unikalnego pod względem przyrodniczym i warunków produkcji żywności doskonałej jakości.

Uczelnia jest także laureatem wielu nagród i wyróżnień. Wymienić tu można chociażby uzyskanie po raz trzeci, tym razem srebrnego certyfikatu Uczelnia Liderów, czy też tegoroczne wyróżnienie Diament miesięcznika Forbes w kategorii przedsiębiorstw i e-Diament za stronę internetową.

DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA, ŻYCIE STUDENCKIE

Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży jest animatorem bardzo wielu wydarzeń popularyzatorskich i kulturalnych. Do najważniejszych działań należą:

- organizacja cyklicznych spotkań i wykładów otwartych w ramach prowadzonego przez uczelnię Akademickiego Forum na Akademickiej, którego gośćmi byli m. in. wybitni politycy (Prezydent RP A. Kwaśniewski, Wicepremier W.

- Pawlak, Wicepremier J. Kalinowski, Ministrowie A. Olechowski, J. Oleksy i inni), naukowcy, artyści,
- od dwóch lat studenci organizują dwudniowe Forum Samorządowe, gromadzące około 300 uczestników, poruszające tematykę strategii promocji i rozwoju miasta Łomży, a także aktywizujące młodych ludzi do angażowania się w sprawy publiczne,
 - od trzech lat uczelnia prowadzi Akademię Przedszkolaka, w której co roku bierze udział około 750 sześciolatków z przedszkoli i szkół podstawowych z miasta Łomży i z miejscowości okolicznych; w ramach AP organizowana jest Olimpiada Przedszkolaka dla wszystkich przedszkolaków i ich opiekunów, w której bierze udział około 2 tysięcy uczestników,
 - organizowane są konferencje naukowe i szkoleniowe, adresowane do różnych środowisk pozaakademickich, np. konferencja dla nauczycieli w zakresie wprowadzania do procesu dydaktycznego nowoczesnych technologii (około 300 uczestników), konferencje dla pielęgniarek, nauczycieli wychowania fizycznego i inne,
 - uczelniane koło Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Łomżyńskiej podejmuje szereg działań na rzecz ochrony zabytków: m.in. bierze udział w kweście na odbudowę historycznych nagrobków, a obecnie współpracuje ze służbami ochrony zabytków w opracowaniu programu inwentaryzacji zabytkowego cmentarza,
 - uczelnia jest organizatorem wielu cyklicznych konkursów adresowanych do uczniów i studentów: np. ogólnopolski konkurs matematyczny, ogólnopolskie mistrzostwa makijażu – body painting, konkurs Łomżyński Biznesplan, konkurs sudoku i inne,
 - uczelnia organizuje i współorganizuje z instytucjami kultury koncerty i spektakle, w których licznie biorą udział mieszkańcy miasta i regionu, np. cykl koncertów chóralnych i pokazów tanecznych; uczelnia była też głównym współorganizatorem obchodów 20. rocznicy wizyty Papieża Jana Pawła II w Łomży i gościła w swoich murach Arturo Mari,
 - uczelnia prowadzi galerię „Na przedmieściu”, gdzie prezentowane są prace plastyczne i fotograficzne artystów.

Największym wydarzeniem reprezentującym kulturę studencką są Juwenalia, które w całości przygotowywane przez studentów, ściągają od kilku lat tysiące fanów nowoczesnej muzyki. Juwenalia to nie tylko masowe koncerty. To także tygodniowy cykl imprez prezentujących wszystkie sfery aktywności studenckiej. Konkursy, pokazy, gry uliczne, spartakiada uczelniana – są działaniami integrującymi społeczność uczelni i mieszkańców miasta i okolicy. Istotne miejsce w życiu studenckim odgrywa aktywność sportowa. W tej dziedzinie PWSliP w Łomży ma spore osiągnięcia.

W ramach działania Klubu Uczelnianego AZS drużyna PWSliP Łomża występuje w ekstraklasie tenisa stołowego kobiet i znajduje się wśród dziesięciu najlepszych drużyn w Polsce.

WSPÓŁPRACA W REGIONIE

Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży, od początku swojego istnienia, odgrywa bardzo ważną rolę miastotwórczą i wzbogacającą intelektualnie i materialnie zasoby Województwa Podlaskiego.

Wokół uczelni zgromadziło się wiele osób, którym leży na sercu rozwój regionu. To właśnie PWSliP w Łomży, w ostatnim czasie, stała się miejscem poważnej debaty nad strategią rozwoju województwa podlaskiego. To tu odbywają się kolejne rundy strategicznych konsultacji, a przedstawiciele uczelni pracują i kierują zespołami opracowującymi ten kluczowy rozwojowy dokument. PWSliP w Łomży stała się także inspiratorem zapisów strategii dotyczących subregionu łomżyńskiego i określenia przetwórstwa rolno-spożywczego (domeny naszej uczelni), jako kierunku strategicznego rozwoju.

Konwent PWSliP w Łomży w sposób dobitny obrazuje „umocowanie” uczelni w życiu miasta i regionu. Jego członkowie, to reprezentanci wszystkich wiodących środowisk: parlamentarzyści, samorządowcy, przedsiębiorcy, przedstawiciele służb mundurowych, środowisk nauczycielskich i artystycznych. Świadczy to o rosnącej randze uczelni.

Uczelnia świetnie współpracuje z samorządem lokalnym i gospodarczym. Realizując swoją misję współpracy z gospodarką regionu, podpisała szereg umów z wiodącymi przedsiębiorstwami województwa podlaskiego i ściśle współpracuje z Łomżyńską Izbą Przemysłowo-Handlową.

Umowy o współpracy i współdziałaniu obejmują dziesiątki instytucji, m.in. 14 samorządów powiatowych, urzędy pracy, wojewódzkie i ponadregionalne instytucje oświatowe, organizacje i stowarzyszenia społeczne.

PWSliP w Łomży, wspólnie z Prezydentem Miasta Łomży i Radą Miejską, pracuje nad inkubatorem przedsiębiorczości i powstaniem w Łomży specjalnej strefy ekonomicznej.

W ramach współpracy z Łomżyńską Izbą Przemysłowo-Handlową, zrzeszającą 72 przedsiębiorstwa funkcjonujące na rynku lokalnym, studenci PWSliP w Łomży realizują na zlecenie przedsiębiorstw szereg prac dyplomowych. Nawiązana współpraca ma także wymiar naukowo-badawczy. Na zlecenie jednej z firm uczelnia wykonała badania polegające na rozpoznaniu rynku usług wynajmu powierzchni w Polsce. Celem tych badań było wykreowanie usługi nie oferowanej dotychczas na rynku polskim polegającej na wynajmie powierzchni wraz z innowacyjną ofertą świadczeń dodatkowych. Planowane są kolejne działania tego typu.

Uczelnia była także inicjatorem powstania Porozumienia Łomżyńskich Szkół Wyższych, które zostało zawarte w 2006 roku.

WYJĄTKOWA MISJA

Szczególnym rysem charakterystycznym Państwowej Wyższej Szkoły Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży jest kształtowanie postaw przedsiębiorczych u wszystkich studentów, niezależnie od wybranego kierunku studiów. Realizacja Misji uczelni „Kształcimy praktyków”, z jednej strony zobowiązuje, a z drugiej inspirowanie władze uczelni i wszystkich nauczycieli akademickich do wprowadzania takich metod nauczania, by wiedza teoretyczna była wspomagana doświadczeniem praktycznym. Doskonale rozwinięty system praktyk, staży, często płatnych, także zagranicznych, współpraca w przedsiębiorcami, przynosi efekt, w postaci świetnego odnajdywania się absolwentów PWSliP w Łomży na wymagającym i dynamicznie zmieniającym się rynku pracy. A przecież najlepszą wizytówką uczelni są jej absolwenci.

PWSiP
Państwowa Wyższa Szkoła
Informatyki i Przedsiębiorczości
w Łomży

WWW.PWSIP.EDU.PL

**PODHALAŃSKA PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA
ZAWODOWA W NOWYM TARGU**
ul. Kokoszków 71, 34-400 Nowy Targ, tel. 18 261 07 20
www.ppwsz.edu.pl

Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Targu powstała w 2001 roku jako pierwsza w Polsce uczelnia wyższa utworzona na wniosek samorządu województwa. Pełnego poparcia tej idei udzieliły także władze lokalnych samorządów powiatowych, miejskich i gminnych. Patronat nad nowo powstałą Uczelnią objęły Uniwersytet Jagielloński oraz krakowska Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha. W trosce o wysoki poziom kształcenia, wszechstronny rozwój Uczelni oraz przyszłość jej absolwentów Podhalańska Wyższa sukcesywnie podpisywała porozumienia o współpracy także z innymi renomowanymi uczelniami krakowskimi. Są wśród nich: Uniwersytet Ekonomiczny, Politechnika Krakowska, Akademia Górniczo-Hutnicza i Uniwersytet Rolniczy.

W październiku 2001 r. Uczelnia rozpoczynała swoją działalność, oferując cztery kierunki kształcenia: filologię polską, fizjoterapię, pielęgniarstwo oraz rekreację i turystykę. W ciągu minionych lat wzbogaciła się kolejno o architekturę i urbanistykę, ratownictwo medyczne ochronę środowiska, inżynierię środowiska, filologię angielską, kosmetologię oraz gospodarkę przestrzenną. Bardzo ważnym wydarzeniem było uzyskanie w 2011 r. uprawnień do prowadzenia studiów drugiego stopnia na kierunku pielęgniarstwo. Władze Uczelni nie spoczywają jednak na laurach i podejmują dalsze działania zmierzające do rozszerzenia oferty dydaktycznej. Należy przy tym wspomnieć, że powołanie każdego kolejnego kierunku kształcenia jest zawsze związane z potrzebami regionu i jego specyfiką.

Obecnie w Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Nowym Targu kształci się 1830 osób na dziesięciu kierunkach studiów. Studenci mają możliwość zdobywania dodatkowych umiejętności i uprawnień w ramach prowadzonych przez Uczelnię kursów doksztalających, a absolwenci PPWSZ oraz inne zainteresowane osoby mogą kontynuować naukę na studiach podyplomowych z zakresu „Dziedzictwa kulturowego Podtatrza”. Reagując jednak na zapotrzebowanie rynku, planuje się uruchamianie kolejnych studiów podyplomowych.

Studenci oprócz tradycyjnej formy studiowania mogą wziąć udział w prowadzonym od 2010 roku programie Erasmus, dzięki któremu mają możliwość korzystania z oferty edukacyjnej uczelni państw Unii Europejskiej oraz odbywania praktyk zawodowych za granicą. Jednym z elementów przygotowania studentów do życia zawodowego są Podhalańskie Dni Karier. Ich celem jest informowanie studentów o stażach i miejscach pracy. Akcja ta umożliwia bezpośredni kontakt potencjalnych pracowników z pracodawcami, wymianę informacji oraz wzajemnych oczekiwań.

Swoje pasje i zainteresowania studenci mogą rozwijać w następujących kołach naukowych: Podhalańskie Koło Naukowe Turystyki, Koło Naukowe „AD QUADRATUM”, Koło Naukowe „COGITO”, Koło Naukowe „RATOWNIK”, Podhalańskie

Koło Naukowe Ochrony Środowiska, Koło Naukowe Pielęgniarstwa Psychiatrycznego, Koło Naukowe „MODULOR”, Koło Naukowe Fizjoterapii, Studenckie Koło Naukowe Języka Angielskiego.

O ducha sportowego wśród braci studenckiej dba natomiast prężnie działający Klub Sportowy RECREO oraz Klub Sportów Zimowych KUSZ.

W październiku 2010 r. został powołany do życia Uczelniany Zespół Góralski „Młode Podhale”. W zespole tańczą, grają i śpiewają studenci i absolwenci Podhalańskiej Wyższej, uczniowie nowotarskich szkół średnich oraz szkół z okolicznych miejscowości. Pomimo iż „Młode Podhale” działa od niedawna, zdążyło już zaprezentować się podczas wielu międzynarodowych, lokalnych i uczelnianych wydarzeń kulturalnych, zdobywa także prestiżowe nagrody. W zespole jest prowadzona również grupa, w której można nauczyć się góralskiego śpiewu i tańca od podstaw. Na obecną chwilę Uczelniany Zespół Góralski „Młode Podhale” liczy około 80 osób.

O sprawy studentów dba Samorząd Studencki, który aktywnie włącza się w działalność Uczelni. Co roku organizuje m.in. Podhalańskie Juwenalia - święto młodości i radości, a mieszkańcy Nowego Targu mają wówczas poczucie, że żyją w akademickim mieście. Studenci PPWSZ mają zatem duże pole do działania, mogąc aktywnie uczestniczyć w życiu Uczelni.

Zajęcia w PPWSZ w Nowym Targu prowadzi profesjonalna kadra dydaktyczno-naukowa krakowskich uczelni akademickich, z którymi Podhalańska Wyższa ma podpisane porozumienia. Władze Uczelni dążą jednak do rozwoju własnej, pierwszoetadowej kadry. W ciągu 14 lat jej istnienia 16 pracowników uzyskało tytuł doktora, 8 pracowników habilitowało się, a 4 osobom Prezydent RP przyznał tytuły profesorskie.

W 2011 r. została powołana do życia Fundacja na rzecz PPWSZ w Nowym Targu, która wyznaczyła sobie następujące cele:

- wspieranie dydaktycznej i naukowo-badawczej działalności Uczelni,
- wspieranie rozwoju zaplecza dydaktycznego, naukowo-badawczego oraz rekreacyjno-sportowego Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Targu,
- wspieranie naukowego rozwoju studentów oraz nauczycieli akademickich PPWSZ,
- wspieranie wszelkich inicjatyw podejmowanych w celu podniesienia jakości procesu dydaktycznego oraz naukowo-badawczego PPWSZ,
- wspieranie sportowej, turystycznej, kulturalnej, religijnej aktywności studentów PPWSZ,
- wspieranie materialne studentów PPWSZ,
- wspieranie inicjatyw podejmowanych przez PPWSZ w Nowym Targu. (samodzielnie bądź we współpracy z innymi podmiotami prowadzonej na mocy stosownych porozumień) służących wszechstronnemu rozwojowi Podhala, Spisza, Orawy, Pienin, Ziemi Gorczańskiej i Limanowskiej,
- promowanie PPWSZ w Nowym Targu.

W zakresie relacji z otoczeniem, godnym podkreślenia jest fakt bardzo dobrej współpracy Podhalańskiej Wyższej z władzami województwa małopolskiego oraz powiatów, miast i gmin podhalańskich. Władze lokalne od początku popierające ideę utworzenia szkoły wyższej, nadal okazują zainteresowanie sprawami i problemami Uczelni, udzielając jej wsparcia finansowego na potrzeby inwestycyjne. Porozumienia z samorządami powiatów: nowotarskiego, tatrzańskiego i limanowskiego otworzyły możliwość współpracy ze szkołami ponadgimnazjalnymi. PPWSZ włącza się w organizację przedsięwzięć podejmowanych przez organy samorządowe regionu, aby popularyzować wiedzę. Pracownicy naukowcy Uczelni wspierają merytorycznie działalność Uniwersytetów Trzeciego Wieku w Nowym Targu, Rabce Zdroju, Makowie Podhalańskim oraz Zakopanem. Współpraca z Podhalańskim Towarzystwem Przyjaciół Nauk, nowotarskim oddziałem Polskiego Towarzystwa Historycznego, a także Związkiem Podhalan, owocuje szeregiem wspólnie organizowanych przedsięwzięć o charakterze naukowo-badawczym.

Uczelnia na trwałe wpisała się w pejzaż Podhala, angażując się w sprawy regionu.

Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Targu

*Kształcimy
na najwyższym w Polsce poziomie ...*

Uniwersytet Warszawski
110

Uniwersytet Jagielloński
206

Podhalańska Wyższa
615 m n.p.m.

Rektor Harnaś
2001—2012

Rektor Doktor
2012—

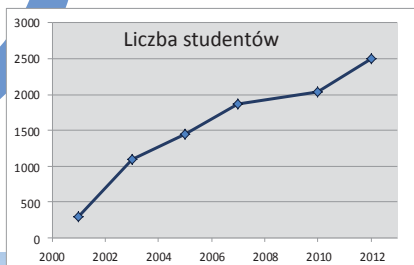
... ciupaga jako berto pozostała

2013

2001

widok z okna Uczelni

Podhalańska Wyższa zapewni Ci piękne widoki

... na przyszłość

**PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA
ZAWODOWA W NYSIE**
ul. Armii Krajowej 7, 48-300 Nysa
tel. 77 448 47 02, www.pwsz.nysa.pl

PAŃSTWOWA WYŻSZA
SZKOŁA ZAWODOWA W NYSIE

HISTORIA

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie to nowoczesna uczelnia publiczna, która kształci studentów na poziomie licencjata i inżyniera. Jest to pierwszy stopień kształcenia, który zgodnie ze Strategią Bolońską daje prawo do studiowania na poziomie magisterskim we wszystkich uczelniach akademickich w Polsce i Europie. Uczelnia oferuje 12 kierunków i ponad 20 specjalności, wchodzących w zakres nauk humanistycznych, społecznych, medycznych, artystycznych, ekonomicznych i technicznych.

Nyska Alma Mater powstała 12 lat temu. Od tego czasu PWSZ w Nysie realizuje ważną misję edukacyjną i naukową w regionie. Siłą uczelni są ludzie, którzy ją współtworzą z pełnym zaangażowaniem. Nauczyciele akademicki, pochodzący z renomowanych uczelni Śląska (Górnego, Dolnego i Opolskiego), wnoszą do nyskiej Alma Mater swoje serce oraz swój dorobek naukowy i doświadczenie dydaktyczne. Tym samym, PWSZ w Nysie w niczym nie ustępuje dużym ośrodkom akademickim zarówno pod względem standardów nauczania, jak i nowoczesnej bazy materialnej.

Niezmiennie pozytywne oceny Państwowej Komisji Akredytacyjnej, jak również stałe, wysokie miejsca w ogólnopolskich rankingach szkół o podobnym charakterze potwierdzają wysoką jakość kształcenia w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Nysie. W Rankingu „Ile za dyplom?” nyska uczelnia została wybrana najlepszą uczelnią na Opolszczyźnie z wynikiem 80% zadowolonych absolwentów ogółem. Jednocześnie otrzymała tytuł Najlepszej Uczelni z Kierunkiem Usług Dla Ludności.

PWSZ w Nysie jest dynamicznie rozwijającym się ośrodkiem kulturalno-naukowym. Uczelnia posiada 9 budynków dydaktycznych, akademik i dwie hale sportowe o łącznej powierzchni ponad 20 tysięcy m². Strukturę Uczelni tworzy 11 Instytutów, Studium Nauk Podstawowych, Studium Języków Obcych oraz Studium Wychowania Fizycznego.

Uczelniane budynki, sale wykładowe i laboratoria wyposażone są w najwyższej klasy aparaturę i sprzęt komputerowy. Jest to zgodne z obecnymi trendami i standardami europejskimi, jak również zapewnia studentom kompleksowe i praktyczne przygotowanie do przyszłej pracy zawodowej.

Nowoczesna Biblioteka, e-Dziekanat i e-indeks, laboratoria kosmetyczne, dietetyczne i chemiczne wyposażone w najnowszą generację sprzętu, pracownia metronomii, 20 naukowych kół studenckich, szkolenia prowadzone przez Biuro Karier oraz czynnie działający Akademicki Związek Sportowy - to tylko niektóre możliwości, jakie daje swoim studentom i absolwentom PWSZ w Nysie. Uczelnia

oferuje również kursy językowe oraz płatne praktyki i studia, dzięki którym każdy student ma możliwość wyjechać do uczelni partnerskich w ramach międzynarodowych programów. Do tej pory PWSZ w Nysie podpisała 137 umów bilateralnych z ponad 60 uczelniami z 20 krajów.

Obecnie w PWSZ w Nysie studiuje ponad 4 000 studentów. Natomiast uczelniane mury opuściło już blisko 10 000 absolwentów, z których setki kontynuują naukę w innych ośrodkach akademickich oraz doktoryzuje się w kraju i zagranicą.

Oprócz swojej edukacyjnej misji, prowadzonej na najwyższym poziomie, PWSZ w Nysie słynie z owocnej współpracy z regionem. Uczelnia stale współpracuje z jednostkami samorządowymi i przedstawicielami biznesu. Efektem tej współpracy jest realizacja licznych projektów i przedsięwzięć.

PWSZ w Nysie prowadzi także wiele działań mających na celu łączenie sfery nauki z biznesem. Przy Uczelni z powodzeniem funkcjonuje Regionalne Centrum Transferu Wiedzy i Technologii Innowacyjnych oraz Centrum Badawczo-Edukacyjne Konserwacji Zabytków. Oferuje studentom RCTWiTI.

I w tym celu RCTWiTI przy PWSZ w Nysie organizuje: spotkania dla Studentów z przedsiębiorcami Opolszczyzny pn. „Bliżej biznesu”, współorganizuje konferencje i seminaria, na które są zapraszani Studenci jako słuchacze lub jako prelegenci oraz kursy i szkolenia, w których mogą uczestniczyć studenci, wspiera studentów w nawiązywaniu kontaktów z przedsiębiorcami przy pisaniu prac dyplomowych i ich prezentowaniu poza Uczelnią.

CBEKZ to instytucja powołana do ratowania dziedzictwa kulturowego oraz koordynowania wszelkich działań na rzecz ochrony zabytków.

Powstanie Centrum było współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. W zakres działań Centrum wchodzi: szkolenia, warsztaty, seminaria, konferencje, specjalistyczne badania konserwatorskie, prace konserwatorskie i inne.

OFERTA EDUKACYJNA

Oferta dla Studentów obejmuje między innymi: dostęp do aparatury i infrastruktury badawczej, cykliczne wykłady z zagadnień konserwacji zabytków, uczestnictwo w warsztatach, praktycznych (w tym międzynarodowych) organizowanych przez CBEKZ, staże studenckie dla Studentów specjalności konserwacja i ochrona zabytków oraz Absolwentów w ramach prac prowadzonych przez Centrum.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie to jedyna Uczelnia Wyższa w województwie opolskim która otrzymała prestiżowe wyróżnienie „Gazeta Biznesu”. Tytuł ten jest przyznawany firmom oraz instytucjom o sprawdzonej, dobrej reputacji oraz uczciwości wobec swoich partnerów i kontrahentów.

PWSZ w Nysie na tle innych uczelni akademickich wyróżnia się także stypendiami dla studentów. Innowacyjne, na skalę całego kraju, jest stypendium mieszkaniowe fundowane przez Radę Miejską w Nysie przyznawane studentom spoza Nysy, którzy

rozpoczynają naukę. Stypendium mieszkaniowe fundowane ze środków Gminy Nysa jest przyznawane studentowi na pierwszym roku studiów stacjonarnych z tytułu zamieszkania w Domu Studenta PWSZ w Nysie lub obiekcie innym niż Dom Studenta na terenie gminy Nysa, jeżeli miejsce jego stałego zamieszkania znajduje się nie bliżej niż 20 km od Nysy. Stypendium naukowe dla studentów z Nysy fundowane ze środków Gminy Nysa jest uhonorowaniem i wsparciem osób osiągających najwyższe wyniki w nauce, przyznawane studentom studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, którzy na stałe zamieszkują na terenie Gminy Nysa i studiują na uczelniach w Nysie.

Uczelnia słynie także z realizacji licznych projektów dofinansowanych z funduszy Unii Europejskiej. Od roku 2011 PWSZ w Nysie zrealizowała blisko 20 projektów, z których zdecydowana większość skierowana była do mieszkańców Nysy i najbliższych okolic. Na uwagę zasługuje także zdobycie drugiego miejsca w Plebiscycie Mieszkańców Województwa Opolskiego i przyznanie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nysie prestiżowego tytułu „Kapitalni w Opolskiem”. Uczelnia nagrodę tę otrzymała za realizację projektu: Zróbmy coś razem – PWSZ w Nysie i sektor MŚP.

PWSZ w Nysie współpracuje ze szkołami wszystkich szczebli, a nawet z przedszkolami z regionu nyskiego. Efektem tej współpracy jest patronat naukowy Uczelni oraz organizacja licznych wydarzeń naukowych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży. Jedną z najsłynniejszych imprez, którą od wielu lat organizuje Uczelnia, jest Nyski Festiwal Nauki.

NYSKI FESTIWAL NAUKI

NFN jest wydarzeniem organizowanym nieprzerwanie od 2005 roku przez PWSZ w Nysie. Jest to Festiwal promujący naukę i jej osiągnięcia. Stanowi nawiązanie do światowego ruchu festiwali nauki i jest ważnym podmiotem idei rozpowszechniania wiedzy oraz filozofii edukacyjnej na każdym szczeblu kształcenia.

NFN stał się ważnym wydarzeniem w naszym regionie. Do tej pory w festiwalu uczestniczyło ponad 20 000 osób. W organizację NFN, oprócz jednostek PWSZ w Nysie, angażują się także jednostki nieakademickie, np.: Muzeum w Nysie, Związek Krótkofalowców, Związek Harcerstwa Polskiego, Narodowy Bank Polski, Nyska Regionalna Izba Gospodarcza, Powiatowy Urząd Pracy, Urząd Miasta w Nysie i wiele innych. Każda edycja festiwalu ma nowe hasło przewodnie, realizowane poprzez programy edukacyjne czy Festiwalowe Konferencje Popularnonaukowe. Corocznie organizatorzy proponują uczestnikom festiwalu ponad 100 wykładów, pokazów, laboratoriów, ćwiczeń czy wystaw.

Funkcjonowanie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nysie na tak wysokim poziomie z tak wieloma sukcesami mam miejsce dzięki determinacji Władz Uczelni oraz życzliwemu i aktywnemu wsparciu Władz Samorządowych.

STUDENCKIE KOŁA NAUKOWE

Studenckie Koła Naukowe są dobrowolnymi zrzeszeniami Studentów powoływanymi z inicjatywy nauczycieli akademickich, a także samych Studentów, którzy chcą rozwijać swoje zainteresowania naukowe. SKN są tworzone przy wszystkich

Instytutach PWSZ w Nysie, a tym samym zakres tematyczny ich działań jest bardzo różnorodny i szeroki. Każde Studenckie Koło Naukowe ma swojego opiekuna, którym jest nauczyciel akademicki PWSZ w Nysie. Pozostały skład Koła tworzą Studenci Uczelni.

Działalność SKN przy PWSZ w Nysie polega na pogłębianiu wiedzy oraz realizowaniu pomysłów i inicjatyw członków Koła związanych z daną dziedziną nauki. Owocem takich działań są organizowane akcje (np. zbiórka krwi przed wakacjami i na Mikołajki), udział w konferencjach naukowych, organizowanie zawodów (np. Mistrzostwa PWSZ w Ratownictwie Medycznym), konkursów itp.

Wstępując do Studenckiego Koła Naukowego, Student może rozwijać swoje zainteresowania w wybranym temacie, uczestniczyć w wyjazdach szkoleniowych, prelekcjach, konferencjach. Często jest także twórcą ciekawych wydarzeń akademickich.

AKADEMICKI ZWIĄZEK SPORTOWY

Przy PWSZ w Nysie prężnie działa Akademicki Związek Sportowy. Związek zrzesza osoby zainteresowane sportem, umożliwiając im uprawianie wielu dyscyplin. Uczelnia dysponuje m.in.: ściankami wspinaczkowymi, siłowniami, stołami do tenisa stołowego. Na uczelni działa blisko 30 sekcji AZS.

BIURO KARIER I BADANIA RYNKU PRACY

Misją Biura Karier PWSZ w Nysie jest udzielanie wszechstronnego wsparcia Studentom i Absolwentom w wejściu i rozwijaniu się na rynku pracy. Biuro Karier PWSZ w Nysie prowadzi doradztwo zawodowe, organizuje kursy i szkolenia zwiększające atrakcyjność Studentów i Absolwentów na rynku pracy, gromadzi i udostępnia informacje na temat rynku pracy, jego wymagań i tendencji, nawiązuje i utrzymuje kontakty z pracodawcami - pozyskuje oferty pracy, staży zawodowych dla Studentów i Absolwentów, współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy, Samorządem Studenckim, zrzeszeniami pracodawców oraz innymi podmiotami w celu organizowania wspólnych przedsięwzięć i propagowania inicjatyw adresowanych do Studentów i Absolwentów szukających pracy.

BIURO WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ

PWSZ w Nysie utrzymuje pozycję numer JEDEN wśród uczelni swojego typu w Polsce pod względem otrzymanych środków na współpracę międzynarodową w Programie ERASMUS i uzyska w roku akademickim blisko 200 000 EUR na ten cel (wyjazdy na studia i praktyki, wyjazdy na wykłady, szkolenia zagraniczne kadry, kursy intensywne).

W sumie tylko 4 PWSZ-ty w Polsce uzyskały dotację powyżej 100 000 EUR, z tym, że miejsce drugie to kwota 130 000 EUR. Również ogłoszony w maju 2013 ranking Perspektyw, w kategorii umiędzynarodowienia stawia PWSZ w Nysie w czołówce.

PWSZ w Nysie to uczelnia, która realizuje ważną misję edukacyjną i naukową w regionie nyskim. Jest dla regionu i gminy nadzieją na rozwój ekonomiczny oraz powiewem świeżości dla struktury demograficznej, a co najważniejsze daje równe szanse młodzieży z mniejszych miast na dostęp do bogatej oferty edukacyjnej z gwarancją dobrego startu zawodowego.

**PAŃSTWOWA MEDYCZNA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA
W OPOLU****ul. Katowicka 68, 45-060 Opole, tel. 77 442 35 24****www.wsm.opole.pl****HISTORIA**

Uczelnia została utworzona 1 maja 2003 r. na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 kwietnia 2003 r. (Dz. U. Nr 64, poz. 593). Jest jedyną, wyłącznie o profilu medycznym, państwową wyższą szkołą zawodową w Polsce i pierwszą wyłącznie medyczną uczelnią na Opolszczyźnie. Zapewnia edukację kadry medycznej według najnowszych standardów, zgodnych z wymogami Unii Europejskiej. Po ukończeniu studiów absolwent otrzymuje tytuł licencjata. Uczelnia zlokalizowana jest w Opolu przy ul. Katowickiej 68. Położenie PMWSZ w samym centrum miasta sprawia, że w niedalekiej odległości od siedziby Uczelni znajdują się instytucje samorządowe, władz miasta i regionu, a także muzea, teatry, kino oraz szpital, sklepy i inne niezbędne do funkcjonowania społeczności akademickiej zakłady użyteczności publicznej z nieodzowną infrastrukturą. PMWSZ zajmuje obszar 1,91 ha i dysponuje obiektami, których łączna powierzchnia użytkowa wynosi 9 392 m², będącymi własnością Uczelni.

Bazę materialną Państwowej Medycznej Wyższej Szkoły Zawodowej w Opolu stanowią:

1. Budynek Uczelni wraz z salą gimnastyczną:

to dwukondygnacyjny obiekt o łącznej powierzchni użytkowej 1 539 m² spełniający funkcję dydaktyczną. W obiekcie usytuowane są sale wykładowe i ćwiczeniowe, gabinety kadry dydaktycznej oraz sala gimnastyczna o powierzchni 366 m² wraz z zapleczem higieniczno-sanitarnym i szatniami.

Ponadto w budynku szkoły umiejscowione są dwie pracownie: kinezyterapii i terapii manualnej oraz masażu będące w strukturze Instytutu Fizjoterapii. Tutaj również usytuowane są laboratoria i pracownie: Kosmetologii Pielęgnacyjnej wchodzące w skład Instytutu Kosmetologii oraz pracownia Umiejętności Położniczych - Instytutu Położnictwa.

W budynku szkoły mieści się ponadto Zakład Podstaw Opieki Pielęgniarskiej, Zakład Ginekologii Operacyjnej i Onkologii przynależne do Instytutu Pielęgniarskiego i Instytutu Położnictwa. Pracownie i laboratoria są w pełni wyposażone w nowoczesny i profesjonalny sprzęt dydaktyczny, audiowizualny oraz multimedialny niezbędny do prowadzenia działalności dydaktycznej oraz naukowo – badawczej na najwyższym poziomie.

2. *Pawilon dydaktyczny z salą audytoryjną:*

to jednokondygnacyjny budynek, w którym mieści się siedziba władz Uczelni - Rektorat wraz z biurem Rektora i Prorektorów oraz Sala Senatu. Również tutaj na powierzchni 150,0 m² umiejscowiona jest w pełni zmodernizowana Biblioteka i Centrum Informacji Naukowej. Uzupełnienie funkcjonalne pawilonu stanowi nowoczesna, klimatyzowana sala audytoryjna mogąca pomieścić 250 osób, wyposażona w audiowizualne i multimedialne rozwiązania techniczne podnoszące jakość kształcenia i ułatwiające proces dydaktyczny. Powierzchnia pawilonu dydaktycznego z salą audytoryjną to 920,0 m². Pawilon posiada zaplecze sanitarno – higieniczne uzupełnione ogólnie dostępną szatnią.

3. *Obiekt dydaktyczny – zespół sal audytoryjnych:*

To budynek zespołu sal audytoryjnych funkcjonalnie ze sobą połączonych wraz z zapleczem technicznym i sanitarnym, zapleczem multimedialnym, socjalnym oraz holem dającym szerokie możliwości wykorzystania podczas organizowanych konferencji. Sale audytoryjne, gdzie w jednej mogą przebywać 283 osoby, a w kolejnej 187 osób, można ze sobą łączyć i uzyskać salę audytoryjną aż na 470 miejsc. Jest to jedyna taka sala audytoryjna w Opolu. Sale przeznaczone są na organizację wykładów, sesji i konferencji naukowych oraz odczytów i szkoleń. Powierzchnia obiektu dydaktycznego – zespół sal audytoryjnych wynosi 1 397,0 m².

4. *Dom Słuchacza:*

To 8 - kondygnacyjny budynek podzielony funkcjonalnie na trzy części tj.:

- akademik wraz z zapleczem bytowym dla studentów (kuchnia, stołówka),
 - część dydaktyczną,
 - część administracyjną wraz ze strefą gospodarczo-usługową
- Łączna powierzchnia użytkowa budynku wynosi 5 416,0 m².

Akademik usytuowany jest na piętrach IV, V, VI i VII gdzie ulokowanych jest 40 czteroosobowych pokoi mieszkalnych dla 160 studentów. Na każdym z pięter akademika znajdują się: kąpiel rekreacyjny z telewizorem, kuchnie, łazienki i toalety. W akademiku funkcjonuje sieć internetowa WiFi (bezprzewodowa). Powierzchnia tej części budynku wynosi 2 064,0m². Część dydaktyczna umiejscowiona jest na parterze oraz piętrach II i III. W tej części rozmieszczonych jest 8 sal seminaryjnych, w których jest możliwość prowadzenia zajęć z grupą liczącą około 40 osób. Łącznie z sal wykładowych tej części budynku Domu Słuchacza może korzystać 458 osób. Sale seminaryjne są klimatyzowane i wyposażone w nowoczesny sprzęt multimedialny oraz audiowizualny spełniający najwyższe standardy dla tego typu wyposażenia.

Ponadto, w części dydaktycznej budynku Domu Słuchacza umiejscowiona jest pracownia komputerowa z 11 stanowiskami komputerowymi, pracownia ćwiczeń mikrobiologii i 4 pracownie ćwiczeń Instytutu Fizjoterapii oraz gabinet wizażu Instytutu Kosmetologii. Obiekty te przystosowane są dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Budynki Uczelni są ze sobą połączone łącznikami tworząc jedną całość z możliwością przemieszczania się między nimi bez konieczności ich opuszczania. Obiekty położone są wśród zieleni w formie parku, która tworzy swoisty i niepowtarzalny klimat, gdzie w okresie wiosennymi odbywają się zajęcia ze studentami i gdzie mogą oni relaksować się i odpoczywać po zajęciach.

Uzupełnieniem całości jest plac parkingowy na 200 miejsc postojowych z wydzielonymi miejscami dla osób niepełnosprawnych.

Uczelnia współpracuje z lokalnymi firmami wykorzystując ich potencjał. W ten sposób studenci Uczelni mają zagwarantowany dostęp do lodowiska, basenu czy też stadionu lekkoatletycznego, gdzie mogą rozwijać swoje umiejętności i pasje sportowe w ramach KU AZS działającego aktywnie przy PMWSZ w Opolu.

Baza pomocy dydaktycznych jest w sposób ciągły modernizowana i uzupełniana o nowe urządzenia i przedmioty w celu zaspokajania coraz większych wymagań kwalifikacyjnych stawianych absolwentom naszej Uczelni na rynku pracy przez pracodawców.

KALENDARIUM WYDARZEŃ 2003-2013

- 1.05.2003 – Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów została utworzona Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa w Opolu
- 9.05.2003 – Nadanie uprawnień do prowadzenia studiów wyższych na kierunku Pielęgniarstwo i Położnictwo przez Minister Edukacji Narodowej i Sportu Krystynę Łybacką
- 15.05.2003 – Wręczenie nominacji Rektorowi Uczelni – prof. zw. dr hab. n. med. Andrzejowi Steciwko przez Minister Krystynę Łybacką na okres od 1 maja 2003 r. do 31 sierpnia 2004 r.
- 17.10.2003 – Pierwsza uroczysta inauguracja roku akademickiego 2003/2004
- 24.10.2003 – Pierwsze posiedzenie Senatu PMWSZ w Opolu
- 5.12.2003 – Pierwsze posiedzenie Konwentu PMWSZ w Opolu
- 15.03.2004 – Podpisanie umowy o współpracy pomiędzy PMWSZ w Opolu a Akademią Medyczną we Wrocławiu
- 24.03.2004 – Wybory Rektora PMWSZ w Opolu
- 1.09.2004 do 31 sierpnia 2008 – pierwsza kadencja Rektora Uczelni, prof. zw. dr hab. n. med. Andrzeja Steciwko
- 18.05.2004 – Pierwsze Medicalia studentów PMWSZ w Opolu
- 15.06.2005 – Podpisanie umowy o współpracy pomiędzy Krankenpflegeschule in Frankfurt (Oder) a PMWSZ w Opolu
- 12.07.2005 – Wręczenie dyplomów pierwszym absolwentom PMWSZ w Opolu
- 10.04.2006 – Podpisanie umowy o współpracy między Województwem Opolskim a PMWSZ w Opolu

- 7.09.2006 r. – Nadanie uprawnień do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku Fizjoterapia przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Michała Seweryńskiego
- 10.01.2008 – Nadanie uprawnień do prowadzenia studiów pierwszego stopnia kierunku Zdrowie Publiczne przez Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego Barbarę Kudrycką
- 17.04.2008 – Wybory Rektora PMWSZ w Opolu
- 1.09.2008 r. do 31 sierpnia 2012 r. – druga kadencja Rektora Uczelni, prof. zw. dr hab. n. med. Andrzeja Steciwo
- 29.05.2008 – Zajęcie III miejsca w rankingu szkół wyższych w Polsce
- 15.05.2009 – Pierwsza Uczelniana Konferencja Studenckich Kół Naukowych PMWSZ w Opolu
- 27.06.2009 – Uroczystości Jubileuszowe z okazji 5- lecia oraz otwarcie Nowej Auli
- 31.07.2009 – Podpisanie porozumienia o współpracy pomiędzy Województwem Opolskim i PMWSZ w Opolu
- 5.11.2009 – Nadanie uprawnień do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku Kosmetologia przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Barbarę Kudrycką
- 25.11.2009 – Podpisanie porozumienia o współpracy w zakresie programu ERASMUS na lata 2007-2013
- 25.03.2010 – Pierwsza Olimpiada Pielęgniarstwa im. Janiny Fetlińskiej w PMWSZ w Opolu
- 21.06.2010 – Podpisanie umowy o współpracy pomiędzy PMWSZ w Opolu a Kuratorium Oświaty w Opolu
- 14.04.2011 – Podpisanie porozumienia o współpracy pomiędzy PMWSZ w Opolu a GFA mbH, Am Langenlonsheim
- 21.01.2012 – Przystąpienie do systemu kontroli prac dyplomowych Plagiat.pl
- 26.04.2012 – Wybory Rektora – dr n. o k. f. Tomasz Halski Rektorem PMWSZ W Opolu na kadencję 2012 - 2016
- KWIECIEŃ 2012 – Przystąpienie do Konsorcjum Dolnośląskiej Biblioteki Cyfrowej we Wrocławiu
- 7 – 11.05.2012 – Wizyta prof. Pakize Ozyurek Z Turcji w ramach programu ERASMUS
- 21.05.2012 – Wizyta gości z Niemiec. Zajęcia z aktywnej rehabilitacji osób niepełnosprawnych w ramach III edycji Polsko – Amerykańskiej Szkoły Letniej organizowane we współpracy z Politechniką Opolską
- 10.12.2012 – Współpraca z AFYONKARAHISAR Kocatepe University w Turcji
- 10.12.2012 – Nawiązanie współpracy z Zespołem Szkół Zawodowych im. Staszica w Opolu
- 30.12.2012 – Śmierć Prof. zw. dr hab. n. med. Andrzeja Steciwo
- 18.02.2013 – Pierwsze posiedzenie Konwentu PMWSZ W Opolu Kadencji 2012 – 2016

- Luty 2013– *Puls Uczelni* – czasopismo naukowo-informacyjne czasopismem punktowanym – Index Copernicus 5.10.
- 22.04.2013 – Umowa Partnerska między PMWSZ w Opolu a PLO NR VI
- 22.04.2013 – UMOWA Partnerska PMWSZ w Opolu z Parkiem Naukowo – Technologicznym z siedzibą w Opolu
- 3.06. 2013 – Podpisanie porozumienia z Prezydentem Miasta Opola o współpracy

KIERUNKI STUDIÓW, STUDIA LICENCJACKIE:

Pielęgniarstwo

Absolwenci PMWSZ w Opolu uzyskując tytuł licencjata pielęgniarstwa, po uzyskaniu prawa wykonywania zawodu, mogą samodzielnie udzielać świadczeń w zakresie promowania i zachowania zdrowia, zapobiegania chorobom, sprawować holistyczną i zindywidualizowaną opiekę nad człowiekiem chorym, niepełnosprawnym i umierającym. Pielęgniarki sprawują opiekę nad dziećmi, osobami dorosłymi i w wieku podeszłym w zdrowiu i chorobie.

Pielęgniarka, będąc członkiem zespołu terapeutycznego, realizuje opiekę profesjonalną udzielając następujących świadczeń: pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych, rehabilitacyjnych oraz z zakresu promocji zdrowia.

Położnictwo

Absolwenci z dyplomem licencjat położnictwa są przygotowani do samodzielnej pracy zawodowej w zakresie położnictwa i neonatologii, znajdują zatrudnienie w licznych placówkach o profilu ginekologiczno-położniczym. Instytut w ramach oferty prowadzi działania edukacyjne teoretyczne i praktyczne z wykorzystaniem najnowocześniejszych metod i pomocy naukowych z zakresu profilaktyki, szczególnie z zakresu onkologii ginekologicznej, pogadarek dla przyszłych matek, kursów z zakresu udzielania pierwszej pomocy, udzielania pomocy przy nagłych porodach poza placówkami medycznymi. Studentki w ramach działalności naukowej prowadzą działania ankietowe i badawcze z określonych tematów medycznych z zakresu ginekologii, położnictwa i neonatologii.

Fizjoterapia

Zainteresowanie potencjalnych studentów kierunkiem Fizjoterapia w PMWSZ w Opolu jest bardzo duże, liczba kandydatów w każdym roku akademickim zdecydowanie przekracza liczbę wolnych miejsc. Doświadczeni i uznani pracownicy nauki z tytułami profesorów i doktorów, oraz dydaktycy z dużym doświadczeniem naukowym i zawodowym, doskonale przygotowana baza dydaktyczna, w tym wyspecjalizowany sprzęt sprawiają, że proces kształcenia odbywa się na wysokim poziomie, w komfortowych warunkach. 10 studentów od początku działalności Instytutu Fizjoterapii otrzymało Stypendia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższe-

go za wybitne osiągnięcia w nauce i działalność naukową. Ponadto prezentowane przez nich na konferencjach lokalnych, krajowych i międzynarodowych prace każdorazowo otrzymują nagrody i wyróżnienia. Absolwenci Instytutu z powodzeniem kontynuują naukę na studiach magisterskich, między innymi w Opolu, Katowicach, Wrocławiu czy w Warszawie. Głównym celem dydaktycznym i naukowym Instytutu na najbliższą przyszłość jest otwarcie studiów II stopnia oraz kontynuacja i rozwój już podjętej współpracy z uznanymi placówkami naukowymi i leczniczymi, które gwarantują wysoki poziom nauki praktycznej zawodu fizjoterapeuty. Obok teoretycznej wiedzy z zakresu nauk medycznych, biologicznych, humanistycznych i społecznych absolwent uzyskuje przygotowanie praktyczne do rehabilitacji ruchowej osób niepełnosprawnych, prowadzenia gimnastyki korekcyjnej, wykonywania zabiegów z zakresu medycyny fizykalnej, odnowy biologicznej i fitness w sporcie oraz różnych form masażu i terapii manualnej. Program studiów urozmaicony jest grupą przedmiotów wybieranych przez studentów takich jak: dogoterapia, hipoterapia, muzykoterapia, podstawy pedagogiki specjalnej, podstawy logopedii.

Kosmetologia

Celem kształcenia na tym kierunku jest przygotowanie specjalistów w zakresie kosmetologii pielęgnacyjnej, upiększającej i estetycznej. Podstawę teoretyczną stanowi wiedza ogólna z zakresu nauk o zdrowiu, nauk medycznych i humanistycznych, m. in. anatomii, fizjologii, dermatologii, chirurgii plastycznej, mikrobiologii, fizjoterapii, biochemii oraz wiedza szczegółowa z zakresu kosmetologii. Umiejętność zastosowania różnych nowoczesnych form zabiegów studenci zdobywają podczas zajęć praktycznych i teoretycznych. Zapoznają się z możliwościami wykorzystania w zabiegach kosmetycznych elektroterapii, ultradźwięków, promieniowania elektromagnetycznego, światłolecznictwa, termoterapii w zakresie podwyższania temperatury tkanek, jak również ich obniżania, a także wodolecznictwa. W trakcie nauki student zdobywa umiejętności właściwego planowania zabiegu kosmetycznego, doboru i zastosowania kosmetyków zgodnie z rozpoznaniem, wykonywania zabiegów kosmetycznych pielęgnacyjnych i upiększających z uwzględnieniem wskazań i przeciwwskazań, współpracy z lekarzem dermatologiem oraz podejmowania działań prozdrowotnych i profilaktycznych w ochronie i promocji zdrowia. Absolwenci tej specjalności będą przygotowani do wykonywania zabiegów masażu relaksacyjnego oraz masażu uwzględniających techniki stosowane w terapii wyszczuplającej i antycelulitowej. Zajęcia praktyczne, które stanowią znaczną część programu kształcenia, prowadzone są we własnych gabinetach na stanowiskach wyposażonych w najnowszej generacji sprzęt. Program kształcenia przewiduje również, po II i IV semestrze, praktyki ciągłe w gabinetach kosmetycznych na terenie Opola i innych miast Polski.

Studenci znajdują zatrudnienie w gabinetach kosmetycznych, salonach odnowy biologicznej, salonach SPA&WEELNESS, gabinetach kosmetologii estetycznej oraz w branży farmakologicznej i przemyśle kosmetycznym.

Studia Podyplomowe w PMWSZ w Opolu:

Komunikowanie interpersonalne z językiem migowym
Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna dla pielęgniarek i położnych
Opiekun medyczny
Ratownictwo górskie i wysokościowe
Ocena stanu zdrowia i badanie fizykalne
Kosmetologia
Kosmetologia lecznicza
Edukator w opiece okołoporodowej
Geriatryka i opieka długoterminowa
Dietetyka kliniczna
Organizacja i Zarządzanie w ochronie zdrowia

STUDENCKIE TOWARZYSTWO NAUKOWE

W roku akademickim 2012/2013 zostało zarejestrowanych 9 kół naukowych: Biomechaniki Klinicznej przy Instytucie Fizjoterapii; Klub Honorowych Dawców Krwi; przy Instytucie Położnictwa; Koło Opieki Długoterminowej; Koło Kinezyterapii; Koło Kosmetologii Upiększającej, Pielęgnacyjnej i Specjalistycznej; Fizjoterapii w Inkontynencji; Fizjoterapii Klinicznej; Menadżerów Zdrowia.

Liczba członków wszystkich zarejestrowanych kół wynosi 176 osób.

Ponadto w roku akademickim 2012/2013 zostały zarejestrowane 3 organizacje studenckie:

- Samorząd Studencki, Klub Uczelniany AZS, Uczelniany Kabaret „Świerzaki”, w których liczba członków wynosi 86 osób.

KONFERENCJE STUDENCKIE W ROKU AKADEMICKIM 2012/2013

1. W *I Międzyuczelnianej Konferencji Studenckich Kół Naukowych* w PMWSZ w Opolu, która odbyła się 06.05.2013 wzięło udział 8 kół naukowych zarejestrowanych w PMWSZ w Opolu.

2. Studenci z SKN Biomechaniki Klinicznej oraz z SKN Fizjoterapii Klinicznej reprezentowali naszą Uczelnię na *Symposium Studenckich Kół Naukowych „VII Wiosna z Fizjoterapią”* w Warszawie 19.04.2013.

3. Studentka z Koła Naukowego Kosmetologii Pielęgnacyjnej, Upiększającej i Specjalistycznej PMWSZ w Opolu zaprezentowała pracę na *III Ogólnopolskiej Konferencji Studentów Kosmetologii i Dietetyki* w siedzibie Śląskiej Wyższej Szkoły Medycznej w Katowicach.

4. Studenci z SKN Klub Honorowych Dawców Krwi PMWSZ w Opolu zaprezentowali 4 prace na *Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Szkoleniowej pt. „Interdyscyplinarny model opieki nad osobami starszymi”* 07.12.2012 w PWSZ w Nysie.

OSIĄGNIĘCIA UCZELNI

18 października 2007 r. po raz pierwszy w historii Opolszczyzny zostały wręczone przez Marszałka Województwa Opolskiego nagrody „Professor Opoliensis”. Tytuły te otrzymali naukowcy wybrani przez Kapitułę Rektorów Wyższych Uczelni Opola, wśród których znaleźli się również dwaj wybitni nauczyciele akademicy Uczelni:

- Dr n. med. Wojciech Guzikowski – dyrektor Instytutu Położnictwa PMWSZ w Opolu,

- Dr hab. n. med. Janusz Kubicki, Prof. PMWSZ w Opolu.

W 2009 roku dr n. med. Wojciech Guzikowski - dyrektor Instytutu Położnictwa, otrzymał Nagrodę Marszałka Województwa Opolskiego za szczególne osiągnięcia w dziedzinie upowszechniania i rozwoju edukacji.

Od momentu powołania, tj. od 2003 roku, Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa w Opolu wspiera rozwój naukowy swoich pracowników.

3 tytuły doktora nauk medycznych

Instytut Pielęgniarstwa

Lucyna Sochocka doktor nauk medycznych w zakresie medycyny społecznej

Tytuł rozprawy: Ocena stanu wiedzy o cukrzycy wśród nauczycieli szkół gimnazjalnych w Opolu

Data i miejsce uzyskania tytułu: 21.01.2009 Wydział Lekarski Kształcenia Podyplomowego Akademii Medycznej we Wrocławiu

Izabela Wróblewska doktor nauk medycznych w zakresie medycyny społecznej

Tytuł rozprawy: Porównanie, jakości życia kobiet w podeszłym wieku przebywających w ośrodkach opieki w Polsce i we Francji

Data i miejsce uzyskania tytułu: 13.01.2010 r. Wydział Lekarski Kształcenia Podyplomowego Akademii Medycznej we Wrocławiu

Iga Grad doktor nauk medycznych w zakresie medycyny społecznej

Tytuł rozprawy: Koncepcja zdrowotnego programu edukacyjnego dla młodzieży na podstawie jej wiedzy o nadciśnieniu tętniczym, deklarowanych wartościach i kompetencjach osobistych

Data i miejsce uzyskania tytułu: 13.02.2013 r. Wydział Lekarski Kształcenia Podyplomowego Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu

3 tytuły doktora habilitowanego

Instytut Położnictwa

Jarosław Drobnik doktor habilitowany nauk medycznych w zakresie medycyny społecznej

Tytuł rozprawy habilitacyjnej: Ocena wybranych parametrów świadczeń zdrowotnych i systemu sprawozdawczości w ochronie zdrowia w zakresie analizy trendów epidemiologicznych i potrzeb zdrowotnych oraz ich wpływ na wybrane elementy polityki zdrowotnej na podstawie danych z województwa dolnośląskiego.

Data i miejsce uzyskania tytułu: 13.06.2012r. Wydział Lekarski Kształcenia Podyplomowego Akademii Medycznej we Wrocławiu

Instytut Fizjoterapii

Jakub Taradaj doktor habilitowany nauk o kulturze fizycznej, antropomotoryka, anatomia, nauki medyczne, nauki o kulturze fizycznej, biofizyka lekarska, fizjoterapia, rehabilitacja ruchowa, angiologia, limfologia

Tytuł rozprawy habilitacyjnej: Możliwości fizjoterapii w leczeniu owrzodzeń żylnych goleni

Data i miejsce uzyskania tytułu: 21.06.2012 Wydział Wychowania Fizycznego AWF w Katowicach

Grzegorz Żurek doktor habilitowany nauki o kulturze fizycznej, antropomotoryka, anatomia

Tytuł rozprawy habilitacyjnej: Zdolności motoryczne i cechy somatyczne a osiągnięcia szkolne uczniów wiejskich szkół podstawowych z Dolnego Śląska.

Miejsce uzyskania tytułu: Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu

Instytut Kosmetologii

Joanna Maj doktor habilitowany nauk medycznych w zakresie medycyny, dermatologii i wenerologii

Tytuł rozprawy habilitacyjnej: Wybrane markery immunohistochemiczne i genetyczne ziarniniaka grzybiastego.

Data i miejsce uzyskania tytułu: 23.03.2011 Wydział Lekarski Kształcenia Podyplomowego Akademii Medycznej we Wrocławiu

1 tytuł profesora zwyczajnego

Jerzy Jabłecki Data nadania: 04.08.2011 Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski

Tytuł naukowy: profesor nauk medycznych

BIBLIOTEKA

Biblioteka i Centrum Informacji Naukowej PMWSZ w Opolu rozpoczęła działalność 1 października 2003 roku.

Biblioteka PMWSZ jest biblioteką naukową, specjalną, która gromadzi, opracowuje i udostępnia w różnych formach książki, czasopisma, zbiory specjalne (środki audiowizualne), nowoczesne dokumenty elektroniczne odpowiadające aktualnym specjalnościom kształcenia. Są to publikacje z zakresu medycyny, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dotyczących pielęgniarstwa i położnictwa, fizjoterapii, zdrowia publicznego, kosmetologii oraz nauk pokrewnych: biochemii, biofizyki, bioinżynierii, genetyki, higieny, etyki lekarskiej, pielęgniarstwa, a także psychologii, socjologii medycyny, pedagogiki, pedagogiki specjalnej.

Biblioteka oferuje 11 stanowisk komputerowych dla użytkowników, 45 miejsc do pracy indywidualnej i zbiorowej. Do dyspozycji czytelników pozostają dwa skanery, drukarka i kserokopiarka oraz dostęp do bezprzewodowego Internetu.

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

PMWSZ w Opolu w okresie swojej działalności w latach 2003-2012 wydała 37 tytułów publikacji o łącznym nakładzie 8100 egzemplarzy.

Cyklicznie ukazują się monografie *Dziecko i jego środowisko* (10 tytułów w cyklu) oraz *Kliniczne i pielęgnacyjne aspekty opieki nad chorymi* (8 tytułów w cyklu) prezentujące najnowsze osiągnięcia naukowe i rozwiązania praktyczne: lekarzy, pielęgniarek, położnych i fizjoterapeutów w zakresie neonatologii, pediatrii, chorób cywilizacyjnych, zagadnień rehabilitacji, profilaktyki chorób, edukacji zdrowotnej, doświadczeń pacjenta w związku z chorobą i bólem, akcentujące holistyczny wymiar praktyki leczenia, procesu pielęgnacji, działań fizjoterapeutycznych, propagujące i popularyzujące nowoczesne rozwiązania w pielęgniarstwie, położnictwie i fizjoterapii.

W serii podręczników dla studentów specjalności medycznych wyższych szkół zawodowych ukazały się wybrane zagadnienia z pielęgniarstwa chirurgicznego, geriatrycznego, pediatrii, rehabilitacji w pielęgniarstwie, podstaw psychiatrii i promocji zdrowia psychicznego, praktyczny podręcznik z kompresjoterapii oraz podręcznik zdrowia publicznego dotyczący zarządzania zasobami ludzkimi w służbie zdrowia.

W wykazie publikacji PMWSZ w Opolu znajdują się także pozycje poruszające trudne tematy związane z wyzwaniem opieki paliatywnej i hospicyjnej w cyklu *Żyć godnie i do końca* oraz książka o społeczno-etycznych aspektach transplantologii.

Od 2007 PMWSZ w Opolu wydaje czasopismo informacyjne *Puls Uczelni*. W 2012 roku powstał pomysł przekształcenia czasopisma w kwartalnik o charakterze naukowo-informacyjnym.

Misją *Pulsu Uczelni: Public Higher Medical Professional School in Opole* jest stworzenie platformy współpracy oraz wymiany myśli i doświadczeń z zakresu pielęgniarstwa, położnictwa, fizjoterapii, zdrowia publicznego i kosmetologii. Kwartalnik jest recenzowanym czasopismem naukowym adresowanym do studentów, absolwentów i pracowników wyższych szkół medycznych. W szczególności kwartalnik promuje pierwsze próby publikacji naukowych badań i osiągnięć studentów kierunków medycznych. *Puls Uczelni* przeszedł pozytywną ewaluację w międzynarodowej bazie Index Copernicus za rok 2012 i otrzymał bardzo wysoką, jak na tak krótki okres wydawania, punktację: 5.10. W roku przyszłym redakcja skieruje czasopismo do oceny przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Od połowy 2012 roku wszystkie publikacje PMWSZ w Opolu są kierowane do cyfryzacji i otwartego dostępu w dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej we Wrocławiu.

**PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA
WSCHODNIOEUROPEJSKA W PRZEMYŚLU**
ul. Tymona Terleckiego 6, 37-700 Przemyśl
tel. 16 73 55 100, www.pwsw.pl

HISTORIA

Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska w Przemyśle powstała w 2001 roku. W swoim pierwotnym zamierzeniu powstała jako uczelnia humanistyczna, nawiązująca do najstarszych tradycji akademickich Przemyśla: XV-wiecznej szkoły kapitulnej z rektorem wyznaczonym przez Akademię Krakowską i XVII-wiecznego kolegium jezuickiego.

Studenci mogą kształcić się na **bezpłatnych studiach licencjackich i inżynierskich**, a także na studiach podyplomowych. Studia licencjackie trwają 6 semestrów (3 lata), a w przypadku kierunków technicznych 7 semestrów (3,5 roku). Absolwenci PWSW uzyskują dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia wraz z tytułem zawodowym licencjata bądź inżyniera. Mogą kontynuować naukę na uzupełniających studiach drugiego stopnia (magisterskich) na wybranej przez siebie uczelni.

KIERUNKI STUDIÓW

W chwili obecnej PWSW oferuje 10 kierunków studiów:

architektura wnętrz – specjalności: projektowanie architektury wnętrz, projektowanie architektury wnętrz sakralnych, projektowanie wnętrz ogrodowych i krajobrazu,

filologia angielska – specjalności: nauczycielska, translatorska,

filologia polska – specjalności: nauczycielska, dziennikarska,

historia – specjalności: nauczycielska, turystyka międzynarodowa,

inżynieria środowiska,

lingwistyka stosowana (angielsko-ukraińska) – specjalności: translatorska, dziennikarska,

mechatronika,

politologia – specjalności: administracja regionalna, bezpieczeństwo publiczne,

socjologia – specjalności: asystent rodziny, socjologia rynku pracy, socjologia pogranicza ze specjalizacją celną,

stosunki międzynarodowe – specjalności: bezpieczeństwo międzynarodowe, integracja europejska.

Kierunki planowane:

Po nadaniu uprawnień przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w roku akademickim 2013/2014 odbędzie się nabór na następujące kierunki: **technologia chemiczna, bezpieczeństwo i produkcja żywności, projektowanie graficzne**

PWSW umożliwia swoim studentom wyjazdy na **praktyki zagraniczne**, podczas których będą oni mogli wykorzystać zdobytą w trakcie studiów wiedzę teoretyczną oraz umiejętności. Studenci mogą wyjeżdżać na **stypendia naukowe z programu wymiany międzynarodowej Erasmus (m.in. do Portugalii, Grecji, Austrii, Turcji, Słowacji czy Słowenii)**. To niepowtarzalna okazja by podszkolić znajomość języków obcych, poznać nowych ludzi, odmienną kulturę i obyczaje, zwiedzić ciekawe zakątki Europy oraz zobaczyć jak rówieśnicy kształcą się w innych krajach.

Studenci PWSW jako jedni z nielicznych w kraju dostają również niepowtarzalną szansę udziału w prestiżowym **Międzynarodowym Forum Ekonomicznym w Krynicy**. Uczestniczą w nim politycy z Polski i Europy oraz osoby związane z handlem, finansami i gospodarką. To zatem nie tylko szansa podszlifowania umiejętności językowych, ale również okazja do zawarcia znajomości zawodowych, które mogą przydać się przy szukaniu pracy oraz planowaniu kariery zawodowej. Co roku wyjazd na praktyki do Krynicy cieszy się ogromnym zainteresowaniem i popularnością wśród młodzieży studenckiej. Predyspozycje organizacyjne studentów PWSW, umiejętność pracy zespołowej i samodzielnej, świetna znajomość języków obcych oraz wysoka kultura osobista sprawiają, że grupa przemyskich żaków jest zawsze jedną z najliczniejszych grup, pomagających przy organizacji Forum.

BAZA DYDAKTYCZNA

Bazę dydaktyczną – obok zabytkowego Pałacu Lubomirskich – stanowią nowoczesne, doskonale przystosowane do wykładów i ćwiczeń budynki: biblioteka uczelniana, pierwszy w Przemyśle **akademik** oraz najnowocześniejsze na Podkarpaciu pracownie i laboratoria badawcze przeznaczone dla studentów kierunków technicznych. Dzięki temu można mówić, iż **campus PWSW w Przemyśle ma charakter politechniczny**. Wszystkie budynki zlokalizowane są w jednym miejscu – w urokliwym Parku Lubomirskim i jego otoczeniu, co jest niezwykle dogodnie dla studentów. Takie praktyczne rozwiązanie sprawia, że młodzież nie traci czasu na dotarcie na zajęcia oraz zaoszczędza na kosztach przejazdu, które w większym mieście są nieodłącznym elementem budżetu studenta.

Akademik jest pierwszym domem studenckim w Przemyśle i może w nim zamieszkać do 187 osób. Studenci mają do użytku w pełni wyposażone pokoje, z darmowym dostępem do Internetu, telefonem z którego można wykonywać połączenia między pokojami oraz odbierać połączenia z zewnątrz. Mieszkania urządzone są w formie studia – na każde dwa pokoje przypada łazienka z toaletą, umywalkami i prysznicem.

Ponadto w akademiku znajduje się ogólnodostępna pralnia, nowoczesnie urządzone kuchnie, pracownia komputerowa oraz pomieszczenie przeznaczone do nauki.

STYPENDIA

Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska w Przemyśle oferuje wysokie stypendia, o które może ubiegać się każdy student PWSW. Pomoc materialna może mieć formę: stypendium socjalnego; stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych; stypendium Rektora dla najlepszych studentów; stypendium ministra za osiągnięcia w nauce, stypendium ministra za wybitne osiągnięcia sportowe, zapomogi.

KADRA AKADEMICKA

Siłą uczelni jest kadra akademicka z dużych ośrodków uniwersyteckich: Uniwersytetu Jagiellońskiego i Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, Politechniki Krakowskiej, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Politechniki Rzeszowskiej. Profesorowie, doktorzy i pozostali nauczyciele akademicy posiadają wysokie kwalifikacje zawodowe i dbają o jak najlepsze wykształcenie młodzieży.

Ponadto, uczelnia prowadzi samodzielne badania naukowe i wydaje liczne publikacje, a to sprzyja kształceniu własnej kadry z tytułami doktorów habilitowanych i doktorów.

ŻYCIE STUDENCKIE

Studia to nie tylko czas nauki, ale i poszukiwań nowych obszarów do realizacji swoich pasji. PWSW umożliwia rozwijanie zainteresowań w **kołach naukowych**, działających przy uczelni tj. Kole Naukowym Historyków Studentów PWSW, Politologów, Młodych Dyplomatów, Studentów Socjologii, Studentów Polonistyki, Studentów Mechatroniki, Inżynierii Środowiska, Dziedzictwa Kulturowego Polski Południowo-Wschodniej.

Ponadto w strukturach uczelni działa:

Uczelniany Samorząd Studencki – skupiający młodzież kreatywną, aktywnie zaangażowaną w życie uczelniane i pozauczelniane,

Duszpasterstwo Akademickie,

Akademicki Związek Sportowy z sekcjami sportowymi takimi jak: koszykówka, unihokey, futsal, siatkówka, pływanie, turystyka, kulturystyka, strzelectwo, aerobik, tańce, żeglarstwo, lotnictwo,

Kabaret uczelniany Ku.Ku,

Gazetki studenckie: „SPIK” („Studencki Przegląd Informacyjno-Kulturalny”), „Polityka Globalna”, Rocznik „Historicus”

Caritas Academica,

Chór PWSW.

Warto wspomnieć o **klubie studenckim „Enigma”** uruchomionym w 2009 roku. Odbývają się w nim dyskoteki, zabawy, warsztaty, wystawy organizowane dla studentów i przez nich samych.

Wybrane działania skierowane do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych oraz młodszych uczniów:

Dzień Wykładów Otwartych – pełen atrakcyjnych zajęć, pokazów, wykładów przybliżających naukę na studiach wyższych,

Uczelnia Wyższa w Twojej Szkole – cykl wykładów otwartych dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, przeprowadzanych bezpośrednio w szkołach przez nauczycieli akademickich,

Dzień Nauki – plenerowa impreza wiosenna, podczas której uczniowie mogą wziąć udział w eksperymentach i pokazach naukowych, warsztatach rzeźbiarskich, wystawach historycznych, konkursach tematycznych z nagrodami,

Wybory Miss Maturzystek Podkarpacia – impreza dla uczennic klas maturalnych, podczas której dziewczęta walczą o atrakcyjne nagrody oraz tytuł najpiękniejszej i najmądrzejszej maturzystki,

Akademia Małego Studenta – projekt edukacyjny przeznaczony dla najmłodszych uczniów szkół podstawowych i przedszkolaków. Podczas spotkań prowadzonych przez wykładowców i studentów mali studenci uczą się poprzez zabawę, biorąc udział w widowiskowych eksperymentach, pokazach walk rycerskich, zajęciach praktycznych czy mini wykładach.

ZASADY REKRUTACJI

Termin składania dokumentów na studia upływa z dniem **31 lipca 2013 roku**. Lista przyjętych na studia zostanie ogłoszona **5 sierpnia 2013 roku** w siedzibie Państwowej Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej w Przemyśle – Bakończycach, ul. Tymona Terleckiego 6.

Lista osób przyjętych na kierunek architektura wnętrz zostanie ogłoszona po przeprowadzeniu dodatkowego egzaminu, który odbędzie się w terminach od 1 do 31 sierpnia 2013 roku. Szczegółowy termin przeprowadzenia egzaminu zostanie podany do wiadomości po terminie składania dokumentów tj. po 31 lipca 2013 r.

Postępowanie kwalifikacyjne odbywa się w trybie konkursu świadectw dojrzałości.

ERASMUS

Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska w Przemyśle w 2007 r. uzyskała Kartę Uczelni Erasmus, która uprawnia do udziału w Programie.

Erasmus jest programem dla szkolnictwa wyższego skierowanym przede wszystkim do uczelni, studentów i pracowników. Zadaniem Erasmus jest podnoszenie po-

ziomu kształcenia poprzez finansowanie wyjazdów studentów na studia do innego kraju europejskiego, a tym samym wspieranie międzynarodowej współpracy między uczelniami oraz rozszerzenie wymiany studentów i nauczycieli akademickich w Europie. Wyjazdy w ramach Erasmusa odbywają się na okres do jednego roku.

Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska zawarła dotychczas kilkanaście umów międzynarodowych, umożliwiających wymianę studentów, wykładowców i pracowników administracyjnych. Uczelnie partnerskie, z którymi PWSW w Przemyśle podpisała umowy to m.in.:

Technological Educational Institution of Athens (Ateny, Grecja), Democraticus University of Thrace (Xanthi, Grecja),

T.E.I. of Crete (Kreta),

Uniuersytett Minho (Braga, Portugalia),

Uniuersytet w Zadarze (Zadar, Chorwacja),

Bozok University (Yozgat, Turcja), Hitit University (Corum, Północna Turcja), Gaziosmanpasa University (Tokat, Północna Turcja),

Fachhochschule Technikum Wien (Wiedeń, Austria),

Solski Center Ptuj (Ptuj, Słowenia),

Uniuersytet Mateja Bela (Bańska Bystrzyca, Słowacja).

W ubiegłym roku akademickim w Państwowej Wyższej Szkole Wschodnioeuropejskiej na wymianie międzynarodowej przebywali studenci z Turcji. Również w tym roku żacy z Uniwersytetu Gaziosmanpasa, Uniwersytetu Hitit i Uniwersytetu Bozok z Turcji oraz uniwersytetu Arkansas w Little Rock będą studiowali na kierunkach historia, politologia, mechatronika oraz stosunki międzynarodowe.

W ramach wymiany międzynarodowej PWSW w Przemyśle w roku akademickim 2012/2013 będzie gościł co najmniej pięcioro wykładowców zagranicznych w ramach stypendium Erasmusa: z Turcji, Grecji i Portugalii.

W bieżącym roku akademickim ze stypendium Erasmusa skorzystali pracownicy PWSW (wyjazdy szkoleniowe do Grecji i Chorwacji) oraz studenci (wyjeżdżając do Portugalii, Grecji, Słowacji i Chorwacji). Na semestr letni w ramach programu Erasmus planowane są kolejne wyjazdy pracowników i studentów do zaprzyjaźnionych uczelni.

Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska planuje podpisanie kolejnych umów międzynarodowych, w tym z amerykańskim Daemen College w Buffalo, z którym w lecie 2013 zorganizuje szkołę letnią historii i języka polskiego, podczas której studenci amerykańskiego college'u i PWSW w Przemyśle będą oznaczać groby na zabytkowym cmentarzu żydowskim, dbając tym samym o pamięć historyczną, współpracę na polu międzykulturowym i szacunek dla różnorodności.

Od roku 2012/2013 w PWSW w Przemyśle wprowadzony został **dwuletni lektorat języka chorwackiego** dla studentów stosunków międzynarodowych, dzięki któremu studenci będą mogli studiować stosunki międzynarodowe w języku chorwackim na Uniwersytecie w Zadarze w ramach programu Erasmus w kolejnych latach. Ponadto prowadzony jest również **lektorat z języka japońskiego**.

www.pwsw.eu

**Państwowa Wyższa Szkoła
Wschodnioeuropejska w Przemyślu**

ul. Tymona Terleckiego 6, 37-700 Przemyśl, tel. 16 73 55 100

e-mail: studia@pwsw.pl, dts@pwsw.pl

**studia licencjackie • inżynierskie
dzienne • podyplomowe**

**Mechatronika
Inżynieria środowiska
Architektura wnętrz
Historia
Filologia polska**

**Filologia angielska
Lingwistyka stosowana
Stosunki międzynarodowe
Socjologia
Politologia**

www.facebook.com/pwsw.przemysl

*Bezpłatne
studia*

**PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA
W RACIBORZU**
ul. Słowackiego 55, 47-400 Racibórz, tel. 32 415 50 20
www.pwsz.raciborz.edu.pl

HISTORIA

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu, która rozpoczęła swoją działalność 1 lutego 2002 roku na mocy podpisanego przez ówczesnego premiera rozporządzenia Rady Ministrów RP z dnia 20 września 2001 roku (Dz. Urz. Nr 16, poz. 1152), jest pierwszą w historii tego śląskiego miasta (dodajmy, że jednego z najstarszych na ziemiach polskich) uczelnią wyższą. Jest ona kontynuatką i w pewnym sensie spadkobierczynią placówek oświatowych, które funkcjonowały w Raciborzu wcześniej.

1946 – początek kształcenia nauczycieli w Państwowym Liceum Pedagogicznym;
1954 – 1973 – przekształcenie PLP w Studium Nauczycielskie (SN); intensywna rozbudowa obiektów dydaktycznych;

1973 – 1981 – na bazie SN działa Centrum Doskonalenia Nauczycieli (CDN), jako zamiejscowy oddział Instytutu Kształcenia Nauczycieli w Warszawie;

1974 – 1977 – w obrębie obiektów CDN pracuje punkt konsultacyjny Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Katowicach (WSWF); 1977–1981 – w obiektach CDN działa Filia a następnie Wydział katowickiej WSWF (obecnej Akademii Wychowania Fizycznego);

1981 – powołanie Studium Wychowania Przedszkolnego (SWP), po roku przekształconego w Studium Nauczycielskie (SN);

1981 – 1985 – w obiektach SN funkcjonuje Oddział Zamiejscowy Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Powstańców Śląskich w Opolu (obecnego Uniwersytetu Opolskiego);

1992 – utworzenie Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych;

1993 – na bazie Studium Nauczycielskiego powstaje Kolegium Nauczycielskie o specjalności wychowanie fizyczne i zdrowotne.

Fundamenty głównego budynku PWSZ, w którym także funkcjonowały od 1954 roku wymienione wyżej instytucje kształcące, postawiono z inicjatywy Związku Polaków w Niemczech jeszcze przed II wojną światową pod polskie gimnazjum żeńskie, jednakże budowa została wstrzymana przez władze hitlerowskie.

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA

W raciborskiej PWSZ funkcjonuje aktualnie sześć instytutów, w których odbywa się kształcenie w ramach następujących kierunków i specjalności (w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym):

Studia licencjackie**Instytut Kultury Fizycznej**

wychowanie fizyczne - specjalności: odnowa biologiczna, wychowanie fizyczne w szkole, instruktorsko-trenerska

Instytut Sztuki

edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych - specjalności: kreacja plastyczna grafiką użytkową, obraz cyfrowy i fotograficzny, techniki malarskie i projektowanie witrażu, aranżacja wnętrz, arteterapia

Instytut Neofilologii

Filologia specjalności: angielska, germańska, słowiańska (profil czeski lub rosyjski), specjalizacje: translatorska, nauczycielska, angielski/niemiecki w biznesie

Instytut Studiów Społecznych

Socjologia: kierowanie i przywództwo w jednostkach administracji publicznej, zarządzanie zasobami ludzkimi, media i komunikacja społeczna, zarządzanie finansami w organizacji, pracownik administracji samorządowej

europaistyka: europejskie stosunki gospodarczo – polityczne, polityka regionalna i fundusze europejskie, european studium, europejska administracja publiczna

Instytut Studiów Edukacyjnych

Pedagogika: pedagogika resocjalizacyjna, pedagogika opiekuńczo – wychowawcza człowieka dorosłego, edukacja elementarna (ze specjalnością dodatkową język obcy lub terapia psychopedagogiczna), terapia psychopedagogiczna

Studia inżynierskie**Instytut Techniki i Architektury**

automatyka i robotyka: automatyka przemysłowa, sterowniki logiczne

architektura i urbanistyka

W uczelni działa **Studium Języków Obcych**, realizujące lektoraty językowe na poszczególnych kierunkach i specjalnościach.

Bogaty i różnorodny jest księgozbiór w pełni skomputeryzowanej **Biblioteki PWSZ**, która prowadzi ożywioną działalność popularyzatorską, będąc prawdziwym centrum naukowym uczelni.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWO-BADAWCZA

Raciborska PWSZ od początku swojego istnienia kładła silny nacisk na działania w sferze nauki. Rokrocznie organizowane są w budynkach uczelni liczne konferencje naukowe, często o zasięgu międzynarodowym, z udziałem zarówno badaczy o uznanych nazwiskach, jak i młodych uczonych. Pracownicy PWSZ uczestniczą w konferencjach, seminariach, sympozjach, warsztatach organizowanych przez inne ośrodki.

Systematycznie wygłaszane są **wykłady otwarte** (m.in. z serii „Złotych wykładów”), na które poszczególne instytuty, biblioteka i inne jednostki uczelni zapraszają uczonych z ośrodków polskich i zagranicznych. Ważną funkcję w zakresie popularyzacji nauki spełniają **spotkania i prelekcje tematyczne**, których organizuje się w każdym roku akademickim kilkadziesiąt.

Jedną z oznak dynamiki funkcjonowania raciborskiej uczelni na polu naukowym (ale również kulturalnym, sportowym itd.) jest bogata **współpraca z ośrodkami akademickimi** w kraju i poza jego granicami. Władze PWSZ w Raciborzu podpisały cały szereg umów o współdziałaniu z uniwersytetami, politechnikami i innymi szkołami wyższymi m.in. we Wrocławiu, Opolu, Ostrawie, Opawie, Ołomuńcu, Preszowie.

Istotną rolę edukacyjną i naukową realizuje **Wydawnictwo PWSZ**. Jego zadaniem jest promowanie uczelni oraz popularyzacja dorobku naukowego pracowników i studentów raciborskiej PWSZ. Obecnie lista publikacji naukowych Wydawnictwa PWSZ w Raciborzu obejmuje 79 pozycji. Od 2006 roku ukazuje się **miesięcznik „Eunomia”**, będący swoistą kroniką życia uczelni, działalności dydaktycznej, naukowej, kulturalnej, społecznej pracowników i studentów, współpracy PWSZ z różnymi podmiotami, m.in. z organami i jednostkami samorządu terytorialnego, szkołami wyższymi (w Polsce, w Czechach, na Słowacji), placówkami kulturalnymi, oświatowymi itd. Na łamach „Eunomii” prezentowane są także teksty naukowe, sprawozdania z konferencji naukowych, seminariów, posiedzeń różnych gremiów, m.in. KRePSZ, wystaw, koncertów.

Od niedawna funkcjonuje (w wersji elektronicznej i tradycyjnej) naukowe wydawnictwo ciągle o zasięgu międzynarodowym i cenione w środowisku naukowców zajmujących się kulturą fizyczną i sportem szkolnym **„Journal of Physical Education & Health”**. Również **„Studia Filologiczne”** cieszą się uznaniem wśród neofilologów i stanowią ważny wkład uczelni raciborskiej w rozwój nauki.

Ważnym segmentem działalności naukowej jest funkcjonowanie **studentkich kół naukowych**. Działają one na wszystkich kierunkach i specjalnościach, podejmują różnorodne przedsięwzięcia badawcze, organizują sympozja, konferencje, wystawy, warsztaty artystyczne, plenery, koncerty, wycieczki itp.

DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA

Raciborska uczelnia prowadzi aktywną działalność w zakresie szeroko rozumianej kultury. Szczególną rolę pod tym względem spełniają wykładowcy i studenci Instytutu Sztuki, jednak inne jednostki PWSZ (głównie Biblioteka PWSZ) też partycypują w organizacji takich przedsięwzięć, jak: **warsztaty artystyczne, plenery twórcze, wystawy, akcje plastyczne, instalacje, spotkania integracyjne, koncerty, inscenizacje teatralne**.

Te działania, których liczba i zasięg są imponujące, nie są skierowane jedynie do społeczności uczelnianej. Mają one charakter animacyjny, ich celem jest rozbudzenie kulturalno-społeczne lokalnych wspólnot.

ŻYCIE I DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNOŚCI STUDENCKIEJ

Pozadydaktyczna działalność studencka ma w raciborskiej uczelni wiele aspektów. Oto niektóre z nich:

- działalność **Samorządu Studenckiego** oraz **Samorządu Domu Studenta**,
- organizacja corocznej **imprezy integracyjnej „Sport ku radości”**,
- **wolontariat studencki**, w tym zwłaszcza działalność **Fundacji Dr Clowna** w Szpitalu Rejonowym i innych placówkach,
- **organizowanie plenerów, wystaw, spotkań m.in. przez Studenckie Koło Naukowe FOTON**
- organizacja obchodów Dnia Dziecka dla dzieci przedszkolnych,
- organizacja **Dni Kultury Studenckiej** (w tym **juwenaliów**),
- uczestnictwo w **Akcji „Krew”**.

WSPÓŁPRACA W REGIONIE

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu w krótkim czasie stała się ważnym ośrodkiem kulturotwórczym współtworzącym wraz innymi instytucjami lokalnymi kapitał społeczny niezbędny do właściwego funkcjonowania każdej wspólnoty. W początkowej fazie istnienia uczelni współpraca z instytucjami środowiska lokalnego miała charakter nieformalny, oparty na dobrej woli i zapale poszczególnych podmiotów. Z biegiem czasu owo współdziałanie formalizowało się i instytucjonalizowało. Można różne formy współpracy PWSZ ze społecznością lokalną podzielić na trzy główne grupy:

- współpraca z ogniwami samorządu terytorialnego oraz instytucjami samorządowymi (szkoły ponadgimnazjalne, placówki kulturalne),
- współpraca z różnorakimi podmiotami funkcjonującymi w regionie (instytucje gospodarcze, przedsiębiorstwa itp.),
- współpraca z mediami lokalnymi.

Trzeba podkreślić, że jednym z najważniejszych pożytków płynących ze współpracy jest możliwość odbywania przez studentów praktyk zawodowych w wielu tych instytucjach oraz znajdowanie miejsc pracy. 19 marca 2007 roku doszło do podpisania trójstronnego porozumienia między trzema podmiotami: Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Raciborzu, Miastem Raciborzem i Powiatem raciborskim. Zarówno władze miejskie, jak i powiatowe są bardzo otwarte na potrzeby uczelni i niezmiennie, w różnych formach (nie tylko związanych ze sferą ekonomiczną) wspierają ją. Z kolei raciborska szkoła wyższa organizuje szereg przedsięwzięć (lub włącza się w organizowane przez inne podmioty) mających związek z funkcjonowaniem ogniw samorządu terytorialnego. Przykładami takich działań są:

- uczestnictwo przedstawicieli PWSZ w pracach Euroregionu Silesia, mających na celu m.in. nawiązanie ścisłej współpracy z Uniwersytetem w Opawie i Uniwersytetem w Ostrawie;

- udział przedstawicieli uczelni w gremiach przyznających nagrody w dziedzinie kultury (Rektor PWSZ jest przewodniczącym Kapituły nominującej kandydatów do Nagród „Mieszko” przyznawanych rokrocznie przez Starostę twórcom kultury;
- przeprowadzanie przez wykładowców i studentów Instytutu Studiów Społecznych badań socjologicznych zleconych przez Starostwo Powiatowe;
- uczestnictwo wykładowców, pracowników uczelni i studentów w konferencjach i sympozjach organizowanych przez ognia samorządu;
- organizacja konkursów dla gimnazjalistów i uczniów szkół podnagimnazjalnych;
- organizacja konsultacji z matematyki dla maturzystów;
- organizacja koncertów umuzykalniających dla uczniów najmłodszych klas szkół podstawowych;
- realizacja projektów unijnych (Belfer on-line, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości, Modelowy Program Praktyk);
- współdział uczelni w Raciborskich Dniach Nauki i Techniki;
- informowanie członków społeczności lokalnej za pośrednictwem miesięcznika PWSZ „Eunomia” (docierającego m.in. do najważniejszych instytucji w mieście i regionie) oraz uczelnianej strony internetowej o podejmowanych przez raciborską szkołę wyższą działaniach.

Istotnym aspektem współdziałania z samorządami terytorialnymi jest współpraca z poszczególnymi jednostkami podlegającymi ogniom samorządu. **Pierwszą instytucją samorządową, z którą uczelnia podjęła ścisłe współdziałanie był Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Raciborzu.** Współdziałanie z tą powiatową placówką oświatową stało się wzorem dla kolejnych umów i objęło wiele form, takich jak liczne warsztaty artystyczne dla uczniów organizowane przez Instytut Sztuki, warsztaty językowe przeprowadzane przez Instytut Neofilologii. Współpraca z ZSO nr 1 zaowocowała m.in. **powołaniem do istnienia nowej szkoły – Liceum Plastycznego**, działającej w strukturze ZSO i powiązanej z Instytutem Sztuki.

Uczelnia podjęła w ostatnich latach **współpracę z kilkoma innymi raciborskimi szkołami ponadgimnazjalnymi (Zespół Szkół Mechanicznych, Zespół Szkół Budowlanych, Zespół Szkół Ekonomicznych)**, a także z placówkami tego typu z innych miejscowości (**Zespół Szkół im. Króla Jana III Sobieskiego w Jastrzębiu-Zdroju, II Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Ks. prof. Józefa Tischnera w Wodzisławiu Śląskim, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Rydułtowach**).

Bardzo intensywna jest **współdziałanie PWSZ z Raciborskim Centrum Kultury**. Wystawy wykładowców i studentów (zwłaszcza skupionych w Studenckim Kole Naukowym Fotografii Artystycznej FOTON) Instytutu Sztuki, liczne warsztaty artystyczne (rysunek, rzeźba, malarstwo, fotografia, tkanina, grafika, teatr, grafika użytkowa) organizowane nie tylko w czasie wakacji letnich i ferii zimowych, ale i w ciągu roku szkolnego dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, a także dla dorosłych, plenery, wykłady otwarte, działalność Uniwersytetu Dziecięcego – to tylko niektóre przykłady bogatej palety przedsięwzięć organizowanych wspólnie przez RCK i raciborską szkołę wyższą.

Owocnie układa się **współpraca z Muzeum w Raciborzu, Zamkiem Piastowskim oraz Miejską i Powiatową Biblioteką Publiczną.**

Wzorcowo i zgodnie z założeniami edukacji regionalnej realizowane jest współdziałanie Instytutu Studiów Edukacyjnych z dwiema placówkami oświatowymi na terenie powiatu raciborskiego: z **Zespołem Szkół w Krzanowicach** (wykładowcy i studenci są zaangażowani m.in. w Konkursie Gwary Laskiej) oraz **Publicznym Przedszkolem w Lubomi.**

Współpraca z podmiotami funkcjonującymi w regionie

Raciborska szkoła wyższa podjęła owocną współpracę z licznymi instytucjami, które działają w mieście i powiecie. Wśród nich są:

- * **biuro poselskie posła do Parlamentu Europejskiego Jerzego Buzka;**
- * **biuro poselskie posła do Sejmu RP Henryka Siedlaczka;**
- * zakłady przemysłowe: 2.03.2010 roku podpisano oficjalną umowę z **Rafako S.A.**, w jej ramach ten największy zakład w Raciborzu m.in. wspiera Instytut Techniki i Architektury w nagradzaniu autorów najlepszych prac dyplomowych;
- * **Śląski Oddział Straży Granicznej;**
- * **Zakład Karny** (na uwagę zasługuje studencki wolontariat realizowany przez studentów resocjalizacji i terapii psychopedagogicznej w tej placówce);
- * **Zakład Poprawczy** (współpraca, dzięki prężnej działalności wykładowców i studentów specjalności resocjalizacja i terapia psychopedagogiczna, jest modelowa);
- * **Komenda Powiatowa Policji;**
- * **organizacje społeczne i kulturalne**, jak **Towarzystwo Miłośników Ziemi Raciborskiej**, **Polskie Towarzystwo Pedagogiczne (którego oddział działa na uczelni)**, **Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”** oraz **Klub Olimpijczyka;**
- * **kluby sportowe** (m.in. siatkarski drugoligowy klub **AZS Rafako**, którego trenerem jest wykładowca PWSZ, a zawodnicy również związani są z uczelnią);
- * **parafie rzymskokatolickie**, zwłaszcza parafia Wniebowzięcia NMP w Raciborzu i parafia Najświętszego Serca Pana Jezusa w Raciborzu (w której działa duszpasterstwo akademickie).

Współpraca z mediami lokalnymi

Raciborska uczelnia zainteresowana jest ścisłą współpracą z mediami lokalnymi, dzięki którym wieloraka działalność PWSZ może zostać przybliżona członkom społeczności lokalnej. Szkoła wyższa zawarła **umowy o współpracy z następującymi mediami:**

- **Raciborskie Media** (portal raciborz.com.pl i „Gazeta Informator”) – dziennikarze tego portalu przekazują informacje na temat najważniejszych wydarzeń z życia szkoły; na portalu funkcjonuje całoroczna reklama uczelni intensyfikowana w okresie akcji naborowej; miesięcznik „Eunomia” posiada na tym portalu osob-

ną zakładkę, w której umieszcza się pdfy archiwalnych numerów uczelnianego periodyku (w ten sposób elektroniczne archiwum „Eunomii” funkcjonuje nie tylko na stronie internetowej PWSZ ale również w medium o zasięgu regionalnym); ponadto w „Eunomii” wykorzystywane są w niektórych sytuacjach materiały zdjęciowe przygotowane przez dziennikarzy portalu;

- **portal i gazeta Nasz Racibórz** (na portalu ukazują się systematycznie informacje na temat życia uczelni; na portalu funkcjonuje całoroczna reklama uczelni intensyfikowana w okresie akcji naborowej; w „Eunomii” wykorzystywane są w niektórych sytuacjach materiały zdjęciowe przygotowane przez dziennikarzy portalu);
- **Radio Vanessa** (w ramach umowy działa na antenie radia studencka audycja „Zalka”);
- Ponadto uczelnia współpracuje z: „**Nowinami Raciborskimi**” (tygodnik i portal internetowy); „**Dziennikiem Zachodnim**” („wkładka” raciborska); „**Gazetą Wyborczą**” (mutacja katowicka); **Raciborską Telewizją Kablową**.

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA w RACIBORZU

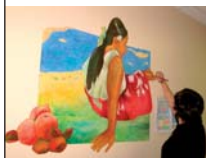
HISTORIA

1946 – początek kształcenia nauczycieli w Państwowym Liceum Pedagogicznym;
1954–1973 – przekształcenie PLP w Studium Nauczycielskie (SN); intensywna rozbudowa obiektów dydaktycznych;
1973–1981 – na bazie SN działa Centrum Doskonalenia Nauczycieli (CDN), jako zamiejscowy oddział Instytutu Kształcenia Nauczycieli w Warszawie;
1974–1977 – w obrębie obiektów CDN pracuje punkt konsultacyjny Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Katowicach (WSWF);
1977–1981 – w obiektach CDN działa Filia a następnie Wydział katowickiej WSWF (obecnej Akademii Wychowania Fizycznego);
1981 – powołanie Studium Wychowania Przeszkolonego (SWP), po roku przekształcone w Studium Nauczycielskie (SN);
1981–1985 – w obiektach SN funkcjonuje Oddział Zamiejscowy Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Powstańców Śląskich w Opolu (obecnego Uniwersytetu Opolskiego);
1992 – utworzenie Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych;
1993 – na bazie Studium Nauczycielskiego powstaje Kolegium Nauczycielskie o specjalności wychowanie fizyczne i zdrowotne;
2002 – rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 września 2001 roku (Dz. Urz. Nr 16, poz. 1152) utworzono z dniem 1 lutego 2002 roku Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Raciborzu.

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA

Instytut Kultury Fizycznej
Instytut Neofilologii
Instytut Studiów Edukacyjnych
Instytut Studiów Społecznych
Instytut Sztuki
Instytut Techniki i Architektury
Studium Języków Obcych

DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA

Warsztaty artystyczne
Plenery twórcze
Wernisaże i wystawy
Spotkania integracyjne
Koncerty
Akcje plastyczne
Instalacje w przestrzeni
Inscenizacje teatralne

ŻYCIE I DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNOŚCI STUDENCKIEJ

WSPÓŁPRACA W REGIONIE

WYKAZ WYPROMOWANYCH DOKTORÓW, DOKTORÓW HABILITOWANYCH, PROFESORÓW

dr Z. Wiecek (01.06.2004); dr K. Frączek (24.11.2006); dr F. Nieć (10.12.2004); dr R. Stróńk (22.01.2008); dr D. Vogel (13.06.2006); dr G. Kryk (27.09.2007); dr I. Gembalsky (27.09.2007); dr D. Nowosielska-Szwedka (03.04.2008); dr M. Kucińska (18.10.2004); dr U. Warczak (08.12.2005); nie pracuje; dr T. Warczak (15.07.2008); dr M. Sroka (05.11.2009); dr G. Habrorn-Rokosz (15.12.2009); dr E. Jasła (15.12.2009); dr Magdalena Gogół-Pesuche (18.12.2009); dr Ewa Gierol-Czopczor (27.01.2010); dr Jacek Molesta (27.01.2010); dr Jarosław Gosiński (18.05.2010); dr Sabina Musiał (22.10.2010); dr Renata Spół (08.12.2010); dr Andrzej Widota (24.11.2010); dr Joanna Bielewicz-Kurc (19.01.2011); dr Karolina Stanić (16.03.2011); dr Janina Koronczak (14.04.2011); dr hab. Piotr Olsender (02.03.2012); hab.; dr Kornelia Sęk (26.09.2012); dr; dr Agnieszka Kosmiał-Zak (20.11.2012); dr; dr Monika Urbaneck (24.01.2013); dr; dr hab. Grzegorz Junes (13.01.2004); prof. dr hab. T. Szarek (23.07.2008); prof.; dr hab. M. Szepełkiewicz (24.06.2004); hab.; dr hab. Ina A. Bauer (07.03.2007); hab.; dr hab. J. Polgoc (01.07.2008); hab.; dr K. Rybicka (13.06.2008); dr E. Pierzchała (22.11.2005); dr J. Dzielacz (09.07.2007); dr hab. Leszek Karczewski (16.12.2008); hab.; prof. dr hab. Władysław Łosik (17.05.2009); prof.; dr hab. Jarosław Cholewa (22.10.2009); hab.; dr hab. Beata Pokora (25.11.2010); hab.; prof. dr hab. Janusz Iskra (24.01.2011); prof.; dr hab. Justyna Sikorska (04.10.2011); hab.; dr hab. Grzegorz Hańderek (20.12.2011); hab.; dr hab. inż. Anna Timofiejczuk (01.03.2012); hab.; prof. dr hab. Jan Róg (17.01.2013); prof.; dr Barbara Plechaczek (2009).

**PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA
W SANDOMIERZU**

ul. Schinżla 13a, 27-600 Sandomierz, tel./fax 15 644 60 06
www.pwsz-ns.edu.pl

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sandomierzu powstała na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 sierpnia 2007 roku. Z dniem 18 września 2007 roku przyznano Uczelni uprawnienia do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunkach filologia (3 letnie studia licencjackie) i ogrodnictwo (3,5 letnie studia inżynierskie). Uczelnia od początku swego istnienia stała się elementem sandomierskiego krajobrazu, wspierając rozwój miasta i regionu. PWSZ w Sandomierzu powstała dzięki staraniom grupy inicjatywnej, w której skład weszli: Jego Ekscelencja Biskup Sandomierski ksiądz prof. dr hab. Andrzej Dzięga (obecnie Metropolita Szczecińsko-Kamieński), Senator RP - Adam Massalski, Posłowie na Sejm RP - Krzysztof Lipiec i Jarosław Rusiecki, deputowany do Parlamentu Europejskiego - dr Czesław Siekierski, ówczesny Marszałek Województwa Świętokrzyskiego - Franciszek Wołodźko, ówczesni starostowie sandomierscy Mieczysław Sawa i Marek Kwitek, Burmistrz Sandomierza - Jerzy Borowski, ówczesny przewodniczący Sejmiku Samorządowego Województwa Świętokrzyskiego - Ryszard Nagórny oraz profesorowie: Józef Szymański, Stanisław Adamczak, Ryszard Szczygieł, Ryszard Tokarski i Stanisław Grabias. Honorowy patronat nad grupą inicjatywną objął wicepremier Przemysław Gosiewski.

Nowopowstająca uczelnia otrzymała od miasta budynek, który należał do sandomierskiego szpitala. Dzięki staraniom władz uczelni, studenci szybko otrzymali możliwość nauki w nowoczesnych salach dydaktycznych z projektorami i multimediami. Wyremontowano wszystkie sale, utworzono pracownię komputerową (najlepszą pod względem wyposażenia w całym regionie), utworzono czytelnię a następnie bibliotekę.

W miarę upływu lat sandomierska PWSZ poszerzała ofertę edukacyjną, dzięki czemu w chwili obecnej posiada uprawnienia do kształcenia na kierunkach: Anglistyka, Administracja, Edukacja techniczno-informatyczna, Germanistyka, Kosmetologia, Mechatronika i Ogródnictwo. Obecnie prowadzone są prace nad uruchomieniem nowego kierunku Budownictwa. Od początku swego istnienia Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sandomierzu oferuje studentom możliwość odbywania praktyk m.in. w Niemczech i w Holandii. W ramach realizacji praktyk zawodowych, studenci odbywają zajęcia praktyczne w gospodarstwach ogrodniczych oraz 8. tygodniowe praktyki realizowane zarówno w kraju jak i za granicą.

Największym powodzeniem cieszą się praktyki, mające charakter stażu, odbywane w Holandii w ramach umowy Europejska Mobilność ze Stowarzyszeniem S.T.E.P.S., z wykorzystaniem Programu Erasmus. Ponadto w ramach indywidualnych porozumień z wybranymi gospodarstwami ogrodniczymi studenci odbywają także praktyki w Niemczech i w Danii.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sandomierzu nawiązała również współpracę z Gruzińskim Państwowym Uniwersytem Rolniczym w Tbilisi, która zaowocowała zawarciem porozumienia o partnerstwie i współpracy. Zakres partnerskiej współpracy obejmuje wymianę doświadczeń i rozwiązywanie problemów badawczo-dydaktycznych obu podmiotów. Największe zainteresowanie dotyczy problematyki przedsiębiorczości w produkcji ogrodniczej, a szczególnie uprawy winorośli, z której niegdyś słynęły nadwiślańskie zbocza Sandomierza. Gruzja natomiast uważana jest za kolebkę winogrodnictwa światowego i obecnie posiada znaczący potencjał w tej produkcji. Obie strony porozumienia znalazły dobry klimat dla podejmowania wspólnych działań badawczo-rozwojowych, rozwiązywania problemów łączących środowiska, w których funkcjonują obaj partnerzy. Dotychczasowa współpraca między sandomierską PWSZ a Gruzińskim Państwowym Uniwersytem Rolniczym w Tbilisi zaowocowała wspólnymi doniesieniami na konferencjach międzynarodowych.

Sandomierska PWSZ podpisała także porozumienia o współpracy z Uniwersytem Jana Kochanowskiego w Kielcach, Uniwersytem Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytem Przyrodniczym w Lublinie, a w 2013 roku z Working Men's College w Londynie. Porozumienia zawarte z polskimi uniwersytetami zapewniają: m.in. wysoko kwalifikowaną kadrę oraz możliwość kontynuowania kształcenia na studiach magisterskich. Od 2012 roku PWSZ w Sandomierzu uczestniczy w programie Erasmus.

Uczelnia zatrudnia profesorów z renomowanych ośrodków akademickich w Polsce. Młoda kadra naukowa doskonali swoje wykształcenie i umiejętności dydaktyczne, uczestnicząc w pracach badawczo-naukowych, w konferencjach oraz uzyskuje coraz wyższe stopnie naukowe.

Programy studiów w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Sandomierzu wynikają z wymogów ministerialnych, a plany są zgodne z krajowymi ramami kwalifikacyjnymi. Wysoka jakość kształcenia została potwierdzona przez Państwową Komisję Akredytacyjną pozytywnymi ocenami. Celem głównym procesu kształcenia prowadzonego w uczelni jest przygotowanie młodzieży pochodzącej przede wszystkim z Sandomierza i okolic do sprostania potrzebom lokalnego rynku. Jest to zgodne z misją uczelni: „prowadzenie działalności dla dobra powszechnego oraz wszechstronnego rozwoju Sandomierza i regionu Świętokrzyskiego” a także „przekazanie studentom wiedzy i umiejętności oraz kształtowanie twórczych i odpowiedzialnych postaw”.

Biblioteka, która mieści się w budynku uczelni, dysponuje bogatym księgozbiorem, obejmującym zakres językoznawstwa, kultury i historii krajów anglojęzycznych, niemieckojęzycznych, ogrodnictwa, a także nauk ścisłych i medycznych. Działa na bazie systemu Libra 2000 i stale powiększa swój księgozbiór o nowości wydawnicze.

Uczelnia jest również współorganizatorem Sandomierskich Dni Nauki i Kultury, które odbywają się co roku w Sandomierzu. Pracownicy wraz ze studentami przygotowują bogaty program kilkudniowej imprezy. Wygłaszane wykłady, po-

kazy oraz konkursy są skierowane przede wszystkim do młodzieży ponadgimnazjalnej, ale repertuar i charakter spotkań wzbudza zainteresowanie także wśród mieszkańców miasta i okolic.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sandomierzu prowadzi również działalność wydawniczą: w 2010 roku ukazała się książka Ewy Bajkowskiej pt. *Dramat samotnego jeźdźcy. Henryk Sandomierski w legendzie, historii i literaturze*, a w 2011 roku tej samej autorki dwanaście opowieści o Sandomierzu z lat 50 – tych i 60 – tych *Chodząc ulicami miasta*.

Studenci sandomierskiej PWSZ włączają się w akcje charytatywne, jak np. czytanie bajek w przedszkolach sandomierskich, nauczanie języka angielskiego wśród małych pacjentów oddziału dziecięcego sandomierskiego szpitala. Podczas powodzi, która dwukrotnie nawiedziła Sandomierz w 2010 roku, samorząd studencki aktywnie brał udział w organizowaniu pomocy materialnej, finansowej i przede wszystkim wsparcia moralnego koleżankom i kolegom, których domy ucierpiały w kataklizmie.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sandomierzu

PWSZ
W SANDOMIERZU

Bezpłatne studia

Administracja

**Edukacja
Informatyczno-
Techniczna**

Filologia
- Filologia Angielska
- Filologia Niemiecka

Kosmetologia

Mechatronika

Ogrodnictwo

**Szczegółowych informacji
dotyczących zasad rekrutacji udziela:**

**Dział Obsługi Studenta
ul. Schinzla 13a, 27-600 Sandomierz
tel. 15 644 60 06 www.pwsz.sandomierz.pl**

www.pwsz.sandomierz.pl

**PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA
W SKIERNIEWICACH**

ul. Batorego 64C, 96-100 Skierniewice, tel. 46 834 40 00
www.pwsz.skierniewice.pl

HISTORIA

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Skierniewicach powstała na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z 27 września 2015 r., rozpoczęła swoją działalność w dniu 1 października 2005 r. i stała się ona drugą w Skierniewicach po Wyższej Szkole Humanistyczno-Ekonomicznej jednostką szkolnictwa wyższego i jednocześnie pierwszą publiczną placówką tego typu. Jej utworzenie było odpowiedzią władz państwowych na wnioski samorządu Miasta Skierniewice mający wsparcie Wojewody Łódzkiego i Rektorów: Uniwersytetu Łódzkiego i Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Kształcenie uruchomiono na dwóch kierunkach studiów: socjologii i ekonomii w wynajmowanych pomieszczeniach zapewniających minimum komfortu niezbędnego do prowadzenia procesu dydaktycznego dla 213 studentów.

Od pierwszych dni funkcjonowania Uczelnia zaczęła budować swą tożsamość i wrastać w otoczenie społeczne miasta i regionu. Dzięki temu możliwe było aktywne włączenie się młodzieży studenckiej w nurt życia Uczelni, również w realizacji różnych jej form poza jej murami. Imprezy typu – Juwenalia, Wampiriada, konferencja samorządów studenckich PWSZ organizowane na terenie Miasta Skierniewice, spotkania z liderami życia politycznego kraju, objęcie patronatem i wolontariatem Domu Dziecka w pobliskiej miejscowości Strobów, zapoczątkowały uczestnictwo Szkoły jako instytucji w życiu społecznym regionu. W miarę upływu czasu PWSZ w Skierniewicach rozszerzyła swe działania na terenie miasta i regionu organizując stałe przedsięwzięcia typu „Dzień Maturzysty”, „Festiwal Nauki”, „Uniwersytet Licealisty” czy też obejmując patronat naukowy nad „Uniwersytetem Trzeciego Wieku”. Działania te kierowane są do bardzo szerokiego spektrum odbiorców.

„Dzień Maturzysty” dedykowany jest młodzieży szkół ponadgimnazjalnych. W założeniu przedsięwzięcie to, realizowane od pięciu lat, ma na celu zaprezentowanie Skierniewic, jako miejsca na ziemi, gdzie warto się uczyć, żyć i pracować, z którym warto łączyć swoją przyszłość, by tu rozwijać swój talent i umiejętności.

„Festiwal Nauki” to inicjatywa kierowana również od roku 2009 do szerokiej grupy odbiorców poczynając od uczniów szkół ponadgimnazjalnych, poprzez studentów, nauczycieli, słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku, na przedstawicieli biznesu, instytucji samorządowych i społecznych oraz mieszkańców Miasta Skierniewice i okolicznych miejscowości kończąc. Ma na celu popularyzowanie idei zrównoważonego rozwoju oraz nauki wśród młodzieży miasta Skierniewice i regionu. Jej zadaniem jest również aktywizacja lokalnych społeczności regionu skierniewickiego z obszarów wiejskich i miejskich oraz promowanie Skierniewic i regionu w oparciu o jego walory przyrodnicze. Nie jest zatem przedsięwzięciem skierowanym tylko do społeczności lokalnej, ale swym zasięgiem obejmuje region

należący terytorialnie do województw: łódzkiego i mazowieckiego. W ramach Festiwalu Nauki realizowane jest wiele działań i aktywności, których zadaniem jest m.in. aktywizacja i integracja środowisk lokalnych – odbywają się wyjazdy studyjne, konferencje, seminaria, szkolenia, wykłady otwarte i warsztaty, pokazy, a także Piknik Rodzinny – pełen atrakcji dla dzieci i całych rodzin.

Celem „Uniwersytetu Licealisty” jest umożliwienie młodzieży ponadgimnazjalnej kontaktu ze środowiskiem akademickim poprzez: uczestnictwo w specjalnie przygotowanych zajęciach dydaktycznych; udział w życiu uczelni: naukowym, kulturalnym, sportowym; zapoznanie z tradycjami i obyczajami studenckimi.

Ponadto nasze działania mają na celu wspomaganie uczniów szkół ponadgimnazjalnych w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Udział w proponowanych przez „Uniwersytet Licealisty” różnych formach aktywności naukowej, kulturalnej, społecznej umożliwia uczniom szkół ponadgimnazjalnych wzbogacenie zakresu swej wiedzy i umiejętności „Uniwersytet Trzeciego Wieku” działający formalnie w strukturze Młodzieżowego Centrum Kultury w Skierniewicach od roku 2007 kieruje swe działania do osób już nieczynnych zawodowo, lecz chcących nadal aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym, w tym w procesie kształcenia ustawicznego. W ramach programu Uniwersytetu odbywają się cotygodniowe wykłady z różnych dziedzin, lektoraty języków obcych, zajęcia z obsługi Internetu i rekreacyjno-sportowe prowadzone również przez dydaktyków z PWSZ w Skierniewicach. Organizowane są wycieczki krajoznawcze i do instytucji kultury. Uczestnicy mogą rozwijać swoje pasje literackie i plastyczne uczestnicząc w zajęciach Klubu Literatów, pracowni malarstwa i rysunku, pracowni ceramiki.

PWSZ w Skierniewicach objęła swym patronatem trzy szkoły ponadgimnazjalne ze Skierniewic w zakresie dziedzin nauki prowadzonych w Uczelni. Umożliwia to udział uczniów tych szkół w wybranych wykładach, seminariach, warsztatach laboratoryjnych, zajęciach terenowych i wycieczkach edukacyjnych organizowanych przez kadrę dydaktyczną PWSZ w Skierniewicach, uczestnictwo uczniów w przedsięwzięciach i inicjatywach poznawczych i naukowych, włączenie ich, w zakresie ich zainteresowań, w prace i inicjatywy Studenckich Kół Naukowych.

Mówiąc o różnego typu aktywności Uczelni na rzecz Miasta Skierniewice i regionu nie sposób pominąć oferty i działań podejmowanych przez Klub Uczelniany Akademickiego Zrzeszenia Sportowego. W zajęciach w sześciu sekcji sportowych udział bierze około 120 studentów, w praktyce co dziesiąty student Szkoły. Ponadto w KU AZS zarejestrowanych jest 120 innych członków – młodzieży w wieku od 4 do 20 lat. Są oni członkami sekcji piłki koszykowej, którzy w paru grupach wiekowych trenują i startują w zawodach ligowych. Z myślą o pozostałych dzieciach i młodzieży z tego przedziału wiekowego Szkoła organizuje corocznie przedsięwzięcia np.: „Od przedszkolaka do AZS-iaka” oraz „Mikołaj z AZS”, które gromadzą setki dzieci i młodzieży. Szkoła stała się zatem także animatorem życia i kreatorem różnego rodzaju form aktywności społeczno – kulturalnych adresowanych do wszystkich grup mieszkańców tak Miasta Skierniewice jak i regionu.

Obecnie Szkoła jest postrzegana przez władze samorządowe jak i organizacje środowiskowe jako integralna część architektury społecznej i opiniotwórczej miasta i regionu. Jest także jednym z większych pracodawców. Dysponująca zrewitalizowaną bazę materialną i wykwalifikowaną kadrą dydaktyczną, posiadająca dobrze wyposażone zaplecze laboratoryjne, oferująca kierunki studiów zbieżne ze strategią rozwojową Miasta Skierniewice i regionu. Jest postrzegana jako Uczelnia niezbędna ze względu na realizowane przez nią funkcje oraz atrakcyjną dla młodych ludzi stojących przed decyzją o wyborze dalszej drogi swojego rozwoju edukacyjnego.

Uczelnia kształci obecnie około 1100 studentów na 8 kierunkach studiów w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym prowadzonych przez dwa wydziały:

WYDZIAŁ NAUK PRZYRODNICZYCH I TECHNICZNYCH na którym prowadzone są studia inżynierskie na kierunku: Ogrodnictwo, Kosmetologia, Dietetyka.

WYDZIAŁ EKONOMII I ADMINISTRACJI prowadzący kierunki: Ekonomia, Finanse i rachunkowość, Bezpieczeństwo wewnętrzne, Informatyka - studia inżynierskie, Pedagogika.

PWSZ w Skierniewicach zatrudnia 80 nauczycieli akademickich, z których większość związana jest z Uniwersytetem Łódzkim, Uniwersytetem Medycznym w Łodzi oraz Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Uczelnia wykorzystuje również potencjał naukowy i dydaktyczny kadry dydaktycznej m.in. z: Politechniki Łódzkiej, Akademii Obrony Narodowej w Warszawie, Instytutu Żywności i Żywnienia w Warszawie oraz specjalistów różnych dyscyplin wywodzących się ze Skierniewic, w tym związanych z Instytutem Ogrodnictwa. W roku akademickim 2012/2013 Uczelnia zatrudnia: 9 profesorów tytularnych, 10 dr hab., 51 doktorów, 10 magistrów. Obsługę administracyjną pełni 28 pracowników.

PWSZ w Skierniewicach dysponuje obecnie trzema w pełni wyposażonymi obiektami dydaktycznymi przy ul. Batorego 64 o łącznej powierzchni około 9050 m², w tym około 1100 m² pow. pracowni specjalistycznych, bibliotekę z pow. czytelnicy około 300 m² i około 70 miejscami dla korzystających, salą multimedialną na 20 stanowisk. Aktualna baza dydaktyczna zapewnia dobre warunki do nauki oraz umożliwia prowadzenie innych form aktywności akademickiej. W II kw. 2013 roku planowane jest przekazanie do użytkowania części domu studenckiego (na około 50 miejsc), a w III kw. 2014 roku oddanie do eksploatacji pozostałej jego części i tym samym powiększenie ilości miejsc do 80.

Uczelnia służąca, we współpracy ze środowiskiem lokalnym, rozwojowi Skierniewic i regionu poprzez oferowanie, skorelowanych z potrzebami regionu, wysokiej jakości usług edukacyjnych umożliwiających absolwentom podjęcie pracy lub działalności na własny rachunek, a jej kadrze dydaktycznej dalszy rozwój działalności naukowo-badawczej. PWSZ w Skierniewicach, kierując się zasadami wolności nauczania, wolności badań naukowych i twórczości artystycznej, oraz zasadą poszanowania praw chroniących własność intelektualną, we współpracy z podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego kształci studentów na wysokim, europejskim poziomie, wyposażając ich w wiedzę, umiejętności, postawy, odpowiadające potrzebom regionu i gospodarki krajowej, oraz umożliwiające absolwentom aktywność i karierę zawodową.

Przez poszerzanie oferty dydaktycznej, rozwój działalności naukowo-badawczej, dobór wysokiej jakości kadry dydaktycznej i administracyjnej oraz aktywne współdziałanie z lokalnym środowiskiem przy zaangażowaniu studentów Uczelni wzmacnia swoją pozycję przyczyniając się do rozwoju społeczno-gospodarczego i kulturalnego Skierniewic i regionu.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWO-BADAWCZA

PWSZ w Skierniewicach prowadzi działalność badawczą. Na przestrzeni ostatnich lat badania naukowe miały charakter społeczny i ogniskowały się wokół tematu związanego z planami i potrzebami edukacyjnymi i zawodowymi różnych grup społecznych w perspektywie potrzeb lokalnego rynku pracy.

W tym zakresie podejmowano między innymi badania wśród mieszkańców subregionu skierniewickiego w ramach złożonego kompleksowego projektu badawczego współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt badawczy składał się z 4 modułów łączących badania ilościowe i jakościowe: Moduł 1 - Badanie potrzeb edukacyjnych i szkoleniowych mieszkańców, Moduł 2 - Badanie ofert szkoleniowych z zakresu kształcenia ustawicznego dostępnych na rynku pracy, Moduł 3 - Badanie ofert pracy, Moduł 4 - Badanie strategii opracowanych przez gminy. Badania zostały przeprowadzone w 2011 roku poprzez wywiady kwestionariuszowe na reprezentatywnej próbie mieszkańców subregionu liczącej 1000 osób (N=1000). Poddano badaniom treści ofert szkoleniowych 39 instytucji szkoleniowych z subregionu, zbadano treści ogłoszeń o pracę zamieszczanych na najpopularniejszych portalach internetowych dotyczących pośrednictwa pracy oraz przeprowadzono jakościową analizę treści 14 strategii rozwoju lokalnego i 49 strategii rozwiązywania problemów społecznych przyjętych przez gminy subregionu.

W ramach badania panelowego w PWSZ w Skierniewicach, raz w roku prowadzone są badania wśród młodzieży związane z planami edukacyjnymi i zawodowymi. Badania są niezmiernie cennym źródłem informacji. Wyniki badań są wykorzystywane w ofercie kierunków kształcenia jak i również służą do badań losów zawodowych absolwentów. W tym przypadku dane zebrane na wstępnym etapie studiów (na I roku zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych) umożliwiają analizę porównawczą z danymi pozyskanymi w toku badań po ukończeniu studiów w PWSZ w Skierniewicach, co daje pełny obraz rozwoju potrzeb, ale także świadomości młodych ludzi na temat potrzeb i możliwości rozwoju na ścieżce edukacyjnej, a w dalszej perspektywie na ścieżce zawodowej.

W 2011 roku Koło Naukowe Studentów Socjologii zrealizowało projekt badawczy „Plany edukacyjne młodzieży z subregionu skierniewickiego”. W badaniu wzięło udział 1259 uczniów z ostatnich klas ponadgimnazjalnych w 16 szkołach znajdujących się na terenie subregionu skierniewickiego. Wyniki badań koncentrowały się na wyborze kierunku i trybu dalszego kształcenia się młodych ludzi, wskazania wymarzonej uczelni oraz interesujących elementów w ofercie pozaedukacyjnej proponowanej przez szkoły wyższe.

Uczelnia wychodząc naprzeciw potrzebom studentów prowadzi także badania związane z poprawą jakości studiowania, są to badania sondażowe lub zapytania kierowane do młodzieży. Przykładem może być sondaż przeprowadzony w 2012 roku związany z analizą zapotrzebowania na akademik studencki.

Wszystkie badania podejmowane w PWSZ w Skierniewicach prowadzone są przez wykwalifikowane zespoły badawcze delegujące się spośród pracowników naukowych uczelni.

W ramach współpracy międzynarodowej PWSZ w Skierniewicach podpisała porozumienie z innymi uczelniami, w tym: z Business School University of Huddersfield w Anglii z Siauliai State College z Litwy. W październiku 2011 roku Uczelnia podpisała deklarację na podstawie której przystąpiła do Uniwersytetu Bałtyckiego.

Jako młoda Uczelnia PWSZ w Skierniewicach uzyskała pozytywne oceny Państwowej Komisji Akredytacyjnej oceniającej kierunki kształcenia: Socjologię, Ekonomię, Ogrodnictwo.

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W SKIERNIEWICACH

JM Rektor
prof. nadzw. dr hab.
Tadeusz Janusz

Gmach główny PWSZ w Skierniewicach

Wydział Nauk Przyrodniczych i Technicznych

- **OGRODNICTWO**
- studia inżynierskie
- **INFORMATYKA**
- studia inżynierskie
- **KOSMETOLOGIA**
- **DIETETYKA**

Uroczysta Inauguracja Roku Akademickiego 2012/2013
w auli nowego budynku

Wydział Ekonomii i Administracji

- **EKONOMIA**
- **FINANSE I RACHUNKOWOŚĆ**
- **BEZPIECZEŃSTWO WEWNĘTRZNE**
- **PEDAGOGIKA**

Studenty w trakcie zajęć

STUDIA I STOPNIA STACJONARNE (BEZPŁATNE) i NIESTACJONARNE

Uroczyste wręczenie certyfikatów
Baltic University Programme

Festiwal Nauki
Piknik Rodzinny

Akademicki Związek Sportowy

Juwenalia

**PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA
IM. PROF. STANISŁAWA TARNOWSKIEGO
W TARNOBZEGU**

**ul. Sienkiewicza 50, 39-400 Tarnobrzeg
tel. 15 822 90 15, www.pwsz.tarnobrzeg.pl**

1 czerwca 2001 roku została utworzona Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnobrzegu¹. Inicjatywa utworzenia Uczelni wyszła od władz samorządowych i była odpowiedzią na potrzeby społeczno-gospodarcze mieszkańców byłego województwa tarnobrzckiego i próbą przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom gospodarczym jak bezrobocie oraz degradacja subregionu tarnobrzckiego. Dwa lata później, Minister Edukacji Narodowej i Sportu, na wniosek władz Uczelni, dokonał zmiany jej nazwy na Państwową Wyższą Szkołę Zawodową im. prof. Stanisława Tarnowskiego. Uczelnia przybrała za patrona Profesora Stanisława Tarnowskiego, wpisując się tym samym w dziedzictwo naukowe „Akademii Miechocińskiej”².

Ze względu na zwiększającą się liczbę studentów, władze Uczelni podjęły starania o rozbudowę bazy dydaktycznej, których efektem jest oddany do użytku w 2006 roku nowoczesny budynek przy ulicy Kardynała Stefana Wyszyńskiego 10. Budynek ten powstał dzięki życzliwości oraz wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Władz Miasta Tarnobrzega oraz Społeczności Akademickiej. Zajęcia realizowane są w komfortowych salach dydaktycznych oraz aulach wyposażonych w nowoczesny sprzęt audiowizualny i klimatyzację. Uczelnia dysponuje także szeregiem udogodnień informatycznych dla studentów. Przede wszystkim zapewnia studentom dostęp do infrastruktury informatycznej zarówno poprzez stanowiska komputerowe znajdujące się na terenie Uczelni, jak i poprzez bezprzewodowy dostęp do Internetu za pomocą sieci WiFi (dostęp HOT SPOT), z której studenci mogą korzystać wykorzystując własne komputery przenośne, palmtopy oraz telefony komórkowe. Posiada zintegrowany system zarządzania Uczelnią - Uczelnia. XP. System ten to kompleksowe, zintegrowane rozwiązanie wspierające pracę administracji Uczelni, obsługę i prowadzenie różnych form kształcenia oraz wymianę informacji pomiędzy nauczycielami akademickimi i osobami obsługującymi dydaktykę a studentami. Uczelnia posiada dostęp do następujących modułów: Rekrutacja. XP, moduł Dziekanat. XP, Plan zajęć. XP, moduł Stypendia. XP, Kasa. XP. Obsługa powiadomień - Komunikacja ze studentami. XP- to kolejny

¹ Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia 2001 roku w sprawie utworzenia Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnobrzegu (Dz. U. Nr 37, poz. 429).

² Stanisław Tarnowski (1837-1917), historyk literatury polskiej, krytyk literacki, publicysta, przywódca konserwatystów krakowskich, poseł na Sejm Krajowy, członek austriackiej Izby Panów, profesor i rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, prezes Akademii Umiejętności w Krakowie, podróżnik znakomity mówca i wpływowy polityk.

moduł, który zapewnia bezpośrednią komunikację ze studentami oraz kadrą poprzez automatycznie generowane e-maile lub sms-y. Moduł Komunikacja ze studentami. XP doskonale sprawdza się jako narzędzie w przesyłaniu informacji od nauczycieli akademickich, opiekunów i starostów grup oraz pracowników dziekanatów do studentów. Uruchomiona została także dla studentów usługa Microsoft Live@edu, która polega na udostępnianiu poprzez Internet zestawu bezpłatnych, hostowanych usług komunikacyjnych, dzięki którym studenci uzyskują dostęp do: poczty elektronicznej (10 GB miejsca), kalendarza, komunikatora internetowego, folderów on-line. Od roku akademickiego 2012/2013 Uczelnia wprowadziła elektroniczną legitymację studencką. W bieżącym roku utworzono platformę e-learningową dającą możliwość prowadzenia nauczania na odległość.

W pierwszych latach funkcjonowania Uczelni młodzież kształciła się na dwóch specjalnościach zawodowych: pedagogika ogólna oraz przedsiębiorczość i zarządzanie, które 2003 roku zostały przyporządkowane do kierunków pedagogika oraz zarządzanie. Od roku akademickiego 2004/2005 Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu poszerzyła swoją ofertę dydaktyczną o kierunek socjologia. W kolejnych latach nastąpiło poszerzenie oferty dydaktycznej o nowe kierunki studiów i specjalności.

Obecnie Uczelnia posiada uprawnienia do prowadzenia studiów na następujących kierunkach: pedagogika (specjalności – pedagogika opiekuńcza i praca z rodziną, pedagogika zdrowia z profilaktyką społeczną, resocjalizacja), zarządzanie (specjalności – administrowanie firmą, przedsiębiorczość i zarządzanie, rachunkowość i finanse przedsiębiorstw, zarządzanie w administracji, zarządzanie w turystyce, zarządzanie zasobami ludzkimi), socjologia (specjalności – animacja społeczno-kulturalna, media i komunikacja społeczna, socjologia bezpieczeństwa publicznego, socjologia problemów społecznych, socjologia społeczności lokalnych i samorządu terytorialnego, socjologia współczesnej Europy), polityka społeczna (specjalności – polityka rodzinna, rynek pracy, ubezpieczenia), europeistyka (specjalności – prawo i rynek europejski, rozwój lokalny i regionalny, społeczeństwo i kultury Europy), pedagogika specjalna (specjalności – oligofrenopedagogika i terapia pedagogiczna, wczesne wspomaganie rozwoju dzieci i terapia pedagogiczna), turystyka i rekreacja. W ofercie edukacyjnej Uczelni są także proponowane 4 nowe kierunki, które zostaną uruchomione po uzyskaniu zgody Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Należą do nich: informatyka (specjalności – systemy mobilne, systemy teleinformatyczne), bezpieczeństwo wewnętrzne (specjalności – służba policyjna, zarządzanie kryzysowe), finanse i rachunkowość (specjalności – bankowość, finanse i ubezpieczenia, rachunkowość przedsiębiorstw), praca socjalna (specjalności – asystentura rodziny, praca z osobami starszymi, praca z osobami z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinami).

Na wszystkich realizowanych w Uczelni kierunkach studiów zostały wdrożone Krajowe Ramy Kwalifikacji, które umożliwiają zdobywanie nie tylko wiedzy, ale także umiejętności zawodowych i kompetencji społecznych. W tym celu Uczelnia

podjęła współpracę z pracodawcami, poprzez włączenie ich w proces doskonalenia jakości kształcenia. Doświadczenia lokalnych przedsiębiorców wykorzystywane są do konstruowania programów kształcenia i praktyk zawodowych, ustalania oraz modyfikowania efektów kształcenia. Współpraca z interesariuszami, zwłaszcza zewnętrznymi, pozwala zidentyfikować oczekiwania pracodawców i zaprojektować ofertę kształcenia dostosowaną do wyzwań współczesnego rynku pracy. W efekcie tych działań Uczelnia staje się bardziej otwarta na potrzeby gospodarki, co jest ważne dla jej absolwentów.

Oprócz powyższych kierunków studiów oferowane są studentom różnego rodzaju zajęcia ogólnouczelniane, pozwalające uzupełnić wiedzę. Uczelnia stwarza, między innymi możliwość bezpłatnego studiowania jednocześnie czterech języków obcych: angielskiego, niemieckiego, francuskiego i hiszpańskiego. Ponadto prowadzone są: wykłady otwarte, kursy, szkolenia, seminaria, konwersatoria. Dopełnieniem tej działalności jest prężnie funkcjonujące w Uczelni Biuro Karier. Pomaga ono studentom wejść i efektywnie funkcjonować na rynek pracy, ograniczać bezrobocie, promować Uczelnię wśród przedsiębiorców w bliższym i dalszym jej otoczeniu. Uczelniane Biuro Karier pełni funkcję ośrodka informacji, doradztwa i obsługi studentów i absolwentów. Realizuje projekty zmierzające do budowania systemu poradnictwa zawodowego, kreowania i rozwijania przedsiębiorczości studentów i absolwentów poprzez doradztwo zawodowe, prezentację firm, organizację warsztatów, szkoleń, kursów oraz prowadzenie informatorium i strony internetowej we współpracy z różnymi podmiotami działającymi w środowisku lokalnym.

Równolegle do oferty dydaktycznej skierowanej do studentów Uczelnia zachęca do uczestniczenia w studiach podyplomowych. Są one skierowane do wszystkich pragnących podnosić swoje kwalifikacje zawodowe w ramach kształcenia ustawicznego. W ofercie studiów podyplomowych znajdują się: aktywizacja i rozwój społeczności lokalnej, animacja społeczno-kulturowa, doradztwo zawodowe, oligofrenopedagogika, resocjalizacja, socjologia bezpieczeństwa publicznego, terapia pedagogiczna, zarządzanie przyszłością, zarządzanie jakością, zarządzanie zasobami ludzkim.

W Uczelni zatrudnieni są profesorowie z renomowanych ośrodków akademickich. Młoda kadra dydaktyczna Uczelni doskonali swoje umiejętności dydaktyczne uzyskując coraz to wyższe stopnie naukowe. Od początku istnienia Uczelni dwiętnastu magistrów uzyskało stopień doktora. Natomiast ośmiu doktorów, związanych z Uczelnią, uzyskało stopień doktora habilitowanego. Cześć z nich – głównie z powodu spadku liczby studentów opuściła Uczelnię, a pozostali nadal prowadzą w niej zajęcia dydaktyczne i zajmują się pracą badawczą. W Uczelni organizowane są również cyklicznie konferencje naukowe, w których biorą udział wybitni przedstawiciele środowiska naukowego z Polski i z zagranicy, a także praktycy lokalnego środowiska gospodarczego. Materiały pokonferencyjne, a także wyniki badań projektów badawczych oraz prace naukowe nauczycieli akademickich, publikowane są w uczelnianym Wydawnictwie. Do chwili obecnej, nakładem Wydawnictwa Pań-

stwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu, wydanych zostało 60 pozycji książkowych. Działalność naukowo-badawcza pracowników Uczelni stała się podstawą przyznania w 2010 roku przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego kategoryzacji jednostki naukowej wszystkim jednostkom organizacyjnym Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu. Wydział Przedsiębiorczości i Zarządzania (obecnie Wydział Nauk Technicznych i Ekonomicznych) otrzymał kategorię 2, a Wydziały Socjologii i Pedagogiki (obecnie Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych) odpowiednio kategorie 4 i 5. Uczelnia otrzymała także środki na finansowanie działalności statutowej – utrzymanie potencjału badawczego.

Ważnym elementem działalności Uczelni jest integracja z regionalnym środowiskiem gospodarczym i otoczeniem społecznym. Nauczyciele akademicki, a także studenci, podejmują szereg badań na rzecz lokalnego, społecznego i gospodarczego środowiska. W Uczelni opracowano około 140 projektów badawczych. Najistotniejsze z nich to:

- 1) Rynek pracy w powiecie tarnobrzeskim. Badania przedsiębiorstw powiatu tarnobrzeskiego, 2008-2009 rok, projekt realizowany dla Urzędu miasta Tarnobrzeg.
- 2) Strategia rozwiązywania problemów społecznych miasta Tarnobrzeg, 2007 rok, projekt realizowany dla Urzędu miasta Tarnobrzeg.
- 3) Rynek pracy w powiecie tarnobrzeskim. Badania przedsiębiorców powiatu tarnobrzeskiego, 2008 rok, projekt realizowany dla Powiatowego Urzędu Pracy.
- 4) Rynek pracy w powiecie tarnobrzeskim. Badania przedsiębiorców powiatu tarnobrzeskiego, 2009 rok, projekt realizowany dla Powiatowego Urzędu Pracy.
- 5) Raport z badań sondażowych, Wybory na prezydenta miasta Stalowa Wola, 2010 rok, projekt realizowany dla Urzędu miasta Stalowa Wola.
- 6) Raport z badań sondażowych, Wybory na prezydenta miasta Tarnobrzeg, 2010 rok, projekt realizowany dla Urzędu miasta Tarnobrzeg.
- 7) Tarnobrzeg w opiniach starszych mieszkańców miasta, 2011 rok.
- 8) Tarnobrzeg w opiniach młodych mieszkańców miasta, 2010 rok.
- 9) Oczekiwania mieszkańców tarnobrzeskich osiedli wobec Spółdzielni Mieszkaniowych i innych podmiotów zarządzających, 2008 rok.
- 10) Zasoby i struktura kapitału społecznego mieszkańców Tarnobrzega, 2008 rok.
- 11) Opinie i postawy mieszkańców Tarnobrzega, 2007 rok.
- 12) Opinie i postawy mieszkańców powiatu tarnobrzeskiego w zakresie konsumpcji”, 2006 rok.
- 13) Bezrobocie jako problem społeczny. Sytuacja w powiecie tarnobrzeskim w latach 2003-2005, 2007 rok.
- 14) Synteza projektu badawczego na temat opinii i postaw konsumentów powiatu tarnobrzeskiego, 2006 rok.
- 15) Strategia promocji miasta Tarnobrzeg, 2010 rok, projekt realizowany dla Urzędu miasta Tarnobrzeg.

Również ważnym obszarem działalności Uczelni jest umożliwienie nie tylko studentom, ale także i młodzieży ponadgimnazjalnej, rozwoju naukowego, badawczego i kulturalnego. W tym celu Uczelnia organizuje ogólnopolskie sesje kół naukowych. Cieszą się one dużym zainteresowaniem ze strony studentów. Przykładowo w II Ogólnopolskiej Sesji Kół Naukowych (Wyzwania XXI wieku – Społeczeństwo, Edukacja, Środowisko) zorganizowanej w 2011 roku wzięło udział 300 studentów z 41 ośrodków naukowych z całej Polski. Zaprezentowano łącznie 150 referatów, posterów, filmów oraz własnych prac eksperymentalnych. W sesji uczestniczyli także uczniowie z 4 szkół ponadgimnazjalnych. Udział w sesjach umożliwia studentom jak i młodzieży ponadgimnazjalnej pogłębienie wiedzy, wymianę doświadczeń, rozwijanie pasji, odkrywanie swoich talentów. Otwartość Uczelni na współpracę ze studentami i młodzieżą daje możliwość poznania ich oczekiwań, poglądów, zainteresowań, a tym samym stworzenie klimatu zrozumienia i partnerstwa. Tego typu działania stanowią istotny aspekt oddziaływania wychowawczego na młodzież, kształtując u niej postawy szacunku dla powszechnie akceptowanych wartości, tolerancji oraz odpowiedzialności za siebie i innych.

Uczelnia dąży do integracji ze środowiskiem akademickim oraz wymiany doświadczeń w zakresie dydaktyki i badań naukowych. Z tego powodu prowadzi współpracę między innymi z: Uniwersytetem Rzeszowskim, Katolickim Uniwersytetem Jana Pawła II w Lublinie, Uniwersytetem Ekonomicznym w Krakowie, Akademią Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, Uniwersytetem Jana Kochanowskiego w Kielcach. Uczelnia zawarła porozumienie z: Lwowskim Państwowym Uniwersytetem Agrarnym w Dublanach, Lwowskim Instytutem Ekonomii i Turystyki. W 2008 roku Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu podpisała list intencyjny z Wydziałem Pedagogiki Katolickiego Uniwersytetu w Rużomberku, a w 2013 roku umowę o współpracy.

Od 2007 roku przy Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu funkcjonuje Uniwersytet Trzeciego Wieku. Celem jego działalności jest umożliwienie słuchaczom udziału w: wykładach z różnych dziedzin wiedzy, realizacji osobistych zainteresowań, pracach sekcji działających w ramach tego Uniwersytetu. Jego program koncentruje się wokół interdyscyplinarnych wykładów oraz pracy w kołach zainteresowań. Uniwersytet ten jest otwarty dla każdego, kto pragnie poszerzać swoje zainteresowania i wiedzę, czynnie spędzać czas wolny i aktywnie uczestniczyć w działaniach podejmowanych w środowisku. Od 2013 roku nowym przedsięwzięciem Uczelni o charakterze *non profit* skierowanym do bliskiego otoczenia i popularyzującym w nowoczesny sposób specjalistyczną wiedzę wśród młodych tarnobrzerzan i uczniów szkół podstawowych z Podkarpacia jest Wyższa Akademia Dziecięca. Koncentruje się ona na wielu zagadnieniach edukacyjnych, naukowych, zawodowych, psychospołecznych, które będą skierowane do uczniów szkół podstawowych i posłużą na kanwie warsztatów, laboratoriów akademickich rozwijać ich osobowości oraz wrażliwości na współczesne osiągnięcia naukowe, które mogą być przydatne w poszukiwaniu indywidualnej ścieżki edukacyjnej, a w dalszej perspektywie kariery zawodowej.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu dysponuje bogatym księgozbiorem bibliotecznym, który obejmuje najnowsze pozycje książkowe głównie z zakresu: pedagogiki, pomocy społecznej, psychologii, zarządzania, rachunkowości, marketingu, ekonomii, socjologii, filozofii, prawa, matematyki, turystyki i rekreacji. W zbiorach biblioteki znajduje się około 70 tytułów czasopism krajowych i zagranicznych. Zgromadzony księgozbiór jest systematycznie uzupełniany zgodnie z kierunkami kształcenia. Biblioteka funkcjonuje na bazie komputerowego systemu bibliotecznego. Katalog biblieczny dostępny jest także poprzez Internet. Na terenie biblioteki można skorzystać ze stacjonarnego i bezprzewodowego dostępu do Internetu. Uczelnia posiada nowoczesną i dobrze wyposażoną czytelnię, w której dla osób niepełnosprawnych dostępne są wydzielone stanowiska komputerowe ze specjalistycznym oprogramowaniem. Dzięki dostępowi do Wirtualnej Biblioteki Nauki, możliwości korzystania ze zbiorów innych bibliotek w ramach wypożyczeń międzybibliecznych, stałej działalności informacyjnej, biblioteka dostosowuje się do potrzeb studentów, absolwentów, pracowników i mieszkańców miasta i subregionu.

Istotnym aspektem funkcjonowania Uczelni jest działalność kulturalna oraz życie społeczności studenckiej. Studenci Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu działają w Samorządzie Studenckim, który reprezentuje ich wszystkich. Samorząd dba o ochronę godności i interesów studentów. Wraz z władzami Uczelni realizuje zadania dotyczące procesu dydaktycznego i pomocy materialnej. Dąży do zapewnienia studiującym jak najlepszych warunków do podnoszenia ich poziomu wiedzy i wszechstronnego rozwoju. Samorząd Studencki jest organizatorem atrakcyjnych imprez kulturalno-oświatowych i sportowych między innymi takich jak: integracji studenckich, Otrzęsin, Juwenalli, mistrzostw w paintballu, piłce nożnej, strzelectwie, pływaniu, narciarstwie, snowboardzie. Najważniejszą misją Samorządu Studenckiego jest troska o dobro studentów i reprezentowanie społeczności akademickiej. Członkowie Samorządu i przedstawiciele studentów uczestniczą w obradach Senatu Uczelni, Radach Wydziałów, a także biorą udział w obradach Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej. Samorząd Studencki wraz z Kołami Naukowymi angażuje się w projekty pomocy dzieciom z Domu Dziecka w pobliskim Skopaniu. Chętnie wspomaga i realizuje wszelkie inicjatywy studenckie, a współpracując z lokalnymi podmiotami gospodarczymi ułatwia studentom udział w licznych akcjach promujących Uczelnię.

Ważnym przejawem aktywności studenckiej jest działalność Klubu Uczelnianego Akademickiego Związku Sportowego. Składa się on z sekcji futsalu, koszykówki, siatkówki i tenisa stołowego. Wraz z Samorządem Studenckim jest współorganizatorem Mistrzostw Sportowych o Puchar Rektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu. Członkowie Klubu godnie reprezentują Uczelnię w zawodach sportowych. Z inicjatywy studentów uruchomiona została także siłownia.

Studenci prężnie działają także w Kołach Naukowych rozwijając swoje zainteresowania i pasje. Obecnie w Uczelni działa siedem kół. Koło Naukowe Młodych Przedsiębiorców wspiera rozwój małych i średnich przedsiębiorstw poprzez propagowanie idei przedsiębiorczości oraz wspomaganie młodych ludzi w dążeniu do rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej. Z kolei Studenckie Koło Wolontariatu „Volontarius” wspiera między innymi: hospicja, domy pomocy społecznej, domy dziecka. Natomiast Studenci zrzeszeni w Kole Młodych Socjologów pogłębiają i rozpowszechniają wiedzę socjologiczną, prowadzą badania oraz doskonaląc umiejętności przyszłego socjologa. Członkowie Psychologicznego Koła Naukowego SEM stosują w codziennym życiu osiągnięcia psychologii, rozwijają zainteresowania psychologią oraz działają naukowo. Z kolei Koło Naukowe Marketing & Quality Praxis tworzy grupa studentów, zainteresowanych problematyką z zakresu marketingu, logistyki i zarządzania jakością. Rozwój tych zainteresowań pozwoli im łatwiej odnaleźć się, w niedalekiej przyszłości, na rynku pracy. Natomiast Studenckie Koło Turystyczne propaguje turystykę i aktywne formy wypoczynku organizując rajdy piesze oraz wyjazdy krajoznawcze. Koło Fotograficzne „Snap” zachęca studentów do robienia i obróbki graficznej zdjęć.

Dotychczasowa działalność Uczelni była czterokrotnie oceniana w zakresie jakości kształcenia przez Państwową Komisję Akredytacyjną. Kierunek zarządzanie podlegał ocenie dwukrotnie. Pierwsza akredytacja odbyła się w 2007 roku i jej wynikiem była pozytywna ocena na okres 5 lat (Uchwała Nr 242/2007 Prezydium PKA z dn. 26. 04. 2007 roku). Ponowna ocena odbyła się w październiku 2012 roku, jednakże do chwili obecnej Uczelnia nie otrzymała uchwały. Kolejnym ocenianym kierunkiem była pedagogika, która została pozytywnie oceniona w 2009 roku na okres 5 lat (Uchwała Nr 795/2009 Prezydium PKA z dn. 3. 09. 2009 roku). Podobnie została też oceniona socjologia (Uchwała Nr 796/2009 Prezydium PKA z dn. 3. 09. 2009 roku).

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa

im. prof. Stanisława Tarnowskiego
w Tarnobrzegu
ul. Sienkiewicza 50, 39-400 Tarnobrzeg

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA

STUDIA PODYPLOMOWE:

Aktywizacja i rozwój społeczności lokalnej
Animacja społeczno-kulturowa
Doradztwo zawodowe
Oligofrenopedagogika
Resocjalizacja

Sociologia bezpieczeństwa publicznego
Terapia pedagogiczna
Zarządzanie przyszłością
Zarządzanie jakością
Zarządzanie zasobami ludzkimi

KIERUNKI STUDIÓW:

Bezpieczeństwo wewnętrzne*
Europeistyka
Finanse i rachunkowość*
Informatyka*
Pedagogika
Pedagogika specjalna
Polityka społeczna
Praca socjalna*
Sociologia
Turystyka i rekreacja
Zarządzanie

* kierunek, zrealizowany w formie studiów podyplomowych

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWO-BADAWCZA

Od 2001 roku w uczelni zrealizowano
około 140 projektów badawczych

II Ogólnopolska Sesja Kół Naukowych
Wyzwania XXI wieku – Społeczeństwo,
Edukacja, Środowisko
(07.04.2011 rok)

WSPÓŁPRACA

Wyższa akademia dziecięca

Uniwersytet Trzeciego Wieku

DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA I ŻYCIE SPOŁECZNOŚCI STUDENCKIEJ

Dni Kultury Studenckiej (1.05.2009)

I Maraton Wiosenne Żołnierzy Tarnobrzeg
Bieg na 10 km (23.06.2012)

I Międzyszkolny Puchar Rektora PWSZ
w Tarnobrzegu w Wychowaniu (10.04.2012)

I Międzyszkolna Sztafeta Puchar Rektora PWSZ
w Tarnobrzegu (21.05.2012)

I Otwarte Mistrzostwa Tarnobrzegu w Narciarstwie
Alpejskim i Snowboardzie o Puchar
Rektora PWSZ w Tarnobrzegu (15.02.2013)

I Turniej Pucharu w PWSZ
w Tarnobrzegu (24.11.2012)

Turniej Pucharu Nadrzy w Puchar Rektora PWSZ
w Tarnobrzegu (14.10.2012)

I Rajd Tarnobrzeg-Szczecinek 2012-2013

Wyjazd edukacyjno-integracyjny
Wrocław-Drezno-Praha (11-14.11.2009)

Wyjazd edukacyjno-integracyjny
Wrocław-Drezno-Praha (11-14.11.2009)

Wyjazd integracyjny edukacyjny
do Włoch (11-16.03.2010)

Wyjazd w Tatry-Polana (22-24.05.2009)

**PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA
IM. ANGELUSA SILESIUSA W WAŁBRZYCHU**
ul. Zamkowa 4, 58-300 Wałbrzych, tel. 74 641 92 00
www.pwsz.com.pl

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu została utworzona na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 1999 r. Jest pierwszą w regionie wałbrzyskim całkowicie samodzielną uczelnią państwową. Po usilnych i długoletnich staraniach, rozporządzeniem MENiS z dnia 26 stycznia 2005 r. uczelnia otrzymała imię Angelusa Silesiusa.

PWSZ AS w Wałbrzychu prowadzi zajęcia dydaktyczne na poziomie pierwszego stopnia studiów licencjackich i inżynierskich oraz drugiego stopnia – studia magisterskie.

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA, WSPÓŁPRACA

Studia **licencjackie** prowadzone są na kierunkach: administracja; filologia, specjalność: angielska, hiszpańska, niemiecka; kosmetologia; pedagogika; techniki dentystyczne; turystyka i rekreacja

Studia **inżynierskie** prowadzone są na kierunkach: architektura krajobrazu; bezpieczeństwo i higiena pracy; gospodarka przestrzenna; logistyka

Studia **magisterskie** (uzupełniające): administracja

Uczelnia przyjęła strukturę instytutową, w skład której wchodzi:

Instytut Przyrodniczo-Techniczny

ul. Zamkowa 4, 58-300 Wałbrzych, tel. 74 641 92 13
architekturakrajobrazu@pwsz.com.pl, logistyka@pwsz.com.pl

Instytut Społeczno-Prawny

ul. Zamkowa 4, 58-300 Wałbrzych, tel. 74 641 92 11
administracja@pwsz.com.pl, bhp@pwsz.com.pl

Instytut Humanistyczny

ul. P. Skargi 14 a, 58-300 Wałbrzych, tel. 74 641 92 50
filologia@pwsz.com.pl, pedagogika@pwsz.com.pl

Instytut Turystyki i Rekreacji

ul. P. Skargi 14 a, 58-300 Wałbrzych, tel. 74 641 92 53
turystyka@pwsz.com.pl, kosmetologia@pwsz.com.pl

Misją uczelni jest nie tylko przekazanie studentom określonego zasobu wiedzy, ale przede wszystkim kształtowanie sprawności umysłowych i wyposażenie absolwentów w umiejętności, które umożliwią samodzielne rozwiązywanie wyłaniających się problemów i doskonalenie warsztatu pracy. Podstawowym i szczególnym

celem jest wykształcenie absolwenta – refleksyjnego praktyka, dla którego wiedza teoretyczna będzie podstawą prawidłowego, profesjonalnego wykonywania zawodu. Dążymy do tego, aby nasz absolwent był z jednej strony zawodowcem, z drugiej zaś człowiekiem mobilnym w nieustannym doskonaleniu się i zdobywaniu nowych specjalności, po to, aby działać sprawnie w warunkach wolnego rynku.

Władze uczelni dokładają wszelkich starań, aby zapewnić kształcenie na wysokim poziomie poprzez zatrudnienie uznanej w kraju i zagranicą kadry naukowo-dydaktycznej oraz nawiązanie współpracy z dużymi ośrodkami naukowymi. Obecnie uczelnia ma podpisane porozumienie o współpracy z: Uniwersytetem Wrocławskim, Uniwersytetem Przyrodniczym, Uniwersytetem Medycznym im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, Wyższą Szkołą Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa w Poznaniu, Międzynarodową Wyższą Szkołą Logistyki i Transportu we Wrocławiu, Państwowym Uniwersytetem im. Janki Kupały w Grodnie, Tuskim Państwowym Pedagogicznym Uniwersytetem im. L.L. Tołstoja, DPFA Hochschule Sachsen, Akademią Muzyczną we Wrocławiu

Ponadto uczelnia ma podpisanych kilkanaście umów o współpracy w ramach programu ERASMUS.

NIESTANDARDOWA OFERTA AKADEMICKA

Uczelnia zapewnia możliwość studiowania i rozwijania swoich pasji naukowych także studentom niestandardowym, opierając się na założeniu, że ludzie w ciągu całego życia zachowują naturalną zdolność do ciągłej nauki, eksploracji otoczenia, poszukując swego miejsca w zmieniających się uwarunkowaniach społeczno-kulturalnych.

Uniwersytet I Wieku jest otwartą formą edukacyjną, adresowana do młodzieży szkół gimnazjalnych. Zajęcia prowadzą doświadczeni pracownicy naukowo-dydaktyczni PWSZ AS, będący także wykładowcami akademickich uczelni Wrocławia, Opola, Zielonej Góry. Uczestnicy podczas zajęć mają okazję nie tylko uczestniczyć w wykładach najlepszych nauczycieli akademickich, ale także brać udział w interdyscyplinarnych ćwiczeniach, warsztatach. Zajęcia realizowane są w trzech profilach: humanistycznym, przyrodniczo-technicznym, społeczno-prawnym.

Wałbrzyski Uniwersytet Trzeciego Wieku jest rodzajem edukacji ustawicznej skierowanej do wszystkich osób po 55. roku życia. Wszechstronna i wielokierunkowa oferta zajęć naukowo-dydaktycznych skierowana jest do wszystkich osób, które chcą rozwijać swoje pasje i zainteresowania w różnych dziedzinach sztuki, kultury, zdrowia. Zajęcia realizowane są w ramach kilkunastu profili tematycznych (np. językowy, informatyczny, turystyczny itp.).

PROGRAM ERASMUS

Nasza Uczelnia bierze od 2006 r. udział w programie ERASMUS, który stwarza szkołom wyższym, ich studentom i pracownikom, a także innym instytucjom, które współdziałają z uczelniami, wiele interesujących możliwości włączenia się do współpracy międzynarodowej.

ERASMUS umożliwia naszym studentom:

- realizację części studiów w zagranicznej szkole wyższej i w międzynarodowym otoczeniu,
- odbycie praktyki w zagranicznym przedsiębiorstwie np. w Grecji,
- polepszenie znajomości języków,
- poznanie systemu kształcenia i metod nauczania w innym kraju,
- nawiązanie nowych znajomości,
- poznanie innych kultur,
- poprawę umiejętności podejmowania decyzji i rozwiązywania problemów.

Do jakich krajów można wyjechać?

Lista uczelni partnerskich w ramach Programu ERASMUS stale wzbogaca się o nowe prestiżowe ośrodki (23). Nasi studenci otrzymują **stypendium** i wyjeżdżają na semestr lub rok studiów do: Belgii, Czech, Francji, Grecji, Hiszpanii, na Litwę, na Łotwę, na Malte, Portugalii, Rumunii oraz Turcji.

Dla studentów, którzy nie chcą opuszczać naszej pięknej uczelni, niespodzianką są przyjazdy zagranicznych gości w ramach Programu Erasmus. Część swoich studiów w PWSZ w Wałbrzychu realizują studenci z Portugalii, Turcji, Litwy i Białorusi, a gościnne wykłady w języku angielskim prowadzą wykładowcy z partnerskich uniwersytetów m.in. z Malty, Litwy czy Rumunii. Przyjazdy zagranicznych stypendystów często poczynają silne przyjaźnie, wspaniałe przygody, poprawiają znajomość języków obcych czy pomagają poznać i zrozumieć inne kultury.

BAZA MATERIALNA

Uczelnia położona jest w centrum miasta, w niezwykle malowniczym i pełnym zieleni parkowym otoczeniu. Stałą troską władz jest rozbudowa i dynamiczny rozwój bazy materialnej. Na zaplecze dydaktyczne składają się trzy atrakcyjnie zlokalizowane obiekty, leżące w swoim bezpośrednim sąsiedztwie. Wyróżnia się tutaj przede wszystkim odrestaurowany w 2004 r. kompleks pałacowo-parkowy rodu Czetttritzów przy ul. Zamkowej 4. W gmachu głównym (budynek „A”) znajdują się nowoczesne sale dydaktyczne, w tym m.in.: 6 sal wykładowych, 21 sal ćwiczeniowych, 2 pracownie inżynierskie, Sala Senatu i Konwentu, Sala Kolumnowa, laboratorium bio-chemiczne, pracownia immunologiczno-mikrobiologiczna, pracownia masażu i fizjoterapii, kompleks pomieszczeń bibliotecznych, pracownia radiowo-telewizyjna, sala fitness, sauna, szatnia, Klub Studencki „Pod Papugami”.

W leżącym nieopodal budynku „B” (ul. P. Skargi 14 a) znajduje się 18 sal ćwiczeniowych, 6 sal wykładowych, 2 pracownie komputerowe, „Aquarium” – pracownia rysunku i malarstwa, pracownia rzeźby, pracownia projektowa, pracownia kosmetyczna, pracownia wizażu i makijażu oraz kompleks pracowni protezycznych, a także bar „Ekonomik”.

Budynek „C” to nowoczesna sala audiowizualna Audytorium Novum na 350 miejsc wyposażona w ekran wielkoformatowy, tablice interaktywną, system nagłośnieniowy, system tłumaczenia symultanicznego.

Z myślą o studentach spoza Wałbrzycha uczelnia przeprowadziła gruntowny remont dwóch budynków przy ul. Zamkowej 6 i 8, w których znajduje się Dom Studenta. Akademik zlokalizowany jest w centrum Wałbrzycha, niecałe 500 m od Starówki. W dwóch budynkach znajduje się miejsc noclegowych (pokoje 2, 3 i 4-osobowe), spełniających nowoczesne standardy. Budynki podzielono na segmenty mieszkalne (2-3 pokoje) z łazienką. Ponadto studenci mają do dyspozycji kuchnię, pralnię i ogólnodostępny bezprzewodowy Internet.

BIBLIOTEKA i WYDAWNICTWO UCZELNIANE

Biblioteka jest placówką gromadzącą wszystkie rodzaje zbiorów, niezbędnych do prowadzenia badań naukowych i realizowania procesu dydaktycznego na uczelni: książki i czasopisma (drukowane i w wersji elektronicznej), wydawnictwa informacyjne, zbiory specjalne (m.in. normy, katalogi, kasety audio, video, mapy, płyty CD) oraz licencjonowane zasoby elektroniczne: bazy danych, książki elektroniczne oraz czasopisma. Zakres tematyczny zbiorów obejmuje literaturę z dyscyplin uprawianych na uczelni. Biblioteka gromadzi przede wszystkim literaturę najnowszą, zawierającą aktualne osiągnięcia nauki. Placówka posiada sprawnie funkcjonujący system biblioteczno-informacyjny, umożliwiający korzystanie z podstawowych usług bibliotecznych, a także oferujący dostęp do krajowych i światowych elektronicznych zasobów informacyjnych.

Wydawnictwo PWSZ AS jest jednostką ogólnouczelnianą realizującą zadania wydawnicze, dystrybucyjne i promocyjne. Publikuje książki naukowe (głównie monografie, serie wydawnicze oraz prace zbiorowe) oraz pomoce dydaktyczne (podręczniki, skrypty, sylabusy) z zakresu wielu nauk, których problematyka odpowiada kierunkom studiów i badan naukowych prowadzonych w uczelni. Łącznie wydano 123 prace.

DZIAŁALNOŚĆ STUDENCKA

Studenci mają możliwość poszerzania swoich zainteresowań oraz pasji w licznych organizacjach studenckich działających na terenie uczelni. Są to m.in.:

- **Akademicki Klub Turystyki Aktywnej** – pierwsze Studenckie Koło Naukowe, które promuje wśród młodzieży różne formy turystyki, organizuje imprezy turystyczne, sportowe i rekreacyjne, szerzy wiedzę o świecie poprzez urządzenie wystaw, wykładów, konkursów, pokazów filmów itp.
- **Studenckie Koło Naukowe Młodych Logistyków JUST IN TIME** – zrzesza studentów zainteresowanych dziedziną logistyki. Celem działalności jest poszerzanie wiedzy, rozwijanie zainteresowań uczestników koła oraz nabywanie praktycznych umiejętności pod kątem rynku pracy.
- **Koło Studenckie „Homo Politicus”** – samodzielna organizacja skupiająca studentów o różnych światopoglądach i sympatiach politycznych, realizująca zamierzenia wszystkich swoich członków oraz działającą w interesie środowiska studenckiego.

- **Studenckie Koło Naukowe Przedsiębiorczości EVENTUS** – organizacja mająca na celu poszerzanie wiedzy i umiejętności studentów w zakresie działań przedsiębiorczych, organizacyjnych oraz interpersonalnych.
- **Studenckie Koło Naukowe „Humanitas”** – zrzesza studentów zainteresowanych szeroko pojętą działalnością prospołeczną w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
- **Samorząd Studencki** – reprezentuje interesy studentów PWSZ, dbając o prawa i przywileje studentów, organizując imprezy kulturalno-rozrywkowe, rozwiązując wszelkie problemy braci studenckiej.
- **„Humanistyczna Jazda”** – samodzielnie tworzone i wydawane przez naszych studentów pismo, które już od lat dziewięciu jest integralną częścią życia studenckiego. Gazeta stwarza możliwość sprawdzenia nie tylko dziennikarskiego pióra studentów, ale również umożliwia im debiut literacki czy poetycki.
- **TV „Zamkowa”** – organizacja studencka zrzeszająca osoby, które chcą nauczyć się tego, czego nie poznają na wykładach, laboratoriach czy seminariach. Praca dla telewizji umożliwia rozwijanie zainteresowań, pogłębianie wiedzy oraz umożliwia poznawanie ciekawych ludzi.
- **Akademicki Związek Sportowy** – organizator wielu imprez sportowych dla studentów z Wałbrzycha i okolic. Władze uczelni przywiązują ogromną wagę do rozwoju sportu zarówno studenckiego, jak i wyczynowego dlatego też stwarzają odpowiednie warunki dla tej działalności. Dzięki temu studenci czynnie uczestniczą w sekcjach sportowych oraz turystycznych i rekreacyjnych. Zapewniamy swoim studentom korzystanie z różnorodnych form aktywności fizycznej. AZS prowadzi działalność w sekcjach piłki nożnej, piłki siatkowej, piłki koszykowej, pływania, szachów.

DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA

Uczelnia od 2009 r. jest współorganizatorem **Literackiej Nagrody Europy Środkowej Angelus**. Nagroda przyznawana jest co roku za najlepszą książkę prozatorską opublikowaną w języku polskim w roku poprzednim. Laureatem może zostać pisarz pochodzący z Europy Środkowej, z jednego z 21 krajów. Uczelnia funduje wyróżnienie dla tłumacza nagrodzonej książki. Nagrodzeni tłumacze: Elżbieta Pertyńska (2012 r.), Jerzy Czech (2011 r.), Elżbieta Cygielska (2010 r.), Andrzej Jagodziński (2009 r.).

Od 2012 r. w uczelni działa Chór Uczelniany „Daisy”, prowadzony przez chórmistrzynię Bogusławę Bednarczyk z Zespołu Szkół Muzycznych im. Stanisława Moniuszki w Wałbrzychu.

W wyniku podpisanej umowy o współpracy z Teatrem Lalki i Aktora od 2012 r. działa grupa teatralna, przygotowująca krótkie sztuki oraz zasilająca szeregi zespołu teatralnego.

Od 2013 r. w uczelni odbywają się regularnie pokazy kina niezależnego organizowane przez Stowarzyszenie Absolwentów PWSZ AS.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu została utworzona na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 1999 r. Jest pierwszą w regionie wałbrzyskim całkowicie samodzielną uczelnią państwową. Po uślnych i długoletnich staraniach rozporządzeniem MENIS z dnia 26 stycznia 2005 r. uczelnia otrzymała imię **Angelusa Silesiusa**.

15 LAT

Niestandardowa działalność edukacyjna

Uniwersytet i Wieku jest otwartą formą edukacyjną, adresowaną do młodzieży szkół gimnazjalnych. Zajęcia prowadzone są w trzech profilach: humanistycznym, przyrodniczo-technicznym i społeczno-prawnym.

Wałbrzyski Uniwersytet III Wieku to rodzaj wszechstronnej i wielokierunkowej edukacji ustawicznej, skierowanej do osób po 55 r.z. Zajęcia gromadzą co roku grupę ok. 100 osób, które realizują swoje pasje.

Działalność kulturalna

- od 2009 r. jesteśmy fundatorem prestiżowej **Literackiej Nagrody Europy Środkowej Angelusa**, w kategorii tłumacz. Nagrodą wyróżniany jest automatycznie tłumacz książki, która zdobyła w danym roku Angelusa. Do tej pory nagrodzono: **Elżbietę Petryńską, Jerzego Czecha, Elżbietę Cygielską, Andrzeja Jagodzińskiego**
- od 2011 r. działa **Chór Uczelniany „Daisy”**
- od 2012 r. istnieje **grupa teatralna**, która współpracuje z Teatrem Lalki i Aktora w Wałbrzychu
- od 2012 r. w uczelni regularnie odbywają się **pokazy kina niezależnego**.

Życie i działalność społeczności studenckiej

Studenci mają możliwość realizowania swoich pasji i zainteresowań w następujących organizacjach:

- Klub Uczelniany Akademickiego Związku Sportowego,
- Akademicki Klub Turystyki Aktywnej,
- studencka telewizja „TV Zamkowa”,
- studencka gazeta „Humanistyczna Jazda”,
- kilka studenckich kół naukowych (m.in. Just in Time, BHPergo, Eventus, Perspektywa, Humanitas itp.).

Standardowa działalność edukacyjna

PWSZ AS w Wałbrzychu prowadzi zajęcia dydaktyczne na poziomie **pierwszego stopnia studiów licencjackich i inżynierskich oraz drugiego stopnia – studia magisterskie**. Uczelnia przyjęła strukturę instytutową, w skład której wchodzi:

- Instytut Humanistyczny,
- Instytut Przyrodniczo-Techniczny,
- Instytut Społeczno-Prawny,
- Instytut Turystyki i Rekreacji.

STUDIA MAGISTERSKIE
ADMINISTRACJA

STUDIA INŻYNIERSKIE
ARCHITEKTURA KRAJOBRAZU
BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY
GOSPODARKA PRZESTRZENNA
LOGISTYKA

STUDIA LICENCIACKIE
ADMINISTRACJA
FILOLOGIA ANGIELSKA
FILOLOGIA HISPANSKA
FILOLOGIA NIEMIECKA
FILOLOGIA ROSYJSKA
KOSMETOLOGIA
PEDAGOGIKA
TECHNIKI DENTYSTYCZNE
TURYSTYKA I REKREACJA

Uczelnia od 2002 r. bierze udział w programie **ERASMUS**. Studenci mogą wyjechać do jednej z 23 uczelni na terenie Europy.

Działalność naukowo-badawcza

- **Konferencje naukowe** – uczelnia jest organizatorem lub współorganizatorem wielu konferencji naukowych: międzynarodowych (4), krajowych (15), lokalnych (3). Pracownicy uczelni organizują również kursy i szkolenia specjalistyczne oraz warsztaty dla profesjonalistów.

- **Wydawnictwo uczelniane** – istnieje od 1999 r. i realizuje zadania wydawnicze w zakresie publikowania oryginalnych prac naukowych, skryptów i pomocy dydaktycznych, materiałów konferencyjnych, czasopism naukowych i innych wydawnictw. **Wydano łącznie 123 prace.**

**PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA
W WAŁCZU**
ul. Bydgoska 50, 78-600 Wałcz, tel. 67 250 01 87
www.pwsz.eu

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Wałczu jest publiczną uczelnią wyższą. Podstawową jednostką organizacyjną uczelni jest Wydział Społeczno-Inżynierski, w ramach którego funkcjonują 4 instytuty: Instytut Ekonomiczny, Instytut Humanistyczny, Instytut Kultury Fizycznej, Instytut Politechniczny.

W roku akademickim 2013/2014 oferujemy 3-letnie studia zawodowe w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym kończące się nadaniem tytułu licencjata. Również w naszej ofercie są 3,5-letnie studia na kierunku Zarządzanie i Inżynieria Produkcji w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym, po zakończeniu których nadawany jest tytuł inżyniera. Nasza Uczelnia dysponuje również ofertą studiów podyplomowych.

Studenci wszystkich kierunków nienauczycielskich oraz absolwenci min. studiów I stopnia, mają możliwość uzyskania kwalifikacji pedagogicznych w studium pedagogicznym, które zostanie uruchomione w tym roku akademickim.

Cechą charakterystyczną systemu kształcenia jest merytoryczne i praktyczne przygotowanie studentów do wykonywania określonych zawodów. Oznacza to, że studia na naszej Uczelni pozwalają zbudować własny warsztat pracy oraz zdobyć umiejętności praktyczne, niezbędne do wykonywania zawodu. Ten system daje Naszym absolwentom lepsze możliwości bycia bardziej konkurencyjnym na rynku pracy.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Wałczu zatrudnia 57 wysoko wykwalifikowanych nauczycieli dydaktycznych. Kadra pracująca w PWSZ w Wałczu to pracownicy akademicy wywodzący się m. in. z następujących ośrodków: Uniwersytet Szczeciński, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Politechnika Koszalińska, Politechnika Wrocławska, Uniwersytet Gdański.

Pracownicy Uczelni posiadają bogate doświadczenie oraz wysokie kwalifikacje zawodowe, a prowadzone przez nich zajęcia cechują się nowoczesnością i odniesieniem do praktyki.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

PWSZ w Wałczu śmiało otwiera się na świat korzystając z możliwości oferowanych przez europejskie programy mobilnościowe jak Erasmus i Tempus oraz nawiązując dwustronne kontakty międzynarodowe. W bieżącym roku PWSZ przystąpiło do konsorcjum wnioskującego o grant w Tempusie na korzyść współpracy akademickiej z Azerbejdżanem dla budowania tam możliwości studiowania osób niepełnosprawnych. W programie Erasmus PWSZ utrzymuje kontakt z 12 uczelniami partnerskimi w Europie i Turcji. W bieżącym roku PWSZ zawarła porozumienie z ukraińską Wyższą Szkołą Biznesu dla budowania wspólnych studiów i szerokiej współpracy.

Waleccy studenci Erasmus studiują w Lizbonie

Właśnie w lutym 2013 r., trzech studentów z PWSZ w Wałczu właśnie kończy swoją portugalską przygodę akademicką. Studenci, Filip Bukis (Finanse i Rachunkowość), Krzysztof Kiełkowski i Tomasz Tomczyk (Zarządzanie i Inżynieria Produkcji), zakwalifikowali się do programu Erasmus w PWSZ w Wałczu oraz zostali zaakceptowani przez Universidade Lusófona de Humanidades e Tecnologias Lisboa (Uniwersytet Humanistyczno-Politechniczny w Lizbonie) na studia licencjackie i inżynierskie w semestrze letnim. Dla wyrównania różnic ekonomicznych, studenci otrzymali z programu Erasmus stypendia pozwalające im żyć i studiować w Lizbonie. Mieszkając i ucząc się w Portugalii, studenci mają również możliwość poznać kulturę Portugalii i nawiązać nowe kontakty, tym razem, które mamy nadzieję zaowocują w przyszłości.

DZIAŁALNOŚĆ PWSZ W WAŁCZU

Konferencje, seminaria, debaty

„Wunderteam – tradycje i współczesność sportu waleckiego

„Nauka szansą rozwoju regionu”

„Transport czynnikiem determinującym rozwój społeczno-gospodarczy powiatu waleckiego”

„Kulturalno-naukowa wiosna w PWSZ w Wałczu”

„Sport i rekreacja szansą rozwoju regionu

„Kreowanie marki regionu”

„Przedsiębiorczość szansą rozwoju regionu”

„Turystyka i rekreacja szansą rozwoju regionu”

Imprezy sportowe

Amatorska Liga Piłki Siatkowej o Puchar Rektora PWSZ w Wałczu

Halowy turniej Piłki Nożnej klas maturalnych waleckich szkół ponadgimnazjalnych

Turniej Piłki Siatkowej o Puchar Rektora PWSZ w Wałczu

Nocny Turniej Piłki Nożnej o Puchar Rektora PWSZ w Wałczu

Wakacyjna Amatorska Liga Piłki Nożnej o Puchar Rektora PWSZ w Wałczu

SAMORZĄD STUDENCKI

Studia to nie tylko zdobywanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do przyszłego zawodu, ale także najpiękniejszy i najciekawszy okres w życiu każdego studenta. To także życie studenckie, którego nie można przegapić. Wszak nie samą nauką żyje student. Organizatorem i inicjatorem takich działań jest Samorząd, który tworzą sami studenci podtrzymujący tradycje i formy życia studenckiego. Przedstawiciele samorządu utrzymują i nawiązują nowe kontakty z Samorządami Studenckimi innych uczelni wyższych, organizują akcje charytatywne, eventy sportowe oraz kulturalno-rozrywkowe imprezy studenckie. Jednym z ważniejszych punktów w pracy Samorządu Studenckiego jest przygotowania corocznego święta studentów - Juwenaliów, podczas których organizowane są koncerty, turnieje i wernisaże. Samorząd Studencki współpracuje z władzami Uczelni i jego zadaniem jest również reprezentowanie interesów wszystkich studentów.

KOŁA NAUKOWE

Studenckie Koło Naukowe Finansów

SKNF PWSZ w Wałczu to koło naukowe mające na celu m.in. rozwijanie zainteresowania wiedzą z zakresu finansów oraz doskonalenie umiejętności wykorzystania zdobytej wiedzy w praktyce, organizowanie seminariów i konferencji oraz udział w podobnych inicjatywach organizowanych przez inne podmioty, uczestnictwo w projektach i badaniach naukowych, czynna i aktywna współpraca z instytucjami zajmującymi się tematyką finansów oraz integrację środowiska studenckiego. W okresie od 18 lutego do 30 kwietnia 2013 r. Koło przeprowadziło już po raz drugi akcję PIT, której celem jest pomoc w wypełnianiu deklaracji PIT mieszkańców Wałcza. Na cały rok 2013 SKNF planuje dużo projektów związanych z finansami i bankowością z nagrodą dla najbardziej wytrwałych i aktywnych członków Koła. Członkami mogą też być chętni Licealiści wybierający się na studia do naszej Uczelni, a co najważniejsze spotkania nie wyglądają jak zwykłe zajęcia czy wykłady na Uczelni, ale wręcz przeciwnie - to „Burza mózgów”, dyskusje, wymiana poglądów, analizowanie sytuacji w naszym regionie oraz realizacja pomysłów i projektów.

Studenckie Koło Naukowe Zarządzania i Inżynierii Produkcji DIZAJNER ZiIP

SKNZiIP DIZAJNER ZiIP jest stowarzyszeniem studenckim, które ma na celu rozszerzanie wiedzy z zakresu inżynierii produkcji, w tym rozwoju innowacyjności produktów poprzez kreowanie nowych rozwiązań konstrukcyjnych w połączeniu z analizą i projektowaniem technologii w zintegrowanych systemach wytwarzania, współpracę z podmiotami gospodarczymi oraz innymi kołami naukowymi w zakresie wspólnych projektów, udział w życiu uczelni i instytutu, udział w targach przemysłowych, uczestnictwo w konferencjach naukowych oraz ich organizowanie, integrację środowiska studenckiego oraz doskonalenie umiejętności organizacyjnych i pracy zespołowej. DIZAJNER ZiIP było organizatorem konkursu pt. *Solid Works - kreatywność i funkcjonalność* oraz ogniska integracyjnego z członkami zaprzyjaźnionego KN Politechniki Koszalińskiej.

AKADEMICKI ZWIĄZEK SPORTOWY

Od 2010 roku przy PWSZ w Wałczu funkcjonuje klub sportowy zrzeszający studentów oraz uczniów szkół średnich. Klub jest organizatorem wielu imprez i działań sportowych zarówno dla studentów, jak też mieszkańców regionu. W ramach klubu działa sekcja piłki siatkowej dziewcząt, która uczestniczy w rozgryw-

kach III Ligi Zachodniopomorskiej. Klub jest również inicjatorem wielu projektów, w których zaangażowani są nasi studenci (nauka pływania dla dzieci, rozgrywki piłki siatkowej, nożnej, koszykówki itp.)

CENTRUM WOLONTARIATU SPORTOWEGO

W ramach działającego przy Uczelni Klubu Sportowego, uruchomione zostało Centrum Wolontariatu Sportowego, którego celem jest pomoc w obsłudze imprez sportowych, zarówno w środowisku lokalnym, jak też najważniejszych wydarzeń w kraju. Studenci PWSZ w Wałczu tylko w 2011 roku obsługiwali 6 najważniejszych imprez siatkarskich w kraju (Ligę Światową w Łodzi, Płocku, Katowicach i finały w Gdańsku oraz Grand Prix Kobiet w Bydgoszczy i Zielonej Górze) oraz Finał Turnieju Orlika, który odbył się w Warszawie. W roku 2012 nasi studenci obsługiwali Ligę Światową w Piłce Siatkowej oraz Finał Turnieju Orlika w Warszawie i wiele innych lokalnych imprez sportowych. W roku 2013 obsługiwać będziemy Ligę Światową, Mistrzostwa Świata w Piłce Piżmowej w Starych Jabłonkach, Grand Prix Kobiet oraz Mistrzostwa Europy w Gdańsku. Natomiast w roku 2014 obsługiwać będziemy m.in. Mistrzostwa Świata w Piłce Siatkowej, które odbędą się w 4 polskich miastach. Ponadto wolontariusze naszego Centrum uczestniczą w dziesiątkach lokalnych imprez i zawodów sportowych, a poznając ciekawych ludzi zdobywają doświadczenie i umiejętności, które są przydatne na studiach, jak i w pracy zawodowej.

BIURO KARIER

W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Wałczu działa Biuro Karier, które zajmuje się promocją i aktywizacją zawodową absolwentów i studentów. Uczelnia pomaga swoim studentom w zdobyciu praktycznych umiejętności oraz wejściu na rynek pracy, pełniąc funkcję pośrednika pomiędzy trzema stronami: absolwentami i studentami - pracodawcami - Uczelnią. Pomagamy młodym ludziom w wyborze drogi zawodowej odpowiadającej ich aspiracjom i kwalifikacjom oraz stymulujemy ich aktywność w znalezieniu pracy, zarówno poprzez spotkania indywidualne, jak również poprzez organizowane warsztaty i spotkania z doradcami zawodowymi, specjalistami z zakresu rynku pracy również w Unii Europejskiej. Współpracujemy m.in. z Powiatowym Urzędem Pracy, organizacjami pracodawców, firmami i bankami, dzięki czemu wpływamy na pozyskiwanie nowych miejsc pracy, praktyk i staży. Nasze biuro korzysta z pomocy serwisu kariera.com.pl, w ramach zawartej umowy o współpracy.

OFERTA EDUKACYJNA W ROKU AKADEMICKIM 2013/2014

STUDIA I STOPNIA

FINANSE I RACHUNKOWOŚĆ - Specjalności: **Finanse i rachunkowość przedsiębiorstw, Bankowość i ubezpieczenia, Menedżer administracji, Biznes i finanse, Podatkowo** - księgowa obsługa podmiotów gospodarczych, **Menedżer projektów europejskich.**

INFORMATYKA W BIZNESIE I ADMINISTRACJI - Specjalności: **Technologie internetowe,**

Systemy informatyczne w zarządzaniu

ZARZĄDZANIE I INŻYNIERIA PRODUKCJI - Specjalności: **Technologie internetowe w zarządzaniu, Logistyka przemysłowa, Programowanie obrabiarek i urządzeń technologicznych, Inżynieria eksploatacji pojazdów samochodowych.**

FILOLOGIA ANGLISTYKA - Specjalność: **Język angielski** - specjalizacja: **Teoria i praktyka tłumaczenia, Asystent językowy**

GERMANISTYKA - Specjalność: **Język niemiecki** - specjalizacja: **Teoria i praktyka tłumaczenia, Asystent językowy.**

PEDAGOGIKA - Specjalności: **Pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna, Edukacja elementarna i integracyjna, Pedagogika opiekuńcza i resocjalizacyjna, Pedagogika opiekuńcza i geragogika.**

WYCHOWANIE FIZYCZNE - Specjalności: **Ochrona osób i mienia, Trenerska (piłka nożna lub piłka siatkowa), Menedżer sportu, Aktywność fizyczna osób starszych, Nauczycielska z dodatkową specjalnością korekcja wad postawy**

STUDIUM PEDAGOGICZNE

Studium Pedagogiczne umożliwia studentom lub absolwentom uzyskanie przygotowania pedagogicznego, którego posiadanie jest niezbędnym warunkiem zatrudnienia na stanowisku nauczyciela** do prowadzenia zajęć z przedmiotów, do nauczania których, wiedzę merytoryczną studenci zdobywają lub zdobyli w czasie nauki na wybranym kierunku studiów.

W ramach zajęć prowadzonych w studium, studenci nabywają wiedzę, umiejętności i kompetencje w zakresie psychologii, pedagogiki oraz dydaktyki. Poza wykładami i ćwiczeniami, studenci zainteresowani uzyskaniem uprawnień pedagogicznych zobowiązani są do odbycia praktyki pedagogicznej. Studenci, którzy spełnią powyższe wymagania otrzymują Zaświadczenie uzyskania kwalifikacji pedagogicznych do pracy nauczycielskiej.

STUDIA PODYPŁOMOWE: Technika i informatyka, Marketing internetowy, Zarządzanie przedsiębiorstwem, Zarządzanie w finansach publicznych, Techniki komputerowe w inżynierii produkcji, Teoria i praktyka tłumaczenia, Wczesne nauczanie języka angielskiego/niemieckiego jako języka obcego***, Zarządzanie w oświacie, Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną, Diagnostyka i terapia pedagogiczna. Socjoterapia, Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna, Gerontologia społeczna, Wychowanie fizyczne

* Po uzyskaniu zgody Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

** Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa

*** Uprawnienia do nauczania języka obcego w szkołach, zgodnie z Rozp. MEN z 12 marca 2009 r. (Dz. U. Nr 50, poz. 400)

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Wałczu

siedziba

orlik

budynek nr 4

wręczenie sztandaru

CENTRUM

WOLONTARIATU

SPORTOWEGO

JUWENALIA

www.pwsz.eu

ul. Bydgoska 50, 78-600 Wałcz
tel. 67 250 01 87, e-mail: rektorat@pwsz.eu

**PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA
WE WŁOCŁAWKU**
ul. 3 Maja 17, 87-800 Włocławek, tel. 54 231 60 80
www.psww.pl

HISTORIA

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku została powołana przez Radę Ministrów 20 września 2001 roku, oficjalną działalność rozpoczęła 1 lutego następnego roku. Starania o utworzenie we Włocławku tego typu uczelni podjęto już kilka lat wcześniej, ale dopiero 16 września 2000 roku oficjalnie zarejestrowano Stowarzyszenie na Rzecz Państwowej Kujawsko-Dobrzyńskiej Wyższej Szkoły Zawodowej we Włocławku. Ostateczne deklaracje dotyczące włocławskiej uczelni podjęto w podpisanym 13 grudnia 2001 roku porozumieniu czterech sygnatariuszy: Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Prezydenta Miasta Włocławek i Stowarzyszenia. Jak dotąd, to wciąż jedyna państwowa szkoła wyższa na terenie byłego województwa włocławskiego, w którym zamieszkuje razem z Włocławkiem blisko 420 tysięcy ludności, z czego 33 tysiące, to młodzież szkół ponadgimnazjalnych.

Pierwszą w historii rekrutację przeprowadzono na semestr zimowy 2001/2002, w wyniku której studia na kierunku stosunki międzynarodowe rozpoczęło 90 studentów. Od nowego roku akademickiego 2002/2003 liczba słuchaczy zwiększyła się o 600 osób. W tym roku akademickim uczelnia przeprowadziła rekrutację na filologię, filologię polską i stosunki międzynarodowe. W 2004 roku uczelnia otrzymała uprawnienia do prowadzenia kształcenia na kierunkach: pielęgniarstwo oraz zarządzanie i marketing, a w 2007 roku na kierunku administracja. Przez dziesięć lat mury uczelni opuściło 3523 absolwentów.

PWSZ we Włocławku istnieje od jedenastu lat, trwa na gruntownych podwalinach, permanentnie się rozwija i pewnie kroczy do europejskiej przestrzeni edukacyjnej. Twórczy i skuteczny swój rozwój zawdzięcza wszystkim odpowiedzialnym pracownikom, którym zależy na dobrej jej reputacji, jako jednostki kształcącej na rzetelnym akademickim poziomie. Pośród grona profesury, zespołu dydaktyków i pracowników administracji jest wielu, którzy traktują swoje obowiązki ze szczególną troską i poczuciem obywatelskiego oddania oraz środowiskowo-patriotycznej odpowiedzialności. Przez osobisty wysiłek udało się im osiągnąć więcej dla utrwalenia i rozwoju Uczelni.

W czasie jedenastoletniej działalności PWSZ we Włocławku funkcję rektora sprawowali: prof. zw. dr hab. Krzysztof A. Kuczyński, Rektor PWSZ we Włocławku w latach 2002-2011 i prof. zw. dr hab. Tadeusz Dubicki – Rektor na kadencję 2011-2015.

Warunki rozwoju Uczelni oraz doskonalenie studiów i studiowania integralnie wiążą się z zapleczem techniczno-dydaktycznym. Inaczej mówiąc, baza materialno-techniczna determinuje proces kształcenia studentów, a także obywatel-

skie wychowanie młodzieży pobierającej nauki na poziomie wyższym. Sprzyjające warunki socjalno-bytowe wytwarzają miłą atmosferę kształcenia, pobudzają wyobraźnię i wyzwalają twórcze myślenie. Można dlatego przyjąć, że budowa nowych i nowoczesnych pomieszczeń, modernizacja już istniejących oraz wyposażenie audiowizualne, skomputeryzowanie i komunikacja internetowa – to gwarantuje praktyczne uczestniczenie studentów w procesie dydaktyczno-wychowawczym. Baza lokalowa Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej we Włocławku obejmuje następujące obiekty: budynek przy ul. 3 Maja 17 – Rektorat, obszerny wielopiętrowy blok przy ul. Mechaników 3, dwa budynki, wraz z częścią rekreacyjną i salą gimnastyczną przy ul. Obrońców Wisły 1920 roku, na Zawiszu.

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA

Dzisiaj Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku jest nowoczesną uczelnią, kształcąca na studiach licencjackich i inżynierskich blisko 1600 studentów, zatrudnia 156 pracowników, w tym 104 nauczycieli akademickich. W ofercie kształcenia proponuje sześć kierunków studiów: filologia (w tym na filologia angielska i filologia germańska), pedagogika, zarządzanie, administracja, informatyka oraz mechanika i budowa maszyn.

DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA

Włocławska PWSZ pełni też rolę kulturotwórczą i miastotwórczą. Uczelnia dysponuje trzydziestosześcioletnim księgozbiorem biblioteki, współpracuje z Kujawsko-Pomorską Biblioteką Cyfrową (KPBC), na platformie której zamieszcza wybrane publikacje Wydawnictwa Uczelnianego. Biblioteka uczelniana jest zrzeszona w prestiżowym Konsorcjum Bibliotek Naukowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Uczelnia ma swoje wydawnictwo i czasopismo uczelniane „Wiadomości Uczelniane PWSZ we Włocławku”.

Włocławska PWSZ prowadzi wymianę międzynarodową studentów, pracowników naukowych i pracowników administracji z 27 uczelniami, zlokalizowanymi m.in. we Francji, Hiszpanii, Włoszech, Chorwacji, Finlandii, Niemczech, Portugalii, Czechach, Turcji, na Litwie, Łotwie i na Węgrzech.

Studenci PWSZ realizują swoje pasje naukowe i inne zainteresowania w studenckich kołach naukowych, takich jak: Studenckie Koło Naukowe Młodych Pedagogów, Anglojęzyczne Koło Dyskusyjne, Studenckie koło Naukowe Prawa Administracyjnego, Studenckie Koło Naukowe „Informatyk”. Do dyspozycji studentów jest 67 miejsc w Domu Studenta. DS jest wyposażony w bezpłatny, bezprzewodowy dostęp do Internetu. Uczelnia dysponuje także uczelnianą bazą rowerową, w której znajdują się 33 rowery. Dzięki nim studenci mogą przemieszczać się pomiędzy oddalonymi obiektami dydaktycznymi, mogą także korzystać z rowerów w celach rekreacyjnych. W uczelni działa Klub Uczelniany Akademickiego Związku Sportowego, w ramach którego działają: sekcja futsalu, koszykówki mężczyzn, piłki siatkowej kobiet, piłki siatkowej mężczyzn. W uczelni prowadzone są zajęcia

z aerobiku z elementami tańca dyskotekowego i step. Włocławska PWSZ może pochwalić się najlepiej wyposażoną w regionie siłownią, dużą salą gimnastyczną, dwoma salami fitness, stołem bilardowym.

Włocławska PWSZ ubiega się także o miano uczelni ekologicznej, pozyskała między innymi środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Dróg Wodnych na realizację programu Eko-student w Eko-regionie, którego celem jest kształtowanie postaw proekologicznych i prozdrowotnych wśród społeczności studenckiej. Uczelnia organizuje wspólnie z Urzędem Miasta Włocławka kampanię ekologiczną pod nazwą Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu, a od wielu lat happeningi z okazji Międzynarodowego Dnia bez Samochodu i Dnia Ziemi, prowadzi też na terenie uczelni segregację odpadów.

Studenci PWSZ we Włocławku poprzez swoje przedstawicielstwo w senacie i wszystkich komisjach uczelnianych mają wpływ na bieżące sprawy uczelni, a także na jej strategię rozwoju. Samorząd Studencki dba także o urozmaicenie przebiegu studiów, pomaga studentom w integracji grupowej i ogólnouczelnianej organizując wiele imprez, m.in. juwenalia, wampiriady, konkursy, akcje charytatywne, bale i imprezy klubowe.

Od września 2013 r. włocławska PWSZ otwiera pod nadzorem Zakładu Pedagogiki Akademickie Przedszkole. Uczelnia stworzyła i wdraża projekt przedszkola przyjaznego dziecku, opartego o najnowszą wiedzę i metody wspierające jego rozwój. Przy Przedszkolu Akademickim Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej we Włocławku powstaje Centrum Edukacji Ekologicznej Eko-Żaczek, na realizację którego uczelnia pozyskała promesę z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o wartości 120 tysięcy zł. Głównym celem tego przedsięwzięcia jest dotarcie z programem edukacji ekologicznej i przyrodniczej pt. „Mały odkrywca” do dzieci uczęszczających do przedszkoli na terenie Włocławka i powiatu włocławskiego.

Corocznie PWSZ we Włocławku organizuje „Festiwal Słowa” - cykl imprez, których celem jest popularyzowanie, przede wszystkim wśród studentów, ale także i młodzieży szkolnej walorów estetycznych, semantycznych i kulturowych języka polskiego. W ramach Festiwalu odbywają się spotkania ze znanymi osobami, na które PWSZ zaprasza studentów i młodzież szkół ponadgimnazjalnych.

Włocławska PWSZ corocznie bierze udział w „Dniach Włocławka”. Za każdym razem impreza odbywa się pod innym hasłem. W 2012 r. uroczystości odbyły się pod hasłem „PWSZ kształtuje umysł, duszę i ciało”. Hasło nawiązywało do zadań nowoczesnej uczelni, która kształci, daje szansę pozyskania najbardziej aktualnej wiedzy, uczy umiejętności wykorzystania tej wiedzy, ale także stwarza odpowiednie warunki dla utrzymania i rozwoju sprawności fizycznej swoich studentów oraz ich zainteresowań i talentów artystycznych.

ŻYCIE I DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNOŚCI STUDENCKIEJ

Kadra naukowo-dydaktyczna Instytutu Nauk Społecznych i Informatyki PWSZ we Włocławku corocznie przygotowuje studenckie konferencje naukowe. W 2012 r. odbyła się już IV Studencka Konferencja Naukowa *pt. Wyzwania gospodarcze, polityczne i społeczne w globalnej gospodarce*. Honorowy patronat nad konferencją objęła Dyrektor Instytutu Nauk Społecznych i Informatyki, dr inż. Małgorzata Wiśniewska. Konferencja ma na celu stworzenie studentom możliwości wymiany własnych poglądów i doświadczeń, które zdobywali i pogłębiali studiując w PWSZ we Włocławku. Dzięki niej studenci uczą się prezentowania swoich opinii oraz przedstawiają efekty swojej pracy. Bardzo dynamiczne zmiany w globalnej gospodarce powodują, że temat konferencji jest cały czas aktualny i na pewno każdy z uczestników znajdzie w nim interesującą dla siebie kwestię.

PWSZ we Włocławku jest organizatorem Juwenaliów. W te dni odbywa się symboliczne przekazanie studentom kluczy do bram miasta przez prezydenta miasta Włocławka. Zabawa trwa zwykle przez szereg dni, w czasie których odbywają się imprezy kulturalno-sportowe, organizowane głównie przez i dla studentów. Inwencja studentów nie zna granic. W pochodzie można było spotkać damy dworu, pielęgniarzki, oddział XVII-wiecznej husarii, pletwonurka i wiele innych barwnych postaci.

Kolejną studencką inicjatywą, o której warto wspomnieć jest Wampirjada, jest to kampania honorowego krwiodawstwa organizowana w środowisku akademickim. Przedsięwzięcie ma za zadanie zapoznanie studentów z ideą honorowego krwiodawstwa oraz oddawania szpiku kostnego, promowanie profilaktyki zdrowia (każdy ochotnik jest badany przez lekarza) oraz oczywiście zebranie jak największej ilości krwi.

WSPÓŁPRACA W REGIONIE

Przyjęta w 2012 roku nowa strategia rozwoju PWSZ we Włocławku na lata 2012-2020, poprzedzona licznymi dyskusjami i analizami, dostarczyła władzom uczelni gruntownej wiedzy, między innymi, na temat danych demograficznych, potrzeb lokalnego i krajowego rynku pracy oraz obszarów zainteresowań młodzieży. Budowanie strategii rozwoju, wsparte podsumowaniem dziesięcioletniego okresu jej funkcjonowania, zaowocowało ustaleniem priorytetów działań na najbliższe lata. Uczelnia postawiła na jakość kształcenia, dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy oraz współpracę z regionem i działanie na rzecz regionu. Uczelnia przyjęła za cel kształcenie specjalistów zgodnie z nowoczesnymi standardami, w dziedzinach o zaawansowanych technologiach oraz kierunkach ściśle powiązanych z gospodarką regionu, w rezultacie czego PWSZ stałaby się silnym regionalnym ośrodkiem edukacyjnym zajmującym się transferem wiedzy do praktyki, tym samym kreowaniem rozwoju regionalnego i lokalnego. Uczelnia zawarła ponad 100 porozumień z pracodawcami z regionu na organizację praktyk zawodowych dla studentów, w tym kilkadziesiąt dla studentów kierunków technicznych: informatyka oraz mechanika i budowa maszyn.

W rezultacie zmian jakościowych wynikających z wejścia w życie zapisów reformy szkolnictwa wyższego, włocławska PWSZ przebudowała w 2011 r. programy studiów na wszystkich kierunkach, przyjmując dla każdego z nich praktyczny profil kształcenia. Dzięki współpracy z przedsiębiorcami dostosowała programy kształcenia do potrzeb gospodarki oraz wymogów lokalnego i regionalnego rynku pracy. Decyzje co do dalszych kierunków rozwoju władze uczelni konsultują z Konwentem, skupiającym przedstawicieli organów administracji publicznej, szkół ponadgimnazjalnych, przedsiębiorców, instytucji i organizacji współpracujących z uczelnią a także osoby fizyczne zasłużone dla rozwoju uczelni.

Sytuacja na rynku pracy zmienia się nadzwyczaj dynamicznie. PWSZ we Włocławku stara się nadążyć za tymi zmianami, także poprzez działalność Biura Karier, które ściśle współpracuje z pracodawcami, a także monitoruje kariery zawodowe absolwentów uczelni w celu dostosowania kierunków studiów i programów kształcenia do potrzeb rynku pracy, w szczególności po trzech i pięciu latach od dnia ukończenia studiów". Ponadto Biuro Karier dostarcza studentom i absolwentom informacji o rynku pracy, pozyskuje oferty pracy, udziela aktywnej pomocy w poszukiwaniu zatrudnienia, buduje bazy danych studentów i absolwentów zainteresowanych określonymi ofertami oraz służy pomocą pracodawcom w rekrutacji kompetentnych pracowników.

Zgodnie z założonymi celami, włocławska PWSZ aktywnie uczestniczy w pracach nad strategią rozwoju miasta Włocławka i województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2020. W każdej ze strategii uznano edukację i naukę za priorytetowe czynniki stymulujące wzrost gospodarczy, innowacyjność, wzrost poziomu zatrudnienia oraz kształtowanie postaw obywatelskich. Włocławska PWSZ ma zostać regionalną uczelnią zawodową, kształcącą na kierunkach technicznych profesjonalną kadrę na potrzeby lokalnej gospodarki.

Waga zamierzeń zapisanych w obu strategiach jest istotna, ponieważ łączy się w nierozdzielny sposób z nową perspektywą finansową regionu na lata 2014-2020, a ta z kolei daje szansę na pozyskanie środków na dalszy dynamiczny rozwój uczelni. Zgodnie z zapisami strategii rozwoju miasta Włocławka, jak i województwa kujawsko-pomorskiego PWSZ we Włocławku ma być regionalnym ośrodkiem politechnicznym, którego zadaniem będzie przygotowanie kadry inżynierskiej na potrzeby subregionu włocławskiego. W grudniu 2012 r. uczelnia zgłosiła wprowadzenie do projektów priorytetowych w perspektywie finansowej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020 dwóch projektów: pierwszy to utworzenie do 2020 roku innowacyjnego ośrodka - Instytutu Politechnicznego w PWSZ we Włocławku, kształcącego w obszarze kierunków technicznych i ścisłych na poziomie studiów I stopnia, w zakresie kierunków o profilu praktycznym: *mechanika i budowa maszyn, automatyka i robotyka, logistyka i transport* - drugi – innowacyjny zintegrowany system kształcenia dzieci i młodzieży w obszarze nauk technicznych i ścisłych dla miasta Włocławka, opracowany we współpracy z Gminą Miasto Włocławek pod roboczym tytułem „Od przedszkola do inżyniera”. Projekt przewiduje m.in. budowę i rozbudowę infrastruktury

uczelni, wyposażenie laboratoriów i pracowni, prowadzenie zajęć w środowisku pracy we współpracy z instytucjami otoczenia biznesu, wsparcie studentów dodatkowymi zajęciami z kompetencji miękkich, kreowanie proprzedsiębiorczych postaw organizowanie, praktyk, staży i wyjazdów studyjnych. Wybudowanie i wyposażenie umownie nazwanego, „Włocławskiego Centrum Kopernika”, doradztwo zawodowe, utworzenie wspólnej miejskiej edukacyjnej platformy e-learningowej, monitoring oczekiwań pracodawców i wiele innych działań. Ideą projektów jest połączenie włocławskich tradycji przemysłowych z nowoczesnymi innowacyjnymi metodami kształcenia w zakresie technicznych i ścisłych kierunków studiów we współpracy z przedsiębiorcami i potencjalnymi pracodawcami.

W ramach tego systemu kształcenie zawodowe będzie efektem przemysłanego, spójnego programu, a szkoły i placówki oświatowe stworzą swoisty klaster: Mały Odkrywca - etap przedszkola; Szkoła Wyobraźni - etap szkoły podstawowej; Młody Kreatywny - etap gimnazjum; Akademia Przyszłości - etap szkoły ponadgimnazjalnej; Instytut Politechniczny PWSZ we Włocławku; Dolina Innowacji;

W marcu 2013 r. włocławska PWSZ zgłosiła wprowadzenie do wojewódzkiego kontraktu terytorialnego na lata 2014-2020 projektu dotyczącego utworzenie przy uczelni „Regionalnej Platformy Wsparcia Technicznego i Technologicznego dla Rozwoju i Innowacji MSP”. Projekt zakłada powstanie centrum badawczego skupiającego kadrę naukową i praktyków z wielu dziedzin nauki, takich jak mechanika, informatyka, matematyka i elektronika, którego celem nadrzędnym będzie tworzenie i wdrażanie nowoczesnych i innowacyjnych technologii, usuwanie technologicznych barier rozwoju oraz wspieranie konkurencyjności przedsiębiorstw na rynku. Dzięki realizacji studenckich praktyk zawodowych i staży, Platforma będzie stanowiła naturalne zaplecze kadrowe – „kuźnię kadr technicznych” dla MŚP z regionu.

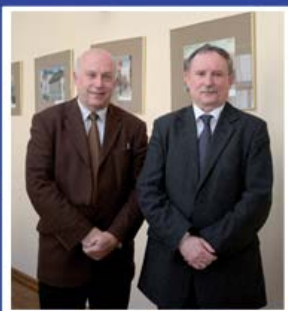

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku

Nazwa uczelni/historia

Rektorat przy ul. Maja 17

Od lewej: prof. zw. dr hab. Krzysztof A. Kuczyński, Rektor PWSZ we Włocławku w latach 2002-2011 i prof. zw. dr hab. Tadeusz Dubicki – Rektor na kadencję 2011-2015

Budynek dydaktyczny przy ul. Obrońców Wisły 1920 r.

Budynek dydaktyczny przy ul. Mechaników 3

Dom Studenta przy ul. Obrońców Wisły 1920 r.

Działalność edukacyjna

Studentka na zajęciach w pracowni miernictwa i elektroniki

Konferencja studencka

Wykład inauguracyjny podczas III Festiwalu Nauki i Przedsiębiorczości

Działalność kulturalna

Drzwi otwarte pod hasłem: „Zakończaj się w PWSZ”

Występy studentów tureckich podczas Dni Włocławka

Festiwal Słowa – gość specjalny – Jan Nowicki

Dni Austriackie – gość specjalny – Steffen Möller

Życie i działalność społeczności studenckiej

IV Konferencja Studencka

Juwenalia 2011

Wampiriada 2012

Juwenalia 2012

Współpraca w regionie

Konferencja Rektorów Publicznych Szkół Zawodowych Włocławek 2012

Spotkanie Konwentu PWSZ we Włocławku

Warsztaty „ABC Prawa” dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych

Panel z pracodawcami

WYKAZ AUTORÓW OPUBLIKOWANYCH ARTYKUŁÓW:

1. prof. dr hab. Mieczysław Adamowicz
2. mgr Joanna Augustyniak
3. dr Liliana Białach
4. mgr Sylwia Borkowicz
5. dr Marta Borys
6. dr hab., prof. nadzw. Halina Chodkiewicz
7. dr inż. Marta Chodyka
8. dr Kazimierz Chrzanowski
9. dr inż. Robert Cieślak
10. dr Agnieszka Cyburt
11. mgr Andrzej Czapski
12. prof. dr hab. Jan Draus
13. dr Ewelina Dresler
14. mgr Marzena Dziołak
15. dr Kamil Filipek
16. mgr Agnieszka Filipiuk
17. dr inż. Tomasz Grudniewski
18. mgr Patrycja Hołownia
19. dr Teresa Jemczura
20. dr Tomasz Jurkiewicz
21. Joanna Kirczuk
22. dr hab., prof. nadzw. Iwona Kowalska
23. dr Maciej Krzemiński
24. prof. dr hab. Elżbieta Lonc
25. dr Joanna Marchel
26. dr hab. inż., prof. nadzw. Wiesław Miczulski
27. dr hab., prof. nadzw. Aleksander Mikołajczak
28. prof. dr hab. Mariola Mikołajczak
29. mgr Ewa Pawłowicz
30. dr Barbara Piątkowska
31. mgr inż. Marta Pietraszuk
32. mgr Mariusz Pyra
33. dr Wiesław Romanowicz
34. mgr Paulina Rynkiewicz
35. dr Katarzyna Świerczewska-Pietras
36. dr hab., prof. nadzw. Wacław Wierzbieniec
37. dr n. med. Izabela Wróblewska
38. Małgorzata Zaśkiewicz
39. mgr Łukasz Zbucki
40. dr Artur Zimny
41. dr inż. Magdalena Zwolińska-Ligaj

„(...) opiniowana monografia jest wartościowym zbiorem informacji traktujących kompleksowo o wszystkich aktualnych problemach związanych z funkcjonowaniem publicznych uczelni zawodowych w Polsce. Jakkolwiek kierowana jest głównie do środowisk związanych z PWSZ to może być równie interesująca dla wszystkich osób interesujących się szkolnictwem wyższym, w tym jego integralnego sektora jakim są państwowe uczelnie zawodowe.

Mając przyjemność zapoznania się z opiniowaną monografią jeszcze przed jej opublikowaniem, chciałbym serdecznie pogratulować jej redaktorowi prof. dr hab. Mieczysławowi Adamowiczowi oraz Państwowej Szkole Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej za zorganizowanie Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej nt. „Państwowe Wyższe Szkoły Zawodowe w Polsce: Dokonania, Stan obecny, Perspektywy”, której jednym z wymiernych efektów jest opiniowana monografia pod tym samym tytułem.”

Z recenzji prof. dra hab. Andrzeja Kolasy

Dziekana Wydziału Inżynierii Produkcji
Politechniki Warszawskiej
Honorowego Przewodniczącego
Konferencji Rektorów Publicznych
Wyższych Szkół Zawodowych KRePSZ

PSW
im. Papieża Jana Pawła II
WYDAWNICTWO

ISBN 978-83-61044-03-1